BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 I
46
M
13-2, f, 4
Digitized by Google

~~A VII D 44~~

DE MAGISTRATIBVS EORVM IMPERIO ET IVRISDICTIONE.

PARS II.

DON GARSIA MASTRILLO,
CAESAREI, PONTIFICIIQ; IVRIS DOCTORE,
Regioque in Regno Siciliæ Conſiliario Authore.

Libri Secundæ Partis.

IV. De Baronum iuriſdictione, Dignitate, & Poteſtate in ſubditos.
V. De Magiſtratuum iuriſdictione, & eorum officio.
VI. De Generali Magiſtratuum Viſitatione, & Sindicatu.

IN QVIBVS DE FEVDATARIORVM ORIGINE, REGALIBVS DIGNITATIBVS, *Mero & Mixto Imperio, ac Prærogatiuis, nec non & de Magiſtratuum omnium Authoritate, & Poteſtate, maximè Regni Siciliæ, eorumq; cum Antiquorum Comparatione, Pœnis, Culpis, & proceſſu, ſatis eleganter diſſeritur.*

HIS ACCESSIT COMMENTARIVS EIVSDEM AVTHORIS AD Indultum generale, Catholici Philippi III. Regis potentiſſimi beneficio ob paternam ſucceſſionem, eiuſq; feliciſſimas nuptias Siciliæ Regno ſuo fideliſſimo conceſſum.

Cum Summarijs, Argumentis, ac Indice locupletiſſimo.

PANORMI, Apud Franciſcum Ciottum Venetum. M. DC. XVI.
Ex Typographia Io. Baptiſtæ Maringhi Impreſſoris Cameralis.

DE
BARONVM IVRISDICTIONE.
DIGNITATE, ET POTESTATE, in ſubditos.

LIBER QVARTVS.

DON GARSIA MASTRILLO,
CAESAREI, PONTIFICIIQ; IVRIS DOCTORE, Regioque in Regno Siciliæ Conſiliario Authore.

SVMMARIVM.

1 *Baronum originem, vide remiſsiue.*
2 *Baro ſi in genere conſideretur quid comprehendat.*
3 *Baro ſi in ſpecie accipiatur quid ſignificet, & numer. 4. cum pluribus ſequentibus.*
5 *Baronia dicitur quid vniuerſale.*
6 *Peculium Caſtrenſe quoddam vniuerſale dicitur.*
7 *Baro poteſt habere vnum hæredem, & ſucceſſorem in Baronia, & alium in paganicis.*
Baronia poteſt conſiſtere etiam in vno tantum feudo, vel Caſtro, ſub nu. 7. ampl. nu. 8.
9 *Baro licet non habeat ſub ſe plures feudatarios, Baro tamen dicitur.*
10 *Barones in Regno Siciliæ, & Neapolis, ac etiam in Luſitania, Gallia, & Catalonia, qui propriè dicantur, & nu. 11. 12. & 13.*
14 *Barones impropriè, & impropriiſſimè qui dicantur, & de quo vide etiam num. 15.*

ARGVMENTVM.

Barones, qui dicantur.

CAPVT I.

1 DE Baronum origine † plures plura dixerũt, de quibus per *Frecc. de ſubfeud. lib. 1. tit. de origi. Baronum, Alciat. lib. 5. Parerg. cap. 16. Calef. in tit. de equeſtr. dignit. num. 112. & ſeq. Bonad. lib. 2. polit. cap. 16. Cabed. dec. Luſit. 104. p. 2. Guardiol. de nobilit. capit. 43. Marc. Anton. Surg. de Neapol. illuſtr. cap. 23. num. 3.* & nouiſſimè poſt hæc ſcripta viſus *Fontanel. de pact. nuptial. clauſ. 4. glo. 10. p. 1. nu. 1. cum ſeq.* Nos autem breuiter dicamus,
2 quod † Baro, ſi in genere cõſideretur, comprehendit omnes feuda tenentes, etiam ſi maiorẽ habeant dignitatem, quàm Baronalem, vt ſunt Principes, Duces, Marchiones, & cæteri, de quibus *infra* dicemus, ſecundum *Minad.*

nad. in conſtit. in aliquibus, Moz. in tit.
de his, qui feud. dare poſſ. num. 17. Frec.
in tit. Quis dicat. Com. num. 40. & ſeq.
Caunet. in cap. volentes, in verſ. incip. in
verſiculo, num. 14. & ſeq. fol. mihi 205.
Bonad. d. cap. 16. num. 22. & ſeq. Surg.
d. cap. 23. num. 2. Surd. conſ. 453. nu. 35.
vol. 3. Serad. de feud. p. 10. ſect. 1. nu. 25.
Cum. de feud. in verb. antiquis nu. 256.
3 in ſpecie† verò ille propriè dicitũ Baro,
qui habet Caſtrum, ſeu Caſtra plura,
ſub ſe continens feuda quaternata ſe-
cundum quid, quę licet inter ſe diuer-
ſa, & diſtincta ſint, integra tamen cō-
ſtituunt Baroniam, ſecundum Andr.
in cap. 1. Qual. vaſſ. iurar. deb. fidel, & ĩ
cap. 1. de cap. qui cur. vend. & in conſtit.
ſi quis Baro, Afflict. dec. 267. & 334. &
in cōſtit. Regni, ſi dubitatio, col. 2. notab.
2. D. Io. Aud. de Georg. Regius Conſilia-
rius alleg. 5. nu. 4. & ſeq. D. de Pont. de
4 feud. lect. 1. in praelud. nu. 82. qđ † pro-
cedit, etiam ſi Baro in alieno territo-
rio habeat feudum ad ſuam tamē ſpe-
ctans Baroniam, vt dixit Frec. de ſub-
feud. lib. 2. author. 5. D. de Pont. ĩ tract.
de poteſt. Proreg. in tit. de aſſenſ. Reg. §.
3. num. 7. Pet. de Greg. de conceſ. feud. p.
5 2. q. 3. num. 3. ſubdens, quod † Baro-
nia eſt quid vniuerſale, ſicut peculium
6 † caſtrenſe; & ideo quis poteſt habe-
7 re † vnum hęredem in Baronia, & aliũ
in paganicis, ſecundum Bald. in auth.
ceſſante, col. 2. verſic. & nota, C. de legit.
hared. licet in vno etiam Caſtro cōſi-
ſtere poſſit, ſi hoc Pĩcipi placeat, And.
in c. 1. nu. 22. de cap. qui cur. vend. Curt.
ſen. cōſ. 50. nu. 7. Loffred. conſ. 36. nu. 6.
Fab. de Anu. poſt alios cōſ. 44. num. 7. &
8 cōſ. 66. nu. 3. Idem † etiam erit ſi Rex
erigat feudum in Baroniã, eamquè al-
teri concedat cum iuriſdictione intra
certos terminos Regni, ad tex. in c. fun
damēta, §. proinde, de elect. in 6. ibi, nul
lus Imperator, ſeu Rex Romanorum, vel
alius Marchio, Dux, Comes, aut Baro,
&c. And. in d. c. 1. §. ſimiliter, ibiq; Af-
flict. num. 104. de Cap. qui cur. vend. &
in cap. 1. de contr. feud. inter par. term.
9 maximè ſi † haberet ſub ſe plures feu-
datarios, Frec. in titul. quis dicat.
Baro. nume. 1. Decian. reſpon. 31. nu-
me. 147. lib. 1. licèt hoc neceſſarium
non ſit, vt dixit idem Andr. in d. cap. 1.
num. 21. quandoquidem etiam quòd
ſubſe alios ſubſeudatarios nō habeat,
hoc tamen non obſtãte, Baro dicere-
tur, ſi Rex ex certa ſcientia eum Baro-
nem fecit, quem ſequitur ibidem Affl.
vbi ſupra, Prapoſit. in cap. 1. num. 4. Qui
feud. dar. poſſ. Loffred. in cap. 1. §. pra-
terea Ducatus, verſic. nec dominus, de
prob. feud. alien. per Fider. Camerar. in
cap. Imperialem, num. 1. eod. tit. Afflict.
in conſt. Regni, ſi quis Baro, & propte-
10 rea † in Regnis vtriuſque Siciliæ, Ba-
rones dicuntur omnes feudatarij iu-
riſdictionem habentes in eorum ca-
ſtris, & oppidis, ſibi à Rege conceſſis,
vt notauit Andr. in loco citato, Bald. in
cap. innotuit, ſub num. 18. de elect. Curt.
iun. conſil. 212. Cumi. in praelud. cap. ſi
aliquem, num. 187. Camill. de Curt. in 1.
par. diuerſ. Feudal. verſ. licet autem ve-
riſſima, num. 68. fol. mihi 10. Boſſ. de
Princi. num. 2. & ſeq. Calef. de equeſtr.
dignitat. nu. 113. ver. de Baron. Cabed.
11 d. deciſ. 104. num. 3. vbi † eodem dici
nomine in Luſitania, teſtatur Velaſc.
de iur. emphiteu. quaeſt. 30. nu. 20. & in
12 † Catalonia Franc. Calic. lib. 1. de fiſc.
cap. 19. & poſt eum Doctiſſimus inter
modernos Fontanell. in tract. de pact.
nupt. clauſul. 4. gloſ. 10. par. 1. num. 6.
13 † in Gallia Caſſan. in cathal. glor. mund.
par. 8. conſid. 39. & in Mediolanēſi do-
minio, Menoch. conſ. 1110. num. 7. vol.
12. de quo pariter videndi ſunt Andr.
in conſtit. poſt mortem, & in d. conſtit.
ſi quis Baro, Bald. in cap. vno delegato-
rum, de offic. delegat. Boer. in conſuetud.
Bituric. tit. de iuriſd. omn. iud. §. 3. gloſ.
2. Grãm. deciſ. 34. & 104. Vinc. de Ann.
in Rubr. de vaſſall. decrep. atat. Fab. fi-
lius

lius conſ.44. & 56. volum.1.Paul. de Montepico conſ.25. vbi latiſſimè habes quis propriè dicatur Baro. Impro-
14 priè † tamen eſſet ſi quis teneret feudum cum vaſſallis, verùm nõ eſſet per Regem erectum in Baroniam nec haberet ſub ſe feuda quaternata. Impro
15 priiſſimè † demum nuncupabitur, qui feudum ſine vaſſalis habet ſecundum relatos *Doctores*, *& alios*, qui cumulari poſſent.

SVMMARIVM.

1 *Dignitates Regales quæ dicātur, & nu. 2. & quare iſta nuncupentur, num.3.*
4 *Dignitates Regales pro ſeruitijs conceduntur, non autem pecunia mediante, aliàs eas habentes non dicerentur Titulati, & num.6. & 7. & de ratione, num.8.*
5 *Pecunia vel pretium multa facit illicita, & viliora.*
6 *Feudum verum, & proprium nō dicitur quod pecunia redimitur.*
7 *Feudum tunc nobilitat quando non per pecuniam ſed ex gratia conceditur.*
9 *Feuda Regalia a quibus concedantur, & num.11.12. & 13. & num.25. & 26. cum ſequentib.*
10 *Dignitates omnes à ſupremo Principe peruenire dicuntur, & num.3. & 15.*
14 *Rex quilibet in Regno ſuo dicitur eſſe Monarcha.*
15 *Rex ſolus erigit nouas dignitates, & num.18.*
16 *Rex, vel Princeps tãtum ſolo verbo conſtituit Duces, Marchiones, Comites, & ſimiles.*
17 *Princeps ſolus dignitates confirmat.*
18 *Princeps ſolus minores dignitates augere poteſt, & maiores conſtituere.*
19 *Baronia poteſt effici Comitat⁹, vel Marchionatus, & ſimilis, & etiam hodie Principatus, ampl. num.21.*
20 *Princeps ſolus poteſt Barones, Comites, & ſimiles à dignitate deponere.*
21 *Princeps Terras demaniales poteſt erigere in Baroniã, Comitatum, & ſimil.*
22 *Princeps poteſt feudis, & dignitatibus ſuam authoritatem interponere.*
23 *Princeps non poteſt alteri concedere poteſtatem creandi Comites, & ſimiles dignitates Regales, & ibi de ratione.*
24 *Dignitates Regales creandi poteſtas nō comprahenditur ſub generali conceſſione.*
29 *Dignitates Regales varijs ſollemnitatibus antiquitus concedebantur, ſed quid hodie per Catholicum Regem noſtrum, num.30.*
31 *Barones an dicantur habere dignitatem Regalem, cum num. ſequentibus vſque ad finem.*
32 *Baronia an ſit diuiſibilis, & num.66.*
33 *Comitatus, Marchionatus, & ſimiles diuiſionem non patiuntur.*
35 *Feuda Baronum dicuntur feuda nobilia ſub num.35.*
36 *Barones an dici poſſint Titulati, & num.48.*
37 *Barones qui propriè dicantur.*
39 *Dignitas vt dici poſſit Regalis ſufficit quòd ab ipſo Rege concedatur.*
40 *Baronia dicitur eſſe dignitas.*
41 *Barones in Regno Neapolis Magnatum nomine continentur, & eorum more matrimonia contrahunt.*
42 *Baronia, Comitatus, & ſimiles ſub qua forma conceduntur, ad hoc vt quis verè Baro, vel Comes dicatur, & numer.43.*
44 *Baro, & Comes an æquiparentur, & vide, num.40.*
45 *Alienatione ſimpliciter conceſſa, non intelligitur permiſſa alienatio capitis Baroniæ.*
46 *Regalium dignitatum appellatione comprahenditur Baronia, & num.65.*
47 *Filij Marchionum, vel Baronum in Lombardia mortuo patre omnes Marchiones, vel Barones appellantur, ſed ſi diuidatur Baronia, ille dicetur Baro,*

ad

ad quem peruenit Baronia caput.

49 *Aſſenſus Regius eſt neceſſarius in alienatione Baroniæ, ſicut & aliarum dignitatum feudalium, nec ſufficit Proregis aſſenſus.*

50 *Baronia dignitas noua eſſe dicitur, ex conſuetudine introducta, quam Longobardi non cognouerunt, & num. 51. 63. & 64.*

52 *Dignitates Regales à Longobardis adinuenta fuerunt, & nu. 64.*

53 *Baronum vſus veterrimus eſſe dicitur, & num. 54.*

54 *Baronum in Catalonia quo tempore nomen ſumpſerunt.*

Carolus Magnus Imperator, expulſis Saracenis, in quot dignitates Regales Cataloniam diuiſit, ſub numer. 54.

55 *Baronum perſonæ maiores nobilibus dicuntur.*

56 *Barones perſonæ illuſtres nuncupantur, ſed in Regno ſpectabiles dicuntur, & num. 57.*

58 *Barones ī generali Colloquio ſedent poſt Comites coram Domino Prorege.*

59 *Comites, Marchiones, & ſimiles ſedent coram domino Prorege.*

60 *Barones non habent locum in alijs ſeſſionibus, niſi in generali Parlamento.*

61 *Barones dicuntur Regij Conſiliarij, & habent iuriſdictionem ciuilem, & criminalem.*

67 *Priuilegia conceſſa Comitibus, Marchionibus, & ſimilibus, intelliguntur etiam conceſſa Baronibus.*

ARGVMENTVM.

Dignitas Regalis quæ ſit, & an Barones habeant dignitatem Regalem.

CAPVT II.

1 REGALES † dignitates, ſi eas reſpectu concedentis conſideremus, ſunt Pontificia, Imperatoris, Regũ, aliorũq; Principũ ſuperiorem nõ recognoſcentiũ, vt dixit *Pariſ. de Put. in tract. de reintegrat. feud. c. 1.* refert & ſequitur *Camill. de Curt. p. 1. rubr. ſed vnde, num. 4. fol. mihi 11.* de quibus multa diximus *in primo lib.*
2 Si vero † illas reſpectu eorũ, qui eas adminiſtrant & exercent, inſpicimus, de communi feudiſtarũ ſententia, dicũtur Ducatus, Marchionatus, Comitatus, Baronalis, & ſimiles, de quibus *in c. 1. de feud. March. ī c. 1. Quis dicat. Dux, vel March. & in c. 1. de his qui feud. dar. poſſ. & vbique Andr. Afflict. & cæteri. Rainald. in c. Imperialē, §. præterea Ducatus, de phib. feud. alienat. per Feder. idem Andr. in c. 1. §. ſi vero contigerit, de pace iuram. firm. Corſett. in tracta. de poteſt. Reg. quæſt. 51. par. 1.*

3 Hinc † dignitates iſtę, Regales nũcupantur, quaſi à Regia munificẽtia profluentes, ad tex. *in Authent. de exhibend. reis, §. obtinet, Zaſ. de feud. p. 5. num. 2.* &
4 ad † nutum Principis, & pro ſeruitijs conceduntur, non autem pecunia mediãte, quo caſu verè Titulati nõ ſunt, ad text. *in c. 1. de feud. dat. in vim leg. commiſ.* & tradit *Vinc. de Ann. ſing. 166. allegãs Sal. ī l. fi. C. vbi Senat. vel clariſſ.* cuius verba reaſſumit *D. de Pont. in tracta. de poteſt. Proreg. tit. de elect. official. §. 8. num. 20.* & adducit etiam *Caſtr. in eadem l. fi. Luc. de Penn. Odoffred. Plat. & alij in l. contra publicam, per illum text. C. de re milit. libr. 10. Marc. Anton. Surg. de Neapol. illuſtr. c. 23. nu. 50. & c. 27. nu. 10. Decia. reſp. 19. n. 14. vol. 3.* pretium enim per-
5 ſępe † multa facit illicita & viliora, q̃ gratuitò, vel ob mẹrita conceſſa forẽt licita, & digniora, ad text. *in l. furti, §.*

pa-

pactus,ff.de infamib.Bar.in l.Athletas,
*§.vlt.ff.eod.Decian reſp.*19.*nu.*13.*&*
14.*vol.* 3. vbi ait quod non dicitũ verũ
6 & proprium feudũ, aut vera dignitas,
quæ pecunia redimitur, & † propterea
7 tunc demum feudum nobilitat, quã-
do poteſt gratia appellari, nam hoc ca
8 ſu Princeps † ipſe concedendo, actum
virtutis, ideſt liberalitatis exercet, &
ſimul teſtimoniũ virtutis, & meritorũ
præbet eius, in quẽ cõfertũ qđ dici non
poteſt, ſi pretium per viã venditionis
tradatur, vt dixit *Bald.in prohem.feud.*
*colum.*4.*ver.pro intellectu quem ibi*, ſe-
quuntur *Aluarot.& alij*, & conſidera-
uit *Oldr.conſ.*159.*& Alber.in Rubr.C.*
de donat.ver.item quæro de q̃one ardua.
9 Hæc autẽ non † niſi à ſummo Pon-
tifice, Imperatore, Rege, alijſq; Prin-
cipibus ſuperiorem nõ recognoſcẽtib⁹
10 concedi permittuntur, cum ab eis † di
gnitates omnes profluant, velut à fon
te, ad tex.*in l.ſacrilegij, C.de diuerſ.re-*
*ſcript.l.*1.*C.de Metrop.Beryll.lib.*11.*l.*
1.*ff.de offic.Quæſt.l.pen.ff.de conſtit.*
Princip. Doctores, & præcipuè *Bald.&*
*Afflict.in c.*1.*Qui dicat. Com. Dux*,
vel March.Cum. in prælud.c.ſi aliquẽ,
*n.*211.*& ſeq.Aſola in Conſuet.Sabaud.*
*in prohem.in ver.Dux,gl.*2.*n.*3.*& ſeq.*
*Decian.reſp.*19.*nu.*6.*vol.*3.*D.de Pont.*
ĩ tract.de poteſt.Proreg.tit.de prouiſ.fie-
ri ſolit.§.2.*n.*7.*Azor.in ſumm.p.*2.*lib.*
11 11.*c.*11. vt de Summo Pontifice, di-
xit *Alber. in l.Imperator, in princ.ff.de*
*ſeruit.vrban.præd.Bald.in conſ.*324.*in-*
*cip.quæritur vtrum,vol.*1.*Rimanu.cõſ.*
601.*nu.*6.*Vinc. de Franch.dec.*62.*nu.*
4.*Menoch.conſ.*302.*num.*7.*volum.*4.
12 De † Imperatore *Caſtald.in eius tract.*
13 *q.*101.*Azor.lib.*10.*cap.*8. De † Regi-
bus tradidit *And.in c.*1.*col.*5.*Qui feud.*
*dar.poſſ.Aluarot.ibidẽ n.*11.*& ĩ d.c.*1.*de*
*feud.March.Soc.conſ.*165.*uol.*3.*Corſet.*
*de poteſt. Reg.d.q.*51.*& p.*4.*n.*16.*Boſſ.*
14 *de Regal.nu.*7. cũ † Rex quilibet ſit Mo
narcha in Regno ſuo, *cap.ſcitote* 6.*q.*3.
15 *& c.in apibus*,7.*q.*1. ipſeque † nouas
erigat dignitates, *ad text.in d.l.*1.*vbi*
Doctores, Capic.in inueſt.feud.ver.feu
dorum genera,in princ.& in verb.feuda
dant,ver.Reges.fol.mihi 151.*Iacob.de*
*S.Georg.in verb.Princeps, nu.*6.*&* 19.
*Petr.de Greg.de conceſ.feud.p.*2.*q.*3.*D.*
de Pont.in tract.de poteſt.Proreg.tit.de
16 *aſſenſ.Reg.nu.*13. quinimo † ſolo ver-
bo conſtituit Duces, Marchiones, Co-
mites, & ſimiles, vt poſt *Barto.Angel.*
Alex.& alios, tradit *Molin.de Hiſpan.*
*primog.lib.*1.*c.*11.*nu.*22.*Fab.Ann.cõſ.*
56.*nu.*21.*& conſ.*66.*nu.*8.*idem Do.de*
*Pont.conſ.*1.*nu* 67.*Cancer.varia.reſol.*
17 *lib.*3.*c.*3.*num.*9. & magnas † dignita-
tes confirmat, *Calic.de fiſc.dubitat.*8.
18 *ſpecial.*29. ſicut † & minorẽ dignitatẽ
augere, & maiores conſtituere, vt di-
xit *Petr.de Gregor.in loco citato,num.*8.
19 & ſic de † Baronia conſtituere Comi-
tatum, vel Marchionatum, & forte ho
diernis temporibus Principatum, &
20 † è contra eos deponere, *Bald.in con-*
*ſil.*277.*incip.pridie conſului,volum.*3.
*Gramm.dec.*65.*nu.*63.*Pereg.de iur.fiſ.*
*lib.*1.*tit.*2.*nu.*38.*D.de Pont.in d.tract.*
tit.de prouiſ.fieri ſolit.§ 2.*nu.*12. Idq;
21 † facere poteſt etiam in Terris Dema-
nialibus, ſecundum *Petr.de Greg.in d.*
22 *tract.p.*1.*q.*5.*et p.*2.*q.*3.*n.*7. nec † nõ &
authoritatem interponere, ad tex.*cũ*
glo.in c.cum olim, de conſuetud. Afflict.
*in rub.de Regal.n.*33. In tantum quod
23 † poteſtas iſta dignitates Regales creã-
di tanquam ſuperioritas, & ſuprema,
quæ reſpicit honorem, & maieſtatem
Principis, alteri non communicatũ, vt
dixit *Bald.in c.ad audientiã, nu.*4.*de*
*præſcript.et in c.*1.§.*item ſi quis,nu.*16.
*Quib.mod.feud.ammitt.et conſil.*345.
24 *lib.*5. neque † in generali diſpoſitione,
& conceſſione vniuerſali comprehen-
ditur, vt voluerũt *Oſaſc.conſ.*3.*nu.*12.
*Peregr.conſ.*1.*num.*7.*cum ſeqq.vol.*1.
25 Idem † erit dicendum de inferiori-
bur Principibus ſuperiorẽ non reco-
gno-

gnoſcentibus, de quibus latiſſimè ſcri-
26 pſi ſupra *lib.1.c.10.* & † de Duce Me-
diolani conſuluit *Menoch.conſ.905.vo*
27 *lum.* 10. de † Duce Subaudiæ *Roland.*
conſ.4.n.43.vol.3. Do.Tuſc. concl.819.
28 *nu.13.* & † generaliter de alijs *Borel.de*
præſtant. Reg.Cathol.c.48. Boſſ. de Re-
galib.nu.8. Bonadill.lib.2. Polit.c.16.n.
29 20. & quamuis † antiquis temporibus
variæ adhiberi cõſueuiſsẽt ſollemnita-
tes in huiuſmodi dignitatum creatio-
ne, vt *ex Cronica Regis Alfonſi Vndeci-*
mi, c.64. admonet *Molin.de Hiſpa.pri*
mog.lib.1.cap.11.nu.23. idemque de
Gallia teſtatur *Anto. de la Sale, c. vlt.*
lib.12. & refert *Bonadill. in loco citato,*
30 *nu.27.in fine*, hodie tamen † ei, quem
Dominus Rex noſter Ducẽ, Marchio-
nem, Comitem, vel Principem creat,
ſolet titulus eiuſdem dignitatis ſollẽ-
niter ex Regio priuilegio cõcedi, neq;
inde aliquid aliud requiritur, niſi vt in
Regnis expediantur ſolitæ exequuto-
riæ, ſecundum *Frecc. in tit. Quis dic.*
Com.nu.47. & *51.Petr.de Greg.de con-*
ceſſ.feud.part.2.quæſt.3. Bonadill. d.
cap.16.num.31.

31 An aut † Barones dignitatẽ Regalẽ
habeant? Doctores inter ſe pugnantes
reperio, ſi quidem *Andr.in c. Imperia-*
lem, §.præterea Ducatus, de prohib.feud.
alienat.per Fider. & *in d.cap.1. §.ſimi-*
liter, de Cap.qui cur. vend. dixit, quod
32 Baronia diuiditur inter ſucceſſores, eo
quod tex. *in d.§.præterea Ducatus*, lo-
quutus eſt tantum de Ducatu, Mar-
33 chionatu, & Comitatu, † in quibus di
uiſio eſt prohibita, & non de alijs, &
Bald.in c. vno delegatorum ſub nu.6. de
34 *offic. deleg.* voluit, quòd † Baronia nõ
eſt de dignitatibus Regalibus, idemq;
tradiderunt *Zaſ. de feud.5.par.tom.4.*
Bertrand.conſ.191.vol.1. et conſ.4.nu.
204.vol.2.Pacian. de probat. cap.37.n.
1.cum ſeq.lib.2. optimè *Afflict. in c.1.*
Quis dic.Dux, nu.9. vbi tradidit, quod
35 † feuda Baronum, licet ſint nobilia, nõ
36 tamẽ ſunt † titulata, ſequitur *Capic. in*
inueſt.feud.in verb.feudatarij Barones,
verſ. prærogatiua, ſubdens, quòd Ba-
37 ro † ille propriè dicatur, qui non hẽt
titulum, & comprobarunt *Moz.in tit.*
de his qui feud.dar.poſſ.et Caſſan.ĩ Ca-
thalog.par.5.conſid.vlt. contraria tamẽ
38 verior eſt opinio quod † Baronalis di-
gnitas, Regalis ſit, quãdo Baro habuit
Caſtrum à Rege ſub titulo Baroniæ,
quam tenuerunt idem *Andr.in d. c.1.*
num.8.et in §.ſimiliter, num.22. et ſeq.
de Cap.qui cur.vend. vbi etiam *in 2.ad-*
di.nu.20. et in c.1. §.ille tamen, ſub nu.
11.ver.ſed ſi Rex, vel Princeps, de cõtr.
feud.inter par.term. Bald. ſibi cõtrarius
in cap.innotuit, prope finem, ſub nu.18.
de elect. Afflict.in d.§.ſimiliter, nu.29.
qui idem ait probari per *tex. in conſti.*
proſequentes, Pern.in tract. de Rege, &
Regina, inter conſilia feudalia num.11.
Pet.de Greg.de conceſſ. feud.par.2.q.3.
ver.idem dicendum, Cabed.deciſ. Luſit.
104.num.4. vbi ait hanc eſſe verã, &
* cõmunem * opinionẽ, *Do. de Pont. in*
conſ.57.num.35. Mandel.conſ.163.nu.
38.40. & *41. Scrad.poſt inſtitutos, de*
feudis, p.10.ſect.1.nu.22. & *23.* & *24.*
& *conſil.13.nu.170. Clar.in §. feudũ,*
39 *q.90.nu.5.* ſufficit † enim, quòd à Rege
concedatur talis dignitas, vt Regalis
nũcupari poſſit, & verè Baro dicatur,
Frec.de orig.Baron.num.42. & *ſeq.* vbi
40 ait, quòd † Baronia dignitas eſt in Re-
gno, & quòd procedit à pari cum Co-
mite, & *in tit. quis dic. Dux, num.36.*
quẽ ſequitur *D.de Pont.in d.conſ.57.n.*
35.et in tract.de poteſt. Proreg.tit.de aſ-
ſenſ. Reg.in rubr.num.5.6. & *11.Man-*
dell.d.conſ.163.num.38.Purpur.in l.1.
n.242. 296. & *ſeq.ff.de offic.eius, Gail.*
obſeru.25.num.2.lib.1.Regner.Sextin.
de Regal. c.4. nu.49. cum ſeq. vbi ſub-
dit ita de conſuetudine Germaniæ re-
41 ceptum eſſe, intantũ quòd in Regno
Neapolitano Magnatum nomine cõ-
tinentur, & eorum more matrimonia
con-

contrahunt, ſecundum *Fab. de Ann.*
*conſ.*103.*n.*8.*&* 13. Sed dum Rex vult
42 † creare aliquem Baronem, oportet ꝙ
cōcedat feudum in titulum Baronię,
& non ſufficit, vt ſimpliciter eam ita
concedat (vt à Titio olim poſſeſſam,)
ſicut ſi concedat Comitatum, oportet,
vt dicat (in titulum Comitatus,)
adeo quod ſecundum *Andr. in d.* §. *ſi-*
43 *militer*, ſi quis † poſſideat multa feuda,
non propterea diceretur Baro, niſi
habuerit illa conceſſa in Baroniam ex
certa ſcientia, quod etiam voluerunt
poſt alios relatos, *Petr. de Greg. de con-*
*ceſ. feud p.*2.*q.*3.*n.*9. *et Fab. de An. cōſ.*
44. *n.*60. inde eſt, ꝙ † Baro, & Comes
44 ęquiparant̃ tā *in cōſti. Regni, ſi qs Baro,*
ibi, *Comes, & Baro, qui Caſtrum tenet,*
quàm etiam *in conſtitu. Comitibus*, ibi,
Comites, & Barones, item *in c. volentes,*
Regni Siciliæ, ibi, *Comites, & Barones*,
item *in conſtitu. Comes, Baro, miles, de*
his qui in Regn. guerr. mon. & in conſti.
quāpluriū, ibi, *Comites, Barones, & mi-*
lites, & in conſt. Comite, vel Barone, tit.
de ſucceſſ. nobil. in feud. quo argumēti
modo vtuntur *Caſſan. in Catalog. glor.*
*mund. p.*8. *conſid.* 15. *D. de Pont. in lo-*
*co citato, num.*8. *Capic. in d. verſ. prærogatinæ*,
in fi. ſubdens, quòd permiſſa
alienatione ſimpliciter, non intelligit̃
45 permiſſum alienari caput Baroniæ, ꝑ
d. cōſtit. ſi quis Baro, & tradit *Frecc. ĩ*
*d. tract. de ſubfeud. lib.*3. *titu. de differ.*
*feud. Regal. nu.*6. *poſt Affl. & alios*, &
46 quòd † iura loquentia de Regalibus di
gnitatibus habent locum in Baronia,
d. c. ſi vero feudum, §. *prærogatina*; & ſi-
47 cut † in Lombardia mortuo Marchione
omnes erunt Marchiones, ſic filij
Baronis omnes erunt Barones, & ſi di
uiditur, ille erit Baro, ad quem peruenit
Baroniæ caput, vt dixit *Io. de Plat.*
in l. 1. *C. vt dignit. ord. ſeru. in fi. Caſſa.*
*in d. Cathalog. p.*5. *conſid.* 56. refert, &
ſequitur *D. de Pont. in loco relato, n.* 14.
cum pluribus ſeqq. vbi latiſſimè tam *de*
iure communi, quàm *ex capitulis illius*
48 *Regni* particularibus Baroniam † inter
feuda titulata connumerari ait, adeo
49 quod † aſſenſus Regius in earum alienatione
neceſſarius ſit, & non ſufficiat
Proregis aſſenſus ex pragmat. nouem
capitum, de qua *infra lib.*5. dicturi ſu
50 mus, licet † noua dignitas ſit ex conſuetudine
introducta, ſecundum *Bal.*
in c. 1. *de his qui feud. dar. poſſ.* quam
51 † Lombardi non cognouerūt; ideoq;
eam non poſuerunt *in capit.* 1. *de feud.*
March. & in cap. 1. *quis dicat. Dux*, ab
52 ipſis † enim dignitates Regales ibidē
deſcriptæ adinuentæ fuerunt, ſecundum
Andr. ibidem in princ. licet Baro-
53 num † vſus veterrimus fuerit, vt notat
*Frecc. in tit. Quis dicat. Baro, nu.*8. *per*
tex. d cap. 1. *de controu. feud. inter par.*
54 *term.* & † in Catalonia *Fontanel. in lo*
co citato, nu. 10. vbi teſtatur fuiſſe Barones
ab anno 800. ante milleſimum,
quo Carolus Magnus Imperator expulſis
inde Saracenis eam diuiſit ĩ nouem
Comites, nouem Vicecomites,
nouem Valuaſores, & totidem Barones,
*Io. Marqu. in Vſat. Stratæ, col.*4.
verſ. ſed contra prædicta; intantum, ꝙ
55 † eorum perſonæ maiores nobilibus
dicuntur propter dignitatem, quā in
ſuos vaſſallos habent, vt poſt *Io. Fab.*
in §. *maieſtatem, in prohem. inſtit.* tradiderunt
Barbat. conſ 57. *num.*5. *lib.*2.
*Curt. de feud. p.*2. *tit. de feud. laic. nu.*3.
*Boer. de ord. grad. p.*2. *num.*8. *Cabed. d.*
dec. 104. *nu.*4. *Frecc. vbi ſupra, num.*7.
Moz. de his qui feud. dar. poſſ. num. 17.
verſ. & quod Baronia, addens pariter,
56 quòd † perſonæ illuſtres nuncupātur,
ſecundum *Purpurat. in l.* 1. *num.* 244.
ff. de offic. eius, vbi hoc intelligit quādo
Regalia iura in ſua Baronia poſſiderent,
ad not. *per Caſſan. d. conſid.* 15.
57 licet † in Regno ſpectabiles dicantur,
58 & in generali colloquio † ſedeant poſt
Comites coram Excellentiſſimo Pro-
59 rege, prout † alij titulati, ad tex. *in d.*

cap.fundamenta, de elect. in 6. Caſſan.
60 *p.5. conſid. vlt.* q̃uis locum † non ha-
beant in alijs Regijs ſeſſionibus, idẽ-
que probatur in *Rubr.Cõſtitut. Regni, de ſucceſſionibus in feudis, & alibi plu-*
61 *ries*, eo fortius, quia † dicuntur Regij
62 Conſiliarij, habeantque † iuriſdictio-
nem ciuilem, & criminalem, tum *ex Capitulis Regni*, tum etiam ex particu-
laribus priuilegijs, & non nulli cũ ma-
gno ſtatu, & numero vaſſallorum, ad
not. latiſſimè per *Scrad. in d.p.10.ſect. 1.num.26.cum pluribus ſeqq. & cõſ.13. num.170. & 171. Surd.d.conſ.453.nu. 36.* Nec obſtare videntur contraria, ſi
63 quidem (vt dixi) cum † noua fuerit
dignitas, ex conſuetudine introducta,
64 de eà † non cognouerũt Longobardi
Auctores *in d.§. præterea Ducatus*, li-
65 cet (vt alias dicebam) ſub † illa com-
prehendatur, ibi, *vel alterius dignitatis*, & propterea idem dicẽdũ erit q́d
de expreſſè enumeratis, vt aduertit
Roſent.in tit.de feud. Regal.c.2. & ante eum, Io. Raynald.in d.§.præterea Du-
66 *catus, num.6.* ſubdens, quòd † nec per
hoc Baronia ſit diuiſibilis, cum mili-
tet eadem ratio, quæ in Comitatu, &
ſimilibus conſideratur, ne per diuiſio-
nem extinguerentur, ac perderent no-
men & dignitatem, & eũ ſequuti ſunt
Iacob.de S.Georg.in verb.Dux, nu.10. Liparul.ad Andr.in c.1.de feud. March. in verb. Regali, liter. I. & Do. de Põt. in loco citato, nu. 13. vbi ait, quod in
hoc (pace tanti viri) melius loquutus
eſt *Rainaldus*, quàm *Andreas*, inde
67 eſt, quòd priuilegia conceſſa Duci-
bus, Marchionibus, & Comitibus di-
cuntur pariter conceſſa Baronibus, vt
latiſſimè explicant *Scrader. & Surd. in locis citatis.*

SVMMARIVM.

1 *Principis uerbum multis modis ſumitur, & nu.3.4. & 5.*

2 *Deus ſolus appellatur propriè & verè Princeps.*

6 *Princeps quis dicatur.*

7 *Principatus dignitas proxima eſt dignitati Regali.*

8 *Princeps poſt Reges primum locum obtinet, & nu.30.*

9 *Principatus dignitas an fuerit olim cognita Longobardis, & in vſibus feudorum nominata, & nu.12.*

10 *Dignitates Regales, quæ dicantur.*

11 *Principatus dignitas in Regno Siciliæ, & Neapolis antiqua eſſe dicitur, & nu. 13. & 16.*

13 *Principatus dignitas apud Germanos, & Græcos primò fuit in vſu.*

14 *Princeps antiquitus quã poteſtatem habebat, & vide nu.4. & 5.*

15 *Principatus dignitas à quo fuit in Italia primo acquiſita, ac per alios confirmata, & nu.16.*

Aragiſius Rex, quã poteſtatem in Italia ſibi vſurpauit, ſub nu.15.

17 *Princeps in Regnis Hyſpaniarum non niſi ſolus primogenitus Regis noſtri Catholici meritò nuncupatur, & vnde hoc originem habuit, vide nume. 18. & 19.*

20 *Principatus dignitas à quibus hodie concedatur.*

21 *Dictio (aliqua) quid operetur.*

22 *Principes ex quo ab alio Principatum tenent, eique ſubditi reperiantur, abuſiuè tales appellantur.*

23 *Principes æquiparantur Præſidibus, & Magiſtratibus.*

24 *Principes qui ab alio Principatum obtinuerunt nõ veniũt appellatione Principum, licet illorum beneficio aliquãdo gaudeant, & nu. 25.*

26 *Princeps abſolutè, & ſimpliciter loquẽdo de Papa, Imperatore, & Rege intelligitur.*

27 *Lex pœnalis, & odioſa loquens de Imperatore, non habet locum in Principibus inferioribus, Principatum à Rege poſſidentibus.*

Ba-

28 *Baro in ſua Baronia an abuſiue poſſit Princeps appellari.*

29 *Principes qui à Rege Principatum obtinuerunt maximam habent præheminentiam.*

31 *Principes præferuntur Ducibus, Marchionibus, & Comitibus.*

32 *Argumentum à ratione ordinis literæ valet.*

ARGVMENTVM.

De Principis Dignitate.

CAPVT III.

1 NOMEN hoc† Principis multis modis
ſumitur, aliquãdo
enim vt primi generale eſt, nec ſim-
2 pliciter de alio,† q̃
de Deo efferri poteſt, vt dicitur *in Apocal. c. fi.* ibi, *Tertius primus, & nouiſſimus verè omnium ante tempus primus dignitate, maieſtate, authoritate, ſapientia, poteſtate, & ĩ omnibus Præcipuis*, de cæteris autem Princeps cum aliqua adiectione ſemper dicitur, vt tradit *Petr. de Greg. Tho-*
3 *loſ. in ſua Republ. lib. 6. c. 4.* vbi† varias
Principatus ſpecies exẽplificat, *Moz. de his, qui feud. dar. poſſ. num. 18. in fin.*
4 dicens, quod† Imperatoris nomen te-
5 nebat primum locum, & illius† vice
Magiſtratũ Ciuitatis gerebat, ad tex. *in l. ſpado, §. ſi Ciuitatis Princeps, ff. de excuſat. tut. Zaſ. in l. Princeps, de legib. Aluarot. ĩ tit. quis dic. Dux. n. 2. Cum. ĩ prælud. c. ſi aliquẽ, n. 196. Decia. reſp. 19. n. 96. vol. 3.* Sed in materia, de qua agi
6 mus capitur† Princeps, prout Princi-
patus eſt quædam dignitas Regalis, vt tradit *Iac. de S. Georg. de feud. ĩ ver. Princeps Pedemontiũ*, & proxima di-
7 gnitati† Regali, ad tex. *cum gloſ. in c. fundamenta, §. proinde, de elect. in 6. in verb. Princeps, Iacob. de Franch. in vſib. feud. Rubr. ſpecies feudorum, num. 2. fol. mihi 4. Calef. de equeſtr. dignit.*
8 *num.* 106. vbi ait, quòd† Princeps
poſt Reges primum locum obtinet, ad tex. *in clem. 1. de Baptiſm. & ibi, glo. in verb. Regum, Decian. d. reſp. 19. nu. 227. Azor. in ſumm. par. 2. lib. 11. cap. 7.* & vt notat *Frec. de ſubfeud. lib. 2. tit. Quis dicatur Princeps, & in tit. de different. inter feudũ Regale, et nobile, nu.*
9 *5.* non fuit† talis Principatus digni-
tas eo tempore à Longobardis cognita, cum de ea mentio non habeatur in vſibus feudorum, ſed tantũ de Marchionatu, Comitatu, vel Ducatu, quas† Regales dignitates eſſe di-
10 xit, *ad tex. in c. 1. §. præterea Ducatus, de probib. feud. alien. per Feder. Moz. in loco citato, verſ. ſed quæro, Capic. in Rubr. feudorum genera, colum. 3. verſic. & inter Regales, fol. mihi 207. Io. Anton. Lanar. conſ. 88. ante num. 1. Camil. de Curte de feud. p. 1. verſ. ſed vnde digreſſi, n. 10. fol. mihi* 11. licet de iure Re
11 gni noua† dignitas non ſit, ſecundum
Affl. in conſtit. Regni, ſcire volumus, in 1. notab. Io. Arnald. in cap. Imperialem, num. 5. de probib. feud. alienat. per Fider. refert, & ſequitur *Cum. in loco citato, nu.* 196. vbi ſubdit, quòd etiam
12 hæc Prĩcipatus dignitas fuerit cogni-
ta de iure feudorum, *per tex. in d. c. Imperialem, in princ.* quidquid tamen ſit, vera eſt Doctorum reſolutio, quòd
13 †apud Germanos primò, & apud Græ-
cos, & in Regno Neapolitano veteribus temporibus fuerit, qui nullam habebant iuriſdictionem, ſed in officium, eo quod (vt dixi *ex Moz. &*
14 *alijs*) Imperatores† primum tenebãt
locum, & illius iure Magiſtratum ge-
15 rebãt; inde eam† in Italia primus ha-
buit, ſeu (vt melius dicam) vſurpauit, & appellari iuſſit Aragiſius Dux Beneuentanus circa annũ 755. vt ſcri-

bit *Leo Hostienſis lib.* 1. cum perantea
Dux vocaretur, ſubdens, quod ab
Epiſcopis vngi ſe voluit, & Coro-
nam ſibi impoſuit, atque in ſuis car-
tis ita in fine ſcribi pręcepit, *ſcriptum
in noſtro ſacratiſſimo Palatio*, refert, &
ſequitur *Iacob. Mainold. in tracta. de ti-
tul. Reg. Hyſpan. fol. mihi* 8. *à tergo*,
16 vbi ait, quòd † eamdem dignitatem
inde confirmauit Ludouicus II. Im-
perator, & Rex Italiæ; ſuccedentibus
poſtea temporibus, Capuanus, Sa-
lernitanus, Tarentinus, multique
alij Principes extitere, & præcipuè in
vtroque Sicilię Regno, vt dixit *Calef.
17 in d. tract. num.* 106. quamuis † in Re-
gnis Hiſpaniarum non niſi Primoge-
nitus Inuictiſſimi Regis noſtri Ca-
tholici eo nuncupetur nomine, vt ha-
betur per *Freco. in loco citato, nume.* 6.
Marc. Anton. Surg. de Neap. illuſtr. cap.
23. *num.* 48. *& Camill. de Curt. nu.* 14.
quod eo originem habere potuit, nā
18 † antiquitus Rex plures habens filios,
vnicuique aliquam ex Regni Ciuita-
tibus cum territorio aſſignabat, &
quia Regis erāt filij, Principes appel-
labantur, eumdemq; titulum conſer-
uatum eſſe in ſucceſſoribus in ipſo
19 dominio, quamuis † non eſſent ex de-
ſcendētibus Regis, vt aſſeuerat *Calef.
in loco nuper citato.*

20 Hodie tamen † huiuſmodi Princi-
patus dignitas à Summo Pontifice,
Imperatore, vel Rege, ratione feu-
di, ſicut aliæ dignitates conceduntur,
cum ex identitate rationis eiuſdē
ſit naturæ, ad tex. *in d. cap.* 1. *de feud.
Marcb.* ibi, *de Marchia, vel Ducatu,
vel Comitatu, vel aliqua Regali digni-
tate, ſi quis inueſtitus fuerit*; verba
21 † enim illa (*vel aliqua Regali*) ſatis cla-
rè innuūt, plures eſſe dignitates Rega
les, q̃ enumeratas, ad tradita per *Zaſ.
de feud p.* 2. *n.* 1. *Feder. Schenc. ĩ tit. quis
dic. Dux. Scrad de feud. p.* 2. *c.* 3. *n.* 3. *Ro
ſant. de feud. c.* 2. *concl.* 1. *n.* 4. *& Do. de
Pont. in tract. de poteſt. Proreg. tit. de aſ-
ſenſ. Reg. in Rubr. per totum*, & tales
22 Principes nuncupantur, licèt abuſiui,
cum ab alio Principatum teneant in
feudum, eique ſubditi reperiantur, vt
dixit *Afflict. in titul. Quis dicat Dux.
23 nu.* 9. *Uſaſc. dec.* 139. *n.* 16. & † æquipa-
rantur Præſidibus, & Magiſtratibus,
gloſ. in cap. 1. *verb. obſeruetur, ſi de in-
ueſt. inter dom. & vaſſ. lis oriatur. Bar.
Alex. & Iaſ. in l. ſtipulationum alia, de
verb. obligat. Natt. conſ.* 402. *cum qua-
tuor ſeqq. Amad. à Pont. ĩ tit. Qui feud.
dar. poſſ. num.* 26. In tantum quòd ap-
24 pellatione † Principum non veniunt,
ad text. vbi etiam *Card. Anchar. in* 3.
notab. & cæteri *Doctores in d. Clemēt.
vnic. de Baptiſm. & ibi gloſ. in verb. Re-
25 gum*, licet † Principum beneficio in
aliquibus gaudeant, *cap. ſtatutum, &
cap. Inquiſitionis, de haret. in* 6. *Roder.
Suar. alleg.* 6. *Greg. Lop. in l.* 4. *tit.* 7. *p.* 5.
gloſſ. 8. *Bonadill. libr.* 2. *politic. cap.* 16.
num. 19. *Gomez. in l.* 40. *Taur. nume.*
11. *Auend. de exequ. mand. cap.* 5. *nu.*
5. *Afflict. in cap.* 1. *Quis dicat. Dux. in
princ. Calef. vbi ſupra num.* 116. *Io. Bat-
tiſt. de Leonard. de Magiſtratib. cap.* 1.
num. 39. *cum ſeqq.*

26 Cum enim † in Imperio, vel Regno
abſolutè Princeps dicitur, de Summo
Pontificè, Imperatore, vel Rege in-
telligendum erit, vt optimè aduertit
Tholo. in d. c. 4. multa ad hoc iura mo-
re ſuo ponderando; & propterea di-
27 ſpoſitio † pœnalis, vel odioſa loquēs
de Imperatore, non habet locum in
iſtis Principibus, ad tex. *in l. quiſquis,
§. filij, C. ad leg. Iul. Maieſt. Gramma.
dec.* 6. *nu.* 19. *Roland. conſ.* 15. *num.* 21.
vol. 4. & de * communi teſtatur *Clar.
in §. laſa maieſtatis, ver. vnū tamen*, li-
cet *Fely. in c. dudum, n.* 21. *de praſump.*
28 Principis † verbum in Barone Caſtrū
obtinente ampliauerit, quem ſequuti
fuerūt *Pariſ cōſ.* 141. *n.* 28. *vol.* 4. *& De-
cia. d. reſp.* 19. *nu.* 224. quod forte abu-
ſiuè

29 ſiuè pcedere poſſet, vt ſupra dictũ eſt;
id tñ negandũ minime erit, q † habẽ-
tes talẽ Principatus dignitatẽ, maxi-
mã habeãt præeminentiã rõne admi-
niſtrationis, & tituli ſibi collati, ſm
Caſſa. in cõſuet. Burgund. fol. mihi 62.
30 *n.* 1. *&* 2. & q a † poſt Regẽ digniores
ſunt, ad tex. *in d. c. fundamẽta*, §. *proin-*
31 *de officÿ de elect. ĩ* 6. & † præferũtur Du
cibus, Marchionibus, & Comitibus,
32 vt arguẽdo † rõne ordinis tradiderũt
Pet. de Greg. Tholoſ. in loco citato, Calef.
d. n. 106. *Decia. d. reſp.* 19. *nu.* 222. & è
noſtratibus *Ioſeph. Cum. poſt Frecc. &*
alios in d. num. 196. idque de conſue-
dine receptum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Archiducatus dignitas in vſibus feudorum inter alias dignitates non reperitur, licet ſub illis comprehendatur, & nu.* 2.

3 *Archiducatus dignitas poſt Reges fuit reperta.*

4 *Archiducatus Auſtriæ dicitur eſſe dignitas.*

5 *Auſtriæ Prouincia, quæ olim Pãnonia ſuperior dicebatur (totius Germaniæ nobiliſſima) deſcribitur & laudatur, eiuſque domini, & ſucceſſores referuntur, & n.* 6. *cum plurib. ſeq.*

6 *Auſtria quando fuit Marchionatus, Ducatus, et tandẽ Archiducatus, & n.* 7.

8 *Archiducatus Auſtriæ omnes Ducatus antecedit, & num.* 15.

9 *Archidux Auſtriæ quis primus fuiſſe referetur.*

11 *Rex noſter Catholicus Hyſpaniarũ Philippus III. à quibus per rectam lineam paterni generis deſcendere dicitur, & nu.* 12.

12 *Rex noſter Catholicus Hyſpaniarum Archidux Auſtriæ appellatur, & nu.* 13. *&* 14.

14 *Archidux nullus filius Principis appellari poteſt.*

16 *Archiepiſcopus præfertur Epiſcopo.*

17 *Argumentum ab aſſumptione vocabuli valet.*

18 *Archidux Auſtriæ Regali dignitate dicitur eſſe inſignitus.*

19 *Magni Ducis dignitas in Italia à quo, quibuſque Titulis, & inſignÿs primò fuit acquiſita, ac ſub qua forma hodie ſit concedenda.*

20 *Princeps concedens alicui priuilegium non cenſetur alteri præiudicare.*

ARGVMENTVM.

De Archiducis, & Magni Ducis dignitate.

CAP. IV.

HÆC pariter digni-
1 tas † Archiducatus
neq; in vſibus feu-
dorum habetur, ſi-
cuti de Principatu
2 dictum eſt, † ſed
ſub eis comprehen
ditur, ad tex. *in c.* 1. *de feud. March.* ibi,
vel aliqua Regali dignitate, vt ſupra in
proximo capitulo põderauimus, eamq;
3 † poſt Reges reperiſſe tradit *Caſſa. in*
Cathal. glor. mũd. p. 5. *conſi.* 44. ſubdẽs,
4 † dignitatem eſſe Archiducatus Au-
ſtriæ, idemq; teſtatur *Sebaſt. Munſte.*
in deſcript. Germaniæ, libr. 2. *Frec. de*
ſubfeud. lib. 2. *tit. Quis dic. Dux. n.* 4. *f.*
mihi 87. *Ioſeph. Cum. ĩ plud. c. ſi aliquẽ,*
5 *n.* 197. Quæ quidẽ Prouĩcia † olim Pã-
nonia ſuperior dicebatr̃, nobiliſſima to
tius Germaniæ, q̃ Danubius, maximꝰ
Europæ fluuius mediã ſecat, & inter
Vngariã, Bauariã, Boemiã, ac Stiriã
ſita eſt, vt dixit *Iac. Mainold. de titul.*
6 *Reg. Hiſp. fol. mihi* 38. vbi addit, q † à
Marchionibus primũ tenebatr̃, qui ab
Imperatoribus finiũ tutãdorũ cã crea
7 bantr̃, Ducatus † deinde titulo à Fide-
rico Imperatore de anno 1158. deco-
rata eſt; tãdẽ cũ ad tantas opes aſcẽ-
diſſet, vt cæteros oẽs Ducatus antece-
deret

8 deret, † dignitatē Archiducatus titulū à Federico II. Imperatore obtinuit; ſi tamē *Emilio Veronenſi lib. 3. hiſtoriarum Franciae* credimus, nomē hoc
9 † Archiducis primū Brunus frater Otthonis primi Imperatoris aſsūpſit, & id deinde Principes Carinthianorum vſurparūt; q bus extinctis, ad Auſtriā primariā familiā vna cū Ditione peruenit; & inde ſucceſſu tēporis ad Rodulfum primū Imperatorē, & Comi-
10 tē Aſpurgēſem, q † dū Prouinciā prędictā Alberto filio donaſſet, cū Imperiali dignitate fulgeret, Ducatū Auſtrię Archiducatum nominauit, & ita
* *cōiter habetur *ex multis*, & pręcipuè *Martin. Cromer. in hiſtor. Polon. lib. 9. ī ſi. Io. Cādid. ī hiſtor. Aquil. lib. 5. Carol. Sigon. de Regno Italia lib. 12.* & nouiſſimè poſt ſcripta viſo *D. Camil. Borel. de praſtāt. Reg. Cathol. c. 46. n. 237. & ſeq.*
11 vbi ait, † q ab iſtis recta linea paterni generis deſcēdit Catholicus, & Inuictiſſim⁹ Rex noſter Philippus III. qđ ante cū dixerūt *Frec. & Marinol. vbi ſupra, Bouad. in ſua polit. lib. 2. c. 16. n. 26.*
12 & cōſequēter huiuſmodi titulo vtatᷓ, ſicut oēs alij, q ab Alberto ſuā repetūt originem; licet id ad primogenitū tātū inter plures fratres, & filios vnius Ducis cōpetere aſſerat ex auditu *Caſſa. d. cōſid. 44* ideſt primū Ducē fratrū habētiū ius ī Ducatu patris, ē quo ſuccedūt, ſuper quo tñ nō inſiſtit, & declarat *Frec. vbi ſupra*, cū oēs filij Ducis appellenᷓ, eorū primogenit⁹ frater vocēᷓ Archidux primus fratrū in Ducali di-
13 gnitate, ſicut de filijs primogenitis Regū Romanorum tradidit *Frāc. Marc. dec. 163. p. 1.* ab arcos, qđ eſt Princeps, *c. cleros, 22. diſt. gl. in rub. C. de Comit. et Arch. lib. 12. Io. Frāc. de Leonar. in loco citato, n. 65. Moz. in tit. de his q feud. dar. poſſ. n. 15. ver. reperitur ēt, fol. mihi 45. Bouad. in ſua polit. d. c. 16. n. 26.* attamē
14 *ex Sebaſt. Muller. ī loco citato*, vē, quod ſoli Auſtriæ Duces, eorūq. filij tā primogeniti, quā omnes alij ſequentes vocētur Archiduces, nec tale nomē vllis aliorū Principum primogenitis filijs tribuaᷓ, vt dixit *Reguer. Sext. de regal. lib. 1. c. 4. n. 30. & ſeq.* vbi in hoc cōfutat dicta *Caſſa. Frec. & Moz. in locis relatis*, cui q dē vti originario maximè
15 tribuendū eſt, & ꝑpea † cū ſit Archidux in neceſſariā cōſequentiā dēt pręcedere oēs Duces, ſicut Archiepiſco-
16 pus † pręferē Epiſcopo, arguēdo ex aſ-
17 ſumptione † vocabuli, vt dixerūt *Caſſa. Moz. & alij* relati, eoq. magis, quia
18 Regali dignitate † inſigniti ſunt, ſecūdum *Feder. Scot. cōſ. 28. nu. 167. lib. 6. tom. 1. Borel. d. c. 46. nu. 241.*

19 Adeſt etiam † in Italia dignitas Magni Ducis, quam Coſmus Medices Florentiæ Dux obtinuit à Pio Quinto Summo Pontifice cum habitu, inſignibus, atque Corona Regis, & conſequenter cum titulo Sereniſſimi, vt dixit *Caleſa. de equeſtr. dignitat. n. 147.* & de ea mentionē faciunt, *Surg. de Neapol. illuſtr. in addit. fol. mihi 417. in fin. & Moz. in loco citato*, ea tamē, vt benè aduertit *Azor. in ſumm. par. 2. lib. 11. cap. 11.* fieri debet, ſaluo & integro iure cęterorū Ducum, Marchionum, ac Comitum, & ſi mi-
20 nime † cenſeatur Princeps cuipiā priuilegium concedere, quod iuri cæterorum noceat.

SVMMARIVM.

1 *Ducis dignitatis originis multa referuntur, remiſſiuè.*
2 *Duces, ſeu Ducum nomine plurimi nuncupantur.*
3 *Dux qui propriè dicatur.*
4 *Perſona an à re ſumat ſtatum, vel è cōuerſo, nu. 5.*
5 *Perſona mutatione rei conditio mutatur.*
6 *Ducatus dignitas inter primarias dignitates annumeratur, & nu. 8.*

Argu-

7 *Argumentum ab ordine litera & à deriuatione nominis ualet, ſub numer.7.*

9 *Duces non ſolum ſpectabiles, ſed illuſtres dicuntur, & ita in priuilegijs nominantur; verum de conſuetudine illuſtriſſimi vocantur, & nume. 10. & 11.*

12 *Conſuetudo in titulis aſſignandis attendi debet.*

13 *Dux eſt maior Marchione, Comite, vel Barone, & ibi de ratione, & etiam nume. 14.*

14 *Duces aliqui in Francia Marchiones, Comites, & Barones ſub eius dominio habere ſolent.*

15 *Ducum inſignia, quæ ſint, & nu. 17.*

16 *Marchionum inſignia, quæ eſſe dicãtur, Comitum inſignia quæ exiſtere videntur, ſub num. 16.*

18 *Pileus in inſignijs Ducum, Marchionũ, & Comitum quomodo fuerit introductus.*

19 *Ducum variæ prærogatiuę referuntur, remiſſiuè.*

ARGVMENTVM.

De Ducis dignitate.

CAPVT V.

1 DE huius tituli, ſeu dignitatis † origine multa ſcripſerunt *Frecc. de ſubfeud. lib. 2. tit. Quis dicatur Dux, Bouadill. lib. 2. polit. c. 16. nu. 25. Cum. in prælud. c. ſi aliquem, n. 195. Menoch. cõſ. 302. num. 48. Pet. de Greg. Tholoſ. de Republ. lib. 6. cap. 7. Pariſ. de Put. tract. de re milit. lib. 7. verſ. ſed an*
2 *Comes*, & de † pluribus & diuerſis Ducibus eſt text. *in l. 2. C. de offic. Præfect. Prat. c. 1. Quis dicatur Dux, c. Imperialem, §. præterea Ducatus, de prohibit. feud. alie. per Fider. Azor. in ſumm. p. 2. lib. 11. c. 8.* ad quos curioſum lectorem remittimus. Sed quatenus ad
3 rem noſtrã attinet ille † dicitur Dux, qui de Ducatu inueſtitus eſt à Rege, ad tex. *in d. c. 1. Quis dicatur Dux, vbi Andr. & cæteri ſcribentes, Sousbecc. de feud. in tit. Qui feud. dar. poſſ. nu. 6. Iacob. de S. Georg. in ſua inueſtit. in verb. Dux, quæſt. 1. num. 1. Frecc. in loco citato, num. 8. Do. March. de Pont. in tit. de his qui feud. dar. poſſ. lect. 6. nu. 45.* ex
4 quo infert, quòd † licet aliàs res à perſona ſumat ſtatum, non è contra, iuxta tex. *in l. 1. C. de impo. lucrat. deſcript. lib. 10.* quem refert, & ſequitur *Andr.*
5 *ibidem, nu. 13.* & mutatione † perſonę mutetur rei conditio, attamen in caſu iſto perſona à re ſumit ſtatum, poſtq̃ ex conceſſione Ducatus fit Dux, & ſic ex aliarum rerum titulatarum cõceſ-
6 ſione; intantum, quòd † feudiſtæ omnes inter primarias, Ducatus dignitatem annumerauerint, tum ratione
7 † literæ, cum etiam à nomine, ac ipſius deriuatione, ad tex. *cum Rubr. qs dicatur Dux, Caleſa. de equeſtr. dignit. num. 117. cum ſeqq. & num. 128. Menoch. conſ. 302. nu. 50. in fi.* vbi maximã
8 † & excelſam Ducalem dignitatẽ appellat, *Parlad. rerum quotid. c. 13. num.*
9 *1.* & dicuntur † perſonę illuſtres, ſecũdum *gl. in l. præcipimus, §. 1. ĩ ver. Præſes, C. de appell. Caſſa. in Cathalog. p. 5. conſid. 45. verſ. & Doctores*, qui ait, ita nominari à Rege in eorũ priuilegijs, *Caleſat. in loco citato, num. 108.* hoc intelligẽs attenta qualitate Ducatus,
10 & licet ſecũdum aliquos † ſpectabiles nuncupentur, *ad tex. in l. ſi quando, C. de appellat. & in §. ſimili quoque modo, in Authent. eod. tit. Doctores in l. 1. ff. de offic. eius, Io. de Plat. in l. 2. C. de re mi-*
11 *lit. lib. 12.* attamen de conſuetudine illuſtriſſimi dicuntur, vt ait *Bald. in c. cũ acceſſiſſent, colum. 2. de conſti. Ruin. cõſ.* 104.

104.vol.5.Pirr. Alfan.Præceptor meus
in l.1.nu.10.ff.de offi.eius. Decian. re-
ſp.19.nu.19.& num.178.volum.3. quę
12 † in materia iſta ſemper attendi debet,
ad text. in l.nō tantum, ff.de decurio. et
ĩ l. ſuper creandis, C.de iure fiſc.& c.Epi
ſcopus, vbi præpoſit. nu.7.diſt.17.Bart.
ĩ l.1.C.de dignit.lib.11.Bald.in c.1.col.
2.de his qui feud.dar.poſſ.Dec.in c.cle-
rici, nu.14.de iud.Doctores in l.cum qd
ff.ſi cert.pet. Aret. conſ.23. Decia.reſp.
7.nu.5.vol.3.

13 Ex quibus infero, quod † Dux ma-
ior eſt Marchione, Comite, vel Baro-
ne, cũ eius dignitas magis Regali ac-
cedat perſonæ, & ſplendori, ad tex. in
d.cap.1. Quis dicatur Dux, c.fundamē-
ta, §. proinde, de elect.in 6. c.clericis, de
immun.eccleſiaſt.in 6.Calef. de equeſt.
dignit.num.106. Caſſa.d.p.5.cōſid.46.
Bonad.d.c.16.num.25.in princ. Luc.de
Penn. in rubr.C.Comit.&.Cōſiſt.lib.12.
Io.Garſ. de nobilit.gloſ.48.§.3.nu.69.
Parlad.lib.2.rer.quotid.c.13.nu.1.Bel-
lug.in ſpecul. Princip.rubr.6. num.22.
Frecc.d.tit. Quis dicatur Dux, nu.39.
vbi id eo fortius procedere ait, quia
14 † ſolent ſub ſe & eius dominio habere
Marchiones, Comites, & Barones,
prout in Francia teſtatur Caſſa. d. cō-
ſid.46.& in Germania Sebaſt. Munſt.
15 lib.3. idque † oſtendunt eius inſignia,
circuli illuſtriora, quàm Comitis, vel
Marchionis, quæ ſuper armis afferri
permittuntur, ſecundum Caſſan.p.1.
cōſid.38.cōcluſ.44.& p.9.cōſid.22.Ca-
ſtald. de Imper.q.32. Tertull. in lib. de
coron.milit. Decia.d.reſp.19.num.34.&
16 158.vol.3. Iſtis enim † tantum conce-
ditur circus rotundus ſine gemmis, &
lapidibus prætioſis, quaſi ad modum
Coronæ deſignans dominium, iuriſ-
dictionem, ac Regalem dignitatem
17 ſibi à Principe conceſſam; Duci † au-
tem datur circus rotundus ad Coro-
nam cum gemmis, ibi, & lapidibus
prætioſis affixis, ſeu inſculptis, ad de-
mōſtrandum eius dignitatem magis
eſſe perfulgendam, & illuſtrē, ad tex.
in c.ad Apoſtolica, circa finem, de privi-
leg.in 6. Luc.de Penn.in rubr.C.de aur.
coron.lib.10.& in l.murileg. C.de mu-
18 rileg.lib.11. vbi etiam declarat, † quo-
modo fuerit hic pileus introductus
Caſſan.p.1.cōſid.9. Frecc. ĩ loco citato,
n.41.& 42.Bonad.d.nu.25.col.5.ver.
pueden los Duques traher, vbi plures
19 † Ducum prærogatiuas cumular, quę
in Ducibus ſuperiorem non recogno-
ſcentibus verificari poſſent, Alciat.de
ſingul.certam.c.32.& in lib.Parerg.c.
25.lib.6.& c.10.lib.8. Cōrad. ĩ Templ.
iud.lib.1.c.4.num.15.

SVMMARIVM.

1 *Marchio vnde dicatur.*
2 *Marchiones à quo nomen, titulum, & dignitatem ſumpſerunt, & numer. 3.4.& 5.*
3 *Fundi lymitrophi vnde dicti fuere.*
4 *Marchia Provincia quid ſignificet.*
6 *Marchio quis propriè dicatur.*
7 *Argumentum ab ordine litera valet.*
8 *Marchionis dignitas eſt minor quàm Ducis.*
9 *Marchio qui non recognoſcit ſuperiorem præfertur Duci, nu.13.*
10 *Marchionibus olim à Lōgobardis Regia poteſtas data fuit.*
11 *Marchionatus quādo alicui perpetuè eſt conceſſus cum Regalibus, in ſuo ſtatu æquiparatur Imperatori, vel Regi, & nu.12. quod intellige in eo qui nō recognoſcit ſuperiorem, vt nu.13.*
12 *Marchio qui non recognoſcit ſuperiorem habet in ſuo ſtatu eamdem poteſtatē, quam habet Imperator, vel Rex in ſuo Imperio, & Regno.*
13 *Principes, qui ſuperiorem non recognoſcunt in ſuo ſtatu æquiparātur Imperatori, vel Regi, & eamdem poteſtatē habere dicuntur.*
14 *Duces, Marchiones, & Comites dicun-*

tur

tur feudatarij Regis.

15 *Ius publicum conſiſtit in Regia Corona.*

16 *Marchionatus dignitas eſt maior quàm Comitis, & nu. 25.*

17 *Argumentum ab ordine literæ valet.*

18 *Marchionatus dignitas non eſt tàm antiqua, quàm illa Comitis.*

19 *Marchiones non ſolum ſpectabiles, ſed etiã illuſtres appellantur; de conſuetudine autem illuſtriſſimi nuncupantur, & num. 20. & 21. & an poſſint nominari Excellentiſſimi, vide nu. 23. & 24.*

22 *Conſuetudo attendi debet in titulis aſſignandis.*

24 *Dignitas duplicata plus tribuit quàm vna ſola.*

25 *Marchiones ſedent cum ſella in cætu procerum, & aliorum Magnatum coram Prorege, & præferuntur Comitibus.*

26 *Sedere coram Principe maxima dignitatis eſſe dicitur.*

27 *Donna Aloiſia Maſtrilli, & Corbera Authoris mater Marchionatus dignitate Terræ Tortoreti à Rege Catholico decoratur.*

28 *Marchionum priuilegia plurima referũtur, vide remiſſiuè.*

ARGVMENTVM.

De Marchionis dignitate.

CAPVT VI.

1 MARCHIO † à
Marchia dicitur,
quaſi quod iuxta
mare, vt plurimũ
ſit poſita, ad text.
in c. 1. Quis dicatur
Dux, vbi Andr. nu.
2. & in c. 1. quem omnes feudiſtæ ſequũ-
tur, *de his qui feud. dar. poſſ.* & præci-
puè *Franc. de Amic. in ver. occurrit mo-*
do, fol. mihi 228. vbi exponendo *gloſ.*
2 *ibi*, ait, quòd † Marchiones ſumpſerũt
nomen, titulum, ac dignitatem à Re-
ge, ſumpta occaſione à fundis, & præ-
dijs, quæ cuſtodiebant tanquam mi-
lites ad frõteria, ſeu ad limina hoſtiũ,
& inimicorum, vnde appellati ſunt
3 fundi Lymitrophi, & cum benè po-
ſtea ſe geſſiſſent meruerũt vt pro mer-
cede haberent eoſdem lymitrophos
in feudum, & in memoriam ſeruitij
militaris Marchiones appellati ſunt,
quæ fuit opinio *Zaſij in eodem titulo*
p. 5. num. 10. ſeu (vt melius dicam) *Bo-*
nifatij Arnebarchij. per eũ relati, *Odof*
fred. in ſumm. tit. Qui poſſ. in feud. ſuc-
ced. & ſequuti fuerunt *Sõsbec. de feud.*
p. 6. num. 8. Claud. Torone. in tract. de
4 *re milit. c. 20. lib. 3.* qui ait, † Marchio-
nem à limitaneis propoſitis originem
duxiſſe, & limites Prouĩcias Marchias
dici, *Hotoman. de verb. feudal. in verb.*
Marchio. Nicol. Moz. in eod. titu. de his,
qui feud. dar. poſſ. ſub nu. 16. *Frecc. in*
tit. Quis dicatur March. nu. 1. in princ.
fol. 82. à tergo, Meno. h. conſ. 302. num.
19. vol. 4. Bonad. lib. 2. polit. c. 16. nu. 27.
Alcia. lib. 1. Parerg. c. 27. Calef. de eque-
ſtr. dign. nu. 110. Azor. in ſumm. p. 2. lib.
5 *11. c. 9.* qui alia † huiuſmodi circa Mar
chionum originem commemorant,
quæ conſultò omittimus, cũ nõ ſit ty-
pus noſtri tractatus, poſſunt per eos
videri, quia multum ingenia labora-
runt in indaganda alluſione, & deri-
uatione huius nominis.
6 Marchio † igitur is dicitur, qui de
Marchia eſt inueſtitus à Rege, hoc eſt
de feudo cum tali dignitate, vt ſupra
de Ducatu dictum eſt, ad tex. *in d. c.*
1. Quis dicatur Dux, Afflict. in d. c. 1.
num. 66. vbi omnes, de his qui feud. dar.
poſſ. Cabed. dec. Luſit. 105. nu. 2. in fine,
7 quæ dignitas, ſi † ordinẽ literæ *d. Rubr.*
Quis dicatur Dux, vel March. reſpi-
8 ciamus, † minor eſt quàm Ducis, ſe-
cundum *Iaſ. in l. 1. n. 15. ff. de offi. eius.*

Boer. de anthorit. magn. Conſil. 2. p. §. 1.
num. 6. Carol. de Graſſal. de iur. Regni
9 Franc. Iur. 1. fol. mihi 3. licet † ſępe an-
teponatur Duci, vt dixerunt Hoſtienſ.
in ſumm. de penit. & remiſ. §. cui ſeruat,
ver. cui Imperator, Luc. de Pen. in Rubr.
C. de conſulib. lib. 10. Boer. d. tract. ĩ ad-
dict. nu. 109. Menoch. d. conſ. 302. n. 20.
10 ſubdens, quòd † olim a Longobardis
Regia his poteſtas data fuit, & quan-
11 do † perpetuò conceſſus eſt Marchio-
natus cum Regalibus æquiparantur
Imperatori, vel Regi, Iaſ. ĩ l. 5. in prĩc.
ff. de ver. oblig. Zuccard. in Rub. C. Qui
admitt. nu. 27. Frec. in loco relato, nu. 2.
12 prope mediũ, intantum, quòd † ſecun-
dum aliquos in ſuo ſtatu eam habent
poteſtatem, quam in ſuo Imperio
Imperator, vt in Regno ſuo Rex,
vt dixit idem Zuccard. vbi ſupra, Pur-
purat. in l. 1. nu. 243. ff. de offic. eius, &
13 alij, quos ipſe Menoch. recenſet, † quod
tamen admittendum non erit niſi in
Marchionibus, & Principibus ſupe-
riorem non recognoſcentibus, quan-
14 doquidem † in Regno noſtro Duces,
Comites, & Marchiones etiam quòd
habeant Regalia (prout aliqui repe-
riuntur) habentur, vt domini feudata-
rij cũ titulis dignitatũ, cõceſſionibus,
honoribus, & vtilitatibus, & eorũ pri-
uilegia reducũtur ad ius cõmune, pro
poſſe ne lędant ius publicum, quod
15 † cõſiſtit in Regia Corona, & vniuer-
ſalitate Regni, ſecundũ Frec. ibidẽ nu.
16 2. in fi. licet † maior ſit dignitas, q̃ Co-
17 mitis, arguendo ex eodem † ordine, &
de cõſuetudine vniuerſali, vt tradide-
rũt Parlad. rerũ quotid. c. 13. num. 1. &
Pet. de Greg. Tholoſ. ſyntag. iur. p. 1. lib.
18 6. c. 7. num. 14. quãuis de iure † nõ ſit ta
lis dignitas tàm antiqua, quã illa Co-
mitis, vt poſt Frec. in loco citato, tradit
Bonad. d. c. 16. nu. 27. in fi. & propterea
19 hi, † qui Regalẽ hanc habẽt dignitatẽ,
nedũ ſpectabiles dicũtur, ſecundũ Ho-
ſtienſ. ĩ loco citato, ver. cui Marchio, Va-
laſ. in l. Imperium, nu. 115. & ibi alij Do
ctores. ff. de iuriſd. omn. iud. Purpur. ĩ l.
1. nu. 131. ff. de offic. eius, Boer. de orig.
grad. nu. 6. & in d. tract. de author. mag.
Conſil. in add. num. 100. Brun. cõſ. 201.
20 lib. 2. Alciat. conſ. 382. in princ. ſed † il-
luſtres, vt voluerunt Aleman. in cõſ. 2.
vol. 3. Plat. in Rubr. C. de eo qui pro &c.
libr. 12. quos refert Frecc. in loco citato,
num. 7. Purpur. in d. l. 1. num. 230. Caſ-
ſan. Cathalog. glor. mund. p. 7. conſid. 4.
ver. iuẽ Capitaneos Feder. Scot. conſ. vlt.
num. 118. lib. 6. tom. 1. Imò † illuſtriſſi-
mi, ſecũdũ Affl. ĩ prælud. conſt. Regni,
q. 13. Rim. Iun. conſ. 642. num. 46. quo
titulo hodie de conſuetudine nuncu-
22 pantur, q̃ † in his inſpiciendam eſſe
tradiderunt Bart. in l. 1. col. pen. C. de
dignit. lib. 12. Dec. in c. nouit. in 6. notab.
de iud. Rocc. de Curt. in c. vlt. verſ. ſepti-
mo infertur, de conſuet. Menoch. d. cõſ.
302. nu. 44. vbi latiſſimè defendit, q
23 † etiam competat titulus excellentiſ-
ſimi, maximè qñ duplicem haberet di
gnitatem, vt quia eſſet Marchio, &
24 Comes, nã † duplicata dignitas plus
tribuit, quàm vna ſola, Iaſ. in l re con-
iuncti, nu. 18. ff. de leg. 1. idẽ Menoc. cõſ.
51. nu. 31. lib. 1. Tiraq. de nobil. c. 5. nu.
8. Lancel. Corrad. in templ. omnium iud.
cap. 5. in fin. Parlad. vbi ſupra, num. 1.
25 & vti tales † ſedent cum ſella in cætu
Procerum, & aliorum magnatum in
Palatio ante Comites, ſecundũ Frec.
26 in loco citato, nu. 2. & 7. quod † tamen
maximę eſt dignitatis in Palatio Prin
cipis, & in eius pręſentia, ad tex. in Au-
then. vt ab illuſt. §. 2. Surg. de Neapol. il
27 luſt. c. 23. nu. 28. qua † Marchionatus
dignitate dum hæc ſcriberem decora-
ta fuit à Catholico Rege Dõna Aloi-
ſia Maſtrilli & Corbera mater mea
ſuper Terra Tortoreti, de eorum ta-
28 men † priuilegijs videbimus infra in
communi cum alijs in cap. ſeq.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Comitatus dignitas eſt antiquiſſima, ac prius quàm illa Ducum, & Marchionum, et antequam dignitates regales in Regno cognita eſſent, & n. 4. licèt, ex quo à Longobardis proceſſit, noua fuerit extimata, vt numer. 11.*

2 *Comitatus dignitas fuit in Hiſpania prima dignitas, & quanto tempore talis dignitas durauit, vide ibi, & num. 3.*

3 *Regnum Luſitaniæ titulo Comitatus ab Alfonſo Caſtella Rege dotis nomine Henrico datum fuiſſe refertur.*

5 *Comitatus non ſolum eſt nomen dignitatis, ſed etiam nobilitatis.*

6 *Prohibitus legitimare nobiles non poteſt legitimare filios Comitis.*

7 *Filij naturales Comitum dicuntur nobiles.*

8 *Comitis nomē apud Romanos, & Gallos dicitur vſurpatum.*

Comites dicti fuerunt à comitando, & quare ſub nu. 8. quod extende etiam ad Comitiſſas, vt num. 10.

9 *Comitantes Principem Comites impropriè dici poſſunt.*

12 *Comites qui dicebantur apud Longobardos, & quomodo tale nomen ſumpſerunt, cum num. ſequentib.*

13 *Comites dicti à Longobardis, Iudices à Germanis dicuntur, & vide num. 14.*

15 *Comes qui propriè dicatur.*

16 *Comitatus quid eſſe exiſtimetur, & in quibus conſiſtere videatur, nume. 17.*

18 *Comites, qui de Comitatu non ſunt inueſtiti, impropriè, & abuſiuè Comites appellantur, nec veniunt appellatione Comitum, de quibus vide ibidem, & num. 9. & 19.*

20 *Comites non ſolum ſpectabiles, ſed etiam illuſtres dicuntur, & num. 21. & 22. ſed hodie illuſtriſſimi nominantur, num. 24.*

22 *Ducatus, Marchionatus, & Comitatus dignitates illuſtres nominātur ampl. num. 23.*

25 *Comites ſedent in parlamento coram Principe, & in alijs regijs ſeſſionibus præcedunt nobiles, & Barones.*

26 *Comites in Gallia, & Alemania an præcedant Marchiones, & vide numer. 27.*

27 *Boerius ab Authore laudatur.*

28 *Comes, & Baro data paritate temporis præcedit Comitem tantum.*

29 *Comitatus dignitas in ſedendo, & alijs præeminentijs an tranſeat ad filios, & num. 30.*

30 *Hæredes ſanguinis ſuccedunt in dignitate non per vſurpationem, ſed ex forma priuilegij.*

31 *Emptores feudorum, & dignitatum Regalium non per vſurpationem ſuccedunt, ſed iuxta formam inueſtituræ.*

32 *Comites in eorum inſignijs, & armis poſſunt detinere coronam, minorem tamen Ducali.*

33 *Comites poſſunt vexillum detinere.*

ARGVMENTVM.

De Comitis Dignitate.

CAPVT VII.

1 COMITATVS† dignitas propria erat antequam eſſet in Regno cognita Regalis Dignitas, vt dixit, *Camill. de Curt. in 1. par. Diuerſ. iur. feud. in verb. ſed vnde digreſſi, num. 13. fol. mihi 11. atergo, Azor.*

in ſumm. par. 2. *lib.* 11. *cap.* 10. *Bona-*
dil. lib. 2. *polit. cap.* 16. *num.* 26. *Cabed.*
deciſ. Luſit. 105. *num.* 2. *p.* 2. ſubdens,
2 quòd † hæc Comitis dignitas fuit in
Hiſpania prima dignitas, & quæ mul-
to tempore durauit vſque ad Reges
3 Hiſpaniæ, & quòd † Regnum illud
Luſitaniç, titulo Comitatus ab Alfon
ſo Sexto, Caſtellæ Rege dotis nomi-
ne Henrico datum fuerit, *Io. Garſ. de*
nobil. gloſ. 48. §. 3. *num.* 69. *Volfang. lib.*
2. *Comment. Reſpubl. Roman. c.* 11. *Par*
lad rer. quotidian. c. 13. *n.* 2. *&* 3. *Guar-*
diol. in tract. de nobil. c. 41. & poſt *alios*
Doctor Godiel. in lib. Genealog. Ducum
Oſſuna cap. 2. vbi dicunt, dignitatem
4 † hanc fuiſſe magis antiquam, quàm
illam Ducum, & Marchionum; nomẽ
5 enim † dignitatis eſt, & nobilitatis, vt
notant *omnes in c.* 1. *quis dicatur Dux,*
Comes, &c. & in c. conſtitutus, el 2. *de*
teſtib. Hippolit. Rimin. conſ. 740. *num.*
5. *volum.* 7. *Decian. reſpõſ.* 21. *num.* 10.
volum. 1. *& reſponſ.* 7. *num.* 10. *volum.* 3.
6 dũ ait, quòd † ille, qui poteſt omnes
legitimare exceptis filijs nobilium, nõ
poterit legitimare filios Comitum,
7 quia † nobiles ſunt, vt notat *Gemin. in*
d. cap. Grandi, ſequitur *Cepoll. Veron.*
de Imperat. milit. delig. priuileg. 18. Sed
8 † apud Romanos, & Gallos tale Co-
mitis nomen vſurpatum & dictum à
comitando, nam quicumque primi
ordinis viri Auguſtum proficiſcentẽ
in Prouincias comitabãtur, Comites
9 dicti fuerunt, quales † hodie fere ſunt
Conſiliarij, & miniſtratores ad men-
ſam, vt de mente *Ammiani Oldendorſ.*
Zaſ. & Budei ſcripſit *Frec. lib.* 2. *in tit.*
quis dicatur Comes, nu. 2. *& ſeq.* quod
etiã authoritate *Cornelij Taciti in ſuo*
libello de Germania comprobat *Cum.*
in prælud. cap. ſi aliquem, nume. 193.
Sonsbec. de feud. par. 6. *nume.* 8. *Bonad.*
in loco citato, dicto nume. 26. vbi alle-
gat, text. *in l. item apud*, §. *Comitem,*
ff. de iniurijs, & extendit ad mulie-
10 res, † quæ Comitiſſæ dicebantur ex
eadem ratione, multaq; alia circa ma-
teriam comulando, licet apud *Alciat.*
lib. de ſingul. certam. cap. 32. *colum. ſe-*
cunda, quem refert *Moz. in tit. de his,*
qui feud. dar. poſſ. ſub nume. 15. noua
11 † dignitas ęſtimata fuerit, & quod à
Longobardis proceſſerit, ſecundum,
Andr. in cap. primo, Quis dicatur Dux,
12 *March. vel Com.* Illi † enim à Princi-
cipio officiales conſtituerant, qui in
Terris, & regionibus ſibi aſſignatis
ius dicerent, & iuſtitiam adminiſtra-
13 rent, & † hi erant in lingua Germani-
ca iudices, ad text. *in l.* 3. *C. de aſſeſſ.*
14 & lingua † Longobarda dicebantur
Comites, qui poſteaquam erant apud
Regem benemeriti, & rectè admini-
ſtrabant Prouinciam ſibi commiſ-
ſam, obtinebant in feudum, & do-
minium, quod in officium exercue-
rant, dummodo quod ad hæredes
non tranſiret, ad text. *in dict. cap.* 1.
Quis dicatur Dux, vbi Andr. quod
poſtea multis ex cauſis vſurpatum
fuit, vt ad hæredes tranſiret, ſecundũ
relatos Doctores.

Attamen quidquid ſit de prædi-
ctis, vera eſt concluſio apud Docto-
res omnes feudiſtas *in dict. capitu. pri-*
mo, quis dicatur Dux, in capitu. pri-
mo, de feud. March. in prælud. feud.
& in titu. de his, qui feud. dar. poſſ.
15 quòd † ille propriè dicitur Comes,
qui de Comitatu eſt à Rege inueſti-
tus, vel ab eo, qui talem habeat au-
thoritatem, dignitas enim Comita-
lis conſiſtit in aſſignatione feudali,
ſecundum Doctores *in dicto capitul.*
primo, Quis dicatur Dux, Bald. in ca-
pitu. primo, de his qui feudum dar. poſſ.
& in conſil. 419. *libr. primo, Petr. de*
Gregor. de conceſſio. feud. par. ſecunda,
quæſtio. tertia, Dom. Cardinal. Tuſc.
concluſ. 479. *numer. primo, cum ſeqq.*
16 vbi dicunt, quod † Comitatus eſt
territorium plurium villarum, &

Ca-

Caſtrorũ *Foly. in c. Rodulfus, in verb. Comitatus, extr. de reſcrip. Luc. de Pen. in l. ſi quis decurio, colum. 1. C. de decurio. libr. 10. Soc. conſil. 165. num. primo, volum. 2.* & ob id, ſecundum *Caſſan. in Cathalag. glor. mund. part. 6. conſid. 45. & Afflict. in prælud. conſtit.*
17 *Regni, q. 26.* cõſiſtere † debebat in Ciuitatibus, vbi adeſſent Epiſcopi, & non in Villis, & Oppidis, prout hodie ſeruatur, aliàs impropriè Comites dicerentur, vt dixit *Bald. in d. cap. 1. §. Marchio, de his qui feud. dar. poſſ. Affl. in conſtitut. ſi aliquis Baro, nu. 4. rubr. 11. lib. 3. Frec. in tit. Quis dicatur Comes, num. 34.*
18 Alij † verò Comites, qui de Comitatu non ſunt inueſtiti, non dicuntur propriè Comites, ſed abuſiui, vt ſunt Comites Palatini, Comites ſacri Palatij, Comites rei militaris, Comites ſacrarum largitionum, Comites rerũ priuatarum, de quo per *Fab. de Ann. conſ. 56. n. 8. cũ ſeq.* ſic ẽt Comites domorum, Comites ſollemniorum, Comites ludorum, Comites formarum, Comites limitanei, Comites matrimoniorum, Comites ſepulchrorum, Comites Sacriſtabuli, & Comites Doctores, de quibus *per Andr. Frecc. Mozz. & alios in locis relatis,* qui non
19 † veniunt appellatione Comitum, vt dixit *Iac. de Sanct. Georg. in ſua inueſt. in verb. Comes, nu. 1. ad tex. in l. 1. § qua in perpetuũ, ff. ſi ager. vectig. §. ſed quoties, inſtitu. de iur. natur. gent. & ciuil. Pariſ. de Put. de duel. §. an domus, nu. 7.* Et de Comite Palatino *Bonad. d. c. 16.*
20 *num. 34.* in tantum, quòd † Comites eo modo, quo ſupra dictum eſt inueſtiti ſpectabiles dicuntur, ad text. *in l. Prouintialium, C. de eroga. milit. annon. lib. 12. & in l. 1. C. de offic. mag. milit. l. ſi quando, C. de appell. Decian. d. reſp. 7.*
21 *nu. 11.* quinimo † illuſtres, prout de Ducibus, & Marchionibus dictum
22 eſt, ſiquidem dignitates † iſtæ Regales communiter * dicuntur illuſtres, vt notat *Frecc. vbi ſupra, ſub num. 40.*
23 maximè † quando haberent Ciuitatem Metropolim, ſecundum *Rebuff. in l. 1. C. de conſulib. qui pron. reg. per text.* quem ipſe allegat *in l. 1. vbi Bald. C. de Metropol. Caſſan. p. 7. conſid. 4. Corſett. in repet. cap. grandi, num. 47. de ſupplẽd.*
24 *neglig. prælat.* Et pariter † illuſtriſſimi, vt aiunt *Specul. in tit. de iuriſd. omn. iud. ſuper rubr. num. 5. Io. Garſ. de nobilit. gloſ. 38. §. 3. nu. 68.* & propterea ha-
25 bent † locum in ſedendo in Parlamẽto Regis, & in alijs Regijs ſeſſionibus præcedendo nobiles, & Barones, ad tex. *in d. c. grandi, & cap. fundamenta, de elect. in 6. Luc. de Pen. in rubr. C. de*
26 *Comit. Conſiſtor. lib. 12.* licet † in Gallia, & Alemania ex conſuetudine præcedant Marchiones, ad tradita *p Caſſa. p. 5. conſid. 47.* cuius contrarium dixit
27 Boer. maioris † authoritatis, & magis verſatus, vti Præſes illius ſupremi Prætorij, *in tract. de ord. grad. p. 2. ſub nu. 4. ver. deinde,* ſequitur *Caleſat. de eque-*
28 *ſtr. dignit. num. 126.* & data † paritate temporis ille, qui eſt Comes, & Baro præcedit Comitem tantũ, ſecundum *Bald. in l. ſed & ſi milites, in princ. ff. de excuſat. tut. & alios,* de quibus dicam *infra c. 11. notab. 4.*
29 Hæc † tamen dignitas in ſedendo, & alijs preeminentijs tranſit in filios, vt dixit *Hippol. Rim. in conſ. 740. n. 18.* quidquid in contrariũ dixerit *Afflict.*
30 *in d. q. 26.* cum heredes † ſanguinis in dignitate ſuccedant, non per vſurpationem, ſed ex forma priuilegij admittentis filios, vel heredes ſanguinis ad ſucceſſionem Comitatus, quod pari-
31 ter † in emptores cum aſſenſu Regio procedere, *infra c. 13.* diſcutiemus, & ita ſeruatur.
32 Poſſunt † ẽt iſti Comites Coronã ſuper armis detinere, licet minorẽ Ducali, ſecundũ *Luc. de Penn. in d. rub. C. de Comitib. Conſiſtor. lib. 12. Caſſan. in*

Stegm.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Regm. 5. par. Benad. d. cap. 16. num. 31. in fine, latè *Frecc. in titu. Quis dica-*
33 *tur Comes*, *num.* 48. & pariter † deti-
nere vexillum, *Capic. deciſio. 27. num.* 46. *&* 47.

SVMMARIVM.

1 *Prothocomitis dignitas græca eſſe dicitur.*

2 *Prothocomes poteſt à Rege in Regno creari, qui præcedat alios Comites tamquam primus illorum, licet eſſent tempore digniores.*

3 *Sanctus Stefanus fuit in Eccleſia primus martyrum, & ideo dicitur prothomartir.*

4 *Prothonotarius in Regno ordine, & dignitate dicitur primus Notariorum, & referendariorum.*

5 *Prothomedicus ordine & dignitate dicitur primus medicorum.*

6 *Prothocomitis dignitas non eſt in Regno Siciliæ.*

ARGVMENTVM.

De Prothocomitis dignitate.

CAPVT VIII.

1 HÆC † dignitas Prothocomitis græca eſt, ſecundum *Vulter. lib. 29. hiſter. in tit. de Magiſtratibus græcorum*, quem ſequit̃ *Frec. in tit. quis dicatur Comes, num.* 52. ſub-
2 dens qđ † Rex poterit in Regno creare Prothocomitẽ, qui præcedat alios Comites, licèt eſſent tempore digniores, quaſi ſit dignitas maior Comite, & idem eſt ac ſi dixiſſet, primus Comitum ordine, & dignitate, vt notat
3 *Henric.* ibi, ſicut dicitur de † Beato Stefano qui fuit Prothomartir, ideſt primus martirum, ad notat. *in* §. 1. *Auth. de tabell. Alberic. in Dictionar. in verb.*
4 *Prothomartir*, & de Prothonotario † in Regno, nam ordine, & dignitate eſt primus Notariorum, & referendariorum, vt dixit *Bart. in l. eos. C. de excuſat. muner. lib.* 10. *Alberic. in loco cita-*
5 *to*, & pariter de Prothomedico, † qui ordine, & dignitate primus eſt medi-
6 corum: hanc autem dignitatem † non habemus in Regno.

SVMMARIVM.

1 *Vicecomes quis dicatur, & qualiter ſit conſtituendus.*

2 *Vicecomes eſt nomen officij cum adminiſtratione.*

Vicecomitum filij eadem dignitate gaudebant, qua eorum patres, cum illic abſentibus eorum perſonã repræſentabant, ſub num. 2.

3 *Vicecomitatus dignitas eſt maior dignitate Baronis, ſed minor illa Comitis.*

4 *Vicecomites plures reperiuntur in Francia.*

5 *Vicecomes vnus tantum dicitur eſſe in Luſitania.*

6 *Vicecomites duo in Regno Siciliæ fuerunt, nunc autem vnus tantum reperitur.*

7 *Vicecomites regalem dignitatem habere dicuntur, idemque de eis iudicandum eſt, quod de Ducibus, Marchionibus, & Comitibus.*

ARGV.

ARGVMENTVM.

De Vicecomitis dignitate.

CAPVT IX.

1 VICECOMES, † ſecundũ *Speculat. in tit. de Vicecomite* is eſt, cui dominus Caſtri cõmittit vices ſuas, ſeu executionem iuriſdictionis ĩ Caſtro, ibique ponit qualiter cõſtituendus ſit, ſed *Marant. de ord. iud. p.4. diſt.5. num.10. Fernan. Mex. lib.1. c.78. Caribar. lib. 10. c.4. Guardiol. de nobilit. c.42. in fi.* dixerunt eũ eſſe Comitis gubernatorẽ in Comitatu, eiuſque locumtenentem, iuſtitiam adminiſtrando, & allegant *l.11. tit.1. partid. 2.* ibi, *Viſconde tanto quiere dezir como official que tiene lugar de conde*, & ſic nomen eſt officij, ſecundum eos;
2 eademq; † dignitate gaudebant Comitum primogeniti, qui patribus abſentibus, eorum locumtenentes erant in Comitatu, eiuſque perſonã repreſentabant, quibus certa pars Comitatus aſſignari conſueuerat, vſquequo patri ſuccedebant, vt refert *Bonad. in loco citato, in fine*; hinc dixerunt *idem Mex. & Garibai in ſupra citatis locis*, ꝙ
3 † dignitas hæc maior eſt dignitate Baronis, minor autem Comite, ſecundũ *Frec. in tit. Quis dicatur Comes, nu.52. in fine, & in titu. de orig. Baron. num.8. Moz. de his qui feud. dar. poſſ. ſub n.17. in fine, Bonad. vbi ſupra, num.36. Petr. de Greg. Tholoſ. ſyntag. iur. p.1. lib.6. c. 9. num.14. in fine. Cabed. deciſ. 105. in princ. p.2. Caſſa. in Cathalog. glor. mũd.*
4 *5. par. conſid.55.* vbi ait, quòd † in Frãcia plures illam habẽt dignitatem; in
5 Luſitania † tamen vnum tantum ad eſſe teſtantur *Cabed. vbi ſupra, nu.2. in fine, & Butr. in relation. dicti Regni*, li-
6 cet in hoc † Siciliæ Regno duo primũ fuiſſent; modo vnus tãtum remãſerit, qui dicitur Vicecomes Frãcauillæ, alter vero, qui Vicecomes erat Galeani, Comitatus titulũ à Rege noſtro ob-
7 tinuit, & hi pariter † Regalem dignitatem habere dicuntur, idemq; iudicandum eſt, quod de Ducatu, Marchionatu, & Comitatu diſponitur *in d. §. præterea Ducatus*, vt dixit, ibi *Io. Rainald. Iac. de S. Georg. in ſua inueſtitura, in ver. Dux. col.4.* & ſicut de Principatu dictum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas Regalis triplex eſt, prima titularis tantum ſine adminiſtratione, & loco: ſecunda cum officio, & iuriſdictione; tertia cum officio, iuriſdictione, & loco.*
2 *Dignitas titularis tantum ſine adminiſtratione, & loco quaſit.*
3 *Carolus Cicala Comes titularis tantum ad honorem à Domino Rege creatur.*
4 *Dignitas Regalis titularis tantum non dicitur illuſtris, nec gaudet priuilegijs titulatorum, & nu.2.*
5 *Dignitas Regalis titularis tantum morte titulati extinguitur.*
6 *Comes titularis ad honorem tantum, abuſiuè, & impropriè, ac nudo titulo Comes dicitur, & nu.7.*
8 *Abbates titulares, qui dicantur, Epiſcopi nulla tenentes, qui ſint, ſub numer. 8.*
9 *Canonici in herba, qui eſſe videantur.*
10 *Comites titulares non ſunt in Regno Siciliæ.*
11 *Comites titulares in Lombardia quãplures reperiuntur.*
12 *Dignitas cum officio, & adminiſtratione quaſit.*
13 *Dignitas cum officio, iuriſdictione, & loco, quæ eſſe dicatur.*

Di-

14 *Dignitas Regalis propriè, quæ eſſe videatur.*

15 *Dignitas regalis ad poſteros tranſmittitur.*

Populus & Ciuitas ſemper idem eſſe videtur, ſub num. 15. & nu. 32.

16 *Priuilegium, & dignitas perſonæ tantũ conceſſa cum perſona extinguuntur, nec ad hæredes tranſeunt, neque vendibilia ſunt, & in illis non ſucceditur niſi prout ex conceſſione, & nume. 17.*

18 *Hæres non ſuccedit in titulis, & dignitatibus ſimpliciter conceſſis abſque territorio, niſi de nouo acquirat.*

19 *Succeſſio non datur in feudis Comitatus, uel Marchionatus, et ſimilib⁹, ſed dicuntur acquiri ex conceſſione Regis, illa de nouo confirmando, & nu. 21. lim. num. 22. & de ratione num. 23. & 24.*

20 *Dignitas Comitatus, Marchionatus, & Ducatus in Regnis Caſtellæ, mortuo Comite, Marchione, vel Duce, dicitur expirare, niſi Rex de nouo concedat.*

25 *Mulier habens Comitatum, aut ſimilem dignitatem ex ſucceſſione parentum ſi nubat infra annũ luctus an dignitatem ammittat.*

Mulier nubens infra annum luctus an efficiatur infamis, ſub nu. 25.

26 *Multa in cõſequentia permittuntur, quæ principaliter denegantur.*

27 *Infames ad dignitates non admittũtur.*

28 *Priuilegium quando cognoſcatur an ſit reale, vel perſonale, & num. 29. 30. & 31. cum plurib. ſequentib. vſque ad finem.*

35 *Dignitas conceſſa in perpetuum dicitur realis, & non perſonalis.*

36 *Dictio (in perpetuum) quid operetur.*

37 *Dignitas conceſſa pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus dicitur eſſe realis.*

38 *Dignitas conceſſa à Principe, & in dubio, præſumitur realis, & non perſonalis, & nu. 39.*

40 *Dignitas dicitur eſſe realis, ſi ſucceſſores vti tales ad aliquẽ actum a Principe, vel eius conſiliarijs fuerint admiſſi.*

41 *Conceſſio licet perſonalis appareat, tamen ex vſu ipſius realis reputabitur.*

42 *Priuilegium dignitatis Regalis, in quo adeſt clauſula (ita quod præſentis tituli conceſſionis priuilegium ſit, & eſſe debeat omni futuro tempore ſtabile, reale, & firmum) reale & ad hæredes tranſitorium eſſe videtur, & ita ſeruatur in Regno.*

ARGVMENTVM.

Quot modis conſideretur dignitatum Regalium conceſsio.

CAP. X.

DIGNITATVM

1 Regalium † conceſſio, ſecundum *Andr. & cæteros, in cap. 1. Quis dicatur Dux, vel March. & in titu. Qui feud. dar. poſſ.* tripliciter conſideratur, Primo titularis tantum ſine adminiſtratione, & loco, Secundo cum officio, & iuriſdictione, Tertio cum officio, iuriſdictione, & loco.

Prima † eſt quando Rex aliquem
2 ex cauſis ſibi benè viſis creat Comitẽ, vel alium ſimilem titulum concedit ad honorem tantum, hic enim Comes denominari poterit, non autem gaudebit immunitatibus, honoribus, & præeminentijs, prout alij Regni Titulati, vt declarauit Catholicus Rex noſter per literas Regias, datas Aranxoes ſub 7. May 1608. exequutoriatas Panormi die 20. Iulij eiuſdem anni,

ni,ad inſtantiam Regni Titulatorũ,ꝙ
3 Comitem † Carolum Cicala, qui huiuſmodi Comitis titulo fuerat ab eadem Catholica Maieſtate decoratus, iuxta notata per *Vinc.de Frãch.in dec.* 115. vbi refert ita iudicatum per ſacrum Conſilium, *Menoch.de arbit.caſ.*
4 68. ſubdens quod † nec etiam illuſtres dici poterũt, eo maxime quod eis mor
5 tuis † dignitas prædicta extinguitur, ad text. *in l.forma,§.quacumque,ff. de cenſib.c.1.de feud.March.Molin.de primoge.Hiſpa.lib.1.c.11.nu.19.D.de Pōt. in tit.de his,qui feud.dar.poſſ.lect.6.n.*
6 47.& propterea † abuſiuè Comites dicuntur, vt dixit *Andr.in tit.Quis dicatur Dux, in princ.DD.in l.cum quid,ff. ſi cert.pet. Decia.reſp.9.n.22.vol.1. & reſp.19.nu.118.cum ſeqq.vol.3.*& magis ſingulariter *Frec.lib.2.tit.Quis dicatur Comes,nu.*34. & poſt eum *Vinc. de Fraac.in d.dec.*115.*nu.*4. vbi habetur, quòd † iſti, quibus eſt conceſſa di-
7 gnitas ſola ſine territorio, dicũtur Co mites nudo titulo, prout ſunt Abba-
8 tes titulares, Epiſcopi nullatenentes,
9 Canonici † in herba abſque præbenda, & de eis dici poteſt, vt de Rege taxillorum ludi, de Imperatore Græcorum, de Cardinalibus Rauennæ, & demum de Doctoribus abſq; lege, in quibus ſunt nomina abſque iuris effe-
10 ctu: huiuſmodi † autem Comites in Regno Siciliæ non habemus, cum omnes ſtatum habeant & territoriũ,
11 ſed † in Lonbardia adſunt quamplures, vt notat *Frecc. in loco citato,in fi.*
12 Secunda † conceſſio cum officio,& adminiſtratione dicitur, quando Sũmus Pontifex aliquem creauit Ducem Spoleti, qui impropriè Duces dicuntur, ſecundum eumdem *Frecc. in tit.Quis dicat.Dux, ſub nu.*8. & habetur *in locis Topicis*.
13 Tertia † vero conceſſio cum officio, iuriſdictione, & loco illa eſt, quã Rex, vel alius ſupremus Princeps, vt ſupra diximus aliquem cum Terra inueſtiuit de Principatu, Ducatu, Marchionatu, Comitatu, & ſimilibus, qui propriè dicuntur Principes, Duces, Marchiones, & Comites, ſecus autem, ſi ſimpliciter feuda, & Caſtra conceſſiſſet, non exprimendo in feudum Marchionatus, Ducatus, &c. vt dixit *Andr.in c.1.§.ſimiliter,nu.20.verſ.Baronia,de Cap.qui cur.vẽd.& in cõſt.ſi aliquis Baro,per illum tex. Pet.de Greg. de conceſſ. feud.p.2.q.3.nu.9.* & hæc eſt
14 † quam realem dignitatem dicimus,
15 quæ ad poſteros † tranſmittitur, ea potiſſimum ratione, quia videtur ſemper idem populus, & numquã extinguitur, niſi locus ipſe deſtrueretur, vt dicit *gl.in l.forma,§.quamcumq.,ff. de cenſib.* adeo quod verum eſt dicere,
16 q † quando priuilegium, ſeu dignitates perſonis dantur, cum perſona ammittũtur; ideoque nec ad alium dominum loci, neq; ad hæredem, vel qualemcumq; ſucceſſorem tranſeunt, ad tex. *in l.ætatem,§.rebus, de cenſib. Pariſ.de Put.de reintegr.feud.col.1. num.* 5.*fol.*157. *Roder. Suarez.in l. quoniam in prioribus,lim.11.in 1.dub.n.1.& 2.de inoffi. teſtam.* neque vendibiles ſunt, quia conſideratur tantum induſtria perſonæ, iuxta terminos, *c.1. de feud. March.& ibi Bald.l.1.in fine,ff.de conſtit.Princip.l.1.de offic.præfect.vrb.l.ſi ſeruus ff.de ſtat.lib. l.1.§. ve autem,C. de caduc.toll. c.priuilegium,de reg. iur. in 6.l.Iulianus,§.ſi qs alicui,ff.de leg. 1.D.de Pont.in d.lect.6.nu.*47. in qui-
17 bus † nec ſucceditur niſi ex conceſſione, *c.1.de alien. feud.c.1.Quis dicatur Dux,vel March.Bald.& poſt eum And. in c.Imperialem,§.præterea,el 2.de prohib.feud.alienat.per Feder.Roder. Suarez.in loco citato,nu.* 2. vbi in fortioribus terminis dixit, quod † in titulis,
18 ſeu dignitatibus ſimpliciter conceſſis abſque territorio, & ſic perſonalibus hæres non ſuccedit, niſi de nouo ac-

D qui-

quirat, ad tex. *in c. 1. de feud. March.*
vbi non ſuccedit hæres, niſi ex Impe-
ratore per inueſtituā acquiſierit, *cap.*
1. §. & ſi clientulus, de alienat. feud. &
c. 1. quis dicatur Dux, dū ait, q̃ in feudo
19 Comitatus, vel Marchiæ, vel aliarum
dignitarum non eſt ſucceſſio, quādo-
quidem iſta ſimul ſtare poſſunt, nimi-
rum, quòd filij ſuccedant in ſtatu, &
Baronia ex conceſſione Principis, ſed
non ſuccedant in dignitate ſine noua
20 conceſſione, in tantum quòd † in Re-
gnis Caſtellæ, ex antiqua conſuetu-
dine obſeruatum fuit, vt mortuo Du-
ce, Comite, vel Marchione, huiuſmo-
di dignitates expirent, nec poſſint eo-
tum ſucceſſores his titulis appellari,
niſi Rex eas dignitates eiſdem confir-
mauerit, ad notat. per *Bar. in conſ. 72.*
incip. ex facto proponitur, vbi ait, quòd
21 † de iure in his dignitatib. non eſt ſuc-
ceſſor; vnde mortuo patre non ſucce-
dit filius, nec filius ei, ſi de nouo ei nō
concederetur, idemque confirmant,
poſt *Roder. Suar. vbi ſupra, Cabed. dec.*
Luſit. 4. nu. 7. par. 2. Valaſc. de iur. em-
phyt. q. 40. num. 26. & Molin. de Hiſpa.
primoge. lib. 1. c. 11. nu. 12. & 21. ſub-
22 dēs † ſecus eſſe in his, quibus Oppida
cum titulo dignitatis conceſſa fuerūt,
hi namque, mortuo prædeceſſore,
eiuſdem titulis appellari poterunt, nō
expectata Regia conceſſione, ſeu cōfir
matione, idēq; tradit *Parlad. rer. quo-*
23 *tid. cap. 13. num. 4.* eſt † equidem adeo
inſeparabilis dignitas, & cum ea per-
petua in reali conceſſione, vt neceſſa-
rio in quem locus ipſe dignitate præ-
dicta decoratus vadit, in ſequitur etiā
24 & dignitas, ſeu titulus, licet † ille, in
quem trāſmittitur, eſſet incapax prin-
cipaliter, nam in conſequentiam cum
ipſa te dicitur capax, & poterit digni-
tatem ipſam obtinere, vt notanter di-
xit *Bald. in l. 1. nu. 1. C. de ſecund. nupt.*
vbi refert hanc queſtionē ibi. pone qđ
25 † quædam mulier, quæ habet Comi-
tatum ex ſucceſſione parētum, nubat
infra annum luctus, nunquid iſtam di-
gnitatem, & Comitatum perdit? vi-
detur quod ſic, quia eſt infamis; con-
trarium credo, quia iſta dignitas, & iu
riſdictio eſt quid hereditarium, & hec
mulier retinebat bona vt hic, item iſta
dignitas venit in conſequentiā hære-
ditatis, & eſt annexa territorio, & ali-
26 quid † retinetur in conſequentiā, qđ
non retinetur principaliter, argu. tex.
in l. hi qui duos, ff. de liber. legat. cuius
dictum notandum eſſe ait *add. ibi lit.*
D. ad limitat. *tex. in l. 2. C. de dignit.*
lib. 12. & ibi Alex. in add. ad Bart. vbi
27 † infames dignitatibus ſunt incapaces
Luc. de Pen. in l. 1. C. de reipoſtul. lib. 10.
Io. Gar. Id. l. 1. C. de ſecund. nupt. n. 22.
ſubdens hoc eſſe notandum, quia po-
terit afferre honorem in practica, *Ti-*
raq. de nobil. c. 24. nu. 6. & optimè *Mo-*
lin. in loco citato, lib. 1. cap. 13. num. 13.
quo loci ait doctrinā Bal. peregrinā eſ
ſe, & ſingularē, & hoc ratione inſepa-
rationis dignitatis a Maioratu, ſecun-
dum eum.

28 Et propterea † ſi ſeparatim titulus
concederetur habenti Ciuitatem, ſiue
oppidum, vt cognoſcatur quādo hu-
iuſmodi dignitatis cōceſſio ſit realis,
vel perſonalis, recurrendum erit ad te-
norem priuilegij, per quod oſtenditur
cauſa finalis cuiuſlibet diſpoſitionis,
& intentio concedentis *ad tex. in l. ad*
probationem, C. de probation. l. fin. ff. de
hered. inſtituend. l. cum pater, §. dul-
ciſſimis, ff. de leg. 2. & tex. in cap. por-
rò, de priuileg. cum ſimil. Bald. in l. ex
hoc iure, ff. de iuſt. & iur. Rimin. iun.
conſ. 4. volum. 1. Menoch. conſ. 160. nu.
31. lib. 2. Natt. conſ. 164. num. 18. In
29 tantum, quòd † ſi Rex erigat in aliqua
Ciuitate, vel Terra dignitatem Comi
talem, vel ſimilem, & dignitas primo
aſcribatur loco faciendo ipſum Co-
mitatū, de inde perſonæ denominan-
do ipſum Comitem, tūc dignitas, ſeu
titu

titulus Comitatus prædicti dicit̃ me-
rè realis,& non perſonalis, quo fit vt
dicatur perpetuus, & poſſit alienari
cum ipſa Terra, & emptor efficitur
Comes, *Andr. in dict. cap. 1. de feud.
March.* & traddit eleganter *Frecc. in
tit. quis dicatur Comes, lib. 2. num.* 47.
vbi cõfirmando iſtam opinionem di-
cit dignitatem perpetuam, & quod
numquam moritur *ex cap. ſi gratioſè,
de reſcript. in 6.* & ſemper viget, rea-
lis eſt,& ſempiterna, ſecũdum Andr.
& alios, quos ipſe allegat, *Suarez. in
d. l. quoniam in prioribus, in 1. dub. nu.
2. Menoch. lib. 3. præſumpt.* 103. *Camill.
de Curt. de feud. part. 1. verſ. ſed vnde
digreſſi, fol. mihi 13. Cancer. variar.
reſolut. lib. 3. cap. 3. num.* 324. *Dom. de
Ponte conſ. 1. num. 59. cum ſeqq. vol. 1.*
30 Hinc Doctores dixerũt, quòd † im-
munitas cõceſſa prædijs,& bonis prę-
ſumitur realis, & ob id trãſire ad quẽ-
cumque, ad quem bona ipſa tranſmi-
ctuntur, *ad text. in l. via, §. quacum-
que, ff. de ſeruit. ruſtic. prædior.* & me-
lius *in l. forma, §. quamquam, l. ætate,
§. rebus, ff. de cenſib. Din. in d. cap. pri-
uilegium num. 6. Alexand. conſ.* 192. *nu.
3. lib. 2. Soc. ſen. conſ.* 35. *num. 10. vol. 1.
Dec. in l. in omnibus cauſis, num. 15. de
reg. iur. Natt. conſ.* 627 *num. 12. Burſ.
conſ.* 281. *num. 33. Menoch. de præſump.
d. præſumpt.* 103. *n. 26. & conſ.* 905. *n. 3.*
31 ſubdens idem † eſſe ſi verba priuilegij
ſumantur pro ipſa vniuerſitate,& po-
pulo, ſecundũ *Din. Dec. Natt. & alios*,
quos ipſe cumulat, ex ratione illa,
32 quòd † eadem ſemper ſit Ciuitas, idem
populus, eadem vniuerſitas, *l. propo-*
33 *nebatur, ff. de iudic.* idque † amplian-
dum venit etiam, quòd Rex in cõceſ-
ſione dignitatis mentionem faciat de
ſeruitijs, & benemeritis perſonæ con-
ceſſionariæ, nam etſi huiuſmodi con-
ceſſionem perſonalẽ eſſe arbitrati fue-
rit *Luc. de Penn. in l. ſordidorum, nu.
1. verſ. adde vt concedit, C. de excuſat.
muner. lib. 10.* & poſt eum *Bellug. in
ſpecul. Princip. Rubr. 47. §. ſciendum,
num. 8. verſic. ſed poteſt*, nihilominus
contrariam opinionem tenuerũt *Dec.
& alij*, quos refert,& ſequitur *Cranett.
conſ.* 590. *num. 1. Tiraq. in l. ſi vnquam
in verb. donatione largitus, num. 48. C.
de reuocand. donat. Menoch. d. præſump.*
34 103. *num.* 13. maxime † quando digni-
tas eſſet annexa loco, & effectus con-
ſumatus, *Rip. in l. ex facto, num. 17. ff.
de vulg. & pupill. ſubſtit. Tiraquell. in
tractat. ceſſante cauſa, lim. 12. Menoch.
d. conſ.* 905. *num. 13. & ſeq.* & vti tales
fuerũt ſemper in Regno interpretatę,
nec *Luc. de Penn.* opinionem prædi-
ctam affirmauit, ſed tantum ſe remiſit
ad diſtinctionem *Din. in dict. cap. pri-
uilegium*, & eodem modo *Bellug.* lo-
quitur in caſu dubio, in quo nullæ ex-
tarent coniecturæ, quòd Princeps
conceſſerit priuilegium reale, de qui-
bus *infra*.
35 Sicut & realis eſſet cõceſſio ſi in pri
uilegio dignitas prædicta in perpetuũ
conceſſa reperiatur, ita *Anchar. conſil.
327. col. 2. verſ. ſecundo principaliter,
Barbat. conſ. 44. colum. 2. lib. 2. Soc. ſen.
conſ. 84. num. 4. lib. 3. Menoch. d. præ-
ſumpt. 103. num. 38. & d. conſ. 905. nu.*
36 7. vbi ait quod verbum † illud (in per-
petuum) oſtendit conceſſionem non
finiri morte eius, cui facta fuit, &
conſequenter, quod ipſi loco facta di-
catur.
37 Sic pariter realis nũcupatur ſi cõceſ-
ſa fuerit dignitas pro ſe, hæredibus,&
ſucceſſoribus, *Iaſ. conſ. 217. volum. 2.
Decius conſ. 262. Cranett. conſil.* 404.
volum. 3. Burſat. conſil. 258. *num. 15.
Molin. de Hiſpanor. primogen. libr. 1.
cap. 11. num. 24.*
38 Pręterea realis erit, ſi à Principe cõ-
cedatur, cuius priuilegiũ potius rea-
le, quàm perſonale reputari debet, vt
poſt *infinitos* dixit *Tiraquell. de nobil.
cap. 37. num. 59. Burſat. conſ.* 258. *Me-*

noch. d. præſumpt. 103. *num.* 31. *Dom. Carol. Tap. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 31. *de conſtit. Princip. Bonadill. lib.* 2. *Polit. cap.* 16. *num.* 6. eo magis quando ageretur de ſolo concedentis præiudicio ſecundum *Bellon. conſ.* 20. *num.* 8.

39 Et deniquè † ſi in dubio res eſſet,
vtique realem iudicari debere præſu-
mendum erit, præſertim ſi non appa-
reat tacitè, vel expreſsè perſonalem eſ-
ſe *ad text. in dict. l. fin. ff. de conſtitut. Princip. cap. de cætero, de trāſmiſſ. Dec. conſ.* 262. *num.* 5. & 6. *Soc. ſen. conſ.* 34. *volum.* 3. *Corn. conſ.* 30. *vol.* 1. *Burſat. d. conſ.* 281. *nu.* 32. & *conſ.* 258. *num.* 34. *Menoch. d. præſumpt.* 503. *num.* 29. *Bellug. in Specul. rubr.* 7*i. num.* 9. *Molin. de primog. Hiſpan. d. cap.* 11. *num.* 10.
40 & maximè † ſi ſucceſſores actus ali-
quos vti titulati feciſſent, vel cum eis
vti talibus Rex, vel eius Conſiliarij
tractaſſent, vt in ſeruitio, vel in ſeſſio-
nibus ad not. p *Riminald. iun. conſ.* 18.
41 *num.* 46. *lib.* 1. vbi habetur quòd † con-
ceſſio quæ perſonalis apparet, realis
reputatur, & perpetua ex vſu ipſius
conceſſionis, vt poſt *Decian. Roman. & alios* ſequitur in ſpecie *Bonadill. in loco citato num.* 6. *Melch. Palaes de Maiorat. part.* 4. *quæſt.* 11. Hæc tamen
42 † quæſtio in Regno vix poterit in du-
bium afferri ex verbis expreſſis in hu-
iuſmodi priuilegijs apponi conſuetis,
ibi, *ita quod præſentis tituli conceſſionis priuilegium ſit & eſſe debeat omni futuro tempore ſtabile, reale, & firmum, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Dignitas regalis conceſſa pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, an tranſeat ad hæredes extraneos, & nu.* 2. 3. 4. 5. & 9. *ſed contra num.* 10. 11. & 12. *vſque ad finem, quæ ſecunda opinio eſt verior.*

2 *Ordo vbi eſt, ibi & gradus; & vbi gradus ibi prælatio.*

3 *Hæres in materia feudali tripliciter poteſt conſiderari.*

6 *Feuda regalia non tranſeunt in monaſterium; ſed tantum ad hæredes ſanguinis, & nume.* 23. & *de ratione num.* 7.

8 *Princeps ſolus concedit dignitates regales, qui eſt theſaurus omnium illarū, & num.* 9.

11 *Terra ſi ad alios eſt tranſmiſſibilis, ratione connexitatis tranſmittitur etiam titulus etiam ad extraneos, & nume.* 12.

13 *Dignitas quoque ſtatus intelligitur vēdita, ſi Comitatus uendatur.*

14 *Nobilitas an et quando tranſeat in trāſuerſales.*

15 *Conceſſio quando eſt realis per ſe ſuoſq; hæredes, & ſucceſſores, tunc etiam ad hæredes extraneos, & ſingularem ſucceſſorem tranſit, & nu.* 16.

17 *Priuilegium conceſſum loco, dicitur eſſe reale, & ſi perſonæ perſonale.*

18 *Rex ſi faceret Comitem in loco, ac ſuos hæredes, & ſucceſſores, ſi ille vendat ſimpliciter ſtatum, non efficit emptorem Comitem, niſi transferat cum titulo Comitali, & Rex exinde conſentiat.*

19 *Aſſenſus Regius in alienatione feudorum in Regno Siciliæ generalis eſt, etiam quod feuda ſint titulata, quidquid ſit in Regno Neapolis, & num.* 20.

20 *Aſſenſus Regius in Regno Siciliæ in alienatione feudorum ſub qua forma expediatur.*

21 *Dignitas regalis ſi perſonæ concedatur ſine territorio, vel abſque expreſſione tituli, & aſſenſu Regio non tranſit ad hæredes extraneos, & vide nume.* 22.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Conceſſio tituli pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, an tranſeat ad hæredes extraneos.

CAPVT XI.

EX dictis in capite præcedenti nu. 37. cõcluſum fuit, realem eſſe conceſſionem tituli, ſeu dignitatis Comitatus, & ſimil. factã pto ſe, hęredibus, & ſucceſſoribus, vi-
1 dendum nũc erit an dignitas hoc modo concepta tranſeat ad hæredes extraneos; Prima facie videbatur quod non poſſit verificari, niſi in hæredibus deſcẽdentibus ex ſanguine, ſecũdum
2 *Doctores in l. Gallus, §. & ſi parentes, ff. de liber. & poſth.* & † vbi ordo ibi gradus, vbi gradus, ibi pręlatio, *Bal. conſ. 293. vol. 2.* quæ non militant in ſucceſſore particulari, ſeu ſingulari, & ex-
3 traneo, in materia enim feudi † tripliciter conſiderari poteſt hæres, primo vt hæres ſanguinis *Bald. in l. cum virum, C. de fideicomm.* ſecundo vti hęres feudi, *c. 1. §. & ſi clientulus, de alie. feud.* tertio quando feudum eſt hæreditarium, vti hęres vniuerſalis, ad tex. *in l. ſciendum, & l. hæreditas, de verb. ſignificat.* & quia ſumus in dignitatibus Regalibus, & Caſtro tali titulo
4 decorato, debet † intelligi de hæredibus ſanguinis, *Bald. in c. 1. §. donare, qualit. olim feud. pot. alie.* etiam ſi fuiſ-
5 ſet dictum (pro ſe, & hæredibus quibuſcunque, ordine ſucceſſiuo, ex pędictis; Hinc eſt quod † feuda cum tali-
6 bus dignitatibus non tranſeũt ad monaſterium, ſed ad hærędes ſanguinis transferuntur, vt dixit *gl. notab. in cap. ſcripſit nobis Theberga mulier, in verb. dignitate, 27. q. 2. quam ibi Archid. & cæteri ſcribentes* ſequuntur, *Bal. in cap. cum in magiſtrum, nu. 3. de elect. & in l. Deo nobis, §. hoc etiam, nu. 2. C. de epiſc. & cler. Dec. in c. in præſentia, num. 74. de offic. deleg. Land. de primoge. lib. 3. q. 22. Ciſuentes in l. 40. Taur. q. 6. & ibi Palat. Ruu. num. 18. Anto. Gom. ibidem, n. 66. Greg. Lop. in l. 2. tit. 13. p. 2. verb. ſiendo hombre para ello, Moli. de primoge. Hyſpan. lib. 1. cap. 13. num. 81.* vbi
7 ait † rationem eſſe, quia monachus nõ poteſt per ſe hæc regere, neque adminiſtrare, *Frecc. de ſubfeud. lib. 2. titu. de differ. inter feuda regalia, & alia nobilia, differ. 31.* eoque fortius cum iſtę
8 † regales ſint dignitates, & earũm collationes non niſi à Principe fieri poſſunt, à quo tamquam Theſauro omnium dignitatum fluunt, & refluunt, ad text. *in d. c. 1. de feud. March. Andr. in d. c. 1. Qui feud. dar. poſſ. & a.ÿ* plu-
9 tes alias relati, quod † ſi ad extraneas perſonas tranſferri permitteretur, id aliud non eſſet, niſi alteri quàm Regi concedere poteſtatem dignitates tales conferendi, vt dixit *Frec. in loco citato, nu. 8. fol. mihi 120. Soc. conſ. 67. col. 3. lib. 1.* quod eſt repetitum *in conſ. 165. col. 9.*

10 Contrariam tamen † opinionem tenendam eſſe arbitratus ſum, quandoquidem data pro vera concluſione ſuperius firmata, nimirum, quod dignitas eo modo cõceſſa ſit realis; nulli dubium eſt, quin ratione connexitatis ſi
11 † Terra ad alios eſt trãſmiſſibilis trãſmittitur etiam & titulus cum ipſa re *And. in c. 1. §. præterea Ducatus, de prohib. feud. alien. per Fider. & in d. c. 1. de feud. March. Molin. d. c. 11. nu. 19. Greg. Lop. in l. 6. tit. 26. p. 4. & in l. 12. titu. 2. p. 2. Roder. Suar. in l. quoniam in prioribus, limit. 11. nu. 3. & in 1. dub. nu. 2. de*
12 *inoffic. teſtam.* & † hoc etiam ad extraneos ſucceſſores, vt dixit *idem And.*

in

*in cap.*1. *An agnatus*, *& in c.*1.§.*quid er-*
go, *num.*8. *de inueſtit.de re alien. fact.*
*Rub. Alex.in conſ.*28.*Thom.de Mariu.*
*de feud.ex pact.& prouid.nu.*11. *Burſ.*
*cōſ.*258.*nu.*33.*vol.*3. & propterea ven
13 dito † Comitatu, intelligitur quoque
vendita dignitas ipſius ſtatus, ſecun-
dum *Tiraq. in tract. de nobil. c.*17.*in*
14 *prin.* quo loci differens† ſi nobilitas in
tranſuerſales tranſeat, dicit quòd nō,
niſi id ex quo inſurgeret nobilitas, vt
ſunt Ducatus, Comitatus, & ſimil.
tranſiret ad eos, vel ex feudorum con-
ſtit. vel ex iuris communis diſpoſitio-
ne, vel ex coſuetudine locorum, omiſ-
ſa feudi natura: hoc ipſum clarius di-
xit *tex. in l. in conuentionibus, ff. de ver.*
ſignific. cuius authoritate, & aliorum
quampluriū, quos refert, determinat
*Burſ.d.conſ.*258.*nu.*20.21.*&* 27. &
melius num.31. vbi ait, quòd quādo
15 conceſſio eſt realis, per ſe, ſuoſque hæ-
redes, & ſucceſſores, tunc ea tranſit ēt
ad hæredes extraneos; & † in ſingula-
16 rem ſucceſſorem, & ſequutus eſt Frec.
ſi benè conſideretur, *in d. nu.*47. quo
in loco agens de Comitis priuilegio
17 dicit, ꝙ † ſi ſit conceſſum loco, eſt rea-
le, & ſi perſonæ perſonale, verum ſi
18 Rex † faceret Comitē in loco, ac ſuos
hæredes & ſucceſſores, vendendo ille
ſimpliciter ſtatum, non efficeret emp-
torem Comitem, niſi diceret, quòd
transferret cum titulo Comitali, &
Rex, ſeu Vicarius habēs ad hoc ſpe-
ciale mandatum pręſtaret aſſenſū, per
doctrinam *Andr.in c.*1.§.*ſi clientulus*,
de alienat. feud. Afflict. in prælud. con-
*ſtitut. Regni, quæſt.*25.*in fine*, qui qui-
19 dem † aſſenſus generalis eſt in Regno
noſtro Siciliæ, quidquid ſit in Regno
Neapolitano, de quo per Do.*de Pont.*
*in conſ.*1. nimirū ex diſpoſitione *cap.*
volentes, ſub Fiderico Rege, etiam in
20 alienatione feudorum Titulatorum,
ſiquidem expediuntur tantummodo
literæ in forma, circa relaxationē ter-
tiæ partis decimæ & tareni, Regi com
petentis pro alienatione prædicta, cū
diſpenſatione *Capitulorum*, *Pragmati-*
carum, *& aliarum conſtitutionum* in
larghiſſima forma.

Nec ex aduerſo deducta obſtare
vidētur, ea enim rectè procedunt, vbi
21 conceſſio eſſet perſonalis ſine territo-
22 rio, item † vbi conceſſio facta eſſet ſi-
ne aſſenſu Regio, & expreſſa ipſius ti-
tuli translatione, vt ex prædictis re-
ſolutum eſt; minus etiā dicta de mo-
naſterio his terminis adaptari poſsūt,
nam vltra quod ea veriſſima eſt con-
23 cluſio, attamen † in Regno etiam *ex*
cap. volentes diſpoſitione in illud tran-
ſire prohibentur.

SVMMARIVM.

1 *Dignitate Comitatus, aut ſimili conceſ-
ſa cum Caſtro pro ſe, hæredibus, &
ſucceſſoribus, an in ea ſuccedat tantū
primogenitus ſicut in caſtro, & nu.*2.
*& de ratione, num.*6.*&* 7.*ampl.n.*8.

3 *Dignitates regales, ſiue in feudum, ſiue
libera à Principe concedantur, ſem-
per indiuidua eſſe dicuntur, & num.*
10.24.27.28.*&* 29.*lim.nu.*4. *& de
ratione nu.*6.*&* 7.

5 *Tex. in c. Imperialem, §. præterea Duca-
tus limitatur.*

7 *Dignitas regalis apud plures quodammo-
do vileſcit.*

8 *Fœmina, deficientibus maſculis, ad feu-
da regalia admittuntur.*

9 *Fœmina primogenita quando in feudo
Regali ſuccedat.*

10 *Feuda ſi ſint Regalia, in eis viuitur iure
Francorum. communis opinio in iu-
dicando & conſulendo amplecti debet
ſub nu.*10.

11 *Clauſula iuris Francorum in feudis re-
galibus etiam quod non ſit expreſſa
in inueſtitura, ſemper ſub intelligi-
tur, & cum ſit de natura illorum, &
nu.*12.25.*&* 26.

Feu-

13 *Feuda regalia ex ſui natura primogenitis deferuntur, ac tamquam eorum legitima reputantur, & num. 14. 15. & 16.*

17 *Feuda deferri primogenitis ꝑ inueſtiturã, aut lege, vel conſuetudine idem ſunt ampl. nu. 18.*

19 *Conſuetudo attendi debet in ſucceſſione feudorum regalium.*

20 *Feuda regalia apud vnum tantum perpetuò conſeruari, Regis, & Reipublicæ intereſt propter ſeruitium militare, lim. nu. 21.*

23 *Filij Comitum, & Marchionum in Alemania, & Lombardia mortuo patre omnes vocantur Comites, & Marchiones, quod nunquam in Regnis vtriuſque Siciliæ, vel Hiſpaniæ fuit obſeruatum, & nu. 23.*

27 *Feuda quæ non ſunt regalia poſſunt diuidi & ſeparari, & num. 32. & 34.*

30 *Vnionis natura eſt res vnitas in eamdẽ eſſentiam reducere, & inſeparabiles reddere, & nu. 31.*

33 *Marchia Methoica eſt, & ita cauſa honoris appellatur.*

35 *Filius primogenitus ſi velit integrum feudum regale cum alijs non regalibus vnire, debet cæteris fratribus legitimam aſſignare, ſed quid hodie in Regno noſtro Siciliæ, vide nume. 36.*

ARGVMENTVM.

Conceſſa dignitate Comitatus, & ſimilis cum Caſtro pro hæredibus, & ſucceſſoribus, an in ea ſuccedat primogenitus, ſicut in Caſtro.

CAPVT XII.

QVÆSTIONEM hãc decidit text. *in c. Imperialem, §. præterea Ducatus, de prohib. feud. alien. per Fider.* & proinde *And. ibi* infert, quòd
1 † maior natu ſuccedit, idemque confirmat *in tit. de feud. March. nu. 4.* vbi ita intelligi debere, ait, tex. *in d. §. præterea, & in c. 1. §. & ſi clientulus, in ver. Comitatus, de alienat. feud. Bart. in cõſ. 72. incip. ex facto proponitur, Doctores in c. licet, per illum tex. de vot.* & præci-
2 puè Abb. qui † in omnibus alijs dignitatib. regalib⁹ extendit, ſubdẽs eſſe adhoc valde notandũ *Bald. cõſ. 275. lib. 2. Io. de Plat. in l. 2. C. vt dign. ord. ſeru. Rip. in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, nu. 7. ff. ad Trebell. Tiraq. de primog. quæſt. 4. num. 49. & quæſt. 52. n. 2. Bonad. lib. 2. polit. c. 16. nu. 6. Molin. de primoge. Hiſpan. c. 11. lib. 1. nu. 26.* vbi ait, quòd
3 † huiuſmodi dignitates, ſiue in feudũ, ſiue liberæ conceſſæ ſint, ſemper indiuiduæ eſſe debent, allegat *Abb. & alios in loco citato, Pinell. de bon. mater. p. 3. nu. 17. Borel. de præſtant. Reg. c. 46. nu.*
4 *290. Menoch. conſ. 298. nu. 3.* niſi † expreſſe Rex diuiſionem permitteret, vt dixit *And. in d. c. 1. de feud. March. pau-*
5 *lo ante finem*, ſubdens ita limitari † debere *tex. in d. §. præterea*, idemque ſentit *Aluarot. ibi, colum. 2. Roder. Suar. in l. quoniam in prioribus*, ad declarationẽ *l. de in offic. teſtam. lim. 11. dubit. 2. n. 5.*
6 Cuius ratio † eſt tum propter eminẽtiam dignitatis, ſecũdum *Doctores in d. §. præterea Luc. de Penn. in l. 2. C. de omn. agr. deſert. lib. 11.* tum etiam quia, cum feuda à principio fuiſſent amouibilia, & poſtmodum ad vitam conceſſa, inde per vſurpationẽ feuda hæc regalia cęperunt tranſire ad poſteros, ad text. *in d. c. 1. Quis dicatur March.* & retinuerunt primęuam naturã, qđ

in

in feudis vnus ſuccedat, quem dominus pręelegiſſet, ad tex. *in c. 1. §. cum verò Corradus, de his, qui feud. dar. poſſ.* eaque ſucceſſio per vſurpationem limitata fuit ad vnum tantum, vt ipſe ſolus habeat feudum, qui dicitur primogenitus, & hoc ad fauorem domi-
7 ni, ne † regalis dignitas apud plures quodammodo vileſcat, ſecundum
8 *Frec. vbi ſupra, nu. 1. & 2.* quod † procedit etiam in fęminis, deficientibus maſculis, quæ in talibus dignitatibus admittuntur, vt notat *Bal. in l. in multis, ff. de ſtat. hom. Palat. Run. in rub. de donat. inter vir. & vx. verſ. lex etiam Regni, Tiraq. de primoge. q. 10. nu. 19. Baet. in tract. de non meliorand. dotib. c. 23. num. 5.* vbi ex hoc infert, quod ſtante
9 † dicta clauſula, vel antiqua teſtatoris diſpoſitione, Ducatus pertinet ad primogenitam fœminã, & in eo põt me-
10 liorari, intantum quod † ex natura ipſorum feudorum cum prędictis dignitatibus viuitur in eis iure Francorum, quia non diuiduntur, vt docuit *Andr. in conſtitu. vt de ſucceſſionibus, in verb. ſpecialiter iure Francorum, & in c. 1. §. item ſi duo, quibus modis feud. ammitt.* quem ibi ſequitur *Afflict. & in c. 1. §. præterea, col. 4. quæ ſit prim. cau. benefic. amm. in c. 2. Imperator Lotarius, & in conſtit. Comitibus, colum. 2. de com.* opinione *Barbat. conſ. 66. num. 9. inter conſil. Curt. ſen. Loffred. conſ. 1. nu. 39. Mandell. conſ. 72. num. 22. Perx. col. 7. & in c. volentes, in verb. Comitatus, ubi etiam Ludov. Montal. & Canvet. in verb. ſed operę pretium, num. 10. & per totum fol. mihi 63.* qui ſubdit ab ea non recedẽdum, neque in iudicando neq; in cõ-
11 ſulendo, & ampliat † etiam quòd non ſit annexa in inueſtitura clauſula iuris
12 Francorum, nam † tacitè intelligitur, ac ſi eſſet expreſſa, cum ſit hoc de natura talium feudorum, quòd eo ipſo quòd concedantur in feudum Ducatus, &c. ſtatim cẽſentur ineſſe ea, quæ ſunt naturalia, ad text. *in l. cum quid,*
13 *ff. ſi cert. petat.* cùm † Comitatus, & cæteræ regales dignitates deferantur primogenitis, & ſortiantur talem naturam, vt dixerunt *Bald. Alciat. & cæteri in prælud. feud. in 4. diuiſione, & ob id Camerar. in c. Imperialem fol. 98. & 110.* reprobat *Soc. in conſ. 67. volu. 1. & conſ. 165. vol. 2.* tenentem quod Comitatus poſſit diuidi, idẽq; cum Camer. confirmat *Cumi. in prælud. cap. ſi aliquem n. 227.* quos refert & ſequitur *Io. And. de Georg. alleg. 5. num. 11.* Et
14 propterea † feuda cum tali dignitate, dicuntur feuda primogenitorum, vt dixit *Andr. in d. §. præterea Ducatus, et in c. oẽs filij, ſi de feud. defunc. mil. fuer.*
15 *contr. inter dom. & agnat.* quinimo † & eorum legitima, *gl. & Doctores in c. licet, de vot. Andr. in conſtit. dignum, Tiraqu. de primoge. quæſt. 5. & 52.* & licet
16 † eorũ ſucceſſio deferatur hęredibus, hęredes tamen non erunt niſi primogeniti, vt optimè declarat *idem Andr. in d. c. 1. de feud. March. Iac. de S. Georg. in ſua inueſt. feud. in verb. Dux, Loffr. d. conſ. 1. num. 39. poſt Cardi. & Abb. Dec. conſ. 385. col. 2. & conſil. 389.* qui allegat *Andr. in c. 1. §. ſunt duo, qb.*
17 *mod. feud. amm.* vbi ait, † paria eſſe deferri feudum primogenitis, vel inueſtitura, vel lege, vel cõſuetudine *Affl. in c. 1. nu. 10. An agnatus, &c.* quam opinionem ſequuti fuerunt *Roder. Suar. in l. quoniam in prioribus in 11. limit. de inoffic. teſtam. & in 1. amp. nu. 2. Molin. de primoge. Hiſpã. lib. 1. c. 11. nu. 15. &*
18 *16. vſque ad finem*, vbi hoc † tàm in feudis, quàm in maioratu procedere ait cõtra *Roder. Gomez. optimè in l. 40. Thaur. nu. 12. Guid. Pap. dec. 476. Bonadill. lib. 2. polit. c. 16. nu. 6. Matthienſ. in l. 11. tit. 7. lib. 5. recop. gloſ. 7. nu. 2. & 3. Velaſc. de iur. emph. q. 40. nu. 25.* & fortius ſtante conſuetudine, de qua *idem Molin. & Bonadill.* teſtantur, quę
19 † in his dignitatibus regalibus ſeruã-

da

da erit, quantũ ad formam ſuccedendi, ad tex. *in cap. 1. de alienat. feud. in fine, Bald. in c. 1. de feud. March. num.*
20 4. ſubdens hoc eſſe notatu dignum, cum † expediat Principi, & bono publico hm̃oi dignitates ĩ vno perpetuo conſeruari, qui ad ſeruitium Regium in bello deſeruire teneatur, *Tiraq. de primog. q. 4. nu. 13.* vbi latiſſimè, niſi
21 †conſuetudine aliud ſeruaretur, prout
22 in Lombardia; vel Alemania, † vbi omnes filij vocantur Comites, & Marchiones, vt dixit *Oldrad. conſil. 237. Dec. in cap. prudentiam, de offic. deleg. Andr. in d. §. præterea Ducatus, num. 35. Tiraq. poſt alios infinitos d. quæſt. 4.*
23 *num. 37. cum ſequ.* quæ † conſuetudo numquam fuit in Regnis vtriuſque Siciliæ obſeruata, neque in Hyſpania, vt dixit *Molin. vbi ſupra nu. 16. & 25.*
24 Et prædicta † tanto fortius procedunt in hoc Regno, vbi huiuſmodi Tituli dignitatum, prout ſunt Ducatus, Marchionatus, & ſimiles ita incorporantur, & vniuntur cum ſtatu, quod fiũt indiuiſibiles, vt ex pluribus authoritatibus, & rationibus concludit *Cannet. ĩ loco relato à n. 8. cũ plurib. ſeqq.* dũ determinat, ꝙ natura feudorũ
25 dignitatũ eſt, ꝙ & ſi in inueſtituris nõ adſit clauſula iuris Francorũ, tñ tacitè ineſſe intelligatur, & adeò vnit cũ ſtatu, quòd illum verè transformat, & quodam ferè modo in aliam ſubſtan-
26 tiam redducit, & quemadmodum primitus † ſtatus, ſine dignitate erat in forma larga, ita poſtmodum ſuperueniente dignitate, ſtatus ille remanet in forma ſtricta, & cũ clauſula iuris Francorum, q̃ fuit opinio *Andreæ ĩ locis citatis*, & præcipuè *ĩ d. §. præterea Ducatus*, licet in contrariũ ſit relatus per *Roder. Suar. & Molin. vbi ſupra*, & pariter ſentire videtur *Baez. ĩ tract. de melior. dot. c. 23. n. 6.* & quàuis ſubdat ibi (alij dicunt, quòd non ſit maior natu, ſed quod oẽs filij ſint hęredes, & habeãt

Marchionatũ pro indiuiſo, in quo caſu allegatus ſit per *Roder. ĩ d. lim. 11. n. 4. & Molin. d. c. 11. n. 26.*) attamẽ vt bene admonet *Cannet. n. 10.* ex eo infertur, & apparet clariſſimè quòd Andr. teneat primã opinionẽ, dum dixit, ꝙ
27 †conſortes diuidire poſſunt feudũ, excepto ſi ſit Marchia, Ducatus, & Co-
28 mitatus, quæ † nõ diuiduntur, ſed in eis maior natu ſuccedit, ſicuti quando viuitur iure Francorum iuxta doctrinam Decij poſt *gl. & Doctores quos* allegat *in c. 1. in fi. de conſt.* eoque magis ſtantibus verbis, quæ in huiuſmodi dignitatũ conceſſionibus apponi cõſueuerunt, ibi, *aggregationibus Titulorum*,
29 quæ † quidem aggregatio in feudalibus, adeo vnit, & incorporat, ꝙ illud ſemel vnitum amplius diuidi, nec ſeparari põt, ꝑut notabiliter dixit *Pariſ. de Put. de reintegr. feud. fo. mihi 65. verſ. an poſſit Baro burgenſatica feudi, feudalia facere, Meno. cõſ. 26. n. 26. lib.*
30 *1.* quo loci ait, ꝙ † vnionis eſt res vnitas ad eandẽ eſſentiã redducere, ita ꝙ vnũ ab alio non poſſit ſeparari, vel diuelli, & notat *Bonadill. in d. cap. 16. num. 6.*
31 ſubdens, quòd † ex vi vnionis tituli ammittit res aggregata primęuam naturam aſſumendo eam, cui aggregatur, & adducit multa exempla,
32 licet † hoc locum non habeat in alijs feudis, quæ feudo cum tali titulo aggregarentur, vt dixit *Bald. in dict. §. præterea, colum. 3. ad finem*, quia
33 † Marchia, (vt dicit ipſe) methoica eſt, ad text. *in l. in agris, ff. de rerum diuiſ.* & licet nominetur Marchia, iſtud cauſa honoris eſt, ſecundum
34 eum, in tantum quòd † ſi alia feuda vnita libera eſſent, inter omnes filios diuidi poſſent, vt dixerunt *Laudenſ. de Princip. verſicu. 462. incip. licet Regnum, Socyn. ſen. conſil. 69. Ruin. conſil. 19. libr. primo, Tiraquell. de primogen. quæſtio. quarta, nume. 48. Molin. in loco citato, numer. 28.* ad-

35 dens, quòd † ſi filius primogenitus velit integrum Ducatum, vel Marchionatum cum feudis vnitis, id efficere poterit, dummodo alijs fratribus de legitima non fraudetur, quam opinionem tenuerunt *Guid. Pap. deciſ. 476. num. 1. & 487. num. 2. Boer. dec. 204. num. 14. Tiraq. de primoge. q. 5. nu. 2. Loffred. conſ. 1. nu. 181. cum ſeqq.*
36 quod in Regno † noſtro prouiſum eſt per conſtitutiones particulares, dum feuda primogenitis conferuntur, ſeruata Vita militia fratribus, & dotibus de paragio ſororibus, de quibus plura diximus *in addict. ad Petr. de Greg. in tract. de vit. milit. et de dot. de parag.* quæ iam in lucem prodierunt.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia & praeminentia Ducum, Marchionum, & Comitum quamplurima eſſe videntur.*

2 *Feuda Ducum, Marchionum, & Comitũ dicuntur regalia, & titulata, ſeu dignitatis, in quibus ſucceditur ex pacto & prouidentia.*

Feuda Ducum, Marchionum, & Comitum ratione dignitatis ſunt indiuiſibilia, ſub nu. 2.

3 *Rex poſtquam concedit feuda regalia nõ poteſt illorum dignitatem amplius reuocare, neque ſupprimere, aut diminuere in praiudicium Ducum, Marchionum, & Comitum.*

4 *Titulati veluti Comites, Marchiones, & ſimiles in cauſa ciuili, vel criminali non cauent de iudicio ſiſti, ſed ſtãdum eſt ſua iuratoria cautioni.*

Titulati non poſſunt conueniri niſi præcedente libello in ſcriptis, ſub nu. 4.

5 *Titulati in delictis per eos commiſſis non poſſunt carcerari, niſi conſulto Principe, ſeu Prorege, & interim cuſtodiuntur militibus, donec cauſa Principi referatur. ſed quid hodie ſeruetur, vide nu. 9. & 10.*

Titulati in delictis per eos commiſſis nõ poſſunt condemnari niſi à ſolo Principe, vel Prorege, ſub nu. 5. ſed quid hodie ſeruetur, vide nu. 9. & 10.

6 *Perſonæ illuſtres ſine licentia Domini Proregis, an poſſint citari in quacumque cauſa ciuili, vel criminali, ſed quid hodie ſeruatur in Regno, vide nu. 9. & 10.*

7 *Titulati poſſunt in eorum cauſis inconſulto Principe abſolui, & liberari.*

8 *Titulati, quando euenit caſus obtruncationis capitis, non in loco publico, ſed intus carceres mori deberẽt, ſed hoc in Regno non obſeruatur, licet ſecus ſit in Regno Neapolis.*

9 *Magna Regia Curia eſt Iudex competẽs contra Comites, & alios Titulatos, ſed declara vt nu. 10.*

10 *Titulati hodie in delictis conueniuntur, prout alij Nobiles conſulto tamen Principe.*

11 *Titulati non poſſunt recedere à Regno abſque licentia Principis.*

12 *Epiſcopus vocatus ad Synodum non põt recedere ſine licentia ſui Epiſcopi ſuffraganei.*

13 *Titulati dicuntur Regij Conſiliarij, & nu. 56. ampl. nu. 14.*

Barones vaſſallorum dicuntur Regij Cõſiliarij, ſub num. 13. & 56.

15 *Titulati tenentur cõſilio ſuo Regem iuuare, & non hoſtibus fauere.*

16 *Titulatus quidã pro cõſilio & exhortatione per literas facta hoſti feudo priuatus, ac perẽptus fuiſſe refertur.*

17 *Primogenitura regalis, & Titulatorũ à ſolo Principe ſupremo conſtitui poteſt.*

18 *Primogenitura regalis dignitas eẽ dicitur*

19 *Primogenitura Titulatorum quando regalis dicatur.*

20 *Maritus Dux, vel Marchio, aut ſimilis facit vxorẽ Duceſſam, vel Marchioniſſam etiam poſt mortem viri.*

21 *Mulier corruſcat nobilitate, & dignitate viri, & nu. 25. vbi quid è contra, & nu. 37. & 43. 44. & 49.*

An-

22 *Auguſta vtitur, ac ſplendet priuilegijs Auguſti.*

23 *Rex facit vxorem Reginam etiam ipſo mortuo.*

24 *Duciſſa, vel Marchioniſſa, & ſimilis nõ facit Maritum Ducem, vel Marchionem, & nu. 25. & 30. lim. nu. 46. ſed contra nu. 39. & 42. & 45. prima opinio de iure eſt verior, ſed hac ſecunda ſeruatur de conſuetudine, nu. 41. & 42. 43. cum ſequentib. limit. hanc ſecundam num. 47. & 48. cum ſeqq.*

26 *Mulier dicitur acceſſorium, maritus verò principale.*

27 *Maritus caput mulieris eſſe dicitur.*

28 *Acceſſorium non veſtit principale, ſed è conuerſò.*

29 *Maritus ignobilis ducens vxorem nobilẽ non per hoc nobilitatur.*

30 *Maritus Reginæ qui non erat Rex habetur pro Rege, licet non dicatur verus Rex, & nu. 37.*

Maritus Ducißæ, vel Comitiſſæ, & ſimilis qui non erat Dux, vel Comes habetur pro Duce, vel Comite, licet non dicatur verus Dux, vel Comes, ſub num. 30. lim. num. 46.

31 *Aliud eſt eſſe talem, & aliud haberi pro tali.*

32 *Iuramentum fidelitatis præſtatur Reginæ, & non marito per ipſam facto Rege.*

33 *Regina licet nubat Marito non Regi tamen ipſa Regnum adminiſtrabit cum conſilio viri.*

34 *Verba (Carolus, & Ioanna) vel (Ferdinandus, & Eliſabeth) quare in priuilegijs, & ſcripturis authenticis antiquitus ponebantur.*

35 *Vxor Comitiſſa, aut ſimilis, licet nubat Marito non Comiti tamen ipſa ſtatum adminiſtrabit cum conſilio viri.*

36 *Marchioniſſa, aut ſimilis quò ad iuriſdictionem ab ipſa exercendam, & ſtatum gubernandum æquiparatur Reginæ.*

38 *Rex vt quis vocetur: quot modis efficiatur, vide remiſſiuè.*

40 *Regnum dicitur caput dignitatum, Ducatus verò & ſimiles illius membra appellantur.*

41 *Membra non licet à capite ſeparari.*

42 *Mariti non Titulati ducentes vxores mulieres Titulatas vtuntur dignitatibus, & alijs præeminentijs in ſeßionibus, & cæteris actibus prout eſſent veri Titulati.*

48 *Dignitas, & priuilegium ſi ſit fundatũ in perſona propria, non transfertur, ſed morte finitur, & nu. 49.*

50 *Titulati duo reſpectu eiuſdem rei eodem tempore eſſe non poſſunt.*

51 *Dux, vel Comes, & ſimilis præcedit omnes conſiliarios, limit. in Præſidibus Tribunalium, num. 52. ſed quid Barcinonæ fuerit determinatum, vide nume. 53.*

54 *Gubernatores, ſeu Rectores alicuius magnæ Ciuitatis Metropolis, an præcedant Conſiliarios Principis.*

55 *Titulatus ſi efficiatur Conſiliarius cum adminiſtratione præcedit omnes Conſiliarios antiquiores, & de ratione n. 57. & ita etiam ſeruatur in Regno Neapolis, nu. 58.*

59 *Conſiliarius ſi efficiatur Titulatus præcedit omnes Conſiliarios priores tempore, quod exemplifica, vt num. 65. & 66.*

60 *Duo vincula magis ligant quàm vnum.*

61 *Cardinalis Epiſcopus præfertur Cardinali non Epiſcopo.*

Cardinalis presbyter præfertur Cardinali Diacono, ſub nu. 61.

62 *Titulatus minoris dignitatis veluti Comes prius aſſumptus in conſilio præcedit Titulatum maioris dignitatis veluti Ducem poſtea aſſumptum, ſed quid de conſuetudine, vide nu. 63.*

63 *Conſuetudo attenditur in præcedentia Titulatorum.*

64 *Priuilegiũ perſonale non extenditur de perſona ad perſonam.*

65 *Conſiliarius Titulatus coram Prorege*

non ſedet in ſcanno, ſed habet ſedem, & nu.66.

Conſiliarij non Titulati ſedent in ſcanno coram Prorege, ſub nu.65.

67 Conſiliarius Titulatus in votando, vel alijs actibus nullam habet prærogatiuam, ſed ſeruatur, prout in cæteris Conſiliarijs.

68 Titulati veluti Comites, Marchiones, & ſimiles gaudent eorum priuilegijs, ac remanent Titulares etiam quod renuntiauerint filijs ſtatum cum titulo, & nu.77.

69 Titulati à Summo Pontifice, poſt depoſitam adminiſtrationem, ſi quam habẽt, dicuntur adhuc Titulati, & n. 70. vbi de ratione.

71 Titulati ſuam dignitatem regalem renuntiantes, vel ammittentes poſtponuntur omnibus alijs Titulatis in actu Titulum poſſidentibus, & numer. 82.

72 Titulati ſi ex aliqua cauſa ſtatum ammiſerint, remanent tamen Titulares, & num.77. & de ratione nu.73.

73 Dignitas regalis Titulatis conceſſa, eſt affixa oſſibus illorum, nec ab illis euelli poteſt.

74 Titulatus licet renuntiet, vel ammittat ſtatum, poteſt tamen ſedere cum alijs Titulatis coram Prorege.

75 Legatus licet legationem compleuerit, eſt tamen ſemper honorandus in memoriam priſtinæ dignitatis.

76 Dignitas licet deficiat, eius tamen beneficium ſemper durat.

78 Titulatus licet ſtatum amplius non poſſideat, adhuc tamen valens eius ſtatuta.

79 Inuaſor Comitatus, &c. an & quando dicatur Comes, & num.80. & 81. cum ſeqq.

80 Dignitas eadem pænes duos eſſe non poteſt.

83 Titulus in aliqua dignitate vnus eſſe debet, ac vnum locum tantum occupare.

84 Feudum regale veluti Comitatus, & ſimil. ſi ad Regem deuoluatur, & ab eo de nouo alicui concedatur, quando cenſetur conceſſum cum eodem Titulo, quem prius habebat, antequam Regi fuiſſet apertum, & num.85. cum plurib. ſeqq.

85 Feudum ſeruitutem demonſtrat.

86 Res ſua nemini ſeruit.

89 Ioan. Franc. de Pont. in tract. de poteſt. Proreg. titu. de aſſen. Reg. num.6. declaratur.

90 Baronia ſi deuoluatur ad Regem, & de nouo ab eo alicui cõcedatur, ſi expreſſe dicit in titulum Baroniæ, erit Baronia, & de ratione nume.91. intellige vt nu.92. ampl. nu.97. & 98.

93 Beneficium ſi alicui concedatur, cui ſit annexa nobilitas, tunc etiam illa cõceſſa videtur.

94 Comitatus, aut Ducatus, & ſimil. ſi ad Regem deuoluatur, & exinde vni cõcedat feuda illius Comitatus; alium verò inueſtiat de Comitatu, cuius ſit ille feudatarius, Regis, an Comitis.

95 Rex ſibi ipſi non poteſt eſſe Comes reſpectu eiuſdem rei.

96 Dignitas dicitur extincta durãte incorporatione pænes Regem.

98 Feudum ſi concedatur cum ſuis pertinentijs, dicitur tranſire cum ſua dignitate.

99 Dignitates Regales eatenus conceſſæ dicuntur, quatenus à Rege vti tales ex certa ſcientia nominantur.

100 Baro tunc quis dicitur, quando Rex ex certa ſcientia Caſtrum, vel Baroniã illi conceſſerit.

101 Rex ſi in ſuis literis vocat aliquam villam Ciuitatem, tunc Ciuitas illa dicitur ſi hoc faciat ex certa ſcientia.

102 Rex ſi in ſuis literis per verba enuntiatiua aliquem Comitem, vel ſimilem nominauerit, non intelligitur Comitatum, aut ſimilem dignitatem concedere, & nu. 104. lim. nu. 109.

& 110. intellige & declara vt nu. 111. vſq; ad nu. 117.

103 *Papa ſi per verba enuntiatiua dicat aliquam eccleſiam eſſe exemptam, non propterea erit exempta, limita, & declara vt numer. 109. vſque ad numer. 117.*

104 *Papa ſi in ſuis literis aliquem nominet ſub aliqua dignitate, vel nobilitate, an ex hoc cenſeatur nobilitatem, ſeu dignitatem illi concedere, & vide num. 106.*

Rex ſi in ſuis literis aliquem nominet ſub aliqua nobilitate, an propterea illa conceſſa videatur, ſub nume. 104. & num. 106.

105 *Papa ſi alieni conferat aliquam propoſituram tamquam pro dignitate, non ex hoc ī illa cēſetur inducta dignitas.*

106 *Nobilitas expreſſe à Principe conceditur, non autem tacitè ſub intellecta.*

107 *Imperator ex ſola nominatione Vicarij Imperij, electus non intelligitur.*

108 *Rex ſi tractat aliquem pro exiſtente in aliqua dignitate, non ob id dicitur illam confirmare.*

Verba enuntiatiua prolata à Principe, quādo in dignitatibus, aut alijs cōceſſionibus inducant diſpoſitionem, ſub nu. 102. & 103. cum plurib. ſeqq. vſque ad nu. 117.

117 *Dignitates Regales hodie in Regno non conſtituuntur niſi per expeditionem particularis priuilegij.*

118 *Dignitates Regales veluti Comitatus, & ſimiles, an debeant conſtitui ſuper aliquo magno ſtatu, vel ſufficiat vnum Caſtrum, aut villa tantum, & nume. 119. vſque ad nume. 131. & quid ſeruetur in Regno, vide nume. 130.*

119 *Epiſcopus an debeat eſſe in loco, & diſtrictu Comitatus, vel ſimilis dignitatis.*

120 *Comes in Francia non conſtituitur niſi habeat ſub ſe decem Barones.*

122 *Baronia an debeat conſtitui ſuper pluribus feudis, vel vno tantum, vide remiſſiuè & nu. 123.*

129 *Comes, aut ſimilis Titulatus in Anglia conſtituitur etiam ſine poſſeſſione locorum; quinimo ſolet Rex quotānis certa pecunia quantitatem illis ex vectigalibus dare.*

131 *Titulati citati in iudicio poſſunt ſaltim comparere per procuratorem ſub pœna ammiſſionis cauſæ, & de ratione num. 132.*

133 *Sedere coram iudicibus cum iudicāt, nemini licet Ampl. nu. 136. lim. n. 134. & 135.*

134 *Titulati ſedent, & habent ſellam coram iudicibus, & in omnibus Tribunalibus, & nu. 167. Ampl. num. 135. & in quo loco, vide nu. 138.*

135 *Titulati in cauſa criminali ſi ſunt examinandi, vel interrogandi, debent ſedere capite tecto, quod ſecus eſt in alijs nobilibus, & n. 136.*

137 *Titulati qualiter in delictis ſint torquendi, vide remiſſiuè.*

139 *Filij primogeniti Titulatorum etiam viuentibus patribus appellantur Titulati, licet impropriè, nec poſt mortem illorum feuda ex illis capere dicūtur, & num. 140. & 141. ſed quid ſeruatur in Regno, vide nu. 143.*

142 *Feuda non ex omni culpa ammittūtur.*

144 *Filij primogeniti Titulatorum gaudent priuilegijs patruum.*

145 *Filij primogeniti Titulatorum citari debent in cauſa graui, vbi pater ad iudicium citatur.*

146 *Filij primogeniti Titulatorū apud Regē tamquam digni priuilegijs paternis praſumuntur.*

147 *Filij primogeniti Titulatorum diuerſo modo quàm alij nobiles à Rege tractantur.*

148 *Filij primogeniti Titulatorum tecto capite cum Domino Prorege loquuntur.*

149 *Filij primogeniti Titulatorum ſpectabiles dicuntur, ac alia priuilegia habent, ſub nu. 149.*

Ti-

150 *Titulati, et perſonæ illuſtres excuſantur à tutela.*

151 *Titulati excuſantur à muneribus Ciuitatis, & ſic non poſſunt cogi ad acceptandum officia, & de ratione numer.* 152.

153 *Habitum Hieroſolimitanum Baſtardi aſſumere non poſſunt, lim. num.* 154. *cum ſeqq.*

154 *Habitum Hieroſolimitanum, an filij ſpurij Titulatorum aſſumere poſſint, & nu.* 155. *cum ſeqq.*

158 *Titulati in Regno tenent latus ſiniſtrum Domini Proregis, quando non adeſt Prætor, quo caſu tenent latus dexterum, & Prætor ſiniſtrum, et nu.* 159. *cum ſeq.*

160 *Prætor Senatus Panormitani ex priuilegio, & antiqua conſuetudine habet latus ſiniſtrum Domini Proregis.*

161 *Dignitas eſt habere latus Proregis.*

162 *Titulati plures eiuſdem dignitatis, ſi cum Prorege reperiantur, antiquior habet latus illius, & conſequenter qui maiorem habet dignitatem ordine ſucceſſiuo. Sed ſi locus reperiatur occupatus à Comite, vel Marchione etiam quod ſuperueniat Princeps, vel Dux non poteſt amoueri, num.* 164. *In Regno autem Neapolis ab ipſo Prorege nominantur, num.* 163.

165 *Titulati ex Regia pragmatica illuſtres nuncupantur.*

166 *Titulati cum pergunt ad Proregem ille illis aliquantulum aſſurgit.*

167 *Titulati ſedent & habent ſellam coram Principe.*

168 *Sedere in Palatio Principis maximæ dignitatis eſt.*

169 *Titulati tecto capite cum Domino Prorege loquuntur ad differentiam Baronum & aliorum nobilium, et n.* 170. *vide etiam nu.* 148. *& de ratione numer.* 171.

172 *Principi omnia noſtra bona patere, et deſeruire debent.*

173 *Honor eſt orare, & revereri nudo capite.*

174 *Præſides Tribunalium in omnibus ſeſſionibus, ac etiam coram Domino Prorege ſedent cum ſella, & capite tecto.*

Conſultor Regius in omnibus ſeſſionibus, ac etiam coram Domino Prorege ſedet cum ſella & capite tecto, ſub num. 174.

175 *Conſiliarij coram Domino Prorege ſedent in ſcannis cooperto capite, ſed cauſas referunt nudo capite.*

175 *Titulati poſſunt coronam adhibere eorũ inſignijs, quod non procedit in cæteris de familia, & nu.* 177.

178 *Titulati inſignia, & arma particularia, ac diuerſa ab alijs habent.*

179 *Inſignijs Comitis, aut alijs Regalibus vtens cum non ſit Titulatus, falſi crimine tenetur.*

180 *Titulati in eorum domibus poſſunt vti ſerica vmbella, ſeu Baldachino, vel Tuſello, ampl. nu.* 182.

Serica vmbella quid ſignificet, ſub num. 180.

181 *Tuſellum, ſeu Baldachinum regulariter ſoli Pontifici, & Regi competit.*

183 *Epiſcopi, & Archiepiſcopi in Regno in eorũ Eccleſijs, etiam in præſentia Domini Proregis Tuſello, ſeu Baldachino vtuntur.*

184 *Tuſellum vnde dicatur.*

185 *Titulati citati debent expectari per decem dies.*

Citatus ad comparendum expectari dẽt per tres dies, ſub nu. 185.

186 *Titulati dicuntur Regni, & Regis Capitanei, & nu.* 188.

187 *Valuaſores maiores qui dicantur.*

189 *Rex quilibet in Regno ſuo Monarcha dicitur.*

190 *Titulati tamquam filij Regis, & Imperatoris habentur.*

191 *Dignitates omnes à Principe procreantur.*

192 *Tutoribus Regis non debetur decima de fructibus, & introitibus regalibus.*

Tu-

193 *Tutoribus in Hiſpania an debeatur decima ex redditibus pupillorum priuatatorum.*

194 *Titulatorum tutoribus, & coadiutoribus non debetur decima de fructibus & introitibus feudorum, & nu. 196. lim. nu. 195.*

197 *Titulati in Regno poſſunt portare arma, ampl. nu. 198.*

198 *Barones qui ad ſeruitium militare pro feudis tenentur, poſſunt portare arma.*

199 *Nobilis ſtatim efficitur cum quis eſt effectus Titulatus, ſed quid in filio ſpurio, vide ibi remiſſiuè.*

200 *Aſſenſus Regius an requiratur in alienatione feudorum Titulatorum, vel ſufficiat quòd Prorex tantum aſſentias, & quid ſi repugnat natura conceſſionis, nu. 202. quid autem in Regno Neapolis, vide nu. 201.*

203 *Feuda titulata non veniunt in obligatione bonorum feudalium, nec in aſſenſu praſtito ſuper dicta obligatione, & nu. 204.*

205 *Mulier ab omni officio, & iuriſdictionis adminiſtratione repellitur, limita. num. 206.*

206 *Mulier Marchioniſſa, aut alio modo Titulata poteſt in feudis ſuis iudicandi munus, & iuriſdictionem exercere.*

207 *Mulier Comitiſſa, aut ſimilis poteſt conſtitui Procuratrix, ſeu vicaria.*

208 *Mulieri vidua Titulata idem honor eſt aahibendus ſicut Regina vidua.*

209 *Titulati non poſſunt torqueri ſine licentia Principis niſi in crimine læſa maieſtatis, & num. 210. & hoc maxime in Regno.*

211 *Comitatus, Ducatus, & ſimiles dicuntur eſſe legitima filiorum Titulatorum, quod ſecus eſt in alijs feudis, & num. 212.*

213 *Titulati non poſſunt contrahere matrimonium cum exteris ſine licentia Regis, nec etiam poſſunt vxorem ducere abſque confectione dotalium inſtrumentorum, & nu. 214.*

215 *Titulati non poſſunt mittere aliquem ad Regem pro ſuis negotijs abſque licentia Proregis, & de ratione numero 216.*

217 *Titulati non poſſunt in aliquo loco congregari abſque licentia Principis.*

218 *Titulati ſub iuriſdictione, & poteſtate Vicario Principis conceſſa non comprehenduntur.*

219 *Titulati ſtatim acquiſita regali dignitate, liberantur à patria poteſtate.*

220 *Titulati in publico hoſpitio ſunt praferẽdi iam hoſpitatis.*

221 *Regibus Regnum gubernare non valentibus datur Curator, vel Coadiutor.*

222 *Titulatis ſtatum ſuum gubernare neſcientibus datur Curator, vel Coadiutor.*

223 *Titulati cum non ſint, gerentes ſe pro Titulatis, committunt crimen læſa maieſtatis, niſi tantum titulum vſurpauerint, tunc enim arbitrariè puniuntur, & num. 224.*

225 *Titulati reſpectu ſuorum ſubditorum, maieſtatem habere dicuntur, ac omnibus priuilegijs Romano Imperio indultis ipſi gaudere videntur.*

226 *Barones non poſſunt viſitari a Generali viſitatore, ſed a Rege.*

ARGVMENTVM.

De Prerogatiuis habentium Regalem dignitatem.

CAP. XIII.

MVLTÆ ſunt,†ac variæ Principum, Ducũ, Marchionum, & Comitũ præeminentiæ, ac pręrogatiuæ: nos autem aliqua tantum magis neceſſaria, & practicabilia hoc

hoc in loco adducemus, quarum pri-
2 ma eſt, quod † eorum feuda regalia
nuncupantur, & titulata, ſeu dignita-
tis, cap. 1. de alien. feud. Afflict. in tit.
Quis dicatur Dux, nume. 6. Calefat.
de equeſt. dignit. n. 114. Surg. de Neap.
illuſtr. cap. 23. nu. 41. Baez. de non/me-
liora. dot. cap. 23. ſub n. 4. Zaſ. de feud.
par. 5. num. 25. Roſental. de feud. cap. 2.
Dom. de Pont. conſ. 1. num. 7. in quibus
ſucceditur ex pacto, & prouidentia
Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 8.
quaſt. 16. rubr. de iure conceden. licen.
num. 14. & ab eis dignitas non diuidi
tur, ad tex. i cap. 1. §. praterea ducatus,
de prohib. feud. alienan. per Fider. cum
alijs traditis in prox. quaſt. preced. Me-
noch. cōſ. 1133. vol. 12. nec poteſt Rex
3 † illam amplius reuocare, neque eam
ſupprimere, aut diminuere in preiudi-
cium feudatarij poſſidentis, vt dixit,
Petr. de Gregor. in loco citato, part. 1.
quaſt. 10. nu. 16.

4 Secūda prærogatiua eſt, quòd † iſti
Titulati conuenti ciuiliter, vel crimi-
naliter nō cauent cum fideiuſſione de
iuditio ſiſti, ſed ſuæ committuntur iu-
ratoriæ cautioni, & conueniri debent
precedente libello inſcriptis redacto,
ad text. in l. quoties, C. de dignitat. lib.
12. Frecc. in tit. Quis dicatur March.
nu. 9. & in tit. de different. inter feud.
regal. & alia, differ. 25. Io. Anton. de
Nigr. in cap. Regni ſubditorum nu. 16.
Afflict. in conſtitut. humanitate, not. 3.
Surg. de Neapol. illuſtr. cap. 23. nu. 23.
& capit. 18. ſub num. 2. Clar. in §. fin.
quaſt. 46. num. 16.

5 Tertia eſt prærogatiua, quod † in
delictis per eos commiſſis nō poſſunt
carcerari niſi conſulto Principe, ſeu
Prorege, Capibl. de antho. Baro. i prohe.
n. 15. & interim cuſtodiunt militibus,
donec Rex, ſiue Prorex cognoſcat cau
ſam, ad text. in l. ſi grauius, C. de dign.
lib. 12. & in l. i ſacris, C. de prapoſ. ſacr.
cubicul. eod. lib. & Principi crimen re-
fertur, & ab eo ſolo cōdemnantur, ad
tex. in l. ſi. & ibi gloſ. in verb. ſine cingu-
lo, C. vt dign. ord. ſeru. lib. 12. et in l. quo-
ties, C. vbi Senat. vel Clariſs. Frecc. de
ſubfeud. tit. Quis dicatur March. nu. 9.
vbi teſtatur ita ſeruari in M. C. V. nā
6 † illuſtres perſonæ non citantur, neq.
ciuiliter, neq. criminaliter pro delictis
ſine licētia Domini Viceregis, ad tex.
in l. grauius, vbi Plat. C. de dign. lib. 12.
Bonad. lib. 2. polit. c. 16. nu. 60. & 226.
Frec. differ. 47. Surg. de Neapol. illuſtr.
d. c. 23. n. 3. & 25. ſubdens, quòd bene
7 poſſent abſolui in conſulto Principe,
& ſi in Regno illo, quando euenit ca-
8 ſus † obtruncationis capitis, id nō exe-
quitur in loco publico, ſed intùs car-
ceres, & multà alia cumulat ad hoc,
licet hodie contrariū ſeruetur per Ma-
9 gnam Curiam, quæ † competens eſt
contra Titulatos, vt in conſtit. nomē
10 & normā, quia de facto † pro delictis
carcerantē in Caſtro, vbi Curia reſidet,
& nō ī carcerib. publicis, & ꝯ eos ꝓce-
dit̄, ꝓut ꝯ alios Nobiles q̄uis, oīa fiāt
Cōſulto Excellentiſſimo D. Prorege.

11 Quarta prærogatiua eſt, quod † Ti-
tulati non poſſunt recedere à Regno
abſque licentia, vt dixit Petr. de Greg.
de conceſſ. feud. par. 8. quaſt. 7. vbi alios
allegat, & præcipuè cap. Regis Friderici
incip. quia Comites ſub num. 50. ſicut ſi
adeant Curiam Principis ex publica,
vel priuata cauſa, non debeāt recedere
ſine licētia ipſius Prīcipis, ad tex. in l. ſi
quis decurio, el 1. C. de decurio. lib. 10. &
in l. fin. C. de dignitas. lib. 12. Frecc. in
tit. quis dicatur, March. nu. 10. vbi ſub-
12 dit ex Nicol. de Neapol. quòd † Epiſco-
pus vocatus ad Synodum non debet
recedere ſine licētia ſui Epiſcopi, alias
punitur.

13 Quinta prærogatiua eſt quod † iſti
Titulati, & pariter Barones vaſſallo-
rum ſunt Regij Conſiliarij, ad notat.
per tex. in l. quiſquis, C. ad l. Iul. maieſt.
Frec. in tit. Quis dicatur Comes, nu. 44.

La-

Lanar. conſil. 72. num. 5. Fab. de Ann. conſil. 122. num. 39. volum. 2. Bonadill. in Polıtıc. libr. 2. capitu. 16. nume. 7. Surg. de Neapol. illuſtr. cap. 23. ſubnum. 7. & 34. & cap. 27. vbi allegat *text. in cap. Imperialem, de prohibit. feud. alien. per Fideric. Monad. in conſtitut. Regni, in aliquıbus, num. 44.* qui ait, quòd
14 dicuntur † Conſiliarij collaterales,
15 quia tenentur etiam conſilio † Regem iuuare, non hoſtes regios, & ita fuiſſe iudicatum teſtatur, nam quidam
16 Titulatus † fuit feudo priuatus, & peremptus pro conſilio, & exhortatione facta per literas ad Hoſtem.

17 Sexta prætogatiua eſt quòd † licet primogenitura Regalis ſolum á Prin-
18 cipe ſupremo conſtitui poſſit, cùm † ſit dignitas, vt per *Dec. conſ. 1. num. 153. & ſeq. volum. 3. Gutier. pract. quaſt.*
19 *canon. c. 14. lib. 2.* ea tamē tunc † Regalis nuncupabitur, quando Rex in ſtatu, in quo primogenitus ſuccedere debet, cum Ducem nominaſſet, tunc enim illa primogenitura Regalis dignitas diceretur, ratione Regalis dignitatis ſibi annexæ, vt dixit *Molin. de primogen. Hiſpan. libr. 1. capit. 13. in princip.* & ſentit Decius *in loco relato*.

20 Septima prærogatiua eſt quòd † maritus Dux, vel Marchio facit vxorem Duciſſam, vel Marchioniſſam, etiam
21 poſt mortem viri, quia † mulier coruſcat nobilitate, & dignitate viri, *ad tex. in l. fiſcus, §. fin. ff. de iur. fiſc.* vbi
22 † priuilegijs Auguſti vtitur, & corruſcat Auguſta, *& tex. in §. non tantum permittitur, in Authent. de nupt. l. fœmina, ff. de Senat. cum ſimil. Calefat. de*
23 *equeſtr. dignit. num. 136.* ſicut † Rex facit vxorem Reginam etiam mortuo viro, *Corſett.* latè *de poteſt. Reg. par. 3. num. 48. cum ſeq. Io. Lup. in Rubr. de donat. inter vir. & vx. quaſt. 31. Capiblanc. de Baron. prag. 8. nu. 248. Fab. de Ann. conſ. 108. num. 9. cum ſeq. vbi plures* allegat, *D. de Ponte conſ. 31. nu. 7. & 8.*

24 Sed † quid è contra? Aliqui tenent quod non, & ſic quòd vxor Duciſſa, vel Marchioniſſa non faciat maritum Ducem, vel Marchionē, ad tex. *in d. l. fiſcus, §. fin. & l. fœmina, ff. de*
25 *Senat.* vbi habet, quòd † mulieres coruſcant radijs maritorum, non è contra, *Bald. in cap. ſignificauit, de reſcrip. Siguerol. de Homod. in l. Princeps, colu. 2. verſ. quaro de ratione, ff. de leg.* quæ repetitio eſt inter eius conſilia, & ſeruari in Hyſpania tradit *Auil. in prohe. cap. Prator. in princ. num. 11. ad tex. in Authent. de conſul. §. ſiut autem, coll.*
26 4. quia † cum mulier ſit acceſſorium,
27 & maritus principale, & caput † mulieris, *ad tex. in cap. cum caput, 33. q. 2. l. quod Princips, ff. de leg. 2.* acceſ-
28 ſorium † non veſtit principale, *l. ſi ex pupillari, ff. de vulg. & pupill. Io. de Plat. in l. mulieres, C. de dignit. lib. 12. in verſ. quid autem*, in tantū quòd vir
29 † ignobilis ducens vxorem nobilē, nō per hoc nobilitatur, *ad tex. in l. vlt. C. de nupt. l. mulieres, C. de dign. lib. 12. Bal. in l. vlt. vbi Iaſ. C. de verb. & rer. ſignif. Lup. in repet. Rubri. de donat. inter vir. & vx. §. 31. & §. 32. poſt alios Camill. de Curt. de feud. p. 1. verſ. ſed vnde digreſſi, num. 24. & ſequen. fol. mihi 12. Marchio de Pont. in tracta. de poteſtat. Proreg. titu. de diuerſ. prouiſ. §. 1. num.*
30 *18. cum ſequen.* vbi ait, quòd † maritus Reginæ, ſeu Duciſſæ habetur pro Rege, & Duce, non tamen erit verus
31 Rex, vel Dux, & † aliud eſt eſſe talem, & haberi pro tali, ad text. *in l. merces, la ſecunda, ff. de verb. ſignific. Pariſ. conſil. 22. num. 19. volum. ſecundo,*
32 & fidelitas † iuratur Reginæ, & non marito Regi, vt dixit Neuiz. *conſil.*
33 40. *numer. ſecundo*, & † ipſa adminiſtrabit, licet de conſilio viri, *Gregor. Lopez. in l. tertia, titu. 15. part. ſexta, Azeued. in l. prima, num. ſeptimo,*

titu. tertio, libr. 2. noua collect. reg. & optimè *Gutier. de tutel. par. prima*, *capit.* 18. *num.* 32. vbi ait, quòd in Regnis illis recepta eſt cõſuetudo ſupradicta, & † ideo ponebatur (Carolus, & Ioanna) & antea (Ferdinandus, & Eliſabet) cum ſimil. & ampliat
34
35 † ad Marchioniſſam, Duciſſam, & Co
36 mitiſſam, nam quò † ad iuriſdictionẽ exercendam æquiparantur Reginæ, Comitiſſa, & aliæ Dominæ temporales.

Contraria tamẽ opinio in caſu propoſito amplectitur idem *Bald. in d. c. ſignificauit, colum.* 1. *verſic. pone, de re-*
37 *ſcript.* vbi ait, quòd † ſi Regina Apuleæ nubat cuidam ſimplici militi, is nominatur Rex, & hoc caſu vir corruſcat radijs vxoris, quia eius lateris Comitatus illuſtrat, *ad tex. in l.* 1. *C. de præpoſit. labor. lib.* 12. *et Montalb.* ſingulariter *in l.* 9. *tit.* 1. *p.* 1. vbi lex po-
38 nit † modos, quomodo quis vocetur Rex, ibi *la tercera raſon es por caſamiẽto, y eſſo es quando alguno caſa con dueña, que es heredera del Reyno quo muger non vẽga de linaye de Reies, puedeſe llamar Rey deſpues que fuere caſado con ella*, quam opinionem ſequitur *Gutier. in loco relato, num.* 40. *contra Auiles, vbi ſupra*, & addit conſuetudinem eſ-
39 ſe in contrarium, nempe, quòd † maritus vxoris Comitiſſæ, Marchioniſſæ, vel Duciſſæ, aliàs non Comes, Marchio, vel Dux, appellẽ Comes, Dux, vel Marchio reſpectiuè; & hoc ad ſi-
40 militudinem Reginæ, nam † Regnũ (ait ipſe) caput eſt dignitatum, Marchionatus autem, Ducatus, vel Comitatus ſunt membra eiuſdẽ Regni,
41 & proinde † non licet membra à capite diſcedere, ad text. *in c. cum non licet, de præſcript. Anto. Picard. in l.* 3. *&* 7. *ſub n.* 51. *C. de murileg. lib.* 11. *Burg. de Paz. in prohem. legum Taur. nu.* 4. *uſque ad nu.* 15. *Io. Garſ. de nobil. gloſ.* 1. *§.* 1. & ita ſeruatur de conſuetudine, licet prima opinio verior ſit de iure cõi, & pro-
42 pterea † videmus de conſuetudine maritos, vti Duces, Marchiones, & Comites vſos fuiſſe huiuſmodi dignitatibus in ſeſſionibus, & alijs actibus, ac ſi ipſi eſſent Duces, Marchiones, & Comites, ad quod facit Hoſtienſ. in cap. Raynutius, *in verb. cleram, extr.*
43 *de teſtam.* vbi dixit, quòd † quandoque de facto, & conſuetudine maritus radijs vxotis corruſcat, & ponit
44 exemplum, † ſi miles duxit in vxorem Comitiſſam, ex quo concludere videtur id magis facti eſſe, & conſuetudinis, quàm iuris, *Tiraq. de nobil. c.* 18. *nu.* 40. *D. de Pont. de poteſtat. Proreg. tit. de diuerſ. prouiſ.* §. 1. *nu.* 21. *Camill. de Curt. vbi ſupra, in fine*, ſubdens,
45 † in hac conſuetudine ſtare maritos in Regno Neapolitano, & in hoc Regno ita vidi ſeruari in generalibus Parlamentis, in quibus abſque aliquo Procuratorio mariti interueniũt, quod aliàs interuenire non poſſent,
46 licet meo iudicio, † ſi Comitatus, vel Marchionatus fuerit ab vxoribus Marchioniſſis, ſiue Comitiſſis dotatus maritis, nulli eſt dubium, quin mariti Marchiones, & Duces veri dicantur, vt dixerunt *Raінald. de nobilit.* 16. *q. principal. & Tiraq. in ſimil. tract. d. c.* 18. *nu.* 40.

47 Hæc tamen intelligenda † ſunt in caſu quo vxor ſit domina Comitat⁹, ſeu Marchionatus, non autem poſſeditrix tantum, ita notanter tradidit *D. de Pont. in d.* §. 1. *num.* 19.

48 Item † & pariter procedent viuente vxore, ſecus tamen eã mortua, quo caſu priuilegium finitur, ſecundum *Bald. quem omnes ſequuntur in l. ſecunda, C. de Epiſcop. & Cleric. Tiraquell. in tracta. ceſſant. cauſ. nume.* 108. *Boſſ. de Princip. num.* 343. *Barboſ. in l. quia talo, nume.* 23. *& ſequen. ff. ſolut. matrimo. Surd. conſ.* 397. *num.* 6. *& conſil.* 495. *nume.* 11. *volum.* 3.

D. de

D.de Pont.d.§.1.*num.*30. vbi ait, ꝙ dũ
50 † dignitas non fundatur in perſona
propria, nec de vxore transfertur in
virum, ſed gaudet vir tanquam illu-
ſtratus radijs vxoris, in cuius perſona
dignitas reſidet, ea defuncta deficit pri
uilegium, etiam reſpectu aliorũ, aliàs
enim † eſſet date duos eodem Titulo
decoratos eodem tempore, quod non
licet, ad tex. *in l.*3.§.*è contra, ff.de acq.
poſſ.Frecc. in titu. Quis dicatur Comes,
num.* 26.

51 Octaua prærogatiua eſt, ꝙ † Dux,
vel Comes præcedit omnes Conſilia-
rios, vt fuiſſe iudicatum refert *Marc.
Anto. Surg. de Neapol. illuſtr. cap.* 27.
*nu.*18. *Minad.in conſtitu.in aliquibus,*
52 *num.*44. vbi † limitat in hijs, qui pręſunt Tribunalibus *Vinc. de Frãch.dec.*
138.*num.*6. & hoc in Regno nullam
53 habuit difficultatem, licet aliter fuerit
determinatũ Barcinonæ, vt dixit no-
uiſſimè *Fontanell.de pact. nuptial.clau.*
31 *glo.*1.*nu.*7.*& ſeq.* & de Rectoribus
54 alicuius magnæ Ciuitatis Metropo-
lis tradit *Bonad.lib.*3.*polit.c.*8.*nu.*20.
maxime in toto Conſilio, ſeu Sena-
tu vnito ad tradita per *Gratian. diſcep.
foren.*111. quinimo apud nos Titula-
55 tus, ſi efficiatur † Conſiliarius, hoc eſt
cum adminiſtratione, (cum ſine ea,
vt diximus in 5. pręrogatiua Barones
56 † omnes, & Titulati Regij Conſiliarij
nuncupantur) præcedit omnes Con-
ſiliarios antiquiores, *Frecc. lib.* 2. *de
ſuffend.titu.de differ.num.*18.*fol. mihi*
57 247. nam † cùm ratione tituli iam ſint
Conſiliarij, (vt diximus,) conſequẽs
eſt, vt ratione adminiſtrationis adiũ-
ctæ præferantur, ad tex. *notab.in l.vni-
cuique, in prin. C.de prox.ſacr.ſcrin.lib.*
12.*Io.de Plat.in l.*1.*nu.*12.*C.de conſul.
eod.lib.Luc.de Pen.in l.*1.*C.vt dignita.
ord.ſeruetur, eodem lib.* & dixit *Fab. de
Ann.in cõſ.* 122.*nu.*30.*volum.*2. & ita
58 † ſeruari de conſuetudine in Regno
Neapolitano teſtantur *Io.Ant.Lanar.
conſ.*72.*nu.*1.*&* 3. *Camil. de Curt.p.*1.
*diuerſ.iur. feud.c. videndum eſt modo,
nu.*5.*fol.mihi* 13.*Surg.de Neap. illuſtr.
d.c.*27.*num.*19.*& D.de Pont. in conſil.*
14.*nu.*38.*cum ſeqq.& in dec.*8.*per to-
tum*, vbi refert ita iudicatum in colla-
terali Conſilio, idemque ſeruandum
59 foret, † ſi dum eſſet Conſiliarius crea-
retur Dux, Marchio, vel Comes, ra-
tione dignitatis annexæ, cum non ſit
60 in hoc differentia, & duo † vincula ma
gis ligant, quàm vnum, ad text. *in* §.
ſed hodie, in fine, inſtit.de adopt. vnde
61 † Cardinalis Epiſcopus Cardinali nõ
Epiſcopo præfertur, ſicut & Cardi-
nalis presbyter Cardinali Diacono,
*Clem.*2.§.*irritum, de elect.c.Cleros,*21.
*diſt. c. oportebat, & c.ſi quis ex Epiſco-
pis,*79.*diſt.*& poſt alios diximus *in de-*
62 *ciſ.*130.*nu.*13. licet inter † eoſdem ti-
tulatos attẽdatur prioritas temporis,
vt Comes prius aſſumptus in Conſi-
lio præcedat Principem, vel Ducem,
poſtea aſſumptum, quod totũ proce-
63 dit † de conſuetudine, quæ in hac ma
teria attenditur, ſecundum *Natt. in*
64 *conſ.*637.*vol.*3. nec † extenditur de ꝑ-
ſona ad perſonam, vt dixit *Lanar. d.
conſ.*72.*nu.*12.*& D.de Pont.d. d.dec.*8.
quidquid dixerit *Loffred. in c. omnes
filij ſi de feud.defunct.milit.* cõtra quẽ
fuit iudicatum, vt teſtantur *Surd. &
Ann.in locis* proximè citatis.

65 Et propterea † in Regno cum fuiſ-
ſet creatus Marchio Montis maioris
Don Marianus Migliaccio cõſangui-
neus meus, qui tunc tẽporis erat vnus
ex Magiſtris Rationalibus laicis Tri-
bunalis Regij Patrimonij, fuit ex ꝑdi-
ctis ſibi data ſedes cõpetens, vti Titu-
lato coram Prorege, licet alij Conſi-
liarij antiquiores ſederent in ſcanno,
& hoc ratione dignitatis Tituli; idẽ-
que etiam practicatum fuit in perſo-
66 nã † Don Marij Gambacurta, (viri ꝗ-
dem prudentiſſimi) etiam Magiſtri
Rationalis laici, qui ob mortem ge-

nitotis ſui ſucceſſit in Marchionatu
Mottæ, nam pariter habuit eũdem lo
67 cum, quamuis in alijs † actibus, & in
votando de conſuetudine in Regno
noſtro nullam habeant prærogatiuã,
ſed tantũ prout cęteri Conſiliarij, ad
tex. *in c. ad collationem, de appell. cum
ſimilibus* traditis per *Loffred. in c. omnes, ſi de feud. defunct. milit. fol. mihi*
32.& faciunt tradita *in dec. noſtra* 130.
num. 5. *lib.* 2.

68 Nona eſt prerogatiua, quòd † Titulati, hoc eſt Principes, Duces, Marchiones, Comites, &c. gaudent eorũ
priuilegijs, etiam poſt refutationẽ factam filijs de ſtatu cum titulis, & ſic
retinebũt nomen tituli, quem habẽt,
vt dixit *Andr. in c.* 1. *de feud. March.
vbi etiam Affl.* qui, loquendo de titu-
69 latis † eligi ſolitis à Summo Pontifice in adminiſtrationẽ officij, vt in Marchione in Marchia Anchonitana, Duce in Ducato Spoletano, & ſimilibus,
de quibus *ſupra c.* 9. *verſ. ſecunda conceſſio*, iſti tales (ſubdunt ipſi) depoſita adminiſtratione, poſt tempus officij vocantur Marchiones, Duces, &
Comites, eo quòd remanet vocabulũ
dignitate finita, quantum ad exercitium, ad tex. *in l.* 1. *C. de primicer. lib.*
12. *vbi Luc. de Penn. & idem Andr. in
tit. de Regal. in verb. poteſtas, num.* 69.
qui allegat adhoc *Andr. de Barul. in l.
iubemus, C. de prox. ſacr. ſcrin. lib.* 12.
& voluit *Rebuf. in l.* 1. *C. de præpoſ. ſacr.
cubicul. eod. lib.* ſubdens rationem eſſe,
70 quia † datur ſucceſſor in dignitate, &
adminiſtratione, eamdemq; opinionionem ſequutus eſt nouiſſimè Illuſtriſſimus, & magnus feudiſta Do. de
Pont. *in tract. de poteſt. Proreg. titu. de
elect. offic.* §. 1. *num.* 19. vbi ait, ita in
Regno illo determinatũ fuiſſe in pluribus cauſis, & præcipuè in cauſa propria, dum vti Marchio Murchoni, Terram ipſam cũ titulo refutauerit Ora-
71 tio eius filio, licet † poſteriores remaneant omnibus alijs titulum poſſidentibus in actu, ſecundum *Ioa. de
Plat. Rebuff. & alios* * communiter, *in
l.* 1. *C. de conſul. lib.* 12. & iterum *D. de
Pont. in eodem tract. titu. de diuerſ. prouiſ.* §. 1. *ſub num.* 26. ſubdens ita practicari.

72 Decima eſt prærogatiua, quòd † iſti
titulati, ſi Caſtrum, ſeu Terram titulo
Ducatus, vel Marchionatus, aut alterius ſimilis decoratam ex aliqua cauſa
ammiſerint, remaneant tamen titulares, eorumq; priuilegijs gaudebunt
Bald. & Card. Alexand. in c. 1. *Quis dicatur Dux, Comes, &c. Caſſan. in Cathalog. glor. mund. p.* 5. *conſid.* 49. eiuſq;
73 † ratio eſt, quòd dignitas hæc ſemel à
Domino Rege collata, remanet ſemper oſſibus affixa, ita quod euelli à perſona conceſſionarij non poteſt, ad tex.
in l. vnic. C. de Comit. qui prouiſ. reg. lib.
12. *l. eos, & l. eam quam, C. de excuſat.
mun. lib.* 11. *l. ſi. ff. de decurio. cum ſimil.
traditis per D. de Pont. in conſ.* 31. *n.* 10.
& dixit *Camill. de Curt. in diuerſ. iur.
feudal. p.* 1. *c. ſed vnde digreſſi, num.* 6.
74 *fol. mihi* 11. ſubdẽs, quòd † talis dignitas in alio illam habenti non deſeruit,
niſi quòd cum alijs in eadem dignitate conſtitutis ſedere valeat, prout in
Regno illo cum alijs titulatis in aula
Titulatorum, ac in banco aſſiſtunt, &
ſedent in Palatio coram Excellentiſs.
Prorege, ad notat. per *Speculat. in titulo delegat.* §. *finitur, in fine, num.* 8. vbi
75 ait, quòd † ei, qui ſemel fuit Legatus,
ſemper reuerentia debetur in memoriam priſtinæ dignitas, & eſt text. *in
l. maior dignitas, C. de dignitat. lib.* 12.
76 quo loco † beneficium, per dignitatem quæſitum, durat etiam dignitate deficiente, *Marc. Ant. Surg. de Neapol. illuſtr. c.* 23. *num.* 47. *Iacob. de Sãct.
Georg. de feud. in verb. Comes, Capic. in
inueſt. feudal. in verb. feudatarij Barones, in fin. Frecc. de ſubfeud. lib.* 2. *tit.
quis dicatur Comes, num.* 20. addẽs,
quòd

77 quòd † ille, qui eſt expulſus à Comita-
tu dicitur verè Comes, q̃uis non poſ-
ſideat Comitatum, ſecũdum *Bald. &*
Cardin. ſupra relatos, *Afflict. de feud.*
March. num. 12. *Mozz. in tit. de his, qui*
78 *feud. dar. poſſ. num.* 15. in tantũ q † du-
rãt ſtatuta, & decreta per ipſum facta,
Alber. in l. 2. *§. exactis, de orig. iur.*
Land. in tract. de Princip. nu. 64. & pro-
79 pterea † inuaſor non dr̃ Comes, cum
80 dignitas eadẽ † non poſſit eſſe pœnes
duos, ad text. *in l.* 3. *§. è contrario, ff. de*
acq. poſſ. Bald. in l. 1. *ff. de offi. Conſul.*
Doctores omnes in cap. 1. *§. Ducatus, de*
prohib. feud. alien. per Fider. Frecc. vbi
ſupra, qui plura ſuper hoc deducit, q̃
81 tamen minime † procederent, dato Ti
tulo in perſonam legitimi ſucceſſoris,
qui habebit locum & prærogatiuam
Titulatorum, niſi dicamus, quòd ra-
82 tione † dignitatis annexæ poſſet ille ti-
tulatus, qui Comitatum ammiſerat
poſt omnes titulatos ſedere, ſecundũ
notata in præcedenti prærogatiua, cũ
83 vnius ſit † titulus, & vnus debeat oc-
cupare locum, & non plures in præiu-
dicium aliorum titulatorum, vt dixit
D. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. in
tit. de diuerſ. prouiſ. §. 1. *nu.* 43.

84 Vndecima prærogatiua eſt, q † de-
uoluto Caſtro cum tali titulo ad Re-
gem, ſi iterum ſimpliciter cõcedatur,
cenſetur pariter cõceſſus titulus, ſicut
prius erat antequam Regi fuiſſet aper
tum, habebitque effectum feudi titu-
lati, vt dixit Andr. ſi benè aduertatur,
in c. 1. *n.* 4. *verſ. ſi vero, de feud. March.*
vbi ponit exemplum de Comitę Pro-
uintiæ, & Ducæ Calabriæ, *& in c.* 1.
nu. 13. *de his, qui feud. dar. poſſ. in ver.*
& per diſtinctionem, & in c. 1. *Quis di-*
catur Dux, *quem* ad hoc refert, & ſe-
quitur *Pet. de Greg. in tract. de conceſſ.*
feud. p. 2. *quæſt.* 3. *num.* 1. & latè *Frecc.*
qui Andr. non allegat *de ſubfeud. libr.*
2. *tit. Quis dicatur Comes, num.* 47. ſe-
85 cus † autem ſi conceſſio tituli fuiſſet
perſonalis, tunc enim deuoluto Ca-
ſtro nõ diceretur amplius titulatum,
non quia vt Caſtrum, ſeu feudum, qđ
86 ſeruitutem demonſtrat, & † res ſua ne-
mini ſeruit, ſecundum Andr. *in §. hu-*
ius autem generis, ſed quia perſonalis
conceſſa certo generi, ſeu genti, vel hę
redibus, qui non ſunt ſucceſſibiles, &
capere non poſſunt, quòd à defuncto
eſt in vita deperditum, adeo quod eo
ipſo quod vadit ad Regem iam eua-
neſcit, & intercedit, cum fuerit limi-
tata dignitas, perſonis certis conceſ-
ſa argum. tex. *in l. in agris, ff. de acqur.*
87 *rer. dom.* & propterea † Rex alteri con-
cedendo, niſi de nouo det cum titulo
Comitatus, vel alterius prout erat,
poſſeſſor non erit Comes, cum non
reperiatur dignitas tunc extare, ea-
88 † què extincta, nõ reuiuiſcit amplius,
niſi de nouo formetur, ad tex. *in l. qui*
res, §. archam, ff. de ſolut. & in hoc caſu
89 intelligendus † eſt, *D. de Pont. in tract.*
de poteſt. Proreg. tit. de aſſenſ. Reg. num.
6. dum ſimpliciter *ex dicto Frecc. libr.*
1. *titu. de orig. Baron. num.* 45. dixit,
90 quòd † ſi Baronia ſit deuoluta ad Re-
gem, & demum ab eo concedatur, qđ
ſi non dicat in titulum Baroniæ, mi-
nime erit Baronia pęnes conceſſiona-
91 rium, quia † illa dignitas eſt extincta
per incorporationem ad Regem, qñ-
quidem eius dictum procederet in di-
92 gnitate perſonali, ſecus † autem ſi eſ-
ſet realis, vt ĩ caſu propoſito, quia tũc
perpetua eſt dignitas, & numquam
moritur, *c. ſi gratioſè, de reſcript. in* 6.
Bart. in l. 1. *num.* 96. *verſ. quandoq; hoc*
non exprimitur, *C. de dignitat. lib.* 12.
93 dum dixit, quòd † ſi alicui conceditur
aliquod beneficium habens annexã
nobilitatem, cenſetur etiam conceſſa
ipſa nobilitas, quinimo pœnes quem-
cũque ſit, ſemper viget, realis eſt, &
ſempiterna, ſecũdum *Bald. in titu. de*
pac. Conſtant. in verb. inueſtituram re-
cipietis, vbi ponit quæſtionem, ſi de-

uolu-

94 uoluto † Comitatu ad Regē,ipſe alijs
cōcedat feuda Comitatus , poſtea in-
ueſtit aliū de Comitatu, cuius hi erūt
feudatarij? & dicit ipſe,quòd erūt Co
mitis,& nō Regis, quia Rex videtur,
vt Comes conceſſiſſe, eamdemq; opi-
nionem tenent *Afflict. in praelud. con-
ſtit. Regni, q.25.& in conſtit. poſt mor-
tem*, & proinde (vt dixit *Frecc. vbi ſu-
pra*,) durat authoritas,& dignitas Co
mitalis , ſi Rex concedendo in feudū
gerit perſonam Comitis, & fingitut
Comes viuere ex perſona Regis, qui
gubernat, & poſſidet Comitatū, aliàs
enim vana eſſet quæſtio, ſi pœnes Re-
gem non eſſet Comitatus , vt Comi-
95 tatus , quia † Rex ſibi ipſi non poteſt
eſſe Comes, & Rex ſupremus,& infe-
rior reſpectu rei ſuæ, cuius ipſe eſt do-
minus vtiliter,& directò,idem que re-
aſſumendo dicta per *Frecc. vbi ſupra*
ſequitur *Menoc. conſ. 905. num. 15. cum
ſeqq. volu.* 10. & reſpondet aliquibus
obiectionibus, quæ fieri poterāt, Fab.
de Ann. *conſ. 44. num. 60. vol. 1. idem
Do. de Pont. in tit. de his, qui feud. dar.
poſſ. lect. 6. num. 49.* vbi ait,ex hoc di-
ſtinctionem prædictam vtiliſſimam
eſſe, & limitari notata per *Andr. in c.
1. de contron. feud. inter par. term.* niſi
dicamus cum *Afflict. in loco citato, col.
2. verſ. ſolutio*, & pariter admittit *idē*
96 *Menoch. num.* 23. quod † dignitas ex-
tincta dicatur, durante incorporatio-
ne pœnes Regem , ſecus ſi ab eo alteri
concedatur.

97 Hanc concluſionem † amplia ſi in
noua conceſſione dictum fuerit, cum
omnibus priuilegijs,& iuribus ei com
petentibus, ſiquidem dignitas ex pri-
uilegio competens conceſſa videtur,
vt dixit *Afflict. in d. quaeſt. 25. colum.
98 2. verſ. nec obſtat dictum*; vbi † conceſ-
ſo feudo cum ſuis pertinentijs, tranſit
dignitas ipſius Baroniæ, iam ipſi feu-
do annexa.

Duodecima prærogatiua eſt, quod
99 † dignitates prædictę eo ipſo conceſſæ
dicuntur, quatenus à Rege vti tales ex
certa ſcientia nominantur, *Andr. in c.
1. §. ſimiliter, nu. 22. de Capit. qui cur.
100 vend.* ſubdēs,quòd † ſi Rex concedat
alicui Caſtrum , vel feudum in Baro-
roniam ex certa ſcientia id faciens,cō
ceſſionarius ex eo erit Baro, idemque
tradit *Bart. in extrauag. qui ſunt rebell.
in verb. Lombardia, num. 6. & in l. fin.
ſub nu. 5. ff. de colleg. illicit. & in l. 1. C.
de Metr. Bert. num. 4. vbi Alex. in add.
101 & Ang. ibi*, dicēs quod † ſi Princeps in
in ſuis literis vocat aliquā villam Ci-
uitatem, cēſetur eam facere Ciuitatē,
licet hoc non exprimat, ſi tamē Prin-
ceps faciat ex certa ſcientia , vt intel-
ligunt *Andr. ſupra* relatus, *& Innoc. in
c. cum ab Eccleſiarum, n. 2. verſ. item hoc
ipſo, de offic. ord. quem ibi*, ſequitur *Io.
And. col. 3. ver. Principis autem, Ancha.
in cap. ſtatutum, §. nec audiatur, col. 2.
verſ. ſed quid dices, de reſcript. in 6. &
in clement. ſi Summus Pontifex, col. 2.
verſ. ſed Stefanus, de ſent. excomm. vbi*
etiam *Zabarel. in §. ſimiliter in 3. oppoſ.
Rebuf. in d. l. 1. C. de Metr. Bert. num. 3.*
vbi ait requiri voluntatem Principis,
*Anto. de Butr. & Fely. in prohe. decret.
Surg. de Neap. illuſtr. c. 18. n. 17. Carol.
Tap. in l. ſi. p. 1. c. 1. n. 9. & ſeq. de cōſt.
Fab. de An. cōſ. 44. n. 82. vol. 1. Cancer.
variar. reſol. lib. 3. c. 3. nu. 9. Pacian. de
probat. c. 27. nu. 145. lib. 2. Pet. de Greg.
Tholoſ. in inſti. rei beneficiar. cap. 37.
num. 7. Peregr. conſ. 91. num. 52.* ſe-
102 cus † autem ſi per verba enuntiatiua
quis à Principe Dux , vel Comes de-
nominaretur , eo enim caſu minime
talis dignitas conceſſa videtur *ad tex.
103 in cap. ſi Papa de Priuileg. in 6.* vbi † ſi
Papa enuntiatiuè propter aliud dicat
aliquam eccleſiam eſſe exemptā, non
per hoc inducitur exemptio, nec pro-
batur exempta, ibiq; tradiderunt *Ca-
noniſtæ* omnes, ad idem *text. in clem.
fin. §. ſimilia, de ſentent. excomm. vbi*
etiam

etiam *Anchar. Zabarell. & cateri*, dũ
104 dicunt quòd † ſi Papa, vel Princeps in
ſuis literis nominaret aliquem ſub ali
qua dignitate, vel nobilitate, non ex
hoc cenſetur nobilitare nominatum,
nec dignitatem illam ipſi conferre,
clement. literas, de Probat. l. optimam,
C. de contrah. & committ. ſtipulat. l. cũ
aliquis C. de iur. delib. Abb. in cap. cum
dilectus, num. 14. de ſucceſſ. ab inteſt.
Paul. Caſtr. conſ. 125. incip. dubitatur
primo an comes, col. 4. verſ. quinto quæ-
ritur, vol. 2. Cardinal. Alexand. in cap.
per venerabilem, §. vlt. verſ. ſed quid ſi
Comes, extr. qui fil. ſint legit. Aret. cõſ.
105 *23. num. 8.* qui ait, quòd † ſi Summus
Pontifex cõferat alicui aliquam præ-
poſituram tamquam pro dignitate,
non ex hoc in illa præpoſitura eſſe in-
ductam dignitatem, quem ſequitur,
Carol. Tap. in loco ſupra relato, nu. 10.
Tiraquell. de nobilit. cap. 6. num. 24. vbi
106 non † cenſeri tacitè nobilitatum ait,
quem Princeps nobilem appellat, ſe-
quitur *Ann. conſ. 66. num. 52.* idemque
notat *Oſaſc. Pedem. decif. 139. num. 18.*
107 dum dixit, quòd † ex ſola nominatio-
ne Vicarij Imperij facta in inueſtitu-
ra, nõ videtur Imperatorem in digni-
tate illum approbare voluiſſe, latiſſi-
mè *idem Fab. de Ann. d. conſ. 44. nu. 81.*
cum ſeq. vbi plures allegat, optimè *Mo-*
lin. de primoge. Hiſpan. lib. 1. c. 11. num.
22. D. de Pont. de poteſta. Proreg. titu. de
aſſenſ. Reg. in princ. nu. 10. Io. Anto. La-
nar. conſil. 72. num. 11. vbi reſoluit, ꝙ
108 † ſi Princeps tractat aliquem pro exi-
ſtente in aliqua dignitate, non ob id
dicitur approbare, refert, & ſequitur
eleganter *Cancer. vbi ſupra, qui nu. 13.*
109 ſubdit ſecus † eſſe ſi verba principali-
ter, & de per ſe prolata fuiſſent, etiam
ſi eſſent enuntiatiua, vt quia ad illum
tantum finem proferentur, vt enun-
tient id, quod proferũt, ad notata per
Doctores in l. ex his verbis, C. de teſtam.
milit. eo quod certum eſt diſponere,
ad tex. in l. ex hac ſcriptura ff. de donat.
110 Item † quãdo verba enuntiatiua pro-
lata fuiſſent in modum cauſæ, ita vt
ſuper eis Principis intentio fundetur,
cùm ſint fundamentum priuilegij, &
conceſſionis, *ad tex. in clem. literis, de*
111 *probat.* quod tamen † ita demum ad-
mictitur ſecundum *Cancer. in d. loco,*
ſi enuntiatio reſpiciat factum narran-
tis, ita vt ignorare Principem ipſum,
non poſſit prætendi, & quòd ſuper
dicta aſſertione, ſiue enuntiatione,
Principis intentio in conceſſione pri-
uilegij verſetur, ſecundum *gloſ. in d.*
cap. ſi Papa, verſic. aſſerat, & latius de-
clarat *D. Tap. in d. cap. 1. num. 15. cum*
112 *multis ſeqq.* quòd † ſi verba Principis
eſſent ſuper eo, qđ veriſimiliter Prin-
ceps ignorare, licet ſuper eis fundare-
tur intẽtio Principis, neque inducerẽt
diſpoſitionem, neque enũtiata pro-
barent vt poſt *alios* dixit *Maſcard. de*
probat. concluſ. 1227. num. 100. Fab. de
113 *Ann. d. conſ. 44. num. 82.* ſubdens † idẽ
eſſe ſi iudicialiter, & ex cauſa, & ani-
mo probandi prolata fuiſſent, ſecun-
dùm *Zabarell. in d. element. ſi Summus*
Pontifex, col. 2. in 3. oppoſit. & ita intel-
ligunt doctrinam *Bart. in locis citatis;*
114 vel † quando Princeps pluries ſic re-
ſcriberet, & etiam in actis ſuæ Curiæ
ſic appellauerit, *Bart. in l. eum ſcimus,*
circa finem, C. de agric. & cenſit. lib. 11.
Roman. in d. l. ex hac ſcriptura, num. 7.
& conſ. 65. Vital. in tractat. de clauſul.
tit. de verbis enuntiatiuis nu. 7. refert,
& ſequitur *Ann. dict. conſ. 44. num. 84.*
Decian. reſponſ. 7. nu. 27. vol. 3. & poſt
omnes Bonadill. in polit. lib. 2. cap. 16.
115 *nu. 6.* vel † aliàs ex certa ſcientia con-
ſtaret, quæ in Principe ex ſola ve-
riſimilitudine probata dicitur, ſecun-
dum *Bart. in l. 2. C. ſi ſeruus vel libert.*
ad decurio. aſp. lib. 10. cum ſit de nego-
tio ad eum pertinente *Aretin. in §. fin.*
inſtit. de adopt. de quo tñ vide *Alban.*
conſ. 64. num. 40. Cranett. conſ. 958. nu.
20.

20. *Riminal.iun.conſ.640.num.35.&*
116 *ſeq.* vel † quia eſſemus in antiquis, vt
latiſſimè deduxit *Decian.d.conſ.7.vol.*
117 *3.num.28.& ſeq.* Hodie † tamen, vt
dixi *ſupra c.2.in fine,* omiſſis antiquis
ſollemnitatibus in creatione hmõi
dignitarũ expeditur particulare priui-
legium ſecũdum *Molin.Frecc.& alios*
ibi relatos.

Decimatertia eſt prerogatiua, quòd
118 † tales dignitates licèt ſecundum ali-
quos conſtitui debeant ſuper aliquo
magno ſtatu, vt de Comitatu dixit
Frec. in tit.quis dicatur Com.n.24. vbi
territorium plurium villarum, vel ca-
ſtrorum vocat, ſecundum *Bal. in cap.*
1.de prob. feud.alien. per Fideric.Socc.
conſ.165.in fine vol.2. & facit *tex.cum*
gloſ.in verb. Comite, in cap. prouintia,
119 *99. diſtinct.* qui dicit, † Comitatum
eſſe diſtrictum alicuius Ciuitatis, in
qua eſt Epiſcopus, vnde infert *Frecc.*
vbi ſupra, quod in eo loco deſignari
debet Comitatus dignitas, in quo eſt
Epiſcopus, & ſicĩ Ciuitatibus, in q b.
multitudo eſſet populorũ, & caſtro-
rum, ſicut ſi eſſet caput vnius prouin-
120 tiæ, vt in Francia, † vbi nõ eſt Comes
qui non habet ſub ſe decem Barones,
121 & nõ in villis, & oppidis; & † de Du-
catu dixit *idem Frecc.in tit.Quis dica-*
tur Dux, num.8.Mozz.de his qui feud.
dar.poſſ.ſub num.15.verſ.vnde autem
dicatur Dux, Petr.de Gregor.Tholoſ. de
122 *Republic.lib.6.cap.7.num.5.& † de Ba-*
ronia, Andr.in cap.1. Qualit. vaſſ.iur.
deb.fidel. Afflict. deciſ.267.& Frecc.
d.tit.Quis dicat.Com.num.25.& ĩ tit.
de differ. inter feud.regal.& titul.dif-
123 *fer.1.prope nu.5.in fine,* ſubdẽs, † quòd
non niſi ſuper aliqua celebri Ciuitate
124 deputari debeant; Attamen hoc † ar-
bitrio Principis remictitur, ſecũdum
Andr.in cap.1.num.22.de cap. qui cur.
vend.Loffr.conſ.36.nu.6.Fab.de Ann.
conſ.44.num.7.& conſ.66.num.3. vn-
125 de Rex † poterit etiam villam erigere
in dignitatem Ducatus, vel Principa-
tus, & ille Dux, & Princeps erit, quia
ſic Rex iubet, & diſponit, in tantum
126 † quòd circa præeminentias, & præ-
rogatiuas, Vaſſallorum copia nõ exi-
gitur *ad tex. in §. non exigitur, in Au-*
127 *thent. de defenſ.ciuit.in princ.* ſed † ma-
ior dignitas ſufficit, *l.1.in fine, C.de*
conſul.lib.12.Frecc. in tit. quis dicatur
Dux, & in titul. Quis dicatur Comes,
128 iſta † enim ſecundum relatos ſunt
ad placitum Regis, & eius deſtinatio-
ne conceduntur, & ob id ſcribit *Poli-*
dor. Vergil.lib.19.& 23.hiſtor. Angl.
129 apud † Anglos morẽ fuiſſe, vt Duca-
tus, & Comitat⁹ tituli arbitraru Prin
cipis dentur, etiam ſine poſſeſſione
locorum, è quibus tituli petantur, &
& ſoleat Rex his, qui in eo Comitatu
nihil habẽt, ex ſuis vectigalibus dare
quotannis pecuniæ ſummam poſſeſ-
ſionis loco, vt refert, & ſequitur *Greg.*
130 *Tholoſ.d.cap.7.in fine,* & † ita practi-
catum vidimus in Regno, nam etiam
ſuper oppidis huiuſmodi dignitates
conceſſæ fuerunt.

Decimaquarta prærogatiua eſt,
131 quòd † citati in iudicio comparere de-
bent per procuratorem ſub pęna am-
miſſionis cauſæ, *ad tex. in l. pen.C. de*
procurat.& text. in Authent. vt ab Il-
luſtr.coll.5. & ſi voluntariè perſonali-
ter comparere admictantur, vt dixit
Marcus Anton. Surg. de Neap. illuſtr.
132 *cap.23.num.1.&l.2.* vbi redit † rationẽ
prohibitionis adductã ex eiſdemmet
iuribus, ne cogantur aut ſedere cum
iudicibus, cum iudicant, aut ſtare in-
ferius tanquam litigantes, quod in
maximũ dignitatis regalis detrimen-
133 tum ſuccederet, cum nemini † liceat
ſedere coram iudicibus cum iudicãt,
ad tex.ĩ l.1.in verb.honorati, C.de offi.
134 *ciuil. iud.* ſed contrarium † in huiuſ-
modi titulatis receptum eſt, quia ius
habent ſedendi, etiam ſi propriã cau-
ſam defendant, *ad tex.in l.fi.§.ſedem,*
&

& ibi Bal. C. vbi ſenat. vel clariſ. Frecc. de ſubf. tit. de diff. inter feud. reg. diffe.
135 13. *&* 48. *Surg. d. c.* 23. *n.* 21. vbi id† extendit ẽt in cauſa criminali, qđ idẽ in praxi receptum eſt, cũ in conteſtanda lite ipſos examinari cõtigiſſet vt reos coram iudicibus, & fiſci patrono, etiã
136 in loco vbi ſedent, quod † alijs nobilibus conceſſum non eſt: hi etenim detecto capite, & ſtantes examinan-
137 tur; quamuis † vbi ageretur de irroganda tortura aliud apud nos ſeruatum fuiſſet, ad notat. per *Salicet. in l. reos, C. de accuſat. Felin. in cap. cum te, col.* 3. *de re iudicat. Caſſan. in cathal. glor. mund. par.* 7. *conſid.* 2. & propte-
138 rea de cõſuetudine apud omnia Tribunalia, quando cauſæ ciuiles titulatorum diſputantur, ſiue ſint Actores, ſiue Rei, vltimum cum ſella locum habẽt poſt Regios conſiliarios, iuxta *tex. in d. l.* 1. *& ibi gl. C. de cõſul. lib.* 12.
139 Decimaquinta prærogatiua eſt, quòd † filij primogeniti iſtorum Titulatorum viuente patre dicũtur etiam Duces, Marchiones, vel Comites, ſecũdũ *gl. in c. ſi.* 24. *q.* 1. *& l. in ſuis, ff. de liber. & poſth. And. in c.* 1. *Quis dicatur Dux ĩ c.* 1. *de feud. Marcb. in pral. feud. q.* 2. *& in cõſt. proſequẽtes*, licet impropriè ſecundum eum, *Abb. in cap. tãta, qui filij ſint legit. Bal. in d. l. in ſuis, ff. de lib. & poſth. Afflict. in d. cap.* 1. *nu.* 6. *quis dicatur Dux, Decian. reſponſ.* 19. *nu.* 230. *volum.* 3. *Corſett. de poteſt.*
140 *Reg. quæſt.* 25. *in princ.* maximè † in feudo, vbi ſola adminiſtratio deſit,
141 ita quod patre † moriente non dicuntur capere feudum, *Bald. in cap.* 1. *An mut. vel ſurd. Frecc. in tit. de differ. inter feud. regal. & al. nob. num.* 7. *Iacob. de Sanct. Georg. de feud. in verb.*
142 *Dux*, quinimo † ſecundum *Laudenſ. de princip. notab.* 6. non ex omni culpa feudo priuãtur, ſequitur, *Frecc. vbi ſupra differ.* 11. *& in tit. quis dicatur Comes n.* 14. *Bonad. lib.* 2. *polit. c.* 16. *n.* 6. *in*
143 *fi.* ſubdẽs hoc † ibi nõ practicari, prout
144 neq. in hoc Regno, in tantũ ꝙ † priuilegio patris gaudẽt, *Andr. in d. c.* 1. *n.* 22. *de cap. qui cur. vend. & in d. conſtit.*
145 *proſequentes*, & † citari debent in cauſa graui, vbi pater ad iudicium citatur, *Oldrad. cõſ.* 114. nã conſideratur filius vti filius, & nõ vti hæres, *Bal. cõſ.* 361. *vol.* 1. *Affl. in d. conſt. proſequentes, q.* 8.
146 & vti tales † cogniti Dño Regi præſumuntur, vt dixit *And. in c.* 1. *col.* 8. *Quo*
147 *tẽp. mil.* coſque † diuerſo ordine quàm alios nobiles tractare cõſueuit, ſecũdũ
148 *Frecc. vbi ſupra nu.* 10. hinc † in Regno ex ſpeciali priuilegio, & mãdato Catholicæ Maieſtatis tecto capite cũ D. Prorege loquũr prout patres, titulũq.
149 † habẽt ſpectabilis, & alia huiuſmodi.
150 Decimaſexta prorogatiua eſt, † ꝙ Duces, Comites, & Marchiones excuſantur à tutela, ſicut dicitur de perſonis illuſtribus, *ad tex. ĩ l. ſpadonẽ, §. ſcire, ff. de excuſat. tutor. & l. iuriſperitos, in princ. eod. tit. Caſſan. in cat. gl. mund. par.* 7. *cõſid.* 3. *verſ. addo aliũ effectum, Frecc. de ſubfeud. lib.* 2. *tit. de differ. inter. feud. regal. differ.* 52.
Decimaſeptima prærogatiua eſt, ꝙ
151 Duces, Comites, & ſimiles excusãtur à muneribus Ciuitatis *ad tex. in l. eos & l. ſi. C. de excuſat. muner. lib.* 10. *l. vniuerſos, C. de decũr. eo. lib. & l. municeps, ff. ad municipal.* & ſic nõ poſſunt cogi ad acceptãdũ officia, vt dixit *Surg. de Neapol. illuſt. c.* 23. *nu.* 16. *Minad. in cõſtit. ĩ aliquibus, n.* 49. *cũ ſeqq.* & ratio
152 † eſſe poteſt, ꝙ maioribus honoribus functi, regalemq; dignitatem adepti ad minores non ſunt euocandi *l. honores, §. hi qui, ff. de decurio.* & facit notabilis deciſio *Guid. Pap.* 385. de quo dixi *ſupra cap.* 30. *num.* 99. *lib.* 1.
Decimaoctaua prærogatiua eſt, ꝙ
135 † licèt ad aſſumendum habitum Hyeroſolimitanũ nõ admictãtur ſpurij, ẽt ꝙ ex vtraq. parte nobilitatẽ probarẽt, id tñ † ſpeciale eſt in ſpurijs titulatorũ

 qui

qui indifferenter admittuntur ad habitum prædictum etiam abſque legitimatione, vt dixit *Surgens in d. cap. 23. num.* 14. & extabat expreſſe prouiſum *ex ſtatuto in titul. de recept. fratr.* in capitulo generali detempto tempore fratris Hughi Reuel, Magni Ma-
155 giſtri, licet † in alio *capitulo* tempore fratris Io. de Valletta fuerit id limitatum, dummodo quod pater, auus, &
156 proauus fuerint titulati; inde † in alio conſilio tempore fratris Claudij de la Sengle ad naturales tantum fuerit ex-
157 tenſum, quæ tamen † omnia in vltimo capitulo generali detempto de anno 1610. à Magno Magiſtro Fratre Alophio de Vignancurt fuerint ſublata; quamuis de facili conſueuerit huiuſmodi perſonis gratia concedi.

Decimanona prærogatiua eſt, quod
158 † iſti titulati in Regno latus ſiniſtrum Excellentiſſimi Proregis tenent, niſi
159 † cum ipſo pariter incederet illuſtris
160 Prætor Senatus Panormitani, qui † ex priuilegio particulari, & antiquiſſima conſuetudine habet latus ſiniſtrum, & eo caſu Titulati habent latus dex-
161 terum, quod † quidem dignitatem affert, *ad text. in c. ſolita, & ibi Abb. de maiorit. & obedient.* vbi etiam *Felin. in Rubr. Bald. in l. decernimus, C. de*
162 *ſacr. ſanct. Eccleſ.* quod intelligo † de antiquiori ex dictis Titulatis, qui præſens reperiatur inter plures Principes, Duces, Marchiones, vel Comites or-
163 dine ſucceſſiuo, licet † in Regno Neapolitano ab ipſo Prorege nominetur,
164 eſt benè verum, quòd † ſi locus reperiatur occupatus, vtputa à Comite, ſeu Marchione, etiam quòd ſuperueniat Princeps, vel Dux, non poteſt amoueri, vt alias fuit determinatum.

165 Vigeſima prærogatiua eſt, quod † ex forma Regiæ Pragmaticæ huiuſmodi Titulatis datur titulus illuſtris, quibus conſonant tradita *ſupra in capit.* 5. 6. & 7. quo etiam titulo enuntiantur à Dom. Rege in epiſtolis, aliiſque ſcripturis, vt dixit *Surg. in d. cap. 23. num. 43.*

Vigeſimaprima prærogatiua eſt,
166 quod † ipſis aduenientib⁹ Princeps aſſurgit aliquantulum, *ad text. in l. 1. iuncta gloſ. in verb. proceſſiſſet, C. de ſent. paſſ. Felyn. in Rubr. de maiorit. & obedient. col. 4. Purpur. in l. 1. nu. 162. ff. de offic. eius, Caſſan. in catal. glor. mund. par. 7. conſid. 3. verſi. decimus, Surg. de Neapol. illuſtr. cap. 23. num. 17. in fine vbi etiam add. fol. mihi 416.*

167 Vigeſima ſecunda prærogatiua eſt, quòd † habent ſellam coram Principe, & in omnibus alijs Regni Tribunalibus, vt dixi *ſupra cap. 6. in fine,*
168 quæ † in Prætorio Principis maximæ eſt dignitatis, ad tex. *in Authent. vt ab illuſtr. §. 2.*

Vigeſimatertia prærogatiua eſt, quod
169 Titulati † loquuntur cum D. Prorege capite tecto ad differentiam aliorum
170 nobilium, † & Baronum, qui non niſi nudo capite alloquuntur tamquam ſupremo Principe Regiam perſonam in Regno repræſentante, vt infra dicemus lib. 5. cap. 3.

171 Cuius † ratio affertur per *Surg. de Neapol. illuſtr. c. 23. num. 29.* vbi poſt *Plutarc. & Caſſan. per eum* citatos ait,
172 quòd † omnia noſtra bona illi patere, & parere debent, ſubditque ho-
173 norem † eſſe orare nudo capite, & ſuperiores revereri, & habetur *1. ad Corint. 2. omnis orans velato capite de-*
174 *turpat caput ſuum*, quod † idem ſeruatur in Regno ab Illuſtribus Præſidibus, & Conſultore Regio, quibus pariter datur ſella in omnibus ſeſſionibus publicis, & priuatis coram eodem Excellentiſs. Prorege, & capite cooperto ſedent, & loquuntur coram eodem, qui honor etiam magnus eſt, ex traditis per *Gramm. dec. 1. nu. 42.*
175 quàuis Regij alij † Conſiliarij ſellam non habeant, ſed in ſcannis cooperto capite

capite ſedeant ex mandato Regio vigore literarum exequ. Panor. die 10. Aprilis 1589. & ſi nudo capite loquātur, cauſaſque referant in cauſis Fiſcalibus, & Patrimonialibus.

176 Vigeſimaquarta prærogatiua eſt,
quòd† Coronam adhibent eorum inſignis, de qua dixi *ſupra in capit.* 5.
vbi etiam de Coronarum varietate
inter Duces, Marchiones, & Comites, *Lancel. Corrad. in templ. ind. cap.* 4.
Decian. reſp. 19. *num.* 34. & 158. *volu.*
177 3. quod † quidem minime conueniet
reliquis de familia, ſecundum *Surg.*
178 *de Neap. illuſt. c.* 23. ſicuti† & inſignia,
ac arma particularia & diuerſa ab alijs
habent, ſecundum *Bart. in tract. de inſign. et arm.* optimè *D. de Pont. in tract. de poteſt. Prorег. titu. de diuerſ. prouiſ. rubr. de inſign. & arm. fol. mihi* 509.
179 in tantum quòd† eis vtens, cum Dux,
vel Comes non ſit, incurrit in crimen
falſi, ad tex. *& ibi gloſ. in cap. ad Apoſtolica, in verb. dignitatum, de priuileg. in* 6. *c. cum ſit, de author. & vſu pall. l. eos, §. fin. ff. de falſ. Decian. d. reſpōſ.* 19. *num.* 159. *&* 241. *vol.* 3. *Honded. conſ.* 100. *num.* 17. *vol.* 2. latiſſimè *Farinaz. de falſ. quæſt.* 150. *nu.* 80. *& Caball. reſol. crim. reſol.* 126.

Vigeſima quinta prærogatiua eſt,
180 quòd huiuſmodi Titulati domi vtuntur ſerica vmbella (quā Baldachinū, ſiue Tuſellum vulgo dicimus) eaque maximam tribuit dignitatē, cum Re-
181 gale tantum ornamentū ſit poſt Pontifices, licet conſueuit hodie per eoſ-
182 dem Titulatos † eodem ornamēto vti in eorum ſtatu, dū in eccleſijs, alijſque publicis locis interueniunt, eademq;
183 dignitate in Regno hodie vtuntur Archiepiſcopi, & Epiſcopi in eorū Eccleſijs, fueritq; idem ampliatū ēt in præſentia Illuſtriſs. Do. Proregis ſtātibus literis ſuæ Catholicę Maieſtatis ſub die 16. Aprilis 1579. exequutoriatis die 29. Nouembris eiuſdem an-
184 ni. Vnde † autem dicatur Toſellum,
vide *Surg. de Neap. illuſt. cap.* 27. *num.* 44. & 45.

185 Vigeſima ſexta prærogatiua eſt, † q̃ Titulati criminaliter citati debent expectari per decē dies, licet in alijs terminus ſit dierum trium, ita expreſsè prouiſum eſt in Regno per *capit.* 11. ſub Imperatore Carolo.

Vigeſima ſeptima prærogatiua eſt,
186 quòd † Titulati dicuntur propriè Regni, & Regis Capitanei, quaſi capita digna habentes reſpectu aliorum, cū ſint in dignitate, vt dixit *Andr. in c.* 1. *de his, qui feud. dar. poſſ. num.* 6. in tan-
187 tum quod † qui feudum ab eis accipiunt dicūtur maiores Valuaſores, ſecundum eum, & ſequuti ſunt *Frecc. de ſubfeud. lib.* 1. *in cap. incip. fuit dubitatum, num.* 10. *Dom. Marchio de Ponte in repet. eiuſdem tituli, lect.* 6. *num.* 29.
188 vbi † ampliat in quocumque Rege,
189 nā quilibet † eſt Monarcha in Regno
ſuo; quinimo & tamquam filij Regis,
190 † ſiue Imperatoris habentur, a quibus
191 vti patribus omnes † dignitates procreantur, *Decian. reſponſ.* 19. *nu.* 185. *volum.* 3.

Vigeſima octaua prærogatiua eſt,
192 quòd † ſicut Regis tutoribus non debetur decima de fructibus, & redditibus regalibus, quemadmodum ex le-
193 gibus Hiſpaniarum † priuatorum tutoribus competit, vt latiſſimè deduxit *Baez. de decim. præſtand. cap.* 9. *nu.*
194 9. *cum ſeqq.* ita † & pariter dicēdū eſt
in tutoribus Ducum, Marchionum, & ſimil. vt dixit *idem Baez. num.* 31.
195 niſi † ſecundum eū, redditus dictorū
Marchionatuū maximam ſummam
196 non excederent, idemque † in coadiutore Ducis tradidit *in cap.* 19. *num.* 8. *cum ſeqq.*

Vigeſima nona prærogatiua eſt, q̃
197 hmōi Titulati in Regno poſſunt portare arma, *ex Cap.* Regis Fiderici 16.
198 quod pariter † cōpetit Baronibus, qui

ad ſeruitium militare pro feudis tenẽ-
tur; & propterea in nouiſſima armo-
rum prohibitione facta in Regno ex-
cepti fuerunt omnes Titulati, & Ba-
rones.

Trigeſima prærogatiua eſt, quòd
199 † ex acquiſitione talis dignitatis rega-
lis ſtatim in ea electus efficitur nobi-
lis, vt dixit *Bart. in l. 1. C. de dignitat.*
lib. 12. in princ. quem ſequitur *ibi Io.*
de Plat. Cepoll. in tract. de Imperat. mi-
lit. verſ. ratione dignitatis, Tiraquell.
de nobilit. cap. 6. Vinc. de Franch. deciſ.
62. num. 3. & 4. Minad. in conſtitut. in
aliquibus, num. 49. Sed quid in filio
ſpurio, vide *Guttier. in repetit. §. ſui, de*
hæred. qualit. & differ. nu. 190.

Trigeſima prima prærogatiua eſt,
200 quòd † in venditionibus feudorũ Ti-
tulatorum requiritur aſſenſus expreſ-
ſus Regis, & non ſufficit quòd Pro-
rex aſſentiat, vt ex diſpoſitione Regię
201 Pragmaticæ de nouem Capitibus ſta
tutum † eſt in Regno Neapolitano, de
qua infra dicemus; licet aliud in Re-
gno noſtro ſit diſpoſitum *ex capit. vo-*
202 *lentes, in verb. Comitum,* niſi repugnet
natura conceſſionis feudi, vt dixit *Pe-*
tr. de Gregor. de conceſſ. feud. part. 8. q.
16. rubr. de iur. conceden. licen. n. 14.

Trigeſima ſecũda prærogatiua eſt,
203 quòd † feuda Titulata non veniunt in
obligatione bonorum feudalium, nec
† in aſſenſu præſtito ſuper dicta obli-
204 gatione, vt per *Afflict. deciſ. 265. in*
3. fall. & declarat optimè *Minad. in*
conſtitut. Regni in aliquibus, num. 35.
cũ ſeqq. Frec. lib. 2. de ſubf. diffe. 14. Pa-
riſ. conſ. 141. nu. 21. lib. 4. Scrad. conſ. 1.
num. 568.

Trigeſimatertia prærogatiua eſt,
205 quod † licèt mulier ab omni officio, &
iuriſdictionis adminiſtratione repel-
latur, *ad tex. in l. fæmina, ff. de reg. iur.*
cum alijs ſupra traditis *cap. 4. lib. 2.* at-
206 tamen † ſi Marchionatum, ſiue aliam
ſimilem Regalẽ dignitatem habeat,
poteſt in eius cõſequentiam iudican-
di munus, & iuriſdictionem exercere,
ſecundùm *Innoc. & alios in cap. dilecti*
de arbitr. Dec. & Cagnol. in d. l. Fæmi-
næ num. 3. Capibl. in Prohem. tractat. de
auth. Baro. nu. 32. & 33. vbi ait quod
207 † poſſunt conſtitui procuratrices, &
vicariæ, quod eſt plus, *D. de Pont. conſ.*
36. num. 54. Molin. de Primog. Hiſpan.
lib. 1. cap. 13. num. 14. & ſeq. qui pluri-
bus exornat authoritatibus, & argu-
mentis, *Bonadi. lib. 2. Polit. cap. 16. nu.*
65. ampl. 17. & num. 223. addẽs quod
208 † titulatis viduis idem honor adhibẽ-
dus eſt, ſicut Reginæ viduæ, *per glo. fi.*
in cap. ex parte de for. compet. Didac.
Perez. l. 1. tit. 3. lib. 1. ordin. col. 96.

209 Trigeſimaquarta prærogatiua eſt,
quòd † Comites, & ſimiles non poſ-
ſunt torqueri niſi pro crimine læſæ
maieſtatis, ſecundum *Andr. Caſſan. et*
alios, citatos *per Frecc. tit. de different.*
inter feud. regal. differ. 54. Surg. d. cap.
23. num. 6. vbi Mut. in annot. fol. mihi
210 *373. in fi.* ait quod † ad ſubijciendum
quæſtionibus perſonas in dignitate
cõſtitutas, opus eſt diſpẽſatione Prin
cipis *ad tex. in l. nullus C. ad l. Iul. Ma-*
ieſt. a contrario ſenſu, *& ibi Bal. Reſta.*
de Imperatore quaſt. 110. num. 79. quæ
in Regno fieri non poteſt abſq. iuſtiſ-
ſimis cauſis in atrocioribus ex Capit.
Regni ſub Carol. Imper. 193.

Trigeſimaquinta prærogatiua eſt,
211 quòd † Principatus, Ducatus, & Co-
mitatus feudum, cenſetur totum legi-
tima primogeniti *Canoniſtæ in cap. li-*
cet, de vot. vbi etiam *gloſ. Andr. in con-*
212 *ſtit. dignum,* in alijs autem † feudis nõ
ita ſeruatur, ſecundum *Tiraq. de pri-*
mog. q. 5. & 52.

Trigeſima ſexta prærogatiua eſt,
213 quòd † huiuſmodi Titulati non poſ-
ſunt contrahere matrimonium cũ ex-
teris inſcio Rege, *ex Conſtitutio. cum*
hæreditariã, & dixerunt expreſsè *Hie-*
ron. Fran. Ferdin. Boniorn. & Dom. Ma-
rius

rius Muta nu. 67. *c.* 22. Regis Iacobi *per d. tex. in verb. habitatores*, quod inde fuit confirmatum *per c.* 17. ſub Cathol. Philip. II. feliciſſimę memoriæ *Petr. de Greg. de conceſs. feud. p.* 8. *q.* 7. *nu.* 7. *cum ſeq. Mut. Surg. in annot. Neapol. illuſtr. cap.* 23. *fol.* 374. *Frec. de ſubfeud. lib.* 2. *diffe.* 28. *D. Carol. Tap. ſuper d. conſtit. cum hæreditatem, & cap. ſeq.* vbi multa cumulat in materia, *Caſſa. in cathalog. glor. mund. par.* 7. *conſid.* 3. qui ait, quòd † neque poſſunt ducere
214 vxorem ſine cōfectione dotalium inſtrumentorum, ad tex. *in §. quia vero il* 1. *coll.* 8. *in authen. vt lic. matr. & au. Purpur. in l.* 1. *nu.* 45. *ff. de off. eius.*

Trigeſima ſeptima prerogatiua eſt,
215 quòd † huiuſmodi Titulati non poſſunt mittere ad Regem pro eorum negotijs inconſulto Prorege, nã illud qđ
216 † per ipſum expediri poteſt, non eſt à Rege petendum per nuntium, ſiue legatum, ad tex. expreſſum *in l.* 3. *& fin. C. de leg. lib.* 10. *Surg. de Neap. illuſt. c.* 25. *nu.* 21. *Capibl. prag.* 10. *nu.* 60. *Minad. in conſtitut. in aliquibus, nu.* 55. *&*
217 56. vbi ſubdit quòd † nec etiam poſſunt congregari in aliquo loco abſq; Principis licentia, ſequitur *Surg. c.* 23. *ſub nu.* 50. *& c.* 25. *nu.* 22.

Trigeſima octaua prærogatiua eſt,
218 quòd † ſub iuriſdictione data Vicario non cōprehenduntur Titulati, ad tex. *in c. Inquiſitores, de hæretic. lib.* 6. *vbi* etiam *gloſ. Caſſan. d. conſider.* 3. *verſ. quintus eſt, Surg. d. c.* 23. *ſub nu.* 2. *Purpurat. & Dec. in l.* 1. *ff. de offic. eius.*

Trigeſima nona prærogatiua eſt,
219 quòd † Titulati ob dignitatem hanc regalem, quam habent, liberãtur à patria poteſtate, §. *ſumma, in ſtitu. quib. mod. ius patr. poteſt. ſol. Iaſ. in l. qui ſe patris, C. und. liber.*

Quadrageſima prærogatiua eſt, ꝙ
220 in publico hoſpitio ſunt preferendi etiam hoſpitatis, *Laud. in tract. de legat. Princip. c.* 2. *Caſſan. in d. conſid.* 3. *verſ. ſed ad vltimum, Surg. d. c.* 23. *num.* 26. vbi optime declarat.

Quadrageſima prima ꝓrogatiua, eſt
221 ꝙ † ſicut Regib⁹ adminiſtrare neſciẽti-
222 bus datˊ Coadiutor, ſiue Curator, ita † & Ducib⁹, & alijs Titulatis, ad tex. *in c. grandi, de ſupplen. neglig prælat. Auil. in prohem. c. Prætor. glo. Regimento, nu.* 12. *Bouad. lib.* 2. *polit. c.* 16. *nu.* 61.

Quadrageſima ſecunda prærogatiua
223 eſt, quòd † gerentes ſe pro Comitibus, Marchionibus, ſeu Ducibus cũ non ſint, committunt crimen leſę maieſtatis, ad tex. *in l.* 3. *ad fi. ff. ad l. Iul. maieſt. Boſſ. de crim. leſæ maieſt. nu.* 39. *Menoch. de arbit. caſ.* 320. *num.* 15. *Farinac. de crim. leſ. maieſ. q.* 114. *inſpect.*
224 1. *num.* 10. vbi hoc intelligit † quando ſimulcũ occupatione dignitatis, ſibi pariter vſurparet iuriſdictionem, ſecus ex ſola verbali falſa nuncupatione Tituli, quo caſu arbitrariam eſſe pœnam tradunt *Menoch. vbi ſupra*, & in ſpecie *Honded. conſ.* 100. *num.* 17. *&* 77. *libr.* 2.

Quadrageſima tertia prærogatiua
225 eſt, quòd † reſpectu ſubditorum ſuorum maieſtatem habere dicuntur, & omnibus priuilegijs Romano Imperio indultis fruuntur, vt poſt infinitos tradit *Scrad. de feud. p.* 10. *ſect.* 1. *n.* 33.

Quadrageſim aquarta prærogatiua
226 eſt, † quòd Barones, & ſi ſint Cōſiliarij, & Regis officiales, vt infra dicã cap. 15. non poſſunt tamen à Viſitatore Generali viſitari, vt fuiſſe declaratum perſuam Catholicam maieſtatem refert *D. de Pont. in tract. de poteſt. Proreg. titu. de elect. official.* §. 1. *nu.* 62. ſubdens id ad Regem ſpectare, vt ibi *nume.* 59.

SVMMARIVM.

1 *Cōſuetudo attẽdi debet in materia præcedentia, & ſeſſionis locorum.*
2 *Conſuetudo in materia præcedentia, & ſeſ-*

ſeſſionis locorum quanto tempore inducatur.

3 *Præcedentia locorum, & ſeſſionum quando non adeſt conſuetudo, ſecundum qualitatem perſonarum fieri debet.*

4 *Præcedentiæ cauſa ſecūdum quaſi poſſeſſionem in ſimilibus cauſis terminanda eſt.*

5 *Præcedentiæ quæſtione vertente, melior eſt conditio poſſidentis.*

6 *Præcedentiæ quæſtione vertente, primus occupator loci ī ſeſſionibus eſt tuēdus.*

Titulati qualiter inter ſe vnus alterum præcedere debeat, vide ſub num. 7. cū pluribus ſequentibus vſque ad finem capit.

7 *Princeps præcedit Duces, & alios Titulatos, & ibi de ratione.*

8 *Dux præcedit Marchiones, Comites, & ſimiles.*

9 *Marchio præcedit Comitem.*

10 *Comes p̄cedit Vicecomites, & Barones.*

11 *Vicecomes præcedit Barones.*

12 *Argumentum ab ordine ſcripturæ validum eſt.*

13 *Princeps ille, qui fuit primo creatus, præcedit alium Principem poſtea creatū, & de ratione, num. 14. & 17. ampl. num. 18. & num. 25. cum ſeq.*

Dux ille qui fuit primo creatus præcedit alium Ducem poſtea creatum, ſub num. 13. & de ratione, num. 14. & 17. ampl. num. 18. & nu. 25. cum ſeq.

Marchio ille, qui fuit primo creatus, præcedit alium Marchionem poſtea creatum ſub num. 13. & de ratione nu. 14. & 17. ampl. num. 18. & num. 25. cum ſequen.

Comes ille, qui fuit primo creatus, præcedit alium Comitem poſtea creatum, ſub num. 13. & de ratione nu. 14. & 17. ampl. nu. 18. & nu. 25. cum ſeq.

15 *Pater regulariter plus diligit primogenitum quàm alios filios.*

16 *Sanctus Iacobus maior quare maior appellatur: alter vero Iacobus minor.*

19 *Epiſcopus non dicitur altero dignior ex eo quod habet maiorem diœceſim, & num. 20.*

21 *Ciuitas magna, vel parua prærogatiuam Regni non mutat.*

22 *Gubernator ſeu defenſor magnæ Ciuitatis non habet maiorem dignitatem quàm habeat defenſor paruæ, ſed æqualem.*

23 *Ciuitas Hieroſolima ob Saluatoris noſtri vitam, & mortem in illa, dignior alijs eſſe dicitur.*

24 *Patriarcha Hyeroſolimitanus poſtponitur alijs patriarchis tēpore prioribus.*

26 *Multiplicatio iurium, ſeu priuilegiorum in eadem perſona, quorum nullum de per ſe eſt ſufficiens ad præcedendum aliquē, ſe in dignitate antiquiorem, eam præcedentiam non operatur, & nu. 28.*

27 *Licentiatus in Decretis, qui eſt etiam Magiſter, vel Lector, non procedit Doctorem.*

29 *Dignitas maior attenditur in præcedentia locorum.*

Denominatio debet fieri a maiori, & digniori, ſub nu. 29.

30 *Præcedentia illi competit, ac ille alteri præferri debet, qui data paritate temporis duplicem habet dignitatem, & prærogatiuam.*

31 *Titulatus duplicem habens titulum, veluti Comes, ſimul & Marchio, data paritate tempore præfertur Marchioni tantum, & de ratione nu. 32.*

33 *Principes inter ſe an illi præcedant in ſeſſionibus, & honoribus, qui nobilioribus dominantur ſubditis, & numer. 34.*

Duces inter ſe an illi præferantur, qui dignioribus ſubditis præſunt, ſub nu. 33. & 34.

Marchiones inter ſe an illi præferri debeāt, qui nobiliores vaſſallos habent, ſub nu. 33. & 34.

Comites inter ſe an illi procedere debeāt, qui nobiliores ſubditos habere dicuntur, ſub nu. 33. & 34.

Titu-

34 *Titulatus ille inter pares, qui tituli poſſeſſionem prius fuit adeptus, debet alteri, ſimili Titulo decorato praferri, & de ratione num. 35. 36. 37. & 39. cum pluribus ſeqq. & quando poſſeſſio dicatur capta, vide nu. 41. & 47.*

35 *Prior in tempore eſt potior in iure etiam in dignitatibus.*

38 *Inueſtitura abuſiua nullum tribuit ius in re.*

44 *Gratia ſtatim quod à Principe facta eſt, perfecta dicitur.*

46 *Poſſeſſio requiritur in cōceſſione dignitatis, vel officij, cui adminiſtratio eſt annexa.*

48 *Plures ſi nominentur in eodem priuilegio quis praferatur, an qui prius nominatur, vel qui nobilior reperitur, & num. 49.*

50 *Titulati exteri, vt puta creati à Summo Pontifice, vel Imperatore gaudēt omnibus praeminentijs, & prarogatis in ſeſſionibus, & pracedentijs, ſicut alij Titulati huius Regni.*

51 *Titulatus à Summo Pontifice praefertur in ſimili dignitate Titulato ab Imperatore, & de ratione nu. 52. ampl. nu. 54. & 55.*

52 *Dignitatem acquirens à maiori domino, in albo prius eſt deſcribendus, & ſic alijs eſt praferendus, ampl. numer. 54. & 55.*

53 *Donum, quod à digniori perſona habetur, eſt efficacius illo, quod a minus digna recipitur.*

56 *Roma dicitur Vrbs dignior, & illuſtrior omnibus alijs Ciuitatibus.*

57 *Titulati exteri veluti creati à Summo Pontifice, vel Imperatore, vbique Titulati vocantur, etiam extra ſuam iuriſdictionem.*

58 *Titulatus, qui praeſentialiter obtinuit Titulum à Principe praefertur acquirenti illum in abſentia per reſcriptū.*

58 *Titulatus natus ex Titulato in ſimili dignitate praefertur Titulato non nato ex Titulato.*

60 *Doctor filius Doctoris praefertur Doctori non filio Doctoris etiam antiquiori.*

61 *Rex poteſt commutare Titulos de vna Terra in aliam cum eorum antiquitate, ampl. nu. 62.*

62 *Subrogatum dicitur ſortiri primaeuam naturam.*

63 *Praecedentiae cauſa cognitio inter Titulatos ad ſolum Principem ſpectat.*

64 *Praecedentia in ſeſſionibus, & locis in Eccleſia aſſignandis qualiter fieri debeat.*

ARGVMENTVM.

De iure prærogatiuæ inter Titulatos.

CAPVT XIV.

DICTVM eſt, quę ſint dignitates regales, & de eorum præeminentijs, nunc videndum qualiter vnus alterum præcedat, & Primo aduertē-
1 dum eſt, quòd † in materia ſeſſionis locorum, & pręcedentię conſuetudo attendi debet, *Bald. in c. cum olim, per illum tex. de conſuetud. & in l. obſeruare, §. antequam verò, ff. de offic. Proconſ. c. 1. col. pen. ver. extra quaro, q feud. dar. poſſ. Auend. de exeq. mand. p. 1. cap. 19. num. 16. Fres. in titu. quis dicatur Com. & Nati. conſ. 62. num. 7. cum alijs* per me relatis *in dec. 130. num. 16.* vbi etiā
2 poſui quanto † tempore huiuſmodi
3 conſuetudo inducatur, & † quando non adeſt conſuetudo aſſignantur loca ſecūdum qualitatem perſonarum, vt dixit *idem Bald. in d. l. obſeruare, §. antequam, Fab. de Anu. conſ. 122. num.*
4 1. & ſecundum † quaſi poſſeſſionem in ſimilibus cauſis præcedentiæ iudicandū eſt, *Zabar. conſ. 62. Corn. conſ. 193. num.*

num.11.lib.2. Menoch.conſ.51.nu.40.
& conſ.126.num.6. Burſat. conſ.344.
num.76. lib.4. idem Fab. de Ann. conſ.
40.num.10.& conſ.135.nu.11.vbi ait,
5 quòd† in iſtis meliot eſt conditio poſ-
ſidentis, Anend. in d. num.16. ver. &
6 vbi, qui ſubdit, quòd † primus occu-
pator loci in ſeſſionibus eſt tuendus.

Secundo eſt aduertendum, quòd
7 † Principes tamquam magis Regali
dignitati proximi præcedunt Duces,
& cæteros Titulatos, & conſequenter
8 Dux † præcedit Marchiones,& alios,
9 Marchio verò † præcedit Comites,
10 Comes autem præcedit † Vicecomi-
tes,& Barones,& tandem Vicecomes
11 pręcedit† Barones omnes,quæ omnia
ſufficienter iudicio meo fundata fue-
runt ſupra in c.2. cum ſequentibus,tum
12 ratione † ordinis ſcripturæ,tum etiam
ratione dignitatis, iuxta tex. in cap. 1.
Quis ſit March.& in c.1.de his,q feud.
dar. poſſ. & vbique feudiſta oẽs, Vinc.
de Franc.dec.365.

Tertio aduertendum eſt, quòd in-
13 ter † plures Principes, Duces, Mar-
chiones,& Comites ille præcedit,qui
prius altero fuit creatus,& electus, ad
tex.in c.ſolita,in ver.nec autem,vbi Do
ctores * omnes, de maior. & obed. Bald.
in l.decernimus, in 2.notab.C.de ſacroſ.
eccl. Soc.conſ.47.col.2.vol.3. Decia.re-
ſponſ.19. nu.185.vol 3. q refert, quòd
14 † iter eos,vti filios Imperatoris, à quo
creanrur,ſeruatur ius primogeniturę,
vt qui primo creatus eſt, ille præfera-
tur ſecundo loco cteato, & appellaẽ
15 ordo naturæ, quia † pater regulariter
plus diligit primogenitũ,quàm alios,
ſecundum Alber.in probe.ff.in §.diſci-
puli; hinc Bertach.in tract.;de Epiſc.p.
1.lib.4.quaſt.12.ſub nu.15.dixit,quòd
16 † cum Saluatori noſtro inter cætetos,
duo adhęſerint diſcipuli,ambo nomi
ne Iacobi nuncupati, qui primo Sal-
uatori adhæſit, Iacobus maior eſt ap-
pellatus,alter verò minor dictus,quã
quã maior eſſet ætate, refert, & ſe-
quitur Cardin.Iacobat.in tract.de con-
ſilio,lib.1.c.57.col.1.in fi. & ratio eſt
17 clariſſima,nam† quo longiori tempo-
re Titularus ille præſtitit ſeruitia, &
officia fidelitatis Regi,à quo Tituli di
gnitarem obtinuit, eo magis prome-
ruit,& conſequenrer præferendus, ad
tex.in l.prouidendum, in princ. ibi, aut
maritum nobiliſſimos fecerit, aut vetu-
ſtas, C. de poſtuland. cum ſimilibus,
traditis per Decia.in loco citato,n.188.

Quarro aduertendum eſt, quòd
18 † Princeps,vel Dux,&c.pręcedir alios
poſt ſe electos, etiã ſi illi habeant ma-
iorem ſtatum, ad tex. in c.legimus,93.
19 diſt. vbi † Epiſcopatus non dicitur al-
tero dignior ex hoc tantum,quod ma
iorẽ habeat Diœceſim, potẽtia enim
20 diuitiarũ, vel paupertatis humiliras,
nec ſublimiorem, nec inferiorem Epi
ſcopum facit, Innoc. in c.ſtatutum,de
maiorit.& obed. Dec. conſ.161.num.2.
& facit etiam text. notabilis in c.pen.
96. diſt. quo loci expreſsè habetur,
21 quod † Ciuitas magna,vel parua prę-
rogatiuam Regni non mutat, idemq;
tradit Bart.in l.1.C. de dignit. libr.12.
Fab.de Ann.conſ.122.nu.41.volum.2.
Decia.reſp.19.num.209.volum.3.ſub-
22 dens,quòd † eamdem habet dignita-
tem defenſor magnæ Ciuitatis, &
æqualem, quam habet defenſor par-
uæ, §.qua igitur, Authen.de defenſ.Ci-
uit. additq; exemplum Hyeroſolimæ
23 Ciuitatis, † quæ licet dignior ſit alijs
ob Saluatoris noſtri vitã, & moitẽ, q̃
in ea & degit,& paſſus eſt, attamen
24 † Patriarcha Hyeroſolimitanus poſt-
ponitur alijs tempore prioribus,vt tra
dit Card.Iacoba.in d.tract. de conſilio,
cap. 23. idemque pariter dicendum
25 erit ſi duplicem dignitatem Marchio-
natus ſcilicet, & Comitatus habeat,
ſecundum Innoc.in d.c.ſolita, l.quæ-
26 ritur, ff. de ſtat. homin. eo quia † nulla
de per ſe ſufficit ad præcedẽdum Du-
cem,

cem, ſeu Principem, vt notanter tradit *Roman. in conſ.333. incip. quò ad primum, num.7. verſ. quò ad ſecundùm,*
27 vbi ait, quòd † licentiatus in decretis, & magiſter in artibus, non poteſt vti prælatione contra Doctorem decre-
28 torum, cum † multiplicatio plurium iurium in eiuſdem perſona, quorum nullum de perſe ſufficiens eſt ad conſeruationem prærogatiuæ, conceſſionem eiuſdem inducere nõ cenſeatur, & eſt caſus *in l. ſpadonem, §. qui iura multa, ff. de excuſat. tutor. Felyn. in Rubr. de maiorit. & obedient. poſt nu. 2. & cap. clerici,* vbi etiam *Dec. col.2. verſ. Ille q habet plures gradus, extra de iudicijs, Dec. in l. cum quid, in 1. lectur. num.17. ff. ſi cert. pet. Boer. in tractat. de authorit. mag. conſil. ante num. 97. Mandoſ. ad Roman. in loco citato,* vbi
* hãc eſſe communem * opinionem teſtantur, *Rub. conſ.86. incip. circa præmiſſa num. 2. Rebuff. in tractat. de nominat. quæſt.21. poſt num.44. verſ. intellige quòd Doctor, Tiraquell. de legib.*
29 *connub. gloſ.2. num.2.* maior † enim dignitas attenditur, *Bouadill. lib.2. polit. cap.16. num.25. Iaſ. in l. Imperium col. 3. ff. de iuriſd. omn. iud. Decian. reſpon. 19. num.226. volum.3.* & à maiori, & digniori fit denominatio, *ad tex. in d. l. quæritur, ff. de ſtat. hom. l. cum ex aliqua, ff. de acquir. rer. dom. Bart. in l.1. in fine ff. de obſeq. à libert. patr. præſt. Vinc. de Franch. deciſ.365. num.5.* licèt
30 data † paritate temporis ille præferatur, qui dupplicẽ habet dignitatem, *Bald. in l. ſed milites, ff. de excuſat. tuto. Doctores in l. cum quid, ff. ſi cert. pet. cap. clerici, de iudicijs,* & ſic quòd
31 † Comes & Marchio præferatur ſimplici Marchioni, *ad tex. ĩ l. vnicuique, in princ. C. de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. & l.1. C. de conſul. eod. titul. Menoch. & cæteri relati in d. deciſ.130. num.19. & 80. Vincen. de Franch. d. deciſ.365.* vbi refert ita iudicatum fuiſſe in collate-
32 rali Conſilio, nam † tempore creationis ille, qui aliam habet dignitatẽ, iam ſedet, & Titulatorum honoribus gaudet, quæ in caſibus prædictis conſideranda ſunt, vt poſt multa tradiderunt Illuſtriſſimus D. de Pont. *in cõſ. 14. nu.42. vol.1. & Cyrus Maſtrillus,* conſanguineus meus *conſ. 137. inter conſ. Fab. de Ann. nu.6. cum ſeqq.*

Quinto aduertendum eſt, quòd
33 † inter Duces, & ſimiles, licet ſecundum aliquos ille præcedere debeat in ſeſſionibus, & honoribus, qui nobilioribus dominetur ſubditis, vt per *Frecc. in tit. quis dicatur Dux, num.8. & 43. Decian. reſp.19. num.190. vol.3.*
34 attamen † de conſuetudine aliter ſeruatur, maximè ĩ Regno, nã qui altero Duce prius poſſeſſionem eſt adeptus,
35 ille præfertur, cùm † in dignitatibus, qui prior eſt in tempore, potior ſit in iure, ad tex. *in l.1. ff. de alb. ſcrib. & l. 1. C. de conſul. lib.12. Dec. conſ.160.* nec
36 ſufficit † quòd prius ſit electus, ſed requirit̃ priuilegium, & poſſeſſio, ad tex. *in l. fi. eo. tit. de conſul. vbi gloſ.* ibi, *præſentatis literis, & §. filiusfamilias, inſti tut. quib. mod. ius patr. pot. ſol. Rebuff. de mandat. Apoſtol. in concord. §.1. in ver. literas, Guttier. alleg.3. num.7. Natt. d. conſ.637. nu.46. cum ſeqq. Frecc. de ſubfeud. in tit. Quis dicatur Com. num.34. & 35. Surg. de Neap. illuſtr. c.27. n.38.*
37 tũc † enim dr̃ verè Dux, vel Comes, aut ſimilis dignitatis, eiuſq. priuilegijs gaudebit, vt dixit *Andr. in conſt. proſequẽtes, Laud. de dignit. nu.46. Caſſa. in cathal. glor. mund. p. 1. conſid. 48. & 78.*
38 ſicut † abuſiua inueſtitura nullum tribuit ius in re, ſecundũ *Bald. in c.2. de non. form. fidel.* quem ſequitur *Iaſ. in l. quoties, col.4. C. de reiuendic.* & ideo di-
39 xerunt relati Doctores, qđ † cautus ſit electus in Comitem, vt capiat primo poſſeſſionem per aſſignationẽ loci factam à Principe, vel alia media, nam
40 † ſi ſecundo electus, poſſeſſionẽ digni-

taris,ſeu quaſi apprehenderet,ipſum
præcederet per ſupradicta,ibiq; ponit
41 †quando dicitur poſſeſſionem cępiſſe,
42 & hæc opinio † ſeruatur in Regno de
conſuetudine, licet de iure communi
43 contraria † opinio ſit verior,quod ſci-
licet attendatur tempus electionis fa-
ctæ à Rege,& ſic à die datæ eiuſdē pri-
uilegij, ad tex. *in cap. Capitulum Sācta
Crucis, de reſcript. cap. cum cui, de præ-
bend. in 6. Luc. de Penn. in l. 1. C. de præ-
fect. Prat. ſine vrb. & mag. mil.* ſtatim
44 † enim quòd gratia fit, eſt perfecta, ſe-
cundum *Bal. in l. humanum, in fine, C.
de leg. Fely. in cap. Rodulfus, nu. 26. de
reſcrip. Vinc. de Franch. in dec. 62. n. 2.*
vbi loquitur in terminis proprijs Ti-
tulatorum, & teſtatur ita fuiſſe iudi-
catum pro Marchione Lauri, qui pri-
mò obtinuerat priuilegium Marchio-
natus, licet fuerit exequutioni māda-
tum in exequutorijs Regni poſt priui-
legium Marchionis Orioli, poſtea ele-
cti, *Bellug. in ſpec. Princip. in rubr. de pu
45 bl. form. nu. 6.* hæc † enim dignitas, cū
ſit ſine adminiſtratione, ex electione,
& conceſſione dicitur acquiſita, nullo
alio actu neceſſario, neque facti mini-
ſterio, vt per *Bartol. in l. 1. C. de di-
46 gnit. lib. 12.* quòd † non eſt in dignita-
te, quæ cōceditur ex officio, & ex ad-
miniſtratione annexa requiritur poſ-
ſeſſio, *Bartol. & Franc. in locis rela-
tis, Oldrad. conſ.* 180. *incip. quæſtio eſt,
col. 3. verſ. ad ſecundam, & Marc. Anto.
Surg. de Neap. illuſt. c. 18. et c. 27. n. 38.
47 & 39.* ſed (vt dixi) conſuetudo † in Re
gno noſtro eſt in cōtrarium, quia per
exequutorias priuilegij acquiritur poſ
ſeſſio, ad not. per *Cald. Pter. in conſ.* 8.
num. 9. & 10.

48 Sexto aduertendum eſt, † quòd
prior nominatus à Rege inter plures ī
eodem priuilegio cæteros pręcedit, ita
dixit *gloſ. in c. benè quidem, 96. diſt. in
ver. Mediolani, & in c. quorumdam, in
ver. prædicatorum, de elect. in 6. Frecc.
in tit. quis dicatur Com. tit. 35. Fab. de
Ann. conſ. 135. num. 3. & 5. Cyrus Ma-
ſtrill. inter eiuſdem conſilia reſp. 136. n.
42. Vinc. de Franch. deciſ.* 138. vel qui
49 † meliori creatus eſt ſanguine, ſecundū
*Bart. in l. 1. C. vt dignit. ord. in fi. lib. 12.
Bal. in l. nemini, in fi. C. de aduoc. diuerſ.
iud. Natt. conſ. 637. num. 7. & 9.* vel q
erat Comes, vt dixi *in dec. 130. n. 23.*

Septimo aduertendum eſt, quòd
50 † Titulati exteri, vt putà creati à Sſſ-
mo Pontifice, vel Imperatore, gaudēt
omnibus pręeminentijs, & prærroga-
tiuis circa ſeſſiones, prout alij Regni
Titulati, ſi in eodem Regno in aliquo
conſilio à Rege noſtro fuerint admiſ-
ſi, ita latiſſimè conſuluit Collegium
*Perniſinum inter Conſilia Thobiæ Nonij
conſil. 72.* contra *conſil. Lauar.* 84. &
fuiſſe iudicatum per literas Regis Ca
tholici teſtatur *Camill. de Curt. in 1. p.
diuerſ. iur. feud. in cap. incip. videndum
eſt modo, num. 3. & in fi.* vbi tranſcri-
bit tenorem literarum, idque ſumma
51 cum ratione, nam † qui ſimilem di-
gnitatem habet à Summo Pontifice,
præualet ſimilē habenti ab Imperato-
re *c. per tuas, de maior. & obed. cap. quia
ſæpe, c. ſi cum, cap. ſi quis, cap. ſi à ſede, de
præbend. in 6. c. Dominus noſter, diſt. 93.
cap. cum in diſtribuendis, et ibi gl. de tem
por. ordinand. l. reſtituenda, & ibi gl. in
ver. conſequuti, C. de aduoc. diuerſ. iud.
§. eos autem, in fine, in Authent. vt iud.
52 ſin. quoq. ſuffr.* & † qui à maiore domi-
no dignitatem cōſequutus eſt, is prius
in albo ſcribitur, & cæteris præfertur,
ad tex. *in l. fi. ff. de alb. ſcrib. vbi gloſ.*
53 dicit, quòd † maius, & efficacius donū
eſt, quod à maiore habetur, *Specul. in
tit. de cit. §. iam de citatione, et §. porro ſi
ſunt plures, Land. in tract. de dignitat.
54 concl. 32.* qui hoc † extendit etiā ſi crea
tus à maiore, dignitatem poſterius cō
ſequutus fuerit, *Natt. conſ. 637. nu. 14.
& 41. Decian. conſ. 19. nu. 214. &* 219.
55 *vol. 3.* ſubdens, quòd † id procedit etiā
in

in eo, qui dignitatem conſequutus fue
56 rit in Vrbe Romana, † quæ eſt dignior
& illuſtrior omnibus alijs Ciuitatib⁹,
vt notatur *in l. Roma, ff. ad Municipal.*
Bart. in l. 1. C. de dignit. lib. 12. & in l.
properandũ, C. de iudicijs, Borell. de præ
ſtant. Reg. Cathol. c. 47. num. 41. & 42.
cum pluribus ſeqq. & cap. 48. num. 16.
vbi plura congerit ad propoſitum, &
57 propterea † huiuſmodi Titulati vbiq;
Titulati erunt, & ſic vocabuntur etiã
extra ſuam iuriſdictionem, vt dixerũt
Io. Anton. Lanar. conſ. 72. nu. 8. Decia.
reſp. 19. nu. 214. vol. 3. & reſp. 84. n. 22.
vol. 5. Surg. de Neap. illuſtr. c. 12. n. 54.
& fuiſſe iudicatum ĩ ſupremo Italico
conſilio teſtatur *Camill. de Curt. in di-*
uerſ. iur. feud. n. 3. & in fi. fol. mihi 13.
qui inſerit literas Regias.

Octauo aduertendum eſt, quòd in-
58 ter † Titulatos ille, qui præſentialiter
obtinuit Titulum, pręfertur abſenti il
lum acquirenti per reſcriptum, ita di-
xit *Io. de Platea in l. omnes, C. vt dignit.*
ord. ſeru. lib. 12. Boer. de ord. grad. p. 2. n.
44. & 46. verſ. ex quibus infertur, Caſ-
ſan. in Cathal. glor. mund. conſid. 3. p. 6.
vbi hoc ampliat ad omnes magiſtra-
tus, id enim operatur præſentia Prin-
cipis, qui actum extollit argum. *l. om-*
nium, C. de teſtament. l. 1. C. de ſilentia.
libr. 12.

Nonò aduertendum eſt, quòd Dux
59 filius † Ducis pręfertur Duci non nato
à Duce, *Decia. reſp. 19. nu. 229. vol. 3.*
60 ſicut dicitur † in Doctore filio Docto-
ris, qui præfertur alteri Doctori anti-
quiori, ad tex. *in l. nemini, C. de Aduoc.*
diuerſ. iud. gloſ. notab. in l. iubemus, in
verb. ſumptibus, eod. tit. cum alijs cumu-
latis per D. Cyrum Maſtril. in conſ. 136.
num. 57. inter conſil. Fab. de Ann. vol. 2.
61 Decimo aduertendum eſt, † quòd
Rex poteſt commutare titulos de vna
Terra in aliam cum eorum antiquita-
te *Io. de Plat. in l. vnicuique, per illum*
tex. C. de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. Frãc.
Marc. dec. 806. & 808. Auil. in cap. 44.
prat. ante num. 2. Fab. de Ann. conſ. 135.
num. 9. D. de Ponte in tractat. de poteſt.
Proreg. tit. de prouiſion. fier. ſolit. nu. 8.
& ſeq. ſubdens ita practicatum fuiſſe
62 in Regno illo, maximè † ſi fieret per-
mutatio, in qua fit ſubrogatio in locũ
alterius, & res ſubrogata ſortitur pri-
meuam naturam, & ſic iſte Titulatus
locum ſuum a principio acquiſitum
ſemper retinebit.

Vndecimo aduertendum eſt, quòd
63 † cognitio ſuper hoc iure prærogatiuæ
inter laicos ſpectat ad Principem, *Mo-*
lin. de Primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 24.
Cancer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 10. nu.
64 115. vbi † etiam ponunt de locis aſſi-
gnandis in eccleſia.

SVMMARIVM.

1 *Barones dicũtur Regij officiales, & Ma-giſtratus ac eorum appellatione conti-nentur, & de ratione nu. 2. & nu. 5.*
3 *Barones dicuntur perpetui iudices ordi-narij ſuorum vaſſallorum, & num. 7. & 9.*
4 *Barones in eorum Baronijs æquiparãtur Præſidibus Prouintiarum.*
5 *Barones omnes poſſunt appellari vicarij Regum.*
6 *Barones tenentur iudicare ſecundum le-ges, & conſtitutiones Regni, & ibi de ratione.*
8 *Baronibus non conueniunt iura de anna-li, vel biennali officio.*
9 *Barones in quo differant ab alijs iudi-cibus.*
10 *Barones tenentur præſtare iuramentum prout alij iudices, & officiales.*
11 *Barones non minus quàm Princeps te-nentur vaſſallis iuſtitiam admini-ſtrare.*
12 *Barones in materia regendi, & guber-nandi vaſſallos, continentur appella-tione Principis.*
Principis appellatione in materia regen-

di, & gubernandi ſubditos, veniunt omnes Regitores, & Gubernatores, ſub num. 12.

13 *Barones dicuntur eſſe in culpa ſi eorum vaſſalli opprimantur, & male gubernentur à ſuis miniſtris.*

Vaſſalli, & ſubditi ſi malè tractentur, & gubernentur à miniſtris, gubernatoribus, & ſuperioribus eſt imputandum ſub num. 13.

14 *Barones cum ſuum cõmodum procurant, illo poſtpoſito vaſſallorum, ſignum mali regiminis cum ruina illorum eſſe videtur.*

15 *Barones vt dicantur verè officiales debent, poſtpoſito eorum commodo, attendere communi vtilitati vaſſallorũ.*

16 *Principes in terris à Deo ſunt conſtituti, non vt propria lucra quærant, ſed vt populorum cõmune bonum procurent.*

17 *Barones tanquam Regij officiales excluduntur à beneficio indulti, & gratia generalis excipientis officiales in genere.*

18 *Barones offendentes, cum ſint Regij officiales, tenentur crimine læſæ Maieſtatis, nec gaudent gratia indulti generales, & num. 21.*

19 *Barones vaſſallorum dicuntur Regij cõſiliarij, et de conſilio Regis, conſiliumque præſtare tenentur, & num. 20. & 22.*

23 *Baro ſi delinquendo fiat contumax priuatur iudicatura, & adminiſtratione iuriſdictionis, & creatur Gubernator in Baronia per Regiam Curiã, & num. 25. & de ratione num. 24.*

24 *Baro ſi delinquendo fiat contumax, efficitur infamis infamia facti.*

Infames non poſſunt eſſe officiales, ſub num. 24.

26 *Barones dicuntur habere iuriſdictionem ſuam priuatiuè reſpectu ſuperioris.*

27 *Barones ſi videt vaſſallos ſuos litigare coram alio iudice, poteſt illos prohibere.*

28 *Barones debent ſuper ſubditos eſſe vigilantiſſimi pluſquam alij Magiſtratus ordinarij.*

29 *Baro non poteſt eſſe Iudex in cauſa vertente inter ſe, & vaſſallos, amplia etiam in eius officialibus, & ab ipſo dependentibus, num. 30. limit. n. 32.*

31 *Baro ſi litem habet cum ſuis vaſſallis, coram iudice ordinario eſt litigandum, lim. n. 32. ſed quid in Regno Neapolis, vide num. 33.*

ARGVMENTVM.

Barones an dicantur Magiſtratus.

CAPVT XV.

1 BARONES † Regij officiales, ac Magiſtratus dicuntur, eorumque appellatione continentur, vt poſt *Soc. ſen. cõſ. 272. ſub nu. 11. vol. 2.* dixit *Pet. de Gregorio* proauus meus *in tract. de conceſſ. feudi, p. 1. q. 10. n. 14. Vinc. de Franch. dec. 211. nu. 7. & dec. 274. num. 3. Petr. Alfan. in l. 1. nu. 6. & ſeq. ff. de offic. eius.* vbi eos in numero, & gradu magiſtratuum adnumerat,
2 & hoc ratione † iuriſdictionis in dominium, quã habent in eorum Baronia, ſiue feudo, vt dixi *ſupra lib. 2. Lanar.*
3 *conſ. 5. nu. 3.* Quinimo iudices † ordinarij dicuntur ſuorum vaſſallorum, vt tradidit *Andr. in conſtitut. officiorũ periculoſa, in conſtitut. poſt mortem, & in c. 1. §. hæreditatem, num. 12. de pac. tenend. Afflict. in c. vnic. in Verb. poteſtas creandi magiſtratum, in prin. de Regal. & in conſti. Regni, Capitaneorum, nu. 9. verſ. aduerte quod tunc temporis, & ibidem Foller. num. 146. & in conſti. de quæſtionibus, ſub num. 2. Frecc. de ſubfeud. author. 9. Innoc. Abb. & alij, in c.*

cate-

*caterum de iud. Theſau.dec.*268.*nu.*3.
*Ant. Sola ſuper decre.Subaud.tit.de Ca-
ſtell.*§.*praterea Capibl.de Baron.prag.*
5.*nu.*81.*Vinc.de Franc.dec.*211.*nu.*7.
*& dec.*274.*n.*3.*& D.de Pont.in tract.
de poteſt.Proreg.tit. de diuerſ.prouiſ.*§.
4 1.*nu.*1. & æquiparãtur † Præſidi Pro-
uintiarum,vt dixit *Rebuff. in l.*2.*C. de
5 Primicer.col.*2.*lib.*12. imò† Vicarij Re
gum,& Magiſtratus perpetui nuncu-
pantur, ſecundum *gl. in auth. de qua-
ſtor. Auenda. c.*7. *Prator. nu.*1.*cum ſeq.
Montalb. in l.*1. *verb. eſto. tit.*8 *lib.* 1.*fo-
ri. Azeued. in rub. tit.*7.*lib.*3.*recop. n.*6.
*& in rub. tit.*25.*num.*4.*&* 5.*lib.*4. *Bo-
nad.lib.*2.*polit.c.*16.*n.*19. vbi ſubdit,
6 quòd † tenentur iudicare iuxta leges,
& conſtitutiones Regni,vt alij Magi-
ſtratuus Regis, quia dicuntur ſuſce-
piſſe neceſſitatẽ iuriſdictionis, ad tex.
*in l.*1.*vbi Bart.Bal.& alij, ff. de iuriſd.
7 omn. iud.* ideoq; † poſſunt per ſe ipſos
perpetuò ius dicere, *Anton. Theſaur.
dec.*268. ſicut poſſet ipſe Princeps, ſi
iuſtitiæ miniſtrandæ vacare poſſet, &
ſequitur *Surd. conſ.*261. *num.*8. quia
8 iura † de annuali officio, ſiue biennali
non procedunt in Baronibus inueſti-
tis cum iuriſdictione, vt ibi per eum,
& tradit *à Sola ſuper conſtit. Pedemont.*
1.*decret.gloſ.*2.*nu.*3. *verſ. quibus tamẽ
obſtantibus*, *Alciat.conſ.* 249. *& Gaſp.
Theſaur. in reſpon. poſt dec.*132. *ſui ge-
9 nitoris*, vbi ait † Baronem inueſtitum
cum iuriſdictione dici Iudicem ordi-
narium perpetuum ſuorum vaſſallo-
rum, nihilq; differre ab alijs iudicibus,
niſi quod ipſi habent iuriſdictionem
dominiũ, & trãſmiſſibilẽ ad ſuos, alios
tamen iudices, & Magiſtratus habere
reuocabilem, & ad tempus, *Camer. va-
ria.reſol.lib.*3.*c.*3. *dec.* 331. ex hoc in-
10 ferens quod † tenentur iurare, prout
alij iudices antequam admittantur à
11 vaſſallis, vt ibi per eum, nec † minus
quã Princeps tenentur ſubditis iuſti-
12 tiam miniſtrare, cum in † regendi ma-

teria appellatione Principis veniunt
omnes ſubordinati ad reggendum, vt
tradit *Vaſq. in praefect. cõtrou. Illuſt.
13 nu.* 107. quinimo † in maxima culpa
ſint, ſi ſubditi opprimãtur, & male gu
bernentur à ſuis miniſtris per doctr.
Andr. aliàs relatam *in c. Imperialẽ*, §.
*praterea, nu.*80.*de probib.feud.alie. per
Feder. Capibl. in prohem. de auth. Baro.
num.*59. vbi multa alia congerit in ꝓ-
poſito notatu digna circa Dominos,
qui potius ad ſua commoda, & augen
dos introitus, non autem ad pauperũ
vaſſallorum neceſſitates reſpiciunt, ſi-
14 gnum † peſſimum mali regiminis, &
depauperationis vaſſallorum, quan-
doquidem ſi verè magiſtratus perpe-
15 tui dici velint, † vtilitatem ſubditorũ,
ſic intueri debent, vt quæcumq. agunt
ad eam referant, ſuorum obliti com-
modorum, & totum corpus vaſſallo-
rum curent, ne dum partem aliquam
tueantur, reliquas deſerant, vt docent
Cicer. 2.*offi.* loquẽs de magiſtratibus,
Ariſtot. 1. *Ethicor. libr.* 4. *Cermen. in
Rapſod. c.*20. & poſt *alios Bonad.lib.*2.
*polit.c.*1.*num.*1.*&* 2. vnde *Plat. in lib.*
1.*ciuil. vir* inquit *Sapiens, bonuſq. gu-
bernabit ſemper, ita ad ſubditorum ſalu-
tem reſpiciens, vt ad nautarum, nauiſq.
ſalutem reſpicit gubernator*; & ob id di-
cebat *D. Thom. in opuſc.*21.*ad Duciſsã
16 Barbantia*, quod † Principes terrarum
ſunt à Deo inſtituti non quidem, vt
propria lucra quærant, ſed vt cõmu-
nem populi vtilitatem procurent, in
tantum quod, vt aliàs dixi *in Commẽt.
17 ad Indult. c.*26. *&* 40. tanquam † Re-
gij officiales excluduntur à beneficio
indulti, & gratiæ generalis, excipien-
tis officiales in genere, & pariter exclu
18 duntur hij † qui eos offendunt, tanquã
offendentes officiales Regios, maxi-
19 mè quia in Regno Barones vaſſallorũ
dicuntur Regij Conſiliarij, qui tenen-
20 tur † præſtare conſilium, nec ſine iuſta
cauſa recuſare poſſunt, quinimo per
ſupe-

ſuperiorem cogi poſſent, ſecundum
*Afflict. in c. 1. notab. 12. nu. 54. de pro-
hib. feud. alie. per Fed. Burſat. conſ.* 256.
21 *volum.* 3. in tantum quòd † eos offen-
dentes incidere videatur in crimen læ-
ſæ maieſtatis, vt per *Salic. in l. quiſ-
quis, C. ad leg. iul. maieſt. Roland. cōſ.*
88. *num.* 2. *lib.* 2. *Peregr. de iur. fiſc. lib.*
4. *tit.* 5. *num.* 27. *Clar. in §. læſa maieſta-
tis, §. dubium tamen, Scrader. de feud.
par.* 10. *ſectio.* 1. *num.* 35. & poſt *alios
Farinac. in tractat. de crimin. læſæ ma-
ieſt. quæſt.* 112. *inſpect.* 5. *nu.* 174. *cum
ſeqq. Bouadill. lib.* 2. *polit. cap.* 16. *nu.*
177. *& alij* plures per *eos* relati, licet
nō deſint, qui contrariū tenent, quo-
rum opinio non videtur procedere in
22 Regno vbi Barones † ſunt de conſilio
Regis, vt dictū eſt loco ſuo, & ꝓpterea
23 ſeruatur in Regno quod † ſi Barones
delinquendo fiant cōtumaces, ſtatim
priuantur iudicatura, & adminiſtra-
tione iuriſdictionis, & creatur à Prin-
cipe, ſeu Prorege Gubernator in Ba-
ronia, ne interim eorum vaſſalli pro-
pter defectum iuſtitiæ malè gubernen
tur, nec habeant ad quem recurrere,
vt dixit *And. in conſtit. clementiæ, idem
Pet. de Greg. in loco citato, num.* 13. *& p.*
24 4. *q.* 7. *nu.* 50. nam † per contumaciam
incurrunt infamiam facti, & non poſ-
ſunt Magiſtratum, ſeu iuriſdictionem
exercere, ſecūdum *And. in d. cōſtit. cle-
mentiæ, & in c.* 1. *§.* 1. *An ille, qui inter-
fe. frat. domi. Frec. de ſubfeud. lib.* 2. *au-
thor.* 29. *n.* 11. vbi ſubdit, quòd ex hoc
dicto And. cœpit in illo Regno ſimilis
Practica, quòd vbi feudatarius, vel Ba
25 ro eſt cōtumax pro delicto capitali, fit
ſequeſtrū iuriſdictionis, & Curia inte
rim detinet, & iuriſdictionem exercet,
licet eo comparente recuperet iuriſdi-
ctionem, ſecundum eos, idque confir-
māt *Capic. dec.* 131. *Liparul. ad And.
in cap.* 1. *de milit. vaſſal. & alij* relati *in
Commēt. ad indult. c.* 22. *num.* 21. *cum
ſequen.* & nouiſſimè tradit *Do. de Pont.
in loco citato, nu.* 2. *cum ſequent.* & ob
26 id † Baro vti perpetuus magiſtratus
& immediatus priuatiuè exercet iuriſ-
dictionem quo ad alios ſuperiores, vt
27 aliàs diximus *in loco ſupra citato,* & † ſi
videt vaſſallum ſuum coram alio iu-
dice litigare, poterit eū prohibere, vt
28 *infra loco ſuo* diſcutiemus, vnde † vigi-
lantiſſimus eſſe debet ſuper ſubditos
pluſquā officialis, ſeu magiſtratus or-
dinarius, vt dixit *And. in cap. Imperia-
lem §. firmiter num.* 40. *de prohib. feud.*
29 *aliena. per Fed.* licet † non poſſint iu-
dicare in cauſis ſubditorum, & ſuis,
Capic. deciſio. 214. *Auendan. de exe-
que. mand. libr.* 2. *cap.* 10. *&* 11. *num.*
4. *§. ſi vero iudex, Brun. conſil.* 118. *in
princip. & conſ.* 146. *per totum volu.* 2.
Cancer. varia. reſol. lib. 3. *cap.* 13. *num.*
187. *Anton. Gomez. l.* 40. *Taur. num.* 10.
in fin. Capibl. de authen. Baro. pragm.
30 16. *num.* 56. vbi † ampliant etiam ad
ſuos officiales, vti ſubordinatos, & de-
pendentes à Domino *ad text. in l. ita
31 §. geſſiſſe ff. de adminiſt. tut.* tunc † enim
ordinarius eſt adeundus *tot. titul. ne-
quis vic. ſuas Andr. & cateri in cap.* 1.
*§. ſi inter, de prohib. feud. alien. per Fed.
& c.* 1. *vbi omnes, de contro. feud. apud
par. termin. Cancer. lib.* 3. *Variar. cap.*
13. *num.* 187. *cum ſeq. Bouadill. lib.* 2.
Politic. cap. 16. *num.* 164. niſi ageretur
32 † de rebus liquidis, & notorijs, iuxta
doctrinam *Bald. in l.* 1. *C. vnde vi, in
repet.* quam ſic intelligunt *Vrſill. ad
Afflict. deciſ.* 265. *num.* 32. *Boer. deciſ.*
55. *& Franc. Marc. dec.* 200. *par.* 2. vt-
putà in exactione introituum, in qui-
bus dominus eſt in poſſeſſione, ſecun-
dum *Bald. in d. l.* 1. *Ludouic. Sacc. conſ.*
66. *num.* 12. *Auend. d. cap.* 11. & poſt eū
Bouadill. in loco citato in fi. vel pro ſer-
uitijs ſibi debitis *Luc. de Penn. in l. bi
penes C. de agri. & cenſi. lib.* 11. *Brun.
conſ.* 144. *&* 145. *Boer. deciſ.* 55. *Specul.
in tit. de feud. §. quoniam prapoſ. in præ-
lud. num.* 80. *Doct. in l. qui iuriſdictio-
ni,*

ni, ff. de iuriſdict. omn. iud. Iacob. de ſanct. Georg. de feud. in verb. & promiſerunt in fin. & in tract. de Homag. nu.
33 3. optimè *Boer. in d. deciſ.* 55. & † propterea in Regno Neapolitano prohiberi conſueuit Baronibus, ne ipſi iuriſdictionem exerceant, nec in primis cauſis ſe interponãt, ſed eam demandare ſuis officialibus debeant, vt dixit *D. Vinc. de Franc. deciſ.* 511. *Capibl. de Baro. prag.* 3. *num.* 106. *& prag.* 8. *n.* 46. & *infra* dicam *cap.* 17.

SVMMARIVM.

1 *Barones non aliam iuriſdictionem habẽt, niſi illam, quæ à Rege in priuilegio, & conceſſione Caſtri, vel feudi eis data fuerit.*

Feudum, ſeu Caſtrum ſi concedatur Baroni cum territorio, tunc iuriſdictio ſimplex tantum conceſſa videtur, ſub nu. 1. *ampl. nu.* 2.

3 *Feudum ſi concedatur Baroni, cum clauſula (cum iuribus, & pertinentijs ſuis) tunc ſola iuriſdictio conceſſa dicitur.*

4 *Feudum ſi ſit conceſſum cum vaſſallis, tunc Baro cenſetur conſtitutus iudex ordinarius illorum.*

5 *Feudi conceſſio cum clauſula (cum iure Baiulationis) quid operetur, & quibus talis clauſula concedatur, & nume.* 6.

7 *Feudi conceſſio cum Caſtro, vel Villa, aut Caſale, quã tribuat iuriſdictionẽ.*

8 *Feudum conceſſum cum integro ſtatu, quam iuriſdictionem Baroni afferat.*

9 *Feudi conceſſio quando nullam Baroni tribuat iuriſdictionem.*

10 *Feudo, ſeu Caſtro conceſſo cum territorio, ac iuribus, & pertinentijs ſuis, quæ iuriſdictio Baroni cõceſſa videatur, & num.* 11. *vſque ad nu.* 16.

14 *Imperium merum, & mixtum, non ita de facili antiquitus concedebatur.*

15 *Barones hodie in Regno, ac etiam Ciuitates Demaniales ex priuilegio habẽt merum, & mixtum Imperium.*

16 *Feudo, ſeu Caſtro conceſſo cum iuriſdictionibus ſuis, quam iuriſdictionẽ Baro conſequatur.*

17 *Feudi conceſſio cum omni iuriſdictione, quid operetur.*

18 *Appellatione omnis iuriſdictionis non venit merum, & mixtum Imperium, & num.* 19.

20 *Imperium merum, & mixtum dicitur ſpecialiſſimum, abſtractum, & ſeparatum à natura generis, ac ius Regiũ nuncupatur.*

21 *Princeps in conceſſione feudi aliqua meri Imperij ſibi reſeruando, reliqua illius concedere videtur.*

22 *Feudum, ſeu Caſtrum, quod ab ipſo Principe adminiſtrabatur, nec alicui Ciuitati ſubderat, ſi alicui concedatur quam iuriſdictionem illi tribuat.*

23 *Feudum conceſſum ab eo, qui tantum in illo merum, & mixtum Imperium habebat, quam iuriſdictionem afferat.*

24 *Feudo, vel caſtro conceſſo cum iuriſdictione alta, & baſſa, quæ poteſtas feudatario conceſſa videtur.*

25 *Feudi, vel Caſtri conceſſio, cum clauſula (quod nullus ſe intromittere valeat) quid operetur.*

26 *Imperium merum, & mixtum intelligitur conceſſum, quando concedi ſolitum eſt.*

27 *Imperium merum, & mixtum motu proprio non conceditur, ſed ad poſtulationem partium, & de ratione n.* 28.

29 *Imperio mero, & mixto conceſſo, veniunt pœna pecuniaria, illiſque Baro vaſſallos mulctare poteſt.*

30 *Barones non habentes merum, & mixtum Imperium non poſſunt mulctare vltra vncias quatuor, nec in criminalibus punire, niſi à relegatione infra; & in ciuilibus cognoſcere vſque ad certam ſummam, niſi aliter ſit de conſuetudine & nu.* 31.

31 *Baro ſi vendat Caſtrum, tunc cenſetur ven-*

vendita iuriſdictio, quæ ipſi Caſtro cohæret.

33 *Iuriſdictio in dubio præſumitur Caſtro cohærere.*

34 *Iuriſdictio per conceſſionem Curiæ, an conceſſa intelligatur.*

35 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium cum omnimoda iuriſdictione ex priuilegio, vel conſuetudine, ſeu præſcriptione, debẽt cognoſcere de primis cauſis vaſſallorum ſuorum, & nõ Rex, & nu.* 37. *&* 46. *& de ratione num.* 36. *ampl. nu.* 40. *&* 43. *cum plurib. ſeqq. lim. nu.* 38. *&* 39.

41 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium, poſſunt vendicare vaſſallos conuentos, vel accuſatos in Magna Curia, ac petere illos ad ſe remitti, & conſequenter ſunt remittendi, limit. d. nu.* 41. *&* 42.

43 *Rex non poteſt conſtituere iudicem, ſeu officialem in Terra Baronis habentis merum, & mixtum Imperium, vt cognoſcat de primis cauſis vaſſallorum, & nu.* 57.

44 *Feudo conceſſo cum mero, & mixto Imperio, quæ conceſſa intelligantur.*

Quæ in conceſſione expreſsè reſeruata non ſunt, tamquam omiſſa conceſſa uidentur, ſub nu. 44. *ampl. nu.* 45.

45 *Regis conceſſiones debent eſſe omnis diminutionis extraneæ.*

47 *Rex ſi non haberet niſi tantum merum Imperium non poſſet conſtituere officialem in loco Baronis habẽtis mixtum, ſeu ſimplicem iuriſdictionem, & ibi limit. & quid in Regno Neapolis, vide nu.* 48.

49 *Rex non poteſt mandare officiali Baronis habentis merum, & mixtum Imperium, quòd cum voto alicuius cauſam expediat, & nume.* 58. *limita. num.* 59.

50 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium ſoli, & in ſolidum habent plenam adminiſtrationem, nec tenentur ſequi, & requirere alterius opinionem, & voluntatem.*

51 *Officium qui non poteſt adminiſtrare tamquam inhabilis, non poteſt eligi conſultor.*

52 *Mulier ſicut non poteſt tutelæ officium gerere, ſic non poteſt à teſtatore mãdari, vt eius conſilio tutela adminiſtretur, & nu.* 53.

54 *Fratres minores Sancti Franciſci, ſicut nõ poſſunt eſſe exequutores teſtamẽti etiam ad pias cauſas, ita non poſſunt exequutoribus conſultores à teſtatore deputari, & nu.* 55. *& de ratione num.* 56.

56 *Quæ directò fieri non poſſunt, per indirectum fieri prohibentur, & n.* 244. *ſed vide nu.* 246.

60 *Barones licet ſint vtiles domini tamen circa ſuam iuriſdictionem exercendam præferuntur Regi, directo domino.*

61 *Vaſſalli Baronum habentium merum, & mixtum Imperium non poſſunt ẽt de communi conſenſu coram non ſuo iudice, & domino litigare, aliàs cauſa ab illo poterit auocari, & nu.* 62.

63 *Iuriſdictionis competentia materiam ĩ cauſis criminalibus, vide remiſſiuè.*

64 *Barones, habentes merum, & mixtum Imperium, poſſunt inhibere ſuis vaſſallis, litigantibus coram alio iudice, vt apud ipſos litigare debeant, & nu.* 67. *& de ratione nu.* 65. *&* 66. *limit. num.* 68.

65 *Ordo ſeruari debet in iuriſdictionalibus, & à iudice inferiori ad ſuperiorẽ eſt recurrendum, nec per ſaltum, ſed gradatim Magiſtratus ſunt adeundi, & nu.* 66.

68 *Baro non poteſt impedire vaſſallos ne adeant ſuperiorem ad querelandum contra ipſum.*

69 *Baro non poteſt renuntiare priuilegio quod habet, vt cauſæ vaſſallorum coram alio iudice diffiniantur in ipſorum præiudicium, & ibi de ratione.*

70 *Baro ſi vti iudex ſuorum vaſſallorum*

recu-

recuſat illorum cauſas cognoſcere, poteſt compelli ad cognoſcendum, & nume. 71.

71 *Baro non poteſt inuitis vaſſallis eorum cauſas alteri iudici delegare, & renuntiare.*

72 *Tutor non poteſt à Principe dari in Terra Baronis.*

73 *Barones in Regno habent primas appellationes, limit. nu. 74. ſed quid de iure communi, vide nu. 77.*

75 *Barones hodie in Regno in Terris ſuis creant iudicem appellationis, ac dant iudicem in ſecundo iudicio partibus non ſuſpectum, & nume. 76. ſed quid de iure communi, vide nu. 77.*

77 *Imperium merum, & mixtum ſi conceditur non comprehendit cauſas appellationum.*

78 *Barones in Regno Neapolis, & Catalonia habent in Terris ſuis primas appellationes, & nu. 79.*

80 *Barones, quibus eſt conceſſa libera poteſtas terminandi, & expediendi cauſas vaſſallorum, non intelliguntur habere cauſas appellationum.*

81 *Barones, quibus eſt facta conceſſio in cauſis per viam reſtitutionis, poſſunt ſtãte primaua conceſſione de ſecundis cauſis, per viam appellationis illas cognoſcere, ampl. nu. 82.*

83 *Barones qui olim ante conceſſionem ſibi factam à Rege, vaſſallos impediebant appellare ad Magnam Curiam, grauiter puniebantur, quod intellige vt d. num. 83.*

84 *Appellatio quando competat Baronibus à ſententijs contra eos latis per iudices ab ipſis aſſignatos, vide remiſſiue. Et quid in cauſa criminali ibidem.*

85 *Barones, Comites, & ſimiles in Regno habent reuiſionem in cauſis valoris vntiarum decem, & infra, & lata ſententia, habetur recurſus ad M. R. C. & num. 86.*

86 *Sententia lata per Baronem in cauſa reuiſionis, habetur recurſus ad M. R. C.*

87 *Reuiſio dicitur remedium extraordinarium, quod ex gratia Principis conceditur.*

Imperium merum, & mixtum ſi conceditur, an comprehendat reuiſionem, ſub nu. 87.

88 *Barones habentes merũ, & mixtũ Imperiũ habẽt cõfiſcationes bonorũ, pœnas, & mulctas, ac omnes introitus cauſarum ciuilium, & criminalium.*

89 *Baro dicitur Procurator Fiſci in rem ſuam.*

90 *Imperium merum, & mixtum ſi conceditur comprehendit etiam condemnationes factas ante conceſſionem: ampl. nu. 91. ſed an veniãt condemnationes, ſeu cõfiſcationes, & pœna, quæ competũt ex edicto Principis poſt conceſſionem, faciente de non delicto delictum, vide num. 92.*

93 *Barones an habeant poteſtatem legis condenda.*

94 *Barones habent poteſtatem cognoſcendi de ponderibus, & menſuris; ſed quid in Regno Neapolitano, vide numer. 95.*

96 *Pondera, & menſura in Regno ab officiali Deputato recognoſcuntur.*

97 *Barones in Regno, an & quando in delictis, parte cedente, poſſint remittere, & componere delinquentes, & quid in Regno Neapolis, & num. 98. 99. & 100.*

101 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium, ſuccedunt in bonis vacantibus.*

102 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium, licet poſſint foriudicare tamen hodie in Regno non ſeruatur, & num. 104.*

103 *Barones in eorum Terris dicuntur Inſtitarij.*

105 *Foriudicare nemo poteſt in Regno poſt Magnam Curiam, niſi Curia Capitanialis Vrbis Panormi, & Curia Straticotialis Vrbis Meſſanæ abſente tamen Domino Prorege, & nu. 106.*

107 *Barones non tenentur reſidere in eorum Terris, nec in vno magis loco quàm in alio.*

108 *Barones poſſunt cauſas vaſſallorum cognoſcere, & ſententias exequi etiam in Terris Demanialibus, ſed hodie requiritur licentia Domini Proregis, ac domini loci, vbi iuriſdictionẽ exercent, & nu. 9. & 10. vſque ad nu. 117. quod idem ſeruatur in Regno Neapolis, vt num. 114.*

Text. in l. extra territorium, ff. de iuriſdict. omn. iudi. limitatur ſub nume. 108.

117 *Barones, melius eſt, habitare in Terris ſuis, ibique vaſſallis iuſtitiam adminiſtrare, & de ratione num. 118. 119. & 120.*

119 *Vaſſallorũ maximè intereſt habere dominos ſuos præſentes.*

120 *Barones non debent extrahere ſuos vaſſallos carceratos in Terris ſuis, niſi hoc faciant, ex magna cauſa, & nume. 121.*

122 *Barones poſſunt Terras ſuas, vel eorum iuriſdictionem alijs locare.*

123 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium poſſunt in Terris ſuis in cauſis criminalibus delegatos deſtinare, & de ratione num. 124. quod intellige vt num. 125.*

126 *Barones habentes merum, & mixtum imperium an poſſint in eorum Terris conſtituere vicarios.*

127 *Barones habentes merum, & mixtum imperium poſſunt tempore belli in eorum Terris conſtituere armorum Capitaneum ad eas cuſtodiendas, quod intellige vt num. 128. & quid hodie ſeruetur, num. 129.*

130 *Belli tempore ſi ſit adhibenda cuſtodia caſtro, & duo reperiantur domini ad quem illorum pertinebit.*

131 *Barones poſſunt arma prohibere in eorum Terris.*

132 *Vaſſalli Baronum etiam reperti in vrbe Panormi debent remitti ad Barones habentes merũ, & mixtum imperiũ.*

133 *Panormi vrbs ex antiquiſſima conſuetudine habet priuilegium vt omnes in ea reperti poſſint ibi conueniri, ſed tamen ad ſuos iudices, & Barones remittuntur, non obſtante dicta conſuetudine.*

134 *Barones ratione iuriſdictionis, quam habent, poſſunt cogere vniuerſitates eorum Terrarum ad reddendum computum adminiſtrationis pecuniarum publicarum, & num. 137. limit. nu. 135. ſed quid hodie in Regno ſeruetur, vide num. 136.*

138 *Princeps an poſſit liberare vniuerſitates a redditione computorum publicarum pecuniarum, vide remiſſiuè.*

139 *Barones poſſunt in eorum Terris conſulatum conſtituere.*

Conſulatus non poteſt per Principem in Terris Baronum eis inuitis cõſtitui, ſub num. 139.

140 *Officiales Regij in locis Baronum non poſſunt literas exequi, niſi fuerint præſentata illis petentibus, ſi tamen hoc habuerint priuilegiũ, vel ſaltim illis notificare.*

141 *Barones habentes merum, & mixtum imperium poſſunt ex aliqua iuſta cauſa interdicere forenſibus, ne territorium feudale ingrediantur.*

142 *Barones poſſunt in locis publicis ſuarum Terrarum depingi facere eorum arma, & quid ſi habeant criminales cauſas tantum, vide num. 143. remiſſiuè.*

144 *Barones habentes caſtrum iure pignoris poſſũt merum, & mixtum imperium in illo adminiſtrare.*

145 *Barones habent remedia poſſeſſoria pro impoſitionibus percipiendis.*

146 *Barones habentes merum, & mixtum imperium poſſunt cognoſcere de delictis, etiam in via publica commiſſis in eorum territorio, & num. 151. & quid ſeruetur in Catalonia, nu. 149. limit. num. 150.*

Via

147 *Via publica eſt illius, cuius eſt territorium, licet eius vſus publicus ſit.*

148 *Via publica venit in conceſſione iuriſdictionis.*

152 *Barones habentes merum, & mixtum imperium poſſunt condemnare ad remigandum tam ad tempus, quàm in perpetuum, & num. 158. ſed non tamen ad beneplacitum, num. 153. declara vt num. 156. ſed quid in deportatis, vide num. 157. ſed qualis, & quanta ſit hæc pœna ad tempus, num. 159.*

154 *Princeps ſolus poteſt condẽnare ad beneplacitum ad remigandum.*

155 *Clauſula (ad beneplacitum) quid operetur, vide remiſſiuè.*

160 *Barones habentes merum, & mixtum imperium, poſſunt inperpetuum exulare, & quid in deportatione, vide nu. 157.*

161 *Fontanell. vir doctiſſimus ad Authore laudatur.*

Fontanell. aſſerens Authorẽ in ſua dec. 38. allucinatum fuiſſe, errore carpitur, ſub num. 161.

162 *Barones habentes iuriſdictionem in caſtro, illam pariter in mari ipſi adiacente habere videntur, & num. 167. ampl. nume. 164. & 165. ſed an ibi poſſint portum adificare, vide num. 166. remiſſiuè, declara vt nume. 167.*

163 *Territorium ſi à Principe concedatur videtur etiam conceſſa iuriſdictio in mari illi adiacente, ampl. num. 164. & 165.*

168 *Mare, & littora eius an ſint de regalibus.*

169 *Barones poſſunt in eorum Terris, & dominio facere Caſtra, & Fortilitia, ac turres adificare pro illarum defenſione etiam ſine licentia Principis, intellige vt num. 170. 171. & 175. ſed hodie de facto non ſeruatur, niſi ad æmulationem alicuius fierent, nu. 172.*

170 *Limitrophius locus quis dicatur.*

171 *Rex tempore Belli, & imminente neceſſitate poteſt ſibi capere Caſtrum Baronis, & an teneatur illi pretium ſoluere, vel ceſſante cauſa illud exinde reſtituere, & numer. 177. 178. & 179.*

173 *Æmulationis cauſa, quando aliquid dicatur factum.*

174 *Caſtrum, vel Fortilitium in proprio ſolo quilibet priuatus poteſt ad ſui defenſionem adificare, lim. 175.*

178 *Fiſcus in omnibus habet ius prælationis ſoluto pretio parti.*

180 *Cuſtodia Fortilitij vaſſalli pertinet ad Principem.*

181 *Barones tenentur munire, & cuſtodire eorum Caſtra pro defenſione ſtatus, & nu. 182. lim. nume. 183. & quid in vaſſallis, & vniuerſitatibus, ibidẽ ſub nu. 183.*

184 *Barones an poſſint Terram dirutam de nouo adificare, & habitare.*

185 *Barones habentes marum, & mixtum Imperium, an vti poſſint clauſula (non obſtante) & clauſula (ſupplentes,) vel clauſula (ſine figura iudicij) aut clauſula (ſola facti veritate inſpecta) & nu. 186. & 187. aut clauſula (ſummaria) ibidem.*

188 *Barones habentes marum, & mixtum Imperum poſſunt delinquentes aſſecurare, & guidare, & num. 189. limit. num. 193. ſed an eorum officiales hoc facere poſſint, & vide numer. 191.*

190 *Delinquentes guidare non eſt gratia, ſed ſuſpenſio.*

192 *Nemo ſub fide Regia, & Magiſtratus decipi debet.*

194 *Barones habentes marum, & mixtũ Imperium poſſunt concedere ſaluũ guardiam, ac ſub ſua protectione vaſſallũ recipere, ampl. nu. 195.*

196 *Imperium marum, & mixtum ſi concedatur, comprehendit etiam carceres, & eorum cuſtodes.*

197 *Imperiũ merum, & mixtum ſi concedatur in vno loco, cenſetur etiam conceſſum in omnibus alijs eiuſdem dominij.*

198 *Barones ex conceſſione meri, & mixti Imperij, an fiſcum habere intelligantur.*

199 *Barones habentes merum, & mixtum Imperium cognoſcere poſſunt de crimine vſurarum.*

200 *Pœna vſurariorum de iure Regni eſt publicationis bonorum.*

201 *Vaſſalli non poſſunt congregare conſilium ſine licẽtia Baronis, vel niſi interueniat eius officialis, & nu. 202. declara vt nu. 203.*

204 *Barones poſſunt cognoſcere cauſam etiam ratione contumatiæ vaſſallorum.*

205 *Barones poſſunt cogere vaſſallos ad ſe ipſos armandum pro capiendis latronibus, & malefactoribus.*

206 *Barones habent in Terris ſuis iura Doghana.*

207 *Barones non poſſunt procedere ex abrupto, & ex proceſſu informatiuo, ſed iuris, & Ritus ordine ſeruato, & nume. 208. & ibi de ratione lim. nume. 209.*

210 *Cauſa delictorum atrociorum Palatino modo expediuntur, & quid in cauſis, in quibus eſſet procedendum ad compilationem proceſſus, vide nume. 211.*

212 *Litera poteſtatis conceſſa Baronibus, ipſis tantum ſunt dirigenda, & nõ alijs officialibus, ne iuriſdictioni fiat præiudicium.*

213 *Barones tenentur detinere eorum territoria ſecura à latronibus, aliàs tenentur ad damna.*

214 *Princeps ex conceſſione facta Baronibus de mero, & mixto Imperio, non poteſt cauſas ſuorum vaſſallorum, niſi in certis caſibus cognoſcere.*

215 *Princeps poteſt ſe intromittere in cauſis Baronum, ſi illas ratione connexitatis, & in conſequentiam cognoſcere velit.*

216 *Princeps in caſibus exceptis, & reſeruatis in priuilegio iuriſdictionis conceſſa Baronibus poteſt ſe intromittere, ampl. nu. 217.*

218 *Barones in cauſis latronum publicorum, & famoſorum non poſſunt petere remiſſionem, ſed à capiente puniri debent.*

219 *Latrones publici, & famoſi, qui dicantur.*

220 *Pirata maris, an comprehendantur, ſub latronibus publicis, & famoſis.*

221 *Princeps cognoſcit, & punit Barones, & vaſſallos receptantes bannitos.*

222 *Barones non poſſunt aſſecurare, & fidare delinquentes, & debitores in eorum Terris, ſed quid ſtante aliqua iuſta cauſa, vide num. 223. remiſſiuè.*

224 *Princeps in appellationibus cauſas vaſſallorum cognoſcere poteſt, vide remiſſiuè.*

225 *Barones ſi ſunt negligentes in puniendis vaſſallis, poteſt Princeps ſe intromittere, & punire.*

226 *Barones ſi non expediunt cauſas vaſſallorum infra terminum ſibi aſſignatum à Principe, tunc poteſt Princeps illas cognoſcere, & nu. 227. intellige vt nu. 228.*

229 *Barones ſi ſunt in aliquo dolo, vel delicto, vel in illo aliquod haberent intereſſe, poſſunt à Principe cognoſci, & puniri.*

230 *Princeps ratione publicæ vtilitatis poteſt ſe intromittere in iuriſdictione Baronum, & nu. 231.*

231 *Princeps poteſt mandare Baroni, vt aliquem capiat in eius Terra, & illum ad ſe tranſmittat, nec tenetur declarare cauſam.*

232 *Princeps in crimine læſæ maieſtatis, vel falſa moneta poteſt ſe intromittere in iuriſdictione Baronis, non obſtante,*

te, quod habeat merum, & mixtum Imperium, ſed intellige vt ibi. remiſſiuè.

233 *Prīceps poteſt cognoſcere cauſas viduarum ad ſe auocatas non obſtante iuriſdictione Baronis.*

234 *Vaſſalli Baronis eligentes forum Principis, an poſſint variare, & iterum eligere curiam Baronis.*

235 *Cauſa vaſſallorum Baronis auocata ad curiam Principis, cenſetur auocata tam quò ad pœnam corporalem, quàm bonorum confiſcationem limit. num. 236.*

237 *Princeps, quando in terris Baronum pauperes à diuitibus opprimuntur, poteſt illorum cauſas cognoſcere, non obſtante mero, & mixto imperio ipſorum.*

238 *Barones ſi malè tractarent ſuos vaſſallos, poteſt Princeps ſe intromittere in eorum iuriſdictione, ac etiam illos iuriſdictione priuare, ſed intellige vt num. 239.*

240 *Princeps an, & quando per legem generalem poſſit ſe intromittere in iuriſdictione Baronum, & illam moderare, vide vſque ad num. 250.*

241 *Legum poteſtas omnis eſt in pectore Principis.*

246 *Princeps poteſt moderare iuriſdictionem ſuorum iudicum, licet per indirectum præiudicet tertio.*

247 *Tex. in l. qui agros C. de omn. agr. deſert. lib. 11. declaratur.*

250 *Barones non poſſunt amplius fori remiſſionem petere, poſtquam eius vaſſalli à Principe fuerint condemnati, vel foriudicati.*

251 *Princeps an in cauſis arduis, & grauioribus delictis propter publicam vtilitatem poſſit ſe intromittere in iuriſdictione Baronum non obſtante eorū mero, & mixto imperio.*

252 *Princeps poteſt ſe intromittere in iuriſdictione Baronum, & ſimilium quando officiales Regij per eorum vaſſallos offenderentur in exercitio ſui officij.*

253 *Princeps poteſt in Terris Baronum citari facere vaſſallos ad perhibendum teſtimonium in cauſis agitatis corā eo, & eius Magiſtratibus.*

254 *Vaſſalli Baronum delinquentes in curia Principis poſſunt ab illo cognoſci non obſtante mero, & mixto imperio illorum.*

255 *Princeps per viam gratiæ poteſt ſe intromittere cum vaſſallis Baronum, illis gratiam concedendo.*

256 *Barones etiam quod habeant merum, & mixtum imperium non poſſunt cognoſcere de exceſſibus, & delictis officialium Regiorum delinquentium in eorum Terris, quod intellige ſi delinquant ratione officij, aliàs ſecus, & num. 257.*

258 *Princeps poteſt ſe intromittere in iuriſdictione Baronis quando vaſſallus delinquens eſt domeſticus ipſius, vel aliqua vrgeret cauſa ſuſpitio, ex qua præſumendum eſſet quod Baro, ad quem remiſſio facienda foret, eum non puniret.*

259 *Princeps ſi reperiatur in Terris Baronū poteſt in illis iuriſdictionē exercere per viam præuentionis.*

260 *Princeps poteſt cognoſcere cauſas vaſſallorum Baronis via grauaminis non obſtante quacumque illius iuriſdictione.*

261 *Princeps ſolus in cauſis portulaniæ poteſt cognoſcere in Terris Baronum, niſi expreſſe aliter in eorum priuilegijs concedatur.*

262 *Princeps an, & quando poſſit viſitatorem mittere ad Terras Baronum, ad feudorum loca reuidendum, & cognoſcendum de delictis illorum, & nu. 263. 264. & 265.*

266 *Princeps poteſt ſe intromittere in cauſis vaſſallorum Baronum cum tractatur de ſaluaguardia ab ipſo illis conceſſa.*

Prin-

267 *Princeps poteſt cognoſcere vaſſallos Baronis delinquentes extra eius territorium, & ibi limita.*

268 *Princeps poteſt ſe intromittere in cauſis vaſſallorum Baronis, cum tractatur de concedenda ſepultura cadaueribus punitorum, ampl. num. 269.*

270 *Princeps cognoſcit cauſas vaſſallorum Baronis in crimine falſa moneta.*

271 *Princeps poteſt ſe intromittere in cauſis vaſſallorum Baronis, vbi ageretur de concedendo actum impunitatis delinquentibus, vt caſum in claro ponant, vel ad effectum capiendi bannitos.*

272 *Barones non poſſunt concedere actum impunitatis delinquentibus, niſi hoc expreſsè in eorum priuilegijs ſit conceſſum.*

273 *Princeps ſolus poteſt concedere dilationes, ſeu moratorias debitoribus.*

Barones non poſſunt concedere dilationes, ſeu moratorias debitoribus, etiam concurrentibus creditoribus, ſub nu. 273. niſi conſuetudo eſſet in contrariam, nu. 274.

275 *Baro non poteſt reuocare ſententiam per eum latam, etiam quod de innocentia condemnati ſibi conſtaret.*

276 *Barones etiam quod habeant merum, & mixtum Imperium non poſſunt vaſſallis collectam imponere, & nu. 278. lim. nu. 279. & 280.*

277 *Princeps ſolus poteſt collectam imponere, quia eſt de regalibus.*

Collecta impoſitio eſt de regalibus, & Principi reſeruatis, ſub nu. 277.

281 *Princeps poteſt ſe intromittere in cauſis vaſſallorum Baronis, quando iniuſtè ſunt vexati ab eius officialibus, nec in proceſſu reperiuntur eſſe delinquentes, quod declara, vt ibi.*

282 *Princeps poteſt ſe intromittere in iuriſdictione Baronis, ſi tractatur de iniurijs, & alijs ſimilibus exceſſibus factis ipſi Baroni, vel eius officialibus, limit. & declara vt numer. 283.*

284 *Princeps ſolus poteſt condemnatum ad famam reſtituere.*

Barones non poſſunt condemnatum ad famam reſtituere, ſub nu. 284.

285 *Princeps ſolus poteſt inſufflare ſpiritum inſtantia in cauſis vaſſallorum Baronis.*

Barones non poſſunt inſufflare ſpiritum inſtantia in cauſis ſuorum vaſſallorum, ſub nu. 285.

286 *Princeps ſolus poteſt emancipare vaſſallos Baronum.*

Barones non poſſunt emancipare ſuos vaſſallos, ſub nu. 286.

ARGVMENTVM.

De Baronum iuriſdictione.

CAPVT XVI.

DIXIMVS de Baronum, Comitũ, Marchionum, Ducum, & Principũ dignitate, eorumque prærogatiuis, conſequens eſt, videre iuriſdictionẽ, quã habẽt erga ſub
1 ditos; ſuper quo † breuiter reſpondendo, non aliam habere dicuntur, niſi eam, quæ à Rege in conceſſione Caſtri, ſeu feudi ex priuilegio conceſſa fuerit, nimirum ſi conceſſio Caſtri, cum territorio per Regem Baroni facta repetiatur, iuriſdictio ſimplex tantum comprehenditur, tum ex diſpoſitione iuris communis, ſecundum *Bartol. in l. prima, in fine, ff. de iuriſdict. omn. iudi. & in l. inter reos, ff. de acquirend. rer. domin. Bald. in l. final. ff. de conſtitutio. Princip.* tum etiam de iure Regni, ex *Afflict. in capit.*

cap. primo, §. *iudices*, *de pac. iuram.*
* *firm.* & in hoc omnes * conſentiunt,
vt dixit *Capic. in ſua inueſtitur. in*
verb. feudorum acceſſoria, *verſic. con-*
ceſſo Caſtro, vel territorio, *Cancer. var.*
reſol. lib. 2. tit. 2. num. 60. cum ſeq. & n.
185. Capibl. de Baron. Pragm. 8. nu. 20.
cum ſeq. D. de Pont. dec. 2. nu. 15. & ſeq.
2 Eo fortius † ſi aliàs Caſtrum conceſ-
ſum ſub iuridictione fuiſſet, nam & iu
riſdictio ipſi Caſtro annexa pertine-
ret, *Andr. in tit. Quid ſit inueſtit. in*
princ. Afflict. ī conſtit. dilationes, n. 4.
Barto. in l. ſi quando, C. de bon. vacant.
lib. 11. Bald. in c. 1. de Cap. qui cur. vēd.
col. 3. & vlt. in l. cum multa, C. de bon.
quæ liber. & in l. 1. §. cum vrbem, vbi ēt
Bart. & cæteri, ff. de offic. Præfect. vrb.
Roder. Suar. alleg. 7. colu. 3 & 4. Curt.
iun. in l. 1. ff. de iuriſd. omn. iud. Frecc.
de ſubfeud. lib. 2. author. 10. Pariſ. conſ.
* *9. nu. 16. libr. 1. de communi* * *opinione*
teſtantur *Couarru. pract. quæſt. c. 1. nu.*
10. Roland. conſ. 42. num. 30. vol. 2. Me-
noch. lib. 3. præſump. 97. n. 14. cum ſeqq.
Decian. reſp. 93. num. 1. lib. 3. Roſental.
de feud. c. 5. concl. 6. Natt. conſ. 405. Cā-
cer. variar. reſol. lib. 3. c. 13. nu. 31. cum
ſeqq. Fontanel. de pact. nupt. clauſ. 4. gl.
3 *11. nu. 11.* maximè † ſi adeſſet clauſula
(cum iuribus, & pertinentijs ſuis) ad
notat. per *Natt. in conſ. 405.* & tradit
eleganter *D. Caſtill. dec. 12. nu. 9. & 10.*
4 *cum ſimilib.* Vel † conceſſio facta eſſet
cum vaſſallis, *Petr. de Gregor. de con-*
ceſſ. feud. par. 7. quæſt. 4. num. 10. tūc
enim cēſetur etiam conſtitutus Iudex
illorum ordinarius, ſecundum *Andr.*
in cap. Imperialē, §. præterea inter duos,
colum. pen. de prohib. feud. alien. per Fi-
der. & in cap. 1. §. ſi quis alium, de pace
tenend. Bart. & Alex. in l. 1. circa finē,
ff. de iuriſd. omn. iud. Afflict. in prælud.
conſtit. Regni, q. 6. nu. 6. & in conſtitu.
Iuſtiarij in 22. notab. num. 37. & in con-
5 *ſtitut. officiorum*, *num. 11.* Vel † ſi di-
ctum fuiſſet (cum iure baiulationis)
quæ clauſula vigore capitulorum
Regni, Baronibus habentibus feuda
plana conceditur, & importat ſimpli-
6 cem † iuriſdictionem, ciuilem, & cri-
minalem, vbi imponenda venit pœna
à relegatione infra, *Andr. & Afflict.*
in conſtitut. locorum Baiuli, Capic. in in-
ueſtit. feud. in verſ. feudorum clauſulæ,
7 *verb. Baiulatione*, & hæc † importare
videntur nomina illa (Caſtrum, Vil-
la, Caſalia) cum iuriſdictionem ipſam
in ſe contineant, *Innocent. ī cap. in li-*
teris, de iure patron. Specul. ī titu. de iu-
riſd. omn. iud. §. 1. verſ. ſed an meri, &
ibi Ioa. Andr. Decia. conſil. 40. num. 22.
8 *volu. 4.* Vel dictum fuerit (cum inte-
gro ſtatu) ad tex. *in l. 2. C. de bon. va-*
cant. lib. 10. Vulte. de feud. cap. 5. nu. 5.
§. huc etiam nonnulli, *verſic. An igitur*
* *etiam Imperium, lib. 1.* vbi * communē
dixit *Scrad. de feud. p. 3. cap. 4. nu. 22.*
& ſeqq. eoque magis in conceſſione
facta a Principe, vt dixerunt *Bald. Al-*
uarot. Prapoſit. Afflict. & cæteri in d. c.
1. de Cap. qui cur. vend. Bart. in l. 1. nu.
16. ff. de iuriſd. omn. iud. quem ibi om-
nes ſequuntur, *Iacob. de Sanct. Georgor.*
in verb. de Caſtro, *Natt. dict. conſil.*
405. nu. 1.
9 Hæc † autem intelligas non proce-
dere, ſi in illo Caſtro non conſueuiſſet
aliqua exerceri iuriſdictio, & Imperiū,
vt latè oſtendit *Menoch.* poſt *alios per*
eum relatos *in d. præſumpt. 97. num. 1.*
cum ſeqq.
10 Sed non modica † fuit apud Do-
ctores controuerſia, ſi ſub iſta Caſtri
conceſſione veniat mærum Impe-
rium, nam de iure communi plurium
fuit opinio negatiua, tamquam ſpe-
ciali nota dignum, *Bald. in cap. quā-*
to, *nume. 5. in fine*, *de indic. cum alijs*
relatis per *Menoch. dict. præſumpt. 97.*
Contraria tamen opinio ſecundum
* alios eſt verior, & communior, * vt
ne dum ſimplex iuriſdictio, ſed etiam
mærum comprehendatur Imperium,
ſe-

ſecundum *Bart.* & poſt *ipſum* com-
muniter* *omnes in d. l.1. ff. de iuriſd.
omn. iud. & in d. l. inter reos, & l. fin.
ff. ſolut. matrim. Alex. in l.3. ff. de acq.
poſſeſſ. Afflict. Prapoſit. & Aluarot. in
dict. cap.1. de Cap. qui cur. vend. idem
Afflict. dec. 122. Rolan. d. conſ. 42. nu. 7.
volum. 2. Natt. d. conſ.* 405. *&* 435. *D.
Tapp.* latiſſimè *in l. fin. cap. 2. num. 27.
par. 1. ff. de conſtit. Princip. Cancer. va-
riar. reſolut. lib. 3. cap. 13. num. 24. Gail.
lib. 2. obſeruat. 62. num.* 8. vbi ex pluri-
bus eam limitant, & declarant, *D. de*
11 *Pont. d. deciſ. 2. nu. 16.* Cęterum † quid-
quid ſit de iure communi in Regno
contrarium dicendum eſt, vt conceſ-
ſo Caſtro cum territorio, & pertinen-
tijs, ac cum omnibus iuribus, non ve-
niat merum imperium *Andr in cap. 1.
§. ſi quis alium, de pac. tenend.* eſtque
ſpecialiter diſpoſitum per *Conſtitut.
Regni incip. ea qua ad decus*, vbi idem
Andr. & Afflict. expreſsè, *Petr. de Gre-
gor. de conceſſ. feud. par. 7. quaſt. 2. nu.
4. 5. & ſequ. Capic. in verb. feudorum
acceſſiones, in verb. conceſſo caſtro, in
fine, Vinc. de Franch. deciſ. 116. num. 3.
D. Tapp. in loco citato num. 35. Afflict.
deciſ. 122. & in prælud. conſtit. Regni,*
12 *quaſt. 6. num. 7.* qui † vlterius extendit,
non tantum in conceſſione facta per
Principem, ſiue Regem; ſed etiam ſi
alius habens in caſtro merum impe-
rium, illud alteri ſimpliciter cedat
non facta expreſſa mentione, & ſpe-
ciali meri, & mixti imperij, tunc. n. il-
13 lud nō cōprehenditur, niſi † ille cedēs
nō haberet niſi merū, & mixtum im-
perium in caſtro, quia tunc vt diſpo-
ſitio aliquid operetur, cenſebitur ceſ-
ſiſſe ius quod habet, ex regula *text. in*
14 *cap. ſi Papa, de priuileg. in 6.* nam † hu-
iuſmodi conceſſio mæri, & mixti Im-
perij nō ita de facili antiquitus fiebat,
maximè ante Reges Aragoneos, vt
dixit *Frec. de ſubfeud. author. 2. poſt nu-
me. 21. Capibl. de Baro. d. prag. 8. nu. 41.
& ſeq. Vinc. de Franc. dec.* 510. In tan-
tum, quod à Ferdinando Rege, & Ca-
rolo Quinto Imperatore in Generali
Colloquio Regni non ſemel pro hu-
iuſmodi conceſſione requiſitis, id mi-
nime obtineri potuit, prout *in capitu.*
126. ſub Ferdinando, *& capit.* 20.
ſub Carolo, & alibi pluries contine-
15 tur, hodie † autem in Regno paſſim
Barones omnes, & Ciuitates dema-
niales habent mærum, & mixtum Im
perium, vel ex priuilegio, vel ex vendi-
tione, quæ ex ſpeciali ordine Regio
ſub die 13. Septembr. 1610. permiſ-
ſa eſt, & de Regno Neapolitano te-
ſtatur poſt *Afflict. Vincent. de Franch.
deciſio.* 170.
16 Idem † erit de conceſſione Caſtri
fortè facta cum iuriſdictionibus ſuis,
ſub qua pariter ſimplex iuriſdictio cō-
tinebitur, neque veniet mærū, & mix-
tum Imperium, ex traditis per *Angel.
ī l. Imperium, colum. 2. verſi. expeditus,
ff. de iuriſd. omn. iud. vbi alij, quos* refert
*Petr. de Gregor. ī d. tracta. p. 7. q. 3. nu.
1. cum ſeqq. Menoch. præſump. 97. nu.
24. & 25. Do. Tapp. ī loco citato, num.*
17 *42. in fine.* Quod † ampliatur etiam
ſi dictum fuiſſet (cum omni iuriſdi-
ctione) *Bald. in d. cap. quanto, colu. 2.
verſicu. pone Epiſcopus, de iudic.* vbi
18 expreſsè voluit, quod † appellatione
omnis iuriſdictionis, non comprehē-
ditur mærum, & mixtum Imperium,
eo quod expreſſam requirit conceſſio-
nem, cum ſit de ſupremis regalibus, vt
dixi *ſupra lib. 1. c. 14. & lib. 3. c. 10. ver.
28. ius regale eſt*, & ob id ſi Princeps
19 † daret omnem iuriſdictionem Caſtri,
non videtur donaſſe mærum, & mix-
20 tum Imperium, quod † ſpecialiſſimū
eſt, abſtractum, & ſeparatum à natura
generis, *vt ibi per Bald. Petr. de Grego.
vbi ſupra n. 4.* & eo magis ius Regium
*Albe. ī l. 1. nu. 34. ff. de offic. eius Luc.
de Penn. ī l. 2. num. 7. C. de veteran. lib.
12. Surd. conſ. 127. num. 61. & 311.
nu. 49.*

num. 49. de Pont. dec. 2.
Attamen gloſſa in clement. 1. in verb. omnimodam, de for. competen. tenuit contrarium, & poſt Iaſ. in dict. l. Imperium, num. 12. Felyn. in capit. quò ad ſedem, num. 3. de offic. ordin. Curt. iun. in dict. l. 1. num. 50. ff. de offic. eius, Roſental. de feud. capit. 5. concluſ. 7. nu. 3. Vulte. in ſimili tractà. cap. 5. num. 5. verſic. imò verò alij, lib. 1. fol. mihi 86.
* vbi ait eſſe* communiorem, Decian. reſpon. 43. num. 5. lib. 3. Dom. Tapp. vbi ſupra, num. 43. Cancer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 13. & 153. & ſequen. Ceſal. conſil. 370. num. 100. volum. 3. Pancirol. conſil. 85. Alciat. conſil. 659. num. 9. Beret. conſ. 9. num. 7. Fontanell. de pact. nupt. clauſu. 4. gloſ. 14. num. 6. & poſt Couarru. & alios, Menoch. d. præſumpt. 97. num. 34. vbi ſubdit idem
21 eſſe ſi aliqua mæri Imperij † ſibi Princeps reſeruaſſet, quo caſu reliqua, quæ mæri Imperij ſunt, cenſentur cōceſſa, Pariſ. conſil. 8. num. 7. & conſil. 9. num. 11. lib. 1. Roſental. dict. concluſ.
22 7. num. 4. lit. D. Vel † ſi Caſtrum ipſum conceſſum à ſolo Principe adminiſtrabat, nec alicui Ciuitati ſubderat, ſecundum Ioa. Andr. in addict. ad Specul. titu. de iuriſdict. omn. iudic. in princip. Oldrad. conſil. 252. Velaſc. in dict. l. Imperium, nume. 35. de com-
* muni* opinione Alciat. in cap. quò ad ſedem, num. 27. de offic. ordin. & declarat idem Menoch. dict. præſumpt. 97.
23 nume. 39. Vel † ſi concedens ſolum mærum, & mixtum Imperium haberet in Caſtro, Afflict. in d. conſtitut. ea quæ ad decus, num. 27. Claud. in Specul. tit. de his qui feud. dar. poſſ. in 7. limit.
24 Vel † ſi conceſſio facta fuiſſet cum iuriſdictione alta, & baſſa, vt poſt alios, notat Vrſill. ad Afflict. deciſ. 122. nu. 8. ſubdens ita iudicatum fuiſſe in Regia Camera, ſequitur D. Tapp. d. cap. 2. nu.
25 45. Vel † ſi fuerit appoſita clauſula (qđ nullus ſe intromittere valeat,) nā operatur abdicationem iuriſdictionis in alijs Tribunalibus concedentis, etiam vaſſallis conſentientibus, & eorum iuriſdictionem prorogantibus, Capic. in ver. feudorum clauſula, ver. ità quod de
26 illis. Vel † ſi mĕrum, & mixtum Imperium concedi conſueuiſſet, Roma. cōſ. 59. n. 3. vbi Add. Iaſ. in l. certi conditio, §. ſi nūmos, n. 19. ff. ſi cert. pet. D. de Pōt. d. dec. 2. nu. 18. vbi allegat Affl. Camer.
27 & alios, licet in Regno mĕrū, & mixtū Imperium motu proprio non concedatur, ſed ad poſtulationem partium, ſecundū Pet. de Greg. de conceſſio. feud.
28 p. 7. q. 2. nu. 6. cum per huiuſmodi mĕri, & mixti Imperij conceſſiones, (vt ipſe ſubdit) derogetur publicæ vtilitati in præiudicium iurium regalium.
29 Eſt bene verum, quòd † ſub tali cōceſſione venient pœnæ pecuniariæ, vt in his Baro poſſit mulctare vaſſallos ſuos, vt per Bald. in l. 1. ff. de offi. præfect. vigil. & in d. l. Imperium, vbi etiā Iaſ. & hoc tamquā ipſius iuriſdictionis fructus, Rolan. conſ. 42. vol. 2. Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 5. n. 42. & 43. D.
30 Tapp. in d. c. 2. n. 48. quāuis † in Baronibus non habētibus mærū, & mixtū Imperiū, hmōi pĕna in Regno nō excedat ſummā vnciarum quatuor, neq;
31 † cognoſcere poſsīt cauſas criminales niſi à relegatione infra, & ciuiles vſq; ad certam ſummā, niſi aliter fuerit de conſuetudine legitimè præſcripta receptum, ad notat. per Petr. de Greg. in d. quæſt. 2. num. 50. vbi refert Capitula, & Regni Pragmaticas de his diſponentes.
32 Quod † ſi vaſſallus vendat Caſtrū, & non Princeps, tunc cenſetur vendita iuriſdictio, quę ipſi Caſtro cohęret, ad tex. in l. teſtator, §. 1. ff. de leg. 1. Bar. in d. l. inter eos, Velaſc. ī d. l. Imperiū, n. 55. Roma. in l. 3. in prin. n. 9. verſ. ſecundo caſu, ff. de acquirend. poſſeſ. poſt alios Couarr. in d. cap. 1. nu. 10. Menoc. d. præ-
33 ſump. 97. nu. 46. vbi ait, quòd † in dubio

bio pręſumitur iuriſdictionem Caſtro
cohærere, *Bartol. in d. l. inter eos, Boer.*
34 *dec.* 50. *num.* 1. ibique † ampliat ea,
quæ de caſtro dicta ſunt, procedere ēt
in cōceſſione curiæ, cuius nomen vni-
uerſale eſt, compræhēdens iuriſdictio-
nem, vt dixerunt *Aret. conſ.* 15. *colu.* 1.
verſ. circa quod Curt. iun. conſ. 158. *nu.*
28. *Paſſeri. conſ.* 14. *num.* 1. *Ceſal. conſ.*
418. *nu.* 21. *&* 38. *lib.* 3. *Roſental d. c.* 5.
concl. 8. *&* 9.

35 Si verò † in priuilegio Baronis repe
riatur expeſsè cōceſſum meru, & mix-
tum Imperiū, cū oīmoda iuriſdictio-
ne, vel illud ex conſuetudine, aut præ-
ſcriptione acquiſitum fuiſſet, vt alias
dixi *ſupra lib.* 1. *c.* 19. *n.* 40. eo caſu Ba-
ro ipſe cognoſcere habebit de cauſis
vaſſallorum ſuorum, & non Rex, cū
36 † habeat iura vtilia cum vtilitate & ef-
fectu, ideoque præfertur Regi in co-
gnitione cauſæ, *Bald. in l. fi. n.* 31. *ver.*
43. *quæro, ff. de rer. diuiſ. Curt. iun. cōſ.*
2. *incip. vaſſallus, nu.* 1. *Pet. de Greg. d.*
q. 2. *num.* 8. vbi poſt *Io. Fabr. & alios,*
37 *quos ipſe* allegat dixit, quòd † non
poſſet Rex, ſeu dominus directus in
Terris Comitis, vel Baronis iuriſdi-
ctionem aliquā in primis cauſis exer-
38 cere, niſi † in caſibus exceptis, idem-
que tradiderunt *Vincent. de Ann. alle-*
gat. 52. *num.* 1. *& ſequen. Couarru. dict.*
cap. 1. *Gregor. Lopez. l.* 68. *titu.* 18. *part.*
3. *verb. tal Villa, Dom. Tapp. in d. cap.*
2. *n.* 28. *cum ſeqq. Pancirol. conſil.* 185.
39 *Ceſal. conſ.* 414. vel † reſultātibus ex ſu
prema iuriſdictione, ſ quibus etiā qđ
Rex promiſiſſet non ſe intromittere,
nō teneretur promiſſionē ſeruare, quia
tenderet in lęſionem ſupremæ autho-
ritatis, & alti dominij, vt concludit
Natt. conſil. 614. *num.* 12. *&* 17. eo-
40 que † maximè ſi in priuilegio adeſſet
clauſula abdicatiua (tu ſolus, & ne-
mo alius) *Capic. deciſio.* 9. *per totam,*
Mandoſ. ad Roman. conſil. 393. *ſub nu-*
me. 4. *Menocch. lib.* 2. *præſumpt.* 18. *nu-*
me. 13. *& ſequen.* vbi teſtatur hanc eſ-
ſe veram & receptam * opinionem,
Ioſeph Ludouic. latè deciſio. 20. & dixi
ſupra libr. 3. *capitul.* 2. Hinc inoleuit
41 practica † in Regno, quòd quan-
do vaſſallus Baronis conuenitur, vel
accuſatur in Magna Curia huius Re-
gni, conſueuit Baro vendicare vaſſal-
lum ſuum, & petere illum ad ſe re-
mitti, & ita conſtito per priuilegium
de huiuſmodi mæro, & mixto Impe-
rio, & quod cauſa non ſit de exceptis
in ipſo priuilegio, ſolet per Magnam
Curiam fieri remiſſio ſeruata forma
Capitu. Regni, ad not. per *Grammat.*
deciſion. 30. *colum. penult. in princip.*
Oſaſc. deciſ. 34. *Roland. conſ.* 48. *volum.*
42 2. niſi † vaſſallus eſſet contumax, nam
vſq; quo ſit carceratus nō concedere-
tur remiſſio *Capiblanc. de Baron. pra-*
gmat. 8. *nume.* 229. *Carauit. Rit.* 205.
nume. 4.

43 Amplia primo † concluſionem pro-
ximè firmatam, vt nec poſſit Rex cō-
ſtituere iudicem, ſeu officialem in
Terra Baronis habentis mærum, &
mixtum Imperium, qui cognoſcat de
primis cauſis vaſſallorum in præiudi-
cium ſuæ omnimodæ iuriſdictionis,
vt latiſſimè concludit *Luc. de Penn. in*
l. prædia, num. 54. *C. de locat. præd. ci-*
uil. lib. 11. *Capiblanc. de Baron. pragma.*
8. *num.* 77. *Lauar. conſil.* 54. cum il-
44 lud † concedendo, omnia, quę propter
id ſpectabant ad eum, conceſſiſſe vi-
deatur, ad text. *in l. fundi, & l. hij qui-*
bus, & l. quicumque, C. de fund. pa-
trimon. lib. 11. & quidquid in conceſ-
ſione reſeruatum expreſsè non fuit,
tamquam omiſſum pro tranſlato ha-
beri debet, ad text. *in l. quidquid, ff.*
45 *de verbor. obligat.* maximè † in Rege,
cuius conceſſiones eſſe debent omnis
diminutionis extraneæ, *Mez. in rubr.*
de orig. feud. nume. 17. *Capic. in verb.*
conceſſo Caſtro, & in Rubr. feudorum
clauſulæ, verb. cognitione, Oſaſc. deciſ.
Peda-

*Pedamont.*65.*nu.*20. *& dec.* 29.*nu.*8.
*Natt.cõſ.*408.*n.*7.*Theſ.dec.*177. *nu.*1.
47 Earum enim † deciſio ſpectat ad ipsũ
Baronẽ, ſeu officialẽ ab eo Deputatũ,
ex doctrina *Bald. in l.*1.*q.*43. *ff. de rer.
diuiſ. cum alijs ſupra* relatis, in tantum
47 q̃d ſi † Rex nõ haberet, niſi mærũ Im-
perium, nõ poſſet tenere officialẽ in lo
co Baronis habẽtis mixtũ, ſeu ſimpli-
cẽ iuriſdictionẽ, niſi cũ euenerit caſus
exercitij iuriſdictionis prędictę, *ad tex.
in c.*1.*de offi. ordinar. in* 6. *Michael Fer-
rer. in* 3.*p. obſeruat. c.*59. *Capic. dec.*27.
*nu.*34. *Cancer. variar. reſol. lib.*2. *tit.*2.
*nu.*290. *& lib.*3.*c.*9.*num.*17. vbi refert
ita iudicatum, & pariter iudicatũ exti-
tiſſe teſtatẽ *D. de Pont. in tract. de poteſt.
Proreg. tit. de elect. offical.* §.1. *n.*54. *&*
48 57. licet † aliud ſeruari aſſeratẽ aliq̃bus
Terris Baronalibus illius Regni, illis
non cõtradicentibus circa reſidentias
Regiæ audientiæ, quę eiſdem Baroni-
bus vtiles redduntur.
49 Amplia ſecundo, † vt nec poterit
mandare officiali Baronis, quod cũ vo
to alicuius cauſam expediat, cũ ex hoc
libera ſibi cauſæ cognitio auferreretẽ,
ad notat. per *Abb. in c. non põt, in fi. de
de re iudic. Bald. in c.*1. *col.*1. *Qui feud.*
50 *dar. poſſ.* vbi ait, q † ille ſolus & in ſoli-
dum plenã hẽt adminiſtrationem, nec
tenetur requirere alterius opinionẽ, ſe-
cundum *gl. in l. Titium, & Maniũ*, §.1.
*ff. de adminiſtr. tut. & facit text. in l. q-
dam decedens*, §. *Papinianus, & d. l. Ti-
51 tium, eo. tit.* vbi q̃ † inhabilis eſt ad of-
ficium nón põt inſtitui Conſultor, &
52 ſic † mulier ſicut non põt officiũ tutelę
gerere, ad tex. *in l. fin. ff. de tutel. l.*1. *C.
quand. mul. tutel. offi. fung. nõ pot. cum
53 ſimil.* ſic † nõ põt à teſtatore mandari,
vt eius conſilio tutela adminiſtretur,
54 & ſicut † Prior, ſeu Cuſtos fratrum mi-
norum nõ põt relinqui exequutor te-
ſtamenti etiã ad pias cauſas, *Clement.
exiui*, §. *cum prædicta, de verb. obligat.*
55 eodem modo † nõ poterit conſultor à
teſtatore deputari exequutori, ita q̃d
teneatur exequutor eius conſiliũ req̃-
56 rere & ſequi, ne † quod directo fieri ne-
quit, per indirectum cõſequatur, vt di
xerũt *Cyn. & Bart. in d. l. quidam dece-
57 dens*, ſic in propoſito, † cum Princeps
non poſſit in loco Baronis cõſtituere
officialẽ, eo quod id ad Baronẽ perti-
neat, qui etiã conſtituit, ſequitẽ vt eidẽ
58 † Princeps mandare nõ poſſit, vt alte-
rius cõſilium ſequatur, vt in ſpecie re-
ſoluit *Curt. iun. in cõſ.*2. *Cancer. varia.
reſolut. lib.*3.*c.*13.*n.*307. *Emil. Verard.
dec.*297. *verb. electio, nu.*6. *Surd. conſil.*
210. *num.*3. & multa alia cumulando
*Natt. ĩ d. conſ.*408. *nu.*4. *& ſeq.* quo lo-
59 ci † limitat, quando id mandaret Rex
ſuo officiali, à quo põt cauſam ad ſui
libitum auocare, eamq. per ſe ipſum
cognoſcere, vel alteri delegare, *l. iudi-
cium ſoluitur, ff. de iudicijs, Bal. in c.*
1. *Quis dicat. Dux, vel Com.* quod ſe-
60 cus eſt † in Barone habente vtile do-
miniũ, q̃ in iuriſdictione exercẽda prę
fertur Regi habenti directum domi-
nium, *l. procuratore in rem ſuam, ff.
de procurat.*
61 Amplia tertio, † vt vaſſalli Barõnũ
habentiũ męrum, & mixtum Imperiũ
non poſſint ẽt de cõi conſenſu litigare
coram nõ ſuo dño, *ad tex. in c. ex trãſ
miſſa, & c. ex tenore, de for. cõpet.* & q̃d-
quid fieret nulliter actũ eſſet, *l. non du-
bitatur, C. de leg. c. Imperialẽ*, §. *prate-
rea ſi inter, de prohib. feud. alienat. per*
62 *Feder.* imò † dñs rectè auocare poterit,
ſecundum *gloſ. in d.* §. *praterea, Iacob.
de S. Georg. de feud. in verb. & dictis vaſ
ſallis pro dictis rebus, nu.*31. *Fab. Ann.
conſ.*107. *nu.*10. *vol.*2. *Gail. lib.*1. *obſer.*
40. *nu.*6. *Duaren. de feud. c.*20. *nu. vlt.
Sonsbecc. de feud. p.*14. *nu.*36. & de cõ-
muni † opinione teſtatur *Iaubel. in cõ-
pend. feud. p.*11. *verb. prorogare, Capibl.
prag.*8. *nu.*78. *Vinc. de Frãc. dec.*529.
*Oſaſc. dec.*78. *nu.*12. *Cancer. lib.*2. *va-
63 riar. reſolut. c.*2. *nu.*192. vbi † aliqua

circa iuriſdictionis prorogationem in
materia criminali adducit, quinimo
64 † poſſent in caſu prædicto à Barone
inhiberi, & prohiberi ne in derogatio-
nem iuriſdictionis eiuſq; priuilegiorũ
65 adeant Regis Curiã, eo quod † in iu-
riſdictionalibus ſeruatur ordo, vt gra-
datim procedatur à iudice inferiori ad
ſuperiorẽ, vt tradit *Michael Ferrer. 3.*
66 *p.obſeruat.c.144. in fi.* & † non pãt per
ſaltum vaſſalli venire ad Principẽ pro
iuſtitia conſequenda, vt docuit *Luc.*
de Penn.T d.l.pradia, Bal. in l.ſicut pra-
penis, col.3, verſ. ſi verò, C. quomod. &
quand. iud. quem ſequitur Franc. in
cap.dilecto, quaſt.27.de appellat. Pariſ.
de Put. de ſindicat.tit. de exceſſ. Baron.
titul.41. verſ.excedunt, Capic.deciſ.9.
limit.1. & deciſ.130. num.10. Petr. de
Gregor. de conceſſ. feud.par.1.quaſt.2.
num.12. & part.8.quaſt.16.num.111.
Frecc. de ſubfeud. lib.2, author. 10. &
13. Capibl. de Baron.prag.3.num.126.
& ſeq. Dom.Carol.Tapp.lib.3.tur.Reg.
tit. de ſentent. nu.3. vbi ita ſeruari per
Collaterale Conſilium, & alia Tribu-
nalia illius Regni teſtatur, *Ann.ſingul.*
568, Vinc. de Franch. deciſ.411, Fab.
Ann.conſ.107.Burſat.conſ.397.nu.19.
lib.4.Cancer.d.c.2.nu 93.& lib.3.c.13.
nu.394. & c.10. nu.30.cum ſeqq. Foll.
in pract.crim.in rub. audiantur excuſa-
tores, qui id Baronibus licere ex multis
cõfirmat, *Amad.à Pont.tit. quis ſit iud.*
in cauſ.feud.n.19.Oſaſc.dec.Pedem.78.
67 *n.12.& ſeq, Surd.conſ.47. & conſ.210.*
nu.10.& dec.147.nu.1, quod † intelli-
ge ſi Baro haberet mærum, & mixtum
Imperium, ſecus ſi ſimplicem tantũ iu
riſdictionẽ habeat, quo caſu minime
prohibere poſſet vaſſallis ne adeãt Cu
riam Regis, vt dixit *Petr. de Greg. in d.*
q.2.nu.14. Bouad.lib.2.polit.c.16.n.81.
Foller. de cenſib. ver. An clericus, Vinc.
de Ann.in ſing.incip. Baro prohibet Boer.
68 *dec. 114.* idq. † maximè procederet, ſi
impedirẽtur adire ſuperiorem, ad quæ

relandum cõtra dominũ, & poſt mul-
tos conſuluit *Hondc. conſ. 105. vol.1.*
69 ſicut † è contra nec poſſet Baro renun-
tiare huiuſmodi priuilegio, ſine ſubdi
ti conſenſu ſaltim in particulari, quia
ad paria iudicantur, ad text. *in cap.1.*
qual.dom.feud.prop.priu, Vinc.de Frãc.
70 *dec.541.nu.7,* quinimò † ſi Baro tãquã
Iudex ſuorũ vaſſallorum recuſaret vti
munere iniuncto, petẽte vaſſallo poſ-
ſet cogi, vt dixit *And.poſt gl.in d.§.pra-*
terea inter duos.nu.9.Curt.de feud.p.7.
nu.14.Capic.dec.162.nu.1.cũ ſeqq. nec
71 † poſſet inuito vaſſallo eius cauſam al
teri renuntiare, vel delegare, *Bal. in cõ-*
ſil.327.incip.pridie conſului, vol.1, Rip.
reſp.10.num.4. & 6. incip. id in effectu
quaritur in titu.de diuerſ.reſcript. aliàs
reſpon.35.lib.2. Vinc.de Frãc.dec.541.
72 Amplia quarto † quòd Rex, ſeu
Princeps non poteſt dare tutorem in
Terra Baronis, vt dixit *Io. Fab. inſti-*
tut. de autherit. tutor.in prĩc.col.4.Cur.
iun.conſ.2. nu.1. & ſeq. Petr. de Greg.
de conceſſ.feud.p.7.q.2.nu.8. Land. de
Princip.concl.138.Surd.conſ.210. n.2.
& 4. Maccabr.conſ.13.num.115.Hipp.
Rim.conſ.715.per totum Natt.cõſ.580.
73 Amplia quinto † in Regno vbi Ba-
rones, ſiue mærum habeant & mixtũ
Imperium, ſiue ſimplicẽ iuriſdictionẽ
ex cap.457. ſub Alfonſo Rege, habẽt
74 primas appellationes, niſi † Magna Cu
ria fuerit in loco, refert *Pet. de Greg. in*
75 *d.q.2.nu.19.* Et propterea † ipſi eligũt
iudicem appellationis, vel dant iudicẽ
76 in ſecundo iudicio partibus non ſuſpe
ctum, id quod fieri dẽt in loco in feu-
dato & non extra, ad latè tradita per
Capibl. de Baron.prag.3. nu.136. Ann.
ſing.560. vel ĩ loco primario Baronis,
ſecundum *eum, Frecc.de ſubfeud.auth.*
28. Vinc.de Franch.dec.526.ſub nu.10.
verb. & ſimiliter Fab. de Anna conſil.
70. verſ. 1. licet de iure communi ſe-
77 cundum veriorem opinionem † ex cõ-
ceſſione mæri, & mixti Imperij appel-
latio-

lationum cauſę non comprehendant,
vt dixit *Ang. in l. 1. §. qui mandatã, in fi. ff. de offic. eius, Curt. in tract. de feud. p. 7. ver. duodecimo quæro. ſub tit. ſi vaſſal. innest. de mer. & mixt. Imper. Iacob. de S. Georg. in verb. & dicti vaſſalli pro dictis rebus, col. 12. verſ. vnum ſemper, & in verſ. cum mero & mixto Imperio*, de
communi *Berrett. cõſ. 13. nu. 1. Capic. ĩ verb. feudorum acceſſoria, verſ. appellationum cauſa, Natt. conſ. 98. nu. 1. vol. 1. & conſ. 309. num. 1. vol. 2. Surd. d. cõſ. 210. n. 39. & conſ. 580. nu. 22. vol. 3. Roland. conſ. 29. vol. 2. Cancer. var. reſol. lib. 3. c. 13. nu. 244. cum ſeq.* idq; ſerua-
78 rit in Regno Neapolitano teſtatur *D. Tapp. in l. fi. c. 2. p. 1. n. 47.* & pariter in
79 † Catalonia dixit *Cancer. lib. 3. c. 3. nu.*
80 *254.* & contraria † opinio torrè procederet vbi in conceſſione diceretur, ꝙ
poſſit Baro cauſas liberè terminare, & expedire, quo caſu intelligeretur facta
cõceſſio (appellatione remota) ſecundum *Fel. & alios in c. irrefragabili, col. 1. de offic. iud. Io. Vinc. de Ann. alleg. 52. nu. 40. & alij*, qui ex aduerſo allegari
81 poſſint. Sed quid † ſi fieret conceſſio per viam reſtõnis ſtante primæua cõceſſione ſpeciali de ſecundis cauſis, ſeu appellationibus, an in ea comprendãtur? & vt aliàs diximus *in add. ad Petr. de Greg. ĩ loco citato*, illas venire cõclusũ fuit, moti authoritate *Andreæ in c. 1. de vaſſall. decrep. ætat. Loffred. latè in c. 1. §. filij, ſi de feud. defunct. milit.*
82 maxime † ſi adeſſet clauſula (pro ut sui prædeceſſores tenuerũt, & poſſederũt) *idem Andr. in c. 1. aliàs ſecundum, verſ. in hoc Regno Siciliæ, quib. mod. feud. cõſt. poſſ. Oldrad. cõſ. 121. ĩ 2. q. Vinc. de Anna d. alleg. 52.* & fuit iudicatũ in ſacro Cõſilio Neapolitano, vt *ibi* dixi; hinc
83 eſt quòd † aliàs in Regno ante conceſſionem d. capit. grauiter puniebantur Barones, qui impediebant vaſſallos appellare ad Magnã Curiam, ad tradita per *Rebuff. de euocat. quæſt. 6. nu. 60. Luc. de Penn. in l. vnica in fin. C. vt nemo ſuſcip. ruſtic. ad ſuum patroc. lib. 11. Petr. de Gregor. in loco citato*, & facit *Bonadill. in d. cap. 16. nu. 81. & 107.* niſi ageretur in cauſis nundinarum, vel de rebus non dependentibus a iuriſdictione Baronis vt exemplificat *Capibl. de Baro. prag. 8. nu. 88. cum ſeq.* vbi ponit alios ſimiles caſus. Quan-
84 do autem † competat Baronibus appellatio à ſententijs contra eos latis per iudices ab ipſis aſſignatos, vide *Cancer. lib. 3. variar. cap. 18. num. 49. Bonadill. d. cap. 16. num. 77. & 79. cum ſeqq.* & quid in cauſa criminali, *Vinc. de Franc. dec. 510. num. 16.*
85 Amplia ſexto † vt pariter in Regno Comites, & Barones habeant reuiſionem in cauſis valoris vnciarum decẽ,
86 & infra, & † lata ſententia per Baronem in cauſa reuiſionis, poteſt ꝑ partem grauatã haberi recurſus ad Magnam Curiam, ex diſpoſitione *capit.*
87 *493.* ſub Rege Alfonſo, licèt aliàs † remedium hoc tanquam extraordinarium, quod ex benignitate, & gratia Principis procedit, ſub conceſſione meri, & mixti Imperij non compræhenderetur, ſecundum *Abb. in cap. ex literis in 5. notab. de in integr. reſtit. Marant. par. 6. tit. de appellat. nu. 18. Iaſ. in Auth. quæ ſupplicatio, C. de precib. Imperator. offerend. Caranz. Rit. 260. num. 6.* & dixi latius *in deciſ. 158. & 196.*
88 Amplia ſeptimo † vt ex hac conceſſione meri, & mixti imperij veniant confiſcationes bonorum, pęnæ, mulctæ, & omnes introitus cauſarum ciuilium, & criminalium, cum ſint fructus iuriſdictionis, *Andr. in cap. 1. §. hæreditatem, & in §. quicumque, & §. poſt natale, & ibi cæteri de pac. tenend. idem Andr. in conſtit. Regni poſt mortem, & in conſtit. cum ſatis, Bart. & alij* communiter* *in l. fi. ff. ſolut. matrim. Luc. de Penn. in l. 1. num. 19. C. de priuil.*

priuileg. ſcholar. lib.12. & ex gloſ. in l.
1. C. ne ſin. iuſſ. princip. Oldrad. conſ.
17. nu.10. Boſſ. de pæn. num.25. Capibl.
prag.8. num.106.109. & 127. cum ſeq.
Roſantel. de feud. c.5. concluſ.4. Ioſeph.
Seſe deciſ. Aragon.77. num.6. Roland.
conſ.29. vol.1. & conſ.42. vol.3. & cõſ.
89 73. & 78. vol.2. vbi ait, quòd † Baro
dicitur procurator fiſci in rem ſuam,
idem Roland. conſ.4. vol.3. Socc. iun.
conſ.76. num.20. vol.4. Theſaur. deciſ.
250. Anton. de Ball. lib.4. quæſt.2. nu.
1. Berett. conſ.47. nu.4. Natt. conſ.212.
in fine, & conſ.659. Farinaz. de delict.
quæſt.25. num.103. Molin. de primog.
Hiſpan. lib.1. cap.25. nu.20. & 21. Bo-
uadill. lib.2. politic. cap.16. num.110. in
fin. D. Tapp. in loco ſupra citato, nu.48.
90 ſubdens, quod venient † etiam con-
demnationes factæ ante cõceſſionem
91 vt dixit Bald. conſ.419. lib.4. ſiue † cõ-
dẽnationes ſint factæ pro delicto cõ-
miſſo in territorio Caſtri, ſiue extra
territorium, vt diſtinguit idem Bald.
conſ.306. lib.4. & dixi in dec.145. p.2.
92 Sed † an competant confiſcationes,
& pęnæ, quæ veniunt ex ædicto Prin-
cipis poſt conceſſionem dicti priuile-
gij faciente de non delicto delictum,
late ſcripſi in d. dec.145. ſed adde om-
nino poſt hæc ſcripta viſum Doctiſs.
Dom. de Pont. in tractat. de poteſt. Pro-
reg. tit. de prouiſion. fier. ſolit. §.3. nu.
26. cum ſeqq. cuius doctrina ſynoda-
lis eſt, & celeberrima, Capiblanc. d.
prag.8. nu.111. & 114.
93 Amplia octauo † vt veniat poteſtas
legis condendæ, vt dixi ſupra lib.3. c.
3. num.46. & dicam infra hoc eodem
lib. c.18.
94 Amplia nono, † vt veniat poteſtas
cognoſcendi de ponderibus, & men-
ſuris, vt dixit Guid. Pap. dec.490. Ann.
ſingul. 388. Caſſan. ſuper conſuet. Bur-
gund. Rubr.1. nu.97. D. Tapp. in loco ci-
95 tato, nu.50. vbi limitat in Regno Nea
politano, in quo particulare Tribunal
eſt erectum circa cognitionem prædi-
ctam põderum, & menſurarũ, Capibl.
de Baron. prag.8. nu.152. & pariter
96 † in Regno noſtro, in quo licet non ſit
tale Tribunal, attamen adeſt deputa-
tus officialis à Curia Regia circa hu-
iuſmodi pondera, & menſuras.
97 Amplia decimo, † vt tales Barones
poſſint parte cedente remittere, & cõ-
ponere delinquentes pro delictis pro
quibus veniebat imponenda pœna
mutilationis membri, vel publicatio-
nis bonorum, eaſq. commutare, & ſi-
bi ipſis eorumq. vtilitati applicare, ex-
98 ceptis † quibuſdam, vt diſpoſitum eſt
in cap.490. ſub Alfonſo Rege. Quod
de iure communi non liceret, ſecun-
dum Andr. quæ ſint regal. verb. & bona
committentiũ, Oſaſc. dec.101. Peregr. de
iur. fiſc. lib.4. tit.8. nu.14. idemq. ſta-
99 tutum eſt in Regno Neapolitano, vbi
vt plurimum merũ, & mixtũ Imperiũ
conceditur cum quatuor literis arbi-
trarijs, quarũ prima eſt quod poſſint
commutare pęnas, cũ alijs, de quibus
per Parid. de Put. de Sind. in verb. com-
100 poſitio, licet † hoc non cõpetat poſt ſen
tentiã latam, ad notat. per Vincent. de
Frãch. dec.370. & dixi ſuper Indult. c.
2. nu.1. & 13. cum ſeq. D. de Pont. de
poteſt. Proreg. tit. de elect. official. §.1.
num.11. Capibl. de Baron. pragm.6. vbi
multa.
101 Amplia vndecimo, † vt ſub eadem
conceſſione veniant bona vacantia, vt
dixit Iacob. de S. Georg. ĩ verb. cum me-
ro, & mixto Imperio, n.17. Boer. dec.50.
nu.14. Frec. de ſubfeud. lib.2. auth.14.
Bouad. lib.2. polit. c.16. n.216. Surd. cõſ.
138. vol.1. & dixi ſupra c.10. lib.3. verſ.
vigeſimumquintum ius Regale.
102 Amplia duodecimo, † vt Baro cũ
clauſula p̃dicta inueſtitus poſſit foriu-
dicare, Afflict. in conſtit. pœnam eorũ,
notab.2. num.15. & 17. quia in eius
103 Terra dicitur etiam Iuſtitiarius, idem
Afflict. in conſt. incip. Magna Curia no-
ſtra,

ſtra,notab.5.& in conſt.honorē,Capibl.
de author.Baro.prag.6.D.Tapp. in loco
citato, num. 52. & faciunt tradita per
104 *Grām.conſ.95.in ciuil.* Id tamē †in Re-
gno per Barones,& alios habētes mę-
rum,& mixtum Imperiū nō ſeruatur,
ſed in caſu contingenti tranſmittūtur
acta ad Magnam Curiam pro foriu-
105 dicatione facienda except is† tantū,ex
inueterata conſuetudine Curia Capi-
taniali Vrbis Panormi,& Straticoria-
106 li Meſſanæ, quæ†abſente Prorege,ſeu
Regni Præſide foriudicare conſueue-
runt,vt teſtatur *Dom.Muta ſuper capi.*
33.nu. 10. ſub Alfonſo Rege, & in
materia, vide *Molfeſ.ſuper conſuetud.*
Neapol.p.4.q.47.per totam.
107 Amplia decimotertio, † quod Ba-
nes non tenentur reſidere in eorū Ter-
ris, vt dixit *Luc.de Penn.in l.fi.C.de lo*
cat.prædio.ciuil.lib.11. nec in vno ma-
gis loco quàm in alio,ſi plures habeāt
Terras *Roland.conſ.1.nu.110.vol.1.* &
dixi *ſupra lib.4.c.4.reſern.18.* & ob id
108 poſſunt†vaſſallorū cauſas cognoſcere
etiam in Ciuitatibus demanialibus,
abſque Regis licentia, ſecundū *Afflic.*
in conſtit.de quæſtionibus, vbi ait eſſe
magnam limitationē ad text. *in l. ex-*
tra territorium,ff. de iuriſd.omn.iudic.
& comprobat ex traditis per *Bal.Abb.*
& alios in c.meminimus,de appell. & c.
109 *fi.de for.compet.* quæ opinio † in Re-
gno recepta nō eſt,eo quod Barones,
niſi præcedat licentia Excellentiſ. Do
mini Proregis nō poſſunt tàm ciuili-
ter, quā criminaliter extra territoriū
110 ius dicere,maxime†in loco vbi reſide-
ret perſona Principis, ad notata per
gloſ. in c.vt litigantes, de offic.ord.in 6.
in verb.expenſis,& ibi Io.Andr.Bald.ī
l.ſi qui ex conſenſu,nu.9.& 10.C.de Epi
ſcop.audient. Alex.in l.fin.nu.7.ff. de
iuriſd.omn.iud.Io.Ant.Lanar.conſ.72.
nu.2. Bonad.poſt alios, lib.2. c.16.nu.
187. vbi latè *& c.21.n.10.litera I.Pe-*
regr.de fideicō.act.23. Frec.de ſubfeud.
lib.2.authorit.30.num.4. vbi ſubdit,
111 quòd †requiritur etiam conſenſus do-
mini illius loci, vt ſcribit *Alex. in d. l.*
fin.vbi etiam Iaſ.num.14. Bart. in l.1.
§.1. de requirend.reis, Fontanell. in
tractat.de pact.nuptial.clauſ.4.gloſ.11.
112 *num.25.& ſeq.* & propterea † conſue-
uimus in Magna Curia huiuſmodi li-
centias concedere, facta prius relatio-
ne Domino Proregi pro faciliori cau-
113 ſarum expeditione, quinimo, † & eo-
rum ſententiæ exequutioni mandan-
tur in eodem loco demaniali, vt plu-
ries vidimus ſeruatum tàm in condē-
natis ad remigandum, quàm etiam
ad mortem naturalem, nam fuerunt
laqueo ſuſpenſi in eodem loco huius
vrbis, vbi ſolet Dominus Prorex, &
Magna Curia ſuas exequi ſententias
114 capitales, & ita † pariter ſeruatur in
Regno Neapolitano, vt aduertit *Do.*
Carol.Tapp. ſuper d.conſtitut. de quæ-
115 *ſtionibus,* licet † poſſent, exiſtentes ex-
tra ſuum territorium, alia facere acta
pro eorum iuriſdictionis adminiſtra-
tione, & mittere exequēda in ſuo ter-
ritorio, vt dixit *Cancer. lib. 3. variar.*
cap.13.num.294. Fontanell.in d.tract.
de pact.nupt.gloſ.10.par.1.num.108.
cum ſequen. quo caſu procedere poſſet
opinio *Affl.in d.conſtit.de quæſtioni-*
116 *bus* (quamuis vt dictum eſt)† requita-
tur etiam licentia domini illius loci,
iuxta *text.* ſingularem *in l. diuus Pius,*
& ibi Caſtrenſ.ff.de ſeruit.ruſtic.præ-
dior.Frec.in d.authorit.30.num.5. Ca-
piblanc. de Baron.pragm.3.num.146.
In tantum quòd † Barones nedum
licentiam prædictam habere debent à
Domino Prorege, (quia eorum iuriſ-
dictio limitata eſt ad certum locum,
& ideo nō licet excedere tenorem Pri-
uilegij) ſed etiam eam obtinere neceſ-
ſe eſt ab Illuſtriſſimo Senatu Panor-
mitano,ſi in eadem vrbe ius dicere in-
tēdunt,& ſic de ſingulis;licet (vt aliàs
117 dixi *lib.4.cap.4.*) melius † eſſet vt ipſi
in

quæſt.228.nu.18.Ant.de Ball. in tit.de
quæſt.lib.4.q.2.nu.67.Frec.de ſubfeud.
lib.2.author.18.Vinc.de An.alleg.130.
nu.15. Montan.de adminiſt.§.9. nu.5.
fol.30.& nu.14.fol.191.Vinc.de Frãc.
dec.43. Auendag.de exequ.mand. p.1.
cap.9.n.1. Bonad.lib.2.polit.c.16.n.50.
vbi refert ita iudicatum,*& lib. 5.c.4.*
num.2. & poſt *alios Muños de Eſcobar.*
de ratiocin.adminiſtr.c.42.num.1.cum
135 *ſeq.*vbi † limitat ſi conſuetudo eſſet in
contrarium, ſecũdum *Cravet. d.conſ.*
238.*nu.*4.eaq.tantũ legitime introdu
cta eſſet,quando per ciues, ſiue conſi-
lium loci (Barone rationes reuidere
volente) prohibitum fuiſſet quomi-
nus reuiſio fieret, & ipſe conſenſerit,
ad notper *gloſ.in l.qui luminibus,ff.de*
136 *ſeruit.vrban.prædior.*in Regno † tamẽ
in pluribus locis Baronum mittuntur
delegati per Tribunal Regij Patrimo-
nij pro uiſione cõpurorum, vbi tamẽ
aliqua ſuſpicionis cauſa cum vaſſallis
137 conſiderari poſſet, aliàs † negandum
minime erit de iure ad Barones hoc
iuspertinere ex citatis Doctoribus ne-
mine contradicente, quibus adde *Cã-*
cer.variar.reſolut.lib.3.cap.3.nu.451.
138 vbi etiam quærit an † Rex poſſit à di-
ctorum computorum ratione vniuer-
ſitatem liberare,*& c.13.nu.119.& ſeq.*
139 Amplia vigeſimo,† quòd Barones
poſſunt in eorum iuriſdictione Con-
ſulatum conſtituere, & non Princeps
eis inuitis,ita *Calic.de iur.fiſc. dubit.8.*
nu.7.lim.59.& 60.Cancer.poſt alios d.
c.13.n.168.Guid.Pap.ſing.422.§.vnũ,
Petr.de Greg.Thol.ſyntag.iur.lib.47.c.
37.par.3.
140 Amplia vigeſimo primo,vt nec poſ-
ſint officiales Regij ĩ locis Baronũ exe
qui literas,niſi prius fuerint eorũ offi-
cialib.pręſentatę, ſi ad hoc fuerĩt req-
ſiti, vel aliàs ſup hoc extaret expreſsũ
priuilegiũ,prout in plurib.Regni par-
tib. extare vidimus,vt dixit *Bar.ĩ l.p-*
hibitũ,C.de iur.fiſ.lib.11.l.eũ qui in fi.
ff.commod.Rebuf.de liter.regal. n.6.Ca
pibl.de Baro.prag.3.n.146.& prag.8.
nu.80. Boer.dec.8.Guid.Pap.dec.446.
Pet. Pecch. de iur.ſiſtẽd.c.16.per totũ,
Auend.de exeq.man.c.11.n.8.Azened.ĩ
l.3.tit.5.n.5.lib.3.recop.Bonad.lib.2.po
*lit.c.20.n.28.*vbi ait ſecuriorẽ eſſe re-
ſolutionẽ,vt notificẽtur ad euitandos
rumores,q oriri poſſent, *Amad.a Põt.*
*ĩ q.Laudem.24.n.55.et 56.*licet cõtra-
riũ teneãt *Boer.dec.8.Guid.Pap.q.346.*
& Natt.conſ.580.
141 Amplia vigeſimoſecũdo,†quòd Ba
rones cũ męro, & mixto Imperio pñt
interdicere alicui forenſi, ne territoriũ
feudale ingrediatur,vt notat *Bru. cõſ.*
*177.& conſ.204.lib.2.*quod intellige
aliqua iuſta cauſa exiſtenre,*Cãcer.d.c.*
13.nu.314.Aſola ſuper decret. Suband.
tit.de edict.ann.gl.4.n.11.Surd.cõſ.210.
nu.15.lib.2.& an poſſit eijcere merca-
tores à loco, *Ann.ſing.54.*
142 Amplia vigeſimotertio,† q Barones
oẽs poſſunt ſibi depingi facere eorũ ar
ma ĩ locis publicis loci infeudati *Cãc.*
143 *d.c.13.n.344.*vbi etiam † ponit, quid
ſi habeant criminales cauſas tantũ ad
notat.*per Capic.dec.27.nu.45. Capibl.*
de authorit.Baron. pragm.8. num.271.
Frecc.de ſubfeud. autho.2.num. 20. &
Auth.47.
144 Amplia vigeſimo quarto,†in Baro-
ne habente Caſtrũ iure pignoris, quia
mærum,& mixrum Imperium admi-
niſtrare poterit, cum ex eo deterius
non reddatur, argum. *l.eleganter, §.*
fina.ff.de pignor.act. Guid. Pap. ſingul.
477. numer. 5. late Cancer. vbi ſupra
nume.366.
145 Amplia vigeſimo quinto, † quòd
Baronibus comperant remedia poſ-
ſeſſoria pro impoſirionibus percipiẽ-
dis, ad text. *in capitu. quarela, ver-*
ſic.fin.de electio. quem ibi notant *Car-*
dinal. Butr. Abb. & Imol. Afflict. de-
ciſio.395. ubi ait hanc eſſe commu-
nem * opinionem Canoniſtarum,

& quę practicatur,eamque confirma-
ri ex legibꝰ apud Hiſpanos, tradit *Ce-*
*ual.comm. contr.comm. q.*885.

146 Amplia vigeſimoſexto,† quòd Ba-
rones habentes mærum,& mixtū Im-
periū cognoſcere poſſunt de delictis ēt
in via publica cōmiſſis, vt notat *Bald.*
*in l. ſi plures,n.*13. *C.de condict. inſert.*
147 *Alciat. in c. quod ſedem, nu.*48. *de offic.*
*ordinar. & reſpon.*1. *lib.*7. ſunt † enim
viæ publicæ illius,cuius eſt territoriū,
& quò ad hoc nō ſunt publicę,ſed pri-
uatę; licet earū vſus ſit publicus, & cū
Baro habeat in toto territorio iuriſdi-
ctionem,nulli dubiū eſt , quod ipſam
148 habeat in vijs,eo maximè quia† in ip-
ſius conceſſione veniunt, ad tex. *in l. ſi*
aliena , §. *hoc iure* , *ff. de vſucap. Cācer.*
*variar.reſol.p.*2.*cap.*2.*num.*90. & 91.
quæ opinio verior eſt de iure,licet in
149 practica contrarium ſeruari in Cata-
lonia referat) *Apegner.in pract.crimin.*
*c.*15.*nu.*4.*cum ſeqq.Fontanell. de pact.*
*nupt. clauſ.*4.*gloſ.*14. *nu.*22.*& ſeq.* vbi
150 † limitat ſi Rex præueniſſet Baronē in
cognitione delicti in via publica com
miſſi,quo caſu teneret Baro quieſcere,
151 & abſtinere . Quidquid † tamē ſit de
præmiſſis in Regno Barones oēs habē
tes męrū,& mixtū Imperiū cognoſcūt
de q̧buſcūq.delictis,ī uijs publicis cō-
miſſis,dūmodo ſint in eorū territorio.

152 Amplia Vigeſimo ſeptimo,† quod
Barones habentes męrū, & mixtū Im
periū poſſunt ad remigandum cōdem
nare, tàm ad tempus, quàm in perpe-
tuum, ad tex. *in l.*2.*ff.de publ.iud. Bel-*
*lug.in Spec.Princ.rubr.*24.*verſ. & pri-*
*mo videamus,nu.*3. *Caucer. variar. re-*
153 *ſolut.lib.*2.*tit.*2.*nu.*45.licet † non poſ-
ſint condemnare ad beneplacitū,cum
154 id† ſoli Principi liceat, ſed tempus de-
bet eſſe certum , ſecundum *Vincēt. de*
*Frāch.dec.*370. *num.* 12. *Capibl.de an-*
*thorit.Baro.prag.*7. *num.*17. *cum ſeqq.*
155 ubi plura ponit de hac† clauſula ad be
neplacitum, *D.de Pont. in tract. depo-*
teſt.Prorег.titu.de prouiſ.fier.ſolit.§.4.
156 *n.*14.Quinimò cōdēnatio dēt fieri ſu-
per Regijs triremibus , & ſic Principi
ſubditis,& nō alienis , ſicut dicitur de
deportatis in Inſulā, ad tex. *in l.relega*
torum.ff.de interd.& releg.Capibl.de
*Baro.c.*7.*nu.*1.& 2. Et quamuis aliàs
158 fuiſſet orta dubitatio † ſi pęna prædi-
cta, qn̄ temporalis eſſet ad mixtū Im-
periū, ſeu ſimplicē iuriſdictionē tantū
habentes pertinere poſſet; Attamē af-
firmatiuā poſt *Peregr. & alios* tenui-
mus opinionem *in dec.noſtra* 167.*nu.*
12.*p.*2.quā nouiſſimè defendunt *Fon-*
*tanell.de pact.nupt.clauſ.*4.*gl.*14. *n.*57.
cum ſeqq. vbi refert ita iudicatum, *Pe-*
*guer.dec.*16.*nu.*3.*& in pract.c.*12.§.9.
159 *nu.* 3. quod† in pęna annorū quinque
infra in plebeis , & annorum quinque
in Caſtro contra nobiles apud nos re-
ceptum eſt, ad nota.per *Cumi.de ſind.*
*in cap.de ſententijs.nu.*46.*cum ſeq.* idē-
160 que † dicendum eſſet de pœna exilij
in perpetuum, quæ ad habentes mæ-
rum , & mixtum Imperium multò
magis competere non eſt dubitan-
dum, vt dixi *in deciſio.* 38. *nume.*5.&
ſequen. ex doctrina *Bartol. in l. Impe-*
rium, nu. 10. *ff. de iuriſdict. omn. iud.*
161 Nec † quidem allucinatum me fuiſ-
ſe auſus eſſet dicere Fontanel. (vir ad-
modū doctiſſimus , ac eruditiſſimus)
*in loco citato, nu.*67.*in fin.* ſi deciſionis
caſum propoſitum penetraſſet, vbi de
exilio perpetuo agebatur, & aliter per
nos determinatum extiterat in exilio
ad tempus *vt ibi num.*14.ſed aliquādo
bonus dormitat Homerus.

162 Amplia vigeſimo octauo, † ꝙ Ba-
rones habētes iuriſdictionē in Caſtro,
illā pariter habeāt ī mari ipſi adiacēti,
vt dixi iūt *Bellug.ī Spec.rub.*30.nā Pñ-
163 ceps† cōcedendo Baroniā cū termino
vr̄ cōcedere territoriū ī mari adiacēti,
& ſic oēm iuriſdōnē in eo , vt notat̄ p
gloſ. in c.vbi maius, de elect. in 6.*l.*1. *C.*
*de claſſi.lib.*11.*et l.de ꝑcario,ff.ad l.Rod.*
Iact.

Iact. Bal. in l. beneficium, ff. de cōſt. Prin
cip. Ang. in l. Inſula, ff. de iudicijs, Rui.
conſ. 28. col. fi. vol. 1. Frec. ī tit. Quis dic.
164 March. nu. 3. maxime † ſi ea Baro vti
ſolitus eſt, vt dixit idem Bellug. vbi ſu-
pra nu. 2. vel ex priuilegio ſibi expreſ-
sè conceſſa fuiſſet, aliàs enim difficile
eſſet in practica id obtinere, cum ſit de
Principi reſeruatis, ad tradita per Pe-
tr. de Greg. de conceſſ. feud. par. 8. q. 12.
Cancer. variar. reſol. c. 13. nu. 236. lib.
3. Oſaſc. dec. Pedem. 155. n. 81. Montal.
de feud. lib. 5. c. 7. verſ. tam & ſi ius pi-
ſcandi, Miſing. reſpon. 1. nu. 162. Decad.
11. Capibl. prag. 8. nu. 145. ver. item ex
165 cepta, & nu. 150. vbi ponit † de Inſula
conceſſa alicui, an extendatur ad ma-
166 re, ſed an ibi poſſit portum † ædifica-
re, vide D. de Pont. de poteſt. Proreg. tit.
de diuerſ. prouiſ. §. de portu. nu. 1. cum
167 ſeq. licet hodie † in Regno ſtante ca-
pitulo 491. ſub Alfonſo Rege fuerint
Comitibus, Baronibus, & alijs feuda-
tarijs huiuſmodi littora maris remiſ-
ſa, & relaxata nō obſtante, quod ī con
ceſſione fuerint expreſſe reſeruata, ſal-
uis tñ iuribus portus, & aliorū iurium
rōne maris Regię Curię cōpetētibus,
ad notat. per Greg. in loco citato, & Bo-
uad. lib. 2. polit. c. 16. nu. 109. lit. C. & n.
217. & adde nouiſſimè Regner. Sext. de
168 regal. lib. 2. c. 3. n. 98. vbi ait, quod † ma
re, & eius littora nō ſunt de Regalib.
169 Amplia vigeſimo nono, quod ſicut
Principes pñt in eorū dominio facere
Caſtra, & Fortilitia ex Bal. ī conſ. 435.
incip. ſuper eo qđ quaritur, an nobilis mi-
les lib. 5. Boer. dec. 320. Anil. c. 22. Prat.
ver. Torres, Cali. de iur. fi. dub. 8. n. 17. et
Cancer. var. reſol. lib. 3. c. 13. n. 18. ita &
Barones prędicti nō prohibētur in eo-
rū feudis ædificare turres, ſeu Caſtrū
cū Fortilitio pro tutela, & defenſione
ſuarū Terrarū, eorumq. vaſſallorū, ad
tex. in l. p prouintias, C. de ædific. priua.
& ibidē Bal. vbi ait, ꝙ multa ſunt de
iſtis Fortilitijs in Comitatu Floren-
tino, & in l. itē Lapilli, n. 5. ī princ. ff. de
rer. diuiſ. & ī d. conſ. 435. Cācer. d. c. 13.
n. 386. idq. procedit ēt ſine licentia do
mini directi, ſecundum Bal. vbi ſupra
Boer. dec. 320. nu. 4. Natt. conſ. 576. in
fi. Fab. de Ann. conſ. 72. n. 4. Rol. cōſ. 84.
nu. 21. lib. 2. qui aliud intelligunt quā-
170 do † fieret ex pecunia Principis, vel
fieret in loco limitrofio, ſeu fronteria,
quā vltimā partem territorij, ſeu Pro-
uintiæ vocamus, vt dixit Boer. d. dec.
320. nu. 16. Cald. conſ. 8. nu. 27. quo ca
171 ſu † poſſet etiā Rex ſibi capere Caſtrū
pro ſecuro ſtatu Regni, ſoluto tamen
pretio, vt aliàs in Regno fuit ſeruatū
172 in Terra Auguſtæ, licet hoc † non ſer-
uetur de facto, qa ſi vaſſalli hoc tēta-
rēt, malè ageretur cū eis, niſi fieret ad
ęmulationē alterius, Doctores oēs in d.
l. per Prouincias, Boer. d. dec. 320. n. 8. et
ſeq. vbi teſtat̄ de * cōmuni, & ſubdit,
173 ſatis dici † ad ęmulationē, quādo ędi-
ficans minatus eſt alteri ſe id factu-
rum, vel quando ſibi hoc non erat ne-
ceſſariam.
174 Quod ſi eſſemus † in priuatis nulli
dubium eſt, quòd in proprio ſolo pñt
Caſtrum, ſeu Fortilitiū ædificare pro
eorum defenſione, vt propriè loquit̄
tex. in d. l. per Prouintias, & ibi Bal. Ho
ſtienſ. Innoc. & alij ī Cap. Piſanis, de re-
ſtit. ſpol. Guid. Pap. ſing. 423. Rol. d. cōſ.
84. vol. 2. Boer. d. dec. 320. Secus tñ di-
175 cendum † eſſet in territorio, vbi Baro,
vel alius haberet iuriſdictionē, etiam
quod ſit locus proprius, vt tradit Affl.
in c. 1. Quæ ſint regal. in verb. Palatia,
nu. 5. qui ait, ita fuiſſe determinatū, ad
notat. in d. c. Piſanis, Io. Andr. in c. ſi Ci
uitas de ſent. excomm. lib. 6. Andr. in cō-
ſtit. Caſtra, & Turres, Luc. de Pēn. ī Ru
br. de Metat. lib. 11. Bal. ī l. fi. C. de pact.
inter empt. & vend. & in c. 1. de cont.
inter domin. & vaſſall. Boer. latè d. dec.
320. Auend. de exeq. mād. c. 20. Fōtan.
de pact. nupt. clauſ. 4. gl. 11. nu. 9. vbi pa-
riter idem iudicatū fuiſſe per Senatū

Cathaloniæ teſtatur, ſubdens, quod
ex quo conſtructio Turris, de qua age
batur reſpiciebat publicam vtilitatẽ,
quia fiebat pro defenſione portus fuit
ppea in eadẽ ſnīa declaratū, quod te-
nebantur domini licentiam cōcedere,
ſi petita fuiſſet cum impoſitione con-
grui cenſus, *vt ibi per eum.*

176 Hinc eſt quod † Rex imminente ali
qua neceſſitate poterit Caſtrum Baro
nis munire, & fortificare, ad tex. *in l. ſi
ita, §. 1. vbi Bald. in vtraq; lect. de vſu.
& habit. l. cuius, ff. de vſufr. And. in c.
1. §. nec dominus, de probib. feud. alien.
per Fider. Bald. & Prapoſ. in c. 1. §. quid
ergo, vbi etiam Affl. nu. 13. de inueſt. de
re alien. fact. Alciat. conſ. 235. Fulgoſ. ĩ
l. diuus, §. licet, eod. tit. de vſu & habit.
Capic. dec. 27. Frecc. lib. 2. de ſubfeud.
author. 12. Rolād. conſ. 69. lib. 2. Palat.
Rub. in c. per veſtras de donat. inter vir.
& vx. Vinc. Ann. in alleg. 94. n. 9. vol. 2.*
dicens, ita fuiſſe iudicatum per Colla-
terale Conſilium, *Vin. dec. 4. nu. 40. &
41. D. de Pont. in tract. de poteſt. Proreg.
tit. de elect. offici al. §. 1. num. 25.* & ita
ſæpius determinauit Regia Camera
177 Summariæ, nec † teneretur Rex ſolue-
re aliquid Baroni, ſeu alteri domino,
cùm auferatur Caſtrum ad cuſtodiā
tantum pro cauſa neceſſitatis, vt aliàs
fuit iudicatum in eadẽ Regia Camera
178 Sūmariæ, nā † & ſi Fiſcus in omnibus
habeat ius prælationis, & quādo vult
præferri, teneatur ſoluere iuſtum pre-
tium, ad tex. *in l. 1. C. de ſerui. qui pro
pram. liber. accip.* id tamen procedit
quando ſuis caſibus rem illam appli-
care vellet, & de ea diſponere, ſecus ſi
ad cuſtodiam tantum, in quo caſu mi
litare videntur *Iura & deciſiones* rela-
179 tæ, qua † ceſſante debet illud reſtitue-
re priori domino, etiam ſine expenſa-
rum refectione, *Bal. in l. ſi aliquam, ff.
de offi. Proconſ. & Lega. et in Auth. nūc
ſi hæres, ſub nu. 2. C. de litigioſ. Rol. d.
conſ. 69. nu. 29. vol. 1. & conſ. 56. vol. 4.
Vaſq. controuerſ. illuſtr. perſon. c. 6.* Cu-
180 ſtodia † enim Fortilitij vaſſalli perti-
net ad ſuperiorem *Gramm. dec. 53. nu.
11. & inter conſilia feudalia diuerſorū,
conſ. 117. nu. 284. lib. 1.* quamuis Ba-
181 rones teneantur munire eorum Ca-
ſtra, vt tradit *Bonad. lib. 4. polit. cap. 1.
nu. 24. & c. 2. nu. 19. Surd. conſ. 83. nu.
182 7. Mandel. conſ. 403. nu. 2.* quinimo &
poſſet dominus vaſſallum Baronem
cogere ad muniendum, & cuſtodien-
dum Caſtrum ſibi conceſſum pro tu-
tela ſui ſtatus, vt poſt *Bal. in conſ. 138.
lib. 1.* tradit eleganter *Natt. ĩ conſ. 557.
ſub nu. 5. Garſ. de expenſ. cap. 21. nu. 31.*
183 niſi † Baro non haberet modū facien-
di talem impenſam, ad tradita per
Vaſq. & Rol. in locis citatis, & quando
vaſſalli teneantur ad refectionem Ca-
ſtri, ſeu murorum, vide *Vinc. de Franc.
dec. 78.* & poſt alios *Fab. de Ann. conſ.
184 72.* Sed an † Baro poſſit Terram diru-
tā de nouo ædificare, & habitare ? dic
quod nō, niſi cum licentia Principis,
ad not. per *Affl. dec. 265. nu. 10. D. de
Pont. de poteſt. Proreg. tit. de diuerſ. pro
viſit. in princ.* vbi alios cumulat.

185 Amplia trigeſimo, † quòd Baro in-
ueſtitus de mæro, & mixto Imperio
poteſt vti clauſula (non obſtante,) &
(clauſula ſupplentes) *Rui. conſ. 187.
vol. 2.* attamen contrarium tenet *Bo-
uadil. lib. 2. polit. c. 16. nu. 182.* ſicut di-
186 citur de eorum † reſcriptis, cum clau-
ſulis (ſine figura iudicij & ſola facti ve
ritate inſpecta) quæ pariter fieri prohi
bentur, vt dixit *Capibl. de Baron. prag.
8. num. 134. & Bernard. Pand. ſuper
prag. 1. de ordi. iudicio. nu. 166.* vbi limi-
187 tat † quatuor modis, *vt ibi per eum*,
& eſt expreſſe prouiſum in Regno per
cap. 34. ſub Alfonſo Rege, vel reſcri-
bere eorum officialib⁹, quod in cauſis
ordinarijs ſummariè procedant *Boſſ.
de Princip. nu. 287.* quem ſequitur *Ro-
land. cōſ. 4. nu. 34. vol. 3.* niſi in Comiti-
bus, & Marchionibus iura Imperij
haben-

habentibus, vt dixi ſupra lib. 3. cap. 4.
num. 262.
188 Amplia trigeſimo primo † quod
criminoſi, aſſecurari, & guidari poſ-
ſunt in loco Baronis, habẽtis merum,
& mixtum imperium, ad tex. in Auth.
vt differẽt. iudic. in princ. Bellug. in ſpe-
cul. Princip. rubr. 23. §. ſed pone num.
15. verſic. item quia Vital. de Clauſul.
verb. ſecuritate pendente, vbi ait quod
189 in ſua † iuriſdictione poteſt quis delin-
quẽtem guidare ad tempus, eo quod
190 † non eſt gratia, ſed ſuſpenſio, Vinc. de
191 Franc. deciſ. 370. vbi limitat in officia-
libus Baronum, qui poteſtatem hanc
nõ habent, licet ſi caſus capturę con-
192 tingeret, deberet relaxari, ne quis † ſub
fide magiſtratus decipiatur, ad tex. in
l. 1. C. de his qui veni. ata. impetr. Vinc.
193 de Franc. dec. 258. niſi † eſſet bannitus
à Rege, à quo Baro iuriſdictionẽ ha-
beret, vt tradit Batard. ad Clar. quaſt.
71. num. 22. Bonadell. lib. 2. polit. cap. 16.
num. 126. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. auth.
45. num. 1. & 2. Afflict. dec. 4. Cancer.
variar. lib. 3. cap. 13. nu. 239. vel eſſent
foriudicati, & latrones, vt poſt Frecc.
in loco citato dixit Capibl. prag. 6. n. 75.
& ſeq. vbi alijs modis limitat.
194 Amplia trigeſimoſecundo † vt hu-
iuſmodi Barones poſſint cõcedere ſal-
uamguardiam, hoc eſt recipere ſub eo
rum protectione, vt poſt alios dixit
Farinaz. de carcerib. & carcerat. quaſt.
29. num. 102. vſque ad finem, maximè
195 † ſi id fieret ꝑ ſecuritate alicuius ſub-
diti, ne ab eius inimicis offendatur, ſe-
cundum Angel. in l. vt inter, num. 4. ff.
de ſepul. viol. Pariſ. conſ. 168. per totum
volu. 4. Frecc. in loco citato Anil. in cap.
2. prat. nu. 7. & 8. Auẽd. de exeq. mand.
cap. 11. nu. 3. & 4.
196 Amplia trigeſimotertio † vt ſub cõ-
ceſſione meri, & mixti imperij facta
Baroni, veniant etiam carceres, & eo-
rum cuſtodes, Clar. in §. fin. quaſt. 46.
num. 3. Cancer. lib. 2. Variar. reſolut. tit.
2. nu. 57. Anil. cap. 18. Prat. in verb. car-
cer, & in verb. ſeq.
197 Amplia trigeſimoquarto † quod cõ-
ceſſo mero, & mixto imperio in vno
loco cenſetur etiam cõceſſum in om-
nibus alijs locis eiuſdem domini, vt
poſt infinitos tradit Menoch. in conſil.
1002. num. 8. vol. 11.
198 Amplia trigeſimoquinto † vt Ba-
rones ex cõceſſione meri, & mixti im-
perij fiſcum habeant, quod intellige
vt ſupra dixi cap. 10. Regal. 1. ver. rur-
ſus nec Barones.
199 Amplia trigeſimoſexto † vt Baro-
nes habentes merum, & mixtum im-
perium cognoſcant de crimine vſura-
rum, vt fuiſſe iudicatum per Sacrum
Conſilium iunctis, & vnitis omnibus
200 aulis teſtatur Vinc. in dec. 237. in † quo
per Conſt. Regni, Vſurariorum, pęna
eſt publicationis bonorum, licet ipſe
contrarium ſeruatum vidiſſe ſubdat
in Regijs audientijs, ſed non eſt re-
cedendum à ſententia Sacri Conſilij,
quæ confirmatur ex dictis per Iacob.
de Sancto Georg. in ver. & in mero, &
mixto imperio, Capibl. de Baron. prag.
8. num. 110.
201 Amplia trigeſimoſeptimo † quod
vaſſalli non poſſunt ſe congregare pro
detinendo conſilium abſq. licẽtia Ba-
ronis vt dixit Vinc. de Franc. dec. 446.
202 quæ † hodie ceſſat, cum ibi interuenire
debeat ſuus officialis, & ab eo fieri ꝓ-
poſitio, vel eo pręſente, ad tex. in l. 2. C.
de decur. vbi gl. in ver. magiſtratus, Ca-
pic. deciſ. 27. num. 22. cum alijs relatis
apud Vincen. de Anna alleg. 52. nu. 77.
vbi Addict. nouiſſima, & in ſing. 388.
Cancer. Varia. reſolu. lib. 3. cap. 13. nu.
163. Auend. de exeq. mand. lib. 2. cap.
15. ver. dicunt tamen. Seſſe de inhib.
inſti. Arag. cap. 29. §. 1. num. 23. & ſeq.
203 Licet † ſi agendum erit contra Baro-
nem, vel eius officiales ſufficiat licẽtia
Excellentiſſimi D. Proregis, ſuique
ſupremi Magiſtratus, & pariter licen-
tia

tia Baronis petita, & non obtenta, ſecundum eum, quem ſequitur *Capibl. de Baren. prag.* 10. *num.* 56. ſed in Regno non conceditur licentia ab Illuſtriſſimo Prorege, niſi audito Barone iuxta formam *Capitul.* 64. ſub Rege Ioanne.

204 Amplia trigeſimooctauo † etiam ratione contumaciæ vaſſallorum, contra quos licet prorogata dicatur iuriſdictio, reſpectu tantum Baronis nihil impedit quin ſuo nomine remiſſionē petere poſſit *Capic. dec.* 9. *lim.* 1. *Vincen. de Franc. dec.* 411. *Fab. Anna conſ.* 107. *vel.* 2. *& poſt alios Dom. de Pent. de poteſt. Prereg. titu. de electio. officia.* §. 1. *num.* 22.

205 Amplia trigeſimonono † quod Baro poteſt cogere vaſſallos ad ſe ipſos armandum pro capiendis latronibus, & malefactoribus, vt dixit *Luc. de Penn. in l.* 1. *C. ne ruſtic. ad vll. obſeq. lib.* 11. *Caſſan. in cõſuet. Burgund. rubr.* 1. *tit. de droit.* §. 4. *circa princip. nu.* 11. *Canc er. variar. reſol. lib.* 3. *cap.* 13. *nu.* 62. & in materia plura addit *Capibl. de Baron. prag.* 19. *num.* 35. *cum ſeqq.*

206 Amplia quadrageſimo † quod habeant iura doghanæ *Petr. de Greg. de conceſſ. feud. part.* 7. *quaſt.* 3. *num.* 8.

207 Intellige † tamen prædicta, quòd Barones, & alij feudatarij, habentes merum, & mixtum imperium, teneātur, & debeant illud exercere iuris, & ritus ordine ſeruato, nō autem ex abrupto, & ex proceſſu informatiuo, *ex cap. Regni* 34. ſub Alphonſo Rege, quod fuit inde confirmatum per Regiam *Pragmaticam primam, tit.* 27. *tom.* 2. vt dixit *Petr. de Gregor. in tractat. de conceſſ. feud. par.* 7. *quaſt.* 2. *nu.* 21. *&* 22. ſubdens rationem eſſe, quia Rex concedendo alicui merum, & mixtum imperium, intelligitur cōceſſiſſe, vt illud exerceat cum debita cauſæ cognitione, & non cum illa plenitudine poteſtatis, quam Rex concedens habebat, vt voluit *Innoc. in cap. cum ad monaſterium, gloſ. niſi ex cauſa, in fine de ſtat. monach. Felin. in capit. qua in eccleſiarum, num.* 32. *declarat.* 4. *de conſtitut. Capibl. de Baren. prag.* 8. *num.* 53. *cum ſeq.* & diximus ſupra *cap.* 12. *num.* 47.

208 *lib.* 1. & propterea † non poſſunt Comites, & Barones in delictis arduis cō tra delinquentes ad torturam procedere, niſi concluſo prius proceſſu iuxta formam Ritus Regni, niſi † forte ſu- 209
per hoc obtinuerint diſpenſationem à Principe, quæ hodie ſtantibus *literis* Regijs datis Madrid die 8. Aprilis 1591. *cap.* 12. debet omnino expediri

210 in caſibus atrocioribus, in quibus † palatino modo tantum procedi poteſt,

211 & quando ex † aliqua iuſta cauſa in huiuſmodi delictis neceſſarium eſſet procedere ad compilationem proceſſus, id fieri permictitur præcedente vo-

212 to iudicum, audito fiſco, Hæ † tamen literæ poteſtatis dirigūtur ipſis Baronibus, & non alteri, aliàs eorum iuriſdictioni præiudicaretur, cum eam habeant priuatiuè conceſſam, vt notat *Anton. de Ball. lib.* 3. *de liter. diſpenſat. pramiſſ.* 8.

213 Intellige ſecundo † quòd Barones habentes merum, & mixtum imperiū detinere habeant eorum territoria ſecura à latronibus, aliàs tenerentur ad omnia damna, vt dixerūt *Luc. de Pēn. in l. annonas, C. de erogat. milit. ann. lib.* 10. *Auendag. de exequ. mandat. cap.* 1. *num.* 12. *verſ. aut enim quaritur, Bonadill. lib.* 2. *polit. cap.* 16. *num.* 49. *Palat. Run. in cap. per veſtras, ad finem, ampl.* 9. *num.* 8. *&* 9. *fol.* 546. *de donat. inter vir, & vxer. Burg. de Paz. ī l.* 3. *Thaur. nu.* 453. *cum ſimilib.*

214 Prædicta † tamen concluſio ſic ampliata pluribus modis limitanda, & intelligenda venit, quandoquidem, & ſi verum ſit, quòd Princeps alicui iuriſdictionem concedens in perpetuum in aliquo loco, maxime cum mero, & mixto

mixto imperio, non poſſit in vaſſallo-
rũ cauſis aliquo modo ſe intromictere,
cũ priuatiuè quò ad ſe,& alios Ma-
giſtratus conceſſiſſe videatur, *vt ſupra
lib.3.cap.2.num.46.* explicauimus.at-
tamen plures ſunt caſus, in quibus li-
cet Principi ratione ſupremæ iuriſdi-
ctionis penes ipſum reſidentis, & re-
ſeruatæ, vt pluries dictum eſt, huiuſ-
modi cauſas cognoſcere, non obſtan-
te meri,& mixti imperij conceſſione
215 Baronibus facta; quorũ primus † erit
quando in conſequentiam, & ratione
connexitatis ſe intromictere in feudo
Baronis, eiuſq; iuriſdictione neceſſa-
rium eſſet vt poſt *Anebaran. concludit
Caſſan. in conſ.43.nu.17. Marcabr. conſ.
13. num.115. & ſeq. Capibl. de Baron.
pragm.8. num. 250. Regnier. Sextiu in
tractat. de Regal. lib.1. cap.8. num.12.*
& faciunt tradita *per Capic. deciſ.121.
& in dec. noſtra* 138. *lib.2.*
216 Secundus † caſus eſt in delictis in
eodem priuilegio cõceſſionis per Re-
gem exceptis, de quibus *per Bellug. in
Specul. Princip. rubr.11.§. ex quo præ-
diximus, vbi D. Camill. Borell. in addit.
Azened. in l.1. tit.16. noua recoll. Fon-
tanell. de pact. nupt. clauſ.3. gloſ.3. nu.*
217 47. ſubdens quòd † neque in caſibus
prædictis iuriſdictionem prorogare li-
ceret, ex multis Doctoribus quos ipſe
cumulat, & in his poteſt omnes actus
iuriſdictionales exercere, vt dixit *Rol.
in conſ.80. vol.3.*
218 Tertius † caſus eſt in publicis, & fa-
moſis latronibus, quorum cauſæ ad
Barones nõ remictuntur, ſed à capien-
te puniri debent, vt ſępius in Magna
Curia iudicauimus, ad notat. *in deciſ.*
219 *noſtra* 147.*nu.*4. vbi pariter † habetur
qui nã ſint iſti latrones publici, & an
220 compræhendantur † Piratæ maris vi-
de *Vinc. de Franch. deciſ.142.*
221 Quartus † eſt caſus vbi de Baroni-
bus, & Vaſſallis Bannitos receptanti-
bus ageretur, ex *Pragmat.* Imperiali 4.
*ſub tit. de pan. cleric. & laic. bannit. re-
cept. Vinc. de Franc. deciſ.470. Calic. de
iur. fiſc. dubit.8. num.169. Do. de Ponte
in tracta. de poteſt Proreg. tit. de prouiſ.
fier. ſolut. §.3. num.27. & 47. cum ſeqq.*
vbi videtur tenere contrarium; idque
fuit nouiſsimè declaratum ꝑ Catho-
licum Regem noſtrum in quodam li-
terarum Regiarũ capitulo ibi, *Y quan-
to ala otra duda ſe el conoſimiento delas
cauſas de reçettation perteneçe ala Grã
Corte, o alos Barones tenendo ellos el
mero y miſto Impero, no ay para que ſe
vea eſto poner en duda; ſi no que ſe ten
ga por reſoludo que la Regia Corte ha de
conoſser, y no otro Magiſtrado como por
nos eſta ordenado y declarado.*
222 Quintus † eſt caſus vbi de aſſecuran-
dis delinquentibus, ac debitoribus in
eorum Baronijs agendum eſſet, quod
Baronibus prohibitum eſt nõ obſtan-
te quacumque cõſuetudine, vel priui-
legio, *ex Cap. Regni* 71. ſub Alphonſo
Rege, alijſq; ſimilibus *cõſtitutionibus*,
de quibus per *Petr. de Greg. in tract. de
conceſſ. feud. part.7. quæſt.2. num.24.*
idemque cõfirmatur de iure commu-
ni, vt notant *Bald. Aluarot. & præpoſit.
in cap.1. §. ſi iudex, in 1. notab. de pac.
tenend. & alij* relati *ſupra ampliat.* 31.
223 Sed quid † ſtante aliqua iuſta cauſa
vide *Vinc. de Franch. deciſ.370. Frecc.
lib.2. de ſubfeud. authorit.45. latè D. de
Ponte de poteſtat. Proreg. tit. de prouiſ.
fier. ſolut. §.4. nu.53. cum ſeqq. Regner.
Sextin. de Regal. lib.2. cap.2. nu.44.*
224 Sextus † eſt caſus in cauſis appella-
tionum, (de quibus dixi *ſupra lib. 3.
cap.8.*
225 Septimus † eſt caſus vbi Baro, vel
eius officialis eſſet negligẽs in punien-
do ſubditũ ſuum delinquẽtem, quia
tunc Princeps poteſt manum impo-
nere, & criminoſum punire, *Gramma.
deciſ.30. Brun. conſ.31. num.7. & conſ.
120. vol.2. Soc. iun. conſ.126. vol.3. Cã-
cer. variar. reſolut. lib.3. cap.13. nu.56.*

&

& 282. vbi infinitos cumulat Auēdag. de excqu. mandat. lib.1. cap.5. num.12. Bonadill. lib.2. polit. cap. 16. num. 87. Cabed. deciſ.85. par.2. Capibl. poſt alios de author. Baron. pragmat.3. num.122. Roland. conſ.80. num.12. vol.2. Bellug. in ſpecul. rubr. 24. verſ. poſtremo, ſub num.6.

226 Octauus † eſt caſus vbi Baro non expediret cauſam ſubditi infra terminum ſibi à Principe aſſignatū ſub pœna auocationis, vt in Regno fieri conſueuit, vt dixit Plot. conſ. 24. num.26. cum plurib. ſeqq. Surd. conſ.56. nu.26. & conſ.152. nu.31. & dixi in dec.147. num.20. Gramm. vot.28. Capibl. in loco

227 citato, vbi ait quod † hæc comminatio ſemper fieri deberet per maiorem Magiſtratum, quando fiunt remiſſiones cauſarum, Frec. de ſubf. lib.2. Auth.11.

228 qui † hoc intelligit quando cauſa eſſet in ſtatu quo poſſet expediri.

229 Nonus † eſt caſus vbi Baro eſſet in dolo, & delicti particeps vt concludit Apoſtill. ad Martin. Laud. conſ.37. nu. 39. vel haberet intereſſe, Soc. iun. d. cōſ. 126. Natt. conſ.580. & 614. num.9. & ſeq. & dixi in d. dec.147. in fine.

230 Decimus † eſt caſus ratione publicæ vtilitatis, nā poteſt ſuperior ſe intromictere in feudo vaſſalli, vt per eādem Apoſtill. vbi ſupra num. 40. adeo

231 qđ in caſu prædicto † poſſet Princeps pręcipere Baroni etiam habēri merū, & mixtum imperium vt aliquem capiat abſque informatione, & ad eum trāſmictat, nec tenetur declarare cauſam vt dixit Iaſ. in l. magiſtratibus, ff. de iuriſdict. omn. iudic. quem ſequitur, Auend. de exeq. mandat. lib.1. cap.11. num.11.

232 Vndecimus † eſt caſus in crimine leſe maieſtatis, Soc. iun. d. conſ.126. num. 38. Natt. conſ.580. Boſſ. de princip. nu. 28. intelligendo tamen ſecundum ea quæ tradit Crauett. conſ.128. Brun. d. cōſ.31. num.12. qui tamen caſus ſemper eſt exceptus per ipſam inueſtiturā, ſeu cōceſſionem ad tradita per Capibl. pragmat.8. num.55. cum ſeq. Vincen. de Franc. deciſ. 275.

233 Duodecimus † eſt caſus quando cauſa fuiſſet auocata ob priuilegium viduarum, vel alio modo, ad text. in l. vnic. C. quand. imper. inter pup. & vid. D. T. app. lib.3. iur. Regn. ſub titul. vbi de crimin. ag. oport. nu.40. Bellug. in ſpecul. Princip. rubr. 23. §. ſed pone nu.6. cum ſeqq. & dixi in d. deciſ. noſtra 147. num.

234 28. & ſeqq. vbi † etiam poſui quando vaſſallus poterit variare, & iterum eligere curiā Baronis, ad notata per Afflict. in conſtitut. ſtatuimus num.34. & 35. Capibl. pragm.8. num.154. cum ſeq. & 165. vbi pulchra adducit circa huiuſmodi variationem.

235 Sed an † auocata cauſa ad curiam Principis, cenſeatur etiam auocata ne dum quò ad pœnam corporalem, ſed etiam quò ad bonorum cōfiſcationē, vti acceſſoriam, & dicēdum eſt quod ſic, iuxta tradita in deciſ. noſtra 145. num.39. Caſſan. in conſuetud. Burgund. rubr.1. §.5. verſ. & quoniam, num.395. Auendag. de exeq. mand. cap.11. nu.11. in fine, & cap.18. num.2. Azeued. in l.1. num.33. tit.1. lib.4. recopilat. Bonadill. lib.2. politic. cap.16. nu.112. cum ſeqq.

236 niſi † Baro præueniſſet in cauſa, quia tunc pęna, & bonorum confiſcatio ad Baronē pertineret ad notat. per Amad. à Pont. quaeſt. 24. Natt. conſ.580. cum alijs relatis per Cancer. lib.3. variar. reſolut. cap.13. nu.392. cum ſeqq. de quo tamen articulo plura alibi dicturus ſū in 3. p. deciſionū, & pronunc nihil firmo.

237 Decimustertius † caſus eſt vbi pauper à diuite, vel potēte opprimeretur, Landen. de Princip. quaeſt. 404. quod intelligo ſi Baro potentem, & diuitem protegeret, aliàs ſecus.

238 Decimusquartus † caſus eſt vbi Baro malè verſaretur erga ſuos ſubditos, nam tūc Princeps cognoſcit, & poſſet

etiam

etiam de iure eum priuare iuriſdictio-
ne, quia abutitur dominio ſibi conceſ-
ſo, ideoq; dominari non mæretur, vt
concludit *Curt.conſ.137. Laud.de Prin*
cip.q.451. Berous conſil.76.n.11.vol.3.
Gramm.dec.104. Natt.conſil.614. Ioa.
Frãc.de Leonar. de magiſtr.c.5.nu.11.
Cãcer.variar.reſol. lib.3.c.3.nu.89. D.
*de Pont.dec.16.n.34. Pegner.dec.36.*vbi
239 hoc † intelligunt quando præceſſiſſet
trina monitio, ad tex.*cũ gl.in cap.1.de*
milit.vaſſ.qui cont.eſt, Boſſ. de Princip.
n.55.& ſeq.& dixi *in cõſil.vnic.impreſ.*
poſt primam partẽ deciſion.nu.18.
240 Decimus quintus caſus † eſt (& nõ
ſine aliqua controuerſia) quãdo Prin-
ceps aliquid mandat per legẽ genera-
lem, quo in caſu poteſt ſe intromitte-
re ĩ iuriſdictione Baronis, vt cõcludit
Laud. de Princip. q.72. & Add. ad eũ
in conſ.37.nu.38. Plot.inter conſ. crimi-
nal.conſ.133.n.38. vol.1. Boſſ. de pæn.
nu.25.& de regal.nu.33. Rolan. de Lu-
cr.dot.q.85.nu.5. Surd.conſ.53.num.5.
241 eo quod † omnis legum poteſtas eſt in
pectore Principis, vt inquit *Bal.in l.fi.*
in 1.lect.in princ.ff.de Senat.per tex. in
l.qui agros, C.de omn.agr.deſert. lib.11.
242 Et propterea † poſſet hac via ſuorũ ſeu
datariorum iuriſdictionẽ moderare,
ſecundũ *Boſſ. de for.compet. nu.49. Ro-*
lãd.cõſ.1. num.137.& cõſ.80. volum.2.
Natt.conſ.487. Ceſal.conſ.12. num.29.
Surd.conſ.74. & 79. eoq; pertinet de-
cretũ illud de maiori Magiſtratu, qđ
ferè in oĩb. Lombardiæ partibus ob-
ſeruãt, ſm *Plot.ĩ l. ſi quãdo, C.vnde vi,*
ĩ interpretatione dicti decreti, Boſſ. ĩ lo-
co citato, Maccabr.conſ.13.& 99.
243 Cõtrariã tñ † opinionẽ tenuit idem
Boſſ.ĩ tit.de pæn.n.27. Pancir. cõſ.185.
n.12. Berett.cõſ.38. Surd.cõſ.152.vol.2.
Ceſal.poſt plures ĩ cõſ.302.n.67.& ſeq.
*vol.3.*dicẽs, ꝙ inueſtiturã feudalẽ Prin
ceps lędere nõ põt, ẽt legẽ cõdẽdo, vel
iuriſdõnẽ exercendo, ſuadẽte maximè
244 publica vtilitate, aliàs enim † per indi-
rectum aperta eſſet via Principi cõtra-
ctũ ſuũ eneruare ad libitũ, cõtra tex.*ĩ l.*
245 *digna vox, C.de leg.* eo magis qñ ius eſt
quæſitum de iure naturali, vel gentiũ,
246 & ſic verum nõ eſt, quod † poſſit mode-
rare Princeps iuriſdictionẽ vaſſallorũ,
licet poſſit moderare iuriſdictionem
ſuorũ iudicum, & ſi per indirectũ præ-
iudicet tertio, vt reſpõdet *Becc. cõſ.56.*
num.43. Luc.de Penn. in d.l. qui agros,
247 vbi ait, quod † lex illa loquit̃ in locatio-
nibus poſtea factis, qđ cenſeãtur factę
ſub illa lege, vt euitetur oĩs abſurditas,
& contra decretum de maiori Magi-
ſtratu latè rñdet *Iaſ. conſil.1. Soc. iun.*
conſ.126.volu.3. Soc.ſen.conſ.75. nu.3.
vol.4. Bec.cõ.55.& 56.n.20. Boer.conſ.
45.& cõſ.146. nu.8. vol.3. Sed prima
248 † opinio ſeruatur in practica, licet de
iure verior ſit ſecunda, maxime circa
249 † delationem armorũ, *Mart. Laud. de*
Princip.q.72. Boſſ.de pæn.nu.25. Natt.
conſ.580. vbi ex aliorum mente prędi-
ctas opiniones conciliare conatur.
250 Decimus ſextus † caſus eſt, quan-
do vaſſalli per Principẽ fuiſſent con-
demnati, ſeu forindicati, quo caſu Ba-
ronibus remiſſio nõ competit, vt poſt
Salyc. in l.1.C.vbi de crim.ag oport.&
Bal.in l.executorẽ, nu.23. C. de execut.
rer.iud. dixit *Vinc.de Ann.ſing.56.* vbi
refert ita iudicatũ in Collaterale Cõ-
ſilio, *Capiblanc. pragma.8. num. 230.*
Caron. Ris. 231.nu.2. cum alijs relatis
in noſtra dec.147.
251 Decimus ſeptimus † caſus eſt, vbi
qualitas delictorum, & eorum graui-
tas, ac exorbitãtia illud requirat pro-
pter publicum bonum, quibus caſi-
bus conſueuit cauſas determinari per
Curiam Principis apponendo clau-
ſulam in decretis (pro illa vice tantũ
citra præiudicium iuriſdictionis Ba-
ronis) vt dixit *Dom.de Pont. in tracta.*
de poteſta. Proreg. titu.de elect. official.
§.1. num. 19. & 24. licet contrarium
teneat *Camill. de Curt. de feud. par. 1.*

§. *poteſt. quoque, nu.* 12. ſubdens, quòd
hoc fieri non poteſt, & ſi fit eſt ꝯ ius.

252 Decimus octauus caſus eſt, † quan-
do per vaſſallos offenderētur officiales
Regij in exercitio officij, ad text. *in l.*
nullum, C. de teſtib. Vinc. de Franc. dec.
722. ſecundum quam opinionem fuit
pluries iudicatum in Magna Curia,
vt dixi *in d. dec.* 147. *nu.* 16. *& ſeq.*

253 Decimus nonus † caſus eſt, quod
Princeps, & ſuperior in cauſis coram
eo, vel eius Magiſtratu pēdentibus po
teſt in Terris infeudatis citare ſubdi-
tos feudatariorum ad perhibendum
teſtimonium, vt dixerunt *Natt. in*
conſ. 347. *num.* 12. *conſ.* 580. *num.* 1. *&*
conſ. 614. *nu.* 8. *& ſeq. Cancer. lib.* 3. *va-*
riar. c. 13. *ſub nu.* 335.

254 Vigeſimus caſus † eſt, vbi vaſſalli de-
linquerēt in Curia Prīcipis, ad notat.
per *Vinc. de Franc. in dec.* 129. *nu.* 2. *Ca*
pibl. pragm. 8. *num.* 116. *&* 234. & eſt
expreſsè prouiſum in Regno per Re-
giam Pragmaticam.

255 Vigeſimus primus † caſus eſt, quā-
do id Princeps faceret per viā gratiæ,
quæ vaſſallis Baronū fieri poteſt, vt la
tè proſequitē *Camill. de Curt. de feud. p.*
1. §. *poteſt quoque, nu.* 16. *cum pluribus*
ſeqq. vbi refert ita iudicatū *Bonad. lib.*
2. *polit. c.* 16. *nu.* 123. *& ſeq.* & dixi *in*
cōment. ad Indult. c. 2. *n.* 1. *cū ſeq. c.* 3. *n.*
11. *& c.* 44. *n.* 5. *D. de Pōt. de poteſt. Pro-*
reg. tit. de prouiſ. fier. ſoli. §. 4. *nu.* 45.

256 Vigeſimus ſecūdus † caſus eſt, ſi age
retē de exceſſibus officialiū regiorū de-
linquētiū in loco Baronis, quorū co-
gnitio ſpectat ad ſolā M. C. ex antiquiſ-
ſima Regni cōſuetudine, vt aliàs dixi
in d. dec. 147. *n.* 24. *Cācer. lib.* 3. *var. re-*
ſol. c. 13. *n.* 221. *Capibl. prag.* 8. *n.* 122. li-
257 cet † ſec⁹ ſit ſi delinquerēt extra officiū
Guid. Pap. dec. 328. *Boer. dec.* 9. *Baueri.*
ſing. 21. *incip. cauſæ cognitio, n.* 6. & poſt
alios Cancer. vbi ſupra, & Caball. lib. 1.
reſol. crim. caſ. 53.

258 Vigeſimus tertius † caſus eſt, quādo
vaſſallus delinquens domeſticus eſſet
Baronis, vel aliqua alia vrgeret cauſæ
ſuſpicio, ex qua præſumendum eſſet ꝙ
Baro ad quem remiſſio facienda eſſet,
cum non puniret, ſecundum *Afflict.*
in l. 1. *tit.* 16. *lib.* 8. *n.* 45. *cū alijs* relatis ī
d. dec. 147. *n.* 32. *vſque ad fi.*

259 Vigeſimus quartus † caſus eſt, qn̄
Princeps eſſet in loco Baronis, qa tūc
locum haberet præuentio, & non ob-
ſtante quacumque conceſſione poteſt
erigere baculum iuſtitiæ per omnia lo
ca infeudata, vt dixit *Cancer. lib.* 3 *var.*
reſol. c. 13. *nu.* 335. *Natt. conſ.* 580. *n.* 4.

260 Vigeſimus quintus † caſus eſt, ꝙ per
quantumuis verba generalia, vel præ-
gnantia concedat Rex alicui iuriſdi-
ctionem, ac merum, & mixtum Impe
rium, nunquam tamē cenſetur adem-
ptū vaſſallis ius recurrendi pro graua-
minibus illatis ad Principē, ita *Luc. de*
Penn. in l. in ſacris, C. de prox. ſacr. ſcrin.
lib. 12. *Couar. in repet. regulæ poſſeſſor,* ī
2. *p.* §. 10. *de reg. iuris in* 6. *Capibl. de Ba*
ro. prag. 3. *nu.* 4. *cum ſeq.*

Vigeſimus ſextus † caſus eſt in cau-
261 ſis iuris Portulaniæ in loco Baronis,
cuius iuriſdictio ad Regem pertinet,
niſi in ſpecie huiuſmodi ptās Baroni-
bus concedatur, & in priuilegio legatē,
vt tradit *Minad. in conſtit. Regni in ali-*
quibus, in verb. Comitum, & Baronum,
vbi refert ita iudicatum, *D. Tapp. de cō*
ſtit. Princip. c. 2. *p.* 1. *nu.* 57.

262 Vigeſimus ſeptimus † caſus eſt, quòd
pōt Rex Viſitatorem mittere, q̄ feu-
datariorum loca viſitet, vt dixit *Bald.*
in conſ. 328. *n.* 10. *Capic. in c. Imperialē,*
in verb. Princeps, de probib. feud. alien.
per Fider. Bonad. lib. 2. *polit. c.* 16. *n.* 51.
Capibl. de Baro. pragm. 3. *nu.* 41. ſubdēs
263 hoc hodie † non ſeruari *D. de Pont. in*
tractat. de poteſtat. Proreg. titu. de elect.
264 *official.* §. 1. *nume.* 59. qui † hoc intel-
ligit, quando feudatarius malè tra-
ctaret ſubditos, vel dilapidaret feu-
dum, ſeu grauia onera imponeret, ſe-
cundum

cundum Doctrinam *Bald. in loco cita-*
265 *to*. In tantũ † quod ſecluſis caſibus p̃-
dictis, in quibus cognitio eſt Illuſtriſs.
Domini Proregis, nõ poſſet Viſitator
Generalis cognoſcere de exceſſib⁹ Ba
ronum, vt aliàs fuit determinatum ex
mãdato Regio, teſte *D. de Põt. vbi ſup.*
266 Vigeſimus octauus † caſus eſt in cau-
ſis vaſſallorum habẽtiũ ſaluãguardiã
à Principe ex aliqua iuſta cauſa, ad no
tata per *Guid. Pap. dec. 62. Grãm. dec.*
104. Capibl. de auth. Baro. prag. 3. n. 73.
cum ſeqq. Cãcer. var. reſol. lib. 2. c. 2. n.
167. & lib. 3. c. 13. nu. 160. Free. de ſub-
feud. lib. 2. auth. 8. Petr. de Greg. de con-
ceſ. feud. p. 8. q. 16. n. 6. Azeued. l. 2. tit.
9. lib. 8. recopil. cum alijs, de quibus in-
fra dicemus, *lib. 5. c. 6.* & quid ſi delin-
quat in Terra Baronis, vide *Vinc. de*
Ann. alleg. 44. nu. 4.
267 Vigeſimus nonus † caſus eſt, in deli-
ctis cõmiſſis extra territoriũ Baronis,
vt dixit *Bonad. lib. 2. polit. c. 16. n. 105.*
nisi † in priuilegio Baronis adeſſet clau
ſula (etiam quòd alibi deliquerint) de
quo vide *Minad. dec. 18. Vinc. de Fran*
ch. dec. 505.
268 Trigeſimus caſus † eſt, vbi ageretur
de concedẽda ſepultura cadaueribus
punitorũ, ſm *Capic. in inueſt. feud. in*
ver. feudorũ clauſula, ver. maro, & mix
to Imperio, Iac. de S. Georg. de feud. in
eodẽ, verb. nu. 8. & 10. & in verb. Prin-
ceps, col. 17. Camil. Borell. de praſt. Reg.
269 *Cathol. c. 71. n. 374.* vbi idẽ † ampliat in
Magiſtratibus, ad tex. *in l. 1. in fi. C. de*
cadauer. punit.
270 Trigeſimus primus caſus eſt, in cri-
mine falſę † monetę, ad notat. p *Grãm.*
in conſ. 6. Decia. ĩ tract. crim. to. 1. lib. 4.
c. 52. Borell. de praſtã. Reg. c. 12. nu. 90.
cum ſeq. cum alijs ſupra relatis, nu. 232.
quod intelligo ſi exceptio reperiatᷣ in
priuilegio, aliàs ſecus, ſm *Afflict. de*
regal. in ver. moneta, nu. 30. Peregr. cõſ.
3. nu. 23. vol. 4. ſubdens quod ẽt poteſt
facere ædictũ, extinguendo monetas,
adulterinas à ſuo ſtatu, ſeu Caſtro.
271 Trigeſimus ſecundus † caſus eſt, vbi
ageretur de cõcedẽdo actũ impunita-
tis delinquẽtibus, ad effectũ capiendi
bãnitum, vel vt delictũ aliqđ in claro
ponant *Bonad. lib. 3. polit. c. 13. ſub nu.*
12. cum id ad Principẽ tantũ, & Regẽ
pertineat, vt dixi *ſupra lib. 3. c. 4. reſer.*
55. num. ſed quod hoc cõpetere poſſit
Baroni, vᷣ tenere *Capibl. de Baro. prag.*
272 *6. n. 60.* qđ intellige † ſi haberet ptãtem
ex priuilegio, vt ibi prĕſupponit, aliàs
eius dictũ non põt ſubſtineri, per tra-
ditis *in loco citato*.
273 Trigeſimus tertius † caſus eſt in con
cedẽdis dilationibus, ſiue moratorijs
debitoribus, cum ſit de Principi reſer-
uatis, vt dixit *Bonad. lib. 2. polit. c. 16. n.*
125. & dixi *ſupra d. lib. 3. c. 4. reſern.*
83. idq. Baronibus prohibitũ eſt ẽt cõ
currentibus creditoribus *Capibl. prag.*
274 8. *nu. 145.* niſi † aliud eſſet de conſue-
tudine receptum.
275 Trigeſimus quartus † caſus eſt, qđ
Baro nõ poteſt reuocare ſnĩam per eũ
latam etiã quod de innocentia condẽ-
nati ſibi cõſtaret, vt dixit *Ant. Gomez.*
in l. 40. Thaur. n. 10. verſ. 4. Bonad. d. l.
2. polit. c. 16. nu. 146.
276 Trigeſimus quintus † caſus eſt, vbi
eſſet imponenda collecta vaſſallis, qa
tũc Baro, vel Comes id facere prohi-
betᷣ, vt dixit *Bald. in l. cum multa, in fi.*
ver. extra quaro, C. de bo. qua liber. Luc.
de Penn. in l. contra nu. 13. & ſeq. C. de
re milit. lib. 12. Io. Franc. de Leon. de ma
277 *giſ. c. 5. nu. 12. & 13.* cum earũ † impoſi-
tio ſit de regalibus, quæ ſoli Principi
cõpetunt, vt dixerũt *Andr. & alij in c.*
1. in ver. extraordinaria: qua ſint regal.
278 etiam † ſi Barones haberent mærum,
& mixtũ Imperiũ, vt poſt *Bart. in l. 1.*
in vlt. col. C. de excuſ. muner. lib. 10. di-
xit *Iac. de S. Georg. de feud. in ver. & cũ*
maro, & mixto Imperio, Pet. de Greg. de
cõceſ. feud. p. 7. q. 7. nu. 1. cum ſeqq. Ca-
pibl. de Baro. prag. 1. n. 87. Fab. de Ann.

conſ.59.& 60. niſi † cõceſſio facta fuiſſet cum regalibus, ſecũdũ *Bal.in d.l.cũ multa,in fi.* vel imponeretur ex cõſuetudine, vel præſcriptione tanti t.pis, cuius initij in ɔ̃trium memoria nõ extaret, vt dixerunt poſt *alios Surd. cõſ. 289. Oſaſc.conſ.31. Vinc.de Franch.dec. 56.* vbi id † ampliat quãdo tales collectæ nõ eſſent immoderatæ, & exceſſiuę, quę ſequit̃ *Clar. in §. feudũ, q.29. Pet.de Greg.in d.q.7.* vbi ponit alias limitationes, & ibi ſcripſi, Sed q̃d ꝑ am pliãda terra, vide *Io.Ant.Lanar.cõſ.4.*

281 Trigeſimus ſextus caſus eſt, vbi vaſſallus Baronis iniuſtè vexat reperiatur ab eius officialibus, & in proceſſu nõ appareat delinquẽs, vt dixit *Caravit.Rit.235.* quem ſequit̃ *Vin.dec.237 nu.1.* ſubdens ita pluries vidiſſe obſeruatũ tàm in M. C. V. quàm in Regia audientia, procedẽdo ad eorũ abſolutionẽ, nõ aliter Baronibus remitrẽdo, vel ſi foret loc abſolutioni, cõcedendo remiſſionẽ cũ clauſula, vt officialis ipſe procedat ſuper abſolutione inquiſitorum, qui remittuntur.

282 Trigeſimus ſeptimus † caſus eſt, vbi ageretur de iniurijs, & alijs ſimilibus exceſſibus ɔ̃ Barones, eorũq; offi-

283 ciales illatis, niſi † de conſuetudine, vel ex vi ſuorum priuilegiorũ aliud eſſet diſpoſitũ, ad tex. *in l. creditores, ff. ad l.Iul.de vi priu. Auẽdag.de exeq.mãdat.c.5.n.8.& c.11.n.4.ĩ fi.& ſeq. Azened. ĩ l.10.& 11.n.8.tit.5.lib.3.recop. Cancer.var.reſol.lib.3.c.13.n.197.& 200.* qui refert ita fuiſſe iudicatũ, *Caball.reſolut.crim. caſ.128. Bouad. lib.2. polit.c.16.n.140. in fi.* vbi conſuluiſſe, ait, Barones, vt in huiuſmodi caſibus legitimas recipiãt informationes, eaſque ad ſuperiorem tranſmitant.

284 Trigeſimus octauus † caſus eſt, vbi ageretur de reſtituendo condẽnatũ ad famã, q̃d Principi tantũ cõpetit, vt latè declaraui *ad Indul. cap.20.num.57.* q̃d Baroni prohibitum eſt, vt dixit *Capibl.de Baro. prag.6.nu.90. Bouad. lib. 2.polit.c.16.nu.170.*

285 Trigeſimus nonus † caſus eſt, vbi ageretur de inſufflando ſpiritũ inſtãtiæ in cauſis vaſſallorũ, quod ad Principem pertinet, vt dixit *Capibl. de Baro. prag.8. nu. 137.* ipſiq. tantum reſeruatum eſt, vt dixi *ſupra lib.3.c.4.n. 368. cum ſeq.*

286 Quadrageſimus caſus † eſt, ſi de emãcipatione vaſſallorũ faciẽda tractaretur, quę ſoli Prĩcipi cõperit, vt dixit *Bald.in l.reſcripta.n.6. C.de prec.Imper.offer. Bouad.lib.2.polit.c.16.n.153.*

SVMMARIVM.

1 *Barones omnes habẽtes merum, & mixtum imperium poſſunt in eorum Terris magiſtratus, & officiales ſubordinatos creare, qui eorum nomine iuriſdictionem exerceant, & nu.42.& 43. declara vt nu.3.*

2 *Officialium creatio dicitur fructus iuriſdictionis.*

3 *Barones non poſſunt creare, & erigere Tribunal, ſiue Senatum.*

Princeps ſolus poteſt Tribunal, vel Senatum erigere, & creare, ſub num.3.

4 *Officialium creatio dicitur eſſe ipſamet iuriſdictio.*

5 *Iuriſdictio dicitur ineſſe in ipſo Magiſtratu actu, & habitu, & cohæret illi formaliter, & actiuè, & paſſiuè in perſonis ſubditis.*

6 *Officiorum fructus ad dominum iuriſdictionis pertinent, in quibus ex ſola officialium creatione fundatam habet intentionem in iuriſdictione, & nu.9.*

7 *Officialem eligendi vox dicitur commodum, & fructus veri dominij, ampl. num.8.*

10 *Baronia, Comitatus, & ſimiles dicuntur quædam prouintiola ſua habentes regimina, & iuriſdictiones.*

11 *Barones in eorum Terris ita ſunt deputati ad iuriſdictionem exercendam, ſicut*

cut Præſides ad regimen Prouinciæ.

12 *Barones pro actorum iudiciariorum confectione poſsūt creare ſcribas, & magiſtros notarios.*

13 *Barones non poſſunt creare Tabelliones niſi ex ſpeciali priuilegio, & nu. 14.*

15 *Baro an, & quando poſſit mandare ſuis officialibus ne in aliqua cauſa, vel in omnibus ſe intromittere debeant, & num. 16. & 17.*

17 *Quæ directo fieri non poſſunt, per indirectum fieri prohibentur.*

18 *Barones poſſunt ſuos eligere officiales tā exteros quam ciues, & num. 19. ſed quid in Regno Neapolis vide nu. 20.*

21 *Officiales Baronis non poſſunt officium deſerere abſque eius licentia aliàs officio priuantur, & eorum loco alij ſubſtituuntur.*

22 *Officiales creati à Baronibus etiam ad beneplacitum, an & quando morte illorū deſinant adminiſtrare, eorumq. creatio ad nouum ſucceſſorem pertineat, & nu. 28. declara vt nu. 29. 30. & 31. cum ſeqq. vſq. ad nu. 37.*

Dictio (ad beneplacitum) intelligitur in perpetuum, ſub num. 22.

23 *Barones non poſſunt in præiudicium ſucceſſoris creare officiales in perpetuū, & num. 26.*

24 *Prælatus non poteſt creare officiales in perpetuū in præiudicium ſucceſſoris.*

25 *Officiales à Rege creati poſſunt eſſe perpetui.*

27 *Officiales, an mortuo Præſide ante finitum officium, deſinant officium adminiſtrare.*

33 *Tabellionatus officium conceſſum ad vitam non expirat morte Baronis conſtituentis.*

Magiſtri Notarij officiū cōceſſum ad vitam an expiret morte Baronis conſtituentis, ſub num. 33.

35 *Barones poſſunt quādocumque Caſtri cuſtodem reuocare, quod etiam per eorū ſucceſſores fieri poteſt.*

37 *Barones poſſunt cogere vaſſallos inuitos ad acceptandum officia lim. nu. 38.*

39 *Barones non poſſunt ſuos officiales reuocare durante adminiſtratione, ampl. num. 40. lim. num. 35.*

41 *Officiales non poſſunt eligi neque ſubſtitui ab beneplacitum per Barones, ſed annales eſſe debent.*

42 *Princeps, & Magna Curia cognoſcit de delictis officialium Baronum non habentium merum, & mixtum imperiū.*

43 *Barones habentes merum, & mixtum imperium poſſunt in eorum Terris creare Sindicatores.*

44 *Appellatio à ſententijs Sindicatorum in Terris Baronum ad Magnā Curiam pertinet. non autem ad iudices primarum appellationum Baronum.*

45 *Barones etiam ſimplicem iuriſdictionem habentes, poſſunt contra eorum officiales delinquentes formare inquiſitionē, & proceſſum, & conſtito in tantum, procedere ad carcerationem, ſed cognitio ad Magnam Curiam ſpectat.*

46 *Barones in caſibus grauioribus debent cōſilium capere ab eorum offitialibus.*

47 *Barones non poſſunt eligere officiales minoris ætatis.*

48 *Officiales Baronum non poſſunt imponere mulctam, niſi pro defenſione eorū iuriſdictionis in certa ſumma.*

49 *Barones tenentur ſoluere ſalaria ſuis officialib. de proprio; licet in pluribus locis contrarium ſeruetur.*

50 *Barones tāquam officiales perpetui poſſunt quandocunque accuſari, & cōueniri, limit. nu. 51.*

51 *Princeps an poſſit mandare generalem viſitatorem contra Barones.*

52 *Barones, eorumque officiales nō poſſunt pœnas à lege ſtatutas augere, vel minuere, lim. nu. 53.*

54 *Barones nō poſſunt vēdere officia, ampl. nu. 55. & 56. limit. nu. 58. & 59. & de ratione nu. 57.*

57 *Barones tenentur leges ſeruare.*

60 *Magiſtri Notarij Baronū tenentur finito officio relinquere omnia acta proceſſus*

ceſſus Archiuario, vel ſucceſſoribus per inuentarium conſignare.

61 *Barones, eorumque officiales exercentes merum, et mixtum imperium, cum illud non habeant, vel vltra terminos illius adminiſtrantes, qua pœna puniantur.*

62 *Barones iuriſdictionem habẽtes eligunt Catapanos in eorũ Terris prout alios officiales, ipſique ponunt aſſiſiam.*

63 *Barones poſſunt cogere vaſſallũ ad exigendum eius introitus, & ſuſcipiendum procurationem expenſis tamen Baronis, & num. 66. & 68. intellige vt num. 69.*

64 *Exigentes introitus Baronũ, & vniuerſitatum qualiter in iure nuncupẽtur.*

65 *Officium exigentium introitus Baronũ, & vniuerſitatum per annum durat ſicut cætera munera.*

67 *Princeps poteſt cogere vaſſallum ſoluta mercede ad exigẽdum eius introitus.*

68 *Baro in eius feudo, & caſtro Regis locũ repreſentat.*

70 *Barones poſſunt cogere vaſſallos ad gerendum officium Baiuli, ampl. num. 71. limit. num. 73.*

72 *Mercator ſeu negotiator non dicitur qui colit proprium territorium.*

74 *Barones ex negotiatione, quam faciunt, non tenentur in collectis, & gabellis contribuere, ampl. nu. 75.*

76 *Officium Baiuli eſt de minimis magiſtratibus.*

77 *Secreti Baronum elapſo anno tenentur reddere rationẽ adminiſtrationis exigentiæ, ſed an teneantur de non exactis, vide ibi remiſſiuè.*

78 *Barones tenentur in eorum Terris eligere officiales habiles, & ſufficientes.*

79 *Salus ſubditorum ex integritate, & prudentia ſuperiorum oriri videtur.*

80 *Iniuſtitia nulla maior, quàm iuſtitiæ adminiſtrationem hominibus inſufficientibus committere.*

81 *Magiſtratum, & officium concedens, ipſe gerere videtur.*

82 *Baro ſi ſit ſuſpectus, cæteri eius officiales ſuſpecti dicuntur, declara vt nu. 84. & 86. limit. nu. 85.*

83 *Prorex ſi in cauſa ſit ſuſpectus, eius etiam officiales, & cõſiliarij ſuſpecti videntur, vide remiſſiuè, declara vt num. 84. & 86.*

87 *Officiales Baronum debent eſſe annales.*

88 *Officiales Baronum non poſſunt conueniri niſi tempore Sindicatus.*

89 *Baro ſi vendat Baroniam, emptor poteſt mutare officiales, & de nouo illos creare, quod ſecus eſt in locatione, & nu. 90. declara vt nu. 91. & 92.*

93 *Multa facta tenent, quæ facienda impedirentur.*

94 *Barones non poſſunt confirmare in officio ſuos officiales, lim. num. 95.*

96 *Officiales Baronum dicuntur habere iuriſdictionem in adminiſtratione tantum, non autem in dominium ſicut Barones, & num. 97.*

97 *Baronum priuilegia circa iuriſdictionẽ non intelliguntur cõmunicata etiam eorum officialibus.*

98 *Barones, eorumque officiales nõ poſſunt Reos cõfinare ad loca ſibi nõ ſubdita.*

99 *Officiales Baronũ nõ poſſunt fungi duplici officio vtputa iudicis, & actuarij; alias acta ſunt nulla.*

10 *Barones an poſſint in eorum Terris eligere Decuriones, & Sindacos, vel ſpectet eorũ electio ad vniuerſitates, declara vt num. 101. 102. & 103.*

101 *Officiales quando in Terris Baronum eliguntur, debet illorum officialis interuenire.*

103 *Baro poteſt impugnare electionem factam officialium, ſi vniuerſitati ſit damnoſa.*

104 *Barones poſſunt creare ſuos officiales etiam extra ſuum territorium, & in loco Principis ſine eius licentia.*

105 *Barones poſſunt in eorum Terris cauſas delegare, & alia non exigentia citationẽ partis, neque cauſæ cognitionẽ.*

106 *Officiales Baronum tenentur circa eorum*

rum iura ſeruare pandectas, & Regnis ordinationes.

Officiales Baronum tenētur in modo procedendi ſeruare Ritum, & conſuetudines Regni, ſub num. 106.

107 *Barones poſſunt per eorum procuratores ſeu gubernatores generales eligere officiales in eorum Terris, ſed requiritur ad hoc ſpeciale mandatum.*

108 *Barones habent in eorum Terris iuriſdictionem in Dominium priuatiue quò ad Regem concedentem.*

109 *Officiales Baronum non habent iuriſdictionem niſi cumulatiuè, non autem priuatiue ſicut Barones.*

110 *Capitanei Terrarũ à Baronibus electi circa exercitiũ iuriſdictionis ciuilis, & criminalis non poſſunt aliquid decernere abſque conſilio iudicum ſibi aſſignatorum, limit. vt num. 111. & quãdo huiuſmodi conſiliũ eos excuſet à ſindicatu vide nu. 112. remiſſiuè.*

ARGVMENTVM.

De Baronum Magiſtratibus.

CAPVT XVII.

1 BARONES,† cæterique feudatarij de caſtro inueſtiti ratione iuriſdictionis, quam habent ſiue ſimplicē, ſiue cum mero, & mixto imperio ex notatis in præcedēti capitulo, Magiſtratus, & officiales ſubordinatos creare poſsũt in locis ſibi ſubditis, qui eorum nomine iuriſdictionem omnem ordinariam, & delegatã exerceant vt dixit *Andr. ĩ tit. Quæ ſint regal. ĩ verb. ad iuſtitiam adminiſtrandam, per tex. in conſtit. ea quæ ad decus vbi gloſ. & Doctores, Bald. in l. 1. quæſt. 6. de offic. conſul. & in l. fin. C. de offic. præfect. vigil. Iacob. de Sanct. Georg. de feud. in verb. vicarius, Capic. in inueſtit. feudal. verb. feudorum clauſulæ, verſ. & noſtri fiſci quod poſſit creare capitaneum, Frecc. de ſubfeud. lib. 2. auth. 13. Marant. in ſpecul. par. 4. diſtinct. 5. num. 10. Borell. de præſtant. Reg. Cath. cap. 21. num. 19. & 20. Vinc. de Franch. dec. 166. num. 3. Cancer. variar. reſolut.*
2 *lib. 3. cap. 9. n. 15. & ſeq.* cum ſint† fructus iuriſdictionis, vt voluit *Bald. in l. fin. in princ. ff. ſolut. matrim. Alberic. in l. vſufructu legato, ff. de vſufruct. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 1. quæſt. 10. num. 12. Bouadill. lib. 2. Polit. cap. 16. num. 41. Capibl. de Baron. pragm. 5.*
3 *nu. 60.* quamuis † non poſſint creare, & erigere Tribunal ſiue Sænatum, cũ id ad Principē ſupremum pertineat, vt dixi *ſupra lib. 1. cap. 1. num. 17.* & in Barone tradidit *Theſaur. ĩ præfat. dec. num. 15. Guid. Pap. deciſ. 43. Gugliel. de Benedict. in capit. Raintius in verb. & vxorē nomine Adelaſiam il 2. nu. 432. Cur. Piſan. lib. 1. cap. 11. nu. 3. & 4. Bouadill. lib. 2. Politic. cap. 16. num. 93. vbi alios allegat, Aufes cap. 2. prat. nu. 9. licet Bald. in l. fi. C. de reſcind. vend.* tenēat quod quilibet Dux, ſeu Comes poteſt habere conſiliũ, ſeu parlamētum, quod verũ intelligo accedente conſuetudine longi tēporis, alias ſecus ſecundum *Bart. in l. 2. C. de decurio. in fi. lib. 10. Montagn. de parlam. in princ. nu. 4.*
4 quinimo,† & officialiũ creatio eſt ipſamet iuriſdictio, cum cõſiſtat in creandis Magiſtratibus, ſecundum *Bald. de pac. iuram. firmand. §. ad hoc num. 4.*
5 *verſ. nunc quæro,* vbi ait quòd† iuriſdictio ineſt in Magiſtratu actu, & habitu, & cohæret perſonæ Magiſtratuum formaliter, & actiuè, & paſſiuè in perſonis ſubditis prout dixit *Alexan. cõſ. 35. nu. 2. in princ. lib. 4. idē Bald. in l. 1. §. initio, ff. de offi. præfect. vrb. D. Tuſc. concl. 551. Roſental. de feud. cap. 5. cõcl. 4. nu.*

6 4.*n.*8. Et ob id eorũ creatio † ad dñum
iuriſdõnis pertinet, q̃ ĩ eius creatione
fundatã hẽt intẽtionẽ, vt ex pluribus
tradit *Ludou. Ceſan. conſ.*43. *num.*70.
*Menoch.lib.*3.*præſumpt.*97.*nu.*30. *Mo-
lin.de primog. Hiſpan.lib.*1.*cap.*25.*nu.*
7 1.*&* 2. vbi ait quod † vox eligendi of-
ficialem eſt commodũ, & fructus veri
dominij, ad notat. per *Felyn.poſt alios
in cap. cum olim, num.* 2. *de maiorit. &
8 obedient.* etiam ſi † ad vitam reſtrictum
dominium haberet, quia poteſt ad of
ficia ſecularia præſẽtare, vt latè tradit
*Gugliel.de Bened.in quæſt.de theſaura
ria*, quam poſuit *ad finem, repetitionis
cap. Raynutius, de teſtam.num.*10. adeo
9 quod † ex officialium creatione prę̨ſu-
mitur locus de iuriſdictione creantis
eos, ſecundum *Bald. in l.quærelam, de
elect. Petr.Anton. à Petr.in tract. de fi-
deicomm. quæſt.*12.*num.*400. huc per-
10 tinet, quòd † hodie Ducat⁹ iſti, Comi-
tatus, & Baroniæ ſunt quædam pro-
uinciolę, quæ ſua habent regimina, &
iuriſdictiones de per ſe, vt notat *gloſ.
magiſtral. in l. fin.C.de præſcript.long.
temp.in verb.ideſt, Bar. in cap.nimis, de
iur. iurand. Bellug. in Specul. Princip.
Rubr.*23.*verb. ſed pone num.*15.*verſ.
11 item quia*, & ſicut † præſides deputati
ad regimẽ Prouintiæ iuriſdictionem
exercebant, *l.*1.*ff.de offic.præſid.* ita, &
Barones in eorũ Terris, ad tradita per
*Bald.in cap.*1.*in glo in verb.criminibus
de pac. conſtãt. Bouadill.lib.*2.*polit.cap.*
12 16.*num.*40. In tãtum quod † pro exe-
quutione actorum iudiciariorum poſ
ſũt pariter eligere ſcribas, & actorum
notarios, *ad tex.cum gloſ.vbi Innoc.&
alij ĩ cap.cum P. tabellio, de fid.inſtrum.
Auẽda.de exeq.mãd.p.*1.*c.*10.*n.*2. licet
13 † Et in tabellionatus officio amplient
cõiter *Hoſtiẽſ. Io. Andr. & Imol. ĩ d.
cap.cum P.tabellio, cũ cæteris relatis per
Burg.de Paz.ĩ l.*3. *Thaur.nu.*1059. *&
Bouadil.d.cap.*16.*nu.*43. quorum opi-
14 nio † nõ videtur recepta, niſi in his qui
habeant de hoc ſpecialem à Principe
conceſſionem ſecũdum *Innoc. ĩ d.cap.
cum P.tabellio, §.reſtat videre, verſ. ſed
quis poteſt facere tabellionem, Bellame.
cõſ.*42. *Doctores omnes ĩ cap.*1. *Quæ ſint
regal.ĩ verb.poteſtas, & ibidem Afflict.
ĩ rubr.num.*22. *Vult. de feud.cap.*5.*nu.*
7. *Sõsbec.de feud.par.*8 *num.*18. *Borell.
cõſ.*6.*num.*13.*&* 14.*& ĩ tracta.de præ-
ſtãt.Reg.cap.*30.*num.*1.*cum.ſeqq. Re-
ſtaur. de Imperat. quæſt.* 110. *caſ.*9. &
ante *omnes Oldrad.conſ.*75. vbi allegat
tex.in l.actuarios, C.de num.actuar.lib.
12.*§.ſi vero, in Authe.de tabell.*
15 Ex prędictis infero, quòd † ſicut Ba-
ro creat ſuos officiales, & dat iuriſdi-
ctionem, eodem modo iubere poteſt
ne in aliqua cauſa, vel in omnibus iu-
riſdictione vtantur *ad text.ĩ l. ſolet ff.
de iuriſd.om.iud.* & poſt *Cyn* dixit *Bal.
ĩ l.iudicium ſoluitur.ff.de iudic.& ĩ l.*1.
*circa finem, C.quom. & quand.iud.Iaſ.
conſ.*144. *col.*2.*vol.*2. *Aret.ĩ §. ad cer-
tum inſt. qui teſtam.dar. poſſ.nu.*3. *Ro-
buff. de euoca. ĩ princ.quæſt.*5.*num.*38.
*Brun. conſ. feud.*92. *Rimin. iun. conſ.*
74.*num.*31. *vol.*1.*& conſ.*651. *nu.*45.
*vol.*1. *Anil.cap.Prat.*1.*gloſ.Fiel.nu.*42.
& poſt *multos Cãcer. varia.reſolut.lib.*
3.*cap.*13.*num.*276.*& ſeq.* vbi refert ita
iudicatum, idemq. teſtatur *Fontanel.
de pact. cla.*4. *glo.*10.*par.*1.*n.*155. licet
cõtrariũ teneat *Capibl. de Baron. prag.*
6.*nu.*96.*& ſeq.per tex.in l.Titium aut
Meuium, & ibi glo.& Bar. de adminiſt.
16 tuto.* cuius opinio poſſet ſubſtineri † in
his quæ à lege dependerent, vel vbi
adeſſet conuentio in cõtrarium *Brun.
conſ.*120.*ante fi.lib.*2. & concludit *Cã-
cer. vbi ſupra nu.*270. vel vbi ageretur
17 de omnibus cauſis, quia † eſſet per in-
directum priuare officialẽ iuriſdictio-
ne, ſecus autem de aliqua cauſa parti-
culari, vt intelligit etiam *Fontanell. in
loco citato num.*156.
18 Secundo infero, quòd † Barones, li-
cèt de iure communi teneãtur exteros
creare

creare officiales, vt dixit *Anton. Sol. in*
Decret. Subaud. tit. de Caſtell. §. *prate-*
rea, nu. 3. in fi. cum alijs ſupra deductis,
19 *lib. 2. c. 7.* attamen † in Regno indiſtin
ctè poſſunt ſuos eligere officiales, ſiue
ciues, ſiue exteros, quamuis in Regno
Neapolitano non poſſint exteros ad-
mittere *ex cap. incip. cum nihil vbi Bar-*
tholom. de Cap. Vinc. de Frãch. dec. 479.
20 *Maran. conſ.* 103. cuius † cõtrariũ ſerua
tur de conſuetudine ſecundum eos.
21 Tertio infero, quòd † officiales Ba-
ronis non poſſunt, nec debẽt deſerere
officium abſq; licentia domini ſub pę-
na priuationis officij, vt dixerũt *Vinc.*
dec. 356. nu. 2. Capibl. de Baron. pragm.
5. nu. 57. & 64. ſubdens quod hoc ca-
ſu poteſt Baro alium eligere, vt ibi
per eum.
22 Quarto infero, quòd † officiales à
Barone conſtituti ẽt ad beneplacitum
(quod perpetuũ reputatur, vt aliàs di-
ximus *in lib. 1.*) morte eorum deſinũt
hſc adminiſtrationẽ, cũ Baronũ mor-
te officia expirent, ad text. *in l. 4. vbi*
Bart. & cateri Doctores, ff. locat. c. ſi gra
tiosè, de reſcript. in 6. Ioa. Fab. in §. *item*
ſi adhuc nu. 5. Inſti. de mãd. Couar. pra-
cti. q. cap. 4. ad fi. Auil. in cap. 5. Prator.
gl. ſuſpendidos, n. 10. ad fi. ver. quod fal-
lit Bonad. lib. 2. polit. c. 16. n. 145. vbi ait,
ita practicari, nã mortuo feudatario
ſucceſſor alios d̃ nouo eligit, vel eaſdẽ
confirmat, ſi ita ſibi videatur, *Vinc. de*
Franc. dec. 165. n. 7. & latè tradit *Mo-*
lin. de primogc. Hiſpan. lib. 1. c. 25. nu. 5.
cum ſeqq. Capibl. de Baro. pragm. 7. nu.
23 *20. & 21.* eo quod † non poteſt feu-
datarius de futuris in præiudiciũ ſuc-
ceſſoris diſponere, nec ipſum ſucceſ-
ſorem ſupplantare, præueniendo ante
tẽpus, cũ habeat dominiũ ad vitã re-
ſtrictum, ac limitatũ, ſm eũ, quod idẽ
24 ampliat † in Prælato, vt probat *Innoc.*
in c. 1. ad fi. de maior. & obedienti, Bal.
in c. 1. Qui ſucc. teneant. Affl. dec. 101.
nu. 3. Cabed. dec. 2. p. 2. Agamm. deciſ.
25 *353. num. 5.* licet † aliud ſit in Magi-
ſtratibus à Rege creatis, vt poſt alios
diximus *in c. 23. num. 49. & c. 27. nu.*
28. lib. 1. & videbimus infra *lib. 5. c. 6.*
26 *illat. 19.* Et propterea † mortuo Baro-
ne iuriſdictio Magiſtratus à ſe electi
penitus expirat, ad tex. *in l. diem fun-*
cto, ff. de offic. aſſeſſ. vbi Bald. dixit q
27 † mortuo Pręſide ante finitũ officium,
ne dũ ei⁹ expirat adminiſtratio, ſed ẽt
eiuſdẽ omniũ officialiũ, quem ſequi-
tur *Iacob. de S. Georg. ibidem*, & ob id
28 † ad feudatarium ſucceſſorem tranſ-
mittitur, qui dominus efficitur totius
iuriſdictionis, ratione cuius, magiſtra
tus creatio competit, *Molin. d. c. 25. n.*
8. & 11. cũ ſeq. & alijs, in prin. relatis; li
29 cet † iudicio meo deberẽt ſaltim admi-
niſtrare vſque ad aduentũ ſucceſſoris,
nouiter electi, vel quouſq. ipſimet cõ-
firmarentur, vt voluit *idem Innoc. in c.*
cum acceſſiſſent, in verb. ſedes, de con-
ſtit. quem ibi ſequitur *Bald. n. 10. Auil.*
in d. c. Prat. 5. in verb. ſuſpendido, nu. 8.
Gugl. de Bened. in c. Raynutius, verb.
duas habẽs filias, n. 39. Auend. de exeq.
30 *mand. c. 3. nu. 1.* ne † Ciuitas, ſeu Ter-
ra infeudata abſque rectore maneat,
iuxta *ſuperius tradita in d. c. 23. nu. 77.*
31 *& c. 29. nu. 31.* idque † maxime locũ ſi-
bi vendicaret, quãdo eſſemus in loco,
vbi conſiliũ Ciuitatis, ſeu Terrę iuriſ-
dõnẽ nõ haberet, ad quod forte in ca-
ſu prædicto electio pertineret, vt no-
tat *Roman. in Rubr. ff. de arbitr. col. 15.*
verſ. ſed pone, quod pars velit, quem ſe-
quitur *Fely. ĩ rubr. de appell. nu. 4. Co-*
32 *uarr. d. c. 4. n. 10.* Vel † ſi ex populi no-
minatione electio facta fuiſſet, tũc. n.
Magiſtratus officiũ duraret pro tpe in
electione ſibi aſſignato, vt putà per an-
nũ, &c. ſm *Molin. in loco citato, n. 9. &*
33 10. Vel † ſi tabellionatus officium ſibi
ad vitã conceſſũ fuiſſet, quod morte
cõſtituentis non expirat, vt concludit
Alber. in l. digna vox, n. 1. C. de leg. Bal.
in c. 1. Qui ſucc. teneãt. Greg. Lop. in l. 2.

titu. 15.*p.* 2. *in gloſ. in verb. ſino el hijo maior*, & ex pluribus ſcriptum reliquimus *ſupra c.*27.*nu.*24.*lib.*1. quamuis in actorũ iudicialiũ notario aliud indicauerit Sacrũ Conſiliũ Neapolitanum teſte *Affl. d. dec.* 101. *quem ſequtur Molin. vbi ſupra, nu.* 17. *in fi.* Vel ſi
34 magiſtratus annuales, ſiue perpetui iuxta loci cõſuetudinẽ creati fuiſsẽt, quandoquidem, cum gratia, ſeu magiſtratus conceſſio ſuum habuerit effectum conſumatum, eo quod ſui natura officium hoc ſiue annuale, ſiue perpetuum ſit, habeat tp̃s taxatum, ac limitatum, verũ erit dicere, ꝙ per tp̃s conſuetum etiam mortuo concedẽte durare debeat, ſecũdum *Bal. & Alber. in locis* proxime citatis, *Mols. d. c.* 25. *nu.* 18. qui hoc ita demum admittit ſi poſſeſſor cõſuetum ordinẽ magiſtratum creandi non exceſſerit, idq; ante eũ docuit *Greg. Lopez in loco citato, col.*
35 5. vbi eadẽ † reſtringit in electione arcis præfecti, qui ad libitũ ne dũ ꝑ ſucceſſorẽ, ſed ẽt per ipſummet eligẽtem reuocari põt, licet *Bonad. in d. c.* 16. *nu.* 145. ꝯriũ in primo caſu apud Hiſpanos ſeruari aſſerat, ſubdẽs nullum eſſe id qđ inde agereẽ, *Auil. in d. verſ. quod fallit*, & q̃uis loquanẽ ĩ maioratu, idẽ affirmandũ erit in feudatario, vt poſt alios notat *Ant. Gom. in l.* 40. *Thaur.*
36 *nu.* 77. ſed † ex quo ĩ Regno ordinariã habẽt iuriſdõnẽ officiales Baronũ, ad not. ꝑ *Bar. ĩ l. nequicquã, §. vbi decretũ, ff. de offi. Procõ. Conar. lib.* 3. *var. reſo. c.* 20. *n.* 4. *Fõta. de pac. clau.* 4. *gl.* 10. *n.* 140. & 142. eorũ iuriſdõ expirare nõ vr̃ ſi iuxta tꝑis cõſuetudinẽ electio facta reperiaẽ ex p̃dictis, de quo vide *Maran. ĩ ſpec. p.* 4. *diſt.* 5. *n.* 10. *cũ ſeq.* licet ꝯrium ſeruẽt, nã in captura poſſeſſionis feudi officiales oẽs amoueantur, & inde ad libitum confirmari conſueuerint.
37 Quinto infero, ꝙ † Barones poſſunt cogere inuitos eorum ſubditos ad acceptandũ officiũ, ad tex. *in l. ſi quis magiſtratus, ff. de muner. & honor. Antib. in tract. de muner.* §. 4. *n.* 80. *Bonad. lib.* 2.
38 *polit. c.* 16. *n.* 42. niſi † eſſent priuata officia per *cap.* 12. ſub Iacobo Rege.
39 Sexto infero, quòd † Barones non põt reuocare officialem conſtitutũ durante adminiſtratione, vt dixi *ſupra c.* 27. *n.* 41. *et* 42. *lib.* 1. vbi allegaui *Bonad. lib.* 2. *c.* 16. *fall.* 43. volui enim dicere
40 *ampl.* 2. *n.* 43. qui † loquiẽ ẽt ĩ actuarijs, & *n.* 155. *Burg. de Paz. ĩ l.* 3. *Thaur. nu.* 1062. & *ſeq. Mier. de maiorat. p.* 4. *q.* 10. *n.* 6. & dixi *in dec.* 188. *n.* 22. & 23.
41 Septimo infero, quòd † officiales nõ poſſunt eligi neque ſubſtitui ad beneplacitum per Barones, ſed annales eſſe debent, *vt in conſtitut. occupatis nobis vbi Andr. & Affl.* & ad ſunt in Regno expreſſa capitula, de quibꝰ *ſupra c.* 23. *nu.* 50. *lib.* 1. *Vinc. de Franc. dec.* 409. *in princ.* & poſt alios dixi *in dec.* 188. *nu.* 7. *et adde Bonad. c.* 16. *n.* 206. *lib.* 2. *polit.*
42 Octauo infero, quòd † licet Magna Curia cognoſcat de delictis officialium Baronum, ad tex. *in conſtit. Magiſter Iuſtitiarius, vbi Andr. & Afflict.* id quidem intelligendum eſt, quando non haberent domini merum, & mix-
43 tum Imperiũ, † quo in caſu ad eos cognitio eorum pertineret ipſique eligũt Sindicatores, vt ex multis dixi *in d.*
44 *dec.* 188. *nu.* 24. licet † ab eis appelletur ad Magnam Curiam, & non ad Iudices primarũ appellationũ Baronis ex cap. Regis Martini *n.* 10. & 47. *Ant. de Ball. lib.* 6. *tract. crim. q.* 8.
45 Nono infero, quòd † Barones ſimplicem iuriſdictionem habentes poſſunt contra eorum officiales formare inquiſitionẽ, & proceſſum de delictis per eos cõmiſſis, hiſq. in tãtũ probatis procedere ad carcerationem, quamuis inde cognitio ſpectet ad M. R. C. vt dixi *in d. dec.* 188. *nu.* 28. *cum ſeqq.*
46 Decimo infero, quòd † Barones debent Conſuli ab eius officialibus, quotieſcunque de aliqua re graui ageretur,

retur, ſicuti fit in Principe, ad text. *in l. prima, C. quand. prouocar. non eſt neceſs. Caſſan. in Cathalog. glor. mund. p. 5. conſider. 24. caſ. 65. Parlador. rer. quotid. c. 1. n. 2.* & dixi *ſupra lib. 3. c. 5.*

47 Vndecimo infero, quòd † Barones non poſſunt eligere officiales minoris ætatis, ſm *gl. in l. ſpurij, §. 1. verb. facti, de decur. & gloſ. ī l. 1. C. Qui ætat. ſe excuſ. lib. 10. Bonadill. lib. 2. polit. cap. 16. nu. 95. & 96.*

47 Duodecimo infero, quòd † Baronū officiales non poſſunt imponere mulctam, niſi pro defenſione eorum iuriſdictionis in certa ſumma, vt apud Hiſpanos ſeruari ait *Bonad. d. c. 16. n. 143.*

49 Decimotertio infero, quòd † Barones tenentur ſoluere ſalaria officialib⁹ de proprio, vt dixi *ſupra lib. 1. c. 21. nu. 30. quibus adde Bonad. d. c. 16. nu. 150. Auend. de exeq. mand. c. 10. nu. 5. Vaſq. contr. illuſtr. perſon. lib. 1. c. 7.* licet in pluribus locis ſeruetur contrariū, vt p ſupponit *Nat. conſ. 183. Anguiſ. cōſ. 59.*

Decimo quarto infero, quòd † Barones tāquam officiales perpetui pñt accuſari, & conueniri durante adminiſtratione, ſm *gl. in l. 2. C. vbi Senat. vel clariſs. Auil. in c. 9. Prat. gl. los caſtigue,*
51 *nu. 10.* licet † non ſint ſubditi Generali Viſitatori, vt alias dixi.

52 Decimo quinto infero, quòd † Barones, eorumq. officiales non pñt pœnas à lege ſtatutas augere, vel diminuere, *Zaſ. in l. reſcripta, nu. 3. C. de præcib. Imper. offer. Auend. in c. 1. de exeq. mād. nu. 6. Bonad. d. c. 16. n. 186. AZeu. ī l. 2. n. 57. tit. 14. lib. 4. recopil.* niſi † ex
53 aliqua cauſa ī proceſſu deducta vt notat *Capibl. de Baro. prag. 6. n. 32. & 44.*

54 Decimo ſexto infero, quòd † Barones non poſſunt vendere officia iuriſdictionem habentia, vt dixi *ſupra lib. 1. c. 20. n. 45.* idq. expreſſe prouiſum eſt ī Regno per *Pragm. 1. ſub tit. de ambit.* & in Regno Neapolitano *in pragm. 4. incip. & inter alia*, de qua per *Capibl.*
55 *ibidem*, vbi ampliat † ne dum pecunia numerata interueniente, ſed etiam ſi Baro pro officij conceſſione ſibi retineret ſolitam prouiſionem, vel ad pręces officialium eos creaſſet, vel alia quęcūque munera recepiſſet, ſecūdum *eū, Bonad. lib. 2. polit. c. 16. n. 209. Ant. de Bal. in cōment. d. prag. 1. lib. 5. n. 7. D. de Pōt. in tract. de poteſt. Proreg. tit. de elect. of-*
56 *cial. nu. 12.* non obſtante † quacunque cōſuetudine, & præſcriptione in contrarium, vt dixi *in loco citato*, & nouiſſime poſt hæc ſcripta viſum eruditiſſimum *Molfeſ. ſuper conſuetud. Nea-*
57 *pol. p. 1. c. 6. n. 18.* vbi addit rationē † eſſe, nam Barones non poſſunt quò ad hoc diſpenſare, eo quod leges ſeruare tenent̄, nec poſſunt leges tranſgredi; & conſequenter neq. in his inducitur cōſuetudo, ſeu præſcriptio, vt per *Bart. ī*
58 *cōſ. 136. Alex. cōſ. 173. lib. 6.* licet † aliud procedat in officijs iuriſdōnem nō habentibus, vt dixit *D. de Pont. ī dec. 16. nu. 26. & ſeq. & dec. 37. n. 21. Capibl. in commēs. d. pragm. 4. n. 38. Tell. Fernād. ad l. 26. Thaur. n. 5. Molfeſ. vbi ſupra, n.*
59 20. *cum ſeqq.* idq; † ampliat̄ in locatione, quæ pariter permiſſa eſt in huiuſmodi officijs iuriſdictione carentibus, vt ſunt ſcriptoriæ, actariæ, & ſimiles, vt aliàs diximus *ſupra lib. 1. c. 20. n. 22.*
60 bene tamē † verū eſt, quod cōpleto officio tenētur huiuſmodi officiales relinquere oīa acta, & proceſſus factos ī dicto tpe in Archiuo, quod ſi nō eſſet, ea omnia conſignare debēt ſucceſſoribus in eodem officio cū inuentario, ne per eorū trāslationē aliquod, imò magnum partibus præiudiciū oriatur, vt notat *Auil. in c. Prat. 36. gloſs. ſe ani guardados, num. 4.*

61 Decimo ſeptimo infero, quòd † Barones, & eorū officiales exercētes męrum, & mixtum Imperium cū non habeant, vel habentes, illud tamē vltra terminos cōceſſionis adminiſtrantes, incidunt in pœnam vſurpatę iuriſdi-

ctionis, & ſic capite puniuntur,ad tex.
in l.fi.C.de appar.comit.orient. lib.12.&
faciunt notata per Guid. Pap. dec.423.
poſt nu.2.vbi addent. lit. A. Luc de Pẽn.
in l.1.nu.38.& ſeq.C. vt nem.ad ſuũ pa
troc.lib.11.Capibl.de Baro.prag.8.n.1.
& tradit eleganter Farinac.in tract. de
crim.laſ.maieſt.q.114. inſpect.1. nu.7.
D.de Pent.de poteſt.Proreg.tit.de elect.
official.num.46.

62 Decimo octauo infero, quòd † Ca-
tapani eliguntur per Baronem iuriſdi-
ctionẽ habentẽ, prout alij officiales,ip
ſiq. ponunt aſſiſiam, ſecundũ Andr.in
c.1.§.poſt natale de pac.tenẽd. & in cõſt.
Regni,Magiſtri Camerarij quẽ refert &
ſequitur Vinc.de An. ſing.60.Capib.de
Bare.prag.1.n.119.Vinc.de Frãch.dec.
43.& 511.

63 Decimo nono infero,quòd † Baro-
nes pñt cogere ſubditũ vaſſallũ ad exi
gẽdũ eorũ introitus, & pro ipſis ſuſci-
pere procurationem expenſis tñ ipſius
Baronis,vt ex multis dixit Frec.de ſub-
feud.lib.2.author.15.verſic. & an ſi te-
neatur dare Camerlingum, & Auth.37.
vbi ad hoc allegat Barthol.de Capua in
apoſt. capit. Regni, quod incipit terrerij
Capibl.prag.1. n.127.Clar.in §.feudũ,
64 q.7. hiq.†nuncupari cõſueuerũt Æra-
rij, & apud nos ſecreti,licet ĩ iure quę-
ſtores nominẽt, vt per Luc.de Pen. in
l.1.C.de Quaſter. lib.10. Carauit. Rit.
45.Capib.de Bare.prag.18.nu.66.ſub-
65 dens,quòd† officiũ prædictũ annodu-
rat, exemplo cæterorũ munerum, tot.
titul.C.de muner.non cõtinuãd.Franch.
66 Marc. dec.202.nu.5. & † eſt vnum de
ſeruitijs debitis per vaſſallũ,aliàs inuti
le eſſet, ſi non haberet hominẽ de ſuo
feudo,qui ſuſciperet gubernationẽ bo
norum feudaliũ, nimiũq. grauaretur
dominus,ſi aliunde talem hominẽ q̃-
rere cogeretur, nec de eo poſſet ita tu-
tè confidere,prout de ſubdito,vt dixit
Frec. in loco citato, & ſicut prouiſum
67 eſt in Rege,†qui pro huiuſmodi ſerui-
tio poſſet ſoluta mercede uaſſallũ co-
gere, ita & conſequenter dicendũ eſt ĩ
68 Barone†qui Regis locũ in Caſtro, ſeu
feudo repreſentat, & ob id poſſet eos
cõpellere prętorijs remedijs,quibus co
guntur tutores, ad tex. in l. ſi quis ma-
giſtratus,ff. de muner.& honor. & l. in
ſacris,C.de prox.ſacr.ſcrin.lib.12.dum
69 † tamen ei hoc cõueniat exercere, arg.
tex.in l.1.C.ne qs lib.act.reipu.ger. lib.
11.vbi Rebuff.idem Capibl.pragmat.3.
70 num.76. & ſimiliter†cogi poſſunt vaſ-
ſalli ad gerendum officium Baiuli An-
thol. in tractat. de munerib. & honerib.
par.4.§.4. in verſ.poſſet dubitari vtrũ,
num.81.Capibl.prag.8. num.173.cum
ſeqq.Vinc.de Franch.deciſ.128.num.1.
71 vbi ampliat etiã † in perceptione fru-
ctuum ex negotiatione,ſeu induſtria
Baronis,eo quod † colens proprium
territorium non dicitur mercator, ſeu
negotiator,ad notat.per Bar.in l.lega-
tis ſeruis,ibi,oportet enim,ff. de lega.3.
Abb.ĩ conſ.6.ĩ 2.dub.põſt alios Strac.de
mercat.par.1.n.48.verſ.quæritur apud
Bart.Cancer.varia. lib.3.cap.9.nu.12.
Vinc.de Fran.deciſ.256.nu.4.Carauit.
Rit.45.Capibl.de Baron.prag.18.n.69.
73 ſubdẽs † aliud eſſe ſi bona aliũde eme-
ret Baro, vt mercaretur,& alios huiuſ
modi caſus recenſet, in tantum quod
74 † Baro non tenetur cõtribuere in col-
lectis, & gabellis vniuerſitatis ex illa
negotiatione,quam facit vt ex fructi-
bus maiores fructus percipiat, ſecũdũ
Andr. in tit. quæ ſint regal.in verb. an-
garia, col. pen. verſ. quid de mobilibus,
& declarat Capic.in inueſt.in verb.feu-
derum immunitas,col.2.verſ.aliquis per
id quod tenent,Vinc. de Franch.d.deciſ.
128.num.3.Capibl.prag.12.num.7.Ri
minal.iun.conſ.25.nu.15.Mandell. cõſ.
730.volu.4.Oſaſc. conſ.14.Roſental.de
feud.cap.5.cõcl.78. n.15. Iacob.Maur.
75 alleg.16.vol.1.idq. procedit† etiam in
bonis burgenſaticis vt ſeruari in Re-
gno teſtatur Anto.de Balſ. lib.4.quæſt.
2.num.

2.num.61.Purpur. conſ.327. Surd.cõſ.
76 234.& 262.vol.2. eſt autem hoc † of
ficium baiuli de minimis magiſtrati-
bus vt dixit Caronit.ſuper pragm.1.ad
ſenat.conſul.Macedo.num.36.
77 Aduertendum tamen eſt,quòd† ſe-
cretus, ſiue ærarius elapſo anno tene-
tur redere rationem introituum penes
eum peruentorum, vt dixit idem Ca-
pibl. in loco citato, ſed an teneantur de
eo quod non exigerunt vide text. in l.
miſſi opinatores C. de exact. tribut. lib.
10.& late Io. Ant. Lanar. conſ.99.
78 Vigeſimo infero,quod† Barones te-
nentur eligere officiales habiles, & ſuf
79 ficientes,nam (vt aliàs dixi) ſalus† &
regimen ſubditorum eſt integritas, &
prudentia præcedẽtium,cap.miramur
80 61.diſtinct. nec † vlla maior iniuſtitia
reputari poteſt, quàm iuſtitiæ admini
ſtrationem Terrarum cõmictere ho-
minibus inſufficientibus, ad tex.ĩ cap.
81 va vobis 11.quæſt.3.& qui †magiſtra-
tum dat ipſe gerere videtur l. quidam,
ff. de re iudicat. cum alijs adductis per
Capibl.de Baron.prag.3.nu.105.& ſeq.
Bellug.ĩ ſpecul.rubr.35.& alios copio-
sè relatos ſupra lib.2.cap.1. cum ſeqq.
82 Vigeſimoprimo infero,quod† ſi Ba-
ro ſit ſuſpectus, erunt pariter ſuſpecti
eius officiales,vt alias dixi in dec.150.
83 in terminis† Protegis,ſeu Pręſidis; eſt
84 verum quod non † priuatur poteſtate
eam delegandi officiali non ſuſpecto
ab ipſo nominando vt tradũt Caſt. &
Dec.in l.Prætor.ff.de iudic. & in Baro-
ne Capibl.prag.3.n.131.prag.8.nu.91.
& prag.16.num.56.& 57.Marc. Anto.
de Amat. dec.14.nu.12. Cancer.varia.
reſol.lib.3.cap.13.num.190.& ſeq.vbi
85 limitat† pręedicta in Baiulo,qui eſt iu-
dex ordinarius dictorũ vaſſallorũ ſe-
cundum Bru. conſ.30.n.4.lib.1. q ſub-
dit ſatis differre eſſe iudicẽ in cauſa
propria, & quod inter ſuperiorem, &
ſubditũ iudex inferior ordinarius iu-
dicet,vt dixerunt Innoc. ĩ cap.cæterum
num.4.de iudic.& Io.Fab.in l.vnica C.
ne quis in ſua cauſ.cum alijs relatis per
Doctiſſimum Cancer.in loco citato,niſi
86 tamẽ † ſuſpitio oriretur ex inimicitia,
quia tunc etiam eſſet ſuſpectus in de-
legando vt practicari ait D. Tap.lib.3.
iuris Regni num.5.fol.178.
87 Vigeſimoſecundo infero,quod† of-
ficiales Baronis debẽt eſſe annales, vt
dixi in cap.23.nu.50.lib.1.& tradit Io.
Franc.de Leonard.de Magiſtrat.cap.5.
num.18. Bonadill.lib.1.Politic.cap.17.
per totum.
88 Vigeſimotertio infero,quòd† Baro-
nes non poſſunt conuenire eorum of-
ficiales niſi tempore ſindicatus vt di-
xi in deciſ.188. part.2. & ſupra lib. 1.
cap.23.num.59.
89 Vigeſimoquarto infero,quòd† Ba-
ronia vendita nõ tenetur emptor ſta-
re officialium electioni factæ per ven-
ditorem,ſed poteſt de nouo eligere ad
90 notat. in l.emptorem,C.locat. licet † ſe-
cus ſit in locatione, nam ſucceſſor nõ
eſt vniuerſalis, ſed particularis ſe-
cundum Vincen. de Franc.in dec.216.
vbi refert ita iudicatum in Sacro Cõ-
91 ſilio, data † tamen electione cõducto-
ri ſi velit electo ſalarium præſtare, &
alium eligere,Capibl.de Baron.prag.5.
92 n.59.qui † aliud ſentire videtur,capta
poſſeſſione per officialem electum, cũ
93 †multa facta teneãt,quæ facienda im-
pedirentur,vt ibi per eum.
94 Vigeſimoquinto infero,quòd† Ba-
ro nõ poteſt cõfirmare officialem ſtã-
tibus Capitulis Regni,vt dixi ſup.cap.
95 23.num.61.& 67.niſi †accederet con-
firmatio Principis, ad notat. per Ca-
pibl.prag.5.num.67.Vini.in dec.129.
96 Vigeſimoſexto infero,quòd † offi-
ciales Baronis habent iuriſdictionem
in adminiſtrationem,non autẽ in do-
minium prout Barones,ad notat. per
Vinc.de Franch.in dec.370.& diximus
97 ſupra lib.3.cap.4. & propterea † priui-
legia Baronibus conceſſa circa iuriſ-
dictio-

dictionis exercitium nõ videntur cõmunicata officialibus ab eis cõſtitutis in Terra ſua, vt dixit *Bart. in l. Titium, & Menium ff. de adminiſtrat. tut. Vinc. de Franch. in loco citato.*

98 Vigeſimoſeptimo infero, quòd † Barones, eorumque officiales nõ poſſunt reos confinare ad loca ſibi non ſubdita, *ad tex. in l. relegatorum, §. ſicut, ff. de inter. & relegat. Capibl. de Baron. prag. 7. num. 13. Vinc. de Franch. dec. 526. in fine*, vbi ait quod eo caſu Baro ſi plures habeat Terras poterit vaſſallũ relegare in vnam ex dictis Terris, prout à certo tẽpore receptum fuiſſe tradit, idque colligitur ex dictis *Bald. in l. ſi is qui, col. 2. verſ. & ſi dicatur, ff. ſi pẽdẽt. appell. mors. interuen.* ſecũdum quam alias in Mag. Curia determinauimus.

99 Vigeſimooctauo infero, quod † officiales non poſſunt fungi officio iudicis, & Actuarij, vt tradit *Io. Ant. de Nigr. in cap. Regni Neapol.* 280. & fuit dictum *Felyn. in cap. quoniam contra, nu. 54. de probat. Viui. deciſ.* 48. *num.* 5. vbi ait quod eo caſu acta eſſent nulla, ſequitur *Capibl. de Baron. prag.* 8. *n.* 175.

100 Vigeſimonono infero, quòd † electio Decurionum, & Sindaci in multis locis ſpectat ad vniuerſitates *ad tex. in l. 2. C. de decurion. lib.* 10. vbi Doctores omnes * multa in materia cumulant, *Vinc. de Franch. dec.* 210. *&* 264. licèt in pluribus alijs eligãtur per Barones in totum, vel in partem, verum tamẽ

101 eſt quod † huiuſmodi electiones quãdo fiunt per vniuerſitates debẽt in eorum cõſilio interuenire officiales Baronis, vt alias diximus, licèt in eis Baro non debeat aliquo modo ſe intromictere, vt dixit *Capibl. prag.* 10. *n.* 43. *cum ſeqq. Brun. conſ.* 138. *vol.* 2. *Aniles in cap. Prætor.* 17. *gloſ. elyian Bouad. lib. 3. Politic. cap.* 8. *num.* 41. *&* 42. *Cancer. varia. lib.* 3. *cap.* 13. *nu.* 160. & eſt prouiſũ in Regno per *c.* 57. ſub Fiderico

102 Rege, ſicut nec † vniuerſitas in electione quæ ad Baronem ſpectaret, *Luc. de Penn. in l. fin. num.* 54. *Cod. de locat. prædio. ciuil. lib.* 11. licet Baro † poſſit

103 oppugnare electionem factam, ſi ſit vniuerſitati damnoſa, *Cancer. in loco citato num.* 165.

104 Trigeſimo infero, quod † officialiũ creatio fieri poteſt a Barone extra ſuũ territorium ẽt in loco Principis abſq. eius licẽtia, cum non ſapiat actum iuriſdictionis *ad tex. in l. obſeruare §. poſt hoc ff. de offic. Proconſul.* & in ſpetie tradit *Bertrand. conſ.* 170. *num.* 4. *lib.* 3.

105 ac ita ſeruatur, ſicut † poteſt cauſã aliquam delegare, & alia non exigentia citationem partis, neq. cauſæ cognitionem, vt poſt alios notat *Cãcer. varia. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 298. *cum ſeq. Fõtanell. de pact. clauſ.* 4. *gloſſ.* 10. *part.* 1. *num.* 107. *&* 108.

106 Trigeſimoprimo infero, quod † officiales Baronum tenentur circa eorũ iura ſeruare pandectas, & Regni ordinationes *ex cap.* 20. ſub Alfõſo Rege, nec non, & in modo procedẽdi ſeruare Ritus, & Conſuetudines eiuſdem Regni, *Cancer. varia. reſolu. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 354.

107 Trigeſimoſecũdo infero, quod † electio officialis facienda per Baronem, poteſt fieri per Procuratorẽ, ſeu Gubernatorem generalem ad not. *per gl. in l. cum eſſet mihi ver. ſolet ff. de ſeruit. ruſtico. prædio. Auenda. de exeq. mand. cap.* 19. *ver. quod extenderem*, refert, & ſequitur *Fontanell. de pact. clauſ.* 4. *glo.* 10. *par.* 1. ſubdens ad hoc requiri ſpetiale mãdatum, nec ſufficeret generale, cum agatur de re graui, & magno præiuditio ſecundum eum.

108 Trigeſimotertio infero quod † licet Barones habeant iuriſdictionẽ, in dominium, & ſic priuatiuè quoad Regẽ concedẽtem vt in præcedenti cap. di-

109 ſcuſſimus, attamen † eorum officiales reſpectu Baronũ cumulatiuè iuriſdictionẽ exercẽt *Grãm. dec.* 30. *& vot.* 28 *Auend.*

Auenda.de exeq. maud.cap.1.num.25. Muños de Eſcobar. de Ratioc.cap.7.nu. 41.& ſeq. Vinc.de Franc.dec.417.nu. 7. & poſt alios *Fontanell.in d. glo.10. nu.158. Menoch.de præſumpt.lib.2.præſump.18. Cancer.varia.lib.2.cap.2.nu. 199.cum ſeqq.*

110 Trigeſimoquarto infero,qđ † Capitanei terrarũ à Baronibus electi circa exercitium iuriſdictionis ciuilis,& criminalis non poſſunt aliquid decernere abſq. conſilio iudicum ſibi aſſignatorum vt dixit *Fontanell. ĩ loco citato n.162.* vbi refert ita iudicatum,& latè tradit *Bonadill.lib.1.Polit.cap.12.*
111 *nu.8. cum ſeq.* licet plures † ſint caſus, in quibus procedere liceret abſq. eorum voto,vtputa ad capturam , & ſimiles vt dixit *Clar.in §.fin. quæſt.28. num.7. Peguer.in pract.cap.12.§.3.nu.* 9. & poſt alios *Fõtanell. vbi ſupra* qui †etiam ponit,quando huiuſmodi cõſilium eos excuſet in ſindicatu.

SVMMARIVM.

1 *Barones omnes ex conceſſione meri, & mixti imperij poſſunt leges,et ſtatuta condere,& num.15. ſed quid ex ſimplici iuriſdictione, nu.2. ampl. nu.3. & 8. lim.num.9.10. & 11.*
3 *Fæmina feudataria an poſſint leges,& ſtatuta condere ex conceſſione meri, & mixti imperij, vide remiſſiuè.*
4 *Barones dicuntur conſtituti rectores,& iudices perpetui in Terris ſuis.*
5 *Iuriſdictione conceſſa, cenſentur etiam conceſſa omnia,quæ cõcernunt ipſius rectam adminiſtrationem.*
6 *Leges cõdere eſt vnus ex actibus magis neceſſarijs in Magiſtratibus ad regendam Rempublicam.*
7 *Leges ſtatuere eſt effect⁹ iuriſdictionis.*
9 *Barones recognoſcentes Principes ſupremos Italiæ, an poſſint adere leges , & ſtatuta,vide remiſſiuè.*
11 *Leges , & ſtatuta condita ab inferioribus à Principe derogantia formæ ſtatutorum illius ,non valent, ampl.nu. 12. limit. num.13.*
12 *Vniuerſitates an poſſint condere leges, vide remiſſiuè.*
14 *Boſſ.in tit.de pæn.num.25. declaratur.*
16 *Pæna appoſita in ſtatutis,& legibus Baronum qualis, & quanta eſſe debeat.*
17 *Pæna appoſita in ſtatutis,& bannis,vel adictis Baronum, ſi non eſt iuſta,& moderata põt appellari ad ſuperiorẽ.*
18 *Pæna exceſſiua appoſita per Barones in eorum ſtatutis, ſolent in Regno Neapolis per ſacrum conſilium moderari.*
19 *Pæna appoſita per Barones ĩ eorum ſtatutis , & bannis tunc dicitur iuſta, quandò ſecundum conſuetudinẽ appoſita eſt.*
20 *Pæna appoſita in bannis, & adictis Baronum talis eſſe debet, quod rectam iuſtitiæ adminiſtrationem concernere videatur , & quies ac pax inter ſubditos conſeruetur,alias tamquam contra rationem non valet,& nu.21.*
22 *Vaſſalli non tenentur obedire legibus,& ſtatutis iniuſtis,etiam ſi ſacramento ſint aſtricti.*
Vaſſalli cum leges, & ſtatuta Baronum ſunt iniuſta poſſunt ad Principem recurrere ſub num.22.
23 *Barones ſi ſuis legibus , & ſtatutis iniuſtis vaſſallos ſuos grauarent, poſſũt iuriſdictione,& dominio priuari.*
24 *Barones denegantes facere iuſtitiã vaſſallis ſunt feudo priuandi.*
25 *Baro nõ poteſt ſtatuere ne fiant molendina, furni, vel trapeta,aut ſimilia, & quod vaſſalli teneantur accedere ad eius molendina, furnos, & trapeta,ampl.num.27. limit.num.31. cum plurib. ſequentib. & nu.60.*
26 *Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter,& num.41. limit.num.30.*
28 *Quæ ſunt meræ facultatis non præſcribuntur,nec per non vſum tollitur facultas faciendi, & nu.29. lim.nu.31.*
30 *Molendini dominus an poſſit minuere*

ceu

cenſum in praiudicium alterius molendini.

34 *Baro poteſt prohibere vaſſallum ne erigat nouum hoſpitium in praiudicium ſui hoſpitij.*

37 *Baro non poteſt prohibere vaſſallis venditionẽ ſuorum fructuum donec ſui uendantur vel quod ſibi ſoli vendantur, limit. num. 38.*

38 *Baro praefertur alijs in venditione fructuũ, qua fit per ſuos vaſſallos ampl. num. 65.*

39 *Baro non poteſt prohibere vaſſallis ne vendant vinum, vel frumentum donec ſuũ vinum, vel frumentum venditum fuerit.*

40 *Baro non poteſt per Bannum prohibere vaſſallis ne poſſint extrahere frumẽta, vel alia victualia, aut quid ſimile à territorio ipſius ſine eius licẽtia limit. nu. 42. & 43. declara vt nu. 44.*

45 *Baro nõ poteſt prohibere vaſſallis venationem in eius territorio.*

46 *Baro nõ poteſt prohibere vaſſallis piſcationem in fluminibus ſuis.*

47 *Baro non poteſt cogere vaſſallos ad aſſociãdum, & capiẽdum malefactores, limit. num. 48.*

49 *Baro non poteſt cogere vaſſallos ad cuſtodiendum carceres, caſtrum, vel Turrem, & num. 51. limit. num. 50.*

52 *Baro non poteſt cogere vaſſallos ad portandum ligna, paleam, aut alia huiuſmodi pro vſu eius domus, ampl. n. 53. limit. num. 54.*

55 *Baro non poteſt cogere vaſſallos ne ſint macellarij, apothecarij, vel ſimiles, ſed quod vnus vel aliqui tantum ſint qui vendãt panem, & vinum, aut ſimile, vel ſoli hoſpitium habeant, lim. num. 56. & 60.*

57 *Baro non poteſt mandare quod vaſſalli non ducant aquam ex flumine publico, lim. num. 58. 59. 60. & 61.*

62 *Baro poteſt prohibere vaſſallos ne ducãt aquam naſcentem in loco ſuo.*

63 *Flumen publicum quod trãſit per territorium Baronis efficitur priuatum.*

64 *Baro inueſtitus de flumine, poteſt illud alij concedere, & prohibere.*

65 *Baro non poteſt cogere vaſſallos ad ſibi locandum praedia ſua.*

Baro praefertur alijs in locatione praediorum, qua fit per ſuos vaſſallos, ſub num. 65. ampl. nu. 38.

66 *Baro nõ poteſt cogere vaſſallos ad hoſpitãdum eius aduenas, & foraſterios, niſi adeſſet conſuetudo in cõtrarium.*

67 *Baro poteſt edicere Banna paenalia contra damnum dãtes in Terris ſuis, & num. 68. & ibi declara.*

69 *Baro poteſt ĩ Terris ſuis arma vaſſallis prohibere.*

70 *Baro poteſt prohibere ingreſſum frumentorum, & aliorum victualium in ſuum territorium.*

71 *Vniuerſitas põt prohibere ne ingrediatur vinum in eius territorium donec ſuum vendatur.*

72 *Cõmercium ex iuſta cauſa põt prohiberi.*

73 *Patrocinium vel procuratio poteſt ex iuſta cauſa inhiberi.*

74 *Baro poteſt prohibere vaſſallis ne ob ſuſpicionem latronum, & inimicorum ad alia loca pro facienda mercimonia proficiſcantur.*

75 *Baro poteſt mandare ne victualia alibi vendantur niſi in certo loco.*

76 *Vaſſalli q derelictis Terris proprijs alterius Terras habitãt poſſunt ſub paena cogi ad reuertendum, & proprias Terras habitandum, & num. 86. declara vt nu. 77. ampl. nu. 88. & 89.*

78 *Baro non poteſt expellere ſuos vaſſallos anteponendo exteros pro colendis eius terras.*

79 *Baro poteſt ex iuſta cauſa prohibere ne forẽſis ĩgrediatur ſuum territoriũ, & num. 80.*

81 *Baro poteſt prohibere vaſſallis ne triturent vel recolligãt meſſem, & fruges abſq. interuẽtu hominis per ipſũ deſtinati pro exactione decimarum, declara, vt num. 82.*

Baro

83 *Baro poteſt ſtatuere quod eius ſubditi originarij non poſſint eorum habitationem ad locum non ſubditum transferre ſub pœna ammiſſionis bonorũ, ampl.num.*85.

84 *Vniuerſitas poteſt ſtatuere ſub certa pœna, ne quis vadat extra ſuum territorium, ampl.num.*86.

87 *Multa magis fieri impediuntur, quàm facta reuocantur.*

*Vaſſallus recedẽdo à Terra Baronis illi præiudicare non videtur, ſub nu.*87.

88 *Baro an teneatur reſtituere vaſſallũ alterius, qui habitat in ſua Terra, ſi ab eius vero domino fuerit requiſitus.*

90 *Baro poteſt prohibere forenſes ſeu volentes de nouo venire ad habitandum in eius Terra limit.num.*91.92.93.94.95.& 96.

97 *Baro poteſt prohibere quod vaſſalli non vendant bona ſua immobilia exteris, niſi alijs vaſſallis ſubditis, & ibi de ratione.*

98 *Vaſſalli tenẽtur debita ſeruitia præſtare Baroni, vel cum eorum animalibus ſoluto tamen pretio, & nu.*109.*quod intellige vt ibi, & num.*110.

99 *Baro poteſt prohibere vaſſallos ne accedant ad eius nemora cauſa lignandi, vel eorum animalia paſcendi, niſi cõſuetudo eſſet in contrarium.*

100 *Baro poteſt mandare vaſſallis, quod faciant excubias.*

101 *Baro poteſt cogere vaſſallos ad emendũ à ſeipſis, puta frumentũ aut ſimilia.*

102 *Baro poteſt prohibere vaſſallis ne mercaturam exerceant extra ſuum territorium.*

103 *Baro poteſt cogere vaſſallos ad faciendum moſtram.*

104 *Baro poteſt cogere vaſſallos, vt ſibi viã præſtent per eorum prædia.*

105 *Baro poteſt cogere vaſſallos, vt terragia aſportentur in domum ipſius, ſi ita ſit conſuetudo.*

106 *Baro poteſt cogere vaſſallos ad ſibi vendendum pro neceſſitate ſuæ familiæ, & è contra ipſe tenetur illis vendere pro eorum neceſſitate, & nu.* 107. *& an teneantur inter eos habere fidẽ de pretio, vide num.*108.

111 *Vaſſallorum ſeruitia indebitè præſtita Baroni, præſumũtur per vim, & metum extorta, etiam illis nõ reclamantibus, & num.* 112. *& ibi de remedijs vtrique competentibus, num.* 113.& 114.

115 *Baro poteſt in iuribus ſibi de iure competentibus cum vaſſallis propria authoritate ius dicere, ampl.nu.* 116.

116 *Præſcriptio* 40. *annorum requiritur in iuribus acquirendis, ampl.nu.*117.

ARGVMENTVM.

De Aedictis Baronum.

CAPVT XVIII.

BARONES, & feudatarij † omnes ex conceſſione iuriſdictionis, maximè meri, & mixti imperij ſibi à Prĩcipe facta poſsũt leges, & ædicta condere, *ad text. in l. nõ ambigitur, ff. de legib. cap. 2. de conſtitut. in 6. Bart. & alij in l. oẽs populi ff. de iuſt. & iur. & in l. Imperium, & ibi Angel. ff. de iuriſdict. omn. iud.* qui loquitur in Barone, & fuit doctrina *Andr. ĩ Rubr. quæ ſint Regal. num. 3. verſ. concedendo generaliter, & in proœ. conſt. Regni in princ. nu.* 14. quod in ſimplici † iuriſdictione voluit poſt alios *Iacob. de Sãct. Georg. de feud. in verb. & cum mero, & mixto Imperio col. 7. Soc. iun. conſ. 76. nu. 21. vol. 3. Boſſ. de regal. nu. 17. & 19. Bertach. de Gabell. par. 1. q. 3. Pariſ. cõſ. 25. n. 116. & ſeq. vol. 1. Scrad. de feud. par. 10. ſec. 1. nu. 27. Auiles in Proœm.*

cap. Prato. in verb. ordenanzas num.6. Suar. de legib. lib.3. cap.9. num.5. etiam
3 ſi ſint feudatariæ † fœminæ vt dixit *Cernant. in præf. l. Taur. num. 28. & ſeq.*
4 idq. ex eo oritur quod † conſtituti dicuntur rectores, & iudices perpetui,
* vt dixit *Bart. quem *omnes ſequuti sũt in d. l. omnes populi, refert, & alios cumulat Rolãd. conſ.3. nu.21. vol.2. Natt. conſ.240. nu.5. D. Tapp. in l. fin. cap.2. par.1. num.5. ff. de conſtitut. Princip. Cancer. variar. reſolut. lib.3. cap.3. nu. 335. cũ ſeqq. D. de Põt. ĩ tract. de poteſt. Proreg. tit. de prouiſ. fier. ſolit. §.3. n.30.*
5 ſubdẽs qđ † cõceſſa iuriſdictione cenſentur conceſſa oĩa, quę cõcernunt ipſius rectã adminiſtrationẽ *ad tex. in l. 2. ff. de iuriſd. omn. iud. Couarr. practic. quæſt. cap.1. & in regula peccatũ p.2. §. 9. nu.6. Cernan. in loco citato nu. 30.*
6 Nec ambigendum erit, quin † apud Magiſtratum ciuilem in regenda, & moderãda Republica vnus ex actibus magis neceſſarijs ſit legis conditio, vt dixit Doctiſſ. *Suar. d. lib.3. cap.13. nu. 6.* & ſtatuere † iuriſdictionis eſt, & à
7 iuriſdictione dependet, *ad tex. ĩ l. pull. li, C. de ſentent. & interloq omn. iud. gl. ĩ l.1. C. de iuriſd. omn. iud. Bart. ĩ d. l. oẽs*
8 *populi nu.8. eod. tit.* maxime † quando leges, ſeu ſtatuta, vel decreta non ſunt contra ius commune, ſed in auxilium prohibitionis ſuperioris, *ad tex. ĩ cap. inferior de maiorit. & obedient. & tex. in l.2. C. de offic. præfect. prat. Hip. Rim. conſ.68. nu.10. vol.1. Bouad. lib.2. Polit. cap.16. num.128. Afflict. in prælud. Conſt. Regni, quæſt.6. num.7. Bolognet. in d. l. omnes popul. de inſ. & iur. Surd. d. conſ.152. nu.40. & conſ.210. nu.56. in fine, Doctor Mart. in tract. de iuriſd.*
9 *par.1. cap.35. n.8.* vbi limitat † in Principibus Italiæ ſupremis, *And. & Affl. in prohem. cõſtit. Regni quæſt.6.* dũ ait
10 qđ feudatarij ſtatuta cõdere poſſunt, quæ nõ ſint cõtra leges ſuperioris, dũmodo ſint licita, & honeſta; etiam ſi pęnalia, & optime diſtinguẽdo tradit *Alciat. cõſ.77. Rui. cõſ.109. nu.10. lib. 4. & cõſ.208. Rol. cõſ.4. n.30. vol.3. & Fab. de Ann. cõſ.94. n.17. cũ ſeq. vol.2.*
11 multa cumulat; ſicuti prohibitum † eſt inferioribus à Principe, decretorũ ſuperioris formæ derogare ſecũdũ *Cra-*
12 *uet. cõſ.314. n.2. vol.2.* idemq. † diſpoſitũ eſt in vniuerſitatibus, vt apud *Rol.*
13 *& alios citatos*, niſi † ſtatuta fierent ex cauſa publicæ vtilitatis, ad notat. per eumdẽ *Crauett. de antiq. temp. nu.5. et conſ.973. vol.5. Laud. de princip. q.82. Rim. iun. conſ.68. volum.1. Surd. d. cõſ. 152. nu.40. & conſ.210. nu.29. & ſeq. & nu.38.* vbi ita procedere intelligũt
14 † tradita per *Boſſ. de pæn. n. 25. ad finẽ.*
15 & de feudatarijs, †. & Baronibus habentibus merum, & mixtum imperiũ cum omnimoda iuriſdictione perpetua, quod poſſint ex cauſa contra ius cõmune ſtatuere per eorum leges, vltra relatos, latè firmat *Barbat. in rubr. nu.122. & ſeq. C. qui admitt. & ibidem Zuccard. nu.27. Alex. cõſ.125. n.5. vol. 4. Io. de Amic. cõſ.110. nu.8. & ſeq. & Nati. ĩ clem. ſæpe ĩ 4. lim. de verb. ſigni-*
16 *ficat.* Pęna aũt imponenda in bãnis, & ędictis Baronũ, ſi ſimplicẽ iuriſdictionẽ habeãt excedere nõ põt vnũ auguſtale, ꝙ ſi merũ, & mixtum imperiũ ex priuilegio, ſeu conſuetudine acquiſierint, ne dũ pęnã pecuniariã, ſed etiam corporalẽ, indicere permiſsũ erit *Affl. ĩ cõſt. iuſtitiarij nomen, & normã ĩ 22. notab. Berett. poſt Andr. & Brun. cõſ. 47. n.4. D. de Põt. ĩ tract. de pot. Proreg. tit. de elect. offic. nu.43. cũ ſeq.* licet ho-
17 neſta eſſe debeãt, aliàs poſſet appellari ab iniuſto exceſſu ad ſuperiorẽ *l. in multis C. de appell. Lana. cõſ.98.* qui re-
18 fert Cõſiliũ Neapolitanũ conſueuiſſe moderare pęnas exceſſiuas p Barones impoſitas, *Cãc. vari. lib.3. c.13. n.178.*
19 vbi ait iuſtas dici † pęnas impoſitas ſm Cõſuetudinẽ loci adnot. *p gl. ĩ l. hodie ff. de pœnis Capõ prag.8 nu.36.* & obid

autho-

20 authoritate † hac faciẽdi banna, & ędi
cta abuti nõ debent, ſed illã in cõcer-
nentibus rectã iuſtitiæ adminiſtratio-
nẽ exercere, vt puta in prohibitione ar
morum, aut in ſtatuendis alijs, ex qui-
bus delicta euitentur, & quies, ac pax
inter ſubditos conſeruetur, non autẽ
ea facere ad eorũ commoditatem, &
vtile in damnum, & grauamen ſubdi-
21 torum, quo caſu † tanquam irrationa-
bilia, & ambitioſa nulla eſſent, vt not.
*Rol. in l. nulli, C. de ſent. et interloq. omn.
iud. Rol. cõſ. 91. nu. 43. vol. 2. Surd. conſ.
301. n. 27. vol. 3. Bonad. lib. 2. polit. c. 16.
n. 117. & ſeq. vbi infinitos allegat.* eo
22 magis, quia ſi iniuſta † erunt, vaſſalli
nedum eis obedire non tenẽtur, etiam
ſi ſacramẽto aſſecurationis, eſsẽt aſtri-
cti, vt conſuluit *Soc. ſen. conſ. 172. vol.
2. & Soc. iun. conſ. 98. nu. 19. Theſaur.
dec. 16. nu. 6.* verum etiam iuſtus con-
cederẽ recurſus ad Principẽ, & ſupre-
mos magiſtratus *Beltrand. conſ. 234.
lib. 3. & conſ. 129. Bero. conſ. 81. nu. 18.
23 & 30. vol. 2.* In tantum † quod ſi nimis
grauarentur, poſſent Barones priuari
illo vtili dominio, & iuriſdictione ſibi
ex priuilegio cõpetenti, ſecundũ *Frec.
de ſubf. lib. 2. author. 8. Capic. in c. Im-
perialem, col. 38. de prohib. feud. alien. p
24 Fider.* vbi ampliant † & ſi negent face-
re iuſtitiam, ad tradita per *Andr. in c.
1. §. ſi hominem de pac. tenend.*

25 Et propterea † non poſſet Baro ſta-
tuere ne fiant molendina, furni, vel tra
petum pro macellãdis oliuis, & quod
vaſſalli teneantur accedere ad eorum
molendina, furnos, & trapeta, ex illa
26 iuris regula, quod † cuilibet licitum eſt
in ſuo quodlibet facere, ad tex. *in l. flu
minum, & l. ſeq. ff. de dam. infect. cum
ſimil.* relatis per *Iacob. de Sãct. Georg.
in verb. & cum molendinis, Capic. deciſ.
209. Oſaſc. dec. Pedemont. 17. Natt. cõſ.
227. & 325. D. Molfeſ. ſuper conſuet.
Neap. tit. de renunt. q. 4. nu. 29. Surd. cõ-
ſil. 154. nu. 13. & 313. nu. 3. Menoch. de
de arbitr. caſ. 160. Conar. in repet. regul.
poſſeſſor, §. 4. nu. 7. Clar. in §. feudum, q.
30. Reguer. Sext. lib. 2. de regal. c. 3. nu.
59. Koppe. dec. 19. Vinc. de Ann. allega.
116. Theſaur. d. dec. 16.* vbi ampliat,
& limitat varijs modis, & præſertim ſi
lõgiſſimo tempore acceſſiſſent ad mo-
27 lendum, † vel coquendum, aut macі-
nandum in molendinis, furnis, & tra-
28 petis Baronum, nam † cũ hæc ſint me-
ræ facultatis non præſcribuntur, ſecũ-
dum *Doctores in l. 1. C. de ſeruit. & aq.
l. 2. Quæ ſit lõg. conſuet. Rip. in l. quomi-
nus, vbi Iaſ. q. 25.* refert communem,
*ff. de flumin. latè Rolãd. cõſ. 23. & 30.
29 vol. 2.* & † per non vſum non tollitur
facultas faciendi *Rocc. de Curt. de con-
ſuetud. p. 4. num. 77. Brun. conſ. 56. &
131. Petr. Iacob. in pract. tit. de furno.
num. 5. Reguer. Sext. d. c. 3. num. 60. &
64. Rimin. iun. conſ. 499. lib. 5.* inferẽs
30 nec † poſſe dominum unius molendini
minuere cenſum in damnum alterius
31 molendini, niſi † elapſum ſit tempus
immemorabile, cuius memoria homi
num nõ extaret, ex quo dicitur acqui-
ſitum ius Baroni *Guid. Pap. deciſ. 398.
32 Boer. dec. 125.* vel † aliqua alia eſſet cõ-
iectura pro domino, vt putà quòd in
loco adeſſet tantum furnus domini, &
eius molendina, vt poſt *Caſſan. in con-
ſuet. Burg. rub. 13. §. 9. poſt nu. 2.* dixit
Cancer. var. reſol. lib. 3. c. 13. num. 122.
33 uel † ius illud ex priuilegio compete-
ret, & notat *Clar. i §. feudum, q. 30. ver.
beneuerum eſt*; ſubdens ita fuiſſe iudi-
34 catum, ut † Baro licite potuerit prohi-
bere ſubditum ab erectione hoſpitij
noui in prçiudiciũ ſui hoſpitij *Theſau.
d. dec. 16. Vinc. de Frãc. deciſ. 380. Gut-
tier. lib. 4. pract. quaſ. p. 2. q. 32. nu. 6.*
35 Vel † quia molendina, ſeu furni de-
ſeruirẽt pro publicis neceſſitatib⁹, ma-
ximè ſi dominus prohibuiſſet, & inde
lõgiſſimo tempore perſeueraſſet pro-
hibitio in molendo, uel coquendo, ſe-
cundum relatos Doctores, quibus ad-

do *Theſaur.dec.25. Vinc. Ann. ſingul.*
557. *vbi Addict.* pluresalios cumulat
Rolād.conſ.91. nu.43.vol.2.Cancer.va
riar.reſol. lib.2.c.2. nu.99. & 100. &
lib.3.c.13.nu.202.cum plurib.ſeqq.Re-
gu.Sext.de regal.lib.2.c.3.n.56. & 59.
36 vel† quia eſſent magis apta viciniora,
& ſolueretur molitura minor, vt dixit
Vinc.de Ann.in c.1.de vaſſall. decrep.
atat. nume.69. ſubdens ita fuiſſe 'de-
terminatum.

37 Item nec † poſſunt Barones prohi-
bere venditionē fructuū,niſi prius vē-
diti ſint fructus Baronis, vel quod te-
neantur proprios fructus vendere Ba-
roni, ad tex. *in l.libertas negotiationis,*
ff.de iure patro. l.fin. C. de oper. libert.
Luc.de Pen. in l.1. nu.14. C. ne ruſtic.
ad ult.obſeq.ten.lib.11. Neuiz. dec.43.
Affl.in c.1.§.ſimiliter,num.40.de Cap.
qui cur.vend.Capibl.de Baro.prag.1.n.
90. *cum ſeq.* & in Regno diſpoſitū eſt
per Regiam Pragmaticam Imperia-
lem, §.16. *tom.2. Pragmat.* niſi cum
38 prætio concurrat iuxta cauſa, vt dixit
Fel.in c.qua in eccleſiarum,nu.28.in 1.
declar.de conſtit. licet præferatur in vē
ditione fructuū,quæ fit per vaſſallos,
ſecundum *Bart.Io.Plat.Luc.de Pen.&*
Rebuff.ī l.1.C.de metal.& metalla, lib.
12. Boer.dec.107.Tiraq.de retract.Li-
gnag.§.1.glo.18.Frec.de ſubfeud.lib.2.
autho.38. Mexi.de taxa Panis concl.5.
nu.115.cum ſeq. Capibl. de Baro.prag.
*1.nu.173.*qui hoc declarat *Pet.de Greg.*
de conc.feud. p.7.q.6.nu.10.vbi in ad-
dit. alios concordantes allegaui. Sicut
39 nō poterit dn̄s mādare ſubditis ſuis ne
vēdant vinum, ſeu frumentum donec
vinum, aut frumentum domini ven-
ditum fuerit, vt dixit *Abb.in c.ſignifi-*
cante,de appel. Alber.poſt Gugl. de Cun.
in l.illicitas,§.illicita, ff.de offi.Præſid.
& Capibl.in d.prag.1.nu.128.

40 Item nec † poſſunt facere bannum
quod vaſſalli nō poſſint extrahere fru
mentum, vel alia victualia, aut quid
ſimile à territorio Baronis, niſi habi-
ta ab eo prius licentia; cum ſit diſpo-
nere contra ius gentiū, quo libera cui-
41 libet† data eſt ſuarum rerum admini-
ſtratio,ad tex. *in l.ex hoc iure vbi Doct.*
ff.de iuſt.& iur. Dec. Anenio. 40.nu.3.
Rol.cōſ.3. vol.2. Natt.cōſ.662. qui lo-
quitur in extractione ſalis *Ladereh.cō-*
ſil.71.nu.5. Ant.Sola ſuper decret. Sub-
aud.tit.de edict. anno.glo.4.n.4. & poſt
alios,quos refert, & ſequitur *Cancer.*
var.reſol. lib.3.c.13. nu.256. cum ſeq.
idq. in Regno prouiſum eſt per *Prag.1.*
& 5.titu.69. de liber. extract. ann. vbi
Ant.de Ball. & per *capit.* 15. ſub Rege
Martino,26.ſub Rege Alfonſo,& 55.
42 ſub Rege Fiderico, vbi † limitat,quā-
do id fieret ratione publicæ vtilitatis,
& neceſſitatis,*arg.l. Præſes,C.de ſerui.*
& aqu.Rim.iun.d.conſ.68.n.27. vol.1.
Capibl.d.prag.1.nu.174.Surd. cōſ.210.
num.9.lib.2. Anil.cap.Prator.17.ver.a
razonables precios, Ant. de Ball. in loco
citato, num.7. quod idem intelligunt
capit. prædicta Regni, uel niſi cōſue-
43 tudo † prohibendi immemorabilis eſ-
ſet pro Barone,ut dixit *Zerol. in prax.*
Epiſcop.par.1. uerb. Barones, quamuis
44 † non poſſit aliquid petere pro obti-
nenda licentia,ſecundum *Albert.Bru.*
conſ.151.lib.2.

45 Item non † poſſunt probibere uaſ-
ſallos,quin uenari ualeant in eorū ter-
ritorio,de quo multa per *Andr.in cap.*
1.§.nemo rctia,de pac.tenend. Caſſa. in
conſuetud. Burgund.§.7.rubr.13. Grā-
mat.dec.67. Conarr.in regul.peccatum,
p.2.§.8.q.14. de reg. iur. in 6. Vinc.de
Ann.ſing.59. Io.Ant.de Nigr. in capit.
Regn.granamina,n.114.Vinc.de Fran.
46 *dec.158.*ſicut nō poteſt prohibere uaſ-
ſallos ne piſces capiant in flumine, ut
poſt alios tradit idē *Vincent. de Ann.*
ſingul.58.Io.Ant.de Nigr.in d.cap.gra-
namina nu.115.

47 Item†nec poſſunt eos cogere ad aſ-
ſociādum, ſiue capiēdum malefacto-
res,

res, ut dixit Andr. in §. nauigia de ſtat.
& conſuet. & in conſt. Regni poſſunt eo-
rum Frec. lib. 2. de ſubfeud. auth. 12. Ne
niz. cõſ. 43. nu. 7. Surd. cõſ. 83. nu. 4. cum
ſeq. lib. 1. cum id ſumptibus Baronis
fieri debeat ratione iuriſdictionis, quã
habet ſecundum Cancer. var. reſol. lib.
48 3. c. 5. nu. 141. vbi limitat † in caſu ne-
ceſſitatis, & c. 13. nu. 62. cum ſeq. Flo-
rez. Diaz. variar. lib. 2. q. 21. nu. 114.
Surd. d. cõſ. 83. nu. 5. licet ad expenſas,
& ſumptus domini, ſecundũ eos. Idẽ
49 que procedit † in cuſtodia carceratorũ,
cum ad eam vaſſalli non teneãtur, ſed
id ad Baronem iuriſdictionem haben-
tem, & fructus percipientem pertineat
50 ex cap. Iacob. 12. niſi † in caſu neceſſi-
tatis ſoluto tamen eis competenti ſa-
lario, vt pluries fuiſſe iudicatum refert
Vinc. de Franc. dec. 526. nu. 10. Regner.
51 Sexti. d. c. 13. num. 69. & † de cuſtodia
Caſtri, vel Turris idem dixit Ang. in l.
Turres per illum tex. C. de oper. publ. ſed
contrarium tenet Guid. Pap. deciſ. 631.
cum alijs relatis per Frec. in d. auth. 12.
Menoch. cõſ. 298. nu. 30. vol. 3. Bouadil.
lib. 2. polit. c. 16. nu. 121.

52 Præterea † nec poſſent grauare ſub-
ditos ad portandum ligna, paleam, &
alia huiuſmodi pro vſu domus ipſo-
rum, vbi ipſi modũ haberent ſibi pro-
uidendi mediante pecunia eorum cru
menæ, vel vbi ipſi haberent nemora,
& paleas in agris ſuis, vt latè conſuluit
Soc. iun. conſ. 98. vol. 3. Vbi † ampliat
53 non obſtante conſuetudine aliqua, vel
pręſcriptione ex diutina exactione, qa
mętu præſtatio facta cenſetur, vel ex li
beralitate, quæ non obligat, vt ibi per
54 eum; niſi † tamen ita cum vaſſallis eſ-
ſet conuentum ſoluto iuſto pretio, cõ-
tra tex. in l. nec emere, C. de iur. de liber.
vt reſpondet Soc. iun. conſ. 76. nu. 11. cũ
ſeq. vol. 3. quamuis hoc ſit commune
cum quolibet magiſtratu, vt conclu-
dit Pute. de Sind. cap. 163. incip. Iudicis
ſuprema poteſtas, de quo tamen viden
dus eſt, Surd. conſ. 205. volu. 2. & conſ.
55 321. vol. 3. Sic etiam † nec poſſunt ſtatuere,
quod aliqui macellarij, ſeu apotheca-
rij tantum poſſint facere, & vendere
carnes, panem, & vinum, vel vnus tan
tum haberet hoſpitium, vt per Caſſan.
in conſuet. Burgund. fol. 369. num. 17.
Ann. ſing. 54. Bald. in l. 1. C. de commer.
Capibl. d. prag. 1. nu. 129. in fi. niſi talis
56 † eſſet conſuetudo, ſeu priuilegiũ, quia
valeret, ſecundum Innoc. Abb. & alios
in cap. ſignificãte de appell. Rebuff. ſuper
conſtit. Gall. tit. de Magiſ. artiſ. & mo-
nopol. act. 4. glo. 2. nu. 20. Bru. conſ. 132.
* vol. 2. vbi ait hanc eſſe * communem
opinionẽ, ita quod pretiũ ſit iuſtũ vt
edocuit eleganter Mexia de taxa Panis
concl. 4. num. 18. cum ſeq. qui plura in
propoſito cumulat.

57 Et pariter † nec poſſunt mandare,
quod vaſſalli nõ ducãt aquam ex flu-
mine publico, vt dixit Vinc. de Frãch.
dec. 183. & ita pluries ſeruatum fuiſſe
tradit Molfeſ. ad conſuetud. Neap. tit. de
renuntia. q. 4. num. 30. cum plur. ſequẽ.
58 data † tamen præſcriptione, & con-
ſuetudine longiſſimi temporis La-
derch. conſ. 146. num. 1. Surd. conſ. 130.
nu. 16. Burſat. conſ. 41. num. 15. Rot. Ro-
ma. dec. 153. nu. 3. p. 2. aliàs tamen mi-
nime prohibẽtur Barones huiuſmodi
proclamata edicere, vt dixit idẽ Frãc.
d. dec. 183. nu. 2. per tex. in l. vſum aqua
vbi Luc. de Pen. C. de aqueduc. lib. 11. &
l. 2. in fi. ff. eod. tit. de aqueduc. idẽ Luc.
de Pen. in l. decernimus, col. 2. verſ. vtrũ
autem ſit neceſſaria, C. de aqueduc. Caſ-
ſa. in conſuet. Burgund. tit. de foreſt. 2.
& 3. col. Capic. in inueſt. in verb. fonti-
bus, Boer. dec. 128. Loffred. conſ. 13.
59 col. 2. etiam † ſi nemini ledatur, ſecun-
dũ eos, nec requiritur iuſta cauſa pro-
hibendi, quia ſatis dicitur nocere, ſi cõ
tra meam voluntatem imponatur ius
aquæ ducẽdæ, quam habeo pleno do-
minio ex cauſa oneroſa, Vinc. dec. 344.
nu. 1. vbi poſt Affl. & Luc. de Pen. dicit,
quòd

60 quòd non licet† hæc facere etiam ſi nõ
ſint in damnum aliorũ, quia requiri-
tur licentia Baronis per iura ſupra re-
61 lata, in tantum† quod ſi Baro ea vti cę
perit ad vſum molendini, poſſet alijs
prohibere *Ann. ſingul.* 35. ſubdens,
62 † quod ſi aqua naſcitur in loco Baro-
nis, poſſit Baro prohibere per doctri-
nam *Bal. ĩ l. item lapilli, col. 2. ff. de rer.
diuiſio. Iaſ. in l. 2. nu. 33. ff. ſolut. matri.
Loffred. d. conſ.* 13. & ita iudicatum
fuiſſe refert in Regia Camera, *Lanar.*
63 *conſ.* 2. *nu.* 5. dicens † quod flumina,
quę trãſeũt per territoria Baronũ ſunt
priuata, & latius *cõſ.* 39. & qđ ſint naui
gabilia, *Berol. cõſ. 1. n. 29. Affl. dec.* 388.
64 *n.* 13. latè *Surd. conſ.* 482. *n.* 3. vbi† q̃ in-
ueſtitus de flumine alijs cõcedit, & ꝓhi
bet, idẽq. firmat *Rim. cõſ. 33. n. 15. lib.* 1.
65 Nec † poterunt cogere vaſſallos ad
ſibi locãdum ruſtica, ſiue vrbana prę-
dia, vt dixit *Capibl. d. prag. 1. nu.* 212.
licet præferãtur uolentibus ducere *Ti-
raq. de retract. in præfat. nu.* 15. & fuiſſe
iudicatum refert *Capibl. vbi ſupra*, ſub-
66 dens, quod† neq. cogi poterunt ad ho
ſpitandum ſuos foraſterios, vt conſu-
luit *Crauet. conſ.* 78. & ita fuiſſe iudi-
catum tradit, niſi adeſſet conſuetudo
in contrarium, ſecundum eum.
67 Sic è cõtra † poteſt Baro edicere bã-
na pęnalia cõtra damnum dantes, ſeu
inferentes in ſuis Terris, & pro cauſis
ꝑdictis eligere cãperios *Affl. poſt And.
in conſtit. Regni poſt partes Apulia, Ca-
pic. in inueſtit. in verb. cum fidis, & diſ-
fidis, Luc. de Penn. in l. 2. C. de paſc. publ.
lib. 11. Frec. de ſubfeud. lib. 2. auth. 46.
Crauet. conſ. 314. Natt. conſ. 550. Brun.
in conſ. 10. lib. 1. & conſ. 189. lib. 2. Cã-
cer. var. reſol. lib. 3. cap. 13. nu. 173. Surd.*
68 *cõſ. 210. nu. 13. lib.* 2. ita quod † pœna
non poſſit excedere Auguſtale, ſecũ-
dum *Io. Ant. de Nigr. in d. c. granami-
na, nu. 93. Conar. pract. q. cap. 37. & 38.*
& eſt *tex. in conſtit. item ſtatuimus, in*
69 *tit. de offi. Baiuli.* ſicut & prohibere † ar-
ma, ut dixi *ſupra c. 17. ampl.* 17. & pa-
70 riter ingreſſum † frumẽtorum, & alio-
rum uictualium in territoriũ ob abun-
dantiam, ut tradit *Auil. in c. 17. Pras.
in ver. a razonables precios, nu. 36. in fi.*
71 ex cuius doctrina iuſtificatur † ordo,
qui cõſueuit in hac Vrbe publicari in
exequutionem priuilegij ciuibus eiuſ-
dem conceſſi, ne vinũ ingrediatur eius
territorium, niſi prius vendito uino
eiuſdẽ territorij, quandoquidẽ ex cau
72 ſa licet commercium interdicere *l. mo-
ris. §. 1. ff. de pœnis, cap. venditionis, &*
73 *cap. fraternitatem, 54. diſt.* ſicut † ali-
quando interdicitur patrocinium, &
procuratio, *l. 1. §. poſtulare, ff. de poſtul.*
74 ſic† etiam ex cauſa præcipere poteſt ne
ſubditi ob ſuſpitionem latronũ, alio-
rumque inimicorũ ad alia loca pro fa-
cienda mercimonia accedãt, vt notat
Bald. in conſ. 483. incip. Magnificus do-
75 *minus Marius, circa finem, vol.* 1. & † ſi-
militer mandare ne victualia alibi vẽ-
dantur, niſi in certo loco, *Abb. in c. ſi-
gnificante in 1. notab. de appell. Gutier.
lib. 4. pract. p. 2. q. 32. nu. 6. Roland. cõſ.
5. nu. 70. lib. 1. Cancer.* qui multa tradit
in materia, *d. c. 13. nu. 287. cum ſeqq.
Luc. de Penn. in l. 1. C. ne ruſtic. Capibl.*
76 *prag. 1. nu.* 204. Item † & cogere vaſſal
los, qui derelictis Terris proprijs Baro
nis, alterius domini Terras colunt, vt
ſuas Terras colant, ex quibus redditus
percipit, ſecundum *Luc. de Penn. in l.
2. num. 3. C. de cenſib. & cenſit. lib.* 11.
Greg. Lop. l. 6. nu. 2. in fi. tit. 25. par. 4.
77 *Frec. author. 41. & Vinc. de Franc. dec.*
526. *nu.* 2. vbi addit id fieri† debere ſo-
luto iuſto ſalario, prout inter ciues ſol-
ui conſuetum eſt, ſicut è contra, nec
78 † Baro poſſet vaſſallos expellere ꝑ
extraneos pro colendis eius terris, vt
dixit *Vincent. de Ann. de vaſſal. decrep.
eta. nu. 67. cum ſeq. & in ſingul.* 461. ſic
79 etiam poteſt prohibere ne forenſis ſuũ
ingrediatur territorium, *Bru. cõſ.* 177.
80 *& cõſ. 204. lib.* 2. qđ intellige aliqua in

ſta

ſta exiſtēte cā, alias ſecus, ad tex. ī l. liberi⁹ negotiatoris, ff. de ope. libert. Surd.
d. cōſ. 210. n. 15. & a Sol. ſup decret. Sub-
81 and. tit. de adict. ann. gl. 4. n. 11. Itē † &
ꝓhibere ne triturēt, vel recolligāt meſ-
ſē, & fruges abſq. interuētu hoīs ꝑ Ba
ronē deſtinati ꝑ exactione decimatū,
vt dixit Iac. ī trac. de Erroid. & oper. col.
fi. ver. rurſus q̄ro, Spec. de decim. col. fi.
ver. vltimo q̄ritur, Cabal. reſol. crim. caſ.
168. Dec. Auenio. 54. Cāce. d. c. 13. n. 172.
& ita fuiſſe pluries iudicatū teſtaē Vīc.
de Fr. dec. 117. n. 1. & 2. ſubdēs, qđ fa-
82 cta denūtiatione tꝑis, vel diei Baroni,
ſeu eius ærario, ſi nō trāſmittit hoīem
prędictū, ne meſſis, ſeu fruges ammit-
tanē, vel corrumpantur liceat vaſſallis
triturare, & colligere meſſem, & alios
fructus, pro quibus decima pertineret.
Itē poterit ſtatuere, ꝙ eius ſubditi ori-
83 ginarij nō poſſint eorū habitationē ad
locū nō ſubditū trāſferre abſq. ei⁹ licē-
tia ſub pęna amiſſionis bonorū ī loco
exiſtentiū, ad tex. in l. vlt. ff. de decre. ab
ord. fac. l. 2. C. de offi. praf. vrb. l. pen. et
vlt. C. de mācip. & orig. lib. 10. l. priuilegio, C. de incol. eo. lib. l. vnica, C. ſi curial.
relic. ciu. eod. lib. eo qđ reſpicit publicā
vtilitatē, ne Baronū terrę diminutionē
hoīum patianē, ſed plenę ſuis hominibus cōſeruētur, & populatiores reddā-
tur ad tex. in l. cū rō, §. pen. ff. de bon. dāna. Bart. in l. ſi. ff. de decre. ab ordi. facie.
dū ex illo teſt. notat † quod Ciuitas pōt
84 facere ſtatutū ne q̄s vadat extra territoriū, & ꝯ facientes punire, Abb. in c. ve
niētes in 4. notab. de iur. iu. Soc. ſen. cōſ.
227. in prin. And. in cōſt. Regni q̄ſq̄s Bur
genſis, idē Affl. in c. 1. in ver. angaria, n.
5. Quæ ſint reg. Soc. ſen. cōſ. 129. lib.
1. Frec. de ſubf lib. 2. auth. 15. Surd. cōſ.
210. n. 14. Menoc. late in cōſ. 1176. ꝑ totū,
85 vol. 12. vbi ampliat ēt ſi vaſſalli accede
rēt ad habitādū in loco ſuperioris, Pet.
de Greg. de cōceſ. feu. p. 7. q. 4. n. 2. cū ſeq.
& ibi per me notata in add. D. de Pōt. de
pot. Prore. tit. de abbūd. §. 2. n. 7. ſubdēs
iuſtiſſimū eſſe ordinē ꝑꝑ collectarum
ſolutiones, Rom. conſ. 59. in 1. & 2. q. q
86 loquiē in ſtatuto, quo mādaē, vt quili-
bet originarius abſens ab eius domici-
lio teneaē redire in patriā ſub pęna cō-
fiſcationis bonorū, & ſic in fortiori ca-
87 ſu, cū † facilius q̄d fieri impediaē, q̄ fa-
ctū reſcindaē vt in ſpecie cōſuluit Soc.
iun. cōſ. 76. n. 33. cū ſeq. vol. 3. vbi ꝯrijs
rñdet, neq. vaſſallus recedēdo pręiudi-
cat vero dño, qui eſt ſu⁹ Baro, Bal. in l.
2. C. de ope. libert. & in l. ſi cui volēs, C.
88 de liber. cauſ. Idēq. dicēdū † ſi vaſſallus
demanij diſceſſerit & incolatū ſuū trā-
ſtulerit ad alia loca ſubdita Baronū, q̄a
requiſitus teneē reddire, ad tex. in d. cō
ſti. q̄ſq̄s Burgenſis, & in §. quicūq. d. cō-
ſti. vbi poniē pęna ꝯ Baronē, qui requi
ſitus recuſauit reſtituere, & ibi Affl. Ca
pic. dec. 168. Luc. de Pen. ī l. 3. C. de agri.
89 & cēſi. lib. 11. ēt ſi habitet † in rure, quia
poſſet cogi, vt habitet ī terra, ſeu Ciui-
90 tate Brn. conſ. 132. vol. 2. Et ſimiliter ex
cā prohibere ne forēſis veniat ad habi-
91 tandū in ſua terra Ann. ſing. 54. niſi † tū
ob ſæuitiā dñi receſſiſsēt, ad tex. in l. ſcio
§. Imperator, ibi, ob grauiorē ſeruitutē ab
eo diſceſſerunt, Luc. de Pen. in l. 3. C. de
agri. & cēſi. lib. 11. & optimè Rebuf. in l.
cines, n. 3. C. de incol. lib. 11. Pet. de Greg.
92 d. quæſt. 4. vbi notabiliter loquitur
vel ſi territoriū dñi ſterile efficereē, ad
eo qđ vaſſalli nō poſsēt laborādo vitā
degere, arg. l. ꝑꝑ ſterilitatē, C. loca. l. ſi
93 vno, §. quicūq. eo. tit. vel † ſi dñs villā nō
muniret, & cuſtodiā debitā nō adhibe
ret, vt q̄a fortè eſſet ī maritimis, & ab
infidelibus depredari cōſueuiſset arg.
l. ex locato, ff. loc. & l. ſi. §. colonos, eo. tit.
94 vel ex cā famis, gl. in l. quēadmodū C. de
95 agri. & cēſi. lib. 11. Itē rōne † belli, quia ſi
ſe ad alia trāſtulerint domicilia nō pōt
amplius amoueri, Luc. de Pen. in d. l. 3.
96 vel † ob peſtilentiā receſſerint, vt dixit
idē Luc. de Pen. in l. coloni, eo. tit. Sicut
97 valet ēt prohibitio facta per Baronē ꝙ
bona immobilia nō vendanē, niſi vaſ-
ſallis

ſallis ſubditis,& nõ forẽſibus, vt dixit *Bar.ĩ l.vnũ ex familia,§.diui,ff.de leg. 1.vbi Ang.& Alex.* & de cõi* tradit *ibi Rip. Albe.ĩ 2.p.ſtatutorũ,q.2.n.10.Nat. cõſ.106.ſub n.5.idẽ Menoc.d.cõſ.1176.n.* 13.vbi ait tale ſtatutũ validũ,& eq̃tati cõſentaneũ eſſe,ne exteri fruanẽ bonis illis,ciues vero,& ſubditi ferant onera *Ceſ.cõſ.246.n.38.et Decia.reſp.33.n.1.*
98 *lib.1.* Idẽq. dr̃ † de alijs ſeruitijs Baroni debitis ꝑ vaſſallos cũ eorũ aĩalibus iuſto nõ ſoluto ſalario,vt colligiẽ *ex cõſt. Regni,ſic noſtra ſeruitia, Vinc.de Frãc. dec.211.*qui hoc intelligit ĩ ſubſidiũ,qñ Baro nõ haberet propria aĩalia,ſubdẽs ita fuiſſe iudicatũ in Sacro Conſilio.
99 Poterit † ẽt pręcipere, ne accedant ad eius nemora ad lignãdũ,ſ͡m *Frec.auth. 42.Bonad.lib.2.poli.c.16.n.168.*vbi hoc ſtãte cõſuetudine admittit,*Cãcer.var. lib.3.c.13. n.172.* neq. in eis paſcua ſumãt eorũ aĩalia,vt dixit idẽ *Frec.auth. 46. Anẽd.de exeq.mãd.c.13.* & pariter
100 mãdare,qđ faciãt excubias,*Ann.ſing. 63.Surd.cõſ.12.Meno.cõſ.298.n.30.cũ*
101 *ſeq.vol.3.* Poſſet † ẽt cogere ſubditos ſuos ad emendũ pro vſu ſuo à ſe ipſis, nec nõ ẽt fiumẽtũ,vel q̃d ſimile *Alcia.*
102 *cõſ.493.n.1.*ac etiã † prohibere ne mercaturã exerceãt extra ſuũ territorium *Natt.conſ.106.n.5.*imo & cogere ſub-
103 ditos ad faciendũ moſtrã,*Bello.cõſ.49.*
104 *n.1.* ſicut † & præcipere vt ſibi viã pręſtare habeãt ꝑ ſua prędia,ſi dño ita expediat, *Andr.in rub.num.5.quæ ſint regal.& ĩ c.1.§.ſi q̃s de manſo de contro. feud.Affl.dec.265.caſ.31.Caſtal.de Im*
105 *per.q.110.caſ.256.*ac ẽt † vt terragia aſportenẽ in domũ dñi,ſi ita ſit cõſuetudo,vt fuiſſe iudicatũ teſtaẽ *Vĩc.de Ann.*
106 *alleg.94.n.11.*& ſimiliter cogi pñt ad ſibi vẽdẽdũ pro neceſſitate ſui victus, &
107 familia, ſicut è ɔ̃ † teneẽ Baro vendere pro neceſſitatib.ſubditorũ, *Bar.in l.1. ff.de off.præf.vrb.Marã.ĩ actu inquiſ.n. 181.Capib.de Baro.d. prag.1.n.132.&*
108 *n.137.*vbi ponit ſi † teneant hr̃e fidẽ de
109 pretio. Idẽq. † gñaliter dicendũ eſt de alijs operibus,& ſeruitijs Baroni debitis,ad tex.*in c.ſeruitiũ,8.q.vlt.vbi Archid.Pet.de Greg.de cõceſ.feu.p.7.q.6.n.*
110 14.q̃ plures hmõi ordinationes cumulat, & hoc † intelligit, qñ talia ſeruitia ſint licita,& honeſta, nec Baro excedat nimis grauãdo vaſſallos ſuos,q̃ eo-
111 rũ facultas patiaẽ;nã † indebita, & inſolita ſeruitia p̃ſumunẽ à ſubditis ꝑ vim & mętũ extorta,vt dixit *Bal.ĩ verb.pactiones de pac.Cõſtan.Regne.Sext.lib.2. de reg.c.13.n.51.Scrad.de feu.p.10.ſect. 5.n.109.* vbi ait hãc eſſe cõem* Doct. ſnĩam, eoq. caſu plura ſubditis remedia cõpeterẽt aduerſus dñum, vt dixi *ſup.lib.3.c.10.n.339.* q̃bus addo *Surd. cõſ.83.n.8.Miſing.obſer.8.n.5.& in fi.*
112 *cẽt.5.*qui id ampliãt ẽt vaſſallis nõ cõquerẽtib⁹,nã dẽt Iudex officio,ſine vlla imploratione ijs ſubditis prouidere, ne indebitè vexenẽ, & onerenẽ, ad tex.*in l.illicitas,§.potẽtiores,ff. de offi. Præſid.Vaſq.cõtro.Illuſt.c.8.n.18.Gui. Pap.dec.62.*vbi ait ita ſeruari,*Grã.dec.*
113 *104.n.15.*qđ ſi licita,ſolita,& cõſueta fuerint nedũ vaſſalli ad ſe quęrelãdũ ɔ̃ dñum non admitterentur, *Specul. de feud.§.quoniã,q.17.*quẽ refert *Bero.cõſ. 81.n.15.& ſeq.vol.1.Grã.cõſ.98.n.13.*
114 *in ciuil.*ſed ẽt † in eis manuteneri dẽt in poſſeſſione,vel reintegrari, donec per ſubditos ɔ̃riũ probeẽ,ad tex. *in c.querelã de exceſſib.And.in prohe. feud.q.6.*
115 *ver.ſi minori tpe*, quinimo † poſſet ẽt dñs propria authoritate ſibi ius dicere vt cõcludit *Spec.vbi ſup.q.18.n.34.Lu. de Pen.ĩ l.litibus in 2.lect.n.6.*& melius *in l.ſi coloni,q.4.C.de agri.& cẽſ.lib.11.* ante *eos Cy.in l.cõpetit in fi.C.de p̃ſcrip. 30.ann.*eo fortius † qñ cõcurreret ſpatiũ 40. annorũ, quo iura hæc maximè negatiua acquirunẽ,vt dixit *Archid.in d.c.ſeruitiũ,n.9.Natt.cõſ.106.n.9.*quę
117 † opinio abſolutè procedit, qñ agitur contra vniuerſitatem *Cranet.de antiq. temp.p.4.in princ.ſub nu.25.*

DE

DE MAGISTRATVVM IVRISDICTIONE, ET EORVM OFFICIO.

LIBER QVINTVS.

DON GARSIA MASTRILLO,
CAESAREI, PONTIFICIIQ; IVRIS DOCTORE,
Regioque in Regno Siciliæ Conſiliario Authore.

SVMMARIVM.

1 *Magiſtratus qui dicantur.*
2 *Magiſtratuum ordines, ſiue gradus quot ſint.*
3 *Magiſtratus maiores qui ſint, & quam iuriſdictionem habeant, & nu.6.*
4 *Præſes prouintiæ, ſeu procõſul in loco oĩbus Magiſtratib⁹ maius imperiũ hẽt.*
5 *Appellatio ſemper ad maius Tribunal dirigitur.*
6 *Iudices cognoſcentes de cauſis criminalibus ſunt maiores illis qui cognoſcũt de ciuilibus.*
7 *Magiſtratus minores qui dicantur.*
8 *Magiſtratus minimi qui eſſe videntur, & num.9.*
10 *Magiſtratus omnes Imperium, & poteſtatem habent, ſine qua iuriſdictio exerceri non poteſt, & num.14.*
11 *Magiſtratus maiores, & minores, ordinarij, & extra ordinarij tam in vrbe, q̃ extra qui fuerint apud Romanos.*
12 *Imperij verbum varias habet ſignificationes.*
13 *Imperij verbum iuxta materiam noſtrã qualiter accipiatur, & num. 14.*

ARGVMENTVM.

De Magiſtratuum diffinitione, gradibus, & Imperio.

CAPVT I.

1 MAGISTRATVS † ſecũdũ *Ariſtote. lib.4. Politi.* illi dicuntur, quibus de quibuſdam rebus dicendæ ſentẽtiæ, & iudicãdi, & imperãdi permiſſa eſt poteſtas, vnde *Cicero 3. de legib.* ait, *videsis Magiſtratus uim eſſe, ut præſit, præſcribatque, & utilia, & coniuncta cum legibus, eaq. conſonant cum text. in l. & quia data, & l. ſeq. ff. ex quib. cauſ. maio. & text. in l. quibus, de verb. ſignific.* vbi eum Magiſtratum eſſe dicunt, qui maiorẽ curam, & ſollicitudinẽ Reipublicæ, cui præeſt impendit, *Feneſtell. de Magiſtr. cap.8. Balz. in tit. quæ ſint regal. ĩ verb. poteſtas, num.3. Polid. Gonean. lib. 2. de*

iuriſd.Carol.Sigon.lib.3. cap.5. de iur.
prouint.Bonadill.lib.1. polis. cap.2.nu.
31.lit.A.Decia.lib.2.tracta.crim.c.26.
num.13.Petr.de Gregor.Tholoſ.Syntag.
iur.lib.47.par.3.cap.12.num.1.& 2.
ſubdens, quod apud Romanos is Ma
giſtratus dicebatur,qui à populo, nũc
autem à Rege poteſtatem, & imperiũ
accepiſſet, ex Carol.Sigon.lib.2.de Co
mit. Roman.cap.2. Dioniſ. Halicarnaſ.
lib. 2. & poſt alios Ioan. Roſi. antiquit.
Roman. lib.7.cap.6.& ita dicti,quia ex
Imperio potentiores fiunt q̃ priuati;
Gradus verò, & ordines Magiſtratuũ
2 †ſecundum Bart.poſt gloſ. in Authent.
vt ab Illuſtr. ſunt quinque,ſuper illu-
ſtris videlicet,illuſtris,ſpectabilis,cla-
riſſim us,& infimus,ſeu ſimplex Magi
ſtratus,eamq. communem * eſſe opi-
nionem teſtantur Iaſ.& Dec.in l.1.ff.
de offic. eius. Alij dixerunt quod ſint
quatuor, dẽpto gradu ſuperilluſtriũ,
vt fuerunt Alex.poſt gloſ.Rimin.Curt.
Purpurat.& alij ĩ d.l.1.Alciat. vero di-
ſpunct.lib.3.cap. 4. plures eſſe ordines
dignitatũ affirmat,ex titulo de perfect.
dignit.attamen ſecundum veram ſen
tentiam tres tantum eſſe gradus Ma-
giſtratuum concludamus, illuſtrium
ſcilicet,ſpectabilium, & clariſſimorũ,
hoc eſt maiores, medios, & minores,
vt tradit Gugl. de Cun. in l. fina. C. vbi
ſenat. vel clariſſ. nam ſuper illuſtrium
(vt ipſe ait) ordo nullus reperitur,ſed
eſt quædam adiectio, vt ſentit etiam
Bald.ĩ cap.cum veniſſet,de conſtit. poſt
clariſſimos nullum collocauit gradũ,
pro cuius ſententia eſt text. in §.illud
etiam,& §.illo videlicet in Authent. de
appellat. ibi, veneranda vetuſtatis au-
thoritas ita Magiſtratus digeſſerit, vt
alij maiores,alij medij,alij minores ſint,
& eſt etiam text. quem adhoc allegat
Alex.ibi in Authent.de non alienãd.aut
permutand. reb. eccl. quo loco inquit
Iuſtinianus,ſeruare oportere illã con-
ſtitutionem iudices maiores,& mino-
res, & mediam habentes adminiſtra-
tionem, quos ſpectabiles vocant,quã
ſentẽtiam poſt alios ſequutus eſt ex-
cellentiſſimus Præceptor meus Pirrus
Alphanus in d.l.1.num.5.de offic. eius,
& ante eum Guerin.Piſon.ibidem nu.1.
Petr.de Greg.Tholoſ.d.cap.12.nu.6. vbi
poſt Bart.in d.l.1.& in l. Imperium ff.
de iuriſd.omn.iud.eos eſſe(ait)maiores
3 †iudices,& Magiſtratus,qui de maio-
ribus rebus,& arduis iudicant, & qui
maiores infligere pęnas poſſunt,vel q
pleniſſimam habeant iuriſdictionem,
4 vt dicitur in Proconſule, † & Præſide
Prouintiæ, qui maius imperium ha-
bẽt omnibus Magiſtratibus in eo lo-
co, ad tex. in l.ſi aliquam,§.fin.& l.
& ideo ff. de offic. proconſ. l. præſes, ff.
de offic.Præſid. Iaſ.ĩ l.Imperium,nu.1.
ff.de iuriſd. omn. iud. vel ex compara-
tione cognitionis cauſarum, vt quia
de appellationibus cognoſceretent, eo
5 quod † ſemper ad maius Tribunal di-
rigitur prouocatio, l.1.§.ſi quis in ap-
latione.ff. de appellat. vel quia cogno-
6 ſcerẽt de cauſis criminalibus, qui† ma
iores ſunt quàm qui de ciuilibus co-
gnoſcunt §.ſi igitur,in Authe. vt omn.
obed. iudic. vel qui melioribus, & ho-
norationibus præeſt §. nos autem, in
Authent.de defenſ.ciuit. Petr.de Grego.
Tholoſ.in loco citato,nu.7. hiſque mul-
ta concedunrur, quæ minoribus Ma-
giſtratibus prohibentur, vt dixit Ca-
ualc.de Brach. Reg.p.1.num.220.& per
totam,Marc.Anton.Surg. de Neapol.il-
7 luſtr. cap.27.num.12. Minores † vero
Magiſtratus dicuntur, qui cauſas mi-
nores dirimunt, hoc eſt ciuiles vſque
ad certam ſummam, ad tex.in § ſi ti-
bi,de mãdat. Princip.& in Authent. ni-
ſi breuiores,C.de ſent.ex breu.recit.aud.
8 Minimi † demũ Iudices, & Magiſtra-
tus erunt,qui viliora iudicant,paruiq.
9 momenti, & in iure pedanei † iudices
dicuntur, ſecundum gloſ.fin.& tot.tit.
C.de pedan.iudic.ſpecul.in tit.de iuriſd.
omn.

omn.indic.§. *indicium igitur par.*1.*lib.*
1.*Petr.de Greg.Tholoſ.in d.cap.*12.*nu.*
9.*& cap.*13. vbi poſt *Specul.ĩ loco cita-*
10 *to* ait, Magiſtratus † omnes prædictos
imperium, ſeu poteſtatẽ habere, ſine
qua iuriſdictio cõceſſa exerceri nequi-
ret, *ad text.ĩ l. poteſtatis ff. de verb.ſi-*
*gnificat.l.fin.ff. de offic.eius,& l.*2.*ff.*
11 *de iuriſd.omn.iudic.* qui autem † apud
Romanos fuerint Magiſtratus maio-
res, & minores, tã ordinarij, quàm ex-
traordinarij, tum intra vrbem quàm
extra poſuit poſt oẽs alios. ſcriptores
*Ioan.Roſc.antiquit.Roma.libr.*7.*capit.*
2.*vol.*3. Remanet vt aliquid de impe-
12 rij verbo † dicamus, quòd licet varias
habuerit expoſitiones, vt putà ꝓ vni-
uerſo principatu, *ad text. in l.*1.*ff.de*
conſtit.Princip.§.*ſed quod Principi,in-*
ſtit. de iur. natur. gent. & ciuil. & eſt
text.ĩ l.cum ratio,§.*ſi plures ff.de bon.*
damnat. ibi, *malleſe hominum adiectio-*
ne, quam pecuniarum copia imperium
ampliare, quem pro Principatu, & di-
tione ſua intelligit *Fontanell. de pact.*
*clauſ.*4.*gloſ.*14.*num.*27. vbi ad idem
adducit illud *Virgil.*

Nocte pluit tota, redeunt ſpectacula
mane;
Diuiſum imperium cum Ioue Cæſar
habet.

Item pro imperio patris in filium,
domini in ſeruum cum ſimilibus, *ad*
tex.ĩ l.quod iuſſit,de re iudicat.Corraſ.
*Miſcel.iur.lib.*3.*cap.*17.*nu.*3. attamen
13 in propoſito † materiæ noſtræ ſumitur
ꝓ dignitate, & authoritate Magiſtra-
tus, & poteſtate quam habet ipſius
ratione *ad tex.in l.ius pluribus,ff.de iu*
*ſtit.& iur.l.*2.*ff.de in ius vocand.& ĩ l.*
imperium,ff.de iuriſd.omn.iud.vbi Do-
ctores omnes, & præcipuè *Calef.n.*27.
Corraſ. vbi ſupra *Decian.lib.*4.*tractat.*
*crim.cap.*2.*nu.*1. quos refert & ſequi-
tur *Fontanell.ĩ loco nuper relato,nu.*30.
vnde *Cicer.*3.*de legi ait iuſta imperia*
ſũto, & apud *Liuium, eo animo duo im-*
peria dari capta per populum, idque eſſe
14 apud Magiſtratus † omnes, qui aliquã
detinent poteſtatem tradit *Greg. Tho-*
*loſ.in d.cap.*13.*num.*1. vbi alia huiuſ-
modi cumulat.

SVMMARIVM.

1 *Magiſtratuũ numerus varius fuit apud antiquos, qui ex ordine referuntur, et ibi de quibus eſt intelligendum, & nu.*2.*vſque ad nu.*10.

2 *Veritas in paucis conſiſtit.*

3 *Multitudo vbi eſt, ibi confuſio reperitur.*

4 *Magiſtratus Romanorum ex centum viris conſtabat, & vide nu.*1.

5 *Cretenſes pro iudicijs ferendis decem tãtum Sanatores habuerunt.*

6 *Galli vigintiquinque Sanatores pro iuſtitia adminiſtranda conſtituerunt; quibus duo Præſides aſſiſtebant.*

7 *Mediolani vigintiquatuor Sanatores exiſtunt.*

8 *Magiſtratuũ numerus in Regno Neapolis trigintaquinque ĩ circa eſſe dicitur*

9 *Magiſtratuum numerus in Regno Siciliæ vix ad triginta attingere uidetur.*

10 *Habitus magiſtratus debet eſſe honeſtus, & venerabilis eum maieſtatem contineat.*

11 *Magiſtratus Regem, ſeu Principem repræſentat.*

12 *Alexander Magnus, vt habitum Regalem ſemper indiceret, ab Ariſtotele monebatur.*

13 *Neronis vxori, ſe delicatè indui, Seneca quare dicebat.*

14 *Veſtis Magiſtratus debet eſſe conueniẽs ſtatui, ordini, & officio.*

15 *Veſtis, & habitus officium oſtendit.*

16 *Rex apud Romanos purpura induebatur, miles clamide, ſacerdos ſtola, aduocatus toga, monachus cuculla, et Prætor, ſiue Sanatores Latislano, quanto autem tempore durauit purpura, et quid in eius locum fuit ſubrogatum, vide ibidem.*

17 *Magiſtratus omnes de ſacro Conſilio hodie in Regno noſtro Siciliæ toga nigri*

coloris vtuntur, quam ſub certa pœna extra domum dimittere non poſſunt; licet antea in quibuſdam diebus illa quidem vtebantur, & nu. 18.

Magiſtratus omnes maxime Præſides, & Senatores hodiernis temporibus toga vtuntur, ſub nu. 17.

19 *Togati dicuntur à toga.*

20 *Toga vſus apud Romanos tempore pacis veſtis erat, ſicut sagum tempore Belli, & nu.* 22. *declara vt ibidem.*

21 *Signum pacis apud Græcos Pallium eſſe dicebatur.*

22 *Toga qualiter olim fuit in vſu, & quibus illa competebat, & nu.* 23. *&* 24.

25 *Toga modeſtus habitus eſſe dicitur, & habitus prauitate videtur.*

26 *Toga Magiſtratibus, Iuriſconſultis, & Aduocatis conuenire videtur.*

27 *Alexander Seuerus Imperator in animo habuit omnibus officijs proprium genus veſtium dare, ut à veſtitu dignoſcerentur, ne quis ſeditioſus eſſet.*

28 *Togæ uſus, niſi à ſolo Principe permitti poteſt.*

ARGVMENTVM.

De Magiſtratuum numero, & eorum habitu.

CAPVT II.

1 Magiſtratuum † numerus varius fuit apud antiquos, nã à Romulo centum creati fuere Senatores, quorum cõſilio Reſpublica regeretur, licet cõmunicata Vrbe cum Sabinis, & Tacio alios centum cooptauerit, poſtea Tarquinius Priſcus in orbitate Senatus legiſſe centum alios fertur; Valerius inde Publicula poſt exactos Reges patruum numerũ à ſuperbo cędibus imminutũ expleuit, & ampliſſimum ordinẽ auxit, & demum tempore Iulij Cęſaris ad mille Senatorum numerũ auctum fuiſſe legitur, in tãtum quod aliquando tercentũ; aliquãdo plures, & quandoq. pauciores fuiſſe conſtat, licet poſtea ab Octauiano Auguſto fuerit per binas ſectiones diminut⁹, ſuoq. priſtino ſplẽdori remotis indigniſſimis, quos Orcinos vulgus vocabat, reſtitutus, ex q̃bus inde eligebantur centum viri, qui cauſas omnes ciuiles, & criminales terminabant; idẽ quoque ſeruatum fuiſſe apud Crotoniates, qui mille Senatores habuerũt, vt refert *Valerius Maximus, lib.* 4. Maſſilienſes verò ſexcentum, Guidios ſexaginta, Athenienſes quingentos, Argiuos octuaginta, Hębreos ſeptuaginta Sęnatores habuiſſe teſtatur, tempore vero Machabeorum tercenti, *vt* 1. *Machab.* 8. & ſic vt ſcribunt *Alexãd. ab Alex. Genial. dier. lib.* 4. *c.* 11. *Appian. lib.* 4. *de bell. ciuil. Sueto. Tranquil. in Octaui. c.* 33. *& in Auguſtum, c.* 35. *Dion Caſſ. lib.* 54. *hiſtoriar. Dioniſ. Halicarnaſ. libr.* 2. *Sueton. de antiq. iur. Rom. c.* 2. *Petr. de Greg. p.* 3. *ſyntagm. iur. lib.* 47. *c.* 25. *nu.* 3. & nouiſſimè *Ioan. Roſin. antiq. Roman. lib.* 7. *c.* 5. *Curia Piſa. lib.* 1. *c.* 1. *nu.* 2. *&* 3. *Bonad. lib.* 3. *polit. c.* 8. *nu.* 1. in hoc varij varijs moribus vſi ſunt, prout vel paucorum, vel multorũ virorũ cõſtabat Reſpublica, ſecũdũ *Ant. Theſau. in præfat. dec. n.* 22. *&* 23. vbi prædicta intelligit in Senatu ad Reipublicæ ſtatum, & ſupremum dominium deputato, ſecus autem in Senatu iudiciario, in quo non adeò

2 magnus requiritur numerus, cũ veritas in paucis conſiſtat, & vbi multitudo ma-

3 gna † ibi confuſio fit; vnde apud Ro-

4 manos (vt diximus) centum † viri electi fuerunt, ad tex. *in l.* 2. *§. deinde, ff.*

5 *de orig. iur.* & † Cretenſes pro iudicijs ferendis decem tãtum Senatores ha-

6 buerunt, Apud † Gallos vigintiquinque ad ſummum Senatores cum duobus

bus Præſidibus habentur. In Medio-
7 lanẹnſi† Sẹnatu viginti quatuor tantũ
8 extant. In Regno † Neapolitano non
excedunt numerum triginta quinque
9 in circa. In hoc aũt Regno † Siciliæ (vt
infra videbimus) trigeſimũ numerum
vix attingit; In tantũ quod id arbitrã-
dum erit pro ratione numeri cauſatũ,
& negotiorum, & habito reſpectu ad
Regionem, & ſic non eſt date certã re-
gulam, *ad not. per Afflict. in conſt. ſta-
tuimus, num. 9.*
10 Magiſtratus † tamen habitus debet
eſſe honeſtus, & venerabilis cum ma-
11 ieſtatem cõtineat, Regemq. † ſeu Prin-
cipem repręſentet, ad tex. *in l. in plu-
ribus*, ibi, *ſalua maieſtate imperij ſui, ff.
de iuſti. & iur. Valer. Maxi. lib. 2. c. 5. in
princ. Luc. de Pen. in rub. C. de apparitor.
praf. vrb. lib. 12. & in rub. de legat. nu.
22. lib. 10. Redin. de Maieſt. Princip. in
princ. nu. 26. Bonad. lib. 1. polit. c. 3. nu.
44. litera G.* poſt multos *Surg. de Nea-
pol. illuſt. c. 27. nu. 9.* ſubdens; qđ Ari-
12 ſtoteles Alexandrum † Magnum ad-
monuit, vt habitum regalẽ ſemper in-
13 dueret, & Sẹneca † vxori Neronis, in-
due te delicatè (dicebat,) chariſſima
nõ propter te, ſed propter honorẽ Im-
perij, ad quod facit 21. *q. 4. c. 1.* ibi, *non
propter neceſſitatẽ, cum ſimil.* relatis per
*Spec. lib. 1. partic. 4. tit. de Aduocat. §. ſe-
quitur videre de veſtibus, nu. 1. cũ ſeq.
Io. Bapt. Magon. de rect. patrocin. rat. c.
3. Palat. Run. in rub. de donat. inter vir.
& vxor. §. 11. nu. 10. in fi.* debet igitur
14 † veſtis eſſe conueniens ſtatui, ordini,
& officio *l. ſed ſi quid, §. mancipiorũ ubi
Floria. ff. de uſufr. l. 1. C. null. licer. lib.
11. cap. Deus qui, de uit. & honeſt. cler.*
15 *cap. 2. & c. ſeq. 21. quaſt. 1.* cum † offi-
cium oſtendat, ad text. *in l. item apud
Labeonẽ, §. ſi quis uirgines, & ibi Alex.
ff. de iniur. Abb. in cap. ſi uero, il 2. de
ſent. excomm. Magon. ubi ſupra nu. 34.*
16 vnde apud Romanos † Rex purpura
induebatur, Miles clamide, Sacerdos
ſtola, Aduocati toga, Monachus cu-
culla, & Prętor, ſiue Sẹnatus laticlauo,
vt apud *Vuolfan. Laz. in Commen. Rei-
publ. Roma. lib. 8. c. 4. alioſq.* Hiſtoria-
rum ſcriptores habetur, & hic habitus
vſq. ad Imperatorem Alexandrũ per-
ſeuerauit, de quo *in l. Ruffinus, C. de te-
ſtam. milit.* & Iuſtiniani temporib. ceſ-
ſauit, eiuſq. loco pro ſtemmate ſuæ di-
gnitatis cingulo vſi ſunt, *§. uetus igi-
tur, in uerſ. quia uero competens in auth.
de iud.* inde varius fuit.
17 Hodiernis tñ tẽporibus † toga vtunẽ
Magiſtratus maximè Præſides, & Sẹ-
natores, eo magis in Regno accedẽte
mãdato Regio dato Vagliadolid. ſub
die 13. Septemb. 1601. ad confirma-
tionẽ actus facti tẽpore regiminis Do-
mini Ducis Machedę ſub die 2. Maij
11. indict. 1598. quo Magiſtratus oẽs
de Sacro Conſilio Toga nigri coloris
vtuntur, idq. antea per alias Regales
literas ſub die 9. Septembr. 1582. ex-
18 preſsè mandatum fuerat, licet † ea tã-
tummodo in quibuſdã diebus vti cõ-
ſueuerint, qui tñ abuſus iam ſublatus
eſt, nec eam ſub certa pœna nulla ſua-
dente cauſa extra domum dimittere
poſſunt, ad tex. *in c. 1. de uit. & honeſt.
cler. in princ. Speeul. in loco citato, ſub n.*
19 2. ſubdens, quod † togati dicuntur à
à toga veſte *l. penult. C. de poſtul.* Qui
20 quidem togę † vſus propria Romano-
rum pacis tẽpore veſtis erat, vt docet
Varro de uita Populi Romani. Sicut Gręs
21 corum erat Pallium, ſecundum *Io. Ro-
ſinum antiq. Roman. lib. 5. c. 32. col. 3.*
22 *ſub lit. B.* fuitq. † pacis inſigne, vt ſa-
gum Belli, vnde togati ſatis oppoſiti,
etenim in tumultu priuati togas, Ma-
giſtratus prætextas ponebant, & ſacta
militaria ſumebant, quamuis etiam in
Caſtris vſum togę fuiſſe, *ex multis Li-
uij, & Plutarchi locis* appareat, vt apud
*Aldum Manut. lib. 2. de quaſitis per epi-
ſtol. epiſt. 1.* Mutata inde Republica, &
Imperio labente, toga, quæ olim ne-
ceſſa-

ceſſaria ciuibus erat, apud honeſtiores
23 tantum remanſit. Inde † Adriani tẽpore in Sęnatoribus, & æquitibus ius ſuum tenuit mediante Principis ædicto, quo Sęnatores, & æquites Romanos ſemper ĩ publico togatos eſſe iuſſit, niſi ſi à cęna reuerterentur, de quo *Spartianus in Adriano*, & demũ *Appianus*, qui eodem fere tpe vixit, in ſolis
24 † tantũ Sęnatoribus togæ vſum remãſiſſe reſtatur, de quibus vide *Lypſium lib. 1. elect. c. 13. Aldum Manut. in loco citato, Pet. de Greg. Thol. p. 3. ſyntag. iur. lib. 47. c. 25. n. 17. & de Republ. lib. 4. c. 11. ſub n. 17. Theſa. in prohem. dec. n. 39.* qui loquit̃ de toga Sęnatus Pedemõt. *Vuolphang. Laz. lib. 2. comment. de Republ. Roman. c. 3. & pariter in Codice legum Theodoſij ſub titu. 10. de habitu quo vti oporteat intra vrbẽ lib. 4.* quo loci extat *lex 1.* per quã Sęnatoribus prohibet̃ habitus militaris, & togatos cõ-
25 uẽtui intereſſe iubetur, modeſta † enim uiſa fuit, & grauitatis plena toga, vn-
26 de & Aduocatis, † alijſq. iuriſcõſultis, ſeu Magiſtratibus conuenire vr̃, cuius ratio colligi põt ex dictis *Alex. Seueri,*
27 vt refert *Lamprid.* qui † in aĩo habuit oĩbus officijs propriũ genus veſtiũ dare, & oĩbus dignitatibus, vt à veſtitu dignoſcerent̃, ne quis ſeditioſus eſſet,
28 nec † ab alio earũ vſus q̃ à Principe pmitti põt, vt dixit *Roma. in l. ſi accepto, in priu. cum gl. 1. ff. de iur. fiſc. Caſtald. de Imper. q. 110. caſ. 177. & 321.*

SVMMARIVM.

1 *Magiſtratus dignitas poſt Deos immortales Diuinam, Imperatoriam, & Regiam prima eſſe dicitur.*
Apollo requiſitus de iuſtis magiſtratibus, quid reſponderit, ſub nu. 1.
Magiſtratus dicuntur Principes Ciuitatis, ſub nu. 1.
2 *Magiſtratus à Deo poſiti ſunt, Dijque vocari videntur.*
3 *Magiſtratus dicũtur miniſtri Dei, eiuſq. authoritate huiuſmõi munere fungũtur.*
Magiſtratus ſunt ab oĩbus honorandi, & illis sẽper eſt obediendũ, ſub n. 2. 3. 16. & 38. ampl. n. 6. 26. 29. & 41. & de ratione nu. 7. 8. 18. 27. 28. & 35.
4 *Magiſtratus ſunt admodum Reipublicæ neceſſarij.*
5 *Magiſtratũ cõtẽnẽt ipsũ Principẽ contẽnere vr̃, amp. n. 6. & de rõne n. 7. et 8.*
9 *Magiſtratus qui in maiori dignitate poſitus eſt, maius imperium habet.*
10 *Magiſtratus ſupremi dicuntur illuſtres.*
11 *Illuſtris, & magnificus idẽ ſunt imo plus magnificus quàm illuſtris, licet de conſuetudine aliter ſeruetur.*
12 *Magiſtratꝰ ex officio nobiles efficiũtur.*
14 *Iudicare honor eſſe dicitur.*
15 *Muneris publici vacatione alicui conceſſa nõ intelligitur cõceſſũ, ut ſit, Iudex vel magiſtratus, & aſſignatur ratio.*
17 *Magiſtratus pſonã Pricipis repreſentãt eiuſque corporis partem eſſe oſtendũt.*
Magiſtratus boni laudantur, ſub n. 18.
19 *Romani ad Conſulẽ accedentes equo deſcendere tenebantur.*
20 *Magiſtratus inferiores domos ſuperiorũ Magiſtratuũ ingredientes, inſigia in portis deponere conſueuiſſe, vnde ortum habuit.*
21 *Procõſul in Prouintia ſibi decreta eadem inſignia portabat, quæ ipſe Conſul habebat, eaq. corã illo deponere tenebatur*
Inſignia maieſtatis ipſius conſulis, quæ fuiſſe referuntur, ſub nu. 21.
22 *Magiſtratus, & officia onus, et honor eſſe dicuntur, & nu. 23. & 24.*
24 *Magiſtratus, & officiales, licet poſiti ſint tanq̃ ſignum ad ſagittam, tamẽ dicuntur eſſe in maximo honore, dignitate, & maieſtate, & nu. 51.*
25 *Magiſtratus, & officiales debent ab omnibus ſalutari, & contrauenientes puniuntur, ampl. nu. 26. & 41.*
29 *Magiſtratus etiam ab ipſo Principe ſunt honorandi, ubi aſſignatur ratio, & etiam nu. 35. ampl. nu. 41.*

Ma-

30 *Magiſtratus maiores debent magiſtratibus minoribus honorem præbere, & n. 31. & de ratione nu. 35.*

32 *Magiſtratus & officiales etiam à ſuis parentibus ſunt honorandi, circa quod exempla referuntur nu. 33. & 34.*

36 *Epiſcopi tenentur honorare clericos, & ipſis ab illis honor deferatur.*

37 *Domitius Senator cum Principem honorando, ab illo non honoraretur, quid il li fuerit loquutus.*

38 *Magiſtratus debēt à Principe premiari. ampl. nu. 41.*

39 *Magiſtratus ſolum honorem deſiderare deberent.*

40 *Minores debent maioribus obedire.*

Diſcipuli non debent magiſtros contemnere, ſub nu. 40.

Infirmi ſi medicis non obediunt, nulla ſpes adeſt ſalutis, ſub nu. 40.

Nautæ ſi non obtemperant nauis gubernatori, nauigatio redditur periculoſa, ſub num. 40.

Magiſtratus, & Principes vbi non venerantur, Reſpublica, & Regnum periculum patiuntur, ſub nu. 40.

42 *Magiſtratus apud Romanos maximam authoritatem habuerunt. remiſſiue.*

43 *Magiſtratus poſſunt ad dexteram Principis ſedere, & nu. 51.*

44 *Principis dicto credendum eſt maxime cum aſſertione magiſtratus.*

45 *Magiſtratus dant licentiam ædificandi in loco publico.*

46 *Officium a patre filio emptum non venit in collatione cum alijs fratribus, licet ſit venale, & tranſitoriū adhæredes.*

47 *Magiſtratus, & officiales poſſunt propriæ originis renuntiare.*

48 *Magiſtratus, & officiales habēt domicilium in vrbe Principis; & in loco ſuæ iuriſdictionis ciues cum omnibus priuilegijs efficiuntur, & nu. 49.*

50 *Magiſtratus, vt pars Principis viciniorem, ac digniorē locum in ſeſſionibus cum illo habent.*

52 *Magiſtratus, & officialis, ſi aliquis ei mala dixerit, poteſt illos punire.*

Magiſtratum, & officialem offendēs, ipſum Principem offendere uidetur etiā ſi extra Tribunal, nec ratione officij offendantur, ſub nu. 52.

53 *Magiſtratum, ſeu officialem iniurians qualiter puniatur, remiſſiue.*

54 *Magiſtratus, et officialis ſi ab aliquo offendatur, debet à ſingulis priuatis præſentibus defendi.*

55 *Magiſtratus, & officialis aliquem percutiens, non debet ab illo repercuti: quod ſecus eſt è conuerſo, imo ſupplicio afficiendus.*

Principem, ſeu magiſtratum offendens non ſolum ingratitudinem, ſed etiam proditionem committit, ſub nu. 55.

56 *Iniuria quæ fit præſente magiſtratu grauiſſima reputatur.*

Pœna delinquētis præſente magiſtratu, quæ ſeruetur in Regno ſub nu. 56.

57 *Magiſtratus abſente Rege, vel Prorege eius vices ſubſtinet.*

58 *Magiſtratus poſſunt ſuas ſentētias emēdare, corrigere, et dubias interpretari.*

59 *Magiſtratus circa leges interpretandas, & exequendas maximam obtinēt authoritatem.*

60 *Magiſtratus, et officiales libētius à Principe ſunt audiēdi q̃ cæteri priuati.*

61 *Magiſtratuū piā ſupra legem exiſtimatur cū eas trāſgredi ex cauſa liceat.*

62 *Magiſtratus optimi sūt legib. anteponēdi.*

63 *Salarium an & quādo poſſit propria authoritate ab ipſis magiſtratibus augeri, & nu. 65.*

64 *Magiſtratus non tenentur leges iniuſtas obſeruare, nec deſerere officium Reipublicæ neceſſarium.*

66 *Magiſtratus, et officiales quādo vltra ſalariū poſſit aliquid accipere, & n. 67.*

67 *Cōſuetudo aliquando facit licitum, quod alias erat illicitum.*

68 *Magiſtratus nō poſſunt pro debitis ciuilibus carcerari.*

69 *Magiſtratus poſſunt habitare in Palatijs Principū, quādo illi nō ſunt præſentes.*

Ma-

70 *Magiſtratus in loco iuriſdictionis exercendæ cæteris partibus ratione Magiſtratus præferuntur omnibus alijs etiam in ſedendo.*

71 *Magiſtratus poſſunt ſoluto iuſto pretio ſibi capere domũ neceſſariam pro eorum habitatione à quibuſcumq. perſonis etiam priuilegiatis, intellige vt num.72.*

72 *Milites poſſunt ſibi capere domum neceſſariam pro eorum habitatione ſoluto pretio etiam a perſonis priuilegiatis, intellige vt ibidem.*

73 *Magiſtratus poſſunt cognoſcere de iniuria ſibi, ſuiſq. miniſtris illata, niſi pœna eſſet arbitraria.*

74 *Magiſtratus, & officiales pro defenſione eorum perſonæ poſſunt arma prohibita portare.*

75 *Magiſtratus ſunt immunes, & exempti a muneribus extraordinarijs maxime perſonalibus, lim. nu.76. & 77.*

78 *Officiales Patrimoniales ſunt immunes ab omnibus muneribus ordinarijs, & extraordinarijs. ſed an extendatur ad eorum uxores, uide num. 79. remiſſiue.*

80 *Magiſtratus licet maximam habeat poteſtatem, tamen illa ultra debitas iuris metas uti non debet.*

81 *Magiſtratus, ſeu Iudices ſecundum leges non autem ex ſuo arbitrio iudicare debent.*

Magiſtratus, & officiales debent peruigiles, & cuſtodes, & defenſores eſſe ipſarum legum, ſub nu.81.

82 *Iudex bonus nihil ex ſuo arbitrio facit, ſed iuxta leges, & ſtatuta habita conſideratione pronuntiat.*

83 *Hominum omnium cætus ex tribus conſiſtere uidetur, ex Principibus, ſubditis, & legibus.*

Lex cæteris partibus Reipublicæ præferenda eſt, ſub nu.83.

84 *Rex propter legum conſeruationem ſemper legitimus erit, ac alia bona operabitur; ſicut è contra illas uiolãdo multa mala euenire dicuntur.*

Iudices miniſtri legum, & exequutores dicuntur, & ad quid teneantur, ſub num. 84.

85 *Athenienſes ne quid contra receptas leges decerneretur, quid obſeruabant.*

86 *Principes, & Magiſtratus quod præceptũ in corde, & in mente tenere debẽt.*

ARGVMENTVM.

De Magiſtratuum dignitate.

CAP. III.

MAGNA eſt Magiſtratuũ dignitas, adeò quod *Plato. lib.6. de leg.* poſt Deos
1 † immortales eos homines primas habere ait, & honoris, & gloriæ ſedes, qui publici muneris magiſtratus gerũt, & ſua virtute aliorum vitam moderantur, proximaſq. à Deo partes magiſtratus, & Principes obtinere, refert *Melch. inn. polit. quaſt. p.3. q.95. in princ.* vnde *Valer. Maxi.* ait, quod Apollo requiſitus de iuſtis magiſtratibus, reſpõdit ſe neſcire vtrum Deorum numero, an hominũ aggregari deberẽt, & ob id *Soc. conſ.22. nu.4. vol.1.* poſt *Bald.* ab eo relatum *& Corrad. in Curial. Breuiar. lib. 1. c.9. in princ. nu.11.* dixerunt poſt diuinam, Imperatoriam, & Regiã, maieſtatẽ Prætoriam numerari; quia dicuntur Principes Ciuitatis *l. ſpadonem §. ſi Ciuitatis Princeps, ff. de excuſa. tuto. Bonad. poſt multos relatos, lib.3. polit. c.2. nu.9.* quinimo ſecũdum *Celiũ poſt Ariſt. lib.12. lectionũ antiquarum c. 46.* ire ad magiſtratũ eſt, ire ad ipſum ius, *Caſſa. cathal. glor. mund. p.7. conſid.24. verſ. & quia,* & huc pertinet vt aliàs dicebam *lib.1. c.1. nu.21.* quod Magiſtra-
2 tus † à Deo poſiti ſunt, Dijq; vocãtur *in Deuter.22. verſ.8. cum ſimil. ibi* relatis, illiſq. etiam ethnicis obediendũ

eſſe

eſſe per Chriſtianos præcipit Paulus
3 Apoſtolus ad Roma. 13. cum † miniſtri
Dei ſint, eiuſq. authoritate, munere
hoc defungantur, & iterum in c. 13.
ad Hebræos, obedite (inquit) præpoſitis
veſtris, & ſubiacete eis, ipſi enim peruigilant
tamquam rationem reddituri pro
animabus veſtris, quibus obtemperare
ſumma libertas eſt, ſecundũ Boet. 1. de
Conſolat. naturaq. ipſa honorẽ, qui magiſtratui
exhibeatᷓ, requirit, vtpotè ſuperiori,
ſi quidem rebus præclaris, &
eximijs meliora loca concedit, cęlum
Angelis, capita humana animis Ariſt.
pol. l. 3. c. 8. & facit tex. in cap. irrefragabili
de offic. ord. cap. nec is, 15. q. 1. c.
non ſolum 23. q. 5. l. 1. C. de præpoſ. Cub.
lib. 12. gl. fin. in l. 1. C. de domeſt. & Prætor.
eod. lib. Caſſan. in Catalog. p. 7. conſider.
6. Petr. de Greg. Tholoſ. ſyntag. iur.
p. 3. lib. 47. cap. 1. nu. 9. vbi nullibi legiſſe
ait magiſtratus cõtemptibiles eſſe,
quinimo Reipublicæ admodũ ne-
4 ceſſarios† ex pluribus oſtẽdit, & ex cõi
legiſtarũ, & * Theologorum opinione
comprobauimus in loco nuper citato;
5 quinimo magiſtratus, & Principũ cõ-
tẽptus, Principib⁹ ipſis, & ſubditis, &
6 dignitati obeſt, vt dixit D. Aug. de vita.
cleric. ſermo. 3. quæ quidem † etiam
in minimis Magiſtratibus ampliant
Bonad. lib. 3. polit. c. 1. nu. 2. & Boer.
dec. 222. nu. 2. & 3. per tex. in c. licet cauſam
de probat. in princ. ibi, ſuper iuriſdictione,
honore, ac diſtrictu in villa S.
7 Petri, & Caſtro Arioli, cum ẽt † in cau-
ſis minimis dignitas conſidereᷓ Selua
de benefic. q. 2. nu. 36. cum ſeq. 1. p. maximè
ratione iuriſdictionis exercitij,
8 eo quod licet † quantitas iuriſdõnis li-
mitetur, nõ tñ perſonæ, neq. negotia li-
mitanᷓ intra illã quãtitatẽ occurrẽtia,
vt optimè tradit Azeued. ĩ l. 7. tit. 9. n.
9 7. lib. 3. Gutier. cõſ. 31. q̃uis qui † altiori
propoſitus ſit magiſtratui, eò maiorẽ
dignitatẽ, & imperiũ obtineat, ſecũdũ
Matthie. de relat. p. 3. c. 10. in princ. nec
alia ex cauſa dñr clariſſimi Auth. ſi vero
cõtingeris ibi, vna cum clariſſimo iudice,
C. de iud. & vnde ſumitur, & pari-
10 ter † illuſtres nũcupantur ſupremi ma-
giſtratus, ad tex. in l. ſi quis in verb. Illuſtrium,
C. ad l. Iul. Maieſt. & ibi Ang.
Laud. de Conſil. q. 17. Caſſa. in Catalog.
glo. mund. p. 8. conſid. 10. & 11. Boer. de
auth. magn. Conſil. n. 3. Marta de Tribunal.
c. 7. per totũ, Surg. de Neap. illuſt. c.
11 27. n. 16. vbi ait, ꝙ licet à Rege nominẽ-
tur magnifici, attñ idẽ eſt titulus cũ illuſtri
Tiraq. de nobil. c. 8. n. 15. Imo plu
ris eſt magnificus, q̃ illuſtris vt cõſtat
ex probe. inſt. §. 2. vbi Trebonianus appellatus
magnificus, Theofilus aũt &
Dorotheus illuſtres, & tñ lõge dignior
erat ille, q̃ hi, licet hodie cõſuetudine
aliter ſit receptũ; vnde ex magiſtratus
12 † officio nobiles redduntᷓ, vt per Bal. in
l. iudices, C. de dignit. lib. 12. cũ alijs ad-
13 ditis ſup. lib. 3. c. 10. n. 122. & ſic † ab oĩ-
bus honorari debẽt l. oẽm honorem, C.
quãd. prouoc. nõ eſt neceſſ. quẽ tex. ibi cõ
mẽdãt Bal. & Salic. ad idẽ tex. ĩ l. Iudices,
& ibi Luc. de Pen. et ĩ l. pen. C. de veter.
lib. 12. et tex. ſing. ĩ §. Prætorũ quoq.
edicta, ibi, qui honores gerũt, id eſt magiſtratus
inſt. de iur. natur. gent. & ciuil. & ĩ
auth. de Cõſil. § pen. colla. 4. vbi dignos
Iudices honorãdos eſſe ait, & ibi gl. in
§. volumus ĩ auth. vt iud. ſine quoq. ſuffrag.
ĩ fi. ibi, ſicut enim eos iniuſto lucro
ꝓhibemus, ita ẽt oĩ honore, et reuerẽtia,
et honeſtate frui ſancimus, l. ſẽper ĩ prin.
ff. de iur. immu. c. vt debit⁹ honor, vbi gl.
& Dec. de app. ibiquè Abb. ĩ 1. notab. infe
14 rẽs ꝙ † iudicare eſt honor, ꝑ tex. ĩ l. cui
muneris, ff. de muner. & hon. vbi habeᷓ
15 qđ † cõceſſa alicui muneris publici va-
tionę, ꝯceſsũ ei nõ vr̃ vt fiat Iudex, ſeu
Magiſtrat⁹, quoniã poti⁹ ad honorẽ
ꝑtinet, q̃ ad publica munera vt refert
Boer. d. dec. 222. n. 1. ĩ fi. Roſ. ĩ nouis dec.
442. Bonad. d. c. 1. n. 1. litera E. idq. ẽt ꝑ
legẽ duodecim tabularũ c. 1. de magiſt.
ciuil. ſãcitũ eſſe refert Cice. 3. de leg. n. 7.

ibi, *iuſta imperia functo, iiſq. ciues modeſtè, ac ſine recuſatione parento. Magiſtratus, nec obedientem nocuũ ciuem mulcta, vinculis, verberibusue coercento.* illud
16 ẽt addẽs † Coronandã inter ſuas leges
hanc quoq; ſanxiſſe, ciues vt obtẽpe-
rent, obediantq. magiſtratibus, ac ẽt
eos colãt, & diligãt, qđ maximè apud
gentiles ſeruatum fuiſſe refert *Roder.
Zamor. in Spec. vita humana libr. 1. &
Mattienſ. vbi ſupra n. 13.* cum ipſiuſmet
17 † Principis perſonam, eiuſq. corporis
partẽ oſtẽdant, ad tex. *in l. ius Senatorum, C. de dignit. lib. 12. l. etiã* ibi, *q imaginem
18 Prĩcipis C. de appel. Bellug. ĩ Spec.
rub. 6. nu. 16.* quinimo Regẽ ipſum honorare vĩ, qui eius magiſtratũ honorat, ſecundũ *Andr. de Barul. & Ioan. de Plat. in l. fi. in fin. per illum tex. C. de re milit. lib. 12. Cepoll. in tract. de Imperat. milit. eligen. in verb. pro Imperatore in 3. & 4. col.* cum ſuæ dignitatis, ac poteſtatis ſplendorem, & effectum communicauerit, ac ad inſtar fontis totius nobilitatis, dignitatis, & iuriſdictionis plures ex ſe riuulos fecerit ad not. per *Bald. in c. 1. §. ad hac de pac. iuram. firm. Afflict. in conſtit. eaque ad decus.* eoq. pertinet id quod *Iſidorus inquit Magnam, eſſe laudem boni Magiſtratus, q ſicut nocere ciuibus neſcit, ita prodeſſe omnibus nouit. aliis enim praſtat cenſuram iuſtitia, alios aquitate iudicij ſine perſonarum acceptione ſuſcipit, neq. iuſtitiam infirmat auaritia flamma, hi ſunt veri iudices, qui ſicut de iuſta iudicio ditari nõ appetunt, ſic aterno pramio coronãtur, honorem etiã maximum cõſequuntur; Et quid praclarius, ſm Ciceronẽ ĩ loco relato, digniuſq. inter mortales exercitiũ excogitari põt, q̃ vnũ hominem in Republica reperiri, q cõia pro ſuis, & ſua pro cõibus habeat, & q cõi vtilitati ſeruiat, & qui velit, & ſciat perſonam Ciuitatis gerere, dignitatem, decuſque, ſuſtineret; certè is non modo gloriam, & honorem, ſed & vtilitatem conſequi quàm
19 notiſſimum eſt.* hæc *Cicero*, vnde † apud
Romanos antiquos conſtitutum fuerat neminem equo inſedentẽ ad Conſulem venire poſſe, ſed honoris gratia antequam Conſuli appropinquaſſet, deſcendere, vt refert *Valer. Maxi. ĩ tit. de inſtit. antiq.* hinc ortum habuiſſe ar
20 bitror † quod inferiores magiſtratus
domus ſuperiorum ingredientes, inſignia in portis deponere conſueuerunt ad tex. *ĩ l. Proconſules, vbi Bar. Oroſc. & alij, ff. de offic. Procõſul. Alex. ab Alex. lib. 2. Genial. dier. c. 27.* qui refert quod
21 † habebat Proconſul eadem Procon-
ſulatus inſignia in Prouintia ſibi decreta, quæ & Conſulatus, hoc eſt littores, faſces, ſecures, prætextam, curulemque ſellam, quibus inſignibus pro Imperij maieſtate, & dignitatis ſplendore conſpicuus erat, ea tamen dum ante Conſulem compareret, deponebat, idemque poſt eum teſtãtur *Petr. de Greger. Tholoſ. ſyntagm. iur. part. 3. lib. 47. cap. 32. nu. 5. & Bonad. lib. 3. polit. cap. 2. nu. 18. Villadec. in polit. cap. 5. nu. 21. fol. mihi 110. à tergo* qui alia multa ſimilia exempla adducunt, & quamuis *ſupra lib. 1. c. 30. n. 26.* officia,
22 † & Magiſtratus onus eſſe, non autem
beneficium dixerimus, id minime ſupradictis inficiari videtur, cum Magiſtratum, & honorem, & onus eſſe ambigendum non eſt, ad tex. *in l. munerum, §. iudicãdi ff. de munerib. & honorib. gloſ. in cap. ſi contra tamen in verb. probari de offic. de legat. lib. 6.* quandoquidem in omni dignitate principaliter verſatur onus, & ad expellendum, & ſufferendum onus, & munus publicum, defertur dignitas, & honor, *d. §. iudicandi, & eſt bonus text. in l. 3. §. primo, & ibi gloſſ. ff. quod met. cauſ. & in cap. dilectus,* ibi, *ne iudiciales euaneſcat authoritas de panis, capit. qui Epiſcopatum, octaua quaſtion. pri-
23 ma,* quare † ratione eorum, quæ ad-
miniſtrat, debetur ſibi honor, *Abb.*

in

Abb. in d. c. vt debitus, de appel. ubi etiam
24 *Prapoſit. col. 2. in fi.* dicens, quod † licet
Magiſtratus politi ſint tãquam ſignũ
ad ſagittam, per hoc tamen non nega-
tur, quin ſint ĩ dignitate, & honore ma
ximo, idemq. ſequutus eſt *ibi Dec. Ca
gnol. in l. 2. ff. de reg. iur. Luc. de Pen. in
l. vniuerſos, col. 2. ibi, decurionatus offi
cium onus eſt, quamuis annexum habeat
honorem, C. de decurio. lib. 10. Boer. d.
dec. 222. nu. 2. & 3. D. Mart. de Tribu-
nal. vrb. c. 6. n. 35.* vbi conuenire ait, cũ
tanto onere, totq. laboribus adiunctũ
eſſe honorem, laudẽ, & gloriam *c. pa-
ſtoralis extr. de offic. deleg.* & ſic debẽt
25 † ab omnibus ſalutari *Signorol. conſil.
108. col. 1. verſ. redeo ad primum per tex.
in l. item eorũ, §. decuriones, ff. quod cu-
iuſq. vniuerſ. nomin. Bonad. d. c. 1. n. 45.
Surg. de Neap. illuſtr. c. 21. n. 13. & 16.
Anto. de Ball. lib. 4. prac. quaſt. 6. ſ nu. 1.*
vbi ampliat etiam in nõ ſubditis *Bal.
in l. fi. C. de bon. qua liber. Iac. de Franc.
de feud. col. 24. nu. 26.* aliàs puniri poſ-
ſent pena extraordinaria *Menoch. conſ.
126. nu. 17. lib. 2. Carouit. Rit. 5. nu. 11.*
26 *& 12.* idq. extenditur † etiam in Ma-
giſtratibus malis, quibus pariter ho-
nór, & reuerentia debetur, non enim
27 † reſpicienda eſt perſonæ qualitas, ſed
dignitas, & miniſteriũ, nec nõ & per-
ſona eligentis, vt dixit *D. Anton. Flo-
rent. in ſumm. p. 3. tit. 24. c. 7. §. 1. in fi.*
quod de Socrate ſcribũt, *Plato in Cret.
& Cicero pro Cluent.* quos refert *Bieſ. lib.*
28 *2. de Republ. c. 9.* intereſſe † enim Rei-
publicæ Socrates iudicabat, Magiſtra
tibus tametſi non optimis, imo etiam
interdum malis, quemuis temere non
reluctari, *Bonad. d. c. 1. nu. 5. cum ſeq. &
nu. 11. & c. 2. n. 23. liter. C.* qđ maxime
29 † ab ipſis Principibus fieri deberet, eo-
rum authoritatem augendo, ſine qua
vileſcit adminiſtratio Iuſtitiæ, vt not.
D. de Pont. de elect. offic. nu. 2. §. 6. ſicut
de iure tenentur illis aſſurgere, ad tex.
*in l. cum ſalutatus, & ibi glo. & Angel. ĩ
ver. proceſſiſſet, C. de ſenten. paſſ. Mart.
in loco citato, nu. 36. Curia Piſan. lib. 2.
c. 1. Menoch. d. conſ. 126. n. 17. vol. 2.* vt
eorum exemplo, ſubditi tanto faciliùs
ad id exequendum attrahantur, iuxta
*tex. in l. ſemper in prin. ff. de iur. immu-
nit. l. fi. C. quand. prouoc. non eſt neceſſ.
l. ſecundum, C. de contrah. & committ.
ſtipulat. Boer. in tract. de auth. mag. con-
ſil. nu. 7. in 2. diuiſ. Tiraq. de nobilit. c.
20. nu. 3.* & ob ſeruaſſe Alexandrum
Seuerum, refert *Lamprid. in eius vita,*
30 qđ † pariter a maioribus magiſtrati-
bus minoribus debetur, ad tex. *in l. ni-
hilominus, C. de Palat. ſacr. larg. libr.
12. vbi Io. de Plat.* ſubdit, quod maior
31 † Iudex ſuperueniens debet reuerentiã
minori iudici ordinario ibi regenti,
*Caſſan. in Cathalog. glor. mund. part. 7.
conſid. 24. & par. 11. conſid. 13. in me-
dio Ioa. de Montaguin. de author. mag.
Conſil. verſ. tamen ad propoſitum nu. 7.
Tiraq. in tract. de nobilit. c. 38. num. 8.
Bonad. lib. 3. polit. c. 2. num. 15. & ſeq.
Gamm. deciſ. 1. num. 6. Menoch. conſil.*
32 *126. nu. 17.* quinimo † ab eiſdem parẽ-
tibus ceſſante omni lege naturæ *l. ille
à quo, §. vlt. & l. ſeq. ff. ad Trebellia.* &
refert *Aul. Gell. lib. noct. Atticar.* exem-
33 plum † cuiuſdam Præſidis Cretæ Pro-
uinciæ, cui pater ceſſit, ac præſtantiorẽ
34 locum dedit, & illud etiã filij † Quin-
ti Fabij Maximi, qui cũ Cõſul eſſet, in
loco ſublimiori ſedẽs, iuſſit patri equo
deſcendere, iuxta Romanorũ antiquũ
inſtitutum, vt ſupra diximus; Fabius
itaq; cum iuberetur à filio equo deſcẽ-
dere, dixit illud celebre dictum, nolui
ante iuſsũ tuum deſcẽdere, non vt Im
perium tuum cõtemnerẽ, ſed vt expe-
tirer, an ſcires Conſulem agere, quod
35 ſi aliter fieret † nedum minoris exi-
ſtimationis redderent apud ſubditos,
verũ & magiſtratus ipſi, multò minus
Principes, maioreſq. magiſtratus co-
lere tenerentur ad tex. *in c. eſto 95. diſt.*
36 vbi Epiſcopi honorare tenenẽ clericos

quaſi clericos, vt ipſis Epiſcopis quaſi
Epiſcopis honor deferatur;idq.cõfirmatur
37 ex his,quę de † Domitio Sęnatore ſcri-
pſit *D. Hieronymus ibidē*, tranſumpti-
uè, dũ Principi debitum ſibi honorē
non deferēti reſpondebat, Cur ego te
habeam vt Principem, cum tu me nõ
habeas vt Sęnatorem, quod idem ad
notauit *Bonad.lib.2 polit.c.16.nu.98.*
in fi.& lib.3.d.c.8.n.19. maximus igi
38 tur honor † Magiſtratibus debetur;iſq.
à Principe præmijs afficiēdi, *D.de Põt.*
in loco nuper citato nu.5. cum in his Ma
giſtratus ſplendor conſiſtat *ex Ariſt.*
polit. lib.3.c.9. rectèq. ſecundum *enim*
lib.4.c.15.& lib.5.c.12. parentes, pa-
ſtores, medici à ſapientibus appellantur:
conferuntur cum oculis, cũ anima in cor-
pore, cum ſole in cœlo, nec prater honorem
39 *mercedem aliam accipiunt, & qui † aliud*
quid deſiderãt, primũ tyrãni fiũt, deinde
in diſcrimen, ac periculum conijciũt Reſ-
publicas, tum faciunt ut mala propter in-
iuſtitiam audiant, deniq. rebus priuatis
cumulãdis ſtudent, commoda publica ne-
gligunt, & notat idem *Ariſt.lib.4.po-*
lit.c.6. nã vt tradit *Dio.lib.51. in Orat.*
40 *Cæſaris ad milites, ſicut † domus non bo-*
na cenſetur, in qua natu minores grãdio-
ribus non obtemperant; literarius ludus
infelix, vbi diſcipuli magiſtros contem-
nunt; nulla ſpes ægrotis, ſi medicis non
obediant; periculoſa redditur nauigatio,
quando gubernatori nautæ morem nõ ge-
runt, ita actum eſt de illa Republica, aut
Regno, & Imperio, in quo Principes, &
Magiſtratus honoribus non afficiuntur,
ſed contemnuntur. maxime ſi Principi
liberè & recte conſulant, vt dixit *Iſocr.*
in Rapſod. cap.18. ibi, *Hos fidos exiſti-*
ma, non qui quidquid dixeris, feceriſue
laudant, ſed qui errãtem increpant; per-
mitte prudentibus libere loquendi facul-
tatem, vt ſi quid extiterit, de quo ambi-
gas, habeas cũ quibus rem expendere poſ-
ſis, & ne timeant ob id ſuam gratiam,
fauorem, et beneuolentiam amittere, vn-
de *Saluſt. in coniuratione Cathalina* di-
xit, *quod animus in cõſulendo liber inter*
alia magnos fecit Romanos. Hæc autem
41 † quæ de magiſtratibus in genere di-
cta ſunt, multò fortius in ſupremis Sę
natoribus, & Conſiliarijs admittenda
42 ueniunt, de quorum † maxima autho-
ritate apud Romanos plura ſcripſe-
rũt poſt *alios Pet.de Greg. Thol.ſyntag.*
iur.p.3.lib.47.nu.19.cum ſeque. Menoc.
de arbit. iud. caſ.318.per totũ, Bonad.l.
43 *lib.1.polit.c.3.n.44.in fi.* vnde ad ipſi⁹
Principis dexterã ſedent, qui magnus
honor eſt, vt tradit *Io. Monta. in tract.*
de author. magn. conſil.& ibi Boer.n.10.
Marant. de ord. iud. in prohem. nu.10.
Azeued. ad Cur. Piſan. lib.2.c.2.nu.8.

44 Hinc eſt † quod licet Principis di-
cto credatur, maiorē profecto fidē ha-
bebit accedēte magiſtratuũ Cõſilio,
& aſſertione, vt dixit *Andr. in c.1. qui*
ſucceſ. tenean. cum alijs relatis ſupra lib.
45 *3.c.4.num.55.* Item dãt licentiam ædi
ficandi in loco publico *l.fluminum, ff.*
de damn.infect. Lauden.de Cõſilia. q.3.
46 ſicut † & eorum militia, ſeu officium à
patre emptum nõ venit in collatione
cum alijs fratribus, licet ſit venalis, &
trãſitoria ad hæredes *l.omnimodo, §.fi.*
C.de in offi.teſtam. Bar.in l.1.§.nec Ca
ſtrenſe, ff.de collat.bonor. Bald.in l.cum
oportet, C.de bon. qua liber. & poſſunt
47 † propriæ origini renuntiare, ad text.
iuncta gl. C.de municip.lib.10. quinimo
48 † habent domiciliũ in vrbe Principis
l.penul. C.de incol. lib.10. Laud. in loco
49 *citato, nu.29.* & in loco † iuriſdictionis
ciues efficiũtur, omnibuſq. ciuium pri-
uilegijs, immunitatibus, & prærogati-
uis gaudent, ad tex. *in l.ciues, C.de in-*
col.lib.11. Bart.in l.1.& l.municeps, ff.
de municipal. Paris de Put. de ſindic. in
ver. Ciuilitas officialis, c.2. in fi. Surg.
de Neap. illuſtr. c.27. nu.15. Bonad. d.
c.1.nu.24. Ann. ſing.365. vbi add. Coſ-
mu. Nepit. ſuper conſuetud. Catinenſ.
50 *tit.2.nu.4.* eoq. oritur † quod vti pars
Prin-

Principis viciniorem., ac digniorē lo-
cū ī ſeſſionib⁹ cū Prīcipe detinēt *c. Epi*
51 *ſcopus,95.diſt.* & in Regno† latus dex-
terum habent, qui locus maior & ho-
noratior dicitur *Bal.in l.decernimus in*
3.notab.C.de ſacroſ.eccleſ.& eſt tex.in
C.ſolita de maior. & obed. Azened. ad
Cur.Piſa.lib.2.c.2.nu.8.& 13. maie-
ſtatemq. habere dicuntur,ad tex. *in l.*
ſi familia vbi Dec.ff.de iuriſd. om.iud.
*Affl.de pac.tenen.in 1.& 2.notab.*in tā-
52 tū quod puniēdi ſunt,†q̃ de magiſtra-
tibus mala dixerint ad latè tradita *per*
Decia.tract.crim.lib.7.c.50. & eos of-
fendens etiam ſi extra Tribunal, nec
ratione officij, Regem ipſum offende-
dere cenſetur *Andr. in tit. quæ ſint Re-*
gal.Boer.de auth.magn.conſil.nu.4. Bo-
*nad.d.c.1.nu.25.& 33.*vbi multa circa
53 magiſtratuū iniurias cumulat,q̃nimo
in crimen læſæ maieſtatis incidiſſe dr̄,
vt poſt infinitos relatos concludit *Fa-*
rinac.de crim.læſ.maieſt.q.112.n.64.cū
*ſeq.& n.136.cum alijs pluribus ſeq.*no-
uiſſimè *Regner.Sext. de Regal. lib.2.c.*
20.nu.23.Fontan.de pact.clau.3.gl.1.
n.3.& ſeq.& hac de cauſa priuatus te-
54 neretur defendere magiſtratū,ſi eo prę-
ſente offenderetur, *Capic.dec.130.nu.*
55 *69.*vnde *Ariſt.5.Ethic.c.5.*ſi quis (ait)
Magiſtratū gerens percuſſerit quampiā,
non decet eum repercuti, & ſi quiſpiam
eum, qui magiſtratum gerit percuſſerit,
is nedum repercutiendus eſt, verum etiā
ſupplicio afficiendus, quod idem cōfir-
mat *lib.5.polit.c.11.* dū voluit,*quod Re-*
ſpublica bene cōſtituta accidentaliter ho
mines punierunt,nec alia commodiori
rōne Magiſtratus, & Principis ſaluti
conſuli poteſt,vt tradit *Melch.inn.p.3.*
*quaſi.polit.c.95.*ſubdens proditionis
eſſe ſpeciem,ſi facto Princeps,vel Ma-
giſtratus lęderetur,quinimo,& ingra-
titudinē magnam offendere eū, à quo
beneficia accipimus,viuimus in pace,
ſedet quiſq. ſuper vineā ſuam, nec eſt
qui deterreat *Eſai.c.36.& Ariſt.polit.*
56 *1.*hinc eſt quod iniuria,†q̃ fit præſente
magiſtratu grauiſſima dicit̃, ad tex. *in*
l.Prætor edixit,§.atrocem,ff.de iniur.
§.atrox inſt.eod.Ant.de Ball.lib.7.q.6.
n.6. vbi ſubdit pęnā delinquentis prę-
ſente magiſtratu in hoc Regno ſerua-
tam, licet de ea valde ſemper dubitaſ-
ſem,maximè ſi accidētaliter eueniret,
vt ibi per eum, *Couarr.var.reſol.c.10.*
num.6. ver. Tertium, Gregor. Lopez.l.
2.gloſ.2.tit.16.par.2. Bonadill.d.cap.1.
*num.47.cum ſeq.*quibus accedit,quod
57 †Rege abſēte,vel eius Prorege Magi-
ſtratus eius vicē ſubeunt, vt *ex Liuio,*
*Dioniſio,& Plutar.*traddit *Marc. Ant.*
Surg.in d.cap.27.num.13. & in Regno
ſtatutū eſt per Regiam *pragmaticā 1.*
58 *& 2.tit.1.tom.1.* Pręterea poſſunt† sē-
tentias ſuas emēdare,corrigere,& du-
bias interpretari, *Bart. ī l. ab exequu-*
tore,ff.de appellat. & in l.1.in fin.ff.de
præt. ſtipulat. Matthieuſ. dialog.relat.
59 *3.cap.10.num.4.*vbi ait quod circa le-
ges conditas interprætandas, & exe-
quendas maximam obtinent autho-
ritatē,cum,& ipſi in legibus cōdendis
adſint,*vt in prohem.inſtitu.§.cūque,l.*
humanum, C. de legib.l.1.ff.eod.titul.
60 ijq. libētius† audiēdi ſunt à Principe,
quam priuati, quinimo eorum pote-
61 ſtas † quandoque ſupra legem exiſti-
matur,cum eas tranſgredi ex cauſa li-
ceat,*l.& ſi ſeuerior,& ibi Bal.C.de in-*
famib.l.quid ergo.§.pæna grauior,ff.de
his qui notant infam. vnde *Plato* ſępiſ-
ſime Magiſtratus optimos legib⁹ an-
teponit,vt aduertit *Marſilius Ficinus*
in argumen.lib.21. de fortitud.eiuſdem
63 *Platon.* Rurſus† poſsūt ſibi authorita-
te propria augere ſalarium,ſi adeò te-
nue ſit, vt ex eo Magiſtratus viuere
non poſſit, & Princeps augere nō cu-
ret,vt docuit *Ludou.Molin.de iuſtit.et*
iur.par.1.diſput.83.col.8.verſ.illud ēt;
64 non† enim tenentur leges iniuſtas ob-
ſeruare, nec deſerere officium Reipu-
blicæ neceſſariū, *Menoch. de Arbitrar.*
caſ.

caſ.514.num.12.cum ſeqq. & caſ.515.
vbi cōſtituit plures caſus, & ampliat
65 †ſi auctus eſſet labor, ſecūdum Molin.
vbi ſupra, Brun. in tractat. de augment.
concl. 13. princip. num. 7. Cagnol. in l.
diem functo, num.154. ff. de offic. aſſeſſ.
Mandell. conſ.451. num.26. In tantum
66 quod†in caſu prędicto licebit aliquid
recipere tam ad laboris compenſatio-
nem, quàm vt honeſtè pro ſua digni-
tate viuant, cap cum ab omni, de vit. &
honeſt. cleric. cap. ſtatutum, §. inſuper, de
reſcript. in 6. & ſic habere etiam ſpor-
tulas, ad not per Rebuff. in tom.3. com-
mentar. tit. de ſalar. taxand. num.13.
qui hoc intelligit quando ita ſe habe-
67 ret conſuetudo loci, quæ† facit licitū,
quod aliàs erat illicitū, cap. denique, 4.
68 diſtinct. prout nec† poſſunt pro debi-
tis ciuilibus carcerati, vt dixit Cerdan.
de viſitat. carcer. capit.11. nu.9. hiſq.
69 †pariter habitare permittitur in pala-
tijs Principū, quando ij non adeſſent,
Auth. præſides, C. de epiſcop. aud. gloſ. in
l. unic. C. de palat. & domi. domin. lib.11.
& ibi Ioan. Plat. Auendan. de exequen.
mand. cap.4. nu.45. Auiles cap.8. Prat.
gloſ. Dinieros nu.29. & cap.18. gloſ. de
Concejo num.5. Azened. l.8. nu.4. tit.6.
lib.3. Recopil. & dixi ſupra lib.3. cap.9.
70 nu.37. quinimo in loco † iuriſdictio-
nis exercendæ cæteris paribus ratione
magiſtratus pferuntur omnibus alijs
etiam in ſedendo vt tradit Caſſan. in
Catalog. glor. mund. p.7. d. conſid.24. &
71 poſſunt† ſoluto iuſto pretio ſibi cape-
re domum neceſſariam pro eorū ha-
bitatione à quibuſcumque perſonis
72 etiam priuilegiatis ad†inſtar militum
Luc. de Pēn. ī l. fi. C. de profeſſo. & med.
lib.10. Auiles d. cap.8. Prætor. ver. di-
neros Bonadill. d. cap.1. num.20. & 21.
vbi hoc intelligit requiſitis prius loci
Rectoribus ad not. per Alber. in l. ob-
ſeruare num.1. ī fi. ff. de offic. Proconſ.
Laudenſ. de offic. quæſt.47. additq. nu.
73 33. quod † poſſunt cognoſcere de in-
iuria ſibi, ſuiſque miniſtris illata, niſi
74 pęna eſſet arbitraria, & pro effectu† tui-
tionis eorum perſonæ trahere quæ-
cumq. armorum genera prohibita, vt
75 ibi per eum, Sunt†denique Magiſtra
tus exēpti à muneribus omnibus ex-
traordinarijs, maximè perſonalib⁹ ſe-
cundum Bar. & Luc. de Pēn. in l. oēs
C. de anno. & tribut. libr.10. Regner.
Sextin. lib.2. de regal. cap.6. num.111.
Bonadill. ī loco citato num. 23. & lib.5.
76 cap.1. nu. 58. licet † ſecus ſit in ſuper-
numerarijs officialibus vt poſt alios
tradidim⁹ ī noſtra dec.156. vol.2. quā-
77 uis † aliud ſit ab ordinarijs ſecundum
eos, vel à ſolutione adhoæ, vt aliàs fu-
iſſe iudicatum teſtatur Camill. de Cur.
de feud. par.1. cap. Cum igitur num.65.
78 fol. mihi 42. in Regno tamen † officia-
les patrimoniales immunes ſunt ab
omnibus muneribus ordinarijs, & ex-
traordinarijs vt dixi ī d. deciſ.156. ſed
an extendatur ad eorum † vxores vi-
de Fab. de Ann. cōſ.108. num.11. Fer-
ret. conſ.167. num.5. & per totum.

Eſt beneuerum † quod, & ſi magi-
ſtratus tantam habeāt authoritatem,
& poteſtatem, (vt ſub breui compen-
dio explicare conati fuimus,) attamē
eam vltra debitas iuris metas extēn-
dere, nec relaxare licebit, iuxta Cicero.
dictum ī oratione pro Cluentio; eſt enim
(inquit) ſapientis iudicis cogitare tātū
ſibi à populo Romano eſſe permiſſum,
quātum commiſſum ſit, & creditum, &
non ſolum ſibi poteſtatem datam, verū
etiam fidem habitā eſſe meminiſſe, poſſe
quem oderit abſoluere, quem non oderit
condemnare, & ſemper nō quid ipſe ve-
lit, ſed quid lex, & religio cogat cogita-
re, animaduertere qua lege reus citetur,
de quo reo cognoſcat, quæ res ī quæſtio-
ne verſetur; cum hæc ſunt vidēda, tum
verò illud eſt hominis magni, atq. ſapiē-
tis, cum illā iudicandi cām tabellā ſum-
pſerit, non ſe putare eſſe ſolum, nec ſibi
quodcumq. concupierit licere, ſed habe-

re

re in conſilio legem, religionem, æquitatem, fidem; libidinem autem, odium, inuidiam, metũ, cupiditateſq. omnes amouere, maximeq. extimare conſcientiam mentis ſuæ, quam à Dijs immortalibus accepimus, quæ à nobis diuelli nõ poteſt, hæc Cicero; quibus addẽdum eſt qđ
81 †Magiſtratus, & ſi ſupremi cũ maxima authoritate, & poteſtate, vt alias dixi *lib.3.cap.3.num.122.cum ſeq.* & innuit hic *Cicero*, ſecundum leges, nõ autem ex ſuo arbitrio iudicare debẽt, earumq. defenſores, per vigiles, & cuſtodes exiſtere tenentur, quandoquidem vt docuit *D. Ambroſ. in Pſalm.*
82 *Beati immaculati ſermo.20. Bonus† Iudex nihil ex ſuo arbitrio facit, & propoſito domeſticæ volũtatis, ſed iuxta leges, & iura pronũtiat, ſtatutis iuris obtemperat, non indulgee propriæ voluntati, nihil præparatum, & meditatum de domo defert, ſed ſicut audit, ita iudicat, & ſicut ſe habet natura decernit, obſequitur legibus, non aduerſatur, examinat cauſæ merita, nõ mutat, qui iudicat, voluntati ſuæ obtemperare nõ debet, ſed tenere quod legum eſt, vnde Archita Pictagoreus lib. de lege, & iuſtitia*, dixit
83 *quod† omnium hominum cætus ex Principibus, & ſubditis, & tertio legibus cõſiſtit; lex alia animata, & hæc quidem lex partibus Reipublicæ cæteris præferenda*
84 *eſt; huius † enim conſeruatione Rex legitimus erit, Magiſtratus officio ſuo ſatisfaciet, populus erit liber, vniuerſus autem cætus felix futurus eſt, in eiuſdem violatione Rex tirannus fiet, Magiſtratus officio ſuo deerit, populus ſeruus, totus deniq; cætus infelix euadet*; hinc *Solon in elogia* inuehit, *heu quantas legum violatio clades, iudices miniſtri legum ſunt, & executores, ſecundum leges ſe iudicaturos iurant, leges cuſtodire debent tanquàm pupillam oculi ſui, ab eis ſe auelli non patiantur, tametſi cœlum ruat*; & ob id refert *Si-*
85 *manc. de Repub. lib. 4. cap. 18.* qđ †Athenis Nomophilaces erant, q apud præfectos in omnibus publicis conſilijs, candidis faſceis coronati aſſidebant, vt prohiberent, ne quid contra receptas leges decerneretur. Sed de his hactenus. multa quidem diximus *in loco citato*: quibuſcũq; tñ magiſtratibus monendum remanet, vt menti, cordi que habeant verba *Sapien. 6. Audite Reges terræ, & intelligite, diſcite Iudices finium terræ, prebete aures vos, qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum, quoniam data eſt à Domino poteſtas vobis, & virtus ab altiſſimo, qui interrogabit opera veſtra, & cogitationes ſcrutabitur, quoniã cum eſſetis miniſtri Regni illius, non rectè iudicatis, neq. cuſtodiſtis legem iuſtitiæ, nec ſecũdum voluntatem Dei ambulaſtis, horrendè, & cito apparebit vobis, quoniam iudicium duriſſimum in his, qui præſunt fiet; Exiguo enim conceditur miſericordia. Potentes autem potenter tormenta patientur.*

SVMMARIVM.

1 *Magiſtratibus, & officialibus ſuas magnificare, & defẽdere prærogatiuas, & præeminentias abſque ambitione, & ſuperbia licitum eſſe videtur.*

2 *Qui in cœlo Deo proximior eſt, altius ſedere dicitur.*

3 *Qui iuxta Principem ſedet, magis dicitur honorari.*

Magiſtratus in locis publicis ſemper intereſſe debet, ſub num.3.

4 *Ordo Magiſtratus in ſedendo dupliciter conſideratur; qualitatis ſcilicet, & temporis.*

5 *Ordo qualitatis in ſedendo eſt potior ordine temporis, & num.6.*

6 *Ordo temporis in ſedendo, quando conſideretur.*

7 *Princeps ſeu eius Vicarius tãquam primus Magiſtratus oẽs alios præcedit.*

8 *Præſes conſilij, vel ſenatus omnes de cõ-*

ſilio

ſilio, vel ſenatu pracedit.

9 Conſiliarius vel ſenator primo receptus, & qui primò dignitatem acquiſiuit alÿs poſtea receptis p̄fertur, & n.10.

11 Qui ſunt digniores ratione dignitatis vel temporis, hi in ſedēdo, ambulādo, loquendo, & ſubſcribendo maiorem prarogatiuam, & pracedentiā habēt.

12 Tempus vnius hora imo, & momenti, conſideratur ad hoc vt aliquis pracedere debeat ratione dignitatis prius acquiſita, de quo nota fieri deberet, licet ex confeſſione partis vel teſtium probatione verificari poſſit, ampl. num. 13.

14 Officialibus pluribus in eodem tempore ad idem officium, & dignitatem aſſumptis, ille proferetur, qui etiā alÿs qualitatibus decoratus reperitur, & num. 15.

15 Doctores duo ſi eodem tēpore ſint creati, ille qui eſt atate maior, & alÿs conditionibus ſuffultus, alteri p̄feretur.

16 Officialis filius Doctoris prafertur alteri officiali non filio doctoris.

17 Duo vincula vbi cōcurrunt faciunt aliquem magis honorandum, & ſic magis ligant.

18 Officialis Baro pracedit officialem non Baronem.

19 Doctor vtriuſque iuris prafertur Doctori vnius tantum, licet iſte prius doctoratus gradum aſſumpſerit, ampl. num. 20.

21 Doctor, & miles p̄fertur Doctori tantū.

22 Qui dupplici dignitate eſt decoratus p̄fertur ei, qui alteram tantum habet.

23 Doctor, qui libros edidit, prafertur Doctori, qui libros non ediderit.

24 Qui prius fuit nominatus in dignitate pracedit alium poſtea nominatum, & de ratione num. 25. ampl. nu. 26.

27 Officialis qui prius poſſeſſionem officÿ accepit pracedit eum, qui poſtea poſſeſſionem acquiſiuit, ampl. nu. 28.

28 Officiorū priuilegia in Regno prius executioni mandantur.

29 Officialis qui prius ſuas literas officÿs praſentauit, pracedit eū cuius litera exinde ſunt praſentata.

30 Conſuetudo attenditur in materia pracedentia, nec poteſt prapoſterari, & quanto tempore inducatur, vide nu. 31. & 32. ampl. nu. 33. 34. & 35. & ibidem etiam declara, & nu. 36.

37 Officiales plures ſi ad dignitatem aſſumantur, ille prafertur qui aduocati officium exercebat, ampl. num. 38. limit. num. 39.

40 Officiales plures ſi eodem tempore eligantur, ille prafertur, q eſt nobilior.

41 Qui plures dignitates habet prafertur ei, qui vnam tantum aqualem habet.

42 Seniores iunioribus praferuntur, ſi ī cateris ſint aquales, & num. 43.

44 Locus dignior ī proceſſionibus ille dicitur, qui reliquÿs, & imaginibus proximior inuenitur.

45 Magiſtratus qui maiorem habet dignitatem ī proceſſionibus loco proximiori reliquÿs, & imaginibus ſanctorum aſſignari debet.

46 Iudices ī votanda cauſa, qui prius incipere debēt, & num. 47. 48. & 49. ſed quid ſeruetur ī Regno Neapolis, Luſitania, in Rota Romana, Senatu Pedemōtano, & ī Regno noſtro, vide n. 50. vſque ad num. 57. & de ratione num. 51. ſed ī hoc ſtandum eſt cōſuetudini loci, vt nu. 52.

57 Officiales ſi plures eligantur ad primā vacaturā, ille praferre debet, qui ad eam prius fuerit nominatus, ampl. num. 58.

59 Conſiliarius ſi quis primo efficiatur, licet ſit iunior pracedit alios antiquiores poſtea electos ad conſilium.

Officio finito dignitas tamen remanet, ſub num. 59.

60 Officialis habēs adminiſtrationem prafertur ſuper numerario, licet is alÿs inferioribus praferatur, ampli. num. 61. lim. num. 62.

63 Officialis Conſiliarius Regius ſi interuenit

uenit in conſilio vti aduocatus alicuius particularis qualiter ſedere debeat.

64 *Epiſcopus accuſatus qualiter ſedere debeat coram iudicibus.*

65 *Iudex, & officialis criminalis debet p̄cedere ciuilē, & nu. 66. lim. nu. 67.*

68 *Dignitas maior non ammictitur per acquiſitionem minoris dignitatis, nec è conuersò, ſed quid ſeruetur in Regno Neapolis, vide nu. 69.*

70 *Vxores officialium gaudent priuilegijs maritorum.*

71 *Officialis inferior dignitate poteſt per officium iudicis cogi, vt cedat maiori in ſedendo, & alijs actibus reuerentialibus, & Ibidē an poſſit agi actione iniuriarum.*

72 *Officialis inferior ſi temere vadit ad locū maioris, debet inde expelli, & perdere locum ſuum, & vltimū habere.*

73 *Princeps poteſt ex cauſa, & de poteſtate ordinaria cōcedere alicui officium cū pralatione aliorum Magiſtratuum maiorem dignitatem habentium, attenta qualitate perſona.*

74 *Tribunalia quotieſcumque collegialiter incederent ſemper maius Tribunal prafertur, etiam quod Praſidens minoris Tribunalis maiorem habuiſſet dignitatē, quia repreſentat collegiū.*

ARGVMENTVM.

De Magiſtratuum pręcedentijs.

CAPVT IV.

INTER alias dignitates, & Magiſtratuum authoritates, de quibus in pręcedenti cap. diſcuſſimus, eam nō eſſe omiċtendam arbitratus ſum, quæ in eorum ſeſſionibus, & præcedentijs oſtenditur, ad tex. *in cap. cum olim de conſuetud. l. quoties, & ibi Bald. num. 2. C. vbi ſenat. vel clariſſ. & in l. obſeruare, §. antequam, nu. 3. ff. de offic. proconſ. & in l. decernimus § 2. notab. C. de ſacroſanct. eccleſ. Surg. de Neapol. illuſtr. c. 27. nu. 1. & 2.*
1 vbi ſubdit † quod ſuas magnificare prærogatiuas, eaſq. etiam iure naturali tueri omnibus conceſſum eſt ad tex. *in d. l. obſeruare*, idq. abſq. aliquo ambitionis, ſeu ſuperbię uitio, ſed obſeruandi ordinis cauſa iuxta *Gregorij dictū in cap. vlt. 89. diſtin. cum ſimil. de quibus per Menoch. in conſ. 126. num. 1. Bonad. lib. 3. Polit. cap. 2. nu. 20. Tiraq. de primogen. in præfat. nu. 13. cū alijs ibi relatis*; Ideoque cū materia neceſſaria ſit, & vtilis ad ſedandas varias inter Magiſtratus contentiones, quæ inde oriri conſueuerunt, ſeparatim in præſenti capitulo non nullas cōcluſiones cōſtituere decreui, ex quibus ferè oēs cōtrouerſię, quæ in caſibus cōtingentibus euenire poſsēt, facilè determinari valeāt; & quāuis aliqua de his dixerim *ſupra lib. 4. c. 14.* in p̄latione Titulatorum Regni, his tamē additis materia omnis explicata remanebit.

2 Et primo ſciendum eſt, quod † ſicut in cœlo, qui Deo proximior eſt dicatur altius ſedere, ſecundum *gloſ. in §. aliam, inſtitut. de bonor. poſſeſſ. Cepoll. in tractat. de Imperator. milit. eligen. in verb. ratione dignitatis*, ita
3 † in terra is magis dicitur honorari, qui prope Principem ſedet, vt notat *eadem gloſs. in dict. §. aliam, vbi Doctores, Bald. in dict. l. obſeruare, Surg. de Neap. illuſt. cap. 27. num. 1. Frecc. in quaſt. parlament. per totum. Azeued. ad Curiam Piſanam lib. 2. cap.* 2. vbi de hoc honore ſedendi iuxta Principem ait eſſe tex. *in 2. Eſdra cap.* 3. vnde vt vnuſquiſq. ordinem ſuum, & locū cognoſcat, qui in huiuſmodi ſeſſionibus ſeruandus eſt, ad text. *in l.*

ſi.C.de primicer.& tot. tit.vt dign.ord.
ſeruet.lib.12. Menoch.cõſ.126.num.1.
maximè in locis publicis, in quibus
magiſtratus intereſſe debent ad text.
in l.ſi quando,C. de ſtat. & imag. illud
4 ſcire neceſſariũ eſt, qđ † hic ordo du-
pliciter conſiderari poteſt, temporis
ſcilicet,& qualitatis,vt dixit Caſſan.ĩ
5 cath.glor.mund.p.1.cõſid.78.ordo † tñ
qualitatis potior erit ordine tẽporis,
ad tex.in l.1.C.de conſul.lib.12.l.1.ĩ ſi.
C.qui accuſ.poſ.Luc.de Pẽn.ĩ d.Rub.C.
vt dign.ord.ſeruit.lib.12. cũ ſimil. qua
cumulat Io. Aloiſ.Ricc.ĩ collecta.1446.
6 p.4. Intantum quod † vbi locũ habet
ordo qualitatis nõ curatur de ordine
temporis, qui ſimpliciter locũ hẽt in-
ter exiſtentes in æquali dignitate, ſe-
cus autem vbi eſſent inæquales, quo
caſu non temporis ordo,ſed ille prior
eſt alijs,qui maiorem dignitatem ob-
tinuit, vt docet Iacob. Rebuff.ĩ d. l.1.
C.de conſul. quem ſequitur Caſſan. in
loco citato,a Gamm.dec.1.nu.13.& ſeq.
D.de Pont.conſ.14.nu.44. & dec.8. de
quo diximus in dec.130.nu.13. & ob
7 id Princeps† ſeu eius vicarius tanquã
primus Magiſtratus (vt ſæpius dixi-
mus) omnes præcedit magiſtratus,
Caſſan.ĩ loco citato p.7. conſid.19. ver.
& licet multa,& par.11.conſid.13.Bo-
8 nadill.vbi ſupra num.23.ita,& Præſes
Sænatus, ſeu conſilij cæteros Sęnato-
res, & conſiliarios antecedit, ad text.
ĩ cap.epiſcopus.93.diſtinct.Roman.cõſ.
23.nu.3.Matthienſ.dialog.relat.3.cap.
11.num.5.& 7.& ſic iuxta qualitatem
9 dignitatis,& officij; verùm inter† eoſ-
dem Sænatores, & Conſiliarios,qui
primò receptus fuit alteri præfertur,
cap.ſtatuimus de maiorit.& obedient.
cap.ſi qs iuſto,ibi,is qui primo, de elect.
in 6.Bald.ĩ Authent.hoc amplius col.ſi.
C.de fideicommiſſ.Anton.Piagg.de con-
ſuetud.q.11.nu.503. Molfeſ.ſuper con-
ſuet.Neap.par.1.cap.6.nu.2.& hoc ra-
tione ordinis tẽporis, & antiquitatis,
ad tex. in d. l.1.de conſulib.& l.1.C.de
præpoſit.ſacr. cubic. lib.12.l.vnicuique
C.de prox.ſacror.ſcrin.l.3.C.de Tyron.
10 eod.lib.12.quandoquidem† qui prio-
ris Magiſtratus dignitatẽ quæſierunt
alijs præferendi ſunt,cap.placuit, diſt.
18.gloſ.ĩ cap. ſi.de conſuet.in 6. cum ſi-
milibus relatis per Azeued.in d. cap.2.
11 ſub nu.17.vbi ſubdit,quod in ſedẽdo,
ſubſcribendo, incedendo, & loquen-
do ij maiorem prærogatiuam habẽt,
qui digniores ſunt, vel ratione digni-
tatis vt ſupra diximus, vel temporis
promotionis ad officiũ ad tex. in cap.
conſilium,§.hinc,in fine,17.diſt.Innoc.
in cap.tua, de maior. & obed.Bart.in l.
1.ff.de alb.ſcribẽd.Tiraqu. de primog.
q.6.Cabed.dec.3.nu.5.Bonad.lib.3.po-
lit.cap.2.nu.20. a Gamm.dec.1.nu.1.
Auend.de exeq. mãd. lib.1.c.19.nu.15.
12 quod etiã in vnius† horę ſpatio conſi-
deratur, imo, & in vno momento ex
gl.in c.duobus de reſcrip.in 6.& gl.ſi.in
l.ſi ex pluribus §.ſi.ff.de ſolut.de com-
* mun.*opin.refert Caſſiodor.dec.20.de
præben.Rebuff.de pacif.poſſeſ.nu.299.
vbi ait cautelam eſſe vt de certa hora
fiat nota, licet aliàs per teſtes, vel per
cõfeſſionẽ partis probari poſſet vt per
Azeued.in d.c.2.n.15.idq. obſeruãdũ
13 eſſe † ẽt ſi cõſuetudo eſſet in cõtrariũ,
vt tradit Licẽtia. de Piſ.ĩ d. Cur.Piſ.n.
4. eo qđ potius corruptela diceretur,
Hoſt.Io.And.& alij in c.1.de maior.&
obed.Frã.Marc.dec.808.n.1.Menoc.d.
cõſ.126.n.32.quinimo ex ea varia ori-
rẽtur ſcãdala,& inimicitiæ c.ſi.de cõ-
ſuetu.l.oẽs vbi Bar.& Io.Plat.C.de de-
curio.lib.10.quæ protinus ceſſare vi-
dentur ex conſtitutione prioritatis
temporis, & promotionis ad officiũ,
vt experientia docet.
14 Secunda concluſio eſt,quòd† inter
plures Sęnatores,ſeu Magiſtratus,ad
eãdẽ dignitatem eodẽmet tpe crea-
tos, ille præferri debet, qui alijs qua-
litatibus, ſeu prærogatiuis decoratus
repe-

reperiatur Vincen. de Franc. dec. 365.
& poſt alios dixi in dec.130.n.19.vol.2.
15 & ſic ſi ſunt† duo Doctores eodem tē-
pore facti, ætate prærogatus, & alijs cō
dictionibus ſuffultus præcedet, Bart. ī
l.1.ff.de obſeq. à liber.patr. idemq. dixit
in d.l.1.de alb.ſcrib. & in d.l.1.C.de Cō-
ſul.Caſſa.in cathal.glor.mund.p.7.con-
ſid.46. Menoch. conſ.126. num.7. vol.
2. quos refert, & ſequitur conſangui-
neus meus Cyrus Maſtrillus in conſil.
136. num. 6. inter conſil. Fab.de Ann.
libr.2.

16 Hinc eſt, quod † officialis filius do-
ctoris præfertur alteri officiali non filio
Doctoris Bald. per illū tex. ī l. iubem⁹,
& ibi gl.C.de aduoc.diuer.iud.l.nemini,
C.eo.tit. Alex.ad Bar. ī l.1.C.de dignit.
lib.12. Io.de Plat.l.in filys,C.de decurio.
lib.10. Rebuf. in tract.de nominat. q.21.
nu.18.& poſt eos Fab.de Ann.conſ.135.
num.1. & Maſtrillus in dict. conſ. 136.
17 nu.58.& ſeq. ſubdens, quòd† duo vin-
cula vbi concurrunt faciūt aliquē ma-
18 gis honorandū, ſic officialis† Baro præ-
cedet non Baronem, ſecūdum Rimin.
ſen.conſ 95.n.2.lib.1.Tiraq. de nobil. c.
7. in ſpecie Menoch.d.conſ.126. ſub nu.
19 7.& 15. & qui † vtriuſq. iuris doctor
eſt præfertur illi, qui vnius tātum gra-
dum aſſumpſit, licet prius doctoratus
gradum aſſumpſerit Grat.cōſ.116.vol.
2. Frec.de ſubſ.tit.quis dic.Dux,nu.41.
Vrſil.ad Affl.dec.1.n.18. Vinc.de Frāc.
dec.144. nu.3. Doctores, & præcipuè
Dec.in l.cum quid, ff.ſi cert.petat. idēq.
20 † procedit in licentiato Io.Lup. ī c.per
veſtras, §.38.de donat.inter vir.& vx.
Dec.cōſ.161. Surg.de Neap. illuſt.c.27.
21 nu.19.& 20. ita & ſi † fuerit miles, &
Doctor, quia præfertur doctori tantū,
Alex. ī l.Centurio,col.5.ver.adde tamē,
de vulg.& pup.ſubſt.Tiraq.latè in eodē
tract.de nobil.c.4.n.8. vbi ait, hoc gene
22 rale eſſe, vt qui duplici dignitate hone
ſtatus eſt, præferri debet ei, qui alterā
23 tantum habet; ſicut † etiam dicitur de
Doctore, qui libros edixerit, nam al-
terum huiuſmodi qualitate deficientē
antecedere debet, ſecundum Rebuff. ī
d.quæſt.21.nu.49.Iac.Ben.de priuil. do
ctor.par.3.nu.6.poſt alios Fab. de Ann.
& Maſtull.in locis citatis, quod proce-
24 dere dixerūt† in eo, qui prius fuerit no-
minatus, talis enim ordo arguit etiam
25 ordinem prælationis, quia † præſumi-
tur maior, gloſ. in cap.quorundam de
elect.in 6. Fab.de Ann.conſil.40. nume.
12. & d.conſ.135. num.4. Vincent. de
Franch.deciſ.138. Dom.de Pont.conſil.
26 14. num.58. eo † maxime ſi ad alium
magiſtratū quis prius aſſumptus fue-
rit, l.1. vbi Plat.in 2.notab.C.de Conſul.
libr.12. Rebuff. in dict. quæſt. 21. nu-
me.1.Vincen.de Franch.dict. deciſ.144.
vbi refert ita iudicatum. Sic pariter
27 † ille præcedere debet qui prius poſſeſ-
ſionem officij acceperit, cap.ſi à ſede
Apoſtolica de præbend. libr.6. Surg.de
Neap.illuſtr.cap.27.num 39.in fin.cum
ſeq. Natt.conſ.351. nu.2. Cabed.dec.3.
28 nu.4.& 5.& fortius in Regno† vbi of-
ficiorum priuilegia executioni māda-
ri debēt ad notat. per Afflict. dec.253.
Cabed in loco citato, num.7. Vincent. de
Franch.deciſ.144.in fine, idemq. dicē-
29 dum eſt ſi prius † literas ſuas præſen-
taſſet, ad tex.notab. in c.duobus, ver.ſi
vero, de reſcript.in 6.

30 Tertia concluſio eſt, quòd † in ma-
teria præcedentiarum attenditur con-
ſuetudo, ſecundum Bald. in cap. cum
olim, in 1. notab. de conſuetud. dum
ait quòd conſuetudo aſſignat loca ſe-
dendi, & non poteſt præpoſterari, idē-
que tradit in d.l. obſeruare, §. antequā,
in fine, per illum tex. ff.de offic. Procō-
ſul. & in cap.1.§.Marchio,nu.5. de his,
qui feud. dar. poſſ. Molfeſ. in conſue-
tud. Neapol. par.1. cap.5. nu.18.& ſeq.
Surg.de Neapol.illuſtr.d.capit.27.num.
22. Bouadill.libr.3.politic. cap. ſecundo,
nu.23.litera F. Medices dec. March.21.
Ioa. Aloiſ.Ricc.in collect. 1069. par.4.

*Menoc.conſ.*52.*n.*184.*& in d. conſ.*126.
*nu.*3.*Ant. Piagg.ĩ loco citato, num.*500.
*Fab.de Ann.in conſ.*40.*nu.*4. ſubdens,
31 quod † huiuſmodi cõſuetudo, ſiue ſit
præter ius, ſiue contra ius, de iure ciui-
li decennio inducitur, *Doctores in l. de
quibus, ff. de legib. Surd. conſ.*58.*nu.* 8.
32 *lib.*1. de iure † autem Canonico præter
ius requirit decennium, cõtra ius aũt,
ſpatium 40. annorum, *Fely. Abb. &
alij in cap. fi. extr. de conſuet.* licet etiam
de iure Canonico in materia præcedẽ-
tiæ ſufficiat conſuetudo decennij, ſe-
cundum *Aret. in conſ.* 23.*nu.*11.*in* 3.
*dub. Gramm. dec.*64.*nu.*34.*Marzar.cõ-
ſil.*26. *num.*34. *quos* refert, & ſequitur
*Anna in d.conſ.*40.*nu.*5. quinimo ſuf-
33 ficit conſuetudo † facti, qualis eſt ob-
ſeruantia, quæ longum non requirit
34 tempus, ſed tantum † ſic fuiſſe aliquã-
do ſeruatum in certis actibus, quod Iu
dicis arbitrio committitur, vt declarat
*Ant. de Butr. in c. fi. col.*22.*ver. ex his di
cit Nicolaus de Mattarell. num.*46.*ext.
de conſuetu. Rocc. de Curt. ibidem in rub.
nu.*24.*q.*4.*& in gl. fi.*3.*ſect. nu.*5. ma-
35 xime † in petitorio, vbi prædicta pro-
cederẽt, ſecus autem in poſſeſſorio, in
quo vnicus, & vltimus actus poſſeſſio-
nis attenditur; *c. cum eccleſia ſutrina,
vbi Panor. & alij, de cauſ. poſſeſſ. & pro-
priet. l. item Mela, §. ſed ſi alimẽta, ff. de
alim. & cibar. lega. And. in c.*1.*§. ſimili-
ter in oſtendițijs, de cap. Corrad. c.*1.*§.
ille tamẽ, de cõtrou. feud. apud par. term.
Vinc. de Ann. post alios ſing.*96.*& alle-
gat.*131.*nu.*1.*vol.*2.*Burſat. conſil.*343.
*nu.*74.*lib.*4.*Fab. de Ann. d.conſ.*40.*nu.*
10. *Menoch. d.conſ.*126.*n.*6.*Vincent. de
Franc. dec.*548. vbi ita iudicatum fuiſ-
ſe refert; addentes qđ ſecundum hanc
quaſi poſſeſſionem in materia præce-
dentiæ eſt iudicandum *Do. de Pont. cõ-
ſil.* 14. *nu.* 67. de quo pariter diximus
ſupra *lib.*4. *c.*14. *nu.*4. hæc tamẽ con-
36 ſuetudo † ſi contra ius commune diſ-
ponat, nõ poſſet extẽdi de perſona ad
perſonã, nec de caſu ad caſum, vt dixit
*D. de Pont. dec.*8.*nu.*11.*& post eũ Mol-
feſ. in d. p.*1.*c.*6. *nu.* 4. & ita fuiſſe iudi-
catum teſtantur.

37 Quarta eſt concluſio, quod † inter
Doctores ad magiſtratum electos præ-
fertur ille, qui Aduocati officiũ exer-
cebat, ad tex. *& ibi Alberic. in l. lauda-
bile, C. de aduoc. diuerſ. iud.* & latè pro-
ſequitur *Caſſan. d. p.*7. *conſid.*28. *cum*
38 *ſeq. & p.*4. *conſid.* 43. vbi ampliat † in
aduocato fiſci, & poſt alios, multa
eleganter adducendo *Cyrus Maſtrill.*
39 *d.conſ.*136.*nu.*13. *&* 14. niſi † per an-
tea aduocationis munus exercere de-
ſijſſet, vt ibi per eos.

40 Quinta concluſio eſt, quod † inter
plures magiſtratus eodem tempore
electos, nobiles præferuntur, vt dixi-
mus *ſupra lib.*2. *c.*8.

41 Sexta concluſio eſt, † quod plures
dignitates habens præfertur habenti
vnam tantũ æqualem, vt docet *Do. de
Pont. in conſ.*14. *nu.*43.

42 Septima concluſio eſt, † quod ſenio-
res iunioribus ætate præferuntur, ſi in
cæteris ſint æquales, ad tex. *in l. ſemper
in prin. ff. de iur. immun. l. vlt. C. de Ty-*
43 *ron. lib.*10. In tãtum quod † in electio-
nibus, & ſuffragijs ſeniores iunioribus
præponuntur *l. Alexandrinis, C. de de-
curia. lib.*10. *Iaſ. conſ.* 192. *lib.*2. vnde
Ariſtoteles dicebat, *naturã humano ge-
nere dediſſe hos ſeniores, alios iuniores,
quorum quidẽ primos Principari; ſecun-
dos vero ſubijci*, cũ alijs diffuſe per nos
adductis *ſupra lib.*2. *c.*5.

44 Octaua cõcluſio eſt, quod † in pro-
ceſſionibus ſanctorum ille dignior lo-
cus dicitur, qui in loco proximiori re-
liquijs, vel imaginibus ſanctorum exi-
45 ſtit, & propterea † maiorem habentes
dignitatem in magiſtratibus, in eodẽ
proximiori loco aſſignãdi ſunt, vt tra-
dit *Gamm. dec.*1. *nu.*8. ſubdens id ſcri-
ptum reperijſſe in lapidem ad oſtium
capitolij, quod ibidem tranſcripſit.

No-

46 Nona concluſio eſt, quòd † in votāda cauſa inter Senatores antiquius receptus primus votum, & ſentētiā proferre debet iuxta notata *in principio huius capituli*; eo quod † ſeniores, & prudentiores debent prius votare *l.1. in fi. ff. de alb. ſcrib. l. ſpurij, §. penult. ff. de decurio. cap. quia tua 1. diſt. & notatur in l. ſi quis ex argentarijs, §.1. ff. de edend. Bald. in c.1. n.1. de controu. feud. inter par. term. Præpoſit. in c. Epiſcopus, 17. diſtinct. Tiraquell. de primogen. in præfa. nu.108. & 109. Alciat. de præſumpt. regul. 1. præſumpt. 45. Marant. de ordin. iud. in prohem. n.8. & 9. Surg. de Neap. illuſt. c.1. nu.11.* quibus conſonat dictum *in eccleſiaſt. 22.* ibi, *loquere maior natu, decet enim te &c.* & ita ſeruatur in Regno, & eſt æqua conſuetudo, quod
48 † eodem modo, quo ſedent, dent votum, & ſententiam proferant, vt dixit *Cur. Piſan. lib.2. c.4.* vbi etiam *Azeued.*
49 *nu. 7.* ideoq. † dato prius voto per relatorem cauſæ, qui ſemper primus eſt in votando, ſiue antiquior, ſiue iunior ſit, iuxta tradita per *Affl. d. dec. 1. in fi. Cabed. in dec. 6. nu. 13. & Surg. de Neap. c.1. nu.11.* votant inde antiquiores, vt
50 dictum eſt, licet † aliter ſeruetur in Regno Neapolitano, & in pluribus alijs conſilijs, & audientijs, vt dixit *Nico. de Lira in Exod. c.23. in glo. in verb. iudicio, & idem Affl. d. dec. 1. nu. 7.* & de Regno Lūſitaniæ *a Gamm. d. dec. 1. nu. 11. & Cabed. d. dec. 6. nu. 8.* & de Senatu Pedemontano *Cacher. ī prob. deciſ. nu. 11.* & de conſuetudine Rotę teſtaᵗ *Azeued. in loco relato nu. 10.* vbi ratio-
51 nem † eſſe aiunt, ne minores formident declinare à ſententia maiorum, quod facilè eueniret, ſi maiores primo uotarent, eo maxime, quia in pari voto plurium Sænatorum, iunior, qui vltimus dicere deberet, maiorē numerum votorum conficeret, & ſic vltimam manum conſumationi operis iunior im-
52 poneret, ſecundum eos, & † propterea in his ſtandum erit conſuetudini loci, ad tex. *in c. ſtatuimus de maiorit. & obedient.* & notant *Aueud. de exeq. mand. c.19. lib.1. n.14. ver. votū aūt dabit, Anil. in c. Prat. 44. gloſ.1. n.1. cum alijs ſupra*
54 *citatis.* Verum tamē † eſt, quod pluries id ad nutum Præſidis Senatus fieri cōſueuit, vt vidi in Regno eueniſſe, nam illuſtris Præſes aliquando vult, quod antiquiores uotent, q̄nq. iuniores, & vt plurimū, ꝓmiſcuè, maximè ſi ſentētia determinari debeat iunctis aulis, prout Cōſiliarij locū iu Rota, ſiue mēſa acceperunt, quod idē ſcriptum reperi apud *Suetonium Tranquillum in vita Imperatoris Auguſt. Cæſaris, c.35.* eo quod ipſe, q̄n Senatum rogabat de more, pro legibus condendis, nullum
55 † ordinem ſeruabat, ſed ex arbitrio modo hunc, modo illum interpellabat,
56 vt ita † vnuſquiſq. quo t̄pe votū proferre deberet maturè cogitaſſet quid de ea re r̄nſurus eſſet, neſciens an fortaſſe primo loco ſn̄iam dicturᵘ eſſet, eādēq. cauthelam ſeruari debere per oēs Præſides Tribunalium ait, *Aymon Riual. in hiſtor. iur. ciuil. lib.3.* ne forte aliqui ſint, qui per imperitiā ſpectent aliorū ſententiam, vt illam ſequantur, quod aliquando contigiſſe ſubdit *Cabed. in d. dec. 6. nu. 10. in fi.*

57 Decima concluſio eſt, quod inter plures officiales electos ad primā vacaturam ille præfertur, qui prius ad eā fuerit nominatus, ad tex. *in l. fin. C. de priuileg. cor. qui in ſacr. Palat. lib. 12. Io. de Plat. in l.2. C. vt dignit. ord. eod. lib. Caſſan. in cathalog. glor. mund. p.6.*
58 *conſid. 4.* vbi hoc intelligit † etiam in ijs, qui depoſuerāt dignitatem, & adminiſtrationē, ſeu eam renuntiauerit,
59 quod facit in Regno † in ijs, qui primo Conſiliarij effecti fuerunt, & ſi iuniores præcedēt alios antiquiores poſtea electos ad Conſiliū; eo quod ſunt biēnales tantū, & ſic licet lapſo biennio adminiſtrationem dimiſerint, remanet

net tamen dignitas Conſiliarij, vt di-
xi *ſupra lib.1.c.24.n.29.*
60 Vndecima concluſio eſt, quòd † Ma
giſtratus habens adminiſtrationē ſem
per præfertur ſupernumerario, officij,
& dignitatis nomen, adminiſtratio-
nem tamē non habenti, licet is omni-
bus alijs inferioribus dignitates infe
riores, & minores habentibus præfe-
ratur, vt dixit *Caſſa.in d.p.6.conſid.5.*
61 ſed † quid ſi ſupernumerarius prius ha
buerit dignitatem, & inde obtinuerit
adminiſtrationem, an pręferatur offi-
ciali, qui medio tempore adeptus fue-
rit ſimile officium cum adminiſtratio-
ne? vide *Cabed.in dec.4.* vbi latè diſcu-
tit, & tandē, adductis hinc inde ratio-
nibus, reſoluit in fauorem ſecundi of-
ficialis ad titulum, & adminiſtrationē
ſimul electi, ſubditq. ita fuiſſe bis iudi-
62 catum, licet aliud † ſit in Comite, vel
Marchione, vt dixi *ſupra lib.3.c.13.n.
55.& ſeq.*
63 Duodecima concluſio eſt, † quod
Conſiliarius Regius ſi interuenit in
Conſilio pro aduocato alicuius parti-
cularis ex diſpenſatione Principis (cū
aliàs hoc ſit prohibitum) debet ſede-
re poſt omnes cōſiliarios iudices in di
cta cauſa, ad tex. *in c.1. in fi. de priuil.
in 6. c. à collatione, de appell. cod. lib. 10.
Monac.in tract. de authoris. magn. Con-
ſil.nu.65. verſ. quinimo, Caſſa.in catba-
log. glor. mund. p.7. conſid. 37. Vinc. de
Franc.dec.*138. vbi ait, quod debet ſe-
dere cum dominis conſiliarijs, ſed in
loco magis inferiori, quàm ſederet ſi
ibi eſſet Conſiliarius, ad tex. *in l. quo-
ties, in ver. ſedendi, C. vbi Sanat. vel cla
riſſ. vbi Odoffr. Bald. & Sal.* inferunt
64 ad Epiſcopum † accuſatum, quòd de-
bet ſedere in loco inferiori iudicibus,
pro quo allegat etiam tex. *in Authen.
vt ab Illuſtrib. in* §. *ſancimus*, & ita ſer-
uatur in Regno noſtro, licet in cauſa
relata per Dom. *de Franch.* fuerit ali-
ter determinatum, forte quod ibi ſic
fuerit receptum, *vt ibidem nu. 2.* in-
nuere videtur.
Decimatertia concluſio eſt, quod
65 † officialis criminalis præcedit officia-
lem ciuilem, vt dixit *Capic. in dec. 27.
nu.23.* & fuiſſe iudicatum refert *Vinc.
de Franch.dec.*388. *num.1.& per totū*;
66 ſubdēs, quòd inter † duos Capitaneos,
criminalis dēt ſedere ad dexteram, &
ciuilis ad ſiniſtram *Capiblāc.de Baron.*
67 *prag.1.nu.51.* vbi limitat † in Barone,
qui iuriſdictiònem ciuilem habēs, cri-
minalem habentem præcedit *Frec. de
ſubfeud.lib.1.de offic.magiſtr.inſt. nu.
27.& libr.2. Auth.2.& 4. Vincent. de
Franc. dec.131.*
Decima quarta concluſio eſt, quod
68 † per acquiſitionem minoris dignita-
tis non admittitur maior, nec è cōtra
l.2. C.de dignitat. lib.12. & ita ſeruatur
69 in Regno, † licet in Regno Neapoli-
tano diuerſimode receptum fuerit, vt
teſtatur *Marc. Anton. Surg. de Nea-
poli illuſtr.c.17.num.23. D.de Pont. in
tit.de elect.official.*§.8. *num.1.* vbi plu-
ra cumulat in materia.
Decima quinta concluſio eſt, quòd
70 † vxores officialium gaudere debent
honoribus, & pręcedentijs earum ma-
ritis competentibus inter alias mulie-
res, de quo tamen vide *tex. in l. mulie-
res, & ibi Plat. C. de dignitat. lib.12. &
in l. fæmina, ff. de Sanator. Boer. ī tract.
de ordin. grad. 2. p. tit. de ord. Conſiſt. nu.
13. Caſſan. vbi ſupra p.5. conſid.39.*
71 Decima ſexta concluſio eſt, † quod
inferior dignitate poteſt per officium
iudicis cogi, vt cedat maiori in ſeden-
do, & alijs reuerentialibus, ſecundum
Io. Fabr. in §. *aliam, inſti. de bonor. poſſ.*
ſubdens, quod nō poterit agi iniuria-
rum actione, per text. *in l. iniuriarum
actio,* §. *ſi quis de honoribus, ff. de iniur.*
quamuis *Bald. in d.l. obſeruare,* § *ante-
quam in fi. ff. de offic. Proconſ. & legat.*
teneat contrarium, idque comprobat
Petr. Gerard. de Petr. Sanct. in ſing.33.
&.

& allegat *text. notab. in c. præcipimus, 93. diſt.* vbi ſi inferior vadit temere ad locum maioris, debet inde expelli, & perdere locum cõſuetum, & vltimum habere, quod benè notandum eſſe tradit contra iſtos temerarios.

Decimaſeptima concluſio eſt, quod
73 † Princeps poteſt ex cauſa, & de poteſtate ordinaria concedere alicui officium cum prælatione aliorum magiſtratuum maiorem dignitatem habentium, attenta qualitate perſonæ, per doctrinam *Io. de Plat. in l. vnicuique ꝑ illum tex. C. de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. Franc. Marc. dec. 806. & ſeq. quos* refert & ſequitur *Do. de Pont. in titul. de promiſ. fier. ſolut. §. 2. num. 8.* ſubdens ita in Regno illo pluries fuiſſe practicatũ.

Decima octaua concluſio eſt, quod
74 † quotieſcũque collegialiter incederẽt Tribunalia, ſemper maius pręfertur ẽt quod Præſidens minoris Tribunalis maiorem habuiſſet dignitatem, quia repręſentant collegium, quod vni particulari præfertur, vt notãter dixit *Gemin. in c. quamuis in prin. §. quamquã in 3. notab. de præbend. in 6. & poſt Fel.* tradidit *Caſſan. in Cathal. glor. mund. p. 4. conſid. 32. cum alijs* nouiſſime adductis per *D. de Pont. in tit. de elect. official. §. 8. n. 35.* vbi refert ita fuiſſe determinatũ in ſupremo Italico Conſilio; eo magis, q̃a aliàs eſsẽt duo capita ĩ vno corpore, & cũ fuiſſet de prędictis dubitatũ in Regno pro illuſtri Regente D. Modeſto Gambacurta, cui fuerat conceſſa præcedentia totius Sacri Conſilij virtute literarum Regiarum, & ob id intendebat præcedere Illuſtrem Io. Franciſcum de Rao Præſidem M. C. dum eius Tribunal Collegialiter erat vnitum pro referẽda cauſarum Fiſcalium, & agebatur de interpretatione dictarum Regiarum literarum, an etiã in hoc caſu præcedentiã concederent, ego cum alijs duobus Regijs Cõſiliarijs fuimus in voto, quod literæ cõſultari deberent cum ſua Catholica Maieſtate, ſed alij tres ſimpliciter etiam in hoc caſu literas extendendas eſſe, dixerunt, q̃d audiens Excellentiſs. Dux Feriæ tunc Prorex, attenta votorũ paritate mandauit, quod conſultatio literarum faciẽda eſſet, ſed interim dictus D. Regens vir quidem maximę authoritatis præcederet etiam conſultatione pendente, quę omnia ſi iuridicè proceſſerint, quiſque iurium non ignarus facile percipiet.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio omnis plenaria radicata eſt originaliter in Principe, & ab eo alia pro iuſtitia adminiſtratione communicantur, & nu. 2.*

2 *Magiſtratus omnes nullam de per ſe iuriſdictionẽ habẽt, niſi quatenus à Prĩcipe, lege, vel ſtatuto ſibi conceſſa reperitur, & hoc tã in ordinario, quàm delegato, nu. 3. & 4.*

3 *Magiſtratus appellatione propriè, & verè venit ordinarius.*

4 *Delegatus Principis quam iuriſdictionẽ habeat.*

5 *Magiſtratuum varij gradus à Principe ſunt conſtituti, illiſque varia poteſtas conceſſa videtur, & ibidem de ratione.*

6 *Iuriſdictione conceſſa, an intelligatur cõceſſum merum Imperium.*

7 *Imperium merum ſi magiſtratui concedatur, omnium Romanorum magiſtratuum authoritas cõceſſa videtur, quod exemplifica ĩ ſingulis magiſtratibus ſuam propriam iuriſdictionem habentibus.*

8 *Magiſtratus omnes ab Authore diffiniũtur, ſeu deſcribuntur, remiſſiue.*

ARGVMENTVM.

De Magiſtratuum iuriſdictione.

CAPVT V.

VT aliàs diximus *ſupra lib.3.c.2.* Iuriſ-
1 dictio † omnis plenaria radicata eſt
originaliter in Principe, ad tex. *in l.1.*
ff.de conſtit. Princ.
Bar.& alij in l.1.ff.de iuriſdict.om.iud.
& ab eo ad omnes magiſtratus, & iu-
dices pro iuſtitiæ adminiſtratione cõ-
municatur, ſecundum *Andr. & alios*
ibi relatos, nu.37. vbi plura adnotaui-
mus circa eorum iuriſdictionem, quæ
2 hic repetere non licet, & † ob id cum
non ſint ſupremi magiſtratus, qui ſu-
periorem non recognoſcunt ex *glo.no-*
tab.in rub.C.de decurio. libr.10. Barba.
in Clem.ne Romani.§.4.vol.4.verſ. ter-
tio, ſed à Rege dependẽt; nullam de
per ſe iuriſdictionem habent, niſi qua-
tenus à Principe, vel per ſtatuta cõce-
datur, vt notat *Bald.in auth. Caſſa col.*
1. C.de ſacr.ſanct.eccl.Dec.conſ.8.verſ.
ſecundo principaliter, & conſ.38.nu.5.
in fi.cum ſimil.relatis per Decia. tracta.
crim.lib.4.c.47.n.2.& cõſ.36.n.25.lib.
5.Borel.de præſtãt.Reg.c.21.n.14. ſiue
3 de ordinario † loquamur, cuius appella
tione verè comprehẽditur magiſtra-
tus, vt dixit *Paul.de Caſtr. quem* ſequi-
tur *Alex.ĩ l.eum qui,ff.de iuriſdict.om.*
iud.& eſt tex.in l.properandum in verſ.
ſiue in magiſtratibus,C.de iud.Marant.
de ord.iud.p.4.diſt.5.nu.49. ſiue de de-
4 legato, † qui etiam propriũ nihil habẽs
in aliqua cauſa vices Principis dele-
gantis gerit *l.1.§.qui mandata,ff.de of-*
fic.eius, Alex.in rubr. eiuſdem tituli, &
dicitur tantũ habere vſum iuriſdictio-
nis delegantis, *Marant. in loco citato,*
nu.4. nec ſummum Imperium, ex eo
quod à Principe creãtur, habere dñr,
ſed aliqua iuris lege determinatũ, vel
ex limitatione Principis diſtinctũ, ita
vt a limite poteſtatis ſibi conceſſæ re-
cedere non valeant; eo maximè circa
modum procedendi iuxta iudiciariũ
ordinem ex conſtitutionibus, ſeu le-
gibus pſius Prĩcipis eligẽtis, vt tradit
Pet.de Greg.Thol.p.3.ſyntag.iur.lib.47
5 *c.21.nu.2.& 3.* hinc eſt, quod † varij
magiſtratuum maiorum, & minorum
gradus à Principe cõſtituuntur, hiſq.
indifferenter poteſtas tribui cõſueuit:
aliquibus enim mærum, & mixtum
Imperiũ cum omnimoda iuriſdictio-
ne; alijs autem ſimplex tantũ mixtum
Imperium conceditur, vt quod a mi-
noribus iudicatũ fuiſſet, à maioribus,
ad quos prouocatio eſſet, diligentius,
& ſincerius diſcuteretur, & ſi opus eſ-
ſet emendaretur; quinimo ad effugiẽ-
das litigantium malitias, quæ per va-
rios iudices excurrere poſſet; certi ma-
giſtratus cum ampliſſima poteſtate ſi-
gnarentũ, in quibus lites finem accipe-
rent; & quamuis magna ſit controuer-
6 ſia, an † ex cõceſſione exercitij iuriſdi-
ctionis facta iudici, & magiſtratui p̃-
ſumatur conceſſum mærum Imperiũ,
* vt ex receptiori * Doctorum ſentẽtia
in affirmatiuam *poſt Bald. & alios*
tranſeat *Menoc.de præſumpt. lib.3.præ-*
ſumpt.97.nu.40. & Roſental. de feud.
c.5.concl.8. attamen in his conſuetu-
dinem attendendam eſſe arbitror, &
verba conceſſionis inſpiciẽda, ex qui-
bus fortè diuerſa ratio ſubeſſet, aliud-
que ſuadere videretur, vt ex pluribus
comprobat idem *Roſental. in loco ci-*
tato, maxima enim eſſet ampliatio
ſi indifferenter ſuprema talis poteſtas
ex ſimplici iuriſdictionis exercitij cõ-
ceſſione comprehenderetur, intãtum
quod *Marc. Ant.Surg.de Neapol.illuſt.*
7 *c.27.nu.12.* notat, quod † ex mæri Im-
perij

perij poteſtate Magiſtratibus tributa omnium Romanorum Magiſtratuũ authoritas cõceſſa videretur, quãdoquidem ſi Sænatoribus comparentur, mærum Imperium habere dicuntur, *§. cũque. inſt. quib. mod. ius patr. pot. ſol.* ſi Conſulibus, maiorem iuriſdictionẽ limitare poſſunt, *Alex. in l. 1. nu. 22. ff. de offic. eius, &c.* ſi Dictatori; in facinoroſos abſq; prouocatione animaduertunt, *Feneſtell. & Pompon. Let. de magiſtrat. Roman. tit. de Dictator.* ſi Cãdidato Principis Quæſtori, libellis, & Epiſtolis in collaterali legendis pſunt, *l. vnic. ff. de offic. Quaſtor. l. 2. & ibi gl. & Bald. C. de petit. bonor. ſubl. Authent. vt diuin. iuſſ. per tot.* ſi Præfecto Prętorio, negligentes iudices monendi, ac in eorum locum alios conſtituendi facultatem habent, *l. ſi quos, C. de offi. pra fect. Pret.* ſi Præfecto Vrbi, aduocatione, & foro interdicunt, relegant, & deportant *l. 1. & per tot. ff. de offic. Praefect. vrb. Feneſt. & Let. ĩ loco citato, tit. de Prafect. vrb.* & Rege abſente, eiuſq. Vicario (vt alias diximus) eorum vices ſubeunt, vt inter Rex Romanorũ, de quo apud *Liuium, Dionyſium, & Plutarchum.*

Vt autem in ſpecie cognoſcatẽ qua-
3 lis † ſit cuiuſq; Magiſtratus particularis iuriſdictio, non ab re viſum fuit in ſequẽtibus Capitulis breuiter de Magiſtratibus Regni noſtri Sicilię aliqua differere, quibus poſitis, alterius cuiuſcũq. magiſtrat⁹ ſimilis poteſtas facile cognoſci poterit, inſimul cũ antiquorum magiſtratuum, cum hodiernis comparatione.

SVMMARIVM.

1 *Prorex, qui Regis locum, & perſonam repraſentat quibus titulis nuncupetur, & num. 2. 80. 208. & 245.*

3 *Proregis officium eſt antiquiſſimum, & vario modo in diuerſis Prouintijs à multis Principibus, & nationibus conſtitutum, & nominatum, vſque ad num. 21.*

Ioſeph filius Iacob Vicerex AEgypti dicitur eſſe creatus, ibique primus apud Regem fuiſſe dicitur, ſub num. 3. & 5.

4 *Prafectus Pratorio, quid eſſe dicatur, cuique aſſimiletur, & numer. 18. & 22.*

6 *Aman poſt Regem Aſſuerum primum locum in Regno vti Vicerex habuiſſe refertur.*

7 *Ioab vti Princeps, & Vicerex à Dauide fuit erectus.*

9 *Theſſali Viceregem, Archos nominabãt, qui Regia dignitati parem poteſtatem habebat.*

10 *Hadui Viceregem, Vergobretum appellabant, qui vita & necis Imperium ſortiebatur.*

11 *Iberi Viceregem, Ibem dicebant.*

12 *Pæni Viceregem, Suſetem vocabant.*

13 *AEgyptij Viceregem, Diacetem nuncupabant.*

14 *Perſa Viceregem, Magiſtranes, & Chiliarchum dicebant.*

15 *Gothi Viceregem, Ducem appellabant.*

16 *Romani tempore Regum, Tribunum Celerum Viceregem nominabant, poſt Reges vero Legatum dicebant, & num. 17.*

18 *Imperatores Romani Viceregès, prafectos Pratorio vocabant.*

19 *Illirici, Francia, Italia, & Africa poteſtatem prafecti Pratorio obtinuerunt.*

20 *Iuſtinus II. Imperator in ſingulas Prouintias, Rectores, Legatos, Gubernatores, & Praſides vti Vicereges mittebat.*

21 *Proreges non ſolum à Regibus cõſtituuntur vti eorũ Vicarij, ſed etiam à Summo Pontifice in ſuas Prouintias deſtinantur, qui Legati Gubernatores vocantur.*

22 *Proreges maximum Imperium habere*

dicuntur.

23 *Prorex præfecto Prætorio aſſimilatur, item Proconſuli, vel Præſidi Prouintiæ, & nume. 4. 18. & 22. & nume. 114.*

24 *Proreges maiorem poteſtatem habent quàm præfectus prætorio, ſeu Proconſul, imo præfecto prætorio præferuntur.*

25 *Prorex poteſt ea oīa, quæ ipſe Rex, cuius uices gerit, & num. 245.*

26 *Prorex eiſdem priuilegijs, & prærogatiuis fruitur, quibus Rex ipſe gaudet, ampl. num. 27.*

28 *Prorex dicitur habere mandatum cum libera poteſtate etiam in reſeruatis, & ea omnia, quæ de perpetuis vicarijs Imperialibus dicuntur, in Prorege procedere videntur, & vide num. 29.*

Prorex habet titulum Excellentiæ, ſub num. 28. ſed quid in Præſide, ſeu Locumtenente à Rege nō electo, nec confirmato, vide ibidem.

30 *Proreges reputantur Principes, eorum vice funguntur cum plenitudine poteſtatis, & clauſula, ex certa ſcientia.*

31 *Legatus à latere in prouintia ſibi commiſſa dicitur Princeps, & appellatione illius, vel Sedis Apoſtolicæ comprahenditur.*

32 *Proreges legati à latere Principis eſſe dicuntur.*

33 *Proreges præferūtur omnibus Prælatis, & Titulatis Regni, alijſque Proceribus, & Magiſtratibus.*

34 *Proreges tanquam perſonam Regis repræſentantes ſedent in ſolio, vbi ſedet Rex quando eſt in Regno, illiſque eadem reuerētia, & honor debetur, quæ ipſi Regi.*

35 *Proreges licet ſupremam habeant poteſtatem, & ampliſſimam iuriſdictionem, eam tamen ſubordinatam legibus, & conſtitutionibus Regni detinent, & num. 37. & nu. 90.*

36 *Proreges ex cōmiſſione ſibi facta à Rege dicuntur habere omnia ea, quæ non fuerunt ſpecialiter prohibita.*

37 *Prorex nō habet plenitudinem poteſtatis, ſicut ſi ipſe Rex præsēs eſſet, licet verba commiſſionis ampliſſima ſint, & num. 90.*

Crimen læſæ Maieſtatis in primo capite an cōmittatur in perſonam Proregis, ſub num. 37.

38 *Proreges à voto Regiorum Conſiliariorum recedere non debent, maximè in materia iuſtitiam concernente.*

39 *Proreges non debent quicquam diſponere contra leges, & præcepta Regis.*

Prorex in paritate votorum poteſt dare votum ſuum, ſub num. 39.

40 *Proreges omnia regalia habent licet nō in dominium, ſed in adminiſtrationē ad tēpus nomine Regis, illaq. alienare, vel alteri cōcedere, & donare prohibentur, & nu. 185. & 189. lim. nu. 41. & 42.*

Proreges licet rerum alienarum adminiſtrationem habeant, nō poſſunt tamen illa donare, vel concedere, ſub num. 40. limit. num. 41.

43 *Proreges poſſūt cōdere ſtatuta, & pragmaticas ſub nomine Regis ēt ad ſuū beneplacitum, uel antiqua tollere, aut ſuper eis diſpenſare, quæ ēt finito officio tamquam leges durabūt, & nu. 44. & 46. lim. num. 47.*

45 *Legatus à latere poteſt condere ſtatuta, quæ ēt finito officio ſint duratura.*

47 *Proreges ſi leges, vel ſtatuta faciāt abſque voto Sacri Conſilij, elapſo anno expirare videntur.*

49 *Prorex licèt inconſulto Rege non poſſit perſonas illuſtres condemnare, tamen ſtante poteſtate ſibi à Rege tributa hoc facere non prohibetur, & num. 50.*

51 *Prorex poteſt ſpurios legitimare.*

52 *Practica, & ſtilus Regiæ Cancellariæ circa legitimationes faciendas, qui etiam ī Regno ſeruatur, quis eſſe dicatur, remiſſiuè.*

Pro-

53 Prorex à D. Rege ſimpliciter ad omnia conſtitutus, eo abſente concedit aſſenſum alienationibus feudorum, & de ratione num. 54. & 55. lim. num. 56. ſed quomodo hodie ſeruetur in Regno, vide numer. 57. & 58. Quid autem in Regno Neapolis, vide numer. 59. vſque ad nume. 76. vbi plures caſus referuntur.

71 Aſſenſus obtentus à Rege debet in Regno infra annum præſentari, & exequutoriari, alias non iuuat.

73 Prorex feudum emens non poteſt ſibi ipſi aſſenſum præſtare.

74 Nemo poteſt ſibi ipſi authoritatem præſtare, lim. in Rege vt nu. 75.

75 Rex poteſt ſibi ipſi aſſenſum, & authoritatem præſtare.

76 Prorex licet poſſit aſſenſum præſtare alienationibus feudorum, ipſe tamen feuda alienare, ſiue infeudare prohibetur declara vt nu. 77. & vide num. 128. 185. & 189:

77 Alienare non dicitur qui præſtat aſſenſum in rebus non ſuis, & n. 128.

78 Prorex ſolus in Regno poteſt procedere ex abrupto, & diſpenſatiuo modo, licet id ſit de Principi reſeruatis, & n. 79. & 85.

80 Prorex tanquam Regis Vicarius, eiuſq. perſonam repræſentans ſupremam, & abſolutam poteſtatem habet circa modum procedendi.

81 Prorex poteſt poteſtatem procedendi ex abrupto communicare Ducibus, Marchionibus, & ſimilibus, cæteriſque Baronibus, & magiſtratibus habenbentibus merum, & mixtum Imperium.

82 Barones, & ſimiles, licet omnimodam habeant iuriſdictionem cum mero, & mixto Imperio, tamen illam exercere debent iuris, & Ritus ordine ſeruato, non tamen ex abrupto, lim. nu. 83.

Magiſtratus omnes, licet omnimodam habeant iuriſdictionem, illam tamen iuris, & Ritus ordine ſeruato adminiſtrare tenentur, non autem ex abrupto, ſub nu. 82. lim. nu. 83.

84 Magna Regia Curia, licet maximam habeat iuriſdictionem, tamen non poteſt procedere ex abrupto, & diſpenſatiuo modo, & nu. 85.

86 Modus procedendi ex abrupto, licet in omnibus cauſis ſeruari cõſueuerit, attamen non niſi in delictis atrocioribus locum habere deberet.

87 Cauſa criminalis, licet per Regem de iuſtitia committatur Proregi, non tamen per huiuſmodi commiſſionem videtur alteratus modus procedendi ex abrupto, ſed procedetur iuxta modum conſuetum in Regno.

88 Prorex poteſt mandare, quod in cauſis Ciuilibus procedatur ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij.

89 Prorex poteſt mandare, quod cauſa ſpolij priuilegiati terminetur vna cum meritis, declara vt nu. 90.

91 Prorex non poteſt derogare conſtitutionibus, & capitulis Regni, niſi congregato Conſilio, ampl. n. 92.

92 Princeps de æquitate non poteſt, ſine cauſa mãdare, nec contra leges diſponere, quidquid ſit de rigore.

93 Prorex poteſt inſtantiam peremptam reuiuiſcere, etiam parte reclamãte, quod declara vt ibidem.

94 Prorex ex magna, & vrgenti cauſa poteſt imponere vectigal, ſeu gabellam.

95 Princeps ſolus poteſt imponere gabellam ampl. dict. num. 95. & 96. & ibidem declara.

97 Appellatio non datur à ſententia Proregis, niſi ad Regem, limita. numer. 98.

Auditorium Principis, & eius Vicarij idem eſſe videtur, ſub nu. 97.

99 Prorex duorũ Regnorũ nõ poteſt trahere illos de vno Regno ad aliud coram ſe, ampl. ibidem.

100 Prorex non poteſt concedere licentiam ædificandi in publico.

101 Princeps ſolus poteſt dare licẽtiam ædi-

ſicandi in publico.

102 *AEdificare circa muros Vrbis Panormi prohibitum eſt.*

103 *Prorex poteſt facere ea omnia, quæ fieri conſueuerunt per alios Vicarios, & Proreges, & aſſignatur ratio.*

104 *Text. in capit. fin. de offic. Vicar. in 6. limitatur.*

Prorex poteſt conferre officia, ac iura patronatus, ſub n. 104. ampl. n. 105. intellige vt d. n. 104.

106 *Prorex nullam habet adminiſtrationem, nec iuriſdictionem, niſi donec Regnũ ingrediatur, & iuret, & num. 108. & 110.*

107 *Magiſtratus, & officiales ante præſentationem ſuæ commiſſionis non poteſt exercere iuriſdictionem.*

108 *Officialis, licet ſit electus ad officium, non tamen gaudet priuilegio, & dignitate officij, niſi ſuſcepta adminiſtratione, & præſtito iuramento, & nu. 109.*

110 *Prorex non poteſt conſequi ſalarium, niſi à die cepta adminiſtrationis, licet ſibi competere videatur pro expenſis quas facit in itinere, vt nu. 111.*

112 *Delictum ſi committatur in loco vbi reſidet Domin. Prorex, non competit eius remiſſio, & ibidem de ratione.*

113 *Proregis officium non expirat mortuo Rege, ſed durat vſque ad aduentum ſucceſſoris, ampl. nu. 114. ſed quid in Gubernatore, vide d. n. 114.*

115 *Prorex poteſt adhibere aſſenſum in matrimonijs feudatariorum contrahẽdis cum exteris, & nu. 116.*

116 *Matrimonia feudatariorum contrahenda cum exteris fieri nõ poſſunt abſq; licentia Regis, & ibidem aſſignatur ratio, & nu. 118.*

117 *Matrimonia conſanguineorum, familiariorum, & amicorum ipſorum Proregum ſunt in Regno prohibita abſq; licentia Regis, & de ratione, nume. 118. & 119.*

120 *Prorex in matrimonijs contrahendis, ſi dubitatur de ſubductione voluntatis puellarum, vel timore coniunctorum poteſt mandare, vt dictis puellis aſſignetur locus tutus.*

Magiſtratus, in matrimonijs contrahẽdis, ſi dubitatur de ſubductione voluntatis puellarum, debent illas ad manum ſuam detinere, vel locum tutum aſſignare, ſub nu. 120.

Epiſcopus, in matrimonijs contrahendis, ſi dubitatur de ſubductione voluntatis puellarum, vel timore coniũctorum, poteſt illis locum tutum aſſignare, ſub nu. 120.

121 *Officiales, & magiſtratus prohibentur in prouintia, quàm adminiſtrãt vxorem ducere oriundam, vel ibi domicilium habentem, ampl. etiam in eorum filijs, numer. 122. limit. numer. 123.*

124 *Matrimonia libera eſſe debent, nec impediri valent, & n. 118.*

125 *Feudum ſi alienetur, & per alienantem detur notitia D. Proregi ad effectum prælationis, talis notitia præiudicat Regi circa retractum, & de ratione num. 127.*

Notitia data Proregi circa alienationem feudorum, vel conſenſum à Rege præſtandum, ſufficit in præiudicium Regis, ſub nu. 125. & 126. & de ratione nu. 127.

128 *Prorex, licet non poſſit feuda alienare, poteſt tamen illis conceuſum præſtare, & prælationem remittere, & aſſignatur ratio; & vide nu. 76. & 185.*

129 *Vaſſalli non tenentur perquirere Regem abſentem à Regno, ſed ſufficit cũ Prorege omnia agere, etiam ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum.*

130 *Prorex in Regno poteſt dare formam feudis, licet non poſſit infeudare.*

131 *Prorex in Regno poteſt remittere tertiam partem decimæ, Regi competentis pro alienatione feudorum, ſed an hoc caſu præiudicet Regi in iure retractus,*

ctus, vide ibidem.

132 Prorex *ſi recedat à Ciuitate animo redeundi, dimittendo familiam in regali Palatio ſolita habitationis, poteſt eius Conſilium cauſas terminare, & ibidem de ratione, ſed quid ſi recedat ab Vrbe Panormi, Meſſana, vel Catina an ſeruetur triduum, vide nu. 133.*

234 Prorex, *an & quando poſſit ab officio ſuſpendere, vel carcerare aliquem officialem, Iudicem, ſeu Magiſtratum, qui titulum à Rege habeat. Et quid hodie ſeruetur in Regno, vide etiam nu. 135. cum ſeqq. vſque ad nu. 147. & ibidem de ratione.*

136 *Officialis, ſeu iudex, qui deponit officiū, ſine licentia Principis tenetur crimine laſa maieſtatis.*

140 *Iuriſdictio, & poteſtas omnis apud Regē reſidet velut in fonte, a quo omnis iuriſdictio fluit, & refluit.*

141 *Officiales, & Magiſtratus ſupremi debent à Viſitatoribus Generalibus Sindicari.*

143 *Proconſul eſt Generalis Viſitator totius Prouintia, nec tollitur hac generalis commiſſio per aliquam ſpecialem, & aſſignatur ratio.*

144 *Prorex omnem iuriſdictionem habet in omnes de ſua* Prouintia, *& maiorem poſt* Principem.

146 Proreges, *licet ampliſſimam habeant poteſtatem in eorum prouiſionibus, tamē illis per Do. Regem aliqua ſecreta inſtructiones dantur circa officij adminiſtrationem.*

147 Prorex *poteſt de criminibus, & delictis gratiam, & remiſſionem facere dummodo adſit partis remiſſio, licet aliquando ex cauſa vtili, & neceſſaria etiam parte reclamante id facere poſſit; eamq. poteſtatem poteſt etiam alijs magiſtratibus demandare, de quo vide nu. 148. intellige vt nu. 149.*

149 *Prorex debet raro facere gratiam delictorum, & aſſignatur ratio, & qua abſq. partis remiſſione facta reperitur eſt nulla etiam quod ſit dictum (ſaluo iure partis,) vel quod infra certum tempus remiſſio obtineatur, & nu. 150.*

151 *Prorex non poteſt facere gratiam de pecunijs, & redditibus regijs.*

152 *Prorex poteſt facere gratiam de pœna iudici, vel parti applicanda.*

153 *Prorex non poteſt facere gratiam de bonis vacantibus, tractis liguminum, & alijs huiuſmodi generis, nec quibuſcumque rebus ad Fiſcum pertinentibus.*

154 *Prorex non poteſt admittere delinquētes ad compoſitionem non cōſulto Rege.*

155 Prorex *non poteſt reſtituere fama.*

156 *Prorex non poteſt aggratiare condemnatos ad remigandum.*

157 Prorex *de cauſis ſibi bene viſis poteſt delinquentibus, bannitis, ſeu forindicatis ſaluum conductum concedere, quod intellige vt ibidem, & num. 159. lim. vt num. 158. ſed quid in alijs magiſtratibus, vide dicto nume. 159.*

160 *Prorex poteſt indicere ferias.*

161 *Prorex non debet cauſas ab ordinarijs auocare, & alteri, ſine iuſta cauſa delegare.*

162 Prorex *cum ad aliquam Ciuitatem accedit, tunc in illo loco omnis iuriſdictio ſilet. lim. nu. 163.*

164 Prorex *in caſu infirmitatis, abſentia, vel alterius iuſti impedimenti poteſt in Regno alterum in eius officio ſubſtituere, & aſſignatur ratio, atque exempla in ſimili caſu referuntur, & nume. 165. vſque ad nume. 180. ampl. num. 167. & de opinione Authoris in hoc, vide nu. 177.*

168 *Praefectus Generalis Claſſis Regia, qui per mare diſcurrit poteſt in eius officio alium ex cauſa ſubſtituere.*

170 *Dictio (&) qua ponitur inter diuerſa, illa perfectè eſſe coniungenda requirit.*

Pro-

Prorex ſi moriatur, quis debeat Regnum gubernare, donec de alio per Regem prouideatur, ſub num. 170. vſque ad num. 177.

171 *Praeſes M. R. C. tenet omnes commiſſiones, quas habebat ille in cuius locum fuit ſubſtitutus.*

172 *Epiſcopo mortuo, capitulum ſuccedit in iuriſdictione illius, non tamen in ijs, quae cōpetebant illi ex iure ſpeciali.*

175 *Praeſes Magnae Regiae Curiae eſt caput omnium de Conſilio, & ſupremus aliorū magiſtratuum poſt Dom. Proregem.*

276 *Pragmaticae diſponentes, quis debeat gubernare Regnum mortuo Prorege, declarantur.*

178 *Melius eſt cuncta diſponi, et gubernari per vnum Praeſidem, quàm per plures Conſiliarios, & de ratione n. 179.*

179 *Conſiliarij inter ſe quales eſſe videntur.*

180 *Proreges vti procuratores Regis poſſunt vendere, & alienare abſque ſubhaſtationibus, et ſollemnitatibus, & aſſignatur ratio, nu. 181.*

181 *Princeps dum contrahit habetur, vt priuatus, nec requiruntur ſollemnitates, quae in priuatorum contractibus neceſſaria ſunt.*

182 *Prorex poteſt, vt ſuſpectus recuſari, lim. num. 183.*

184 *Praeſcriptio triennalis reſpectu inueſtiturae abſente Rege, non obſtat contra Fiſcum, nec ſufficit praeſentia Proregis.*

186 *Fictio non debet plus operari quàm veritas.*

187 *Prorex licet ei fuerit data poteſtas permanendi in Regno non debet tamē per annos triginta commorari.*

188 *Prorex poteſt ex cauſis ſibi bene viſis iudices, vt ſuſpectos declarare, & alios in eorum locum ſubrogare.*

189 *Prorex non poteſt alienare iuriſdictionē Regiam, nec bona demanialia, & vide num. 40.*

190 *Prorex poteſt plures creare magiſtratus, licet non ſint de ſupremis, & nu. 191. ſed quid in ſupremorum nominatione facienda ſeruare debeat, & vide nume. 192.*

191 *Officiales, & Magiſtratus ſupremi à ſolo Rege creantur ad nominationem tamē Proregis de habilibus faciendā.*

193 *Prorex eligendo officiales minores annis, videtur cum illis diſpenſare.*

194 *Vicarij Imperatoris Proreges appellantur.*

Vicarij Imperatoris, an poſſint eſſe minores, ſub nu. 194.

195 *Officiales creati à D. Prorege, etiam finita eius adminiſtratione durabunt, ampl. n. 197. & 198. lim. 196.*

199 *Officialis à Prorege electus non poteſt ab eo ſine cauſa reuocari poſt factam electionem.*

200 *Prorex an poſſit incomendare officia Regia.*

201 *Prorex an poſſit conferre beneficia eccleſiaſtica de iure patronatus.*

202 *Prorex an poſſit mandare, quod officialis Sindicatus, & liberatus, non obſtante abſolutione debeat iterum Sindicari, remiſſiue.*

203 *Prorex prouidet de Balio feudatarijs minoribus.*

304 *Prorex dat tutores, & curatores pupillis & minoribus.*

205 *Prorex creat milites, eoſque nomine Regis armari mandat, ac deputat Capitaneos ad militum cohortes faciēdas, & num. 206.*

207 *Proregi, quae competāt uti Capitaneo Generali, non uti Proregi, remiſſiue.*

209 *Appellatio à ſententijs, & prouiſionibus factis à D. Prorege uti Capitaneo Generali ad ipſummet uti Proregem introducitur, idque eius conſultori mandare ſolet.*

210 *Saluaguardia ab ipſo Prorege vaſſallis Baronum conceditur, & quae de cauſa, & quibus caſibus, & an etiam pro cauſa ciuili, & nu. 211. 212. 213. cum ſequentibus, & ibidem intellige & declara.*

Prin-

211 *Princeps poteſt vnum, vel plures eximere à iuriſdictione alicui conceſſa.*

216 *Prorex concedit licentiam armandi vaſſella, vt maria diſcurrant.*

Pœna illius qui armat vaſſella, vt maria diſcurrant eſt confiſcatio bonorum ſub nu. 216.

217 *Prorex poteſt ex iuſtis cauſis ſibi beneviſis, & Reipublica neceſſarijs ſubditos mala vitâ, & fama maxime latrones à Regno eijcere, & relegare ſub pœna triremium, amplia num. 218. & 219.*

220 Prorex *concedit literas exequutorias omnibus ſcripturis Regalibus extra Regnum venientibus, eas prius recognoſcendo, & ſi opus fuerit conſultando, & aſſignatur ratio, & nume. 221. & 222. vbi etiam ampl. quod etiam in diuerſis locis ſeruatur, vt ibidem.*

223 Princeps *nõ præſumitur velle tertio præiudicare.*

224 *Exequutoria literarum, ſeu priuilegiorum, & ſimilium, quæ veniunt extra Regnum debent infra annum expediri, licet ex cauſa per* Principem *diſpenſetur.*

225 Prorex *eſt immunis à iuribus Doanæ pro rebus ſuis extrahendis, vel introeundis.*

226 Prorex *poteſt concedere reuiſionem in cauſis criminalibus, & qui ſint iudices in tali caſu, & ibidem declara.*

227 *Terminus datus in reuiſione cauſarum criminalium poteſt ex iuſta cauſa à D.* Prorege *prorogari.*

228 *Reuiſio, quæ dari ſolet à Do.* Prorege *in cauſis criminalibus eſt cõmunis vtrique parti, ſed quid ſeruetur in Fiſco, num. 229.*

230 Prorex *ex neceſſitate concedit merum, & mixtum Imperium Capitaneis Ciuitatum demanialium, & alijs officialibus.*

231 Prorex *non poteſt augere, neque minuere pœnam receptantium bannitos, vel forindicatos, licet in alijs delictis ſit ipſi arbitrarium.*

232 Prorex *concedit licentiam vaſſallis, quod poſſint ſe congregare, & conſilium detinere abſque licentia Baronum.*

233 *Vaſſalli abſque licentia Baronum non poſſunt ſe congregare, nec conſilium detinere ſub pœna publicationis bonorum, & ibidem declara.*

234 *Barones non poſſunt ſimul ſe congregare, abſque licentia Domini* Proregis.

235 *Vniuerſitates demaniales an poſſint populum congregare abſque licentia Do.* Proregis, *remiſſiue.*

236 *Conſilia, & Congregationes abſque licentia Domini* Proregis *fieri non poſſunt.*

237 *Conſilia, & Congregationes facta ab vniuerſitatibus, & alijs perſonis, qualiter à D.* Prorege *confirmentur, remiſſiue.*

238 *Prorex poteſt concedere, vt forindicati a beneficio Indulti excluſi, illius beneficio gaudere poſſint, & ibidem declara.*

239 Prorex *non poteſt mandare quod quis pro cauſa ciuili banniatur.*

Banniri quis non poteſt pro cauſa ciuili, ſed tantum criminali, ſub num. 239. & 240. ampl. n. 241.

241 *Accuſari quis nõ poteſt pro cauſa ciuili.*

242 Prorex *tantum in literis, & Prouiſionibus ponit, & intitulat nomen ſuæ Catholicæ Maieſtatis.*

243 *Prorex concedit dilationes debitoribus, lim. nu. 244.*

245 *Prorex poteſt in Regno concedere priuilegia, maxime quæ fiunt in Regio Parlamento, & de ratione etiam nu. 246. declara vt nu. 247.*

246 *Prorex poteſt condere leges.*

248 *Prorex ob atrocitatem delicti, uel ex alia iuſta cauſa poteſt abbreuiare terminũ anni forindicationis, vbi quid ſernetur*

netur in Regno Neapolitano. ſed quid hodie ſeruetur in Regno noſtro, vide num. 249.

250 *Proregis iuriſdictio ob præſentiam Dom. Regis non expirat.*

251 *Prorex per loca, & Terras Baronum poteſt deferre eorum officiales cum baculis ſuis erectis ratione ſupremæ iuriſdictionis.*

252 *Prorex poteſt prohibere ne Regnum, ſeu aliqua Ciuitas mittat Legatos abſque eius licentia ad Regem, & de ratione num. 253. & ibi etiam declara & nu. 254. & 255. vbi an tali caſu illis debeatur ſalarium.*

255 *Ambaſciatores abſque neceſſaria cauſa, & beneficio publico mitti non debent per vniuerſitates.*

256 *Officiales abſque licentia Domini Proregis non poſſunt recedere a loco, vbi officium adminiſtrant alias puniuntur, & num. 257. ampl. num. 258. ſed quid in Regno Neapolis, dict. nume. 257.*

259 *Officialis non poteſt officium renuntiare in manibus Proregis, ſed in manibus Regis tenetur, & ibi etiam declara, ampl. nu. 260.*

260 *Beneficia de iure patronatus Regio in eius manibus renunciari debeant.*

261 *Prorex aſſignat Inſulam deportatis.*

262 *Prorex non poteſt concedere licentiam faciendi nundinas.*

263 *Prorex non poteſt cõcedere licentiam officialibus, vt pro aliqua perſona patrocinium, vel procuratorium ſuſcipiant, ampl. nu. 264.*

264 *Officiales habentes ſalarium à Regia Curia non poſſunt contra Fiſcum patrocinari.*

265 *Prorex ex cauſa neceſſitatis poteſt homines malæ vitæ, & famæ pro delictis grauioribus in carceribus exiſtentes deponere ſuper Regijs triremibus, donec eorum cauſa expediantur, ſi ita celeriter expodiri non valent, ſed hodie contrarium fuit prouiſum, & aſſignatur, ratio vt nu. 266.*

266 *Tẽpore neceſſitatis multa permittuntur, quæ alias prohibentur.*

267 *Prorex tenetur ſeruare mandata, & ordinationes factas à Domino Rege circa Regni regimen.*

Legatus Papæ aſſimilatur Proregi, ſub num. 267.

268 *Prorex habet poteſtatem nomine Regis conuocandi Comitia, ſeu parlamenta celebrandi cum tribus ſtatibus Regni in loco ſibi melius bene viſo, ac Regia donatiua, & munera conſueta exposcere, aliaque ibi negotia pertractare.*

269 *Prorex veniam ætatis concedere poteſt.*

270 *Aetatis veniæ conceſſio eſt in primo gradu mixti Imperij.*

271 *Aetatis veniam nullus iudex concedere poteſt.*

Iudex non poteſt habilitare minorem in iudicio, ſine curatore, ſub nu. 271.

272 *Prorex nomine Regis poteſt inducias inter quoſcumque imponere, eaſq. impoſitas obſeruari facere.*

273 *Prorex Notarios examinatos, & idoneos per totum Regnum conſtituit.*

Notariorum viſitatio ad Prothonotariũ ſpectat, ſub nu. 273.

274 *Prorex ex ſpeciali poteſt ſe concedere licentiam emancipandi, licet hoc ad ſolum Principem competat.*

275 *Prorex conuocare poteſt Barones, & feudatarios Regios quotieſcunque opportuerit, & ab eis militare ſeruitium exigere, & contra non obedientes procedere.*

276 *Prorex poteſt à Baronibus, & feudatarijs iuramẽtum fidelitatis recipere.*

277 *Prorex non poteſt capitulis Regni derogare.*

AR-

ARGVMENTVM.

De officio Proregis.

CAPVT VII.

IN Regno Siciliæ
plures habem⁹ ma-
giſtratuū ordines,
quorum primus eſt
Catholici; ac In-
uictiſſimi Regis no
1 ſtri Prorex, † ſeu
Vicerex, & Generalis Capitaneus,
& qui ipſius locum & perſonam re-
preſentat, ac in rebus bellicis, & pa-
cis adminiſtrationem omnem in Re-
gno ſubſtinet, de quo per *Marant. de*
ordin. indic. p. 5. princip. nu. 9. Auendag.
in diction. in verb. Virrey. Borell. de præ-
ſtant. Reg. Cathol. in præfat. nume. 60.
Camill. de Curt. de feud. par. 1. num. 5.
fol. mihi 9. Dom. Mut. in conſuetud. Pa-
norm. cap. 11. num. 28. & in comment.
cap. Alfonſ. 21. num. 4. & ſequ. Carol. de
Graſſ. tract. de excep. in except. 1. nu. 43.
iſque Locumtenens Generalis nuncu-
patur, *Fontanel. de pact. clauſ. 4. gloſſ.*
15. nu. 120. Oliba. de iur. fiſ. c. 4. nu. 58.
Bellug. in Specul. Princip. rub. 1. vbi idē
Borel. in add. lit. L. & rubr. 24. §. poſtre-
mo, nu. 5. Natt. cōſ. 631. num. 29. Franc.
Marc. dec. 616. Tiraq. de leg. Connub. gl.
5. verb. contractſer. n. 139. quibus no-
2 minibus † nos in Regno vtimur, licet ī
Præſide initiū habuerit tpe regiminis
Illuſtriſs. Ducis Terrenouę, ſic ēt dr̄
Vicarius, *And. ī c. Imperialē, n. 12. de p-*
hib. feud. alie. p Fed. & ibidē Capic. fol.
30. & Camer. lit. B. fol. mihi 78. Cranet.
conſ. 958. n. 4. Decia. cōſ. 23. n 66. Caſſa.
Cathal. glor. mund. p. 7. cōſid. 10. Frecc.
lib. 2. de ſubfeu. tit. quis dica. Dux, n. 31.
vel Gubernator, vt in Ducatu Medio-
lanenſi practicatur, vel Rector, ſeu
Præſes, *idem Caſſan. in loco citato, Pet.*
de Gregor. Tholoſ. par. 3. lib. 47. cap. 32.
nu. 2. cū alijs pluribus, quos conſultò
3 omittimus, eorūq. officium † nouum
non eſt, quandoquidem apud anti-
quos etiam fuiſſe varij Authores ſcri-
pſerūt, hinc in Diuina Scriptura Pręp-
poſitus totius Ægypti Ioſeph nuncu-
patur *Geneſ. c. 41. nu. 40. ibi tu eris ſu-*
per domum meam, & ad tui oris Imperiū
cunctus populus obediet: vno tantum ſo-
lio te præcedam, quem Pręfectum Pre-
4 torio, (qui † idem eſt, quod Vicēgerēs
Imperatoris, vt infra dicam,) appellat
Caſſiadorus, libr. 6. var. in 3. formul.
5 *Præfect. Prætor.* ibiq. † Ioſephū fuiſſe
primū Viceſgerentē, ſeu Regis Locū-
tenētē in orbe creatū aſſerit, *Eruditus*
Marius Ital. ī tract. de immu. eccl. c. 5. S.
6 *7. n. 38.* vbi idē ait fuiſſe de † Aman, q.
ſecūdus erat poſt Regē Aſſuerū, & ſo-
liū eius ſuper oēs Principes poſuerat,
quos ſub ſe habebat *Eſter. c. 3. ī prin. et*
7 *c. 13. nu. 4.* idē pariter de † Ioab, quem
Principē erexerat Dauid, vt legiť *lib.*
8 *1. Paralippom. c. 11. n. 6.* Et apud Grę-
cos, & Lacedemonios receptum fuiſ-
ſe refert *Alex. ab Alexand. Genial. dier.*
9 *lib. 4. cap. 23.* eoſque † Theſſali Archos
dixere, qui parem Regiæ dignitati
10 poteſtatem habebant, Hædui † Ver-
gobretum, qui ſummus erat Magi-
ſtratus, & vitæ, neciſque Imperium
11 tenebat: Iberi † Ibem vocabant, Pœ-
12 ni † Suſetem: Ægyptij † Dięcetē, qui
13 poſt Regē totius Regiæ curationē ha-
14 bebat, ſicut apud Perſas Magiſtanes,
& Chiliarchus appellabať, idēq. erat
15 apud † Gothos; nam Prouintiarum
Pręſides Duces nominabant, vt refert
Petr. de Gregor. Tholoſ. libr. 6. capit. 7.
nu. 13. p. 1. Eādem apud † Romanorū
16 primos Reges poteſtatē obtinuit, tan-
quam prima perſona poſt Regē Tri-
bunus Celerum, ſecundū *Cagnol. in l.*
2. in verb. quod magiſtratus, num. 257.
ff. de orig. iur. Petr. de Gregor. Tholoſ.

d.lib.47.c.30.nu.3. Inde † poſt Reges
expulſos,& dominium Prouintiarum
acquiſitum, Senatus Prouintijs admi
niſtrantes Viceſgerentes, & Locũte-
nentes Generales mittebat, qui quaſi
ſocij Conſulum erãt, & Legati nũcu-
pabantur,vt ait *Titus Liuius lib.4.De-
cad.2. Pompo. Let. de magiſtrat. Roma.
tit. de Leg. Alex. ab Alexand. lib.6. Ge-
nial.dier.c.3.*& poſt *alios Thol.d.c.32.*
18 *nu.19.* Poſtquam vero † Reſpublica
Romana fuit erecta in Monarchiam,
Imperatores Viceſgerentes nomina-
bant,eoſq. Præfectos Prętorio appel-
labant,quibus ſupremum ius erat etiã
in legibus condendis, & multis alijs,
de quibus per *Simon. Sicard. in Lexic.
iur. in verb. Præfectus Prætorio,Alex.ab
Alexand. d.c.23. & Tholoſ.lib.6.c.8.n.
7.lib.19.c.18.num.3.& lib.47.cap.30.*
19 *num.12.* vbi ſubdit,quòd † ſub eadem
poteſtate Præfecti Prætorio fuerũt po
ſtea creati Illirici Franciæ, Italiæ, &
20 Africæ. Similiter † poſt Imperium in
Græciã translatũ Imperatores Orien-
tis Locũmtenentes Generales conſti-
tuebant, eorumq. poteſtas à tempore
Iuſtini II. Imperatoris cæpit, vt te-
ſtantur *Volterr. lib. 4. Geograf. Mex. in
vit. Iuſtini II.& Tiraq. ad Alex. de Ale
xand. in d.c.23.* & ſic verum eſt, quod
olim in ſingulas Prouintias Rectores,
Legati,Gubernatores,& Pręſides Pro
uintiarium mittebantur, vt ex citatis
Authoribus liquet, ſicut & hodie † ne-
21 dum à Summo Pontifice in ſingulas
Prouintias Legati Gubernatores mit-
tuntur, *gloſ. ĩ c. Legatos, de offic. Legat.
lib.6. Gamma. de offi. Legat. lib.1. n.23.
& 30. & lib.2. ĩ prin. n.13.* verũ etiã
& Proreges,ſeu Vicarij à Regibus cõ-
ſtituunt in eorũ Regnis. Et propterea
22 † Imperium maximum habent, vt
tradit *Corraſ. in l. legato, ff. de offic.
aſseſſ.* ſiue ſecundum *plures ex rela-
tis*, Præfecto Prætorio aſſimiletur,
ad text. *in l. unica, ff. de offic. Præ-
fect. Prætor. & l. unica, C. de ſentent.
Præfect. Prætor. auth. quæ ſupplicatio,
C. de prec. Impera. offer. Specul. in tit. de
legat. §. 4. verſ. ſed per quem abſoluen-
uentur Decia. conſ.23.n.67.lib.1. Surg.
de Neapol. Illuſtr. cap.13. num.4. & cap.
22. nu.11. Oliban. de iur. fiſc. c.4. nu.59.*
ne vt alij aſſerunt (cum vtraq; opinio
23 poſſit ſubſtineri) non Præfecto Prę-
torio, ſed † Proconſuli, aut Prouintię
Præſidi comparetur *tot. tit. ff. & C. de
offic. Proconſ. l. qui accuſare, ff. de accu-
ſat. Luc. de Pẽn. in l. pro ædibus, C. de di-
uerſ. prædi. Vrban. libr.11. Bald. in l. ob-
ſeruare, §. proficiſci, ff. de offic. Procon-
ſu. Corraſ. in d. l. diem functo, ff. de
offic. aſſeſſ. Alcia. poſt Alber. quem ipſe
refert lib.3. Parerg. iur. c.3. Bude. ĩ l. ſi
in aliquam, §. cũ pleniſſimã de offi. Pro-
conſu. & lega. Caſſa. in Catal. d.p.7. con-
ſid.10. Frec. in loco citato, nu.29. cũ ſeq.
Oroſ. ĩ rubr. ff. de offi. Præſ. n.7. & 8. Cõ-
rad. ĩ templ. iud. lib.1. c.7. de Præſid. n.5.
fol. mihi 107. Clar. ĩ §. fi. q.35. Bonadil.
lib.1. polit. c.2. n.4. & 6. Mut. Surg. ĩ an-
not. de Neap. illuſt. c.22. nu.9. & 12. fol.
mihi 369. Capic. in d.c. Imperialẽ, verſ.
ſecundo notandũ, fol. mihi 32. & ante eũ
And. n.12. de prohib. feud. alie. p Fed. cũ*
24 *alijs infinitis*, quinimo † & maiorẽ ptãtẽ,
q̃ Præfecti Prętorio,& Procõſul obti-
neat, vt tradit *Caſſa. ĩ d. cõſid.10.* dũ ait
qđ Proreges pferunt Præfecto Prętorio, *Surg. c.22. n.12.* & Comites dñr to-
to *tit. C. de Comit. q prouin. reg. lib.12.
Garſ. de nobil. gl.3. ĩ prĩc. n.11.* vnde pñt
ea oĩa, q̃ ipſe Rex, cuius vices gerũt, ad
*tex. ĩ l.1. & 2. ff. de offi. eius, vbi Doct. l.
ſi Auguſta, ff. de leg.2. l.2. et l. ſi ĩ aliquã
§. cũ pleniſſimã, ff. de offi. Procõſ. c.1. de
off. Vicar. ĩ 6. Alex. ĩ l. & qã ĩ fi. ff. admi
niſ. tuto. Doct. ĩ d.c. Imperialẽ vbi pcipuè
And. d. n.12. & Affl. n.16. Cuma. cõſ.157
158. & 162. Caſtr. cõſ.34. vol.2. Bellug.
ĩ Spec. rub.25. n.1. Rol. cõſ.86. lib.1. Mau.
Burg. de mod. pced. ex abrup. cẽt.1. q.51.
n.11. Canet. ĩ c. nolẽtes, ĩ uer. at uã eſt otio-
ſum,*

ſum,fol.mihi 207.Mila.dec.8.n.72. lib.
1.Vĩc.de Frãc.dec.165.n.2. Menoc.cõſ.
52.eiuſq. priuilegijs oĩbus, & prærogatius
fruuntur,quibus Rex ipſe gaudet,
& fruitur, l.vnicuique,C. de prox.
ſacr. ſcrin.lib.12. Bart.ĩ l.comperimus,
nu.4.C.eo.tit. Rom.ſing.167. Menoc.d.
cõſ.52.nu.162. Io.Franc.de Leonar. de
magiſtrat.c.3.nu.9. Frec.in tit. Quis dicat.
Dux.nu.29. Surg.de Neap. illuſt.c.
22.nu.8. Aluar.in Spec.Pontif.c.54.ſub
n.34.Carol.de Graſſ.de excep.except.1.
n.45.Roma.ſing.367. Caſtal.de Imper.
q.65.nu.5. Surd.conſ.281.nu.1.& ſeq.
27 & conſ.540.nu.18. etiam † ſi eſſent ſpecialia,
& perſonalia, Milanenſ. dec.8.
n.71.ver.quoniam,lib.1. Graſſ.d.except.
28 1.nu.44.& 48. Et habent † mandatũ
cum libera, etiam in reſeruatis, vt ex
Bar.& alijs tradit Bellug.d.rub.25.§.ſepiſſime,
ſub nu.3. & cõpetit titulus Excellẽtię,
vt Præfecto Prætorio cõpetebat,
ad tex.in l.eccellentia iũcta,gl.1.C.
de erog. milit. anno.lib.12. D. de Pont. ĩ
tit.de aſſenſ. regi. §.5.nu.14. vbi limitat
in Pręſide, ſeu Locumtenẽte à Rege
non electo,ſeu confirmato ex doct.
Bar. in l.filius,ff.de lega. Purpur. ĩ l.1.
nu.632.& ibidẽ Alex. in rubr.n.14.ff.
de offic.eius, Surg. de Neap.illuſtr.c.14.
29 nu.9. in tantum quod † ea oĩa, quæ de
perpetuis Vicarijs Imperialibus à Doctoribus
tradita ſunt, procedũt ĩ Proregibus
noſtri temporis, ſecundũ Reſtaur.
de Imperat.q.65.nu.5.& q.106.
nu.1.& 4. accedente maxime ampliſſima
poteſtate,quę in dies per Catholicum
Regem concedi conſueuit, vt
dixerunt Ioa.Aloyſ. de ſept. & Ferdin.
Boniorn. in cap.volentes, in verb. maieſtati
noſtra, titu. de aliena. rer. feudal.
Cuma.conſ.157.& 158.Caſſan.d.cõſid.
30 10.Surg. de Neap.c.25.n.12.adeo qđ
reputantur Principes,eorũq.vice funguntur
Marſil.ĩ l.ſi quis obrepſerit n.2.ff.
de falſ. Anto. Scapp.de iur. nõ ſcript. tit.
de Princip.c.1. Io.Grand. de Bell. exul.
31 q.1.nu.9.prout de Legato † a Latere,
qui in Prouincia ſibi commiſſa dicitũ
Prĩceps, veniatq.illius,& Sedis Apoſtolicæ
appellatione probat tex.in c.ſi
Abbate,& c.ſtatutum,de elect.in 6.Barbat.
conſ.26.& conſ.94.vol.2. Corrad.ĩ
templ. ind.lib.2. cap.3.tit.de Patriarc.
32 num. 10. ſicut etiam † & Proreges ipſi
Legati à Latere Principis cenſentur
ex clauſula in eorum priuilegio adiecta,
ibi (à dextero Latere noſtro ſumptũ,
perſonamq. noſtram, & alterum nos
repræſentantem) ad tex. in d.c.Legatos,
vbi gl.in verb.Proconſulum,de offic.Legat.
in 6.gloſ.in d.c.ſi Abbate, de elect.
in 6.Bal.in d.l.ſi aliquam,§.cũ pleniſſimam,
in fin. ff.de offic. Proconſul. Cancer.
lib.3.var.reſol.c.5.num.120.& ſeq.
Oliban.de iur. fiſc.c.4. num.64. Anton.
de Ball.lib.5.tract.crimin.titu. de offic.
Proreg. in princ.Aluar.in Specul. Pontific.
d.c.54.n.35. Doctor Thom. Cerdan.
in ſuo Veriloq. Hiſpano ſermone edito,
cap.1.§.2. Fab.de Ann.conſ.14.nu.19.
33 hinc eſt quod † ex expreſſa Regis Prouiſione,
& Regni Capitulis præferunt
omnibus Prælatis,Titulatis, & alijs
quibuſcunque Proceribus, & Magiſtratibus
Regni tãquã perſona ipſius
Regis, vt tradit D.Mut. ſuper cap. 21.
34 ſub Alfon.nu.1. ſedentes † in eodem ſupremo
ſolio, vbi ſedere cõſueuit Rex,
quando eſt in Regno,ad tex. in cap.ſi.
93. diſtinct.Caſſan.in Cathalog.par. 5.
conſiderat:32. Bellug.in Specul.rubr.6.
in princ.Aluar.in Specul.Pontific.capit.
54.ſub num.35. Menoch.conſ.885.nu.
9. Bonadill.lib.3. polit.cap.2.nu.1.lit.
C.& num. 20. & de Romulo teſtatur
Pomponius Let. de magiſtrat. c.2. idẽque
honor, ac reuerentia debetur, ſicut
Regi, ex traditis per Menoch. in d.
conſ.52.num.1.lib.1. cum ſit Principis
imago, ad text. in d.l. eos, C. de appellat.
ibi, qui imaginem Principis,&c. &
l.1.C.de offic. Vicar. ibi, & indicationis
noſtra ſoleat repſentare reuerẽtiã.

Verum & ſi tam ampla ſit eorum
poteſtas ex prędictis, non nullas tamē
declarationes hìc ſubnectere arbitror,
ex quibus vbi ſe extēdere poſſit, & vbi
limitata reperiatur, dignoſci facile po-
35 terit. & Primo inſero, † quod licet
Proreges iſti ſupremam habeāt pote-
ſtatē, & iuriſdictionē ordinariam, cū
mæro, & mixto Imperio ampliſſimo,
ſecundum *Bar. in l. ne quicquam, §. vbi
decretum, n. 4. ff. de offi. Procōſ. Bald. in
Authēt. ſed nouo iure, C. de ſeru. fugit.
Bar. & Bald. in l. 1. §. ij quibus, ff. de leg.
3. Frec. in tit. Quis dicat. Dux. nu. 30.
Doctores in c. ina, de offic. Vicar. Marāt.
in Spec. p. 4. diſt. 5. n. 9. & 20. Camerar.
in d. c. Imperialem, fol. 77. lit. E. ibique
Capic. fol. 31. Scacc. de iud. cauſ. ciuil. c.
23. nu. 2.* vbi de communi † teſtatur,
*Boſſ. de ſentent. num. 22. Clar. in §. fi. q.
40. nu. 2. in fi. Aluar. d. c. 54. n. 35. Surg.
de Neap. Illuſt. c. 15. nu. 31.* vbi ait, q
huiuſmodi Vicereges triplicem habēt
iuriſdictionem diſpoſitiuā, ſcilicet cō-
dendi iura, *l. omnes populi, ff. de iuſt. &
iur.* iudiciariam, ſiue exequutiuam,
*l. 1. ff. de offic. eius, l. Imperiū, ff. de iu-
riſd. om. iud.* & gratioſam, id eſt diſpen-
ſandi, & gratias concedendi, *l. 1. ff. ad
l. Iul. de ambit. c. ſi gratioſe extra de re-
ſcrip. And. & Affl. in rub. de iud. annal.
Moſcatel. de docto. dign. par. 3. num. 45.
Iban. de Barda. de offic. Gubern. q. 7. n.
35. Bellug. ī Spec. rubr. 24. in verſ. po-
ſtremo, n. 5. Cācer. var. reſol lib. 3. c. 3. n.
326. & ſeq. Carol. de Graſſ. except. 1.
36 num. 50.* adeo quod † in eum omnia
ex commiſſione tranſeunt, quę nō fue-
rint ſpecialiter prohibita *ex lege expreſ
ſa apud Hiſpanos finali, tit. 1. p. 2.* eam
37 † verò ſubordinatam detinēt legibus,
conſtitutionibus, & capitulis Regni,
vt per *Pet. de Greg. Tholoſ. ſyntag. iur.
p. 3. lib. 47. c. 21. n. 2. Bud. lib. 1. polit. c.
2. n. 5. Olib. de iur. fiſc. c. 4. n. 61. Capic.
dec. 130. n. 43. & 44. Capiblāc. de Baro.
prag. 1. n. 20. Cācer. d. c. 3. n. 330. & ſeq.
Cerda. ī d. §. 2.* q loquitˀ ī Prorege, idq.
expreſſe elicitˀ ex eodē priuilegio, ibi,
(*iuxta leges, conſtitōnes, capitula, Prag-
maticas, & priuilegia Regni.*) Intantū
quod non habēt plenitudinem ptātis,
*Luc. de Pen. ī l. contra publicam, nu. 11.
ver. hanc igitur, C. de re mil. lib. 12. An-
tib. de muner. p. 3. n. 31. Eruditus Mar.
Ital. de immu. eccl. c. 5. §. 7. n. 40.* ſubdēs
quod neq. crimen læſæ maieſtatis in
primo capite, in perſonā Proregis cō-
mittitur, & in puncto arguit, *Olib. de
iur. fiſ. c. 6. n. 16.* niſi id expreſſe diſpo-
natur, *Peregr. conſ. 7. nu. 26. lib. 3. D. de
Pont. in initio ſui tract. de Proreg. nu. 1.
Boſſ. de Princip. nu. 87. & 88.* & q̄uis
verba cōmiſſionis ampliſſima ſint, &
apta cōprehēdere omnē ptātē, ſicut ſi
ipſe Rex eſſet; attamē limitata eſt; ex
illis verbis, ibi, *iuxta leges, &c.* & cla-
rius fuit declaratum per ſuam Catho-
licam Maieſtatem per literas directas
Comiti Albæ, tunc Proregi ſub die 8.
Aprelis 1591. *in primo Capitulo*, ibi.
*Quāto a lo primiero tieneſe entendido,
que por ſiempo hauido en eſſe Reino à ti-
tulo de la authoridad, que en ſu priuile-
gio ſe les da llamandolos alter nos, diſpē-
ſan a muchas coſas extraordinarias; ſiē-
do para eſſo tambien prouocados de los
Conſixeros, que çerca dellos aſſiſten dā-
dole aquella palabra vna intelligētia ab-
ſoluta; y aunque en vueſtra inſtruction
ſe diçe arto claro, que la diccia clauſula ſe
pone mas por authoriẓar en lo publico la
perſona del Virei, que porque en virtud
della ſe pueda diſpenſar a prematica, ni
orden firmado de mi mano; toda via he
querido tornaros à qui a aduertir de mi
intention, con ordenaros, que no ſe eççe-
da della.* Sicut neque † a voto Regio-
38 rum Conſiliariorum recedere debēt,
prout ipſemet Rex facere conſueuit,
ad tex. *in l. humanum, C. de leg. & in l.
& ſi Prator ff. de offic. eius, D. Tap. lib.
4. iur. Reg. de tranſa. c. 4. fol. 39. Luc. de
Pen. ī l. omnes, col. 6. C. de decurio. Pur-*

pur.

purat.conſ.458. Affl.in conſtit.Caſtra.
nſum.2. Anton.de Ball.tract.crim.num.
25.lib.5.fol.201. maximè in materia
iuſtitiam concernente Bellug. in ſpe-
cul.rubr.10. titu.de off.exam.nume.7.
cum ſequen. Bonadill. libr.2. Politic.
cap.6. Bald.in cap.1. in vlt. notab. quæ
ſint regal. Corſett. de poteſtat. Reg. q.
69. Arnulf.Ruz.de iur.regal.16.priui-
legio. tom.12.tractat. Dom. de Pont.in
tract.de poteſt.Proreg.tit.de deleg.cauſ.
num.15.& 25. & in titu. de aſſen.§.5.
num.7.& 8. Bellug. in ſpecul. rubr.10.
nu.10.Cerdan. in loco nuper citato, nec
39 quicquam † contra eius leges,& præ-
cepta diſponere, cap. cum inferior de
maiorit.& obedient. Azor. in ſumm.lib.
5.cap. 16. quæſt.7. Sanch. de matrim.
lib.8. diſput.6.num. 14. & diſput.17.
nume.5. quamuis ipſe in paritate vo-
torum poſſet ſuum dare votum ad
tradita per Fontanell. de pact. clauſ.3.
gloſ.3.num.33.fol.13. qui loquitur in
Locumtenente Cathaloniæ.
40 Secũdo infero quod† Proreges ha-
bent regalia oĩa, licet non in dñiũ,ſed
in adminiſtrationem ad tempus no-
mine domini Regis ad text. in cap.ſi-
gnificaſti de elect. l. tutor ſecundum di-
gnitatem,ff. de adminiſtrat. tut. eaque
alienare, vel alteri concedere prohi-
bentur,vt dixit Andr.in loco citato,vbi
etiã Camerar.lit.B.fol.mihi 80. Capic.
fol.30.in princ.Dom.de Pont.in titu.de
his qui feud. dar.poſſ.lect.11.num.14.
Mut.Surg. in dict.annot.fol.mihi 444.
in fine,nam quamtumcunque rerum
alienarum adminiſtrationẽ habeant,
non poſſunt de eorum bonis aliquid
41 donare,niſi † ad id ſpeciale mãdatum
obtineãt, l.filius familias ff de donat.
Capicc. vbi ſupra,Do.de Ponte in tract.
de poteſt.Proreg.titul.de aſſenſ.§ 3.nu.
14.& in tit.de refutat.§.11.nu.26.vel
42 † ageretur de ijs,quæ Rex dare cõſue-
uit in honorem ſuæ coronæ, & muni-
ficentiæ ſui ſtatus,vt dixit Palat.Run.
de donat.inter vir. & vx.num.12.quẽ
refert Dom. de Ponte in titu. de diuerſ.
prouiſ. in rubr. de donis, & expenſis,
num.5.
43 Tertio infero quòd † poſſunt con-
dere ſtatuta, & Pragmaticas ſub no-
mine Regiæ Maieſtatis, etiam ad suũ
beneplacitum,& antiqua tollere, vel
ſuper eis diſpenſare, Andr. & Afflict.
in dict.cap.Imperialem de prohib. feud.
aliena.per Frideric. vbi etiam Capicc.in
verſ. tertio notandum, Iacob. de Sanct.
Georg. de feud. in verb. vicarius,Surg.
in annotat.cap.22.nu.9.fol. mihi 369.
Capibl.de Baron.prag.1.num.23. quæ
44 † etiam erunt duratura finito officio,
ad tex. in l. apertiſſimi C. de iudic.cap.
fin. extr. de offic. deleg. Caron. pragm.
1.num.9.ad ſenatuſconſult.maced. Ca-
pic.in loco citato nu.32.Fab.Ottinell.in
l.Imperium ff.de iuriſd.omn. iud. quia
45 idem eſt † in legato à latere,cap.fin.de
offic. ordin. Bellug.rubr.24. nu.5.verſ.
poſtremo,vbi Borell. in addict. Frecc.in
tit. Quis dicat. Dux.num.29. & ſequ.
Burg.d.quæſt.51.num.13.D.Carol. de
46 Graſſ. de except.1.nu.48. & vim legis
obtinere dicuntur, Cardin. conſ.125.
num. 2. quod idem in eius priuilegio
cauetur, ibi (legeſque condere ad nuũ
duraturas,) niſi† tamen leges ipſæ nõ
ſint contra legem Regis, ſecundum
Ang.in d.l. apertiſſimi, in 1. notab. cum
alijs relatis per Borell.in add.ad Bellug.
d.rub.24.verſ. poſtremo, lit. A. quàuis
48 † in Regno,niſi factæ fuerint cum vo-
to Sacri Conſilij, expirent lapſo an-
no, ex c.59. ſub Rege Ioanne, & ex Re-
gia Pragmatica data Panormi ſub die
15. Maij. 12. Indict. 1584. quæ an-
nullant omnes actus, & cõſtitutiones
factas ſine deliberatione, & diſcuſ-
ſione Sacri Conſilij, ad text. in §.eas
vero,inſtit. de perpet.& temporal. actio.
& in § pœnales, inſtit.de action. Bal. &
alij in l.1.C.de poſtul. Caſtr.in l.edictũ,
ff. de iud. Bart.in l.fi.ſuper gl. in verb.
ad-

adminiſtrationis,ff.de pen. Affl. deciſ. *128.num.2.& dec.290. nu.2. Cancer. variar. reſol.lib.2.tit.2. nu.14. & ſeq.*

49 Quarto infero,quod † licet de iure non poſſit Prorex inconſulto Rege perſonas illuſtres cōdemnare, ad text. *in l.ſi grauius,C.de dign. lib.12.cap.1. in fi.de offic.ordinar.in 6.cum ſimilibus* relatis *per Dom.de Pont.dec.13.num.2. Surg.de Neap.illuſ. c.23.n.2.vbi ēt Ger*
50 *man.ī annotat. Dec.& Purpur.ī l.1.ff. de offi.eius.* attamen † id facere nō prohibetur Vicerex in Regno ſtante poteſtate ſibi expreſſe tributa in eius priuilegio.

51 Quinto infero,quod † Prorex legitimat naturales,& ſpurios, *Couarr. de Sponſal.par.2.c.8.§.8.Roland.conſ.96. lib.3.& conſ.12.lib.4.Burſ.conſ.76.lib. 1.& conſ.129.lib.2.Dom.de Pont.in cōſil.55.num.53.& ī tract.de poteſt.Proreg.tit.de diuerſ.prouiſ.rub.de legit.n.1.*
52 vbi ponit † practicam,& ſtilum Regię Cancellariæ circa huiuſmodi legitimationes faciendas,qui pariter in Regno ſeruatur, vt teſtatur *Ant.de Ball. lib.5.pragmat.Regn.rubr.de offic. Proreg.num.4.*

53 Sexto infero, quòd † Prorex a Domine Rege ſimpliciter ad omnia conſtitutus, eo abſente cōcedit aſſenſum alienationibus feudorum,vt dixit *Andr.ī c.Imperialem,n.12.de probib.feud. alien. per Fider.* vbi per multa defendit, ex ampliſſima adminiſtratione ſibi cōceſſa poſſe Viceregem aſſenſum prædictum præſtare, *l.qui peculij,ff.de pecul.* quamuis ſit de Principi reſeruatis, ad notat. *in d.capit.Imperialem,* & tradit *Dom.de Pont.in tit.de his q feud. dar.poſſ.lect.5.nu.46.* quandoquidem
54 † in illa generalitate videtur Princeps cōcedere id,quod ipſi facturus fuiſſet, vt ſcilicet idem poſſit Vicarius facere;
55 eoq. magis, quia † ſubditi pro habendo aſſenſum,quęrere deberent Regem extra Regnum, quod iuſtum non vr, argum. *l.ſed ha,§.1.ff.de procurat.Do. de Pont. dec.4. nu. 48.* & aliter intelligendo, ſubditi reperirentur decepti ꝑ Regem ſub clipeo generalis priuilegij regalis conceſſi,ſi crederent illum elegiſſe ſuum Vicariū loco ſui ad omnia, & deinde iudicaretur ipſum non habuiſſe ptātem, vt optime cōſiderat *And.ī loco relato,* cuius dicta reaſſumit *Capic.ibidem fol.mihi 30.ver. Andreas proſequendo, 1.& 2.col. & Camerar. in eodem loco fol. mihi 76.lit.Q. verſ.quare vna cum Iſernia, cum ſeqq. duabus coll. Afflict. poſt Laudenſ. Propoſit. & alios ibidem,q.16. nu.11. Pern. conſ.3. ſub nu.3.Dom.de Pont.conſ.1.nu.2.* vbi hoc expeditum eſſe ait, *& in tracta.de poteſt.Proreg.tit.de aſſenſ.Reg.* qui omnium latiſſimè materiam elegāter explicat, *Canet.in repet.c. volentes, verb. at non eſt occiſum,fol. mihi 207. Milan. dec.8.num.56.& 76.lib.1. Io.Andr. de Georg.alleg.13.n.6.Vinc. de Ann.in repet. conſt.diua memoria,nu.70. Motius de his qui feud.dar.poſſ.nu.23. Iacobin. de feud. ī verb.Vicarium,ſub nu.8.* vbi
56 diſtinguit,& limitat quando poteſtas eſſet limitata, *Roſental. de feud. cap.9.*
57 *concl.38.* Eſt bene verum quod in Regno noſtro, vbi *ex cap.28. Regis Fiderici,incip.volentes de alien. feud.* data eſt licentia generalis Feudatarijs, Baronibus, & Comitibus alienandi eorum feuda, nullus à Dominis Prore-
58 gibus requiritur aſſenſus,niſi † cadat diuiſio feudi, vt ibi (*in diuiſo remanente feudo*) quo loco multa dixi poſt *alios ſcribentes,* quæ, Deo dante, tempore
59 ſuo in lucem prodient; ſed † dubitatio propoſita contingere cōſueuit in Regno Neapolitano,vbi Vicarius,Locūtenens, ſiue Prorex cōcedit aſſenſum ſuper alienationibus feudorum, licet in multis caſibus dominus Rex denegет poteſtatem prędictam,vt ī priuilegio eorūdem oſtendit, ibi (*exceptis caſibus per Regiam pragmaticam reſeruatis,*)

tis,) in qua quidem pragmatica, quæ ædita fuit ab Inuictiſſimo Carolo V. anno 1531. narratur, quod denegata fuerat facultas Viceregibus aſſenſum in alienationibus feudorum concedē-
60 di, ex quo† multum defraudati veniebant ſubditi, cum nil aliud ferè haberent, vnde mutuò inter ſe tractare poſſent, quàm bona feudalia, quapropter Catholica Maieſtas talem denegationē ſubſtulit, & permiſit quòd poſſint Vicereges aſſenſum in omnibus alienationibus feudorum præſtare, & non
61 tantum Proregibus, ſed† etiam Collaterali Conſilio, excepit tamen ab huiuſmodi generali conceſſione nouem caſus, ĩ quibus penitus denegauit Viceregibus, & eorum Collaterali Conſilio aſſenſum præſtandi authoritatē.

62 Quorum primus † eſt, vbi bona feudalia ad eccleſiam, monaſteria, vel vniuerſitates deuenire poſſent, quia deuenirent ad manus mortuas, & ceſſaret qualitas deuolutionis ob lineam finitam, in tantum quod inoleuit practica in Regno illo, quòd quādo vniuerſitates petunt ſe admitti ad Regiū demanium, ex quo retractu (ſi tamen eis concedi debeat, & de iure competere poſſet, vt aliàs ſcripſi *poſt primam partem deciſionum mearum*) iura omnia Baronalia in eas tranſeunt, eiſque mādatur, quòd illa certis perſonis vēdere intra certum ſtatutum tēpus debeant, vel ſi maluerint, eligant perſonam, in cuius facie bona prædicta cū Regio aſſenſu ſituētur, nam aliàs maximum pateretūr damnum Regia Curia, ſi bona remanerēt in poſſe vniuerſitatis, niſi tamen ageretur de obligationibus feudorum in beneficium ipſarum vniuerſitatum, & eccleſiarum, in quibus pragmatica locum habere non videtur, vt notanter tradit *Dom. de Pōte de poteſtat. Proreg. tit. de aſſenſ. reg. §. 8. & ante eum Io. Anton. Lanar. in conſ. 87.*

63 Secundus † caſus eſt, quando is diſponit de bonis ſuis feudalibus, qui careret ſucceſſore, iuxta conſtitutionem Regni, quia tunc certa ſpes deuolutionis auferretur fiſco, & ideo in expeditione aſſenſuum apponi cōſueuit clauſula (*dummodo habeat is qui alienat legitimum in feudis ſucceſſorem*) *Andr. in d. capit. Imperialem, num. 12. & ibi etiam Camerar. fol. 79. lit. G. Dom. de Ponte conſ. 2. & 3. num. 66. & in tit. de his qui feud. dare poſſ. lect. 6. num. 17. cum ſequentibus*, vbi ſemota *pragmatica* diſpoſitione, idem de iure conſtitutum eſſe oſtendit, licet aliter ſit in Rege, ſecundum *Andr. in capit. 1. qui ſucceſſ. tenean. & in cap. 1. §. ſed nec eſt aliqua ſuffior, qua ſit prim. cauſ. benef. amm.* Idemque intelligendū eſt, quando ſucceſſor eſſet, ſed valde ſenex, & de filijs deſperatus, vt tradit *idem Do. de Ponte in tit. de aſſenſ. Reg. §. 3. nu. 11.* ſubdens ita fuiſſe iudicatum, *& in deciſ. 4. nume. 26. & ſeq.* qui in locis prædictis multa tradit in materia, in qua manum imponere temerarium eſſet.

64 Tertius † eſt caſus, quādo feudi alienatio fieret in illum, qui parum fidelis eſſet, vel a non fidelibus originem traxiſſet, & ſi poſtea caſus iſte per aliam Regiam *Pragmaticam* arbitrio Domini Proregis remiſſus fuiſſet.

65 Quartus † eſt caſus, quando alteraretur ſucceſſio contra formam conſtitutionis Regni, vt q̃a vel extēderetur vltra tertium gradum ſtabilitum in ſucceſſione feudalium, vel etiam ſi eſſemus intra gradū, vocaretur gradus vlterior, omiſſo proximiori, quod euenire multoties ſolet, quando feudatarius habet in gradu proximiori fœminam, quæ non eſt incognita in ſucceſſione bonorum feudalium per conſtitutionem Regni, & tenens feudū vellet vocare alium, licet in gradu ſucceſſibile, remotiorē tamen; hoc caſu pro-

adminiſtrationis,ff.de pæn. Affl. deciſ.
128.num.2.& dec.290. nu.2. Cancer.
variar.reſol.lib.2.tit.2. nu.14.& ſeq.
49 Quarto infero,quod † licet de iure
non poſſit Prorex inconſulto Rege
perſonas illuſtres cōdemnare, ad text.
in l.ſi grauius,C.de dign.lib.12.cap.1.
in fi.de offic.ordinar.in 6.cum ſimilibus
relatis per Dom.de Pont.dec.13.num.2.
Surg.de Neap.illuſ.c.23.n.2.vbi ēt Ger
50 man.ī annotat. Dec.& Purpur.ī l.1.ff.
de offi.eius. attamen † id facere nō prohibetur
Vicerex in Regno ſtante poteſtate
ſibi expreſſe tributa in eius priuilegio.
51 Quinto infero,quod † Prorex legitimat
naturales,& ſpurios, Couarr. de
Sponſal.par.2.c.8.§.8.Roland.conſ.96.
lib.3.& conſ.12.lib.4.Burſ.conſ.76.lib.
1.& conſ.129.lib.2.Dom.de Pont.in cōſil.55.num.55.&
ī tract.de poteſt.Proreg.tit.de diuerſ.prouiſ.rub.de legit.n.1.
52 vbi ponit † practicam,& ſtilum Regię
Cancellariæ circa huiuſmodi legitimationes
faciendas,qui pariter in Regno
ſeruatur, vt teſtatur Ant.de Ball.
lib.5.pragmat.Regn.rubr.de offic.Proreg.num.4.
53 Sexto infero, quòd † Prorex a Domine
Rege ſimpliciter ad omnia conſtitutus,
eo abſente cōcedit aſſenſum
alienationibus feudorum,vt dixit Andr.ī c.Imperialem,n.12.de
probib.feud.alien. per Fider. vbi per multa defendit,
ex ampliſſima adminiſtratione ſibi
cōceſſa poſſe Viceregem aſſenſum
prædictum præſtare,l.qui peculij,ff.de
pecul.quamuis ſit de Principi reſeruatis,
ad notat. in d.capit.Imperialem,&
tradit Dom.de Pont.in tit.de his q feud.
dar.poſſ.lect.5.nu.46. quandoquidem
54 † in illa generalitate videtur Princeps
cōcedere id,quod ipſi facturus fuiſſet,
vt ſcilicet idem poſſit Vicarius facere;
55 eoq. magis, quia † ſubditi pro habendo
aſſenſum,quęrere deberent Regem
extra Regnum, quod iuſtum non vr,
argum.l.ſed hæ,§.1.ff.de procurat.Do.
de Pont. dec.4. nu.48. & aliter intelligendo,
ſubditi reperirentur decepti p
Regem ſub clipeo generalis priuilegij
regalis conceſſi,ſi crederent illum
elegiſſe ſuum Vicariū loco ſui ad omnia,
& deinde iudicaretur ipſum non
habuiſſe ptātem, vt optime cōſiderat
And.ī loco relato,cuius dicta reaſſumit
Capic.ibidem fol.mihi 30.ver. Andreas
proſequendo,1.& 2.col.& Camerar.in
eodem loco fol.mihi 76.lit.Q.verſ.quaro
vna cum Iſernia, cum ſeqq. duabus
coll. Afflict. poſt Landenſ. Propoſit.&
alios ibidem,q.16. nu.11. Pern.conſ.3.
ſub nu.3.Dom.de Pont.conſ.1.nu.2. vbi
hoc expeditum eſſe ait, & in tracta.de
poteſt.Proreg.tit.de aſſenſ.Reg. qui omnium
latiſſimè materiam elegāter explicat,
Canet.in repet.c.volentes,verb.
at non eſt occiſum,fol.mihi 207. Milan.
dec.8.num.56.& 76.lib.1.Io.Andr.de
Georg.alleg.13.n.6.Vinc.de Ann.in repet.
conſt.diuæ memoriæ,nu.70. Motius
de his qui feud.dar.poſſ.nu.23. Iacobin.
de feud. ī verb.Vicarium,ſub nu.8. vbi
56 diſtinguit,& limitat quando poteſtas
eſſet limitata, Roſental. de feud. cap.9.
57 concl.38.Eſt bene verum quod in Regno
noſtro, vbi ex cap.28. Regis Fiderici,
incip.volentes de alien.feud. data
eſt licentia generalis Feudatarijs, Baronibus,
& Comitibus alienandi eorum
feuda, nullus à Dominis Proregibus
58 requiritur aſſenſus,niſi † cadat
diuiſio feudi, vt ibi (in diuiſo remanente
feudo) quo loco multa dixi poſt alios
ſcribentes, quæ, Deo dante, tempore
59 ſuo in lucem prodient; ſed † dubitatio
propoſita contingere cōſueuit in Regno
Neapolitano,vbi Vicarius,Locūtenens,
ſiue Prorex cōcedit aſſenſum
ſuper alienationibus feudorum ,licet
in multis caſibus dominus Rex denegat
poteſtatem prędictam,vt ī priuilegio
eorūdem oſtendit, ibi (exceptis caſibus
per Regiam pragmaticam reſeruatis,)

tis,) in qua quidem pragmatica, quæ ædita fuit ab Inuictiſſimo Carolo V. anno 1531. narratur, quod denegatã fuerat facultas Viceregibus aſſenſum in alienationibus feudorum concedẽ-
60 di,ex quo† multum defraudati veniebant ſubditi,cum nil aliud ferè haberent,vnde mutuò inter ſe tractare poſſent,quàm bona feudalia,quapropter Catholica Maieſtas talem denegationẽ ſubſtulit, & permiſit quòd poſſint Vicereges aſſenſum in omnibus alienationibus feudorum pręſtare, & non
61 tantum Proregibus,ſed†etiam Collaterali Conſilio,excepit tamen ab huiuſmodi generali conceſſione nouem caſus, ĩ quibus penitus denegauit Viceregibus, & eorum Collaterali Conſilio aſſenſum præſtandi authoritatẽ.
62 Quorum primus † eſt,vbi bona feudalia ad eccleſiam,monaſteria,vel vniuerſitates deuenire poſſent, quia deuenirent ad manus mortuas, & ceſſaret qualitas deuolutionis ob lineam finitam,in tantum quod inoleuit practica in Regno illo, quòd quãdo vniuerſitates petunt ſe admicti ad Regiũ demanium,ex quo retractu (ſi tamen eis concedi debeat, & de iure competere poſſet, vt aliàs ſcripſi *poſt primam partem deciſionum mearum*) iura omnia Baronalia in eas tranſeunt, eiſque mãdatur, quòd illa certis perſonis vẽdere intra certum ſtatutum tẽpus debeant,vel ſi maluerint, eligant perſonam,in cuius facie bona prædicta cũ Regio aſſenſu ſituẽtur, nam aliàs maximum pateretur damnum Regia Curia,ſi bona remanerẽt in poſſe vniuerſitatis, niſi tamen ageretur de obligationibus feudorum in beneficium ipſarum vniuerſitatum, & eccleſiarum, in quibus pragmatica locum habere non videtur, vt notanter tradit *Dom. de Põte de poteſtat. Prorreg. tit. de aſſenſ. reg. §. 8. & ante eum Io. Anton. Lanar. in conſ. 87.*

63 Secundus † caſus eſt,quando is diſponit de bonis ſuis feudalibus,qui careret ſucceſſore, iuxta conſtitutionem Regni, quia tunc certa ſpes deuolutionis auferreretur fiſco, & ideo in expeditione aſſenſuum apponi cõſueuit clauſula(*dummodo habeat is qui alienat legitimum in feudis ſucceſſorem*) *Andr. in d. capit. Imperialem, num. 12. & ibi etiam Camerar. fol. 79. lit. G. Dom. de Ponte conſ. 2. & 3. num. 66. & in tit. de his qui feud. dare poſſ. lect. 6. num. 17. cum ſequentibus*, vbi ſemota *pragmatica* diſpoſitione, idem de iure conſtitutum eſſe oſtendit, licet aliter ſit in Rege,ſecundum *Andr. in capit. 1. qui ſucceſſ. tenean. & in cap. 1. §. ſed nec eſt aliqua auctior, qua ſit prim. cauſ. benef. amm.* Idemque intelligendũ eſt, quando ſucceſſor eſſet, ſed valde ſenex, & de filijs deſperatus, vt tradit *idem Do. de Ponte in tit. de aſſenſ. Reg. §. 3. nu. 11.* ſubdens ita fuiſſe iudicatum, *& in deciſ. 4. nume. 26. & ſeq.* qui in locis prædictis multa tradit in materia, in qua manum imponere temerarium eſſet.
64 Tertius † eſt caſus, quãdo feudi alienatio fieret in illum,qui parum fidelis eſſet,vel a non fidelibus originem traxiſſet, & ſi poſtea caſus iſte per aliam Regiam *Pragmaticam* arbitrio Domini Proregis remiſſus fuiſſet.
65 Quartus † eſt caſus,quando alteraretur ſucceſſio contra formam conſtitutionis Regni, vt q a vel extẽderetur vltra tertium gradum ſtabilitum in ſucceſſione feudalium, vel etiam ſi eſſemus intra gradũ, vocaretur gradus vlterior,omiſſo proximiori, quod euenire multoties ſolet, quando feudatarius habet in gradu proximiori fœminam,quæ non eſt incognita in ſucceſſione bonorum feudalium per conſtitutionem Regni, & tenens feudũ vellet vocare alium, licet in gradu ſucceſſibile,remotiorẽ tamen; hoc caſu prohibitum

hibitum eſt Proregi, aſſenſum prȩſta-
re,& dum ad Regem fuit habitus re-
curſus pro diſpēſatione potius, quàm
pro aſſenſu, ſemper Rex denegauit, vt
mihi retulit quidam vir Doctiſſimus
illius Regni. Sed quid ſi excluſo pri-
mogenito vocaretur ſecundogenitus?
& idem dicas, quia natura feudi mu-
tatur, cum alteratur ſucceſſio, vt dixit
Loffred. conſ. 1. nu. 152. & ſic contra
caſum hic reſeruatum, in tantum qđ
Proregis aſſenſus non ſufficit, ſed Re-
gis neceſſarius eſt, vt tradit *Dominus*
Bambacar. in tit. ſi de feud. defunct. cōt.
§. omnes filij, q. 4. nu. 61. *& ſeq.* pro quo
facit dictum *And. in §. hoc quoque, ver.*
item cōuētō, ibi, (*nam feudū non eſt da-*
tum, &c.) *de ſucceſſ. feud. Peru. conſil.*
18. *num.* 4. quod etiam procedere ait
in Legatis, *Bambacar. in loco citato*, li-
cet in hoc vltimo diſſentiat *Dom. de*
Pont. de aſſeſ. Reg. ſuper dot. §. 1. num.
29. *&* 30. *& in tit. de refut. §.* 11. *n.* 26.
66 Quintus caſus eſt, † quando feu-
dum ab vno poſſeſſum in plures diui-
deretur, vel alienatio fieret reſeruato
vſufructu, niſi fieret per patrem, aut
matrem filio contemplatione matri-
monij, quo caſu præuio aſſenſu Pro-
regis permittitur, vt *in Pragmatica* 7.
de feud. Loffred. conſ. 3. *num.* 42. *Dom.*
de Pont. conſil. 57. *num.* 34. *Bambacar.*
in loco citato, §. beneficium, q. 1. nu. 53.
67 Sextus eſt caſus, † quādo vel in cō-
ctu, vel in teſtamento adeſſet ſubſtō,
vel fideicōmiſſum ex cauſa ceſſatæ de-
uolutionis, quia non ita de facili rōne
fideicommiſſi euenire poſſet.
68 Septimus eſt caſus, † quando maxi-
ma pars feudi alienaretˋ, vt puta dimi-
dia, tertia, vel quarta, ad notat. *p Fab.*
de Anu. conſ. 127. *n.* 19. *cum ſeqq.* & for-
tius in feudis dignitatum, vt per *Do.*
de Ponte in tit. de his qui feud. dar. poſſ.
lect. 7. *nu.* 34. vbi ampliat etiam reſpe-
ctu vſusfructus ibi nu. 38.
69 Octauus eſt caſus, † quando quis
feudum tenet ad beneplacitum, &
ad alium transferre vellet, vt mutata
perſona, beneplacitum ſublatum eſ-
ſe videatur.
Nonus, & vltimus eſt caſus, quan-
70 do † Principatus, Ducatus, Marchio-
natus, Comitatus, vel Baronia, ſeu
aliud magni momēti feudum aliena-
retur, licet iſtud de Baronia, & feudo
magni momenti ſublatum fuerit, &
correctum per aliam Pragmaticā, per
quam in his datur facultas Viceregi-
bus aſſentiēdi, & ſolum prohibitio re-
māſit in feudis titulo decoratis, qūo-
cunq. conſideretur titulus in eis, & ita
ſeruatur hodie, de quo per *Dom. de*
Pont. in conſil. 1. *& in tit. de aſſenſ. Reg.*
in princ. nu. 15. *& de his qui feud. dar.*
poſſ. lect. 6. *nu.* 5.
71 Eſt tamen aduertendum, quòd † in
caſibus in quibus aſſenſus obtinendus
eſt à ſua Catholica Maieſtate, curent
contrahentes, vt aſſenſum expeditum
infra annum in Regno præſentent, &
exequutoriari faciant, aliàs non iuua-
ret, *ex Pragmatica poſita in titu. de pri-*
uileg. infra annū præſentādis in Curijs,
fol. 231. *à tergo.*
72 Eſt & alius † caſus, in quo Viceregi-
bus prohibitum eſt concedere aſſen-
ſum, nempe quando exteri à Regno
tenentes feuda, vel Bona procederent
ad eorū alienationē, vel obligationē.
73 Vel quando Prorex † ipſe feudum
emeret, quia non poſſet ſibi ipſi aſſen-
ſum præſtare, ſed Regis aſſenſus neceſ
ſarius eſſet, vt latiſſimè in filio Regis,
qui Vicarius dicebatur, concludit *Lof-*
fred. ī conſ. 17. *nu.* 41. *& Bald. ī c. Impe-*
rialem, col. 2. *de prohibit. feud. alienat.*
74 *per Fider.* quia † vbi in aliquo actu cō-
ſenſus alicuius requiritur, ſi cum eo cō
trahatur, vt quia ipſe emit ab alio, nō
poteſt ſibi ipſi authoritatem præſtare,
vt notatur *per gl. Bartol. & alios in l. ſi*
procurator, ff. de condict. indeb. Bald. in
l. ſi furioſi, C. de nupt. Alex. conſ. 106.
vol.

volum. 1. *& conſil.* 29. *volum.* 3. & in
Prorege ſequitur *Octau. Bambacar. in*
allegat. pro Principe Biſiniani, num. 24.
inſertis in loco citato, fol. mihi 283. li-
75 cet aliud ſit † in contrahente cum Re-
ge, ad text. *in cap.* 1. *extr. de feud. Curt.*
in tractat. feudal. 4. *par. verſicu. ſexto*
principaliter, Domin. de Ponte deciſio.
6. nume. 15.

Id tamen aduertendum eſt, quod
76 † licet poſſit Prorex conſentire aliena-
tionibus feudorum, ipſe tamen feuda
alienare, ſiue infeudare prohibetur,
vt dixerunt *Andr. Capic. & cateri* ma-
ximè *Afflict. quaſt.* 16. *num.* 10. *idem*
Andr. in capit. 1. *de contr. feud.* & cō-
77 ſentiendo non videtur propriè aliena-
re, vel infeudare, cum feudum repe-
riatur pœnes alium, & iſte conſenſus
tollat ius acquirendum, non acquiſi-
tum, vnde poteſt domino præiudi-
care, vt poſt alios dixit *Cannet. in ca-*
pitu. volentes in vltim. verſicul. nume-
ro 6. *&* 7.
78 Septimo infero, quod † Prorex ſo-
lus procedit in Regno ex abrupto, &
79 diſpenſatiuo modo, quāuis † id ſit de
Principi reſeruatis, vt dixi *ſupra libr.*
3. *capitu.* 4. *nume.* 296. ſi quidem in
80 Regno † tanquam ipſius Regis Vica-
rius, eiuſque perſonam repræſentans
ſupremam, & abſolutam poteſtatem
habet circa modum procedendi, vt
ex eiuſdem commiſſione elicitur, &
tradiderunt *Cam. ſuper Rit.* 4. *numer.*
5. *Dom. Corſett. quaſt. forenſ. folio* 93.
Anton. de Ball. de quaſtion. quaſt. 18.
nume. 1. *Maur. Burg. in tractat. de mod.*
proced. ex abrupt. centur. prima, quaſt.
51. *numer.* 16. vbi idetiam probat *ex*
Regni Capitulis, & Regijs Pragmati-
cis, Ioan. Anton. de Nigr. in Cap. Nea-
pol. 272. *nume.* 31. *verſicu. Praterea*;
81 intantum quod † eamdem poteſta-
tem communicare conſueuit Duci-
bus, Marchionibus, Comitibus, Ba-
ronibus, cæteriſque magiſtratibus ha-
bentibus mærum, & mixtum Impe-
rium in eorum Ditione; vel etiam
in cauſis minimis ſi mixtum, & ſim-
plicem tantum iuriſdictionē habeant,
vt per *Anton. de Ball. tracta. crim. titu.*
de liter. diſpenſa. permiſſ. primo, Cumi.
de ſindicat. capit. 21. *num.* 29. *Ioan. An-*
ton. de Nigr. dict. capitu. 272. *num.* 31.
Maur. Burg. de mod. procedend. ex ab-
rupto, quaſt. 52. *num.* 17. *& quaſt.* 53.
82 hi quidem licet † omnimodam ha-
beant iuriſdictionem cum mæro, &
mixto Imperio, eam tamen exercere
tenentur iuris, & ritus ordine ſerua-
to, *ex capit. Regis Alfonſi* 34. *Petr. de*
Gregor. de conceſſ. feud. par. 7. *quaſt.* 4.
nume. 9. *Anton. de Ball. dict. quaſt.* 18.
83 *num.* 2. niſi † prouiſio fieret per magi-
ſtratum conſulto Principe, ipſique
cauſa relata, ſecundum *Anto. de Bal.*
84 *in loco citato*; Et propterea † neque
Magna Curia poteſtatem prædictam
habet *Ioan. Anton. de Nigr. in dict. nu-*
85 *me.* 31. ſubdens, quod † licet Prorex
authoritate Regis ſibi conceſſa valeat
contra facinoroſos ex abrupto, & di-
ſpenſatiuo modo procedere, id tamen
Magnæ Curiæ denegatur, refert, & ſe-
quitur *Burg. d. quaſt.* 52. *num.* 14. hic
86 autem † modus procedendi, licet paſ-
ſim in omnibus cauſis ſeruari conſue-
uerit, attamen non niſi in atrocio-
ribus permittendus eſt, ex forma
Capitulorum, & Pragmaticarum Re-
gni, ac expreſſo Regio mandato *in*
capitu. nono, Regiarum literarum, ibi,
cerca del proceder ex abrupto, o diſpen-
ſatiuo modo en las cauſas criminales,
no conuiene acer nouidad, mas de encar-
garos tengais mucho quidado, que no
ſe de lugar a eſta maniera de proceder,
ſi no en caſos graues, y de mucha con-
ſideration.
87 Id tamen aduertendū eſt, quod † licet
Rex criminalem cauſam cōmittat in
Regno per Proregem de iuſtitia expe-
diendā, non videtē aliter per huiuſmo-

di cõmiſſionem alteratus modus procedendi ex abrupto, vt declarauit ſua Catholica maieſtas per literas datas Vagliadolid die 8. Martij 1601. exequutoriatas die vltimo Maij eiuſdem anni, quia cenſetur mandare, vt exequatur iuxta modum procedẽdi in Regno conſuetum, ad notat. per *Menoch. de arbitr. quaſt.* 71. *num.* 14. *& alios relatos per Eruditiſſimum Molfeſ. ad conſuetud. Neapol. par. ſecunda, titul. de perſon. quaſtion. quarta, numer. octauo*.

Verum tamen eſt, quod non poterit Prorex mandare, quod aliquis ad mortem condemnetur, abſque defenſionibus, & terminis competentibus, ex particulari decreto Regio, de quo teſtatur *Mar. Ital. in tracta. de immun. eccleſiaſt. libr.* 1. *capitu.* 5. §. 7. *num.* 44. Et ita vidi aliàs practicari.

88 Octauo infero, quod † Prorex poteſt mandare, & reſcribere, quod in cauſis ciuilibus procedat ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, *Afflict. in rubr. qua ſint regal. num.* 104. *Ioan. Franciſc. de Leonard. in prax. offic. capit.* 4. *num.* 31. *Caſtald. de Imperat. quaſt.* 110. *priuileg.* 18. *&* 19. *Dom. Mut. in conſuetud. Panorm. capit.* 28. *in* 9. *declarat. num.* 57. *Caroccius ſuper Rit. Neap.* 288. *nu.* 9. *Burg. de mod. proced. & abrupt. quaſt.* 55. *num.* 11. *Camerar. in capit. Imperialem, fol.* 78. *à tergo, lit. P.* ſubdens, quod opinio contraria, quam tenuit *Lanfranc. in element. ſape, colum.* 1. *de verb. ſignificatio.* quem ſimpliciter ſequutus eſt, *Capic. ibidem fol.* 32. *verſicu. nono notandum*. Eſt falſa, idemque affirmauit *Mutius Surg. in annotat. ad Neapol. illuſtr. cap.* 22. *num.* 9. *fol. mihi* 369. *Dom. de Pont. in tract. de poteſt. Proreg. tit. de diuerſ. prouiſ. rubr. de ſaluo conducto, in fine*, vbi ait, quod huiuſmodi prouiſiones in Regno illo expediuntur per Collaterale Conſilium, de quo apud nos extant *Regia Pragmatica* 5. 6. *&* 7. *de verb. ſignific. & Pragmatica vltima, in* 2. *tom. pragmaticarum*.

89 Nono infero, quod † Prorex ex iuſta cauſa poteſt mandare, quod cauſa ſpolij priuilegiati ſecundum Ritum terminetur vna cum meritis, ſecundum *Afflict. in conſtit. violentia, quaſt.* 10. *Capic. in d. capitu. Imperialem, notab.* 10. *fol. mihi* 32. *in fine, Dom. Mar. Mut. ſuper Capit.* 35. *ſub Alfonſ. Rege numer.* 105. licet ceſſante cauſa illud omnino prohibitum ſit, tum quia

90 † eius poteſtatem, quamuis ampliſſimam non poteſt exercere ſine debita cauſa cognitione, nec cum illa plenitudine poteſtatis, quam habet Rex concedens, vt per *Innocent. in capit. cum ad monaſterium, in gloſſ. niſi ex cauſa, in fine, de ſtat. monachor.* quem allegat *Felyn. in capitu. qua in eccleſiarum, colum.* 12. *verſic. & hinc eſt, de conſtitut.* tum etiam, quia id expreſſe cautum eſt in eius commiſſione, ibi, *iuxta leges, conſtitutiones, & capitu-*

91 *la Regni*, quibus † derogari minime poteſt per Proreges, niſi congregato Conſilio, *ex capit. Alfonſi* 418. quam opinionem tenuit *Grammat. conſil.* 84. *in ciuilibus. quem* ſequitur *Theſaur. deciſio.* 15. *ſub num.* 5. *verſic. neque ab hac*

92 *opinione*, vbi ampliat † etiam in ipſo Principe ſuperiore de æquitate, ipſumque Principem conſuluiſſe, vt ab huiuſmodi reſcriptis ſe abſtineret, prout ego idem facerem, nec hucuſque vidi in Regno per Proreges talia mandata expediri, quidquid ſit de rigore iuris in Principe ſuperiorem non recognoſcente, vt dixi *ſupra lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 48.

93 Decimo infero, quod † Prorex poteſt inſtantiam peremptam reuiuiſcere, inſufflando (vt vulgo dicitur) vitæ ſpiritum, ad notat. per *Angel. in l. tempora, C. de tempor. appell. Gram. deciſ.* 69. 103. *&* 117. *Vincent. de Ann. in con-*

conſtitut. diua memoria, *num.* 291. vbi
ita teſtantur pluries ſeruatum fuiſſe in
Regno illo, etiam parte reclamante,
quod pariter apud nos aliàs practica-
tum vidimus, licet hodie non niſi par-
te citata iuxta iuris communis diſpo-
ſitionem fieri poteſt ex ſpeciali mãda-
to Catholici Regis noſtri vigore lite-
rarum expeditarum, & datarum de
anno 1591. *in c.* 7. *&* 8. ibi, *en la faci-
lidad con que en eſſe Reyno ſe conceden
prorogationes de iſtantia en los pleitos;
ſe han conſiderado muchos incõuenitẽtes,
y aſſi proueereis, que à cerca deſta con-
ceſſion ſe guarde el drecho commun, en lo
que a reſpetto allas cauſas entre las par-
tes ſe agan conforme à iuſtitia, y confor-
me al drecho*. Et ibi. *Haſſe tambien cõ-
ſiderado, que es de mucho inconueniente
reſuſſitar las iſtantias pereſidas, y el ſu-
ſpender por algun tiempo la eſpedicion de
las cauſas, y aſſi en eſtas dos coſas pro-
ueereis, que ſe guarde el drecho commun*.
Et ſecundum prædicta hodie ſeruat̃.

94 Vndecimo infero, quod ex magna,
& vrgenti neceſſitate poteſt Prorex
imponere indictum, ſeu vectigal, ad
tex. *in l.* 1. *& ibi, Luc. de Pẽn. C. de ſuper-
indict. lib.* 10. *Camerar. in d. c. Imperia-
lem, fol.* 78. *à tergo, Mutius Surg. in an-
notat. Neap. illuſt. cap.* 22. *nu.* 9. *fol. mihi*
369. *Palat. Run. de donat. inter vir. &
vxor. in Rubr.* §. *iſtud autem, ſub num.*
6. *fol. mihi* 11. *Dom. de Ponte in situl.
de regal. impoſit. in princip.* idque con-
firmatur ex generali poteſtate ei cum
regalibus omnibus per Regiam ma-
ieſtatem conceſſa, quandoquidem
95 legitima † poteſtas imponendi vecti-
gal eſt in Principe, & in quocunque
alio iura Principis habente, vt per
Silueſtr. in verb. gabella, ſub nume. 10.
Gregor. Valent. in 2. 2. *diſput.* 5. *quaſt.*
6. *de reſtitut. Princip.* 5. *in fine, vlt. co-
lum. verſicu. ex parte agentis, Nauarr.
capitu.* 27. *nume.* 61. *& conſil.* 13. *quod
eſt vltimum, num.* 2. *de cenſib.* dum
probat eos, à quibus non appellatur,
tanquam iura regalia habentes, im-
ponere poſſe vectigalia, quod tamen
96 intellige † in Regno in caſibus tan-
tum permiſſis per eius capitula, (vt
alias diximus,) & quando Regem
conſulere non poſſet, ad text. *in l. cum
ad feliciſſimam, C. ex quibus muner. lib.*
10. *Capic. in d. cap. Imperialem, fol.* 32.
verſ. nota quarto.

97 Duodecimo infero, quod † à ſen-
tentia, & prouiſione Proregis non
appellatur, niſi ad Regem, *l. à Procon-
ſulibus, C. de appellat. Franc. in capitu.
dilecti, colum.* 8. *verſic. ſexto quaritur,
& verſicu. ſeptimo quaritur, de appel-
lat.* vbi infert, quòd licet ſit idem au-
ditorium Principis, & eius Vicarij,
capitu. 2. *de offic. Vicar.* tamen in caſu
illo poterit à ſententia Proregis ap-
pellari ad Regem ſuum, ſuperiorem
non recognoſcentem ob defectum
ſuperioris, & ita dicit probari *in l. eos,
C. de appellat.* & limitari *text. in dict.
capit.* 2. quem ſequuti fuerunt *Came-
rar. in dict. capitu. Imperialem, fol.* 78.
*à tergo, & Capic. ibidem verſicu. quin-
to nos audum fol.* 32. *Mut. Surgẽt. in lo-
co proxime citato, verſicu. tertio, vt ab
eius ſententia, Petr. de Gregor. Tholoſ.
de appellat. capit.* 12. *num.* 4. *& capitu.*
13. *libr.* 3. *Rugiuell. in ſimili tracta.* §. 2.
capitu. 2. *num.* 51. *&* 53. *Oliban. de iur.*
98 *fiſc. cap.* 4. *num.* 65. niſi † ſententia ip-
ſa, ſeu prouiſio prolata fuiſſet ad re-
lationem magiſtratus, quo caſu ad
ſuperiorem magiſtratum conceditur
appellatio, ad text. *in l. prima, in princ.
quand. appell. ſit, capit. biduum verſic.
ſi quidem,* 2. *quaſtio.* 2. cum alijs plu-
ribus per nos congeſtis, *in deciſ. Con-
ſilio.* 32. *num.* 3.

99 Decimo tertio infero, quod † Pro-
rex duorum Regnorũ non poterit tra-
here illos de vno Regno ad aliud corã
ſe, vt dixerunt *Camerar. & Capic. in d.
c. Imperialem, Marcus Anton. Surg. de*

Neapol.illuſt.c.22.n.13. vbi etiam German.in annotat.fol. mihi 369. maxime ſi extarent priuilegia in contrarium, prout in Regno habemus id expreſsè prohibentia, exceptis cauſis feudalibus, vt dixi *in dec.*81.

100 Decimoquarto infero, quod † Prorex non poterit concedere licentiã ędificandi in publico, vt notanter voluit *Luc.de Pen.in l.pro adibus, C.de diuerſ. prad.vrb.lib.*11. *Camera.Capic.& Surgen.in locis ſupra citatis*, cum † id non

101 niſi Principi ſupremo liceat, *ad tex. ĩ l.*2.*§.marito,& §.ſi quis à Principe,ff. ne quid in loc.publ.& l.prohiberi,§.plane,ff.quod ui aut clam.Calic.de fiſc.dubit.*8.*nu.*6. *Dom.de Pont.in tract.de poteſt. Proreg.titu.de abund.Ciuitat.* §.4. vbi multa notat, quæ in Regno illo circa ædificationem ſuburbium prohibita ſunt Proregi, ſicuti etiam de Rocca Cathaloniæ, tradit *idem Calic.*

102 *in loco citato,nu.*15.& † de ædificijs circa muros huius Vrbis adeſt *prag.vnic. tit.*41.*tom.*2.

103 Decimo quinto infero, quod † Prorex põt facere ea oĩa, quæ fieri conſueuerunt per alios Vicarios, *Barbat. in c. niſi ſpecialis, colum.*31. *de offic.legat.& in cap.cum ſit generale,col.*2. *de for. cõpet.Doct.in l.*1.*ff.de legat.*1.*& poſt Abbat. & alios tradit Io. Lup. in Rubr. de donat. inter vir.& vx.in ver.iſtum autem, ſub num.*5.*verſ. ex quo infert*, eo quod eligendo Rex ſimpliciter ipſum Vicarium, videtur eidem hanc dediſſe poteſtątem, ad tex. *in cap. quò ad trãſlationem, de offic.legat.Camerar.in d.c. Imperialem, fol.*79.*lit.G.* vbi ait, quod

104 quod iſta eſt notabilis limitatio, † ad tex. *in cap.fin.de offic.Vicar.in* 6. *Do. de Pont.conſ.*55.*num.*50.*vol.* 1. quod notandum eſt pro officijs, quæ conferuntur à Prorege, & iuribus patronatus, in quibus non haberent poteſtatem ex ſpeciali priuilegio, ſed ob conſuetudinem conferendi, aliàs vniuſcuiuſque priuilegium intuendum eſſet, eoque magis ſi Rex de mandate conſueuiſſet, quo caſu abſque ſpeciali cõceſſione mandata cenſentur Vicatio,

105 etiam † ſi perſonalia, & ſpecialia Principi reſeruata eſſent, ſecundum *Barbat. in loco citato, Felyn.in cap. cum M. Ferrarienſis de conſtitut.Capic.in d.capit.Imperialem, fol.* 29. *gloſ.* 1. vel facere conſueuiſſet, *Andr. ibidem per l. cum plures, §.nimium, ff.de adminiſtrat.tutor.*

106 Decimo ſexto infero, quod † Prorex nullam habet adminiſtrationem, nec iuriſdictionem, donec ingrediatur & iuret, ad text. *in l.*1.*ff.de offic.Praſect. Auguſt. l. obſeruare, §. fina. ff. de offic. Proconſul.& Legat. Bald. in l.meminiſſe, in fine, verſic. & unum ſcias, ff. de offic. Proconſul. Pariſ. de Put. de Sindicat. in cap. incip. ſequitur de modo, & forma ſindicatus, & in verb. iuramentum officialis, colum.*2. *Capic. dec.*151. *num.*7. *Oliba de iur.fiſc.c.*6.*nu.*17.*Doctiſs. Vinc.de Franch. dec.* 393. *num.*3. *&* 4. *ad quem* ſe remittit *Dom.de Pont. in tracta. de poteſta. Proreg. titu. de aſſeuſ. Reg. §.* 5. *num.* 15. Magiſtratus

107 enim † ante pręſentationem ſuæ commiſſionis non poteſt exercere iuriſdictionem *Felyn. in capitu. cateras, verſicu. valet proceſſus, de reſcript. Vincent. de Ann. allegat.* 143. *numer. ſecundo, & ſing.*181. *Maſull.ad Capic. d. deciſ.*151. *Frec.de ſubfeud.titu. Quis dicatur Dux, num.*56. ſubdens, quòd

108 † officialis, licet ſit electus in officio, non tamen gaudet priuilegio, & dignitate officij, niſi ſuſcepta adminiſtratione, præter caſus notatos *in capit. Sancta Crucis, de reſcript. Decu. reg.*234.*Gabr.de execut.rei iud.concl.*3. *Boer. deciſ.*150. *num.*6. & ita expreſsè prouiſum eſt ꝑ Do. Regem in eorum priuilegio, ibi, *prius tamen quàm ipſi vs officij regiminis, & exercitio te immiſceas iurare tenearis in poſſe illius ſeu illo.*

illorum ad quem, vel quos ſpectet cum
omni debita ſollemnitate de ſeruãdo le-
ges, conſtitutiones, capitula, Pragmati-
cas, Ritus, priuilegia, bonos vſus, &
conſuetudines ipſius Regni, ac in eodem
officio rectè, & diligenter ſe gerere, &c.
quod eſt conforme diſpoſitioni iu-
ris, ad tex. in §. iuſiurandum Authent.
de defenſ. ciuitat. cap. quanto, & cap.
venientes de iureiurand. Innoc. in cap.
dilecti de maiorit. & obedient. Mat. ſu-
per capit. 26. Regis Iacob. num. 7. & 8.
Burſ. conſ. 235. num. 101. vol. 3. Auil.
in capit. prat. in gloſ. en los caſos, Gail
lib. 1. obſeruat. 36. nu. 13. & 14. Cancer.
lib. 3. variar. reſolut. cap. 13. num. 328.
109 ſubdens, quod † regulariter in omni-
bus locis receptum eſt, vt iudices lo-
corum priuilegia, & ſtatuta iurare te-
neantur.

110 Decimoſeptimo infero, ex proxi-
ma illatione † quòd ficut Prorex nul-
lam habet adminiſtrationẽ, niſi poſt
ingreſſum Regni, ita neque debetur
ſalarium, niſi à die ceptę adminiſtra-
tionis, ad notat. per tex. in §. illud in
Authent. de adminiſtrat. & ibi gl. ĩ ver.
codicillis, Frec. in loco citato, nume. 56.
& eſt expreſsè prouiſum in eius priui-
legio, ibi, cũ annuo ſalario vigintiqua-
tuor mille ducatorum ad rationem vn-
decim regalium pro quolibet Ducato mo-
neta Caſtellæ, quod currere incipiat à
die quo in dictum Regnum appuleris in
poſterum, &c. licet † benè competere
videatur ſalariũ pro ſumptibus, qui
fiũt in itinere, maximè in magiſtratu
tam ſupremo prout eſt Prorex vt do-
ctiſſimè ex pluribus probat D. de Pōte
in d. §. 4. num. 16. vſque ad finem.

112 Decimooctauo infero, quod † in
delictis commiſſis in loco, vbi reſidet
præſentia Dom. Proregis nulla con-
pectit remiſſio, quia ipſe videtᷣ offen-
di, ad latè deducta per Vinc. de Frãch.
deciſ. 129. nu. 2. & ĩ Regno ſuper hoc
habemus expreſſam Pragmaticam
Imperialẽ ſecundum quã pluries iu-
dicauimus, & precipue contra Baro-
nem Venetici, qui ampliſſimum ha-
bebat priuilegium meri, & mixti im-
perij.

113 Decimonono infero quod † mor-
tuo Rege, officium Viceregis non ex-
pirat, ad text. in capit. legatos, de offic.
legat. in 6. capit. nec aliqui de haret. in
6. gloſ. in capit. ſi Abbate §. 1. in verb.
imperium de elect. in 6. Bald. in l. me-
114 miniſſe ff. de offic. Proconſ. quia † æqui-
paratur Præſidi, & Proconſuli, cuius
iuriſdictio tanquam ordinaria non
expirat morte concedentis, etiam re
integra ad tex. à contrario ſenſu in l. &
quia ff. de iuriſd. omn. iudic. Gulielm. de
Benedict. ĩ cap. Raynutius, in verb. duas
habens filias, num. 38. & 39. de teſtam.
& in pũcto Capic. Camerar. & Surg.
in locis ſæpius citatis, Anton. de Ball. in
tract. crimin. lib. 5. prag. 1. tit. 1. Doctor
Cerdan. in ſuo veriloq. capit. 1. §. 2. in
verb. acerca deſte poder, vbi refert ita
bis eueniſſe tẽpore ſuo in Regno Va-
lentiæ, Dom. de Pont. in tract. de poteſt.
Proreg. in tit. de aſſenſ. Reg. §. 5. nu. 4.
qui ait ita pariter ſeruatum fuiſſe in
perſonã Comitis Oliuariæ illius Re-
gni Proregis, qui poſt mortem Regis
Catholici Filipp. II. officium exer-
cuit, & cõtinuauit, & quãuis Michael
Ferrer. in 1. part. obſeruat. gubernat.
cap. 9. teneat contrarium, cumque ſe-
quitur Cãcer. variar. reſolut. lib 3. cap.
3. num. 327. attamen id procedit, quia
ibi Locumtenens Regis eſt delegatus
vt tradit Fontanell. de pact. clauſ. 4. glo.
16. num. 100. ſubdens quod illi con-
tinuãt vſque ad aduentum ſucceſſoris,
licet aliud ſit in Gubernatore ſecun-
dum eos, & voluit Olib. de iur. fiſc. cap.
4. ſub num. 61. quod quidem ceſſare
videtur, ex contraria, & * cõmuni Do-
ctorum ſententia, relata ſupra hoc eo-
dem capit. in 1. illatione, licet ibi ad tol
lendas iuris ſubtilitates, & euitanda

multa

multa ſcādala, quæ inde oriri poſſent,
fuit expreſſe prouiſum per Cæſaream
Maieſtatem Caroli V. *c. 4. huius Re-
gni*, & per duas Pragmaticas, primam
& ſecundam, *in tit. de offic. Proreg.* qđ
Prorex officiū cōtinuet mortuo Rege.
115 Vigeſimo infero, quod † Prorex pōt
adhibere aſſenſum ī matrimonijs feu-
datariorum contrahēdis cum exteris,
ſecundum *And. ī c. Imperialem, ſub nu.
13. de prohib. feud. alien. per Fider.* quem
ſequitur *Capic. ibidem fol. 33. verſ. duo-
decimo notandum, Surg. de Neap. illuſt.
c. 17. nu. 8.* & latè *D. Tap. lib. 4. iur. Re-
gni rub. 13.* idemq. prouiſū eſt, in titulo
Proregis Regni Neapolis, qđ pariter
ī Regno noſtro ꝓhibitū eſt, abſq. Re-
116 gis licētia, ne feuda ī perſonas exteras
Regi nō notas transferantur, *ex c. Re-
gis Iacobi 22.* & ibi adnotarunt *Hiero.
Fim. Pet. de Greg. & Ferd. Bonior.* quos
ibidem refert *D. Muta, nu. 64. & 67.* qđ
capitulum inde fuit confirmatum per
c. 17. ſub Filippo II. Rege, & maxime ſi
eſſent infideles, *ex cap. 54. ſub Fiderico
Rege*, quæ quidem licentia ſufficit, qđ
à Domino Prorege obtineatur, vt no-
tat *And. ī loco citato, Surg. ī annot. Nea-
pol. Illuſtr. priuileg. 7. verſ. aquè prohi-
beutur fol. mihi* 374. & dixi *ſupra libr.*
117 *4. cap. 13. numer.* 213. ſic † etiam pro-
hibitum eſt conſanguineis, fami-
liaribus, & amicis ipſorum Proregū,
ne in Regno vbi regunt, matrimonia
contrahere poſſint ex mandato Regis
noſtri Catholici per ſuas literas datas
die 24. Aprelis 1581. in Regno exe-
quutoriatas die vltimo Februarij xij.
Indict. 1584. huiuſmodi tenoris, *Il-
luſtriſs. Marco Antonio Colonna primo
noſtro Viſorrey Lugartenientе, y Capi-
tan General, hauiendo ordinado, y por la
inſtruttion, che agora ſedio al Duque
de Medinaſidonia aquen embiamos al go-
uierno del nueſtro eſtado de Milan, y al
Duque de Oſſuna, que yra por Virrey de
Napoles, que para remedio de las violen-
tias, que en los dichos eſtado y Reyno ſean
hecho algunas neces por nueſtros mini-
ſtros en materia de caſamientos, que por
fauorecer parientes, criados, y amigos, ſe
an encargado de doncellas, y otras muge-
res para caſarlas con perſonas de infe-
rior calidad a ellas contra la voluntad de
ſus deudos, y mala ſatisfattiō de nueſtros
ſubditos, que en ninguna maniera per-
mittan tal, ni conſientan vſar de ſemeiā-
tes terminos, antes las que tuuieren ne-
ceſſidad de ſu amparo ſe pongan en caſas
honradas a donde ſean bien trattadas,
y reſpettadas, y que hauyendoſe de trat-
tar de ſus caſamientos ſean llamados ſus
parientes de entrambas partes, y ſe en-
tiende dellos ſeparadamiente el matri-
monio, que mezor les eſta, y que deſpues
ſe explore la voluntad de las partes, que
ſe huuiere de caſar, y ſe procure, que ſe
effettue el matrimonio, que mas les co-
uenga, y que tampoco permitta que nin-
gunos parientes ſuyos ſe caſen en las
Tierras donde gouiernan, aunque ſean
con libre voluntad de los parientes, pues
nace dello el miſmo enconueniente, que
de dar el gouierno a naturales, pues por
los parientes, que por eſta via ſe cobran,
ſe pueden tener por tales nueſtros mini-
ſtros, aunque ſean ſtrangeros, iunto con
lo que a eſto ſe ſigue de la affettion, que
en tal caſo ſuole torcer el camino de la iu-
ſticia, nos ha parecido encargaros a vos
miſmo, y que inuiolabilmēte ſe oſſerue,
y cumple tambien en eſſe Reyno, dando
noticia dello a los Tribunales, y Conſeios
del, paraque entiendan nueſtra volūtad
como tambien olgaremos, que lo entien-
da todo el Reyno por la ſatisfacion que
creemos, che ternan deglio, que aſſi con-
uiene à nueſtro ſeruicio buen gouierno
ſuyo y ſubditos del. El Rey.*

Qui quidem ordo conformis eſt
diſpoſitioni *iuris Canonici*, & ad
eiuſdem confirmationem emanaſſe
18 dī, ne libertas † ipſa matrimoniorum
impediatur, eaque liberè fieri poſſint,
in-

inter viros, & mulieres ſub eorum iuriſdictione degentes, maximè diuites, vel ſpem magnæ hæreditatis habētes, qui magiſtratuum maximè ſupremorum minis, & pęnis inuiti coguntur cum eorum conſanguineis, & amicis matrimonia cōtrahere, vt expreſſis verbis in dicto decreto 9. continetur; idemque † ad euitanda multa ſcandala, quæ inde oriri conſueuerunt, pro quo faciunt tradita *per Pet. de Gregor. Tholoſ. lib. 9. de Repobl. cap. 1. num. 45. & ſeq. quem ſequitur Regner. Sextin. lib. 2. de regal. capit.* 11. *nu.* 83. maximum enim eſſet abſurdū ſi Prorex, cuius officium proprium eſt facere iudicium, atque iuſtitiam, & liberare de manu opprimētium, & calūniantium ui oppreſſos, ipſe idem calumniaret, & opprimeret, prout aliquando experientia docuit, in tātum
120 † quod ſi dubitaretur de ſubductione voluntatis puellarum, & de authoritate, & timore cōiunctorum, ſeu Magiſtratuum, conſueuit per Proregem ipſum ſtatui locus tutus dictis puellis, ad notat. per tex. *in l.* 1. *C. de nupt. & ibi gloſ. in verb. arbitrium, & Ioan. Fab.* ſubdens legem illam approbare mandata Magiſtratuum, qui ponunt puellas ad manum ſuam, & faciunt inhibitiones, ne copulentur in matrimonium, idemque poſt *Petrum de Bellapert. Odoffr. Bald. Fulgoſ. & alios in d. l.* 1. *tradit Do. de Pont. de poteſtat. Proreg. tit. de aſſenſ. ſuper Dot. in rubr. num.* 48. *cum ſeq. & eſt melior text. in cap. cum locum, de ſponſal. ibi, quo circa mandamus, quatenus puellam, de cuius matrimonio vētilatur quæſtio, in domo, in quam nibil eam timere oporteat facias honeſte teneri, donec prædicta cauſa terminata fuerit, quē text. ad hoc notat Couarr. de Sponſal. par.* 2. *cap.* 3. §. 6. *num.* 2. *ſequitur Azeued. in notabili conſ.* 37. licet id poſſit etiam Epiſcopus *ad text. in dict. cap. cum locum vbi Butr. de ſponſal. Gennenſ. in prax. Archiep. cap.* 15. tum quia de iure diſpo-
121 ſitum eſt, quod † officiales, & Magiſtratus prohibentur in Prouincia, quam adminiſtrant, & in loco officij vxorem ducere oriundam, vel ibi domicilium habentem, ad text. *in l. ſi qs officium, & l. qui in prouintia ff. de rit. nupt. l. vnic. C. ſi rect. Prouint. Gregor. Lopez in l.* 2. *tit.* 14. *gloſ.* 12. *part.* 4. *Do. Mar. Mut. ſuper d. cap.* 22. *Regis Iacobi num.* 64. *Matthienſ. dialog. relat.* 3. *cap.*
122 31. *num.* 1. qui † ampliant etiam in filijs per iura ſupra relata, *Surg de Neapol. illuſtr. cap.* 17. *num.* 8. ſubdens id Imperialibus catholiciſque iuſſionibus etiam inhibitum eſſe Magiſtratibus, eorumque filijs inconſulto Principe, ratione cōcuſſionis, & officij authoritatis, quæ in ſubditorum necem verti poſſet, ad text. *in d. l.* 1. *C. ſi rect. prouint. Capibl. de Baronib. pragm.* 9. *num.* 34. *Matthienſ. dialog.* 3. *relat. cap.* 31. *Simanc. de Republ. lib.* 8. *cap.* 33. *Regner. Sextin. lib.* 2. *d. cap.* 11. *num.* 44.
123 vbi limitat † in ſponſalibus per text. *in d. l. ſi quis officium ff. de rit. nuptiar. & eſt conſilium Anchar.* 21. vel ſi ceſſaret mętus, & violentiæ præſumptio, vel niſi officialis eſſet oriundus eiuſdē loci, vel ſi poſt magiſtratum finitum ſponſa conſentiat, & in alijs caſibus de quibus per Matthienſ. in loco citato; quandoquidem ceſſantibus caſibus prædictis nulli dubium eſt, quod
124 † matrimonia libera eſſe debent, nec impediri valent, ad tradita latiſſimè *per Gregor. Lopez in loco citato, Palat. Rub. in cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor. & poſt alios dixi in deciſ.* 163. *num.* 17. *cum ſeqq. par.* 2.
125 Vigeſimoprimo infero, quod † in Regno, vbi ex diſpoſitione capit. volentes conceſſa eſt feudatarijs licentiā alienandi feuda etiam titulata, reſeruato iure prælationis Domino Regi infra bimeſtre curſuro à die notitiæ ſibi

ſibi datæ, hoc inquam in caſu ſufficiet
notitia data Do. Proregi, adeo quod
eo elapſo excluditur Rex à retractu, ita
dixerunt *Boniorn. & Io. Aloyſ. de Sept.*
in expoſitione d.c. volentes, & ibidē Cā-
net. in ver. quod ſi Princeps, vel Prorex
fol. mihi 200. *Ant. Xibec. in conſilio adi-*
to pro Regia iuriſdictione, num. 81. *Palat.*
Run. in rub. de donat. inter vir. & vx. §.
9. n. 6. vbi ex Archid. in c. Reatina eccle-
126 *ſia, 63. diſt.* ait, quod † ſi cōſuetudo eſt,
quod mortuo prælato, denuntietē eius
mors Principi, & requiratur eius con-
ſenſus, vt Canonici eligant Epiſcopū,
vel Prælatum; ſi Rex eſt extra Regnū,
ſufficit hoc denuntiare Viceregi, & di-
xi *in conſilio impreſſo poſt primam partē*
Decifio. nu. 75. & ſeq. eo maxime, qa
127 † in huiuſmodi materia eādem pote-
ſtatem habet, quā ipſe Rex, *Milanēſ.*
dec. 8. nu. 56. & 72. lib. 1. Cannet. in lo-
128 *co citato, fol.* 207. ſubdens, quod † licet
Prorex haberęt (prout nō habeē) prohi
bitionem expreſsā alienādi, verū poſ-
ſet cōſentire alienationi feudi factæ à
feudatario, & ꝑlationē remittere, qa
nō dē vere alienare, poſtq̄ feudū eſt iā
alienatū, & nō eſt pęnes Regē, ſed pę-
nes aliū, & ꝑ ꝯſequēs agiē de remit-
tēdo tātūmodo ius q̄rendū, nō aūt ius
q̄ſitū, nā vt alias dicebā *poſt And. Mila.*
129 *& D. de Pōt.* vaſſalli nō tenenē ꝑquire-
re Regē abſentē à Rege, ſed ſufficit cū
Regis Vicario oīa agere, ēt ea, quæ re-
quirunt ſpeciale mandatum, *Capib. de*
Baronib. prag. 3. nu. 137.
130 Vigeſimo ſecūdo infero, qđ † Prorex
in Regno cōſueuit dare formā feudis,
vt dixit *Milanēſ. ī dec. 8. n 56. lib. 1.* alle-
gās *And. & alios*, licet nō poſſit infeu-
dare, ſm *And. ī d.c. Imperialē, n. 13. &*
ibidē Affl. q. 16. n. 10. & in c. 1. de cōtrou.
feud. Cannet. in c. volentes, ver. at nō eſt
otioſum, n. 5. fol. mihi 207.
131 Vigeſimo tertio infero, quod † Pro-
rex ī Regno remittit tertiā partē deci-
mæ Regi cōpetētis ꝑ alienatione feu-
dorū, & dixit *Pet. de Gregor. de conceſſ.*
feud. p. 8. q. 16. tit. de decim n. 29. Et an
hoc caſu præiudicat Regi in retractu,
vide *ī conſil. impreſſo poſt 1. part. deciſ.*
mearum, nu. 72. & 73.
132 Vigeſimoquarto infero, quod ſi Pro
rex recedat a Ciuitate aīo redeūdi, di-
mittēdo familiā in Regali Palatio ſo-
litę habitationis, hoc in caſu eius Cō-
ſiliū pōt eo abſente cās terminare, vt
tradit *Doct. Cerda. ī ſuo veriloq. c. 1. §. 2.*
ver. y la otra ſi ſalido, & poſt alios dixi-
mus ſupra hoc eodē lib. c. 3. nu. 57. neq;
abſens dici poterit, ad tex. *in l. lex Cor-*
nelia, §. demū, ff. de iniurijs, l. hæres ab-
ſens, §. perinde, ff. de iudicijs, quando-
quidem pręſumiē habere aīum redeū-
133 di ad locū vbi retinet familiā; ſed † ſtā-
tibus priuilegijs hui⁹ Vrbis Panormi,
Meſſanę, & Catinę ſemper fuit ꝯtrium
ſeruatū, nam Regia Tribunalia, abſen
te Prorege abſtinēt ſe ab adminiſtra-
tione officij, niſi poſt triduū poſt eius
receſſū; licet cōcurrente conſenſu Ci-
uitatis cōſueuit triduum prędictū per
eūdēmet Proregē prorogari, qđ ego
ſemper cōſulerē, cū in beneficiū ipſius
Ciuitatis reddaē, hēc Tribunalia Re-
gia, ibi reſidētia, quoniā cā concurrūt,
ibidē plures Regnicolę pro ſuis litib⁹,
id qđ redūdat in vtilitatē gabellarū, &
ciues in iudicijs appellationū, & cauſis
fiſcalib⁹ nō coguntē recedere, relinquē-
do familias; intantū quod dicere con-
ſueui priuilegia hmōi in odium ipſiuſ-
met Ciuitatis verti, q̄ q̄dē licet publi-
cā reſpiciāt vtilitatē, malè audiunē ab
officialibus earūdē Ciuitatū, ob eorū
particulare intereſſe, & qa non ita am-
plā haberent poteſtatem propter pręe-
ſentiam ſupremorum Tribunalium,
& ob id ipſi viderint.
134 Vigeſimo quinto infero, † quod
Prorex non poteſt ab officio ſuſpēde-
re officialem aliquem, ſeu magiſtra-
tum, qui titulum à Rege habeat, ſine
expreſſo eius mandato, ad text. *in l. 2.*
C. de

C. de offi. Præfect. Prætor. Auguſt. ibi, nō amouendi, vel puniēdi habeat ptātē, & tex. ī l. 1. §. adminiſtrationē, C. ut omn.
135 *iud. tā ciuil. q̄ crim.* vbi habetˀ, qđ † niſi ī caſum fugę nō pōt carcerari officialis,
136 q adminiſtrauit Prouinciā, & qđ maculā læſæ maieſtatis incurrit Iudex, q deponit officium, & adminiſtrationē ſine licentia Prīcipis, quod ēt habetˀ *in Auth. ſi vero, eo. tit. & in §. neceſſitatē, in Authen. vt iudices ſin. quoq. ſuff. n. 3. Bart. ī l. ſi quis forte, §. ſi quos, ff. de pæn. vbi allegat tex. in l. ſolent, §. ſicut, ff. de offi. Procōſ. Alber. ī l. ſi quos, C. de offic. Præfect. Prat. orient. n. 3. Pariſ. de Put. de ſindic. ī ver. ptās, fol. mihi 372. Capibl. prag. 5. de Baro. n. 87. Auil. in c. Prat. c. 4. in verb. ſea obligado, n. 39. in ſi. Cerda in verileq. c. 1. §. 2. fol. mihi 14.* vbi
137 † ampliat non obſtāte clauſula (alter nos) adiecta in priuilegio, & ſubdit ita fuiſſe determinatū in cā propria, & pariter audio, qđ fuit p Catholicū Regē noſtrū per literas declaratum de anno
138 1606. de mēſe Martij, qđ † non poſſit Prorex procedere ad carcerationē ꝯ iudices M. C. Patrimonij, & Cōſiſtorij, nō obſtāte, quod aliàs ꝯrium fuiſſet ſeruatū, ex quo de eo notitiā non habuerat, licet eas nō viderim, cū nō reperiāt ī Regno exequtoriaſę, ſed ita credēdū eſt, cū ſint Regij Cōſiliarij, p tex. *ī l. ſi. C. vbi Sena. vel clariſſ.* ī quo deciditˀ, q aliquis Patricius, vel alius, quē vrbicariæ ampliſſimæ ſædis adminiſtratio illuſtrauit, vel q magiſterij ptātis ſudoribus clarus factꝰ eſt, nō poſſit accuſari, niſi corā Principe, vel cui Princeps cōmiſerit, idēq. probatˀ *in l. ſi grauius, C. de dignit. lib. 12.* ibi, *ſuperilluſtribus qdē nobis ſuggeri iubemus, ſup cæteris uerò quadā minore dignitate decoratis ad tuæ referri culminis notionē, l. in ſacris, C. de proxim. ſacr. ſcrin. l. cubicularios, C. de Præpoſit. ſacr. cubicul. l. ne ad diuerſa, C. de ſilentiar. l. ex eo, C. de agent. in reb. l. 1. & 2. C. de Comit. Conſiſtor. eod. lib. 12. l. ne quiſquam, in princ. ff. de offic. Proconſul. & legat. §. volumus, in Auth. vt iud. ſin. quoq. ſuffr.* ibi, *volumus autē quod ſi officiales, & iudices, q de Principis cuſtodia emanāt, deliquerint in Prouintia, debet de hoc ad Principem referri per Præſidem,* quidquid ibi, dixerit *Bart. & Angel.* in officialib. mi-
139 noribus; hæc enim poteſtas iudicandi aduerſus viros Sęnatorij ordinis, & de Regio Conſilio, ipſique Proregi aſſociatos ad Regnum gubernandum, eſt de regalibus Principis, & eius ſuperioritati, & ſupremiſſimę poteſtati reſer-
140 uatis, quæ † pęnes Regem ipſum reſidet velut in fonte, à quo fluit, & refluit poteſtas, & omnis iuriſdictio (vt ſæ-
141 pius diximus,) in tantum quod † aliàs in Regno contra aliquos, ex ſupremis magiſtratibus vidimus particulares à Rege nominatos Viſitatores, & ita pariter ſeruatum in Regno Neapolitano tempore regiminis Comitis Mirādæ, in quo ob inquiſitionem, quę fiebat contra Ducem Sanctę Agathę rationum ſcribam, fuit nominatus Viſitator Conſultor Thaboada Regni Siciliæ, & hodiernis temporibus contra quoſdā miniſtros illius Regni acceſſit Sænator Salamanca de Sænatu Mediolani; idem pariter euenit ī eodē ſtatu Mediolani, nā contra Sænatorē Seſe fuit miſſus Regens Salamanca, tunc Regius Conſiliarius Regni Neapolitani, & ita paſſim quamplures cauſæ, quæ agitatæ fuerunt ꝯ huiuſmodi magiſtratus reperiunˀ auocatæ ad ſupremū Italiæ Cōſiliū corā Dn̄o Rege,
142 licet † in hoc Regno contrariū ꝯ plures alios practicatū viderim, & ſi non ita ſupremos, ſed de Regio Conſilio, vt ſunt Iudices M. Curiæ, Prothonotarius Nepita, Magiſtri Portulani, Procuratores Fiſcales, & alij huiuſmodi, qui corā M. C. fuerūt inquiſiti, cōdēnati, vel abſoluti, qua nihilominꝰ cōſuetudine ceſsāte, ſi forte vti talis ꝯ Re

X giam

giã ptātē ſubſtineri pōt,neſcio qua tō-
ne ɀ iū practicari poſſit ɀ iura aperta,
& DD.ſupra relatos,q̄uis minime du
bitãdū erit,quìn D.Prorex,vniuerſalē
hēns iuriſdōnē,& męrū & mixtū Impe
riū ī Regno, abſq.delictorū, & pſona-
rū diſtīctione,hoc facere poſſit,ad tex.
*ī l.ſi ī aliq̄,et ibi,gl.ī ver.oīum,ff.de of
ſi.Procōſ.*ibi,*cū pleniſſimã aūt iuriſdōnē
Procōſul habeat oīū partes,q Romæ qua-
ſi magiſtra⁹,uel extra ordinē ius dicūt,
ad ipsū ptinēt*,ex quo tex.infert *ibi Bal.*
143 *n.5.* qđ † Procōſul eſt Gñalis Viſitator
totius Prouītię,& nō tollit hęc cōmiſ-
ſio gñalis per aliq̄ cōmiſſionē ſpecialē,
qa oī alij intelligit cōmiſſū tanq̄ ſub
eo,& *ibidē ī §. cū pleniſſimã,n.3.* ſub-
144 dit,q † oēm iuriſdōnē hēt in oēs de ſua
Prouintia ēt maiorē oībus poſt Princi
pē,& eſſe notãdū,*ad tex.ī l.4.ff.de off.
Præſi.*& ſic rōne hmōi ampliſſimę ptā-
tis pōt informationes recipere ad effe-
ctū,vt Principi referat,ad tex. *celebrē ī
d.l.2.C.de offi.Præf.Præt.Aug.*ibi,*Præ-
fectus Prætorio Auguſtalis extraordina-
riorū ſub ſe iudicū examinãdi flagitia,et
ſup his referēdi,uō amonēdi, & puniēdi
ptātē hēt,& tex.ī Auth.de mãdat.Prin-
cip.col. vlt.* ibi, *quatenus inueſtigare de
hoc,et examinare cū oī ſubtilitate,et cau
thela,& vbi cōſtiterit nūtiare hoc,ſi for
te digna Inquiſitione ſint pſona,& addu
ci ad hãc faliciſſimã Ciuitatē, & pœnas
ſuſtētare,quas lex de talib⁹ cōſtituit.*nec
aliter poſſet Prīcipi referri cãæ ſtatus,
niſi habita pri⁹ īformatione, vt innuit
*tex.in d.l. cubicularios, cū ſimilibus ſu-
pra* relatis, & facit melior, *tex. in §.ſi
quis aūt Authen. vt iudic.ſin.quoq.ſuf-
frag.* ibi, *Epiſcopi, & Prouintiæ prima-
tes praces ad nos dirigant exponētes cin-
gulum habentis delicta, nos enim hæc co-
gnoſcentes dirigemus in Prouintiam hoc
examinaturum,&c.*neq.aliter delicta
exponi poſſent, niſi de eis conſtiterit
per ſummariam informationem, idē-
que confirmat *text. in d.§. volumus,*
ibi, *licentiam ei damus examinare vio-
lentias*, & poſt *Farinaz. in tit. de car-
cerib. quæſt.27. num. 5.* diximus *in de-
ciſ.* 188. *num.* 28. *lib.* 2. id quod ma-
ximè procederet ſi periculum eſſet in
mora,vt pòſt *Gugliel.de Cun. ī l.fin.de
rer.diuiſ.* docet *Bald.in c.1.n.5. qualit.
deb.iur. vaſſ. dom.fidel. quem* ſequitur
*Iacob.de Sanct.Georg.in l.eſt receptum,
lect.1.nu.5. ff.de iuriſd.omn. iud. Greg.*
145 *Lop.in l.16.tit.4.p.3.* Sed † hodie in Re
gno ceſſare videtur difficultas prædi-
cta,nã ī prouiſione,& titulo Illuſtriſſ.
& Excellentiſſ. Ducis Oſſunæ, vĩ hoc
expreſſè prouiſum, vt ɀ officiales Re-
gios poſſit procedere ad capturã,& cō
dēnationē,ibi,delīquētes,-& culpabi-
les quoſcūq.etiã officiales noſtros pu-
niendo,& caſtigãdo, & meritis pęnis
plectēdo, idēq. in titulo eiuſdē aui in
Regno Neapolitano olim Proregis di
ſpoſitū tēpio,vt apud *Marc.Ant.Surg.
de Neap.Illuſt.c.14.n.15.fol.mihi* 128.
niſi per inſtructiones ſecretas aliud di-
146 ceret;qñquidē & † ſi in priuilegijs Pro-
regū,tam ampla ptãs dari cōlueuerit,
vt vix ex clauſulis generalibus ibi ad-
iectis adſit caſus, ad quem eius pote-
ſtas extendi prohibeat.nihilominus p
ſuam Catholicã Maieſtatem dantur
Secretę quædã inſtructiones de caſi-
bus,in quib. procedere,aut manū im-
ponere liceat,abſq.ſpeciali Regio mã-
dato,& refert vidiſſe Valētię(*Cerda.in
d.verſiloq.c.1.* §.2. & nouiſſimè notat
*D.de Pont.in princ.tract. de poteſt. Pro-
reg.tit.1.nu.2.& §.4.num.5.*vbi ptātē
prędictã ſupremã intelligit,& ordina-
riã,ēt in exorbitantibus, quatenus ne-
ceſſaria erit ad cōſeruationē Regni,&
beneficium Reipublicę vtilis,& q̄uoli-
bet opportuna, vt in codē titulo decla
ratur, & ante eum adnotauit *Vinc. de
Ann.in c.1.§.quidam vaſſallus,nu.*253.
non autem ad caſus Principis reſerua-
tis,de quibus ſupra diximus lib.3.c.4.
147 Vigeſimo ſexto infero, quod † Pro-
rex

rex poteſt de criminibus, & pęnis gra-
tiā facere, dũmodo adſit partis remiſ-
ſio vt clarè colligiť ex eius titulo, ibi, *et*
vbi deſit partis ĩſtātia pœnas tā ciuiles,
q̃ criminales, & alias quaſuis remittere,
relaxare, & condonare, prout nos facere
poſſemus, ſecus aũt ceſſante ptāte p̃di-
cta, vt diximus, *ad Indult. c. 2. n. 15.* &
nouiſſime tradiderũt *Iban. de Bard. de*
offi. gubern. q. 5. n. 51. Portol. ĩ vèr. Rex,
n. 291. cum ſeqq. refert, & ſequitur *Seſe*
de inhib. inſt. c. 1. §. 5. n. 10. licet ex cau-
ſa Reipublicæ vtili, & neceſſaria, id ēt
parte nō remittēte fieri permittať, vt
dixit *And. in c. 1. ĩ verb. committentiũ,*
n. 73. et ĩ §. ſimiliter quæ ſint regal. Vic.
de Ann. in c. 1. de vaſſal. decrep. ata. §. q-
148 *dam vaſſallus, n. 252.* eādemq. ptātem
alijs magiſtratibus dare cōſueuerit *Ca*
ran. de Bel. exul. ĩ prin. D. de Pont. in tit.
de prouiſ. fier. ſolit. §. 4. nu. 4. Sed hoc
149 nō ſēper fieri debere arbitror, ſed rarò,
nā aliàs eēt facilitas ad delinquēdũ, vt
notat idē *And. ĩ loco citato, Luc. de Pē.*
ĩ l. 1. n. 57. C. de deſert. lib. 11. D. de Pōt.
ĩ tract. de poteſt. Proreg. ĩ titu. de prouiſ.
fier. ſolit. §. 4. n. 7. vbi poſt *Ann. in loco*
150 *citato,* ait nullas fuiſſe aliàs † declaratas
gratias factas à Proregibus abſq. par-
tis remiſſione, ēt quod diceret (ſaluo
iure partis) vel cum clauſula (vt infra
certũ terminum remiſſio obtineretur)
quia eſſent ꝯ leges, & publicā vtilitatē;
151 ſicut neq. pōt † facere gratiam de pecu-
nijs, & reditibus regijs, vt dixit *Came-*
rar. in cap. Imperialem, fol. mihi 77. de
prob. feud. alien. per Fider. Anton. Cor-
ſett. de poteſt. reg. p. 1. nu. 18. quod in
Regno prouiſum eſt, per *Pragmaticam*
152 *vnicam tit. 40. lib. 2.* vel † de pœna iu-
dici, vel parti applicanda, ex ordine
Regio dato de anno 1591. c. 9. neq. fa
153 cere gratiā de bonis vacātibus, tractis
liguminum, & alijs huiuſmodi gene-
ris, nec de alijs quibuſcunq. rebus ad
fiſcum pertinentibus, ex ordine Regio
dato ſub die 18. Septembris 1610. vel
154 admittere ad compoſitionē delinquē-
tes non conſulto Rege ex diſpoſitione
Pragmatica Imperialis, §. 1. fol. mihi
155 334. ſicut etiā nec † reſtituere famæ,
Capibl. de Baron. prag. 6. nu. 91. nec ag-
156 gratiare † condemnatos ad remigandũ
ex ordine dato d. anno 1597. c. 1. quā-
uis malè ſeruetur, & multa aliàs in ꝓ-
poſito diximus *ſupra lib. 3. c. 4. n. 103.*
& ſeq. & cap. 7. per totum; Sic ēt pote-
157 rit † delinquentibus, bannitis, ſeu for-
iudicatis ex cauſis ſibi benè viſis ſaluũ
conductum cōcedere, ſm diſpoſita in
pragma. 6. de ſent. Bannit. & forindicat.
maxime ex ſpeciali ptāte ſibi tributa,
ibi, *inſup guidatica criminũ, & delicto-*
rũ ſaluoſcōductos, &c. & faciunt notat.
p Seſe ĩ d. §. 5. n. 70. D. de Pōt. ĩ d. tract.
tit. de diuer. prouiſ. ĩ rub. de ſaluocōd. n. 1.
& ſeq. cũ clauſula tñ, ne ad loca deli-
ctorũ accederēt, vel vbi partes offenſæ
domiciliũ facerēt, de quo *p Farin. ĩ tit.*
de inqſit. q. 6. n. 5. Theſa. dec. 21. licet pe
158 nitus † ſit ꝓhibitũ ĩ cauſis nefandi, vt
exp̃ſſe diſponit Regia Pragmatica no
159 uiſſima, q̃uis ptātē p̃dictā alteri cōce-
dere nō dēat, nec ad hmōi cōceſſiones
deuenire, abſq. maxima cā, vt prouiſũ
eſt p Regiā Maieſtatē, ex ſpecialib. lite
ris datis de ann. 1591. c. 17. rñdēdo alijs
literis Illuſtr. Comitis Albę, ibi, *de los*
guidaticos an ſido muy cōforme a raſon, y
a bueſtro buō Zelo ordenar, que el Strati-
co de Meſſina, ni otra perſona, que nos, los
pueda dar, y aſſi ſe guardera de aqui ade-
lāte inuiolabilmēte, y ſe algũ ſe allare
dado por el dicho Stratico de Meſſina, ò
Prator de Palermo por las preſētes le re-
uoco, y quero, que no cōcedais eſta facul-
tad por cauſa ni razon alguna a naida, y
que ſolo quede reſeruada a vos, encargā-
dos mucho no vſeis della, ni cōcedais gui-
datico alguno ſin particular, y gran cau-
ſa, que para ello haia, pues lo cōtrario es
notorio agrauio de las partes intereſſa-
das, y muy contrarie ala buona ammini-
ſtration de la Iuſtitia.

160 Vigeſimoſeptimo infero, qđ † Pro-
rex in Regno indicit ferias, ad text.
*notab. in l. ſi in aliquam ff. de offic. Pro-
conſ.* & diximus *ſupra lib. 3. cap. 4.*

161 Vigeſimooctauo infero, qđ † Pro-
rex nõ debet cauſas ab ordinarijs auo
care, & alteri ſine iuſta cauſa delegare
vt dixit *Dom. Carol. Tapp. in conſtitut.
ſtatuimus num. 11. fol. mihi 252. D. de
Pont. de poteſt. Proreg. tit. de deleg. cauſ.*
vbi valde exclamat contra huiuſmo-
di delegationes, quæ fiunt per Prore-
ges auferẽdo cauſas à proprijs tribu-
nalibus, quod in Regno prohibitum
eſt ex ordine Regio, & aliqua tetigi-
mus *ſupra lib. 3. cap. 4. num. 251.*

162 Vigeſimonono infero, quod † dum
Illuſtriſſ. & Excellẽtiſſ. Prorex in ali-
quam vrbem accedit, tunc in loco vbi
reſidet omnis iuriſdictio ſilet, & ad
ipſum deuoluitur, vt in Magiſtro iu-
ſticiario cum Mag. Curia prouiſum
eſt per Conſtitutionem Regni, incip.
honorem debitum, quæ cõformis eſt
diſpoſitioni *l. fin. cum ſimil. de offic.
Proconſul. Dom. Carol. Tap. in d. conſtit.
honorem debitum*, ſubdens quod prædi
ctam preheminentiam adhuc detinet
163 Magna Curia Vicariæ, idque † intel-
ligit quando Prorex ipſe, vel totum
Tribunal accederet, ſecus ſi vnus tan-
tum ex iudicibus adueniret; in Regno
tamen ſi in loco cõceſſum reperiatur
merũ, & mixtum imperium, eo caſu
Prorex cum alijs Tribunalibus con-
currit cum ordinario, & habet locum
ius preuentionis pro quo facit elegãs
tex. *in l. in hac vbi gloſ. in verb. publi-
care, C. de donatio.* & ita practicatur.

164 Trigeſimo infero, quod † Prorex in
caſu infirmitatis, abſẽtiæ, vel alterius
impedimenti ex cauſa probabili, vel
neceſſaria prouenientis poteſt in Re-
gno alterum in officio ſubſtituere, vt
dixerunt *Hoſtie. & Abb. in cap. clericus
de offic. Vicar. Bald. in Margarita in
verb. Vicarius, Apoſtill. ad Bald. in l.
aliquando num. 3. de offic. Procõſ. Alex.
in rubr. ff. de offic. eius*, vbi ait quod
omnes dicunt, quod iſti Rectores nõ
poſſunt ſibi eligere Vicarios, niſi in
caſu impedimenti, *Anchar. in cap. 1. de
offic. vicar. gloſ. in clem. 1. in verb. vica-
rios de regula. vbi Boniſa. num. 34. Bal.
in l. quiſquis C. de Epiſco. & cler. Bart.
in l. obſeruare num. 3. & 5. de offic. Pro-
conſ. Aniles in cap. Prator. 4. in gloſ. iu-
ſtitia num. 7. Conrad. in Templ. indic.
lib. 2. cap. 6. titul. de Vicar. Epiſ. num. 9.
Franc. Marc. deciſ. 317. num. 18. par. 1.
Marant. de ordi. iudic. par. 4. diſtin. 5.
num. 19. & 22. Auendan. de exequen.
manda. cap. 3. num. 1. & 5. verſ. Tertio
limita. Couar. lib. 3. variar. reſolut. cap.*
165 *20. num. 4.* quod quidem † generale eſt
in omnibus Rectoribus, & poteſtati-
bus locorum ordinariam habentibus
iuriſdictionem, prout eſt Prorex vt
ſupra diximus in prima illatione, qui
poſſunt in caſu neceſſitatis alios ſub-
ſtituere ad not. *per Bald. in cap. ſi quis
deceſſerit num. 2. Si de feud. fuer. contr.
inter Dom. Bolognett. latè in rub. ff. de
off. eius num. 59. verſ. ſi vero*, eorumq.
ſubſtitutio durat etiam poſt mortem
*Iacob. de Sanct. Georg. de feud. in verb.
vicarius num. 132. Auend. d. cap. 3. nu.
3. Molin. de primog. lib. 1. cap. 25. num.
11. & 12.* & in ſpetie de Prorege tra-
diderunt, *Petr. de Gregor. in conſ. 73.
num. 7. vol. 2. Capic. deciſ. 151. D. Mar.
Mut. ſuper Conſuetud. Panorm. cap. 68.
num. 82. Marc. Anton. Surg. de Neapol.
illuſtra. lib. 1. cap. 25. num. 31. Dom. de
Pont. in conſ. 55. nu. 45. lib. 1. & latius
in tract. de poteſt. Proreg. tit. de aſſenſ.
Reg. §. 5.* vbi refert ita iudicatũ, & cõ-
ſuetudine receptũ eſſe, prout idem te-
ſtatur *Regẽs Carol. Tap. lib. 2. iuris Re-
gni, tit. de Official. in Regno Conſtitue.
nu. 16. fol. mihi 127. vbi etiam Afflict.
num. 3. circa finem*, & quamuis regu-
166 lariter † Magiſtratus etiam ſupremi
vicarios ſibiconſtituere prohibeantur

ad

ad text. *in auth. nulli de defenſo. Ciuit.*
Bart. in d.l. obſeruare, & Bal. in d.l. ali-
quãdo de offic. Procõſ. & in l.1.§.à Præ-
fectis, ff. de leg.3. Iac. de S. Georg. de feu.
*in ver. Vicariuſq. perpetuus, n.*14. ma-
ximè inſpecta magnitudine negotij,
ſecundũ *Innoc. ĩ c. fi. §. is autẽ cui, de of-*
fic. deleg. cum ſimil. adductis *p Capic. ĩ*
*d. dec.*151. *& ibi Addent. nouiſſ. Iac. de*
Belu. ĩ d. auth. nulli, vbi notat nõ poſſe
Iudicẽ, generalẽ Vicariũ per prouin-
tiã, neq. in aliqua terra ſubſtituere, *Al-*
*uar. in Spec. Pontif. Imper. & Reg. c.*54.
*ſub nu.*35. *Marc. Anto. Surg. c.*25. *in fi.*
cum alijs traditis *p D. Tap. ĩ loco citato.*
Eorum tñ opinio minimè procedit ĩ
caſu impedimẽti, vel neceſſitatis, vt di
xit *Bellug. ĩ tit. de Curia rub.*1. *nu.*4. 11.
& 14. *& ibi addit. Borell. & ĩ rub.*9. *&*
167 25. *§. ſepiſſimè*; quinimo † in caſu prædi
cto, nec aſſenſus ſuperioris expectãdus
eſt, *c. vlt. vbi Abb. de eccl. ædifi. Redoa. de*
reb. eccl. nõ alie. q. 4. *§. quãdo n.*1. *cũ ſeq.*
vel ẽt vbi concurreret publica vtilitas,
q̃ neceſſitati æquiparatur *d. c. fin. de ec-*
cl. ædif. vel adeſſet cõſuetudo Vicarios
conſtituẽdi, *Card. ĩ clem.*1. *q.*19. *d. offi.*
*vica. Alex. ĩ d. rub. de offic. eius, nu.*18.
*Auẽd. de exeq. mãda. lib.*1. *c.*3. *n.*5. *Cor-*
*rad. ĩ templ. iud. lib.*2. *&* 6. *nu.*13. *D. de*
*Pont. d. conſ.*55. *nu.*47. *&* 54. vbi teſtat̃
de ſimili cõſuetudine ĩ illo Regno, nã
Dñ Carolus Lanoia Prorex ſubſtituit
Comitẽ Sanctę Seuerinę, Dux Aluæ
Cardinalem de la Cueua, & de Mar-
chione Mondexar, qui filiũ ſubſtituit
teſtatur *Surg. d. c.*25. *n.*31. *& ibi add.*
*Germani, fol.*444. quæ refert ſubſtõ-
nem factã à Don Petro de Toledo in
perſonã Aloyſij eius filij tertiogeniti;
idẽ pariter euenit tp̃e Regiminis Co-
mitis de Lemos, qui tã in caſu abſen-
tię, dũ Romam pergeret pro pręſtan-
da obediẽtia Clementi VIII. Sum-
mo Pontifici nomine Catholici Phi-
lippi III. Regis noſtri noui ſucceſſo-
ris in Regno, q̃ etiã infirmitatis ſubſti
tuit in Locumtenentẽ Don Franciſcũ
de Caſtro eius filiũ ſecundogenitũ, q
poſt mortẽ patris ẽt dę mandato Re-
gio gubernauit, vt teſtant̃ *D. de Pont.*
*in d. §.*5. *nu.*1. *cum ſeq. & D. Tap. in lo-*
co citato. Illud idem practicatũ ſepiſ-
ſimè fuit in Regno noſtro, nam Dux
Montisleonis infirmatus ſubſtituit in
Præſidem Comitem Borrelli eius fi-
lium, Don Ferdinãdus Gonzaga di-
ſceſſurus à Regno aĩo non redeũdi di-
miſit Marchionem Licodię, & vtraq.
ſubſtõ fuit à Rege approbata; Mar-
chio Piſcariæ infirmus elegit Comi-
tem Landriani, & eo mortuo Rex ap-
probauit, vt per literas Regias in
Regno exequutoriatas ſub die 20.
Decembr. 1571. Marcus Antonius
Columna ad Inſulam Melitę profe-
cturus ſubſtituit Principem Scillæ, &
nouiſſimè Dux Machedę infirm⁹ ſub-
ſtituit in Præſidem Don Georgiũ de
Cardines eius filiũ primogenitũ, & eo
mortuo ſuffecit, vſq. ad aliud manda-
tũ Suę Catholicę Maieſtatis, qui ẽt ob
mortẽ ſequutã gubernauit, & fuit ſi-
militer eius electio à Rege approbata
per literas datas ſub die 12. Februarij
1602. & nedũ in Proregibus, verũ ẽt
168 † in Præfecto generali claſſis Cæſarcę,
nã Andręas Doria ſubſtituit Ioanne-
tinũ, de quo per *Menoch. cõſ.*99. *n.*48.
*lib.*1. *& cõſ. ſeq. Crauet. conſ.*859. *vol.*5.
in tantum quod ex iſta conſuetudine
ſic per plures vices recepta clara reddi-
169 tus p̃ſens illatio, eo maximè † ex clau-
ſula adiecta in Viceregio titulo, in quo
concedit̃ illa poteſtas, q̃ alij Proreges
prædeceſſores facere, & exercere con-
ſueuerũt ad tradita per *Doct. ĩ l.*1. *ff. de*
*leg.*1. idemq. Rex veriſimiliter fuiſſet
conceſſurus, ne Regnum Rectore ca-
reat, *c. fi. de offi. Vicar. ĩ* 6. *c. inſpicimus*
de reg. iur. eo. lib. And. ĩ d. c. Imperialem,
per tex. in l. cum plures, §. nimium, ff. de
adminiſtratu.
Et licet in hac vltima ſubſtõne Du-

cis

cis Maquedæ, quæ facta fuit cum vo-
to Sacri Conſilij, multa fuerint pet
Doctiſſimos aliquos eiuſdem Sacri
Conſilij in conttarium adducta, &
eodem modo votatum, ea tamē orie-
170 bantur † ex duabus Regijs Pragmati-
cis Regis Ioannis, per quas prouiſum
eſt, quod mortuo Prorege, Magiſter
Iuſtitiarius, & Sactum Conſilium te-
gimen Regni habeant, donec aliter
fuerit pet D. Regem mandatum, quæ
quidem ceſſare videbātur, ex quo ho-
die officium Magiſtri Iuſtitiarij erat
extinctum, & cōſequenter defecerat
iuriſdictio per ipſas translata adnot.
per Bald. in cap. vno delegatorum nu. 5. verb. & nota. & Barbat. ibidem nu. 33. de offic. deleg. nec ſufficiebat Sacrum
Conſilium ſine Magiſtro Iuſtitiario,
quia ſtant loco duarum perſonarum,
& quamuis iungantut perdictionem
(&,) non ſufficiebat maior pars, ſed
requirebatut conſenſus vtriuſq. ſecū-
dum *Abb. in conſ. 57. num. 1. & 2. lib. 1. per text. in l. ſi quis titio ff. de vſufr. accrexe.*

Nec obſtate videbatur, quod hodie
aderat Locumtenens magiſtri Iuſti-
tiarij qui eſt Pręſes Mag. Reg. Curiæ,
171 in quē vt † à Rege creatum tranſeunt
regulariter omnes cōmiſſiones illi fa-
ctæ, cuius vicem gerit, vt dixit *Affl. in conſtit. ſtatuimus, de offic. Magiſtr. Iuſtit. Io. de Plat. in l. ex eo, num. 3. C. de agent. in reb. lib. 12. Auil. ī cap. Prat. 4. num. 5. & dixi in deciſ. 52. nu. 7. par. 1.* nam dictum fuit quod iſta præto-
gatiua cōpetebat Magiſtro Iuſtitia-
rio ex ſpeciali priuilegio, & in ſignum
præheminentię, quæ tranſite non po-
tetat in Locumtenentem, *glo. in clem. paſtoralis, in verb. ſuccedens, de re iudicat. Roman. ſingul. 417. vbi latè addi.*
172 prout † in Capitulo, quod ob mortem
Epiſcopi ſuccedit in iutiſdictione, &
adminiſtratione in locum Epiſcopi,
non tamen in his, quæ cōpetunt Epi-
ſcopo ex ptærogatiua, & iure ſpeciali,
vt dixerunt *Doctores in cap. verum, de for. compet. Franc. Marc. deciſ. 801. nu. 7. lib. 1.*
173 Hæc aūt minime meo iudicio
ſatisfaciebāt, quandoquidem talis fa
cultas regendi Regnum mortuo Pro-
rege non competebat Magiſtro Iuſti-
tiario ex natura officij, ſed ex iure ſta-
tutario ſuperueniente longè poſt cō-
ſtitutū dictum officium Magiſtri Iu-
ſtitiatij, ideoque neque competere vi-
detur ipſius Locumtenenti, vel alio
ſubrogato, vt voluit *gloſ. notabilis in verb. ex omni cauſa, in l. certi conditio, in princ. vbi Bart. & Iaſ. num. 27. ff. ſi cert. pet. Marſil. de bannit. in verb. ſubrogantur num. 6. Soc. iun. conſ. 90. nu. 9. vol. 4. Surd. in tract. de alim. quaſt. 21. Lanar. conſ. 66. in fi.* ſed veritas eſt qđ
poteſtas prædicta competere diceba-
174 tur ipſi Magiſtro Iuſtitiario vti illi, q
erat pręheminentior officialis alijs de
cōſilio, eorumque caput, & digniot,
ad notat. *per Bar. in l. 1. ff. de alb. ſcrib. cap. ſi epiſcopus, & cap. ſi quis epiſcoporum, diſtinct. 18. Innoc. & Alb. in cap. 2. de his quæ fiūt a maior. par. cap. Cardi. conſ. 150.* & huiuſmodi authoritas
etiàm hodie ineſt ipſi Locumtenenti,
175 qui † pariter caput eſt omnium de Sa-
cro Conſilio, & ſuptemus omnium
aliorum Magiſtratuū poſt Illuſtriſſ.
& Excellentiſſ. D. Proregem; & ſic in
vtroque videbatur militare tatio alle-
gata, verùtamen teſolutio fuit, quia à
centum abhinc annis in circa, cōſtitu
tiones prædictæ, † & ptagmaticæ in-
terpretatæ fuerant, vt tantummodo
locum ſibi vendicarent, quando mor
tuus fuiſſet Prorex nulla facta pro-
uiſione de Præſidente, ſeu Locumte-
nente in eius vita, quo caſu Locum-
tenens Magiſtri Iuſtitiarij cum toto
Sacro Conſilio Regni regimen habe-
re deberet, quamuis † ego ſemper cō-
ſulerem Proregi, vt in huiuſmodi ca-
ſu oīno prouideret de Præſide, acce-

dente

dente tamen voto Sacro Conſilij, vel eius maioris parte, de quorum præiudicio agi videtur, iuxta ea, quæ habentur *per Doctores C. de pact.* tum pro bono pacis, & pacifico Regni ſtatu, ad tex. *in cap. niſi eſſent, vbi Abb. de præbend. cum ſimil.* tum etiam ratione futuri ſcandali euitandi, ex his, quæ tradit *Felin. in cap. nihil cum ſcandalo, de præſump.* ſiquidem Sacrum Cōſilium in plura capita diuiditur, ex quibus de facili orirētur quamplures diſcordiæ in votando, & diſſentiones inter eos, & ita diminueretur eorum authoritas, & poteſtas eluderetur, & neruus iuſtitiæ torpeſceret, & melius
178 eſt † entia diſponi, & gubernari per vnū Præſidem, quam per plures conſiliarios ad tex *in cap. in apibus. 7. q. 1. ibi, & vnus rector, D. Auguſtinus lib. 2. de ciuit. Dei, & D. Thomaſ. de regim. Princip. lib. 1. cap. 2. Doctores in l. 2. §. nouiſſimè, ff. de orig. iur. Canoniſt. in cap. vnam ſanctam, de maiorit. & obedient. Petr. de Greg. Tholoſ. par. 3. ſyntag. iur. lib. 47. cap. 15. num. 24. Simāc. de Republ. lib. 2. cap. 5. & lib. 3. cap. 2. & 3. Gomez. in l. 40. taur. num. 6. Abb. & Nauarr. in cap. nouit, de iudicijs, Azeued. in rubr. tit. 2. num. 216. lib. 6. latè Bonadill. lib. 1. politic. cap. 1. ſub nu. 14. vnde D. Hieronymus Epiſt. 4. dicebat, Grues vnam ſequūtur, Imperator vnus, Iudex vnus Prouinciæ, Roma duos fratres ſemel Reges habere non potuit, & Parricidio dedicatur, in naui vnus gubernator, in domo vnus dominus, in quouis grandi exercitu vnius ſignum ſpectatur, cum ſimilib. de quibus latè per Roderic. Suarez. in l. quoniam in prioribus, in declaratione legis Regiæ limit. 11. C. de inoff. teſtam.* & facit (licet ad aliud propoſitum) id, quod notabiliter tradit *Seneca in lib. 2. de Ira, ibi,*
179 *Inter † iſtos, quos togatos vides, nulla pax eſt, alter in alterius exitium leui compēdio ducitur: nulli niſi ex alterius damno quæſtus eſt, fœlicem oderunt, infelicem contemnunt, maiore grauantur, minori graues ſunt: diuerſis ſtimulantur cupiditatibus, omnia perdita ob leuē voluntatem, prædam capiunt.* Quę quidē omnia facile (ni fallor) euenire ſolent, ſed in Sacro Conſilio huius Regni, in quo tam doctiſſimi, & religioſi viri adminiſtrant, pœnitus ceſſare videntur, & quidem, vt experientia docuit, tam apud Romanos antiquos, quàm modernos vnius regimē omnes alias Monarchias anteceſſerit, de quibus apud *Feneſtell. de Magiſtr. cap. 1. Patricium de Republica cap. 1. tit. 1. Petr. de Greg. in d. cap. 15. & Bonad. poſt Simanc. in locis citatis,* qui plures alios recenſent.

180 Trigeſimoprimo infero, qđ † Proreges vti procuratores Regis alienare poſſunt abſque ſubhaſtationibus, nā tales venditiones habentur, ac ſi factę fuiſſent ab ipſo Rege, ad tex. *in l. 1. ff.*
181 *de offic. procurat. Cæſar.* & † dum Princeps contrahit, habetur vt priuatus, Doctores, & præcipuè *Caſtrenſ. in l. princeps ff. de legib.* ideoq. non requiruntur ſollēnitates, quę in priuatorū contractibus neceſſariæ ſunt, *Iacob. de Sanct. Georg. de feud. in verb. Princeps,* ſubdens ita ſemper fuiſſe ſeruatum, & in Prorege dixerunt *Afflict. in conſtit. Regni doana, in 7. notab. Minad. in conſtitut. in aliquibus notab. 5. num. 7. refert, & ſequitur D. de Ponte in conſ. 53. num. 9. & 16. vbi teſtat͂ ita iudicatum, & conſ. 49. num. 79. & 84. & in tit. de his qui feud. dar. poſſ. lect. 8. num. 14. Fab. de Ann. conſ. 56. num. 25. volum. 1.* quo loci aduertit, qđ aliud ibi hodie ſeruatur ex particulari ordine Regio.

182 Trigeſimoſecundo infero, † quòd Prorex poteſt vt ſuſpectus recuſari, ad text. *in l. ſenatuſconſulto, de offic. Præſid. & in l. qui iuriſdictioni, ff. de iuriſd. omn. iud.* & in Prorege Regni Neapolis conſuluit *Port. Imol. conſ. 9.*

vol. 2.

vol. 2. Idque fuit determinatũ per literas regias, vt dixi in *deciſ.* 151. licet
183 † nõ ſit ſuſpectus in delegãdo, vt poſt ibi traditur deduxit *Menoch. in conſil.* 1159. *nu.* 6. *vol.* 12.

184 Trigeſimo tertio infero, quod† abſente Rege triennalis pręſcriptio non obſtat contrã Fiſcum, cum ad effectũ vt currat, aduerſarij pręſentiã requirat, *ad tex. in conſtitut. Regni, cõſuetudinẽ, vbi Afflict. nu.* 4. *Andr. in cap. praterea, nu.* 6. *in fine de cap. Corrad. Canett. in c. volẽtes verſ. at opere pretium eſt diſcutere nu.* 20. *fol.* 27. *idem Affl. in tit. ſi de feud. defunt. fue. cõtrou. in* 4. *notab. nu.* 1. *vbi eum Ottan. Bãbac. in eius eruditiſsimis cõmentarijs in cap. ſi quis per triginta, qua.* 10. *n.* 71. ſubdens quod non ſufficiet pręsẽtia D. Proregis; iſti enim actus per quos pręſcripta inducitur inueſtitura fieri debẽt cum eo, qui de nouo poſſet facere nouas inueſtituras, & ſi tali caret authoritate cõtrariũ eſt dicendũ, *Alex. conſ.* 136. *col. penul. lib.* 1. *per tex. in l. item veniunt* §. *petitam il* 2. *de petitio. hered. clem. cautã in verb. ſpecialiter de elect. Camerar. in cap. Imperialẽ, col.* 2. *verſ. illud tamẽ fol.* 8. *de probib. feud. alien. per Feder. Vinc. de Ann. ſing.* 199. vbi refert
185 ita iudicatum, nam † Proreges cõfirmatorias inueſtituras tantum, & alienationibus aſſenſum pręſtare poſſunt vt ſupra diximus; donare tamen prohibentur, cum eorum mandatum, etiam ſi eſſet ad vendẽdum, prout aliquando fieri cõſueuit, nõ extendatur ad donandũ & infeudandũ de nouo titulo donationis *l. diligenter ff. mãda D. Bãbac. in loco citato*, qui tunc cõcedit pręſumptam oriri poſſe inueſtituram, quãdo eadem expreſsè ab eo-
186 dem fieri potuiſſet, ne plus † operetur fictio, quàm veritas ipſa contra text. *in l. adoptio de adopt.* & alia cumulans explicat *Vincent. de Anna in rubr. de vaſſall. decrep. ata. num.* 450. *cum ſeq.*

187 vbi ait quod† in Regno data etiã poteſtate in perſonam Proregis, euenire minimè poſſet, quod Proreges permaneãt in Regno per annos triginta.

188 Trigeſimoquarto infero, qđ † Prorex in Regno conſueuit non obſtante diſpoſitione Regię Pragmaticæ iudices in ſuſpectos declarare, & alios ſuo loco ſubrogare, quando ex aliquibus cauſis ſibi bene viſis conſtaret de aliq̃ua ſuſpitione, licet non eſſet de caſibus contentis in ipſa Pragmatica, vt dixi *in deciſ.* 151. *num.* 99 *part.* 2.

189 Trigeſimoquinto infero, qđ † Prorex nõ poteſt alienare iuriſdictionem Regiam, niſi cum expreſſo mandato *Vinc. de Ann. in Conſtit. Diua memoria num.* 73. *& ſequ.* vbi refert ita iudicatum, & ita practicatur ſtante ſpeciali ordine Regio, ſicut nec poſſunt per eos alienari bona demanialia *ex prag. vnica tit.* 40. *de Reb. reg. eur. non cõced. tom.* 2.

190 Trigeſimo ſexto infero, quod† Prorex plures creat Magiſtratus, ad not. *per Capic. dec.* 136. *Cabed. dec.* 21. *p.* 2. *Franc. Marc. dec.* 795. *vbi addent. ad Capic. moderniores recenſent*; licet nõ ſint de ſupremis, quia à Rege tantum eliguntur, ad nominationem tamẽ Proregis, vt copioſè explicat *D. de Pont. in tit. de elect. official. per totum, & in* §. 5. quo
191 loci ponit etiam † quæ obſeruare debeat Prorex in nominationib. faciendis, maximè in perquirẽdo perſonas habiles, vt expreſsè prouiſum eſt per ſpeciale Regiũ decretũ in hoc Regno.
193 Hinc eſt aduertendum, quod Prorex eligendo minores, videtur diſpẽſare, & iuribus contrarijs derogare, vt de
194 Vicarijs Imperatoris, q. Proreges dñr, *vt ex Bal. cõſ.* 262. *vol.* 1. tradit *Reſta. de Impera. q.* 106. *nu.* 1. *Crauet. conſ.* 958. *num.* 4. *vol.* 5. maximè ſi actus aliàs nõ valeret, vt ibi per eum *nu.* 6. *D. de Pont. dec.* 27. *& diximus ſupra lib.* 2. *c.* 5. quæ
195 † quidem electio durabit etiam finita admi-

adminiſtratione ipſius Proregis, ſi fa-
cta fuerit ꝑ annum, vel biennium iux-
ta formam capitulorum Regni; aliàs
196 ſi ad beneplacitum ipſius Proregis, fi-
nito eius officio expirabit, vt conſuluit
*Io. Cald. ſub rub. de reſcrip. cōſ. 3. Gemin.
in c. ſi gratioſè de reſcrip. in 6. vbi etiam
Bal. cum alijs* relatis *per Capic. dec. 136.*
quem ſequitur *Cabed. dec. 21. nu. 1. &
ſeq. p. 2.* vbi refert ita iudicatū, & limi-
197 tat quando † à Rege fuiſſet confirma-
198 ta Proregis, idēq. † dicēdū erit de offi-
cijs vacaturis poſt aduentum ſucceſſo-
ris, *Vinc. de Franc. dec. 393. Cāecr. var.
reſol. lib. 3. c. 15. n. 54. & ſeq.* & dixi ſu-
pra *lib. 1. c. 25. nu. 19.* pro quo etiā facit
Cap. 29. ſub Imperatore Carulo V. quod
inde fuit confirmatum in c. 5. per Ca-
tholicum Philippum II. Regem de
199 anno 1591. Sicut etiam † non pōt Pro-
rex ſine cauſa reuocare officialem ele-
ctum durante adminiſtratione, vt ſcri-
pſit *Gugl. de Bened. ī c. Raynutius ī ver.
duas habēs filias, n. 40. de teſtam. D. Ca-
rol. Tap. de conſtit. Princip. cap. 9. nu. 91.*
vbi teſtatur ita fuiſſe determinatum in
Collaterali Conſilio Neapolitano, &
dixi ſupra *lib. 1. cap. 25.*
200 Nec † pariter incōmēdare poterit offi
cia Regia vacātia niſi in caſu, quo Re-
gale Patrimonium detrimētum pate-
retur, *ex prag. 1. & 2. de commend. offic.
nu. 2.* quo caſu nec ſalariū competit ex
particulari decreto Regio, maximè ſi
habeāt collegas ex ordine Regio dato
Liſbonæ per literas ſub die 1. Octobr.
1581. cap. 33. ibi, *No embargante, que
como deçis no ſe os offreſca encounenien-
te en la encomienda de los officios, que no
fueren ſolos, lo dexareis de azer confor-
me à mi orden. y podreis encomēdar quā-
do vacaren ſolamēte los que no tuuieren
collegas, y fueren ſolos por la neçeſſitad,
que has de quen adminiſtre eſtos tales of-
ficios entretanto, que ſe prouean.* ſicut ēt
201 prouiſū eſt ī beneficijs eccleſiaſticis de
iure patronat⁹ Regio ex literis Regijs
datis anno 1591. capitu. 6. an autem
202 † poſſit Prorex mandare, quod officia-
lis Sindicatus, & liberatus, non obſtā-
te abſolutione poſſit iterum ſindica-
ri, vide *Dom. de Pont. dec. 26.* & dicam
infra libr. 6.
203 Trigeſimo ſeptimo infero, † quod
Prorex prouidet de Balio feudatarijs
minoribus, quando per patrē illis non
fuit prouiſum, vel is ex aliqua cauſa
ceſſaret, ad tex. *in conſt. in aliquibus, ī
fi. vbi ſcribentes,* & concordat *c. 32. ſub
Iacob. Rege vbi D. Mut.* eleganter mul-
ta recollexit in materia, idēq. cōfirmat
*in cap. 388. ſub Alfonſo Rege, D. de Pōt.
in tract. de poteſt. Proreg. titu. de diuerſ.
prouiſ. Rubr. de Balio dād. fol. mihi 505.*
204 *& in dec. 20.* ſicut † etiam Tutores, &
Curatores pupillis, & minoribus do-
nat, & loco præmortuorum alios ſub-
rogat, & creat, argum. *eorum, qua no-
tantur latiſſimè per Guttier. de tutel.
par. 1. cap. 16.*
205 Trigeſimo octauo infero, † quod
Prorex creat milites, eoſq. ſolitis ſol-
lemnitatibus nomine Regis armare
poteſt, dummodo tali munere digni
206 ſint, nec non, † & deputat Capitaneos
ad militum cohortes faciendas *Calic.
de fiſc. dubit. 8. ſub num. 18. prærog. 121.
126. & 139. D. de Pont. in tit. de diuer.
prouiſ. Rub. de milit. fol. mihi* 507. vbi
207 cętera tradit † ī propoſito, quæ Proregi
conueniunt non vti Proregi, ſed vti
Capitaneo Generali in Regno, de quo
208 † titulo decorantur hodie Proreges in
Italia, & paſſim in alijs Regnis, quam-
209 uis † a ſententijs, & prouiſionibus
factis a Prorege vti Generali Capita-
neo appellatur ad eum vti Proregem,
vt ex multis concludit *Oliba. de iur. fiſ.
c. 4. n. 63. cum ſeq.* idq. committere cō-
ſueuit ipſius Illuſt. Conſultori.
Trigeſimonono infero, quod Pro-
210 rex † concedit ſaluamguardiam in be-
neficium vaſſallorum Baronū, ne à do
minis indebitè vexentur, vel contra

illos de facto procedat, etiam pro de-
lictis antiquis inconſulto Principe, vt
tradit *Gugl. de Cune. in l. apertiſſimi, C.*
de ind. Henric. Boic. ī c. ad hæc de reſcrip.
maximè ſi eſſet Sindacus, qui fortè li-
tigaret cum domino pro vniuerſitate,
ad not. *per Bal. ī l. 1. C. ſi qua cum præd.*
poteſt. Iacob. de oper. col. 3. verſ. item do-
minus Pet. de Greg. de conceſſ. feud. p. 8.
q. 16. rub. de iur. boni tract. nu. 6. qui lo-
quit ī Prorege, *D. de Pōt. de diuerſ. pro-*
uiſ. rub. de inſig. nu. 13. Auend. de exeq.
mand. lib. 1. cap. 11. num. 3. Bonad. lib.
2. polit. c. 16. nu. 126. vbi gloſ. alios al-
211 legat, & ī hoc † caſu licet Principi vnū,
vel plures eximere à iuriſdictione ali-
cui conceſſa, *ad text. in l. vnica, C. de*
offic. Com. ſacr. pat. & in dict. l. 1. §. il-
lo, C. ſi quacumq. præd. poteſt. l. fin. C.
de erog. milit. ann. gl. ī l. ſi maritus, la 2.
§. proinde, in ver. cognitionem, ff. ad l.
Iul. de adult. Guid. Pap. deciſ. 62. Gram.
dec. 104. Cancer. var. reſol. lib. 2. c. 2. n.
167. in fi. & lib. 3. c. 13. nu. 160. Capibl.
de Baron. prag. 3. nu. 73. Gail. obſer. 17.
lib. 1. Marc. Ant. Surg. de Neap. illuſt. c.
25. ſub nu. 31. Clar. in §. fi. q. 47. verſ.
ſed nunquid, Oſaſc. dec. 88. Neniz. conſ.
83. Natt. conſ. 237. nu. 2. & ſeq. Menoc.
de arbit. caſ. 338. Io. Ant. Lanar. conſ. 5.
nu. 13. Ioſeph. Seſe de inhib. inſt. Arag.
212 *c. 4. §. 4. nu. 20.* vbi † ampliat etiam in
cauſa ciuili, ſed hæc raro concedendæ
213 † ſunt, & non ſine maxima cauſæ diſ-
cuſſionis, per Conſiliū Magnæ Curiæ
214 audito Barone quādo † quidem a vaſ-
ſallis, huiuſmodi ſaluæguardiæ pro-
curantur, vt imperioſè viuant in illa
Terra dominos paruifaciendo, vt ex-
perientia docuit, id quód benè cogno-
uit Illuſtriſs. & Eccell. Dux Oſſunæ,
qui ſtatim quod in Regni regimen ap
pulit, ne dum huiuſmodi conceſſiones
oīno prohibuit, ſed & de pręterito cō-
ceſſas reuocauit; liber enim extat adi-
tus ad Principem, cum vaſſalli à dño
215 opprimuntur, licet † ceſſante poteſta-
te expreſsè in priuilegio ipſius Prore-
regis cōceſſa, nō poſſet ipſe ſaluaguar-
dias, & protectiones concedere, vt di-
xi ſupra *lib. 3. cap. 4. nu. 417. in fi.*
216 Quadrageſimo infero, quod † Pro-
rex concedit licentiam armandi naui-
gia, quæ maria diſcurrant, ad tex. *in l.*
vnic. C. de claſſic. lib. 11. vbi Doctores, et
in l. 1. C. vt arm. vſuſ. inſc. Princ. cod. lib.
de quo in Regno adſunt *pragmatica*
Imperiales, §. 13. *& literæ* regales, &
aliæ particulares conſtitutiones id ve-
tantes ſub pœna confiſcationis bono-
rum, ad notat. *per D. Borel. de præſtāt.*
Reg. c. 75. nu. 34. & ſeq.
Quadrageſimo primo infero, quòd
217 † Prorex poteſt ex iuſtis cauſis ſibi be-
ne viſis, & Reipublicæ neceſſarijs ſub-
ditos malæ vitæ, & famæ maximè la-
trones à Regno eijcere, & relegare ſub
pęna triremium, vt dixit *Marc. Anton.*
Surg. de Neapol. illuſt. c. 18. nu. 19. ver.
poteſt tamen. Do. de Pont. in tit. de pro-
uiſ. fieri ſolit. in princ. nu. 11. licet id ſoli
Principi competat, vt notauimus *lib.*
3. c. 4. n. 227. nam pro bono Regni re-
gimine, quæcumq; etiam exorbitantia
Proregi conueniunt, vt ſupra dixi ex
218 *Vinc. de Ann. & alijs*, idemq; † procedit
in perſonis rixoſis, ad notat. *per Auen-*
dan. lib. 2. de exeq. mandat. c. 6. num. 14.
219 etiam † quod authoritate ipſius Prore-
regis, ſeu alterius Magiſtratus pacem
feciſſent, ad notat. *per Andr. in c. 1. §. in*
ſuper nu. 56. de prohib. feu. alien. per Fi-
der. idem de Pont. in tit. de his, qui feud.
dar. poſſ. lect. 9. n. 16.
Quadrageſimo ſecundo inferó, qđ
220 † Prorex ex ſpeciali poteſtate ſibi in
priuilegio demandata, cōcedit literas
exequutoriales omnibus, & quibuſcū-
que priuilegijs, reſcriptis, & literis Re-
galibus, ab extra Regnū venientibus,
ea prius recognoſcendo, & recognoſci
faciendo, ſi forte aliquid cōtineant in
præiudicium Regię iuriſdictionis, ſta-
tus, & bonorum ipſius Regalis Patri-
monij

monij, intantum quod nec intimati,
vel notificari in Regno exiſtentibus,
aut alio modo exequi prohibentur, &
hoc tum ex particularibus cõſtitutio-
nibus,& ex antiquiſſima cõſuetudine,
& obſeruantia, cuius memoria homi-
num in contrarium non extat, quàm-
ẽr ex diſpoſirione iuris, ad tex. in l. fin.
ff. de iuriſd. omn. ind. & in clem. Paſto-
ralis, de ſent. & re indic. c. ſi quando de
reſcript. c. licet, de for. compet. Abb. in c.
cum ex eo, de penit. & remiſſ. Couarr.
pract. quaſt. c. 35. & 36. vbi ex pluribus
id comprobat, Affl. in pralud. conſtitu.
Regni, q. 18. & dec. 24. vbi ita ſeruari
ait in Hiſpania, Capibl. de Baron. prag.
8. p. 2. num. 2. Borel. in addit. ad Bellug.
Rubr. 6. in ver. priuilegÿs, & in tract. de
praſtã. Reg. in fi. fol. 544. vbi teſtãtur
de conſuetudine Regni Neapolitani
Amad. à Pont. in tit. quis ſit ind. in cauſ.
feud. nu. 48. Theſau. in dec. 131. nu. 4. et
ſub nu. 12. Fab. de Ann. conſ. 7. num. 28.
Auẽd. lib. 2. de exeq. mand. c. 30. Cabed.
deciſ. Luſit. 3. n. 7. Cancer. var. reſol. lib.
3. c. 14. nu. 60, Oliban. de iur. fiſ. c. 10. n.
4. Portol. ad Molin. §. alienigena, vbi ita
in Cathalonia, Aragonia, & in Regno
Caſtellæ ſeruari teſtantur, idẽq. pra-
cticari ĩ ſtatu Eccleſiaſtico, dixit Grã.
conſ. ciuil. 109. & alÿ relati per Capibl.
in loco citato, & de cõſuetudine totius
Italiæ Ferret. conſ. 1. nu. 14. & 15. Au-
guſt. Morl. tit. 2. q. 4. nu. 9. & Io. Salas
poſt Emanuel Rodriqu. Suar. & Bãn. de
legib. diſput. 13. ſect. 4. qui huiuſmodi
ſtilum in forrioribus rerminis admit-
tunt, qđ de Regno Siciliæ tradit Petr.
de Gregor. in tract. de conceſſ. feud. p. 8.
q. 7. n. 8. & generaliter de literis Rega-
libus determinat D. de Pont. in dec. 23.
221 in prin. vbi ait, quod ex cauſa rectè de-
tineri poſſunt, & expectare ſecundam,
& tertiam iuſſionem, ad tèxt. in §. &
hoc vero, ubi glo. in Authent. ut null. ind.
§. deinde in Authent. de mandat. Princ.
gl. in d. c. ſi quando de reſcript. nam pię-

222 ſumitur Princeps circũuentus, & ob
ſurreptionem conceſſiſſe, ideoq. non
ſolum poſſumus, ſed tenemur in his
Principi reſcribere, cum ita ſit ipſius
Principis voluntas; quòd iniuſta, &
ſubrectitia decreta, vel reſcripta cõſul-
tentur, etiam quod ſit demandata nu-
da exequutio, quia non intendit niſi
iuſtum facere, & quod eſt pro cõmu-
ni vtilitate, l. & ſi non cognitio, C. ſi con-
tr. ius, vel vtilit. publ. Bologuett. conſ. 3.
D. de Pont. conſ. 52. 53. & 54. eo magis
223 † cum non pręſumatur voluiſſe tertio
præiudicare, per text. in d. c. ſi quando
vbi Hoſtienſ. Panorm. Fely. & cateri Do
* ctores * communiter in c. cauſam, il 2.
de teſtib. Dec. poſt alios per illum tex. in
c. ſuper eo, nu. 10. de offi. doleg. & conſ.
157. nu. 4. Oldrad. conſ. 268. Bal. in l. 1.
num. 5. de conſt. Princip. Vinc. de. Fran-
ch. dec. 192. n. 8.
224 Hæc † tamen exequutoria fieri de-
bet infra annum, ad not. per Maſul. ad
Capic. dec. 136. Menoch. de arbitr. caſ.
204. licet conſueuerit ex cauſa ſibi be-
ne viſa per Proregem diſpenſari.
Quadrageſimo tertio infero, quod
225 Dom. Prorex eſt immunis à iuribus
Doanæ pro raubis ſuis extrahendis,
vel introeundis ex mandato Regio
exequutoriato Panormi die 20. De-
cembr. 1587.
Quadrageſimoquarto infero, quod
226 Prorex in Regno poteſt concedere re-
uiſionem ĩ cauſis criminalibus ſibi be-
nè viſis, à quibus, & à quibuſcũq. alijs
emergentibus, in Magna Curia non
comperit appellatio per capit. Ritus
151. & 169. vbi Boniorn. & de iure idẽ
tenet Canalc. dec. 10. nu. 10. lib. 1. neq;
contrarium Imperiũ ad not. per Capic.
dec. 144. & eo caſu iudices ſunt tres Il
luſtres Præſides, & Conſultor Excel
lentiæ ſuæ, qui infra certum terminũ
cauſam ipſam terminare debent, facta
prius relatione eidem Do. Proregi, vt
ex particulari ordine Regio dato de-

anno 1591.ibi, *De la appellation en las*
cauſas criminales no obſtante lo proueido
por el Rito deſſo Reyno; en los caſos que
para buena adminiſtration y deſcargo
de mi conſientia entendereis ſer conue-
niente, proueereis que haya reuiſion della
en bueſtra preſẽtia ſiendo IueZes los tres
Preſidentes y Conſultor, para lo qual por
ſer coſa nueba con paraſer de mi ſupremo
Conſeio doi particolar facultad y poder, y
quiero que la tal reuiſion ſea por lo miſ-
mos actos, y ſe haya de eſpedir dentro de
trienta dias ſin que pueda hauer proro-
227 *gation*, eſt verum quod † ſubſiſtente iu-
ſtiſſima cauſa per eoſdẽ Iudices exa-
minata, & ad eorum relationem con-
ſueuit a domino Prorege terminus p̃-
228 dictus prorogari, quæ † quidem reui-
ſio competit vtrique parti, vt fuit pa-
riter declaratum per Suam Catholi-
cam Maieſtatem, quod eſt conforme
229 iuris diſpoſitioni, quãuis † à fiſco, cui
pariter ſicut, & priuato competit hu-
iuſmodi reuiſio *ad tex. in l. 1. C. de ſent.*
contr. fiſc. lat. Carauit. Rit. 258. Anton.
de Ball. lib. 2. crimin. tractat. quæſt. 26.
nu. 13. non niſi ex cauſa euidentis gra-
uaminis à ſententijs abſolutorijs pe-
tatur, quod idẽ ſeruari in Rgno Nea-
politano teſtatur *Do. Tapp. lib. 3. iur.*
Regn. tit. de ſentent. in ſcript. proferẽd.
num. 4. in fine, Vincen. de Franch. deciſ.
148. num. 6. & 7. & notat a Pegner. dec.
Catalonia 195. in tantum quod in ſe-
cunda reuiſione parti contrariæ con-
petenti vltra prædictos D. Præſides,
& Conſultorem, ſunt etiam Iudices
tres Magiſtri Rationales Togati.
230 Quadrageſimoquinto infero, † q̃d
Prorex concedit merum, & mixtum
imperium in caſu neceſſitatis, Capi-
taneis Ciuitatum Regij Demanij, vel
alijs officialibus ibi exiſtẽtibus ad eius
beneplacitũ ex diſpoſitione *cap. 127.*
ſub Ferdinando Rege, & 70. ſub Carolo.
Quadrageſimoſexto infero, quod
231 † Prorex, nõ poteſt augere, neque mi-
nuere pœnam receptantium bannitos
vel forjudicatos, *ex cap. Regni 59. ſub*
Federico, & 421. ſub Alfonſo, licet in
receptantibus alios delinquentes hoc
ſit ipſi arbitrarium *ex capit. 464. ſub*
Alphonſo.
Quadrageſimo ſeptimo infero, q̃d
232 † Prorex concedit licentiam vaſſallis,
vt poſſint ſe congregare, & detinere
conſilium abſque licentia Baronum,
233 quod aliter prohibitum eſt abſq. eo-
rum conſenſu ſub pœna publicationis
bonorum, *ex cap. 64. ſub Rege Ioanne*,
licet ſi agatur de intereſſe Baronis, eã
concedere nequeat, niſi audito Baro-
ne ex diſpoſitione eiuſdem capituli,
pro cuius materia vide *Mandell. conſ.*
427. *Montan. ſuper pragmat. 2. de*
adminiſtrat. vniuerſ. nu. 265. cum ſeqq.
Cancer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 3. nu.
234 136. ſicut nec † poſſent Barones ipſi ſe
congregare abſque ipſius Proregis li-
centia, vt dixi *ſupra lib. 4. cap. 13. num.*
235 217. & quid in ciuitatibus Demania-
libus, vide *Afflict. in prælud. conſtitut.*
Regni quæſt. 4. Boer. deciſ. 60. num. 12.
Pariſ. de Put. de ſindicat. titul. de offic.
ſindic. verſ. pone num. 3. Caſſan. in ca-
thal. par. 5. conſid. 24. num. 196. quod
136 idem generaliter † dicendũ eſt de alijs
omnibus congregationibus, quæ abſ-
que Principis authoritate nõ permit-
tũtur, ad tex. *in l. fi. C. de iuriſ. a &t. omn.*
iud. l. 1. ff. de colleg. illic. Surg. de Neap.
illuſt. cap. 25. num. 21. cum ſeqq. qua-
237 liter † autem huiuſmodi conſilia ab
eodem Prorege confirmanda ſint, di-
xi *ſupra lib. 3. cap. 4. num. 444. & ſeq.*
Quadrageſimooctauo infero, quod
238 † forjudicati pro quocumque delicto
etiam non excluſo ab Indulto gene-
rali, vel edicto gratioſo, eorum bene-
ficio excluduntur, niſi aliud D. Prore-
gi videatur, in caſibus tamẽ ab eo nõ
exceptis, vt ex eiuſdem Indulti diſpo-
ſitione cautum eſt.
Quadrageſimonono infero, quod
Pro-

239 † Prorex non poteſt mandare qđ procedatur ad ſententiam banni pro cauſa ciuili, cum id ex Regia *Pragmatica*
240 *7. de ſentent. Bann.* non † niſi in cauſa criminali permittatur, & quãuis ſciã fuiſſe aliquãdo cõtrarium ſeruatum, attamen mihi ſemper contrarium viſum fuit, & numquam id tale Principẽ cõſulere volui, cum ſit contra formam ipſius Pragmaticæ, & particularem prouiſionẽ Domini Regis p literas datas de anno 1591. in fortioribus terminis, ſi bene perpendãtur, ibi, *Dela cautela que los acreedores vſan de accuſar criminalmente al deudor paraque por verſe libre dela accuſation y cauſa criminal condeſcenda a todo lo que cõtra el pretende el creedor; pues por prãmatica ſpecial eſta proveido a eſta calunnia, hareis que ſe guarde con tanto cuydado que ninguno ſe pueda atreuer a vſar de ſemexante eſtorſion.*

241 Quod † ſi id in ſimplici accuſatione ita per Regem prohibitum eſt, quid dicendum in ſententia bãni, quæ tot, & tanta pericula, damna, & intereſſe, tum vitæ, tum bonorũ omnium poſt ſe inducere videtur, hoc tamen ſcio, Principes in hoc non errare, ſed male conſultos.

242 Quinquageſimo infero, quod † Prorex tantum in literis, & prouiſionibus ponit, & intitulat nomen Suę Catholicę Maieſtatis, cum alijs id prohibitũ reperiatur ex Regia *Pragmat. 4. de diuerſ. reſcript.* etiam quod ſint ipſius Proregis Vicarij, *Dom. Mut. ſuper Cap. Alfon. 21. num. 5. 6. & 11.*

Quinquageſimoprimo infero, qđ
243 † Prorex concedit dilationes debitoribus ex expreſſa poteſtatẽ ſibi in titulo
244 tributa, licet † non extendantur ad debita dependentia ex ſeruitijs perſonalibus, Bullæ, Curiæ, Banci, Quindenę pendẽtis, ſiue lapſæ, locrij domus, vel contra viduas, pupillos, aut eccleſias, vt in diuerſis Pragmaticis contentis *in titul. de donat.* apparet, verum tamẽ eſt quod in Regno adeſt pariter ordo particularis Regius, ne debitoribus guidatica indifferenter concedantur, ibi, *los grandes inconuenientes que ſe ſiguen de cõcederſe guiatico a deudores, y la leſion que en ello padeſſe la recta adminiſtracion dela iuſtitia ſe ha buelto de nuebo a conſiderar y aſſi con grandes veras os encargo tengais la mano, que no ſe den los dichos guiaticos por ninguna cauſa ſeguuque antes de aora os eſta expreſſamente ordinado.*

Quinquageſimo ſecundo infero,
245 quod † Prorex tanquam ille, qui Regis perſonam repreſentat, & ea omnia facere poteſt, quæ ipſe Rex (vt alias diximus) poteſt concedere priuilegia in Regno, vt dixerunt *Oliban. de iur. fiſc. cap. 4 num. 58. Boſſ. de princip. & eius priuileg. num. 87. Cancer. lib. 3. variar. reſolut. cap. 3. nu. 329. cum ſeqq.* & ita paſſim ſeruatũ vidimus, maximè in petitionibus, quæ fiunt in Regio
246 Parlamẽto, ciuſque ratio † eſſe poteſt, quia ſicut legẽ condere non prohibetur, quinimo ſibi ex ſpeciali poteſtate permittitur, ita, & in priuilegiorum conceſſione dicendum eſt, ſecundum *Sebaſtian. de Medic. in tract. de legib. & ſtatut. par. 4. quæſt. 33. num. 4.* conſul-
247 tius † tamen eſſet, ſi ea à Dom. Rege confirmarentur.

Quinquageſimotertio infero, qđ
248 † Prorex ob atrocitatem delicti vel ex aliqua alia iuſta cauſa poteſt abbreuiare terminum anni foriudicationis, diſpoſitum per *Conſtitut. Regni, pœnam eorum, vbi Andr. & Do. Carol. Tapp.* qui ſubdũt ita ſeruari in Regno illo Neapolitano, de quo etiã per *Do. de Ponte in conſ. 69. num. 1. & in tract. de poteſtat. Proreg. in tit. de prouiſ. fieri ſolit. nu. 46. Vinc. de Franch. deciſ. 173.*
249 *num. 36. & 213. num. 35.* licet † in Regno noſtro, ex quo terminus anni fuit per Reg. Pragm. abbreuiatus ad mẽ-

ſes

ſes quatuor, nunquam tale id ſeruatũ vidi, neq. ſeruandum conſulere volui.

Quinquageſimo quatto infero, qđ
250 † Proregis iuriſdictio, quæ ordinaria eſt (vt alias diximus) ob præſentiam Regis non expirat, ita in ſpetie dixit *Oliban. in tract. de iur. fiſc. cap. 4. n. 37.*

Quinquageſimoquinto infero, qđ
251 † Prorex per loca Baronum habentiũ merum, & mixtum imperium, & omnimodã iuriſdictionẽ, poteſt deferre officiales ſuos oẽs cum baculis eorum officij erectis ratione vniuerſalis iuriſdictionis, q̃ habet in toto Regno, ad tex. *in l. 1. ff. de offic. Proconſul. Abb. & alij in capit. ex tuarum, de authorit. & vſu pall. Natt. cõſ. 580. nu. 4. Auendan. de exeq. mandat. lib. 2. cap. 21. num. 2.* & in Prorege *Cancer. lib. 3. variar. cap. 13. num. 335. vbi cæteros* cumulat.

Quinquageſimoſexto infero, quod
252 † Prorex prohibere poteſt, ne Regnũ, in quo præeſt, vel aliqua ciuitas mittat Legatos ad Regem abſque eius licentia, ex regula *tex. in l. 3. & fin. C. de legat. lib. 10. & notat Bald. in l. 1. ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. Minad. in conſtit. in aliquibus, in verb. Comitum vel Baronum, Montan. de adminiſtr. vniuerſit. pragmat. 4. num. 17. Marc. Anton. Surg. de Neapol. illuſtr. cap. 25. num. 19. cum ſeqq.* vbi ait, rationem eſ-
253 ſe, quia idem † ſtatutum eſt in præfecto prætorio, multaque notãda ſubdit in materia, Regiumq. ordinem ibi tranſcribit, ex quo ciues coguntur quærere licẽtiam prædictam, & Prorex abſque iuſta cauſa eam denegare nõ poſſet; veruntamen eſt quod ſi denegaretur, poſſet eo caſu Regnum, ſeu Ciuitas Legatos mictere ex præfato Regio decreto, quod comprobat *text. in §. ſit tibi quoque cura in Authẽt. de mãdat. Princip. & l. ſi quis decurio la 2. C. de decurio. lib. 10. vbi Io. de Plat. & Rebuff.* qui hoc expreſſe dixerunt, & no-
254 uiſſimè *Do. de Ponte in titul. de abund. ciuit. §. 7. per totum*, ſubdens quod † in iſto caſu etiam ſalarium legato debeatur, & fuiſſe iudicatum in collaterali
255 conſilio; Id † tamen ſummopere aduertendum erit, vt in huiuſmodi caſibus inſpiciatur, ſi Legatio vniuerſale cõtineat beneficium, & neceſſaria ſit, adeo quod per literas explicari nequeat nam his deficientibus poſſent excuſari tot expẽſæ pecuniarum, quæ de pauperum ſanguine extorquẽtur, & vt plurimum Deus ſcit, ſi fiant ad placitum, & pro particulari intereſſe, nulla vrgẽte neceſſitate, ſed in alio ſeculo videbunt.

Quinquageſimoſeptimo infero, qđ
256 † Prorex tãtum dat licentiam officialibus recedẽdi à loco, vbi officium adminiſtrant, *ad tex. in l. ſi quis decurio, la 2. vbi Bart. & Luc. de Penn. C. de decurio. lib. 10. l. illud ff. de offic. Præſid. Caronit. ſuper Rit. Neapol. 7. nu. 1.* vbi ait quod ibi hoc etiam cõceditur Magiſtro Iuſtitiario, & Regentibus Regiam Cãcellariam, ſed in Regno noſtro Siciliæ non niſi ab ipſo Prorege
257 obtineri poteſt; in tantum quod † aliàs faciendo officialis puniretur, etiam ſi
258 cauſa † Reipublicæ, vel infirmitatis recedere vellet, vt dixit *Pariſ. de Put. de Sindicat. in verb. ſalarium, §. ſi officialis, num. 1. & 10. verſ. vbi autem*; ſeu per noctem tãtum vellet pernoctare, vel recreationis cauſa, ſecũdum *Affl. in Conſtitut. Regni, ſtatuimus, notab. 6. Vincenc. de Franch. dec. 455.*

Quinquageſimooctauo infero, qđ
259 † & ſi officiorum renuntiatio fieri non poſſit niſi in manib⁹ ſuperioris, vt diximus *ſupra lib. 1. cap. 24. num. 11.* id tamẽ fieri nõ ſufficit in manibus Proregis, ſi officialis titulum à Rege habuerit, cum ad id eius poteſtas non extendatur, quinimo prohibitũ ſit per literas regias datas de anno 1591. cap. 4. ibi, *Tieneſe entendido que han conſtumbrado los Virreis conceder renuntiatio-*

tiationes de officios ſiendo prerogatiua
eſta que la he reſeruado ſiempre para mi,
por que no es razon, ni mi voluntad, que
ſe haga de aqui adelante, aunque ſe ha
vſado del modo que ſe ha tenido en los
diſpachios que alla ſe dan alos que ſon
ammittidos alos officios que es obligar-
lo à que dentro de cierto tiempo ottengan
de mi la confirmation; para euitar de to-
do punto a eſto, y otro daño que ſegùn he
ſido informado lo hauido es ha ſaber que
deſpues de echia la tal renuntiation ha
accaeſido morir la perſona en quien ſo
hiZo, y pretende nel renuntiante boluer
lo officio, qua ya dexo. Y quereis la mano
en que en ninguna manera paſe adelan-
te eſte abuſo de admittir las dichas re-
nuntiationes, antes para que nadie ſe
attrebe a tentarlo, hareis publicar que
qualquiera perſona que renuntiare offi-
cio aunque ſea con clauſula de ottener li-
centia, y confirmation de mi, ipſo facto
que eſto ſucceda lo pierde, y ſe tenga por
debuelto à mi Corte. Qui quidem ordo
fuit confirmatus per alias literas da-
tis Madrid. ſub die 12. Octobris 1613.
260 Idemq. † procedit in reſignationibus
beneficiorum de iure patronatus re-
gio, niſi ab ipſis cõferantur ad notat.
per Abb. in cap. ad ſupplicationem nu.
4. de renuntiat. Oldrad. conſ. 209. Fla-
min. Pariſ. qui loquitur in Prorege
Neapolis *in tractat. de reſignat. lib. 7.*
par. 1. quæſt. 9. num. 12.

Quinquageſimonono infero, quod
261 † Prorex aſſignat inſulam deportatis
vt dixit *Belluz. in Specul. Princip. Rub.*
23. nu. 7. vbi add. D. Borell.

262 Sexageſimo infero, quod † Prorex
non poteſt cõcedere licentiam facien-
di nundinas *ad text. in l. 1. ff. de nund.*
Franc. Marc. dec. 53. par. 1. Cerdan. in
Veriloq. cap. 1. §. 2. fol. mihi 14.

263 Sexageſimoprimo infero, qđ † Pro-
rex non poteſt concedere licentiam
Magiſtratibus, ſeu officialibns vt pro
aliqua perſona patrocinium, ſiue pro-
curatorium ſuſcipiãt, ex expreſſo Re-
gio mandato ſub die 8. Aprilis 1591.
ibi, *El abogar los IueZes perpetuos, bie-*
nales, annuales, Abogados fiſcales, y
otros officiales en negotios de particula-
res eſta tan defendido por prematicas,
que aun no es permittido recibir ſala-
rios atraſados en tiempo que ſon officia-
les reales, pero con todo eſſo ſe entiende
que diſpenſan muchas veZes los Virreis
a ello a inſtantia de perſonas poderoſas
permittiendoles que aboguen por parti-
culares; y por que eſſo trahe con ſigo
muchos enconuenientes, y aſſi miſmo lo
acceptar poderes para entender en nego-
tios de perſona de fuera del Reino, pro-
curereis quo de nuebo ſe probiba lo vno,
y lo otro, y quo ſe guardo inuiolabilmen-
264 *te.* Idque † ampliatur etiam in haben-
tibus ſalarium à Regia Curia, quia
non poſſunt patrocinare contra fiſcũ
ex prag. vnica tit. 7. tomo 1. pragmati-
corum, & in materia multa tradit *Aui-*
les in cap. prætor. 3.

Sexageſimo ſecundo infero, quod
265 † Prorex ex cauſa neceſſitatis poteſt
homines malæ vitæ, & famæ pro de-
lictis grauibus in carceribus exiſten-
tes deponere ſuper Regijs triremibus,
donec eorum cauſæ expediãtur, ſi ita
celeriter expediri minimè valeant, vt
ex pluribus defendit *Dom. de Ponte in*
tractat. de poteſt. Proreg. tit. de Regal.
impoſit. in rub. num. 51. & ita aliàs vidi
ſeruatum in Regno, nam etiam per
Mag. Cur. conſueuerat fieri prouiſio,
quod huiuſmodi delinquentes carce-
rati facerent proceſſum ſuper Regijs
266 triremibus; ſed † inde ſuperuenit ordo
Regius huiuſmodi prouiſionem pro-
hibens; idque ſumma cum ratione,
nam, & ſi tempore neceſſitatis multa
licita ſint, maximè ſoluta mercede ſi
veniãt liberandi, vt præſupponit *D. de*
Ponte in loco citato, negari tñ minimè
poterit, quin eorũ defenſiones per in-
directum denegentur; cum ij extra

vrbẽ,& fortè à Regno abſentes reperiri poſsīt ibi inſeruiẽdo, quo ĩ caſu vel termini ꝓceſſus eis indefenſis, & abſentib. currerent, vel ſaltim eorũ cauſas retardare neceſſe eſſet, quod rectæ iuſtitiæ adminiſtrationi minimè conuenit.

267 Sexageſimotertio infero, qđ † Prorex tenetur ſeruare mandata, & ordinationes factas à D. Rege circa Regni regimen, idq. nedum ſecundum iuris diſpoſitionem ad notat. *per Bald.* loquens in legato Papæ, qui Proregi aſſimilatur *l.1. in fin. num.6. ver. adde tamen quod legatus ff. de offic. præfect. Prat. Abb. in cap. fin. not.2. de confirm. vtil. vel inutil. Gamb. de poteſt. lega. lib. 3. tit. de poteſt. leg. circa benefi. num.70. Sanc. de matrim. lib.8. diſput.6. nu.14. & diximus ſupra lib.3. cap.3. in fin.* diſcutiẽdo generaliter de omnibus Magiſtratibus; ſed etiam quia id expreſſe decretum eſt per literas Regias datas Toleti ſub die 10. Iulij 1596. exequutoriatas Pan. ſub die 27. Auguſti eiuſdem anni, tẽpore Regiminis Marchionis Heracliæ Locumtenentis, & Pręſidis à Rege nominati, quas quidem, vti admodum neceſſarias, volui hic inſerere. *Hauiendo algunas vezes ſuccedido por lo paſſado en tiempo de diuerſos Virreis deſſe Reino predeceſſores buestros, que no ſolo no han cumplido ni executado diuerſas coſas que les he mãdado toccantes à Gouierno, iuſtitia, hazienda, y declerasion de mi preciſa voluntad en toda ſorte de negosios, pero que aun no me han reſpondido, ni auiſado del recino de mis ordines, dexando por eſſe camino deſerso el cumplimento de lo que mando con mucho deſeruitio mio, y deſautoridad de mi ſupremo Conſeio con cuia communicasion reſuelbo las tales coſas; me ha parecido preuenir al enconueniente que de continuar eſte eſtylo ſe puede adelante ſeguir con aduertiros aſtadonde, y como es iuſta y licita la repugnantia de mis miniſtros alas dichiã mis ordines, y quanto me deſplacceria quo ſe ecceda deſta regla, y aſſi os ordemo, y mando pracisſamente, que vos en bueſtro tiempo, y los que os ſuccedieren en eſſo cargo, que ſiempre que os llegare algun mandado mio en cuia exequsion ſe os repreſente enconueniense, puodais dilatarle, o dexarla de cumplir haſta auiſarme de la cauſa porque lo hazeis, y eſperar reſpueſta mia, y ſi yo mandare iuſto lo que poneis por empedimento, que toda via lo cumplais aziendo aſſi inuiolabilmente ſin mas replica, ni dilasion con aprezuimiento, que quando en eſto hay falta ſe procedera contra los que no lo cumplieren con la demoſtrasion que ſe iuzgara conuenente, y porque tome arryba ſe ſuppone eſta orden ſe entienda con vos, y con los que ſucciederen en eſte cargo, proueereis que ſe regiſtre en parte que no pueda dexar d'eſser notorio alos bueſtros dichos ſucceſſores, a fin que ninguno ſe excuſe, con la igneranzia, y me àuiſareis di hauerlo echo, pues con eſſo quedare cyerto, que ſiendo vos tan puntual, y zeloſo como ſois delas coſas de mi ſeruitio, no aura en bueſtro tiempo deſcuido de la exeqution de que à qui ſe ordena, Io el Res.*

Sexageſimoquarto infero, quod
268 † Prorex poteſtatẽ habet nomine Regis conuocandi comitia, ſeu parlamẽta cum tribus ſtatibus Regni in eo loco ſibi melius benè viſo, eaque ſollemniter celebrare, & in eis donatiua Regia, ſeu munera conſueta, vel alia ſeruitia pro Regia Curia exigere, petere, & acceptare, ac in eis alia quæuis negotia generalia, & particularia pertractare, prout expreſſe in eius titulo declaratum eſt, quæ materia parlamenti, eiuſq. magiſtratuum infra cap. 15. explicabitur.

269 Sexageſimoquinto infero, † quod Prorex veniam ætatis cõcedit *ad tex. in l.1. & 2. C. de his qui ven. ætat. Impetr.*

petr. l. denique, in princ. ff. de minorib.
Afflict. in Rubr. quæ ſint regal. num. 10.
Calic. de fiſc. dubit. 8. prærogat. 14. id-
270 que † poſitum eſt in primo gradu mix-
ti imperij ſecundum Bart. in l. imperiũ
ff. de iuriſd. omn. iud. & tradit Caſtald.
de Imperat. quæſt. 110. nu. 12. ſubdens
271 † hoc prohibitũ eſſe Iudici, vt nõ poſ-
ſit habilitare minorem in iudicio ſine
curatore contra diſpoſitionem iuris,
& ſequitur, Dec. conſ. 549. eo magis
quia id expreſſe conceditur in eius
priuilegio.
272 Sexageſimoſexto infero, qđ † Pro-
rex nomine Regis poteſt inducias in-
ter quoſcumque imponere, eaſq. im-
poſitas ad vnguẽ obſeruari facere, vt
expreſsè prouiſum eſt in eius priuile-
gio, & in Locumtenẽte Regis in Re-
gno Cataloniæ tradiderunt Calic. de
fiſc. dubit. 8. circa finem verſ. quæro vl-
terius, Michael Ferr. in 1. par. obſeruat.
Gubernat. General. Catal. obſeruat. 20.
Oliban. de iur. fiſc. cap. 4. num. 18. Fon-
tanell. de pact. clauſ. 4. gloſ. 15. nu. 120.
vbi alios allegat.
Sexageſimo ſeptimo infero, quod
272 † Prorex notarios examinatos, & ido-
neos per totum Siciliæ Regnum con-
ſtituit, licet eorum viſitatio fiat per
Prothonotariũ, vel eius Locũtenentẽ.
274 Sexageſimooctauo infero, † quod
Prorex ex ſpeciali poteſtate concedit
licentiam emancipandi, quãuis id ſoli
principi competat vt dixi ſupra lib. 3.
cap. 4. num. 433.
475 Sexageſimonono infero, qđ † Pro-
rex conuocare poteſt Barones, & feu-
datarios regios quotieſcumque opor-
tuerit, ac ſibi beneuiſum fuerit, & ab
eis feudale, ſeu militare ſeruitium exi-
gere, & contra non parẽtes, & contu-
maces procedere, de quo dixi ſupra
276 lib. 3. cap. 10. num. 432. & ſeq. nec † non
& poterit ab eis iuramentum fidelita-
tis exigere, atque recipere, vt expreſſe
in eius titulo commiſſum eſt.

277 Septuageſimo infero, quod † Pro-
rex non poteſt Capitulis Regni dero-
gore, vt infra dicã in Capit. 15. de Regni
Deputatis.

Huiſmodi autẽ Magiſtratus hodie regimen habet maximo totius Regni applauſu Illuſtriſſimus, & Excellen. Don Petrus Giron Dux Oſſunæ.

SVMMARIVM.

1 Conſultoris Domini Proregis officium vnde in Regno ortum habuit, & quare ſit conſtitutum, cum num. ſeqq.
2 Senatores omnes Regij originarij eſſe debent.
3 Conſultoris Do. Proregis officium antiquiſſimum eſt, circa quod multorum Principum exempla referuntur.
4 Princeps, licet ſapiens, Magiſtratuum conſilia amplecti debet, maximè ab illis ad hoc deputatis, licet illa ſequi non teneatur, & num. 8. & 9.
5 Officialis, & Magiſtratus non modica afficitur iniuria, quando de ſpectantibus ad eius officiũ alij conſuluntur, & de ratione num. 6.
7 Acta facta ab eo, ad cuius officium non ſpectant, omiſſo vero officiali, ſunt nulla & irrita.
10 Conſultoris Domini Proregis officium olim certam formam, & regulam non habebat.
11 Conſultoris D. Proregis officium hodie quid ſit, & in quibus conſiſtat, & de priuilegijs, & prærogatiuis, quæ ad ipſum ſpectare dicuntur, num. 12. cum ſequentibus.
12 Conſultor Domini Proregis inter conſiliarios primum locũ obtinet poſt Præſides in omnibus conſilijs, & ſeſſionibus, ampl. num. 13.
11 Conſultor D. Proregis poteſt interuenire in omnibus viſitationibus carcerũ generalibus, & particularibus.
15 Conſultor Domini Proregis poteſt interuenire Torturæ Reorum.

16 *Conſultor D. Proregis poteſt interueni-re in referenda regiorum ſecretario-rum,& referendariorum.*

17 *Conſultor Domini Proregis poteſt inter-uenire in roferẽdis, quæ illi fiunt per Auditores militum.*

18 *Conſultor D. Proregis in quibus cauſis, & conſilijs habeat votum conſultiuũ, vel deciſiuum.*

19 *Conſultor D. Proregis in rebus conſulen-dis debet ſe gerere vt Iudex, non au-tem vt fiſcalis.*

20 *Magiſter Notarius Magnæ R.C. an ſcri-pturas, & proceſſus, quos Conſultor D. Proregis recognoſcit, teneatur ad domum illius apportare, & an compe-tant ipſi aliqua iura, & num. 21.*

22 *Iudices Magnæ R.C. in cauſis in quibus nõ interueniunt Præſides, ſed tantum Conſultor D. Proregis debent ſe con-ferre, & vnire in domo ipſius Conſul-toris, declara vt ibidem.*

23 *Conſultor D. Proregis in Tribunali Re-gij Patrimonij omnibus alijs præeſt vti protector illius ſi nõ adeſt Præſes Re-gij Patrimonij, declara vt ibidem.*

Magiſter Rationalis antiquior proponit in Tribunali quæ facienda ſunt, ſi nõ adeſt Præſes, nec Conſultor D. Prore-gis, ſub num. 23.

24 *Conſultor D. Proregis licet olim ſederet in Banco, et titulum ſpectabilis ſortie-batur, hodie tamen ſedet in ſella, & appellatur illuſtris; & num. 26.*

25 *Sedere in ſella coram Principe eſt ma-ximæ dignitatis.*

27 *Conſultor Dom. Proregis in reuiſionibus cauſarum criminalium, & patrimo-nialium inter fiſcum, & priuatum, interuenit, & iudicat ſimul cum Præ-ſidibus.*

28 *Conſultor Domini Proregis in competen-tijs iuriſdictionum inter Regia Tri-bunalia, ipſe ſolus eſt Iudex com-petens.*

ARGVMENTVM.

De officio Conſultoris Domini Proregis.

CAPVT VII.

POST Proregis officium, antequam ad Regia Tribunalia deueniamus, neceſſarium eſſe arbitror, vt de officio Conſultoris Illu-
ſtriſſimi, & Excellentiſſimi D. Prore-
gis, ac Regij Patrimonij protectoris
1 aliquid breuiter attingam, Huiuſmo
di enim Magiſtratum inde ortum ha-
buiſſe credendum eſt, quod cum Re-
2 gij † ſenatores omnes originarij *ex cõ-
ſtitutionibus, & Regni Capitulis* eſſe de
beant, ijq. forſan in aliquibus rebus
nõ ſemper abſq. ſcrupulo ſuſpitionis
ob naturalitatem eſſe videantur; vnus
propterea eligeretur iuris peritus, ami-
corum, & conſanguineorum alienus,
cum quo vti exterò (Regno tamen aſ-
ſentiente) poſſit Prorex in rebus gra-
uioribus ad iuſtitiæ adminiſtrationẽ,
regiumq. ſeruitium pertinentibus cõ-
ſuli, eiuſque miniſterio, & opere paſ-
3 ſim vti; Nec † id nouum exiſtimandũ
erit, nã apud Romanos Ælius Adria-
nus ex equeſtri ordine, ac ſænatorio,
domeſticum quemdam ſænatum cir-
ca ſe habuit, ipſiuſque cõſilio, & ope-
re in bello, & pace vſus eſt, vt refert
AElius Spartian. in eius vita; Nero
quoque Senecam a conſilijs habuit,
neq. in profundum malorum proru-
piſſet, ſi eiuſdem monitionibus obtẽ-
peraſſet; ſic etiam ferè omnes Reges,
& Monarchas aliquem penes ſe Con-
ſultorem habuiſſe, cum quo grauia
pertractarent, teſtatur *Suetonius in
Auguſt.*

Auguſt. cap. 35. & de Aſuero, Alexandro Magno, & alijs tradit *Petr. de Gregor. Thol. Syntag. iur. par.* 3. *lib.* 47. *cap.* 28. *num.* 3. & licet aliquibus Excellentiſſimis Proregibus dedecus viſũ fuerit, quaſi pueris, ſeu tyronibus, aut diſcipulis, pedagogi, veterani, ſeu magiſtri loco ſibi præponere Cõſultorem, ac proinde multũ authoritatis, & potentiæ Proregibus detrahere; ideoq. eodem tãquam Magiſtratu ſibi infeſto ſæpe ſæpius vti; audiuiq. eoſdem Conſultores cõquerentes, nullum ab ipſis ſepenumero in rebus ad bonam iuſtitiæ adminiſtrationem ſpectantibus, exigi conſilium, imò & de ijs, de quibus eorum eſſent à Proregibus cõſilia inquirẽda, ab alijs exquiri Magiſtratibus, attamen eos à recto tramite
4 aberraſſe liq̃dò cõſtabit, nã† Pr̃iceps, (& ſi ſapiens,) libẽter Magiſtratuũ cõſilia amplecti tenetur, vt ex pluribus *dixi ſupra lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 42. *cum ſeq. & tradit Bonadill. lib.* 2. *Politic. cap.* 6. eoque magis in Magiſtratu ad id ſpe-
5 tialiter conſtituto, quandoquidẽ non modica affici videtur iniuria Magiſtratus ipſe, quando de ſpectantibus ad eius officium alij conſuluntur, vt dixit *Paleott. de ſacr. conſil. par.* 1. *q.* 3. *art.* 5. *&* 6. quem ſequitur *D. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. titul. de delegat. cauſ. num.* 24. ex hoc etenim lædi-
5 tur† Magiſtratuum fama, honor, & dignitas, & verè quod ipſorũ eſt aufertur de facto, & alteri datur; *ad tex. in capit. nouit, de hijs quæ fiũt à Prælat. ſin conſen. capitul. ibi, vnde non decet te omiſſis membris alterum conſilio, in eccleſia tua negotijs vti*, quem in propoſito allegat *Luc. de Penn. in l. omnes iudices*
7 *C. de decurion. lib.* 10. ſubdens q̃d† oĩa acta, & prouiſiones reduntur nullæ,
8 ac irritæ, licet† nõ teneatur eius conſilio adhærere per *text. in cap. cum olim de arbitr. Petr. de Gregor. Tholoſ. in d. cap.* 28. vbi adhoc affert dictum

Xerſis relatũ à *Valer. Maxim. lib.* 9. *c.* 5 qui Græcis Bellum indicturus, adhibitis Aſiæ Principibus, Ne viderer (inquit) meo tantummodo vſus cõſilio; vos contraxi, verumtamen memẽtote parẽdum magis vobis, quàm ſuaden-
9 dũ; idq. maximè vbi maior pars aliud determinaſſet, quãuis pluries audierim, ſemel autem in perſonã propriã expertus ſum, vt votum Conſultoris aliquo alio ex Iudicib⁹ M. C. addito; reliqua omnia iudicũ ſuffragia apud
10 Proregem ſuperaſſe, & licet† à principio huiuſmodi officium certam regulam, ſeu formam nõ habuerit attamẽ ex tractu temporis multa ſibi priuilegia gradatim attributa fuere, & maximè tẽpore regiminis Marci Antonij Columnæ, ex particularibus inſtructionibus tunc inſtitutis, & inde per Catholicam Maieſtatẽ confirma-
11 tis. Eius igitur† officiũ erit ſecreto ea omnia Proregi conſulere, eiq. ſubgerere, quæ ſibi neceſſaria viderentur in Suę Catholicæ Maieſtatis ſeruitium, ꝓ bono totius Regni regimine, & iuſtitiæ adminiſtratione, & ad regium patrimoniũ, atq. militiam Regni pertinentia, & propterea tamquam talis
12 ſupremus† Magiſtratus primum locũ habet poſt Præſides in omnibus Cõſilijs, & alijs publicis ſeſſionibus, tam
13 præſente, quàm abſente Prorege,† & adeſſe, ac interuenire poteſt in oĩbus Sacris Cõſilijs, ſiue de iuſtitia, ſiue de ſtatu agatur, ac etiam in Conſilio Magnæ Regiæ Curiæ criminali, & ciuili, Regijq. Patrimonij, tàm in cõferendis, quàm etiã in relationibus cauſarũ fiſcalium, criminalium, ciuilium, ſeu Patrimonialium, quæ fiunt corã Excellentiſſimo Prorege, ſicut etiam in Cõſiſtorio Sacræ Regiæ Cõſcientiæ, vbi de rebus patrimonialibus agere,
14 nec nõ† interuenire põt in viſitationibus carcerũ generalibus, corã Excellentiſſimo Prorege, & particularibus

15 quæ fiunt per M. C. & ſic pariter † cũ
per cãdem M. C. rei torturæ ſubijciũ-
tur; Idemque diſpoſitum eſt, dũ Pro-
16 rex † Referendarios, ſeu Regios Secre-
tarios audire ſolitus eſt; & pariter dũ
17 † Auditores militum equeſtrum, & pe
deſtrum Proregi tamquam Generali
Capitaneo cauſas militum referunt.
18 Quinimo † in ſupradictis Conſilijs, &
locis in omnibus habet votum con-
ſultiuum, præterquam in cauſis pala-
tinis criminalibus, & patrimonialib⁹,
ac in oĩbus rebus, quæ in Sacro Con-
ſilio agitãtur, in quibus habet votum
19 deciſiuũ, ĩ quo † caſu debet eſſe Iudex,
& non fiſcalis, ex particulari mãdato
20 regio, & obid tenetur † Magiſterno-
tarius ſcripturas omnes, & proceſſus,
in quibus habet votum deciſiuum, ad
eius domum traducere, ſi id expedire
ſibi viſum fuerit; quamuis alias ſcrip-
turas, & proceſſus non niſi de Prore-
gis mandato, cum ita conueniens eſſe
21 iudicabit ſibi tradi licitum erit, † abſq.
tamen iuriũ perceptione, quando non
eſſet Iudex in cauſa nominatus.
22 Hinc eſt quod † in cauſis omnibus
in quibus Præſides ob aliquod impe-
dimentũ nequeunt Pręſidere, & Con-
ſultor intereſſe debet, vnio aliorũ iu-
dicum (niſi in Tribunalibus conſuetis
fieri neceſſe ſit,) in domo eiuſdẽ Con-
ſultoris cogenda eſt, & ad eamdẽ Iu-
23 dices accedere tenẽtur, Sic pariter † in
Tribunali Regij Patrimonij ſi nõ ad-
ſit Præſes, Conſultor Pręſidet, & pro-
ponit quæ facienda erũt, vti protector
Regij Patrimonij, licet locũ Præſidis
in capite occupare nequeat, & eo defi-
ciente, antiquior ex Magiſtris Ratio-
24 nalibus, & quamuis † olim ſederet in
communi ſcamno Conſiliariorum, &
haberet titulum ſpectabilis, ſicut alij
Conſiliarij, attamen de mandato Ca-
tholicæ Maieſtatis attenta officij ſu-
premi, & negotiorum qualitate fuit
ſibi cõceſſa ſella coram Prorege, ſicut
eam habebant Domini Pręſides, quæ
25 † maximæ eſt dignitatis in præſentia
Principis, *ad tex. ĩ Auth. vt ab Illuſtr.*
26 §. 2. & conſequenter † per Regiã prag-
maticam æditam in materia titulorũ
tẽpore Regiminis Comitis Albæ Ali
ſtæ fuit cõceſſus titulus Illuſtris, & ſi
vtrumque aliàs fuerit Cõſultori Ta-
27 buadæ à Rege denegatũ, inſuper † ex
Regio decreto iudicat cũ eiſdẽ Illuſt.
Præſidibus in reuiſionibus cauſarum
criminalium, & Regij Patrimonij in-
28 ter fiſcum, & priuatum, nec non † eſt
Iudex ſolus in cõpetentijs iuriſdictio-
num inter Regia Tribunalia, quæ oĩa
ex regijs ordinationibus, ac literis ex-
preſſis eliciuntur, quæ hucuſq. circa
huiuſmodi Magiſtratus materiã ema
natæ fuerũt, eoq. officio hodie deco-
ratus eſt Doctiſſimus Don Ferdinan-
dus Matutæ.

SVMMARIVM.

1 *Magna Regia Curia eſt caput, & exemplar aliarum curiarum.*

2 *Magna R. C. ſucceſſit in locum præfecti prætorio.*

Magna R. C. ipſum Principem repræſentat, ſub num. 2.

3 *Magna R. C. quod ſeruat, omnes aliæ Curiæ ſeruare debent.*

4 *Magna R. C. dicitur Curia Principis, & veritatis, & ſecundum veritatem, & non rigorem cauſas cognoſcit, & num. 10.*

5 *Magna R. C. cognoſcit de cauſis feudalibus, & num. 16.*

Magna R. C. cognoſcit in primo iudicio de omnibus cauſis allodialibus agitãdis in qualibet parte Regni vbi fuerit reſideat, ſub num. 5. & 16. & de ratione, num. 6.

6 *Magna R. C. cum omnibus Ciuitatibus, & Terris cõcurrit cum quolibet ordinario Magiſtratu illius loci in quo reſidet, & vbi non eſt Auleris, & eſt locus*

præ-

praeuentionis, & num. 8.

7 *Magna R.C. ſi recedat a loco vbi reſidet, cauſæ omnes non expeditæ, vel cõcluſæ remanent in illo loco, ab illius iudicibus cognoſcenda, & terminanda.*

9 *Magna R.C. cognoſcit in primo iudicio de omnibus cauſis de quibus ordinarij locorum ex defectu iuriſdictionis cognoſcere non poſſunt.*

10 *Magna R.C. cognoſcit de cauſis viduarum, pupillarum, & aliarum miſerabilium perſonarum.*

11 *Perſonæ miſerabiles veluti viduæ pupilli, & ſimiles poſſunt eligere forum Principis, licet alibi reperiantur.*

12 *Magna R.C. cognoſcit de appellationibus iudicum ordinariorum ſeu delegatorum Principis, ac etiam de reuiſionibus quando non appellatur, & num. 13.*

13 *Magna R.C. cognoſcit de ſententijs conſulum Nationum.*

14 *Magna Reg. Cur. cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio.*

15 *Mag. R.C. cognoſcit de crimine læſæ maieſtatis, & de exceſſibus officialium.*

16 *Magna R.C. habet vniuerſalem iuriſdictionem cum mero, & mixto imperio in omnibus cauſis feudalibus, & allodialibus ciuilibus, & criminalibus, & vide num. 5.*

17 *Magna R.C. primum locum obtinet cæterorum Tribunalium, et præeminentior dicitur.*

18 *Præſes M.R.C. debet eſſe iuris peritus.*

Præſes M.R.C. dicitur Locumtenẽs Magiſtri Iuſtitiarij, & in eius locum ſucceſſit cũ omnibus auctoritatibus, & prærogatiuis illius, habetq; ſalarium ſcutorum mille, ſub nu. 18. & 19.

Magiſtri Iuſtitiarij officium hodie non eſt in Regno, ſub num. 18.

20 *Præſidis M.R.C. officium eſt primum in Regno, & oẽs alios Magiſtratus præcedit vti caput cõſilij, et nu. 21. & 49.*

22 *Præſes Magna R.C. licet apud antiquos præfectus vrbis ſeu prætor appellaretur, hodie tamen maiorem habet authoritatem cũ cognoſcat de cauſis appellationum totius Regni, & nu. 23.*

24 *Præſes M.R.C. non poteſt ab ipſa curia recedere abſque licentia Regis.*

25 *Præſes M.R.C. apud Hiſpanos præfectus prætorio nuncupatur.*

26 *Præſidis M.R.C. optimæ qualitates neceſſariæ, ac eius ampliſſima poteſtates referuntur, remiſſiue.*

27 *Præſes Magna R.C. conuocat ad ſe Iudices quandocumque neceſſarium, ſibi viſum fuerit, & non venientes qua pœna puniantur, vide num. 28.*

28 *Officiales ſeu Iudices non venientes tẽpore ſolito, ſeu conuocati ad Tribunal & locum officij qualiter puniantur.*

29 *Præſide M.R.C. abſẽtẽ a Tribunali, antiquior Conſiliarius ſeu hebdomodarius cõuocare facit alios collegas, & cæteros miniſtros, ampl. num. 30.*

31 *Præſidi nõ habita licentia, et cæteris Cõſiliarijs abſque legitima cauſa à Tribunali recedere non licet.*

32 *Præſes M.R.C. proponit in conſilio, & Tribunali quæ tractanda ſunt.*

33 *Præſes Magna R.C. curare debet vt negotia expediantur, & conſentire ijs, quæ à maiori parte fiunt.*

34 *Præſes M.R.C. eſt vnus ex iudicibus in reuiſionibus cauſarum criminalium.*

Præſes M.R.C. ſi in aliqua cauſa criminali ſit iudicaturus, nõ propterea redditus ſuſpectus, ex quo dicta cauſa fuit à iudicibus vẽtilata in eius præſentia, ſub num. 34.

35 *Præſes M.R.C. eſt iudex in caſu quo aliquis ex iudicibus eſt ſuſpectus, infirmus, abſens, vel mortuꝰ, aut aliter impeditus, & aſſignatur ratio.*

36 *Præſes Magna R.C. habet votũ deciſiuum in omnibus cauſis palatinis quæ in aula iudicum criminalium agitantur; ac etiam in omnibus alijs cauſis data paritate votorum; ſed quid hodie ſeruetur in Regno noſtro, & Neapolitano, & alijs locis, vide, num. 37. 38.*

38. & 39.

40 *Praeſes M. R. C. deſignat nomen iudicis in cauſis.*

41 *Praeſes M. R. C. nominat Sindicatores, Delegatos, Commiſſarios, ſeu armorũ Capitaneos, & Vicarios per Regnum, ac ipſe apponit (dirigitur) in literis.*

42 *Praeſes Magna R. C. eligit, & examinat Commiſſarios actorum iudicialium, vel cui ipſe commiſerit.*

43 *Iudices M. R. C. à Rege creantur ad nõminationem D. Proregis.*

44 *Iudices Magna R. C. dicuntur eſſe in officio ſupremo.*

Iudices Magna R. C. quales eſſe debeãt, & qui ſint eligendi, & nominandi à D. Prorege ſub num. 44. & 45.

46 *Iudices Magna R. C. de qua ciuitate, & loco eſſe debeant.*

47 *Iudicum Magna R. C. ſi vnus defecerit ob mortem, vel priuationem, an ſit alius ſubſtituendus eiuſdem Ciuitatis, cuius erat mortuus, vel priuatus.*

48 *Iudices Magna R. C. qualiter olim diuidebantur circa adminiſtrationem ciuilem, & criminalem, & quid hodie ſeruetur, & num. 49.*

49 *Praeſes Magna R. C. interuenire ſolet, cũ D. Prorex diuidit, & eligit iudices in criminales, & ciuiles, ab illis praeſtito iuramento.*

50 *Iudiciorũ ſpecies apud Romanos, & antiquos multa fuiſſe refertur, quod ẽt apud Venetos hodie ſeruare videtur: ſed in Regno noſtro, & Neapolitano ciuilis, & criminalis reperitur, n. 51.*

52 *Iudices criminales apud Romanos Triũuiri capitales, ſeu iudices quaeſtionis dicebantur, ſed cõmuniter apud DD. Iudices maleficiorum appellãtur: Iudices vero ciuiles Duumuiri litibus dijudicandis praefecti nominabantur, & num. 53.*

54 *Magna Curia criminalis praecedit ciuilem, & num. 55.*

55 *Magna Curia criminalis de quibus cauſis cognoſcat, & num. 58.*

56 *Magna Curia criminalis in quibus delictis, & cauſis tenetur facere relationem D. Proregi.*

57 *M. R. C. criminalis ſi referendã cauſarũ fiſcaliũ D. Proregi facere debeat, quae perſonae debeant interuenire.*

59 *Praeſes M. R. C. an, & quando in Aula ſedis ciuilis cum iudicibus interuenire debeat.*

60 *Magna Curia ciuilis de quibus cauſis cognoſcat, & num. 61.*

61 *Iudices M. R. C. in decidẽdis cauſis feudalibus debent eſſe quatuor, tres ciuiles, & vnus antiquior criminalis.*

62 *Iudices M. R. C. durante eorum adminiſtratione non poſſunt proſequi eorum lites, nec interim currit inſtantia.*

63 *Fiſci patronus olim Quaeſtior parricidij dicebatur.*

64 *Fiſci patroni officium ab Adriano imperatore inſtitutum fuiſſe refertur.*

65 *Fiſci Patronus à Rege tantum creatur, eiuſq; dignitas maxima eſſe dicitur.*

66 *Fiſci patronus licet olim vnus tantum in Regno adminiſtrauerit, hodie tamen duo reperiuntur.*

Fiſci patronus etiã apud antiquos duos fuiſſe dicuntur, ſub num. 66.

67 *Fiſci patroni in Regno Neapolis, ac pluribus alijs locis, duo officium adminiſtrant.*

68 *Fiſci patronorum ſi vnus adminiſtrare ex aliqua cauſa ſit impeditus, alter alterius vicem gerit.*

69 *Fiſci patronus M. R. C. praecedit patrimonialem; ac omnes, & quoſcumque aduocatos Regni etiam antiquiores.*

70 *Fiſci patronus quibus titulis decoretur, & num. 71.*

72 *Fiſci patronus rogatus incedit ſicut caeteri Conſiliarij.*

73 *Fiſci patronus coram Prĩcipe ſedet.*

74 *Fiſci patroni priuilegia, & dignitates quãplurima enumerantur, remiſſiuè.*

75 *Fiſci patronus licet olim annalis, vel biennalis fuerit, hodie tamen ad beneplacitum Regis eligitur.*

Fiſci

76 *Fiſci patronus non poteſt pro alijs patrocinari, maxime contra fiſcum.*

77 *Fiſci patroni ſalarium eſt ſcutorum ſexcentum.*

78 *Fiſci patronus debet interuenire in omnibus cauſis, in quibus agitur de intereſſe fiſci, nec ſine illo poſſunt expedire ſub pœna nullitatis, ampl. num. 79. & 81. limit. num. 80.*

82 *Fiſci patronus licet non poſſit memorialia, vel ſupplicationes Principi referre, tamen vt plurimum ad eius relationem diuerſa gratia conceduntur.*

83 *Fiſci patronus debet iura regalia, ac regiam iuriſdictionem defẽdere, & adque alia teneatur.*

84 *Fiſci patronus nõ debet ita paſſim delatores admittere, nec ita facile illos repellere licet.*

85 *Fiſci patronus non debet calumnioſas actiones inſtituere, aliàs tenetur ad intereſſe de proprio, imò grauiter puniretur, & num. 86.*

87 *Fiſci patronus tenetur de proprio fiſco reſarcire damnum, quod ob eius negligentiam Prĩcipi obuenit.*

88 *Fiſci patronus debet ſe modeſte gerere, dum vota cõtra eum per iudices proferuntur.*

88 *Procuratores fiſcales Magnæ Reg. Cur. a Rege creantur cum ſalario ad eius beneplacitum.*

Sollicitator fiſcalis Magnæ Reg. Cur. à Rege creatur cum ſalario ad eius beneplacitum ſub num. 89.

90 *Procuratores fiſcales M. R. C. magiſtri procuratores appellantur.*

91 *Procuratores fiſcales à Iudice delegato creari non poſſunt, niſi id ſpecialiter demandaretur.*

92 *Magiſternotarius M. R. C. licet appellatione Magiſtratus non veniat, tamen largo modo officialis nuncupatur.*

93 *Magiſternotarius Magnæ Regiæ Curiæ teſtes recipere prohibetur, nec aliquid ſcribere poteſt, niſi ſpecialiter committatur.*

94 *Magiſternotarius Mag. Reg. Cur. interuenit ĩ omnibus conferendis, & cauſis fiſcalibus, & vide num. 57.*

Magiſternotarius Magnæ Reg. C. habet ſuos ſubſtitutos ĩ officio, cum vbique interuenire non poſſit, ſub num. 94.

95 *Magiſternotarius Magnæ Reg. Cur. habet locum ẽt coram Dom. Prorege poſt Iudices, & ĩ eorum ſcanno ſedet, & num. 96.*

97 *Magiſternotarius Mag. Reg. Cur. præcedit Procuratores fiſcales.*

98 *Magiſternotarius Magnæ Reg. Cur. à Rege creatur, licet ĩ curijs ĩferioribus aliud ſeruetur, & num. 99.*

100 *Magiſtrinotarij Magnæ Reg. Cur. officium eſt vendibile.*

101 *Magiſternotarius Mag. Reg. Cur. ſi recuſetur vt ſuſpectus, non poteſt eligi loco eius niſi perſona de ſuo Arbitrio, & ita ſeruatur ĩ Regno Neapolis, & ibidem aſſignatur ratio.*

102 *Capitaneus guardiæ cũ octuaginta Algozirijs tenetur cuſtodire Ciuitatem, & num. 104.*

103 *Capitaneus guardiæ apud antiquos præfectus vigilum dicebatur.*

104 *Algoziriorum numerus qs ſit, & à quo nominentur.*

Algozirij apud Romanos lictores appellabantur.

105 *Algoziriorum ſuperfluus numerus quid mali operetur.*

106 *Algozirij debent apportare virgam in ſignum officij.*

107 *Virga, quã portãt Algozirij, & ſimiles, à iuriſdictionem non habente geri nõ poteſt, maximè extra territoriũ ſuũ, declara vt ibidem.*

108 *Reſiſtentia aut violentia facta Algozirijs, aut alijs miniſtris non trahentibus virgam in ſignum officij non puniuntur ex forma Pragmatica, limit. num. 109.*

110 *Algozirij ante Magiſtratũ preire ſolẽt.*

111 *Algozirij tenentur aſſiſtere ĩ viſitationibus carcerum, & ibidem ratione.*

Armo-

112 *Armorum prohibitorum materiam, quādo ab Algoziriis, & ſimilibus ab apportantibus auferuntur, vide remiſſiue.*

113 *Porterij, ſeu ſeruientes, qui à M. R. C. eliguntur, & ſi minora iura, quàm Algozirij percipiant, eamdem tamen poteſtatem habent in exercitio eorum officij, licet illud vile eſſe dicatur, & nu. 114. & 115.*

116 *Conneſtabilis maior M. R. C. cum alijs miniſtris habet ſalarium à Regia Curia pro exequendis condemnationibus delinquentium.*

117 *Aduocatus pauperum M. R. C. à Rege eligitur cum ſalario ad eius beneplacitum, & quod ſit eius officium, & adque teneatur.*

Procurator pauperum Magnæ R. C. à Rege eligitur cum ſalario ad eius beneplacitum, & quid ſit eius officium, & ad qua teneatur, ſub nu. 117.

Sollicitatoris pauperum Magnæ R. C. officium quod, & quale ſit, & ad qua teneatur, ſub nu. 117.

ARGVMENTVM.

De Tribunali Magnæ Regię Curiæ, eiuſque Magiſtratibus.

CAPVT VIII.

MAGNÆ REGIÆ
1 Curiæ † Prætoriū,
ſiue Cōſiliū ſupremū eſt, aliarumq;
Curiarū caput, &
velut exemplar, vt
dicitur *in Prohemio*
Ritus noſtri vbi Cumi. & Scriben. & in
2 locū Pręfecti Prętorij ſucceſſit, *ad tex.*
in l.1. C. de ſent. Præf. Prat. Auth. qua
ſupplicatio, C. de pracib. Imperat. offer.
ipſumq. Principem repręſentat, cum
ſint Iudices dati nomine Sacrę Maieſtatis loco totius Sacri Conſilij, ad
not. *per Petr. de Greg. de iud. cauſ. feud.*
q. 50. ver. tertio aduertendum eſt, Frec.
de ſubfeud. lib. 1. de offic. Magiſ. iuſtit.
n. 34. vſq. ad fi. vbi multa notat. & id
3 quod † ipſa M. C. ſeruat, totū Regnū
ſeruare dēt, ſm *And. & alios in conſtit.*
ſi quis in poſterū in 4. col. tit. de defenſ.
4 *impoſit. lib. 1.* vnde † dr̄ Curia Principis
in Regno, & veritatis, in cognoſcēdo
rei originem, & originalē iuſtitiam, &
ſic ſecūdum veritatem, & non ſecūdū
rigorē, vt poſt *gl. in Auth. de inſtr. cauth. & fid. coll. 6.* tradit *Petr. de Greg. in*
d. tract. q. 7. n. 8. & ſeq. In tantū quod
5 † ipſa cognoſcit, & decidere poteſt de
feudis quaternatis, *ad tex. in conſtitu.*
ſtatuimus, & in conſt. iuſtitiarij nomen
in fi. & cognoſcere poteſt in primo iudicio de omnibus cauſis allodialibus
agitādis in qualibet parte Regni, vbi
6 forte reſideret, cum † in eadē Ciuitate,
vel terra concurrat cum quolibet ordinario magiſtratu eiuſdē Ciuitatis, vel
terrę, in qua reſidet, & electio eſt actoris, vt tradit *And. in d. conſt. ſtatuimus,*
col. 3. in prin. ver. quid ſi Princeps, licet
7 † ſi ea recedat, cauſæ omnes non expeditę, vel concluſę remaneant in loco,
eiuſq. officiales poterunt ea abſente cō
cludere, & terminare, vt dixerunt *ſcribentes omnes ſuper Rit. incip. Item quod*
8 *nullus, per illum tex.* ideoq. † locus eſt
præuentioni ſecundum eos; ſicut ēt
9 cognoſcit † eadē Magna Curia in primo iudicio de oībus alijs cauſis, de q.
bus ordinarij locorū, & terrarū Regni
ex defectu iuriſdictionis cognoſcere
10 non valent; nec non † vti Curia Principis cognoſcit de cauſis viduarū, pupillorum, & aliarum miſerabiliū per-
11 ſonarum, quarum eſt † Forū Principis
eligere, *ad tex. in l. 1. C. quand. Imper.*
12 *inter pup. & vidu.* Sic pariter † iudicat
de appellationibus iudicū ordinariorum, ſeu delegatorum Principis, vt dixit *tex. in d. conſt. ſtatuimus*, nec nō † &

de

de carũ reuiſione, qñ nõ fuerit appel-
latũ, & ẽt de ſnijs Conſulum nationũ
Regni, ex commiſſione D. Proregis,
vt teſtatur *Petr. de Gregor. in d. q. 7. nu.*
14 7. quinimo decernit an ſua ſit iuriſdi-
ctio ad tradita *per eũdẽ Pet. de Greg. in
d. tracta. q. 5. num. 3. & q. 8. per totam.*
15 & de crimine † læſæ maieſtatis, & ex-
ceſſib. oium officialiũ vt tradit *D. Tap.
in d. conſt. ſtatuimus*, & de delictis Prĩ-
cipũ, Ducũ, & Marchionũ, *D. de Pont.
de poteſt. Proreg. tit. de aſſen. §. 7. num.*
4. & idem fortius dicendum eſt in
delictis Conſiliariorum, vt quoti-
die ſeruat. adeo quod in Regno vni-
16 uerſalem † habet iuriſdictionem cum
mæro, & mixto Imperio in omni-
bus cauſis feudalibus, allodialibus, ci-
17 uilibus, & criminalibus, & ob id † non
ſine cauſa primum ſibi locum obtinet
inter cætera Tribunalia, maioremq.
præfert authoritatem.

18 In hoc Tribunali reſidet † in primis
Præſidens Iuriſperitus, ſeu Locumte-
nens Magiſtri Iuſtitiarij à Rege no-
minatus ad eius beneplacitum, cũ ſa-
lario ſcutorum mille, in cuius Magi-
ſtri Iuſtitiarij locum ſucceſſit, cum
eius officium fuerit extinctum, & ideo
19 ĩ eũ trãſierũt oẽs cõmiſſiones, Autho-
ritates, & ꝓrogatiuæ, ad not. ꝑ *Affl. in
d. conſt. u. ſtatuimus, num. 7. de offi. Ma-
giſtr. Iuſt. & Anib. in cap. 4. Prætor. n. 5.
Frecc. de ſubfeud. lib. 1. de offic. Magiſt.*
20 *Iuſtit. num. 14.* idque † primum eſt of-
ficium in Regno, quod omnibus alijs
21 Magiſtratibus præcedit, vti caput cõ-
ſilij ex ſupra deductis, in c. 4. & apud
22 antiquos Præfectus † Vrbis, ſeu Præ-
tor dicebatur, ad tex. *in l. 1. §. cum Vr-
bem, ff. de offi. Præfect. Vrb.* licet hodie
maiorem authoritatem habeat, cum
23 cognoſcat † de appellationibus cauſa-
rum totius Regni *c. 1. extra de offi. le-
gat. Muſcatel. de docto. dignit. p. 3. n. 61.*
& ob id poſſet etiã æquiparari Cõſu-
li Romano, vt dixit *Frec. in loco cit. n.*
13. qui tamen ſimul morari debet in
24 Curia † Regis, nec ab ea recedere po-
teſt ſine eius expreſſa licẽtia, vt notat
Affl. vbi ſupra, num. 6. in fin. & apud
25 Hiſpanos Præfectus † Prætorio nun-
cupatur, ſecundum *Anton. Gam. de-
ciſ. 1. nu. m 10. Georg. Cabed. dec. 1. num.
74. Simanc. de republ. lib. 7. cap. 3. Bona-
dil. lib. 1. politic. c. 3. nu. 4. & c. 17. n. 28.*
26 vbi maximas † qualitates huic officio
tam eminẽti neceſſarias, ad inſtar pic-
toris Timantes velo coopertas dimi-
ſit, & ſi decorum ampliſſima poteſta-
te mulcta ſcripſerint *Caſſiodor. libr. 6.
var. c. 3. in formul. Præfec. Prætor. Petr.
de Greg. ſyntag. iur. 3 p. lib. 47. c. 29. nu.
14. & c. 30. n. 12. & ſeq.*

27 Hinc eſt, quod † ipſe conuocat iudi-
ces Magnæ Curiæ, quandocũq. ſibi vi-
ſum fuerit expedire, ad text. *in l. 2.
C. de decurio. lib. 10. Liceus. de Piſa in
eius Curia, c. 2. & ibidẽ Azeued. lit. A.*
licet quo ad alias vniones ſtatuti ſint
dies, & hoꝝ q̃ ĩterpellãt Senatores, &
Cõſiliarios conueniẽdi ad Conſiliũ, &
28 nõ accedẽtes ĩ Regio puniunt ad am-
miſſionẽ ſalarij illius diei, de quo per
*Gelliũ poſt Marcũ Varronẽ noct. att. lib.
14. c. 7. Volterr. ĩ Philolog. lib. 24. tit. Ma-
giſtratus, & Cic. de orator. lib. 3.* vel alia
pœna arbitraria rõne cõtẽptus ĩ officia-
lib. nõ ſalariatis, ad tex. *ĩ l. 1. ff. ſi qs in-
di. nõ obtẽp.* niſi alia forte pœna ꝑ Pręſi-
dẽ ĩpoſita fuerit, vt notat *Azeue. ĩ loc.
cit.* ſubdẽs, ꝙ ĩ his cõſuetudo attẽdẽda
erit, qđ idẽ dixerat *Anẽd. de exeq. mãd.
lib. 1. c. 19. n. 14. Gãdi. de malef. tit. qđ ſit
accuſatio n. 77.* quo loci ẽt ponit, qñ Se
29 nator veniat ĩ fine Cõſilij. Verũ tñ eſt,
qđ abſente Pręſide, antiquior, ſeu heb-
domodarius apud nos cõuocabit cęte-
ros collegas, & alios miniſtros ibi de-
putatos, vt dixit *Ant. Gam. ĩ d. dec. 1. n.*
30 45. idemque procedit † ſi tractãdũ erit
negotiũ, vbi Pręſes eſſet ſuſpectus; vel
negotiũ ipſum rãgeret, ad not. *ꝑ gl. ĩ l.
cum non ſolũ, §. fi. C. de bo. quæ libe.* neq.

31 egredi † abſq.eius licentia licebit, vt
apud antiquos ſeruatū fuiſſe teſtatur
Sabel.1.p.1.lib.4. niſi tamen cā infir-
mitatis, vel alia legitima excuſaret, vt
dixit *Azeued.in loco citato,lib.2.c.8.* &
32 ob id † ipſe proponit in conſilio, quæ
tractanda ſunt, ad tex. *in l.2.ff.ad Vel-
leian.vbi Angel.Bart.in l.2.C.de decu-
rio.lib.10.quem* ibi ſequitur *Io.de Plat.*
33 & ſic ipſe curare † dēt, vt expediantur
negotia, & aſſensū præbere ijs, quæ
à maiori parte fiunt; & quamuis, vt
34 aliàs diximus ipſe † ſit vnus iudicum ī
cauſis reuiſionum cauſarum crimina-
lium, qñ id expedire D. Proregi vide-
bitur, non ex hoc quod cauſę ipſæ cri-
minales factæ fuerint in eius præſen-
tia, reddunt ipſum ſuſpectum, vt ele-
ganter tradit *Bald.in d.l.2.C.de decu-
rio.lib.10.Cur.Piſa.lib.2.c.18.n.2.*
35 Sicut † & ob ſuſpitionem, ægritudi-
nē, abſentiam, mortē, aut quodcūq.
aliud impedimētum alicuius, ſiue ali-
quorum ex iudicibus M. R. C. eſt iu-
dex ipſe Illuſtris Præſes vigore actus
redacti pęnes acta M. R. C. de man-
dato Illuſtriſs. & Excellentiſs. D. Du-
cis Feriæ huius Regni Proregis, idq.
ſumma cū rōne, qñquidē ſtātibus ſu-
pradictis impedimentis, ſępius dādos
eſſe Iudices oporteret, eoſque ab alijs
Tribunalibus nominandos, & qñque
etiam ex priuatis Doctoribus, vnde
cauſæ propria Tribunalia egrediebā-
tur, non ſine maximo litigantium dā-
no, & intereſſe ob difficilem cauſarum
expeditionem, quæ ex vnione iudicū
ex pluribus Tribunalibus redditur.
36 Sic etiam † habet votum deciſiuum
in omnibus cauſis palatinis, quæ in
Magna Curia cauſarum criminalium
agitantur, nec non & in omnibus alijs
cauſis data paritate votorūm, vt ha-
betur *in tit.de reformat.Tribunal.par.
2.Theſaur.deciſ.1.num.3.& ſeq.* ſub-
37 dens, quod † ex ſtilo in Senatu illo fer-
tur ſententia iuxta votum illorum, cū
quibus Præſes conuenit, qui etiam
ponit, quid ſublata conſuetudine ſer-
uandum ſit de iure communi, idem-
que ſeruari in Senatu Delfinatus te-
ſtatur *Franc.Marc.dec.5.lib.1.& dec.*
38 *465.lib.2.* licet † id nō procedat in cau-
ſis criminalibus, ſecūdum eos, *Licent.
de Piſ.in Cur.c.17.* in Regno tamen
39 data paritate votorū, etiam quod pro
vna parte ſit votū Præſidis, datur ter-
tius, ſeu quintus iudex, & ſic de ſingu-
lis; pro ut etiam ſeruari ī Regno Nea-
politano tradit *Marc.Anton.Surg.de
Neap.illuſtr.c.25.nu.28.& ſeq.*
40 Præterea † deſignat nomē iudicis
in cauſis omnibus, quæ ab vno ex ip-
ſis iudicibus terminari debent.
41 Inſuper nominat † omnes commiſ-
ſarios, Delegatos, Sindicatores, ar-
morum Capitaneos, & Vicarios, qui
per Regnum pro ſeruitio Regio per-
gere debent; ſicut etiam apponit (Di-
rigitur) in omnibus, & quibuſcūque
litteris, quæ per Regnum, tàm per Ma-
gnam Curiam Criminalem, & Ciui-
lem, quàm etiam per ipſummet Excel-
lentiſſimum Proregem cum ſubſcrip-
tione eiuſdem Magnæ Curiæ; ſeu
Spectabilis Fiſci Patroni trāſmittunt.
42 Poſtremo † omniſſis multis alijs,
cum ſufficiat magis neceſſarias prę-
minētias attingere, eligit actorum iu-
dicialium commiſſarios, eoſque ipſe
tantum examinat, vel cui ipſe com-
miſerit, hodie verò in huiuſmodi Tri-
bunali Præſidet Illuſtris Ioann. Fran-
ciſcus de Rao eminētiſſimus, ac ſum-
mæ doctrinæ Conſiliarius.
43 Poſt Præſidem adſunt † ſex Iudi-
ces, qui Magnæ Regiæ Curiæ nun-
cupantur, & à Rege creantur de bien-
nio in biennium ad nominationem
Domini Proregis, quorum officium
44 † vtpote ſupremum (vt diximus)
cum totius Regni iuſtitię adminiſtra-
tione, conferri conſueuit Iuriſperi-
tis, qui in litteris, & vitæ probita-

te

te primas cenſentur obtinere, & in
inferioribus magiſtratibus aliquan-
45 diu ſint verſati, idque † maxime ani-
maduertere debet Dominus Prorex
in nominationibus faciendis, prout
per Catholicam Maieſtatem fuit ex
particulari decreto in literis Regijs
Illuſtriſſimo Comiti Albæ, tunc Pro-
regi tranſmiſſis ſub die octauo Aprelis
1591. ibi, *Aunque ſe ſta de ſuyo el
quidado, que deueys tener de proponer-
me ſiempre para iuiZes de la Gran Cor-
te perſonas de letras, y eſperimenta-
dos en negotios, y eſtoy çierto, que ſe
vſa en eſto de bueſtra parte de la dili-
gentia poſſible, toda via por importar
tanto ala buena adminiſtracion dela
iuſticia, Gouierno deſte Reyno, que
las tales prouiſiones ſean muy accerta-
das, me appareçido encargarlos como
os l'encargo mucho, que los ſuyettos,
que me nonbrareys ſean de los mas eſer-
citto de negotios de letras*, quod con-
cordat cum diſpoſitis *in capitu.* 43.
ſub Rege Ioanne, & docuit *Afflict. in
conſtitut. ſtatuimus, num.* 57. Ipſique
46 † ſunt eligendi alternis vicibus, Pa-
normitani duo, Meſſanenſes item
duo, Catinenſis vnus, alter ex vni-
uerſo Regno. Et ſic in alio bien-
nio vnus ex Vrbe Panormi, alter ex
Meſſana, duo ex Catina, alij deni-
que duo ex Regno, & in hoc inclu-
duntur eædem Ciuitates, nã Panor-
mitanus, Meſſanenſis, ſeu Catinen-
ſis poteſt eligi tanquam vnus de Re-
gno, vt diſpoſitum eſt per Capit. 501.
47 ſub Alfonſo Rege, quamuis † ſi vnus
ex ipſis iudicibus defecerit ob mor-
tem, vel ob priuationem, ſi modicum
ſit tempus non teneatur Prorex ſub-
ſtitutum eligere de eodem loco, vt di
xi ſupra *lib.* 2. *capit.* 7. *num.* 75. *&* 78.
48 Diuiſio † tamen in ciuiles, & cri-
minales, olim *ex capitul.* 231. *ſub
Imperatore Carolo* durabat per an-
num alternatim, ſiquidem tres, qui
primo cuiuslibet biennij anno curam
habuerant criminalium rerum, &
alij tres ciuilium, eo anno exacto,
qui onus habuerant criminalium trã-
ſibant ad curam ciuilium, & vice
verſa, qui ciuilibus vacauerant, per
reliquum biennij tempus criminalia
49 exercebant; hodie † vero fit per Do-
minum Proregem cum interuentu di
cti Illuſtris Præſidis, & ſunt tres ci-
uiles, & tres criminales diuiſi in duas
aulas, criminalem ſcilicet, & ciui-
lem, in quibus interuenit vti caput
dictus Præſes.
50 Et quamuis † apud antiquos ex
diuerſitate negotiorum, & genera-
li natura iudicia diuidebantur, ſe-
cundum *Ariſtotel.* 4. *polit.* vbi octo
ſpecies iudiciorum faciebat, & alias
plures per nomina Tribunalium cer-
tis negotijs deſignata diſtribuerat *De-
moſten. in orat. contra Ariſtogan.* pro-
ut vſque ad hodierna tempora, idem
receptum ſit apud Rempublicam
Venetam; attamen vera diuiſio eſt
51 eſt † inter ciuilem, & criminalem, & ſic
vt adſit Tribunal, in quo de negotijs
pecuniarijs, & cõtrouerſijs omnibus,
quę de rebus fiunt, & aliud vbi de cri-
minibus tantum iudicetur, ſecũdum
Petr. de Gregor. Tholoſ. par. 3. *ſyntagm.
iur. libr.* 47. *capitul.* 5. quod etiam
fuiſſe apud Romanos tradit *Decian.
in tractat. criminal. libr.* 4. *capitu.* 46.
& notat *Bud. in Annotat. ad l. fin. ff.
de origin. iur. Dom. Tapp. in conſtitut.
non ſine grandi, num.* 17. vbi idem
ſtatutũ eſſe refert in Regno illo Nea-
politano, in quo Magna Curia Vi-
cariæ in duas aulas pariter diuiſa eſt,
criminalem ſcilicet, & Ciuilem. Et
52 ob id † criminales iudices apud Ro-
manos triumuiri Capitales diceban-
tur, ad textum *in l. ſecunda*, §. *dein-
de cum eſſet, ff. de origin. iur.* ſeu iu-
dices quæſtionis, *l. prima*, §. *pri-
mo, ff. ad legem Corneliam, de Sicar.*

licet apud oẽs Doctores iudices maleficiorum dicti ſint; Ciuiles † vero
53 iudices duumviri litibus dijudicandis Præfecti nuncupentur, vt notat. *Surg. de Neap. illuſtr. c. 26. n. 25.*

54 In hac † autẽ aula criminali, (in qua ut plurimum reſidet Illuſtris Præſes vti magis eminentiori, cum præcedat
55 † ciuilem, ad not. *per Frec. in tit. de offi. magiſ. iuſt. nu. 20. cum ſeq. & dixi ſupra c. 4. n. 65.*) cauſę omnes criminales agitantur tàm in prima inſtãtia, quam ẽt per viam grauaminis, ſeu recurſus ab omnibus alijs Curijs Inferioribus;
56 verum tamen eſt, quod † vbi procedẽdum erit ex abrupto, & diſpenſatiuo modo, ſeu facienda eſſet prouiſio, qđ delinquens in caſibus atrocioribus ex aliqua ſuſpitione forte falſitatis, vel alia iuſta cauſa in iuſtitiam remittendus eſſet, vt faceret proceſſum, vel vbi aliquis condẽnandus veniret ad pęnã à relegatione ſupra, vel ab ea abſoluendus, fit relatio Excellentiſſimo Domino Proregi ſemel in hebdomoda in die veneris, in qua † etiam vltra Præ-
57 ſidem interuenit Illuſtris Conſultor Domini Proregis. Spect. Cõſeruator, & Fiſci Patronus, Procuratores Fiſcales, & Magiſtrinotarius, quæ quidem apud nos, referenda cauſarum
58 fiſcalium dr; ſic † ẽt in eadem Aula expediuntur cauſę confiſcationum, fideiuſſionum, & iniunctionum fractarum, quæ ad inſtantiam fiſci petũtur, *ad tex. in l. 2. C. vbi cauſ. fiſcal. Ioan. Garſ. in tract. de nobil. gl. 3. §. 1. n. 28.*

59 In Aula † vero ciuili, vt diximus, nõ conſueuit Dom. Præſes interuenire, niſi in cauſis ſibi bene viſis, vel vbi id Excellentiſſimus Prorex mãdaret, ſeu
60 partes inſtarent, in qua † (vt dixi) determinantur cauſę omnes ciuiles, quę inter partes vertuntur, tàm in prima inſtantia, q̃ in ſecunda per viam appellationis, reuiſionis, & alterius cuiuſcumq; remedij, quãuis in cauſis feu-
61 dalibus, in quibus ex forma Capitulorũ, & Pragmaticarum Regni debẽt eſſe quatuor iudices, addatur tribus ciuilibus alter ſenior cauſarũ criminaliũ, & de eis facienda eſt relatio Excellentiſſimo Proregi, ſicut de dilationibus, quæ debitoribus conceduntur, prorogationibus inſtantiæ, & alijs ſimilibus prouiſionibus, quæ in cauſis fiſca-
62 libus referri conſueuerũt. Hi † tamen iudices durante adminiſtratione non pñt proſequi eorum lites *ex c. 136. ſub Carolo Imperatore, & pragm. 10. in tit. de offic. iud. M. R. C.* pro quo de iure cõmuni facit *tex. in l. pars literarum, ff. de iud. Do. Mar. Mut. ſuper conſuetud. Panor. c. 83. Avil. in c. 9. Prat. verb. los caſtigue*, & interim nõ currit inſtãtia, vt ex eodem c. Caroli diſpoſitum eſt.

Iudices autem, qui in huiuſmodi Tribunali cauſarum criminalium reſident, ſunt in præſentiarum D. Maurus Burgius, Marius la Muta doctiſſimi, ac celeberrimi viri, & ego omniũ minimus, in aula vero ciuili Don Stephanus Rijtanus, Don Cataldus Fimia, & Iacobus Scaglionus, etiam eruditiſſimi Iuriſconſulti, Regijque Conſiliarij peritiſſimi.

Poſt iudices in eodẽ Tribunali con-
63 ſtitutus eſt † Fiſci Patronus, Quæſtor particidij olim dictus, ex quo capitalibus rebus perquirendis præerat, *ad tex. ĩ d. l. 2. §. deinde cum ærarium, ff. de orig. iur. Feſt. lib. 14. Surg. de Neap. illuſtr. c. 26. nu. 26. Ioa. Calu. Lexico. iur. in ver. Quæſtor parricidij. Alfar. de iur.*
64 *fiſc. gl. 9. n. 18.* cuius † officiũ ab Adriano Imperatore inſtitutum fuiſſe refert *Aelius Spart. in eius vita, Heroſc. in rubr. ff. de offi. procur. Caſar. Bude. in annotat. tit. ff. de offic. Quæſt. Octau. Veſtr. de vſu Cur. Roman. lib. 2. c. 9. Peregr. de iur. fiſc. lib. 7. tit. 2. n. 1. Alfar. vbi ſu-*
65 *pra nu. 30.* iſque à Rege tantũ creatur, ad notat. *per Affl. dec. 266. & in rubr. quæ ſint Regal. Alfar. de iur. fiſc. nu. 23.*

Recta. de Imperat. quaſt. 510. caſ. 247.
Calic. de fiſc. in princ. num. 1. Cabed.
deciſ. 118. num. 4. part. 2. Peregrin. de
iur. fiſc. lib. 7. tit. 2. num. 5. eaq. digni-
tas eſt maxima, vt tradit Alfar. in loco
citato, glo. 31. & glo. 9. nu. 10. & 11. &
66 glo. 16. & hodie † ob multitudinẽ ne-
gotiorum tã capitalium, q̃ ciuilium,
in quibus interuenire neceſſe eſt, ne
Patrimonium regale detrimentũ ali-
quod pateretur, ad ſupplicationẽ Re-
gni fuit alter Fiſci Patronus conſtitu-
tus, qui Patrimonialium rerum cu-
ram haberet ex cap. 232. ſub Impera-
tore Carolo, prout & olim duos fuiſſe
tradit text. in l. binos, C. de aduocat.
diuerſ. iudic. vnus ſcilicet generalis:
alter ſpecialis, de quibus in l. 1. & 2. C.
de aduocat. fiſc. Guid. Pancirol. in notit.
imperat. orient. Præpoſit. & Cardinal.
Alexãd. ĩ §. ad hæc de pac. iuram. firm.
67 ſicut, † & in Regno Neapolitano duos
pariter eſſe conſtat, & paſſim in pluri-
bus alijs locis, vt tradit Peregr. d. tit.
68 2. nu. 12. vno tamen eorum † quomo-
documq. impedito, ſiue abſentia, in-
firmitate, recuſatione, vel morte, alter
alterius vicem gerit, ex pragmat. vnic.
69 §. 4. de reform. Tribunal. & Aduoca-
tus fiſci Magnæ R.C. præcedit Patri-
monialẽ, ſicut, & alios quoſcũque ad-
uocatos Regni, etiam antiquiores ad
tex. ĩ l. 2. in fine, in verb. germanas, C.
de aduocat. diuerſ. ind. Grauat. in add.
ad veſtr. lib. 2. cap. 8. Vinc. de Fran. dec.
238. num. 5. Luc. de Penn. in l. 1. C. de
70 dignitat. lib. 12. ſubdens, quod † inter
clariſſimos numeratur, l. laudabile, &
l. reſtituenda C. eod. titul. & in Regno,
71 † titulo ſpectabilis decoratus ex Re-
gia Pragmatica, & conſonat cum tex.
in l. in ſacris, §. modum, ibi, nec pro tem-
pore virum ſpectabilẽ fiſci patronum, C.
de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. & in Authẽt.
de iudicib. §. vetus, ĩ fine, ibi, id eſt Apio-
ne viro ſpectabili, & fiſci Aduocato, col-
72 lat. 6. & incedit † togatus, ſicut alij Cõ-
73 ſiliarij, ſedẽs † coram Principe, ad tex.
in d. l. laudabile, multaq. hẽt † priuile-
74 gia, de quibus per Io. Garſ. de nobil. gl.
3. in princ. & gl. 35. n. 41. Peregr. de iur.
fiſc. lib. 7. tit. 2. nu. 15. & ad beneplaci-
75 tum Regis † eligitur, licet olim fuerit
primum annalis, inde biennalis ex di
ſpoſitione d. §. 4. & de iure facit tex. in
l. cum aduocatum, & l. ſancimus, la 2. C.
de aduocat. diuerſ. ind. Gugl. de Bened. ĩ
c. Raynutius in verb. duas habens filias,
nu. 38. Caſſan. in Cathalog. glor. mund.
p. 7. conſid. 33. & 34. Io. Garſ. d. gl. 3. in
princ. n. 8. idq. conuenit ad honorem
huius officij, vt dixit Alfar. in d. tract.
gl. 31. in tantũ quod non ſine magna
cauſa ab officio ſuſpendi dẽt, Auil. c.
Prator. 1. verb. Fiel nu. 41. & c. 9. ver. ſo-
la pena de la ley, Mathieu. dialog. relat.
3. c. 27. n. 10. nec † põt pro alijs patroci-
nari ex c. 80. & 431. ſub Alfonſo Rege,
& c. 114. ſub Ferdinando Rege, 83. ſub
Carolo Imperatore, & pragma. vnic. tit.
76 7. idq. confirmatẽ ex diſpoſitione iuris
communis, ad tex. in l. pen. in uncta glo.
& ibi Bald. C. ne fiſc. vel Reſpub. Ca-
ſtrenſ. in l. 1. C. eod. tit. Calic. vbi ſupra
nu. 6. Alfar. in loco cit. gl. 18. nu. 3. & 4.
maximè contra Fiſcum Regiũ l. 1. &
77 2. C. de aduocat. fiſc. cum ab eo ſit † ſti-
pendiatus in ſcutis ſexcentis ex d. §. 4.
de reform. Tribunal. & eſt tex. in l. hãc
§. ſexcenti autem aurei, C. de aduocat.
diuerſ. ind. Caſſan. in d. conſiderat. 33.
78 nec † põt in cauſis, vbi de fiſci intereſſe
agitur, aliquid expediri abſq. eius pre-
ſentia ſub pœna nullitatis, ex vltimis
Regijs ordinationibus, iuxta tex. in l.
fin. C. de aduocat. fiſc. & ex ſpeciali fi-
ſci priuilegio, vt notat Io. Garſ. in d. gl.
79 3. in princ. nu. 12. & 13. Cabed. dec. 194
nu. 5. p. 2. vbi ampliat † ẽt ſi fiſcus aſſi-
80 ſtat Peregr. d. tit. 2. nu. 2. vbi † limitat
in his, quæ ad fiſci fauorem fierent, ne
priuilegium in eius odium retorqueat
Calic. de fiſc. in princ. nu. 3. & 4. ſubdẽs
ita ex conſuetudine ibi receptum dicet
aliis

aliàs interuenire non potuiſſet, *ex cap.*
462. ſub Alfonſo Rege, & eſt text. in l.
proxime, ff. de ijs, quæ in teſtam. delent.
quem ad hoc allegat *D. Tap. lib. 2. iur.*
Reg. pragm. 1. de offic. procurat. Cæſar
81 *num. 9.* maximè † in criminalibus cau-
ſis, ſecundum *Hoſtienſ. & Ioan. And.*
in c. 1. vt lit. non conteſt. & ibidem Io. de
Lignan. quem refert Calic. in loco citato.
82 & licet † nõ poſſit ex ordine regio ſup-
plicationes, & (vt nos dicimus) me-
morialia Principi referre, niſi aliud ſi-
bi ex ſpeciali decreto mandaretur, con
ſueuit tamen vt plurimum ad eius re-
lationem concedi per D. Proregẽ gra-
tias, & guidatica bannitis, & alijs hu-
iuſmodi delinquentibus.
83 Cætera † quæ ad eius officium per-
tinent pro iurium regalium defenſio-
ne, vide apud *Calic. in loco citat. & D.*
Franc. Alfar. vbi ſupra gl. 11. vbi ponit
quando teneatur adire alios iudices q̃
ĩ ſua audiẽtia; quod tñ circa defenſio-
nẽ regalis iuriſdõnis ĩ Regno affirma-
tiuè ſtatutũ eſt ex ordine regio, *Garſ.*
ĩ tract. de nobi. gl. 3. §. 1. per totũ; qui in-
84 ter alia monet Aduocatũ fiſci, † vt nõ
ſemper delatores admittat, ſæpe. n. do
lo, malignè, & ſpe lucri deferunt, ge-
nus quidem hominum (vt inquit *Cor-*
nel. Tacit. lib. 4. annal.) publico exitio
repertum, & pęnis numquam ſatis co-
ercitum, ad tex. *in l. ex varia, & l. om-*
nes, C. de delat. lib. 10. & propterea nec
paſſim admittendi ſunt, nec facilè re-
pellendi, ſecundum *Cicero. pro Roſcio*
Amerino. & in prima Verrina actione,
vbi alia plura tradit in propoſito; ſicut
85 † nec calumnioſas actiones inſtituere
l. penul. C. de aduoca. fiſc. aliàs enim ip-
ſe de proprio teneretur ad intereſſe; vt
poſt *Boer. in dec. 324.* tradit *Peregr. ĩ d.*
tit. 2. n. 7. Alfar. d. gl. 9. n. 39. Gram. dec.
86 *60. n. 21.* amplians † quod ẽt capitaliter
87 puniri poſſet, & ſic † è contra teneret
de ſuo fiſco reſarcire damnũ, quod ob
eius negligentiam Principi obueniret
l. fi. C. de bo. vacãt. lib. 10. Calic. ĩ loco cit.
88 *in fi.* & † demum ſine contentionibus
modeſtè ſe gerere, dum vota cõtra eũ
per iudices proferũtur, vt notat *Gram.*
dec. 10. ad fi. quem ſequitur, & notan-
dum eſſe ait *Cabed. d. dec. 119. in fi. p. 2.*
cuius munere hodie vtitur Doctiſſi-
mus Vitus Sicomus Baro vitæ.
89 Habet ẽt † hoc Tribunal tres Pro-
curatores Fiſcales, & vnum ſollicità-
torem Fiſcalem, qui à Rege creantur,
cum ſalario ad eius beneplacitum, ad
notat. *per Andr. in conſt. cauſas ſub tit.*
90 *vt Magiſt. Iuſtit. lib. 1.* vbi † magiſtros
Procuratores vocat, *& in conſtit. inter*
multas & ibi Affl. n. 6. de offic. magiſtr.
Procurat. Alfar. de iur. fiſc. gl. 28. nu. 6.
91 nec † à iudice delegato creari põt, niſi
id ſpecialiter demãdaretur, ſecundum
Affl. ĩ cõſt. Præſides Prouinciæ, D. Mar.
Mut. ſuper c. 82. ſub Rege Fiderico nu. 6.
Sic ẽt adeſt cõſtitutus Magiſter † Nota
92 ri⁹ actorũ iudicialiũ cũ ei⁹ ſubſtitutis,
q̃ licet appellatione magiſtratus nõ ve
niãt, vt per *Andr. & Affl. in c. 1. §. ptãs,*
quæ ſint Regal. officiales tñ largo modo
nuncupãtur, *ad tex. in l. ſi quis decurio,*
in prin. C. ad leg. Cornel. de falſ. & l. 1.
93 *C. de tabul. ſcrib. lib. 10.* ipſique † nihil
ſcribere pñt; & teſtes recipere prohibẽ-
tur, niſi ſibi ſit cõmiſsũ à iudice, vt di-
xit *Bald. in l. hac conſultiſſima, §. ſi quis*
autem, C. de teſtam. Alex. conſ. 104. vol.
5. And. & Affl. in loco cit. vbi cæteri ſcri
bentes, & in materia Anil. in c. 36. Prat.
Auend. de exeq. mand. lib. 2. c. 15. n. 18. &
94 *ſeq.* nec nõ interuenit in oĩb. cõferẽdis,
& cauſis fiſcalibus criminalibus, & ci-
uilibus ad effectũ annotandi decreta,
& oĩa alia acta, quæ fiunt per M. C. li-
cet pro faciliori negotiorũ expeditio-
ne, cum vbiq. præſens eſſe non poſſit,
ſtante ptãte ſibi cõceſſa, hẽt ſuos ſub-
95 ſtitutos, ipſe aũt † tantũ locũ hẽt corã
96 Prorege poſt iudices M. R. C. & † in
97 eorũ loco ſedet præcedendo † Procu-
98 ratores Fiſcales; eiuſq. creatio † fit per
Re-

Regiam Maieſtatem, ad tex. ī *l. actuarios C. de num. actuar. lib. 12. §. ſi vero Authen. de Tabell. Doctores in d. tit. quæ ſint Regal. in verb. ptās, Borell. cōſ. 6. n. 13. & 14. Caſtald. de Imper. q. 110. caſu 9.* licet † de conſuetudine in Curijs inferioribus aliud eſſet receptum, prout de ſupremis magiſtratibus loquitř *tex. in l. 1. ff. de iuriſd. om. iud. c. ſtatutū, §. notariū, de reſcript. in 6. Cancer. var.*
100 *reſol. lib. 2. c. 2. n. 53.* officium † aũt prędictū in Regno eſt vendibile, de quo *per Affl. in cōſt. Regni, Magiſtri Camerarij, ſub nu. 13. tit. de ſacram. præſtan. Do. Mar. Mut. in loco cit.* in tantū qđ eo
101 recuſato vti ſuſpecto, nō pōt eligi Magiſternotarius, niſi perſona de eius Archiuio ad inſtar ſimilis decreti exiſtētis ī Regno Neapolitano, de quo meminit *Io. Anto. Bott. in add. ad Affl. in conſtit. Iuſtitiarij per Prouintias*, maxime ratione fructuū, & prouentuū officij vēdibilis, qui ad emptorē pertinēt, vt dixi *in dec. 151. n. 91. & ſequent.*

Poſt hos, ab eodemmet Tribunali
102 dependet Capitaneus † Guardiæ deſtinatus pro cuſtodia Ciuitatis, q alias
103 Præfectus vigilum † apud antiquos appellabatur, ad tex. *in l. 3. ff. de offi. Præ-*
104 *fect. vigil.* cum octuaginta Algozirijs, ſiue littoribus ſecundum Romanos, quibs ipſe per totam Ciuitatē pro cuſtodia diuidit, iuxta formam literarū D. Regis, a quo omnes nominantur, quamuis fuerit numerus prędictus ſępe ſępius auctus, tum ob amplitudinē Ciuitatis, vbi Curia reſidet, tum ēt q a maior pars iſtorū, vt plurimū pro ſeruitio Regio per Regnū pergere oportet, quod ſuadente neceſſitate permiſſum eſt, vt notat *Bonad. lib. 1. polit. cap.*
105 *13. n. 2.* qūquidem ſuperfluus hmōi miniſtrorum numerus Rempublicā potius corrumpit, q̄ aliquid boni operatř
106 ſecundum eū, hiq. geſtant † virgam in ſignum officij, ad tex. *in l. ſtigmata, vbi Andr. de Barul. C. de fabricenſib. lib. 11. Bar. in l. prohibitum, & ibi Alex. in add. C. de iur. fiſc. lib. 10. Auenda. de exequ. mand. lib. 2. c. 21. n. 2.* ſubdēs, quod ſignū prædictum denotat adminiſtrationem iuſtitiæ, & dignitatem perſonalē officij, ad tex. *in l. 1. ff. de offi. Pro-*
107 *conſ.* nec ab alio † iuriſdōnem non habente geri pōt, ſecundū *Put. in tract. de ſind. in ver. iuriſdō, Plat. in d. l. prohibitum, C. de iur. fiſc. lib. 10.* maxime extra ſuum territorium, *Auendag. in d. cap. 21. num. 2. vſq. ad fi.* licet ſecus ſit reſpectu Principis, vt dixi *ſupra c. 6.*
108 Intantum quod † ſi quis percuſſerit huiuſmodi miniſtros nō trahentes ſignū prædictum, nō teneně ad pœnam contentam in Regia pragmatica ꝯ reſiſtē-
109 tes officialibus, niſi † eos antea cognouiſſent, vt poſt *Bart. & Plat. in d. l. prohibitum*, tradit *D. de Pont. ī tract. de poteſt. Prorog. in tit. de diuerſ. prouiſ. rubr. de Capita. nu. 2. Auil. in c. 42. Prat. in glo. varas. n. 1. Auendag. lib. 2. c. 22. nu. 12. Bonad. in loco citato, nu. 51.* & hi an-
110 te † magiſtratum præire conſueuerūt, prout & apud antiquos ſeruarū fuiſſe teſtatur *Surg. de Neap. illuſtr. c. 9. nu.*
111 *10.* q̄uis † teneantur aſſiſtere in viſitationibus carcerum, quæ per M. C. detinentur ad effectum, vt ab eis habeatur ſpecialis informatio de carceratis, qui ab eis fuerint apportati, & pro exequutione mandatorū M. C. ad notat. *per Bonad. in loco citato, nu. 40.* vbi mul
112 ta alia ponit circa materiam armorū prohibitorum, quæ pęnes ea apportātes reperiuntur, & ab ipſis auferuntur.
113 Verum tamen eſt, quod † vltra ſupradictos Algozirios cōſueuerūt per M. R. C. eligi Porterij, ſeu ſeruientes, qui li-
114 cet minora iura, quàm Algozirij percipiāt, eādem tamen prātem habent, in exercitio eorum officij, & ſi mi-
115 nus † vile ſit adnotata *per Bonad. d. c. 13. n. 10. Auendag. de exeq. mand. lib. 1. c. 1. num. 11. verſic. item ex diſpoſitione.*
116 Adeſt etiam † Conneſtabilis maior, &

alij

alij miniſtri iuſtitiæ cum ſalario R.C. pro exequtione cōdēnationū ad vltimum ſupplicium, triremiū, exilij, fuſtigationis, & ſimil. quę fiūt per M.R.C.

117 Sicut & ommittendū nō erit, qđ † pro patrocinio pauperū, maximè carceratorū, & miſerabiliū pſonarū cōſtituti sūt Aduocat⁹, Procurator, & Sollicitator ſalariati p D. Regē, à quo ipſi eliguntr ad eius beneplacitū, hiq. interueniūt ī viſitationib. carcerū, tā gñalib⁹, q̄ particularib. pro eorū defenſione, & in audiētijs publicis, q̄ per D. Proregē detinentr, pro proponēdis Prīcipi pauperum petitionibus, de quibus dixi *ſupra lib.3.c.5. & 6.*

SVMMARIVM.

1 *Regij Patrimonij Tribunal de qbus cauſis cognoſcat, & nu.83. cum ſeqq.*

2 *Regij Patrimonij Magiſtratus apud antiquos quibus nominibus appellabatur, & quomodo in Regno nuncupatur, num.3.*

3 *Rationales Regij Patrimonij, qui ſint, & quod ſit eorum officium.*

4 *Præſes Tribunalis Regij Patrimonij olim Comes rerum priuatarum, vel ſacri Patrimonij appellabatur.*

5 *Præſes Tribunalis Regij Patrimonij à Rege creatur cum ſalario, & præeminentijs, ac ad eius beneplacitum prout Præſes M.R.C.*

6 *Magiſtri Rationales Regij Patrimonij ſex à Rege creantur ad eius beneplacitum cum ſalario, quorum quidē tres togati: tres vero nobiles laici nuncupantur, & nu.10.*

7 *Magiſtri Rationales Togati, de quibus cauſis, & negotijs cognoſcūt, & n.9.*

8 *Regij Patrimonij Magiſtratus, & Tribunal ab Alexandro Seuero Imperatore fuit introductum.*

10 *Magiſtri Rationales nobiles laici, de quibus negotijs, & cauſis cognoſcunt, & num.11.*

12 *Magiſtri Rationales laici habent ſinguli coadiutorem extraordinarium, & qđ ſit eius officium.*

Exactio pecuniarum, & aliarum rerum fiſcaliū ad quē ſpectet, ſub nu. 12.

13 *Pecunia Regia non poteſt alicui ſolui pro quacūq. cā niſi præcedente mandato Proregis, & Regij Patrimonij.*

14 *Officiales Regij Patrimonij valde inuigilare debent circa ingabellationes regalium introituum.*

15 *Ingabellationes regalium introituum olim apud Romanos à Cēſorib. fiebāt.*

16 *Ingabellationes regalium introituum fieri debēt per ſubhaſtationes, ac ſeruatis ſollemnibus apud Tribunal Regij Patrimonij, idq. quomodo ibi practicatur, & qua ratione.*

Ingabellationes regalium introituum ſi fiant non ſeruatis ſollemnibus, reddūtur nulla, ſub nu.16.

17 *Subhaſtationes ſi ſint factæ in ingabellationibus regalium introituum, non poteſt fiſcus illas reſcindere prætextu læſionis, nec admittitur iterum licitatio, & n.20. & ibidē de ratione ampl. d.n.17. & nu.19. lim. n.18. & n.21.*

19 *Præſentia Magiſtratus in contractibus tollit præſumptionem fraudis.*

22 *Primus licitator per oblationem ſecundi non liberatur, & aſſignatur ratio.*

23 *Officiales locantes, & ingabellantes vectigalia fiſci, debent illa locare perſonis habilibus, & cum idoneis fideiuſſoribus, aliàs tenentur de proprio.*

24 *Fiſcus an poſſit ex neceſſitate cogere cōductorem ad ſoluēdum penſionem ante tempus, & nu. 25.*

Pacta debent ab omnibus ſeruari, ſub num.24.

26 *Vectigalium fiſci conductores abſque interpellatione in mora conſtituuntur, & poſſunt expelli propter penſionem in tempore non ſolutā, & n.27. ampl. & declara vt nu.28.*

29 *Conductores rerum fiſcalium, eiuſq. ſocij habent vtilem in rem actionem contra debi-*

debitores gabellarum.

30 *Conductores rerum fiſcalium poſſunt capere bona non ſoluentium gabellas, ac etiam illos carcerare.*

Conductores rerum fiſcalium poſſunt intra quinquẽniũ agere cõtra debitores ad ſolutionem vectigalis, vel ad commiſsum, ſub nu.30.

31 *Vectigalium fiſci conductores habent iudices, ſeu magiſtratus particulares, licet officiales regij non dicantur.*

Vectigalium fiſci conductores multa habent priuilegia, ſub nu.31.remiſſiue.

32 *Clerici à conductione vectigalium fiſci excluduntur, nec pro huiuſmodi conductoribus poſſunt fideiubere.*

33 *Familiares Sanctiſſimæ Inquiſitionis, nõ poſſunt cõducere gabellas Regias, niſi prius facta renunciatione fori.*

34 *Officiales, & magiſtratus non poſſunt conducere gabellas Regias maximè ſi ſint officiales pecuniarij, & nu.35.*

35 *Vectigalia fiſci conducere, quæ perſonæ prohibeantur, remiſſiue.*

36 *Extractio frumentorum eſt de regalibus, & in generali concesſione illorũ nõ venit, niſi expreſsè dicatur, n.37.*

38 *Extractio frumentorum moderata, ſicut maximum vtile, & beneficium Regno affert; ita ſi fuerit exceſſiua magnũ detrimentũ illi tribuere videtur, & n.39. & ibidem aſſignatur rõ.*

40 *Prorex Regijq. Conſiliarij Patrimoniales non ita facile frumentorum extractionem cõcedere debent, & ſi fortè concedant, quid prius facere teneantur, & nu.43. & 44.*

41 *Vniuerſitates Regni debent quolibet anno tranſmittere Reuela frumentorũ ad Tribunal Regij Patrimonij.*

42 *Extractiones frumentorum conceſſæ Regnis Aragoniæ, & Luſitaniæ intelliguntur, prouiſo prius Regno Caſtellæ.*

44 *Mercatores in materia frumentaria vti intereſſati publicam vtilitatẽ non reſpiciunt.*

45 *Pretium tractarum, ſeu extractionũ frumentorũ dẽt eſſe moderatum, & de ratione vide nu.46.47.48.49. & 50.*

50 *Pretium tractarum, ſeu extractionũ frumentorum ex varietate temporis diuerſo modo ſtatuitur.*

51 *Extractio frumentorũ quo caſu per Principem poſſit prohiberi.*

52 *Arma, & alia ad Bellum pertinentia an ſint à Regno extrahenda.*

53 *Extractio monetarum an ſit in Regno prohibita.*

54 *Tractarum vẽditio bis in anno fieri dẽt.*

55 *Extractio frumẽtorum quo tempore fieri deberet, & aſſignatur ratio.*

59 *Tractarum conceſſio ſi alicui fuerit facta, & exinde recollectio frumentorũ minima redderetur, annuſquè ſterilis efficiatur, licitum eſt tractas iam cõceſſas denegare, ampl.n.57. & 58. & ibidem intellige & declara cum num. ſeq. vſque ad num.83. vbi etiam aſſignãtur rationes, lim.n.80. & 82.*

59 *Aqua ducendi facultas ex publico aqueductu ſi alicui cõcedatur, intelligitur ex aqua ſuperflua.*

60 *Frumenti certa quantitas, ſi alicui ex aliqua communitate debeatur, intelligitur quando frumentum eſt ſuperfluum, & in abundantia, & nu.61.*

61 *Extractio frumẽtorũ quæ Iannenſibus fuit conceſſa per Regem qualiter intelligatur, & n.62.*

63 *Paſcuorum conceſſio alicui facta qualiter ſit intelligenda.*

65 *Annua præſtatio fructuum ſi alicui debeatur, ſi in vno anno fructus deficiant, an in ſequenti anno ſuppleri debeant, declara vt in num. ſeqq. vſq. ad num.83.*

66 *Annua præſtatio, vel ſolutio fructuum, & commoditas, ſeu facultas percipiendi, ſiue vtendi differunt, & nu. 67. & 68.*

63 *Extractio frumentorũ ſi alicui cõcedatur, & exinde ex cã, & culpa Regis, vel Curiæ non ſequatur, tenetur Rex, vel Curia ad intereſſe, lim. nu.69.*

70 Res promiſſa, vel legata ſi pereat, an & quando debitor illius ſit liberatus, & nu. 71. 72. 73. 74. & 75.

76 Tractarum promiſſio, quam obligationẽ contineat.

81 Andr. in cap. 1. de not. feud. declaratur.
Bald. in c. 1. de not. feud. declaratur.

84 Vniuerſitates Regni non poſſunt detinere conſilium abſq. licentia D. Proregis, ac Regij Patrimonij.

85 Computa vniuerſitatum Demanialium à quibus reuideantur.

86 Computa vniuerſitatum Baronũ, an poſſint per Delegatos Regij Patrimonij deſtinatos reuideri.

87 Computa Vrbis Meſſanæ reuidentur per Sindicatores particulares, vel per vnum ex Magiſtris Rationalibus.

Computa Ciuitatis Catinæ reuidentur per Delegatum particularem, ſub num. 87.

88 Computa Vrbis Panormi reuidentur per Magiſtrum Rationalem ab eadem Vrbe electum, & non per Regium Patrimonium.

89 Theſaurarius Generalis à Rege eligitur ad beneplacitum.

Theſaurarius Generalis, quid ratione ſui officij facere teneatur, ſub nu. 89.

90 Theſaurarius Generalis olim quibus nominibus appellabatur.

91 Fiſcus licet multa dicatur habere priuigia contra primipilum, eiuſq. vxorem, & hæredes, ac cæteros ſuos creditores, hoc tamẽ in Regno nõ ſeruatur.

92 Theſaurarij Generalis officiũ maximã habet authoritatem, qui inter Regios Conſiliarios cõnumeratur, habetq. ſub ſe plures alios officiales ſubordinatos.

93 Theſaurarius generalis poteſt interuenire in omnibus Conſerendis, & Conſilijs Patrimonialibus votando, prout cæteri Magiſtri Rationales laici.

94 Theſaurarius Generalis, quid ex officio ſemel quolibet menſe facere teneatur.

95 Theſaurarius Generalis ſemel qualibet hebdomoda tenetur certiorare Dom. Proregem de introitu, & exitu pecuniarum.

96 Pecunia conſeruantur in archa Regia Theſauraria cum duabus clauibus, quarum vnã detinet ipſe Theſaurarius, alterã vero Regius Conſeruator.

97 Theſaurarius Generalis, ratione pecuniarum debet aſſiſtere in Regia Theſauraria per horas ſibi deſignatas.

98 Theſaurarius Generalis curam habet faciendi omnes emptiones, & prouiſiones neceſſarias pro Regia Curia cum interuentu Conſeruatoris, & aliquãdo vnius ex Magiſtris Rationalibus.

99 Theſaurarius Generalis an poſſit contrahere, & negotiari, & nu. 100.

100 Officiales Regij maxime Patrimoniales, an poſſint contrahere, & negotiari.

101 Theſaurarius Generalis non poteſt pecunias regias priuatis neceſſitatibus applicare, nec in alios vſus conuertere ẽt quod pro Principe deſeruiãt.

102 Theſaurarius Generalis eſt immunis à collectis.

103 Theſaurarius Generalis nõ poteſt cognoſci, nec contra eum procedi per Tribunal Regij Patrimonij, niſi conſulto Do. Prorege.

104 Locumtenentis Theſaurarij officium quid ſit.

105 Locumtenens Theſaurarij, licet ratione pecuniarum, & computorum ab officio Theſaurarij dependeat, attamen in reliquis cum Tribunali M. R. C. vnionem habet.

106 Locumtenentis Theſaurarij officium, licet inter officia vendibilia connumeretur, hodie tamen ex decreto particulari vendi prohibitum eſt.

107 Conſeruator Regij Patrimonij, quibus nominibus nuncupetur, & nu. 111.

108 Conſeruator Regij Patrimonij eſt Regius Conſiliarius laicus à Rege ad beneplacitum creatus.

109 Conſeruator Regij Patrimonij põt eſſe exter, vel naturalis Regni.

110 Cõſeruator Regij Patrimonij amplã hẽt pote-

poteſtatẽ, nec aliũ ſuperiorem, quàm Regem,& Proregem recognoſcit.

112 *Conſeruator Regij Patrimonij poteſt interuenire in omnibus cauſis, & negotijs, quæ ad Regium Fiſcum,& regale Patrimonium ſpectare videntur.*

113 *Conſeruator Regij Patrimonij ad ſui libitum poteſt interuenire in omnibus conferendis, & cauſis fiſcalibus tàm ciuilibus, quàm criminalibus, ac etiã Patrimonialibus, ſuum votum præſtando, prout cæteri Magiſtri Rationales laici, & nu. 114.*

Conſeruator Regij Patrimonij firmat, & ſubſignat omnia guidatica, ſaluaſguardias, & gratias criminales, ac omnes prouiſiones, & literas, quæ per Tribunal Regij Patrimonij expediuntur, ſub n.113.114.& 115.

116 *Conſeruatoris Regij Patrimonij præſentia, et interuentus requiritur in emptionibus,& prouiſionib. faciendis pro regia Curia, ac in omnibus ſtipendiorum ſolutionibus, quæ de regali pecunia fiunt, vel eo abſente per eius pro Conſeruatores locorum,& nu.117.*

118 *Pro conſeruatores Terrarũ Regni à Conſeruatore Regij Patrimonij electi, licet ſalarium non habeant, nonnullas tamen habent immunitates.*

119 *Conſeruator Regij Patrimonij plures habet officiales ſibi ſubordinatos reſidẽtes tàm in eius officio, quàm etiam in generali Theſauraria.*

120 *Cõſeruator Regij Patrimonij tenetur ſemel quolibet menſe detinere conferẽdam de rebus ad regias fiſcalias pertinentibus. Et qui officiales ibi interuenire debeant,& qualiter ſedeant, & num. 121.*

122 *Cõſeruator Regij Patrimonij recognoſcit regias literas,& priuilegia, quæ ĩ Regno exequi debent, & per eum facta relatione D.* Proregi *exequuntur.*

123 *Fiſci* Patroni *Regij* Patrimonij *officium quod ſit,& ad quæ teneatur,& n.129*

124 *Fiſci* Patronus *Regij Patrimonij, quæ iura percipiat.*

125 *Fiſci Patronus Regij Patrimonij, tanquam vnus de ſacro Conſilio togat⁹ incedit, & ſedet cum alijs Magiſtris Rationalibus in eodem Tribunali.*

126 *Fiſci* Patronus *Regij patrimonij dẽt eſſe præſens in deciſione cauſarum, & ſi abeſſe contingat, ſuperſedendum eſt, aliàs quidquid agitur eſt nullum.*

127 Procurator *Fiſcalis Regij* Patrimonij *nõ põt interuenire ĩ votãdis cauſis, neq. in emptionibus faciendis per R. C.*

128 *Fiſci* Patron⁹ *Regij* Patrimonij *nõ tenetur dare fideiuſſores, et aſſignatur rõ.*

129 Procurator *fiſcalis Regij* Patrimonij, *ad quæ ex officio teneatur, & nu. 130.*

131 *Fiſci* Patronus *Regij* Patrimonij *recognoſcit oĩa reſcripta, quæ extra Regnum veniunt,& ad eius relationem conceduntur eorum exequutoria, intellige & declara ut nu. 132.*

133 *Sollicitator Fiſcalis Tribunalis Regij* Pa*trimonij pro executione mandatorum illius dicitur conſtitutus.*

134 *Magiſternotarius Tribunalis Regij Patrimonij pro executione mandatorum illius ad inſtar Magiſtri Notarij M. R.C. eſt conſtitutus.*

135 *Fiſci* Patroni *materiã, vide remiſſiue.*

136 *Magiſter* Portulanus *olim Liminarcha dicebatur.*

127 *Magiſter* Portulanus *maximã hẽt authoritatem in locis maritimis, in quibus publica frumentorum oneratoria reperiuntur; ibique ſuos Viceportulanos detinet.*

138 *Viceportulani officiũ vendibile eſt.*

139 *Magiſter* Portulanus, *quã iuriſdõnẽ habeat,& in quas pſonas, ac quos officiales detineat,& n.140. cum ſeqq.*

140 *Viceportulani in eorum Terris eamdem habent iuriſdictionem, quam ipſe Magiſter* Portulanus.

141 *Magiſter* Portulanus *concedit licentias extrahendi frumenta,& nu.156.*

242 *Tractarum iura, quæ competunt R.C. pro extractione frumentorum extra*

Regnum, a Magiſtro Portulano exiguntur, & nu. 143.

144 *Fideiuſſiones de nõ apportando frumẽtum ad loca prohibita præſtantur in officio Magiſtri Portulani.*

145 *Magiſter Portulanus non poteſt eſſe deputatus, nec ſe intromittere caſu quo aliquis ex Conſeruatoribus, ſeu Magazinerijs frumentorum fuerit decoctus*

146 *Magiſter Portulanus tenetur ſemel in anno per Regnum viſitationem facere, quo caſu nõ poteſt, nec ipſe aut eius ſubſtitutus, & officiales hoſpitari in domibus Viceportulanorum, vel eorũ quos viſitare debet, ſed in hoſpitijs publicis Terrarum, & n. 147.*

148 *Magiſtri Portulani officium an ſit vendibile.*

149 *Magiſter Secretus Regni Regius Conſiliarius eſt.*

150 *Magiſtri Secreti Regni officium vendibile eſt.*

151 *Magiſter Secretus Regni cum dicatur Procurator generalis Do. Regis maximam habet authoritatem.*

Magiſtri Secreti Regni officium, quod ſit, & ad qua teneatur, ſub num. 151. cum ſequentib.

152 *Panormi Vrbs habet Secretum particularem ſubditum Regio Patrimonio.*

Meſſana Vrbs habet Secretum particularem ſubditum Regio Patrimonio, ſub nu. 152.

Catina Ciuitas habet Secretum particularem ſubditum Regio Patrimonio, ſub num. 152.

Syracuſarum Ciuitas habet Secretum particularem ſubditum Regio Patrimonio, ſub num. 152.

Thermarum Ciuitas habet Secretum particularem ſubditum Regio Patrimonio, ſub nu. 152.

153 *Magiſter Secretus Regni, vel eius Locumtenens tenetur viſitationem per Regnum facere, & qualiter ſit facienda, et qua in illa facere teneatur.*

154 *Magiſter Secretus in viſitatione facienda per Regnum non poteſt hoſpitari in domibus Secretorum.*

155 *Extractiones, quæ fiunt per Curiam, excepto tritico, per officium Magiſtri Secreti Regni expediuntur.*

157 *Magiſter Secretus ad mandatum Dom. Proregis, & Regij Patrimonij ſoluit ſtipendia militibus, aliaq. onera impoſita Regijs Secretijs.*

158 *Collectoris decimæ, & tareni officium non eſt vendibile.*

159 *Collectoris decimæ, & tareni officium, quod ſit, & ad qua teneatur.*

ARGVMENTVM:

De Tribunali Regij Patrimonij, eiuſque Magiſtratibus.

CAPVT IX.

SVbſequitur inde
Tribunal, ſeu Cõ-
ſilium Regij Patri-
1 monij, in quo † de
rebus grauioribus
ad Patrimonium
Regale, ſtatum, &
Bellum pertinentibus agitur, nec non
de redditibus, & bonis vniuerſitatum
2 Regni, cui⁹ officiũ apud antiquos di-
cebatũ Procurator Cæſaris, ſm *Pancir.*
in Notit. Imper. Oriental. c. 87. Corrad. ĩ
Templ. om. iud. lib. 1. c. 8. Surg. de Neap.
illuſtr. c. 26. nu. 23. vel, vt alij dixerũt,
Procuratores Dominici, *l. 1. C. de re-*
pud. Cõſtãt. Hermo. ĩ Epit. iur. ciuil. tit.
de digni. aliqñ Curatores Cæſaris, *l. 3.*
ff. de offi. Procurat. Cæſar. aliqñ Cura-
tores Reipublicæ, *l. Curator. C. de mod.*
mulct. aliqñ Præſidentes Sacri Æra-
rij, *l. vlt. C. de aduocat. fiſc. Lamprid. in*
Alex. aliqñ vero Rationales, *l. ad fi-*
ſcum, & l. nullum, C. vbi cauſa fiſcal. &
in rubr. ff. de offi. Procur. Cæſar. & d. l.
vlt.

*vl.C.de aduoc.fiſ.*vnde in Regno Ma-
3 giſtros † Rationales dicimus ad diffe-
rentiã rationalium,q non ipſi p̃dictis
aſſimilant̃,ſed qa Magiſtris Rationa-
libus,ſeu Cæſaris procuratoribus cõ-
puta R.C.reſcrũt,& deſcribũt.In hoc
aũt Tribunali ĩ primis reſidet Pręſes,
4 olim † Comes rerũ priuatarũ dictus,
vel Comes Sacri Patrimonij,*l.vni.C.*
de offic.Comit.rer.priuat.l. ſi qs,C.vbi
cauſ.fiſcal.Caſſiod.in eius formul.lib.6.
var.Pancir.in d.c.87.Frec. de ſubfeud.
lib.1.tit.de offi.Mag.Camer.n.2.et 14.
5 & à Rege nominatur ad eius benepla-
citum cum eodem ſalario,& præemi-
nentijs,prut de Pręſide M.R.C.dictũ
eſt, ne id bis repetamus,& ad præſens
huiuſmodi officium adminiſtrat Do-
ctiſſimus, & Excellẽtiſſimus Iuriſcõ-
ſultus Io.Baptiſta de Blaſchis.
6 Poſt Præſidem conſtituti ſunt † ſex
Magiſtri Rationales à Rege pariter
creati ad eius beneplacitũ cum ſolito
ſalario, tres quidẽ Togati, qui vltra
7 ſupra dicta † debẽt decernere cãs oẽs
8 inter fiſcum & priuatum, idque † (vt
alias dixi) ab Alexandro Seuero Im-
peratore introductũ, vt quod Prĩceps
ipſe iudicare poſſet ẽt in cauſa ꝓpria;
per alios determinari valeat, ac ſi ab
ipſo Rege iudicaret̃,*l.1.ff.de offi.Pro-*
curat.Cæſar.toto.tit.C.vbi cauſa fiſcal.
Frec.in loco citato,n.13.D. Carol.Tap.
lib.2.iur.Regni,tit.de offic.procur.Cæ-
9 *ſar.rubr.6.in princip.* nec † vllam ha-
bẽt iuriſdictionẽ extra cauſas fiſcales,
l.1.C.de iuriſd.omn.iud. Surg. de Nea-
pol.illuſtr.d.c.26.nu.23.
10 Alij vero tres nobiles laici,qui de re-
bus ad iuſtitiam nõ pertinentibus co-
gnoſcunt, apud quos omnia negotia
per D.Proregẽ cũ voto Præſidis diui-
dunt̃,ſĩgulis aſſignãdo tres Regni Val-
les,ſingulas ſingulis togatis, & laicis,
vni videlicet Togato, & alteri laico;
11 ſicut † ad eoſdẽ laicos Magiſtros Ra-
tionales pertinent negotia militię Re-
gni, hoſpitia, & ſtipendia militũ,pro-
uiſiones caſtrorum,armorum, aliorũ-
que rerum ad Belli expeditionem ſpe-
ctantium,prouiſiones triremium, ar-
rendamenta Regiæ Curię,cura expo-
liorum Prælatorum eccleſiarum va-
cãtium de iure patronatus Regio,em-
ptiones,cambia,ſecuritates neceſſarię
pro Regia Curia, interuentus, ſeu ſu-
perintendentia officij Magiſtri Portu-
lani,Magiſtri Secreti, ſecretorum Pa-
normi,Meſſanæ,Catinæ,Syracuſarũ,
& Thermarum, Perceptorum, & Ra-
12 tionalium; hiq. † ob faciliorem nego-
tiorum expeditionem habent ſinguli
pęnes ſe vnum coadiutorem extraor-
dinarium ad effectum adnotãdi pro-
uiſiones,ſeu vt nos dicimus ſignifica-
torias,aliaq.mãdata,quę ex ijs oriun-
tur, pro exactione pecuniarum, alia-
rumque rerum fiſcalium, eaq. ad Re-
gium Theſaurarium, vel alium Offi-
cialem pæcuniarium pro effectu præ-
dicto tranſmictuntur, quorum oneri
inde incumbit eãrũ exactio, vel oſten-
dere diligẽtias pro recuperatione fa-
ctas ſub pęna ſoluendi de proprio,nec
13 † poteſt aliquo modo fieri ſolutio de
pecunijs Regijs,pro quacumq. cauſa,
niſi pręcedente mandato Excell.Suæ,
& Regij Patrimonij. Sũt autem Ma-
giſtri Rationales in hoc Tribunali
hodie reſidẽtes Illuſtris Don Marius
Gãbacurta Marchio Mottę, & Spect.
Don Franciſcus Maria de Bononia,
Antonius Ferrer, Bernardus de Lel-
mo,Lutius Denti, Don Antonius de
Bononia, & ſupernumerarius Don
Ludouicus Rao.
Et quãuis multa ſint, quæ in dicto
Conſilio Patrimoniali pertractẽtur,
14 duo † tamen maxime neceſſaria expli-
cabimus, quorũ primũ eſt,quod Re-
gij Patrimoniales Cõſiliarij valde in-
uigilare debent circa arrendamenta
omnium Regaliũ introituum, ſeu ſe-
15 cretiarũ,quę à Cenſoribus † olim apud
Roma-

Romanos fiebant, vt dixit *Liuius lib.*
16 *39. & 43.* eiuſq. practica † eſt in Tribunali Regij Patrimonij, quod prius emanantur banna ad offerēdum, deinde certa aſſignatˉ dies pro oblationibus, quæ apportari debent ſecretò in eodem Tribunali ad hoc vnito, ita qđ vnus ignoret de alio, & ſuper meliori oblatione, ſi videatur cōpetens, accēditur poſtmodum candela in certa die aſſignata in eodem Tribunali, & liberatur, cui in licitãdo remanet candela extincta, & propterea nō niſi p̄cedētibus ſubhaſtationibus, & publicè facere permiſſum eſt ad excludēdū colluſiones, & fraudes, quæ inde oriri conſueuerunt, *l. fi. vbi Ioan. de Plat. & Luc. de Pēn. C. de vendēd. reb. Ciuit. lib. 10. l. Praſes, C. de publica. And. in tit. q̄ ſint regal. in verb. vectigalia, nu. 12. Rol. cōſ. 90. vol. 1. Menoc. cōſ. 80. Guttier. de Gabell. quaſ. 141. & 150. cum plur. ſeq. D. Borel. de praſt. Reg. Cathol. c. 11. nu.* 28. & prouiſum eſt in Regno per Regias pragmaticas, vnde *Cicer. de lege Agrar. contra Rullum* ait, *Cenſoribus vectigalia locare, niſi in conſpectu populi Romani non licet, decēuiris vendere, vel in vltimis licebit.* aliàs enim locationes nullæ redderētur *Guttier. lib. 4. p. q. 58.*
17 ſicut † è ɔ̄ ex ſubhaſtationibus ita verum & iuſtum pretium probatˉ, vt poſtea fiſcus ad luctū reſtitui nō poſſit, neq. locationis ɔ̄ctus reſcindi valeat, etiam prætextu læſionis, ad text. *in l. Lucius, §. fi. ff. ad municip. & ibi gl. qua alia iura allegat, Bar. & Doct. in l. ſi tēpora per illum text. C. de fid. inſtrumen. & iur. haſt. lib. 10. idem Bart. Bald. & Angel. in l. 1. C. de pred. decurio. lib. 10. Alex. ad Bart. in l. ſi ques, C. de reſcind. vend. & in d. l. ſi tempora, Alciat. in reſponſ. 110. nu. 2. Alber. in l. & ſi ſine, §. quaſitū. ff. de minor.* vbi ait, ꝙ perfecto ɔ̄ctu, ſi cōpareātˉ plus offerētes, nō dēt admitti iterato licitatio, ac ſi vniuerſitas ſit lęſa, & ita iudicatū fuiſſe teſtatˉ per tex. *in l. 1. & 3. C. de venden. reb. ciui lib. 11.* & q̄a fides haſtæ fiſcalis nō dēt decipi, *l. ſi hypothecas, C. de remiſſio. pignor. eumq.* ſequutus eſt *Affl. dec. 340.* vbi idem iudicatū fuiſſe refert ɔ̄ fiſcū, *Auend. de exeq. lib. 2. c. 12. n. 3.* niſi tñ
18 † lęſio cauſetur ex noua cauſa ſuperueniente ſm eū, quem ſequitur *Menoch. in cōſ. 843. n. 28. conſ. 844. n. 33. cū ſeq. & melius conſ. 1121. n. 1. & 2.* & maxi-
19 mè, qñ coram † magiſtratu ɔ̄hetetur, vbi ceſſere vr̄ omnis ſuſpitio fraudis, ad not. per *Bar. in l. frater à fratre, nu. 50. verſ. tertio quaro, ff. de cōd. indebit. Alex. in l. tranſactione, in fi. C. de tranſact. Alciat. de praſump. reg. 1. praſump.* 21. & ita ſeruatur in Regno ceſſante
20 fraude, q̄a perfecto ɔ̄ctu, non † cōceditur amplius reiterato licitatio per oblationē maiorem poſtea ſuperuenientē, ad tex. *ĩ l. ſi minori, C. de iur. fiſ. lib.*
21 10. niſi † tñ adeſſet aliqua fraus, quibꝰ caſibus, neq. vidi licitationem de nouo fieri, niſi palatino modo de mandato D. Proregis; licet in Regia Camera aliter ſeruari tradat *D. Pont. in tit. de regal. impoſitio. §. 5. nu. 48. cum plur. ſequent.* de quo multa tradit in propoſito, *Auil. ĩ c. 32. Pretor. verb. de Pujar, num. 10. & ſeq. Auend. de exequen. manda. lib. 2. d. c. 12. per totum.*
22 Sed an † per oblationē ſecūdi primus ſit liberatus? latè examinat *And. in d. ver. vectigalia, n. 12. ver.* ſed ſi primus, vbi cōcludit quod primus non erit liberatus, per tex. *in l. Sabinus, ff. de in diem add. Bar. in l. licitatio, q. 1. ff. de publ. vbi Alex. ĩ add. Fab. de Mōt. de empt. & vend. q. 5. Auend. d. c. 12. ſub num. 8. ver. item infertur Alfa. de iur. fiſ. gl. 34. §. 2. nu. 86.* eo quod primus, qui obtulit potuit alium non idoneum nō ſoluendo ſubmittere, vt ipſe liberetˉ, vide tamen *Auil. in d. c. 32. n. 8.* vbi allegat *Bal.* contrarium tenentem, *Ann. ſing. 39.* & latiſſimè *Guttier. de Gabell. q. 134. & Anto. Sola ſuper conſuetud. Pedem.*

dem. tit. de form. & ord. proced. glo. 4.
23 vbi conciliant opiniones.
Eoq. oritur, quod † locantes vecti-
galia fiſci debent illa locare pſonis ha
bilibus, & cum idoneis fideiuſſorib⁹,
alias tenentur de proprio *Ioa. de Plat.*
& Luc. de Penn. in l. 1. C. de locat. præ-
dio. ciuil. & facit tex. in l. quicumq. C. de
fund. patrimonial. lib. 10. *Andr. late in*
d. ver. vectigalia, nu. 13. *Gutier. de Ga-*
bell. q. 133. *&* 154. vbi mulcta diſcu-
tit de huiuſmodi fideiuſſoribus, *Alfa.*
de iur. fiſc. gl. 34. §. 2. *&* 6. Sed an
24 † poſſit fiſcus aliqua imminente ne-
ceſſitate cogere conductorem adſol-
uẽdum penſionem ante diẽ? vř quod
non, quia eſſet ↄ̃ æquitatem prætoriã,
quæ iubet pacta ſeruari, nec aliàs fuiſ-
ſet conducturus abſque illo pacto de
ſoluendo in tempore *ad text. in l. eum*
qui Kalẽdis ff. de verbo. obligat. l. ſi mã-
dauero la prima ff. manda. l. cedere diem
ff. de verbor. & rer. ſignific. §. plus antẽ
25 *inſti. de actio.* Sed cõtrarium eſt verius
præſuppoſita neceſſitate Principis, &
ſoluto intereſſe medij temporis *l. 1. vbi*
Bart. not. ff. de condit. ex leg. quem text.
notant Doct. contra datiarios, & con-
ductores gabellarũ, quod poſſint ante
tempus cogi ad ſoluendum, ibiq. ſub-
dit *Bald.* frequenter hanc eſſe praxim.
Iaſ. in l. in diem ff. condi. indeb. Alex. in
l. pecuniam ff. ſi cert. peta. &. pro ſin-
gulari tradunt *Marſil. ſing.* 255. *Anto.*
Trigona ſing. 7. *& poſt alios D. de Pont.*
in loco citato §. 8. *num.* 13. *Peregr. de iur.*
26 *fiſc. lib.* 6. *tit.* 6. *num.* 21. Sic etiam † ve-
ctigalium fiſci conductores abſq. alia
interpellatione in mora conſtituuntur
ad tex. in l. cum quidam §. ex locato ff.
27 *de vſur.* & poſſunt expelli ex cauſa pẽ-
ſionis in tempore non ſolutæ *l. vecti-*
galia §. non ſolutis vbi Bart. ceteriq. de
publican. Bart. in l. fundum vectigalem
C. de iur. reipub. lib. 11. quinimo tenen-
tur ad intereſſe *d. l. vectigalia. §. fi. cum*
ſimil. adductis per D. de Pont. deciſ. 29.
28 *nu.* 6. vbi ampliat etiam † pro pecunia
intercepta, & ſi fuerint in lucro cogun
tur pro anno ſterili ad recõducendum
Gutier. de Gabell. quæſt. 140. *Dom. de*
Pont. in d. § 8. *num.* 14.
29 Datur tamen † huiuſmodi condu-
ctoribus rerum fiſcalium vtilis in rem
actio *Bar. in l. 1. Si ager vectig. latè Me-*
noch. de retinen. poſſe. remed. 4. ſicut, &
ſocio à conductore fiſci aſſumpto, *l.* 1.
C. de locat. publ. Gutier. lib. 4. practic.
30 *quæſt.* 59. & poſſunt † capere bona nõ
ſoluentium gabellas *Bart. per illũ tex.*
in l. creditor in princip. de actio. empt. Io-
ſeph Ludouic. latè deciſ. 15. *incip. con-*
ductores vectigalium, ſicut, & eos car-
cerare *ad text. in l. nemo carcer. Cod. de*
exact. lib. 10. *& in l. ex eo ff. ad l. Iul.*
pecul. Alfar. d. glo. 34. §. 2. *num.* 99. *&*
100. necnon intra quinquẽnium age-
re, vel ad ſolutionem vectigalis, vel ad
commiſſum iure venditoris iuxta do-
ctrinam *Azon. C. de vectigal & cõmiſ.*
Bald. in rubr. ff. de rer. diuerſ. Ruſus
31 † particulares Iudices habent, mult[illegible]q.
aliæ immunitates conceduntur, de
quibus per *D. de Pont. in d.* §. 8. *nu.* 18.
prout ĩ Regno, vbi certus iudex, fiſc⁹,
& Magiſternotarius cõſtituti reperiũ-
tur, Officiales Regij dici fortè nõ poſ-
ſint, *Anch. caſ.* 110. *Bertach. ĩ ver. fraus*
ver. penult. Afflict. in cõſtit. Regn. rub.
47 *num.* 4. *&* 10. *Seſe de inhibit. in Htt.*
32 *c.* 4. §. 7. *nu.* 36. Hinc eſt, qđ † à condu-
ctione vectigalium fiſci excluduntur
clerici §. *aliam in authen. de ſanctiſſim.*
Epiſcop. ibiq. Angel. infert quod nec fi-
deiubere poſſunt pro huiuſmodi con-
33 ductoribus, idemq. † diſpoſitum eſt in
familiaribus ſãct. ſſimæ Inquiſitionis,
niſi prius facta renũtiatione fori; neq.
34 Magiſtratus, † & officiales, ſ. in *Bald.*
in l. quiſquis, C. ſi cert. petat. Ang. in §.
œconomis in auth. de non aliena. Menoc.
conſ. 843. *n.* 22. *& ſeq. vol.* 9. *Alfar. de*
iur. fiſc. gl. 24. §. 2. *nu.* 77. *Gutier. de*
Gabell. q. 132. *num.* 34. *cum ſeq.* vbi po-
nit

35 nit † alias perſonas prohibitas à con-
ductione vectigalium fiſcaliũ, ma-
xime ſi ſint officiales pecuniarij, de q-
bus per *Bouad.lib.3.polit.c.4.nu.35.&*
c.8. Guttier.pract.q.55.& 56.lib.4.
& eſt prouiſum per Regiam *pragm.de*
offi.Secr.prag.5.§.14.

Alterum quod in hoc Tribunali ſę-
pe ſępius diſcutitur eſt in materia fru-
mentariæ extractionis, quod ius de
36 regalibus eſt, ad tex. *in c.1. ver. portus*
ripatica, ſecũdum *Bald. & ibi Andr.*
quæ ſint Regal. Laude.de Prĩcip. q.362.
Capic.in ſua inueſt. in ver. cum iuribus
tractarum fol. 114. *D. Card. Tuſcus in*
37 *ver. Regalia, nu.*16. nec † in conceſſio-
ne regalium comprehenditur, niſi de
eo expreſſa fiat mẽtio, vt tradit *Loffr.*
conſil.24. in princip. quæ frumentaria
58 extractio, † ſicut ĩ maximũ R. Curię, &
totius Regni beneficium redundat, tũ
quia maximam pecuniarum copiã ex
externis locis ad nos cum magno Re-
gni emolumento afferre cõſueuit hæc
negotiatio, tum etiam, quia Regnico-
læ, & pręſertim Burgenſes eorum fru-
menta cõpetenti pretio vendunt, quæ
alias viliori pretio diſtrahere cogeren-
39 tur, ita † non minoris detrimenti eſſe
ſolet, qñ immoderatè eorũ extractio
permiſſa fuerit, ad not. *p Ariſt.2.ethic.*
40 *c.6.* & ꝓpea † debent Excellent. Pro-
rex, Regijq. Conſiliarij Patrimoniales
curare, ne ad hanc negotiationem (q̃
vẽditionem tractarũ vulgo dicimus)
deueniant, niſi prius fuerit benè pro-
uiſum Regnũ, & præcipuè Vrbs Pa-
normi, Meſſanæ, aliæq. vniuerſitates,
habitis prius Reuelis à publicis one-
ratorijs, & alijs Regni vniuerſitatibus,
41 quæ † ad Tribunal Regij Patrimonij
quolibet anno tranſmittere tenentur,
ſecundũ *Luc.de Penn. & Plat. in l. ſi qs*
per diuinã, C.de aqueduct.lib.11.l. Præ-
ſes Prouincia, C.de ſeru. & aqued. Rip.
in tract.de peſt.p.2. ſub nu.16. & 189.
Floria.in l. ſi pendẽtes, §. ſi qd cloacarij,
ff. de vſufr. Montal.ĩ l.4.tit.5.quæſt.5.
Auend.de exeq.mãd.lib.1. ante nu.36.
ver. item eadẽ ratione, optime Mexia de
*tax.pan.concl.*1.*nu.*56. vbi dicunt, qđ
42 † conceſſiones Regiæ, vt frumentum
aſportetur ĩ Regna Aragoniæ, & Lu-
ſitaniæ, intelligi debẽt, prouiſo prius
Regno Caſtellæ, vt ſuperſit abundã-
tia, cuius publicæ vtilitati prius cauẽ-
dum eſt, vt per Plat. in loco nuper ci-
tato, & reperit *Mex.concl. vlt.* ſubdẽs,
ita ibi ſeruari, idemq. prouiſum eſt ex
ordine Regio dato Madrid die 5. De-
43 cembris 1603. ſicut † & curare debẽt,
vt cum maximo ſecretò certiores fiãt
de locis, & Prouincijs, quę habeãt ne-
ceſſitatem tritici, & de quo alio loco
poſſint ſibi prouidere, nec non, & de
frumẽtorum quãtitate in Regno exi-
ſtente, & cum his ſe regere debent, de-
44 tinendo † pęnes eos viros confidentes
pro effectu prædicto; qui tamen non
ſint mercatores, nam vt plurimũ vti
intereſſati excecantur, vt alias dicebã,
ac beneficiũ publicum minimè reſpi-
ciunt, vt dixi *ſupra lib.3.c.1.nu.35.*

45 Aduertere † præterea debẽt, vt pre-
tium ipſarũ tractarum ſit moderatũ,
ne ob exceſſiuam petitionẽ mercato-
res ab alijs partibus ſibi prouideant,
46 nam † pręterq̃ quod R. Curia ammit-
teret iura tractarũ, vt pluries eueniſſe
vidimus, iuraq. ſecretiarum diminue-
rẽtur, quia naues, aliaq. nauigia, quæ
occaſione extractionis accederent ad
coemẽda frumenta, nõ ſine alijs mer-
cib. onuſta huc appellerẽt, inſuper Re-
gnũ ẽt detrimentum pateretur, quia
(vt diximus) pretia frumẽtorum mi-
nima redderentur in agriculturæ dã-
num, quę in Regno ampliſſima, & ne-
ceſſaria eſt, eaq. conſeruari debet, in
47 tantum quod † aliàs his expoſitis fuit
per Regem Ioannem ad petitionem
Regni ſtabilitum certum, & minimũ
pretium huiuſmodi tractis *ex cap.* 27.
48 *eiuſdẽ*, id quod in † maximũ R. Curię

com-

cõmodum factum fuiſſe ibi aſſeritur,
quoniam agricultura augebitur, & ſe-
getes multiplicabuntur, & eam exer-
centes ditabuntur, idemque clariſſi-
mè elicitur ex *capitu.* 84. *Ferdinandi*
*Regis,& cap.*59. *cum pluribus alijs Ca-*
49 *roli V. Imperatoris*, prout † hoc anno
idem cõcluſum fuiſſe in generali Par-
lamẽto vidimus, quo ſtatutũ fuit mo-
deratum pretium huiuſmodi tractis;
50 quamuis aliàs † ob temporis variatio-
nem, tractarum pretium de trimeſtre
in trimeſtre habita diligenti conſide-
ratione recollectionis, requiſitionis, &
pretij victualium ſtatutum fuerit per
Alfonſum Regem, *in cap.* 24. pro quo
de iure communi facit *text. in l. pretia*
rerum, in verſ. nõ nullam, ff. ad l. falcid.
& in ſpecie *Iaſ. in l. non vtique* §. *nunc*
de officio num. 4. *ff. de eo quod cert. loc.*
Surg. in add. ad Neap. illuſtr. fol. 425.
51 & propterea † in locis vbi expreſſa nõ
extaret prohibitio, vt eſt in Regno;
Prĩcipi permitteretur victualium ex-
tractionem prohibere, *Canoniſt. in cap.*
eccleſia Sancta Maria de conſtit. Silua.
conſ. 35. *num.* 32. *Roland. conſ.* 3. *nu.* 13.
volu. 2. *Brun. conſ.* 151. *volu.* 2. maximè
tẽpore neceſſitatis, ſeu penuriæ *Franc.*
Marc. dec. 230. *&* 236. *par.* 2. *Soc. iun.*
conſ. 76. *volu.* 4. *Pancirol. conſ.* 116. *nu.*
22. *Bertaz. conſ.* 83. *vol.* 1. *in criminal.*
Surd. conſ. 210. *num.* 9. *vol.* 2. *&* 558.
52 *vol.* 4. *Rim. iun. conſ.* 183. *vol.* 3. ſicut † &
de extractione armorũ dicitur *l.* 1. *C.*
vt armor. vſus, & in Conſt. Regni incip.
intentiones cum alijs traditis per Andr. in
rub. quæ ſint regal. num. 5. *quæ reaſſumit*
D. de Pont. de Proreg. tit. de diuerſ. pro-
uiſio. rub. de arm. num. 1. *cum ſeq.* vbi
idẽ ait de alijs rebus ad bellum pertinẽ-
53 tibus; idemq. † de extractione mone-
tarum ſtatutum eſt in Regno per Re-
gias Pragmaticas, & particulares lite-
ras, & de Regnis Hiſpaniarũ latè *Auil.*
in c. 52. *Præt. per totum, Surg. de Neap.*
illuſtr. c. 24. *nu.* 10. *& ſeq.*

54 Curare item † debent, vt venditio
tractarum fiat bis in anno, in menſe
Ianuarij, videlicet, quo tempore ple-
na habetur notitia de quantitate ſe-
minerij, & prouiſione Regni; altera
in menſe Maij vbi de optima futura
recollectione ſecuri eſſe poſſunt; & ſi
55 meo quidem iudicio, in re tam graui
tutius ſit ad extractionem non deue-
nire, niſi recollectione facta, quando-
quidem non ſemel vidimus etiam in
menſe Maij, & Iunij calidis ventis ex
meridie flantibus omnia perijſſe.

Id tamen prætereundum non erit,
56 quod † ſi facta venditione tractarum,
ſeu earum cõceſſione, recollectio fru-
mentorum ſterilis appareret, ne Re-
gnum exauctum remaneat, licitũ erit
tractas iam cõceſſas denegare, ad tex.
in l. q ſaxum, vbi optime Caſtrenſ. ff. de
donatio. & l. quarundam, ff. de acq. poſſ.
Affl. per illum tex. in c. poſt natale in 6.
notab. de pac. tenend. & dec. 290. *Surg.*
de Neap. illuſt. c. 15. *nu.* 46. *&* 47. *D. de*
Pont. de poteſt. Proreg. tit. de tract. nu. 5.
nouiſſime Marcell. Maur. alleg. 38. *p.* 2.
57 qđ maximè ampliãdũ erit in haben-
tibus particularia priuilegia extrahẽ-
di quolibet anno certam frumentorũ
quantitatem (prout plures habemus
in Regno) qui nedũ euenientẽ ſterilita-
te impediri poſſunt, ne extrahãt, verũ
nec in ſequenti anno competeret refe-
ctio extrahẽdi ſummas non extractas
in annis præteritis, ex Regia *pragm.* 21.
tit. de aſſignat. ac alijs particularibus re-
gijs literis, & fuit pluries determinatũ,
maximè contra Ducem Terrenouæ,
cum huiuſmodi cõceſſiones, ſeu aſſi-
gnationes, & ſi præſtationẽ in annos
ſingulos habeant, in annos tamen ſin-
gulos per ſe conſiderandæ ſunt, ac ſi
conceſſio, ſeu aſſignatio certæ ſummæ
in vnum, & deinceps in alium annum
ſpecialiter facta eſſet, ita vt pro illo an-
no, in quo fructus non naſcantur, vel
minus naſcantur videatur reſtricta cõ-

ceſſio, & aſſignatio, argu. *l. ſi debitor*, §. *verisſimile*, ibi, *quæ collecta eſſent*, *ff. de actio. empt. & l. cum certus*, *ff. de vin. tri. & ole. legat.* & cõſequenter qđ pro illo anno ſterili ceſſet facultas extrahendi, atque extinguatur, non autem ſuſpendatur, neque prorogetur illius executio in annos ſequẽtes vberiores,
58 maximè ſtante † clauſula, in huiuſmodi priuilegijs apponi ſolita, ſecundũ *Affl. vbi ſupra* (prouiſo prius Regno, vel in caſu inopiæ,) quæ non ſolum excipit, ſed etiam facit conceſſionem cõdictionalem, quaſi dixiſſet, in anno ſterili nõ deberi extractionem, ea quidem ratione, quod Rex concedens prius cenſeatur voluiſſe prouidere Regno, quàm cõceſſionatio, ad text. *in l. ſi quis*, *C. de aqueduct. libr.* 11. vbi
59 beneficium ducendi aquam ex publico aqueductu ex ſuperflua aqua intelligendum eſſe ait, ea cauſa) vt dixit *idem text.* ne abundantia aquæ ciuibus deſit, ibi, *pro abundantia ciuium conueniat deputari, quod his perſonis, quibus noſtra ſerenitas indulſit, ex aqua ſuperflua conueniat deputari*, quam deciſionem, ibi ampliat *Luc. de Penn. in verb. ſuperflua*, *& in l. diligenter*, *in fine*, *eod. tit.* & tenuit *Bartol. ibidem*, *in*
60 *fine*, dum ait, quod † ſi de frumento communis Peruſij alicui debetur certa quantitas annalis, quod tunc debet tribui, quando de frumenro ſupereſt, & Plat. eodem loco, dicit hoc eſ-
61 ſe, ex quo † conceſſio hanc habet tacitã condictionem, ſi triticum erit ſuperfluum, eoſq. ſequitur *Rip. de præſeru. remed. contr. peſt. num.* 28. *& ſeq* vbi loquirur de licentia conceſſa per Regem Ianuenſibus extrahendi frumen-
62 tum, quam concluſionem † idem extendit etiã, quod motu proprio Principis conceſſio facta fuerit *in l. quo minus*, *nu.* 12. *ff. de flumin. poſt Felyn. in cap. cæteris de reſcript.* eamdemq. opinionem pariter ſequuti ſunt, *Gregor. Lop. in l.* 5. *titu.* 31. *p.* 3. *Pariſ. conſ.* 27.
63 *nu.* 134. *lib.* 1. qui loquitur in paſcuis, *Auendag. de exequend. mandat. Princ. libr.* 1. *cap.* 4. *nu.* 27. *Anton. Padill. in l. ſi Præſes*, *nu.* 13. *C. de ſeruit. & aqu.* qui alios refert, *Camill. de Curt. in* 1. *p. diuerſ. feudal. in verb. Redeundo igitur*, *nu.* 61. vbi refert ita iudicatum, idẽq. teſtatur *D. de Pont. in d. titu. de tractis*, *nu.* 9. licet valde dubitet *ex dec. Andr. in loco citato*, quę in propoſito adaptari minime poteſt, vt infra dicam. Qua-
64 ſi † habeat facultas prædicta (vt diximus) taciram condictionem, vt prius alantur Regnicolæ, ipſiſque prius inſeruire debeant frumenta, quæ in Regno naſcuntur. Nec obſtare videtur,
65 quod † præſtationes annuæ certę quãtitatis fructuum ex aliquo loco, ſi vno anno fructus deficiant, ex ſequẽtibus, vel præcedentibus annis ſuppleri debeant, per tex. vbi Doctores maxime *Bart. nu.* 5. *&* 6. *in l. inter ſtipulantem*, §. *ſacram*, *ff. de verb. obligat. l. Lucius*, *ff. de aliment. & cibar. legat. l. ex eo vino ff. de tritic. vin. & ole. legat. l. legatũ*, §. *vini Salerni*, *ff. de ann. legat. & l. firmio*, *in princ. ff. quand. dies leg. ced. & per Andr. & Bald. de not. feud. in princ.*
66 nam † aliud eſt, & differunt præſtatio, ſiue ſolutio fructuum, de qua in dictis iuribus habetur, & commoditas, ſiue facultas percipiẽdi, ſiue vtẽdi, quæ eſt facti, *l. ſi vſusfructus*, *ff. de iur. dot.* cum alijs adductis per *Bartol. in quæſt. ſua* 4. *num.* 14. & ideo Rex † non eſt
67 obligatus ad fructus dandos, ſeu ſoluendos, ſed ſolum ad pacientiam pręſtandam, vt ille poſſit extrahere, quæ cum facti ſit, vt declarat idem *Bartol. in l.* 1. *ff. locat. & in l.* 4. §. *Cato*, *ff. de verbor. ſignificat.* ſi præceſſiſſet culpa
68 † Regis, vel Curiæ, ex qua conceſſionatius impeditus fuiſſet extrahere, teneretur ſolum ad intereſſe, ad text. *in l. ſtipulationes non diuiduntur. vbi Doctores*, *ff. de verbor. obligatio.* non autem

tem ad refectionem ex fructibus alte-
rius anni, cum non fructus, ſed pa-
cientia vtendi facultate illorum ex-
trahendorum promiſſa fuerit, ceſ-
69 ſante † tamē culpa, ſed caſu, ſeu for-
tuna, vt quia annus eſſet ſterilis, &
Regnum non eſſet prouiſum, conceſ-
ſionarius non potuiſſet extrahere,
eo quidem caſu Rex, nec ad intereſ-
ſe, nec ad refectionem teneretur; ex
quo factum, & ſic pacientiam in illo
anno amplius præſtare nequeat, id-
que abſque culpa, & facto promiſſo-
ris, *dict. l. ſtipulationes non diuidun-
tur, & ibi Doctores*; eo magis, quia
in caſu iurium ex aduerſo relatorum,
ſic communiter diſtingui ſolet, Pri-
70 mo quando † promittitur, vel legatur
aliqua res in genere effuſo, veluti tri-
ticum, vinum, & huiuſmodi ſimilia,
& hoc caſu debitor non liberatur, ſed
expectādus erit primus, ſecūdus, ter-
tius, ſiue milleſimus annus, ea ratio-
71 ne † quod genus perire non poſſit, *l.
incendium, ff. ſi cert. petat.* Secundo
72 quando † promiſſio, vel legatum eſt
in genere ſubalterno ſimpliciter, puta
ex fundo Salerno, & non natis fru-
ctibus primo anno, ſuppletur ex pro-
ximo immediatè ſequēti ſolum, non
ex alijs, & eſt deciſio *text. in d. §. ſa-
73 cram.* Tertio, quādo † promiſſio eſt
in genere ſubalterno, additur tamen
dictio taxatiua, tunc non natis, vel
conſumptis fructibus vnius anni, non
expectantur fructus annorum ſequē-
tium, quia debitor liberatur, ad text.
*in dicta l. cum certus, ff. de tritic. vin.
74 & ole. legat.* Quarto, quando † pro-
mittitur, vel legatur ſpecies, quam
promittens, vel legans habet in ſua
cella, vt vinum, vel frumentum in
granario, ſiue horreo, vel pecuniam
in arca, & hoc caſu videt̄ promiſſum
non genus effuſum, nec ſubalternum
ſimpliciter, nec taxatiuè, ſed ſpecies,
quæ rectè promitti poteſt, ad tex. *in d.*
§. *ſacram*, ibi, *vini autem non ſpeciem,
75 ſed genus*, & hoc † caſu ſi res pereat
abſq. culpa promiſſoris, promiſſor ip-
ſe liberatur *l. ſi ex legati, ff. de verbor.
oblig.* quæ diſtinctio colligitur ab
hijs, quæ tradunt Doctores, & præ-
cipue *Zaſ. in d. §. ſacram, num. 12.* at
76 in † caſu promiſſionis tractatum, ſo-
lum pacientia, & factum dicitur pro-
miſſum, ex prædictis, & conſequenter
nullus prædictorū caſus adaptari po-
terit, ſi quidem primus caſus de ge-
nere effuſo, ſiue generaliſſimo non
comprehenditur in ipſa conceſſione,
minus ſecundus de genere ſubalterno
ſimpliciter promiſſo abſque dictione
taxatiua, quod ſi in tertio, vel in vlti-
mo caſu verſaremur, vbi genus ſub-
alternum taxatiuè eſt promiſſum, &
ſic extractio fructuum per dictiones
taxatiuas, & reſtrictiuas de anno in
annum, hoc inquam caſu extractio
ex fructibus recollectionis præceden-
tis facienda, non autem ex alterius
ſequentis anni fructibus ſupplenda
erit, & Rex, cum fructus eo anno nati
non eſſent, vel ad Regni prouiſionem
cōuerti debuerint, ab obligationibus
penitus liberatus eſt, *d. l. cū certus*, &
notanter tradit *Angel. in l. ſi fideicom-
miſſum, §. tractatum, num. 1. & 2. ff.
77 de iudic.* vbi tenet † obligationem fru-
ctuum ex certo loco, ſi ſit coartata
ad fructus percipiendos in certo tem-
pore, non ſuppleri ex fructibus anno-
rum ſequentium, quem eo loco ele-
ganter loqutum fuiſſe, dixit *Barbat.
in addit. ad Bart. in d. l. ſi legatum, §.
78 vini Salerni*, ſi vero † ſpeciem eſſe
cōceſſam dicamus, de facultate, ſiue
cōmodo extrahendi intelligere debe-
mus, quę non ſolū eſt minus ipſa ſpe-
cie, cum aliquādo in numero, ponde-
re, & mēſura recipere poſſit diuiſionē,
ſed etiā illius obligatio eſt indiuidua,
d. l. ſtipulationes non diuiduntur, & ſic
79 ſicut † liberatur promiſſor perempta

ſpecie, multo fortius, ſi factum pro-
miſſum abſq; culpa, & dolo ſuo præ-
ſtari nequeat; eaq. maximè in Regno
confirmari videntur per infinitas lite-
ras regales, & regiam Pragmaticam,
ex quibus conſtat de voluntate Regis
prohibentis huiuſmodi refectionem,
vnde *Vlpia. 7 d.l. ex eo vino, à Bart.* in
ſuam opinionē relata, *ff. de tritic. vin.
et ole. legat.* approbans ſentētiā Sabini
80 limitat eam, † niſi concedētis, ſiue mā-
dantis voluntas aduerſeē, & facit *tex.
in d.§. ſacram, in fin.* & notanter tra-
dit *Camill. de Curt. in loco citato, num.*
81 44. *in fin.* Sic † etiam intelligēdus erit
Andr. & Bal. in d.c.1. de not. feud. ni-
mirū, vbi locus; & tempus demoſtra-
tiuè non taxatiuè appoſita ſunt, vt la-
tiſſimè deduxit *D. Camill. de Curt. vbi
ſupra, nu. 39. cum ſeq.* eoq. magis, quia
ipſi loquūtur in feudo Cameræ, quod
ī pecunia ex iuribus Doanæ percipiē-
da conſiſtit, ideoq. non extendendū,
vbi de facultate iuris percipiendi fru-
ctus ageretur.

82 Prædicta tamē procedunt † niſi tra-
ctarum priuilegium cōcederet etiam
expreſsè refectionem, (prout habet in
Regno Comes Modicę, & aliquando
habuit Religio Hieroſolymitana S.
Ioannis) ſecundum *D. de Pont. & Ca-
mil. de Curt. vbi ſupra.* Verum tamen
eſt, quod ſi illo anno ex culpa conceſ-
ſionarij extractio minimè facta fuerit,
nō poterit ī ſequētib. annis extractio-
nē facere, vt pariter fuiſſe iudicatū, tra
dit *Camill. de Cur. ubi ſup. n. 51. quē* ſe-
quit *Cāccr. var. reſol. lib. 3. c. 13. n. 264.*

83 Tandem in hoc † Tribunali agitur
de rebus oīb. ad Vniuerſitatū Regni
84 patrimoniū ꝑtinētibus, & ꝑpea † non
pñt ſe cōgregare, nec detinere cōſiliū
ꝑ imponēdis gabellis, vel alio quocū-
q; negotio, nec eo ꝯgregato illud exe-
qui, niſi habita à D. Prorege, & eodē
Tribunali licētia, & cōfirmatione, vt
dixi *ſup. lib. 3. c. 4. nu. 444. & ſeq.* Sic
85 ēt de mādato prędicto reuidentur cō-
puta oīum Ciuitatū demanialiū per
tres Magiſtros Iuratos à Regia Maie-
ſtate pro effectu prędicto nominatos,
86 vnū ꝑ qualibet Valle; licet † in vniuer-
ſitatib. Baronū data aliqua ſuſpicio-
nis cā cū eorū dominis cōſueuerīt eo-
rū cōputa reuideri per Delegatos par-
ticulares à Regio Patrimonio deſti-
natos, vt dixi *ſup. lib. 4. c. 16. n. 136.* Eſt
87 tñ aduertendum, quod † in Vrbe Meſ-
ſanæ reuidentur vel per Sindicatores
ad hoc poteſtatem habentes, vel per
vnū ex dictis Magiſtris Rationalibus
dicti Tribunalis, qñ Curia ibi dege-
ret, ſic ēt in Ciuitate Catinæ, in qua ꝑ
particularem ad hoc Delegatum reui-
88 dentur; ab his tamen oībus † excludit
Vrbs Panormi, cuius cōputa reuiden-
tur per Magiſtrū Rationalem ab eadē
Vrbe electum, nec in eis ſe aliquo mo-
do ingerere poteſt Regium Patrimo-
nium ex priuilegio ſibi conceſſo per
Regem Alfonſum.

Poſt ꝑdictos Magiſtros Rationa-
les ab eodē Tribunali depēdet Gene-
89 ralis Theſaurarius, q. † à Rege eligit,
ad beneplacitū, curamq; hēt exactio-
nis, & cōſeruationis oīum regiorū in-
troituū, & pecuniarū. Is antiquis tē-
90 poribus † Quæſtor Ærarij dicebatur,
l. 2. ff. de orig. iur. ſub Imperatoribus
autem Comes ſacrarum largitionū,
de quo habentur *tituli particulares in
in Codice, de Palat. ſacrar. largit. lib.
12. & ſimiles;* & apud *Caſſiod. libr. 6.
variar. Surg. de Neap. illuſt. c. 5. nu. 29.*
ſed ſecundum *Ioan. de Plat. & Luc. de
Penn. in rubr. C. de primipil. eod. lib. 12.
poſt gloſſ. ibi*, primipilus appellatur,
quaſi primus inter adminiſtratores
regalis pecuniæ, quos ſequuti ſunt
*Afflict. in conſtitut. Regn. patres pro fi-
lijs, nume. 8. Angel. in l. 1. C. de priui-
leg. fiſc. Caſtald. de Imperat. quæſt. 110.
priuil. 257. Surg. in loco citato, num. 17.
cum ſeq. Franc. Lucan. in ſimili tracta.*

de

de priuil.fiſc.nu.18.& 19. & Laudenſ.
q.214.Capic.dec.129.num.15.Peregr.
de iur.fiſc.lib.6.tit.6.nu.43. Alciat. de
præſump.reg.3.præſump.4.in fi.& opti-
mè D.de Pont.in tract.de poteſt.Proreg.
tit.de regal. impoſit. §.8. qui vetus eſt
intellectus, quidquid multi à prædi-
ctis relati aſſeruerit; & poſt eos *Nuñes*
de Eſcobar in tract. de ratioci. adminiſ.
cap.39. nume.10. cum ſeq. & quam-
91 uis multa fiſco competant priuilegia
contra huiuſmodi primipili officium
exercentem, eiuſque vxorẽ, hæredes,
cæteroſq. creditores anteriores, *ex d.*
l.1.C.de priuileg.fiſc.l.ſatis notum, C.
ex qb.cauſ.pign.vel hypot.tacit.contr.
l.vtilitas, C.de primipil.lib.12.& vbi-
que Doctores; attamen in Regno non
ſeruantur, vt vidi pluries practicatũ,
& determinatum per doctiſſimos vi-
ros in eodem Tribunali degentes, id
etiã de Regno Neapolitano teſtatur
Dominus *de Pont.in d.§.8.ſub nu.17.*
& de Regno Luſitaniæ tradit *Alfar.*
de iur. fiſc. gl.16.nu.94.
92 Hoc igitur officium maximam ha-
bet authoritatem, & inter Regios Cõ-
ſiliarios connumeratur, habetque ſub
ſe plures alios officiales ſubordinatos,
& ex particulari Regio decreto, quod
93 paſſim cõcedi conſeuit, põt † interue-
nire in omnibus cõferendis, & conſi-
lijs Patrimonialibus, votando prout
cæteri Magiſtri Rationales laici, quã-
94 uis † ex natura officij non niſi ſemel
quolibet menſe teneatur in cauſis Pa-
trimonialibas referre debita omnia
dictæ Regiæ Curiæ, cum diligentijs
contra eoſdem debitores ab eo factis,
quæ in ſcriptis redigi debent, cum ea-
rum iuſtificationibus, illæque conſi-
gnari quolibet quadrimeſtri Ratio-
nali, ad quem ſpectat dictorum com-
putorum reuiſio, vt in fine cuiuslibet
anni iuxta eius obligationem præſen-
95 tare valeãt; ſic † etiam tenet̃ ſemel qua-
libet hebdomoda Excellentiſſimum
Proregem certiorem facere de introi-
tu, & exitu pecuniarum hebdomodæ
præteritæ, ac etiam de reſiduo, quod
96 tunc tẽporis effectiuè remanet in Re-
gia Theſauraria, quæ † pecuniæ con-
ſeruantur in arca cum duabus claui-
bus, quarum vnam detinet ipſe The-
ſaurarius, alteram vero Regius cõſer-
97 uator, & † pro effectu prædicto aſſiſte-
re debet in eadem Theſauraria per ho-
ras ſibi deſignatas.
98 Curam † item habet faciendi omnes
emptiones, & prouiſiones neceſſarias
pro Regia Curia cum interuentu offi-
cij Conſeruatoris, licet ex mãdato Re-
gio cõſueuerit interuenire vnus ex Ma-
giſtris Rationalibus laicis, & propte-
99 rea prohibetur negotia exercere ex
pragmatica 13. §.30. de offic. Theſaur.
& ex ordine Regio dato ſub die 6. Iu-
lij 1591. pro quo faciũt tradita per *Io.*
Ant. Lanar.conſ.43. D. de Põt.conſ.49.
n.32. cũ ſeqq. vol.1. Burſ.conſ.325. &
326.vol.3. qui latè tractãt, quãdo of-
100 ficiales, & præcipue Theſaurarius poſ-
ſunt contrahere, & negotiari; prout
tàm in eo, quàm in cæteris officialibus
Patrimonialibus prohibitum eſt in
Regno per Pragmaticas, & literas re-
gias, de qua re vide in materia *Tholoſ.*
deciſ. nouiſſ. 11. Auſt. cap. 2. Prat. in
verb.de heredar, Menoc.conſ.844. Mat-
thienſ. dialog.relat.3.c. 27. 28. & 29.
101 ſicut † nec pecuniam regiam priuatis
neceſſitatib. applicare, vel ĩ alios vſus
etiam Principis conuertere, ad text.
in l.præcipit, vbi Io.de Plat.C.de canon.
largit.lib.10.l.hac lege, & ibidem Plat.
C.de aqueduct. lib.11. & in l. 2. C. de
frum.vrb.Conſtant.eodem lib. Auſt. in
cap.44. Prat. in verb. pi tomar, & in
102 *verb. ſequen.* vbi ait, quod † iſti The-
ſaurarij ſunt immunes à collectis, du-
rantibus eorum officijs, ſecundum
Luc. de Penn.in d. l. præcipit, prout nec
103 contra eos procedi poteſt per Tribu-
nal Regij Patrimonij, niſi conſulto
Ex-

Excellentiſſimo Prorege, *ad text. in l. ſ. C. & ibi ſenat. vel clariſſ. vbi Salicet. & Alberic. qui text.* loquitur in Theſaurario Principis, vt notant *ibi Odofred. & Angel.* & ita practicatum fuiſſe refert *Dom. de Ponte deciſ. 13. num. 3.* hoc autem officium hodie vacat, licet de mandato Excellentiſſimi Domini Proregis vſque ad alium Regiũ mandatũ adminiſtret Paulus Anſalonus.

Adeſt etiam eius Locumtenens, cu-
104 ius † officium eſt exigere bona, & pecunias ex confiſcationibus, & pœnis,
mulctis, ac fideiuſſionibus fractis pertenẽdas, quas nos Fiſcalias vocam⁹,
105 qui † licet ab eodẽ Tribunali circa pœcuniarũ diſpoſitionẽ, & cõputorũ redditionẽ dependeat, attamẽ in reliquis oĩbus cũ Tribunali M. R. C. annectitur, ſiquidem earũ exactio, & bonorũ vẽditio fiũt ad literas Excellẽtiæ ſuæ, & eiuſdem M. R. C. & quamuis offi-
106 cium † prædictum aliàs inter officia vẽdibilia connumeratũ fuerit, vt dixi *ſup. lib. 1. c. 20.* hodie tñ ex decreto particulari Regio ſub die 16. Iulij 1591. vendi prohibetur.

Cum eodem Tribunali annexũ eſt officiũ Conſeruatoris Regij Patrimo-
107 nij, qui † fortè Quæſtor dici poſſet, & procurator Cæſaris ex his quæ infra dicã, & latè tradit *Frecc. lib. 3. de ſubfeu. tit. de differen. feud. reg. ſub nu. 20. Io. Calu. in lexicõ iur. in verb. Quæſtores,* vbi multa in propoſito notat, & ideo
108 † Regius eſt Cõſiliarius laicus, à Rege
109 ad beneplacitũ creatus, & † poteſt eſſe exter, quamuis aliquos viderim natu-
110 rales, amplamq. habet † poteſtatẽ, nec aliũ ſuperiorẽ, quàm Regẽ, aut Proregẽ recognoſcit, vt poſt *Frecc.* quẽ ipſe allegat, tradit *D. de Põte in tit. de regal. impoſit. §. 8. nu. 21.* qui loquitur in of-
111 ficio ſcribæ portionis † qđ officio Cõ-
112 ſeruatoris aſſimilatur, & ob id † in quibuſcumq. negotijs, & cauſis, vbi de rebus ad Regiũ fiſcum, regaleque patrimonium tractari cõtigerit, poteſt eſſe præſens. Inde eſt quòd ad ſui libitum interuenire permiſſum eſt in omnibus cõferendis, & cauſis fiſcalibus tàm ciuilibus, quàm criminalibus, ſubſignã-
113 do omnia † guidatica, ſaluasguardias,
114 & gratias criminales, nec non & † cõuenit etiam in omnes conferendas, & cauſas patrimoniales, ſuũ pariter votũ præſtando, prout cæteri Magiſtri Ra-
115 tionales laici, ſubſcribendo † omnes, & quaſcumque prouiſiones, & literas, quæ per dictũ Tribunal Regij Patri-
116 monij expediuntur; prout nec poſſunt fieri emptiones, ſeu prouiſiones ꝓ Regia Curia abſque eius interuẽtu, ſicut
117 etiam aſſiſtit † in omnibus ſtipendiorũ ſolutionibus, quæ de regali pecunia fiunt, & eo abſente per eius Procõſeruatores ab eo electos, in omnibus Re-
118 gni locis exiſtẽtes, qui † ratione huiuſmodi laboris, cum ſalarium non percipiant, nonnullas habent immunita-
119 tes, q pariter alios officiales habet ſibi ſubordinatos, reſidẽtes tàm in eius officio, detinendo libros totius patrimonij Regalis, q̃ etiam in Regia generali Theſauraria pro annotãdo introitum, & exitum pecuniarum R. Curiæ.

120 Præterea † in eius officio quolibet menſe detinetur cõferenda pro rebus ad regias fiſcalias pertinẽtibus, in qua interueniũt Fiſci patronus, & Procuratores fiſcales Magnæ Reg. Cur. Locumtenẽs Regij Theſaurarij, vti fiſca-
121 liarum collector, & † ipſe Conſeruator præſidet ſedẽdo ĩ capite mẽſæ, prout ĩ cæteris Tribunalibus ſedent Præſides.

122 Et demum omnia † priuilegia, & Regiæ literæ in Regno exequi non poſſunt, niſi ab eo prius (de mandato Excellẽtiſſimi Proregis) recognoſcãtur, & inde facta relatione concedũtur exequutoriæ, vt ex diſpoſitione *Pragmatica 7. §. 4. de offi. Conſeruat.* & nouiſſimè ad hunc Magiſtratum fuit aſſumptus *Don Franciſcus de Gamboa.*

In

In eodem Tribunali Regij Patri-
123 monij † conſtitutus eſt alter Fiſci pa-
tronus, qui fiſco in cõcernentibus Re-
gale Patrimoniũ contra priuatas per-
ſonas patrocinium pręſtat, ſecundum
Afflict. in conſt. inter multas num. 11.
124 *Alfar. de iur. fiſc. gl. 9. nu.* 24. vnde † ſa-
larium, & ratam iurium inueſtitura-
rum, & exequutoriarum percipit, iſq.
125 † Togatus incedit tamquam vnus de
Sacro Cõſilio, & ſedet cum alijs Ma-
giſtris Rationalibus in eodem Tribu-
nali, & alijs ſeſſionibus, *ad tex. in l. lau-*
126 *dabile C. de aduoc. diuerſ. iud.* & † pręſẽs
eſſe dẽt in deciſione cauſarũ *l. fi. C. de
aduoc. fiſci.* ideq. prouiſum eſt ex legib.
Regni, quod ſi abeſſe cõtingat, ſuper-
ſedendũ eſt, ad notat. per *gloſ. ibi*, aliàs
quidquid ageretur nullum eſſet, vt
tradit *Bart. poſt glo. in l. vnic. C. de ſen-
tent. contr. fiſc. lat. lib. 10. cum ſimilib.
relatis per Garſ. de nobilit. gloſ. 3. nu. 12.
& 13.* nec non per literas regias ſub
die 16. Iulij 1591. tenetur ſemel quo-
127 libet mẽſe informare Excellentiſſimũ
Proregem de cauſis pendentibus in
128 dicto Tribunali, quamuis Procura-
tor Fiſcalis, qui pariter in eodem
Concilio reſidet, de ijs certiorem fa-
cere cogitur qualibet hebdomoda il-
luſtrem Conſultorẽ; & ex decreto ex-
preſſo Suæ Catholicæ Maieſtatis non
poteſt interuenire in uotandis cauſis,
neq. in emptionibus faciendis per Re-
giam Curiam; licet vti fiſcus † non
teneatur dare fideiuſſiones, cũ præſu-
129 matur idoneus ex ſubſtantia fiſci, &
ſit ſoluẽdo, *ad tex. in l. 2. & ibi gl. ff. de
fund. dotal. & l. 3. §. idẽ ſcienaũ, ff. ſi cui
plusquàm per leg. Falc. l. 1. §. ſi ad fiſcũ,
ff. vt legat. nom. cauea. l. 4. vbi gloſ. &*
130 *Bart. C. de vſufr. Alfar. de iur. fiſc. gloſ.
16. nu.* 126. multaq. habet priuilegia,
de quibus per eumdem *Alfa. gl. 16. &*
131 *17. & gl. 34.* † ipſe idem fiſci patronus
de mãdato Do. Proregis recognoſcit
oĩa reſcripta, quę extra Regnũ veniũt,
quibus ad eius relationem concedun-
132 tur exequutoriæ, niſi † res eſſet adeo
grauis, quę in tali caſu recognoſci cõ-
ſueuit per omnes illuſtres Præſides, &
Conſultorem, & aliquando per om-
nes Doctores Sacri Conſilij. Cũ pręe-
133 dictis † conſtitutus eſt Sollicitator fi-
ſcalis pro exequutione mandatorum
ab eiſdem cauſis dependentium, nec
134 non, & † Magiſternotarius ad inſtar
Magiſtrinotarij Mag. Reg. Cur. Reli-
135 qua † verò in materia fiſci patroni di-
ximus *ſupra in capit. præcedenti*. Hoc
officium hodie exercet Don Ioſeph
de Neapoli inter primarios olim Re-
gni Aduocatus; ac in legali ſcientia
doctiſſimus, ac celeberrimus.
136 Adeſt etiã officium Magiſtri † Por-
tulani olim Liminarchæ dicti *l. Limi-
narcha C. de ſeru. fugit.* & in Regno de
conſilio eſt, vt dixit *Frec. lib. 1. de ſub-
feud. titul. de offi. magn. admirat. nu.
11. & 33. cum ſeq. D. de Pont. deciſ. 13.*
137 *num. 1.* eiuſq. authoritas pariter † ma-
xima in locis maritimis, vbi publica
frumentorum horrea exiſtunt, in qui-
bus frumenta cuiuſcunque deponun-
tur ad inſtar Bancorũ publicorum;
& in his ſuos detinet Viceportula-
138 nos, quorum officium † pariter ven-
139 ditur; ſicut etiam, & pęnes ſe † detinet
Aſſeſſorem Fiſcalẽ, & Magiſtrumno-
tarium cum iuriſdictione ciuili, & cri-
minali, mero, & mixto imperio in oẽs
Officiales, & miniſtros ſuos, & dicto-
rum oneratoriorum, nec non, & con-
tra oẽs delinquentes in materia fru-
140 mentaria; quamuis, vbi † procedendũ
eſſet ex abrupto, & diſpenſatiuo mo-
do, & in alijs cauſis grauioribus, non
niſi de eis facta relatione Excellẽtiſs.
Proregi, fieri permittatur; eãdemq.
iuriſdictionem habent ſupradicti Vi-
ceportulani in eorum locis.
141 Ad eius † quoque officium pertinet
cõcedere licentias extrahendi frumẽ-
ta per loca infra Regnum, & pariter

præce-

præcedente mandato Domini Prore-
regis per loca extra Regnum, ſoluto
142 tamen † in hoc ſecundo caſu iure tra-
ctarum,& granorum octuaginta pro
huiuſmodi licentia Regiæ Curiæ cõ-
143 petente, cuius oneri † incumbit earũ
exactio, prout de generali Theſaura-
144 tio dictum eſt, & propterea † in eodẽ
officio præſtatur fideiuſſio de non ap-
portando frumẽta prædicta ad loca
prohibita, & plura alia, de quibus in
Regno particulares repetiuntur cõſti-
tutiones *in 2.thom.pragma.ſubrub. de offic.magiſt.Portulan.*
145 Id tamen adnotandum eſt,† quod
euenienre decoctione alicuius ex con-
ſeruatoribus,ſeu magazenerijs frumẽ
torum in dictis oneratorijs exiſtẽtiũ,
nõ poterit Magiſter Portulanus eſſe
Deputatus,nec in ea ſe intromittere
ex decreto Regio dato Madrid ſub
die 8. Aprelis 1591. prout & in eodẽ
decreto pariter prohibitum eſt, ne
146 † Magiſter Portulanus in viſitatione
dictorum oneratoriorũ (quam ſemel
147 † in anno facere tenetur)poſſit nec va-
leat ipſe,vel eius ſubſtitutꝰ, & alij qui-
cumque officiales ſui,hoſpitari in do-
mo Viceportulanorum, & aliorum
officialium, quos viſitare debet, ſed
hoſpitium ſibi præſtare teneant Ter-
ræ vbi degere neceſſe erit, ad notat. p
Bonad.lib.2.polit.c.20.num.13. & ſeq.
Et quamuis officium prædictum ſit
148 † vendibile, attamen ob eius præemi-
nentiam ex decreto Regio dato ſub
die 20. Maij 1599. oblationes tantũ
recipiuntur per Excellentiſſimũ Pro-
regem, & Tribunal Regij Patrimo-
nij;& inde tranſmittũtur ad ſupremũ
Italicum Conſilium, à quo nomina-
tur perſona,cui fieri debeat,huiuſmo-
di venditio an hodiernis tamen tem-
poribus officium hoc habet incomẽ-
datũ D. Aloiſius de Maſtro Antonio.
Poſt hos ſubſequitur Magiſter Se-
149 cretus Regni † Regius pariter Conſi-
150 liarius,eiuſq. officium vendibile† eſt,
maximamque † habet authoritatem,
cum ſit Procurator Generalis D. Re-
151 gis, & adminiſtrator, & gubernator
omnium ſecretiarum Regni, circa ex
actionem gabellarum, & aliorum iu-
rium Regi competentium ex portubꝰ
dicti Regni, nec non & earum arren-
damentorum,exceptis tamen Panor-
mo, Meſſana, Catina, Syracuſis, &
152 Thermis, quæ habent † particulares
Secretos immediate ſubditos Tribu-
153 nali Regij Patrimonij, eaſq. † viſita-
re tenetur,vel per ipſum, vel eius Lo-
cumtenentem quolibet triennio, vnã
videlicet ex tribꝰ Siciliæ Vallibꝰ quo-
libet anno, eiuſq. computa reuidere,
eaque in Tribunali Regij Patrimonij
præſentare, necnõ ſecretorum,& alio-
rum miniſtrorum actiones recogno-
ſcere, & eis de opportuno remedio
154 prouidere,licet † nõ poſſit in domibus
ſecretorum hoſpitari ex ordine parti-
culari Regio ſub die 16. Iulij 1591.&
155 per eius officium † fiunt expeditiones
extractionum, excepto tritico, quod
156 † ad Magiſtrum Portulanũ pertinet,
157 vt ſupra dictũ eſt,ſicut etiam † ad mã-
datum Excellentiſſimi Domini Pro-
regis, & dicti Tribunalis ſoluere ſti-
pendia militum in caſtris degentium,
officialium nouæ militiæ,aliaq. onera
ſibi in ſpecie aſſignata ſuper eiſdẽ ſe-
cretijs, hoc officium adminiſtrat Don
Petrus Saladinus.
Demum ab eodem Tribunali de-
158 pendet † Collector decimæ,& tareni,
cuius officium, & ſi alias vendibile fue-
rit,attamen hodie ex decreto particu-
lari Regis noſtri amplius vendi non
159 poteſt,ad quem † pertinet exactio iu-
rium Regi competentium ex vendi-
tionibus bonorum feudalium,& ſub-
iugationibus, quæ ſuper ipſis impo-
nũtur,vel ſuper vniuerſitatibus rega-
libus, ac etiam iurium Releuij cõpe-
tentium ex ſucceſſione Baronum in

feudis,

feudis,vel ob non petitas inueſtituras vigore Capitulorum Regni, licet expeditiones pro huiuſmodi effectu fiãt per Tribunal Regij Patrimonij.

S V M M A R I V M.

1 *Conſiſtorij Tribunal ſupremum eſt in Regno, eique certa forma à Catholico Filippo II. data eſſe videtur.*

2 *Conſiſtorij Tribunal eſt ſuperior, quàm catera Regni Tribunalia, repraſentans conſcientiam Principis.*

3 *Conſiſtorij Tribunal, de quibus cauſis cognoſcit,& quare uide n.4.*

5 *Solon à Sanatorum decretis ad ſe prouocationem inſtituit.*

6 *Hipodamus certum Tribunal ex ſenioribus elegit, ad quod malè iudicata deuoluerentur.*

7 *Appellatio de minori magiſtratu ad maiorem competit, intellige & declara vt num.8.*

9 *Conſiſtorij Tribunal,licet ſit maius ratione adminiſtrationis cauſarum appellationum, tamen ratione dignitatis Magna Curia ſatis illud authoritate,& praeminentia antecedit.*

10 *Maior & minor reſpectu diuerſorum, quis eſſe non prohibetur.*

11 *Cardinalis, licet ſit maior Epiſcopo ratione adminiſtrationis, tamen non pracedit reſpectu dignitatis.*

12 *Epiſcopatus culmen eſt dignitatum.*

13 *Appellatio non datur à ſententijs Tribunalis Conſiſtorij, & de ratione nume. 14. datur tamen reclamatio, vt num.15.*

14 *Conſiſtorij Tribunal fuit ſubrogatum in locum Praefecti Pratorio, eiuſque prerogatiuas conſequitur, & in pluribus aquiparantur.*

16 *Inſtantia an pereat poſtquam proceſſus eſt introductus in Conſiſtorio.*

17 *Conſiſtorij Tribunal quare ita dicatur.*

18 *Princeps ipſe propriè Conſiſtorium habere dicitur, & n. 20.*

19 *Conſiſtorium quibus etiam nominibus appelletur.*

21 *Praſes Conſiſtorij Quaſtori candidato aquiparatur.*

22 *Praſes Conſiſtorij eaſdem habet praeminentias,et prarogatiuas,quas habent alij Praſides Magna Curia, & Patrimonij.*

23 *Praſes Conſiſtorij cum poſt Praſides M.C.& Patrimonij ortum habuerit,illos ſubſequitur.*

24 *Praſes Conſiſtorij in paritate votorum, votum habet.*

25 *Praſes M.R.C. in paritate votorum,votum habet.*

26 *Iudices tres biennales Conſiſtorij à Rege eliguntur cum ſportulis, ſine ſalario;& quales eſſe debeant.*

27 *Iudices Conſiſtorij tanquam Regij Conſiliarij incedunt Togati, & qualiter ſedeant coram D.Prorege, vel in Sacro Conſilio.*

28 *Magiſtri Notarij Conſiſtorij officium vendibile eſt.*

ARGVMENTVM.

De Tribunali Conſiſtorij Sacræ Regiæ Conſcientiæ, eiuſque Magiſtratibus.

C A P V T X.

CONSISTORII
1 Tribunal†ſupremũ
eſt in Regno, quã-
uis certam Magi-
ſtratus formam
nouiſſimè à Catho-
lico Philippo II.
2 Rege habuerit,cum†ſit ſuperius cęte-
ris,quę in Regno pręſunt,repræſentãs
3 conſcientiam Principis,&†cognoſcẽs
de omnibus cauſis ciuilibus, quæ ve-
niunt via appellationis, reuiſionis, &
omni alio modo ab ipſa M.R.C.à Tri

bunal Regij Patrimonij inter priua-
tas perſonas, à Tribunali Regiæ Mo-
narchię & ab omnibus,& quibuſcun-
que alijs iudicibus delegatis; indeco-
4 rum † enim viſum fuit, vt quod à ſu-
premis iudicibus, Regijſq. Cõſiliarijs
prædictorum Tribunalium iudicaba-
tur, vnius tantum, vt olim conſueuit
in Regno, iudicio committeretur; ac
in eis perpetuum ſępiſſimè imponere-
tur ſilentium; tamquam à ſuperiori
magiſtratu, prout dicitur Iudex appel
lationum, vt dixi *ſupra lib.5. c.1. nu.5.*
& tradit *Io. Ferrar. in tract. de appell. c.
1. nu 9. cum ſimil.* relatis per *Do. Rugi-
nel. in ſuo eruditiſſimo tract. de appell. in
præfat. num. 7. & ſeq.* vbi ſubdit, quod
5 † Solon à Senatorum decretis ad ſe
prouocationem inſtituit, veluti a ſu-
6 periori Tribunali; & de † Hipodamo
Euriphontis filio refert *Ariſt. 2. polic.
c.6.* qui certum elegit Tribunal ex ſe-
nibus quibuſdam electis, ad quod ma
lè iudicata deuoluerentur, cum ſimil.
de quibus *Ayma. Riuall. ad. lib. 2. n. 64.*
7 quandoquidē † prouocatio nō niſi de
minori Magiſtratu ad maiorem cõpe-
tit, ad tex. *in l. 1. §. ſi quis in appellatio-
ne, ff. de appellat. & §. illo videlicet, in
auth. de appell.* ibi, *vt à ſpectabilibus ad
Illuſtriſſimam appelletur Præfecturam,
non ad alios eadem ſpectabilitate decora-
tos*, cum non oporteat (vt inquit ibi
Iuſtinianus) ad compares iudices ap
pellationem referre, ſed à minori iudi-
cio ad maius Tribunal aſcendere, pro
quo facit etiam *tex. in c. anteriorum, §.
illo videlicet. & c. placuit 2. q. 6. Pet. de
Gregor. Tholoſ. in tract. de appell. lib. 4.
8 c. 1. num. 1. cum ſeq.* qui hoc † intelligit
ratione iudicij, non dignitatis, ſecun-
dum *Bar. in l. 1. §. ſi quis in appellatio-
ne, & ibi glo. in verb. Conſules, ff. de ap-
9 pellat.* & propterea licet † Conſiſtoriū
mai⁹ ſit Tribunal ratione adminiſtra-
tionis cauſarum appellationum ex p̄-
dictis, negandum tamen minime erit,

quod ratione dignitatis Magna Cu-
ria ſatis illud antecedit authoritate,
præeminētia, & alijs prærogatiuis, vt
ſupra c.8. diſcuſſimus, nec id incõue-
10 niens exiſtimandum erit; cum † poſſit
quis maior eſſe ratione adminiſtratio-
nis, qui minor ſit ratione dignitatis, &
11 è contra, vt de Cardinale † non Epi-
ſcopo, qui maior eſt Epiſcopis admi-
niſtratione, ſed non dignitate, cum
12 † Epiſcopatus culmen ſit dignitatū,
ad tex. *in c. venerabilis de præben. cap.
quamquam 2. q. 7. gl. in c. 2. in verb. di-
gnitatem de præben. in 6.* Hinc eſt, quod
13 † à dicto Tribunali Conſiſtorij non
14 datur appellatio, cum fuerit † ſubro-
gatum in locum officij Præfecti Præ-
torio, qui non aliter quam propria cõ-
ſcientia Principis eſſet iudicaturus, ad
tex. *in l. 1. §. 1. ff. de offic. Præfect. Præt.
l. Præfectis, ff. de minorib. l. 1. §. à præfe-
ctis, ff. de legat. 3. l. ſi quis aduerſus, C.
de precib. Imperator. offer.* ideoque
cõſequitur omnes eius prærogatiuas,
& conditiones, vt dixit *Bart. in l. 2. §.
equidem, ff. ad Tertull. Petr. de Greg. in
tract. de iud. cauſ. feudal. q. 46. nu. 5. cū
ſeqq. D. Nat. ſuper Cap. 18. Alfon. & in
conſuet. 3. Pano. nu. 19.* prout de Sacro
Conſilio Neapolitano dixit *Gram. de-
ciſ. 13.* nam in pluribus æquiparantū,
ad not. *p Affl. dec. 283. cū alijs* pluribus
adductis *per Leonard. de Magiſt. cap. 4.*
& de Senatu Pedemōtano refert *Pur-
purat. in l. 1. n 94 ff. de offic. eius. Aſola.
ſuper decret. Pedem. tit. de cancel. in cau-
ſa gl. 1. p. 3. n. 4.* vbi idem teſtatur de
Senatu Delfinatus, Mediolani, &
15 Mõtisferrati, quamuis † competat re-
clamatio ſecundum communem opi-
nionē, de qua *per Dec. ī l. fi. col. pen. in
princ. C. de ąuct. diu. Adrsa. tolle. Guid.
Pap. dec. 50. Rol. conſ. 94. n. 1. vol. 1. Me-
noch. conſ. 406. n. 27. & 28.* quę tamen
ſemel tātū cõcedit *Vinc. de Franc. dec.
135. n. 3.* & dixi *in dec. 146. nu. 31. &
158.* vbi multa in materia deduximus,

caq.

eiq.coram iudicibus criminalib. M.
R.C.cognoſcatur *ex d.c.Phil.a.in fin.*
licet in Sacro Conſilio Neapolitano
ex particulari præeminentia ab eiſdē
iudicibus eorum reclamationes reui-
deant *Vinc.de Fräc.dec.*528.*n.*4. adeo
16 quod ſemel † introducto proceſſu, in-
ſtantia nunquam perit, prout de Cō-
ſiſtorio Principis habetur *in Auth.ſed
lis, & ibi Doct. C.de tempo. appell. Bal.
in authen.quæ ſupp.C.de prec.Imper.of-
fer.*& ſeruari in Regno teſtatur *Pet.de
Greg.in loco citato,q.*47. vbi id etiā cō-
firmat ex diſpoſitione Ritus; nam ali-
ter iudicio meo dicendum eſſet, vt ibi
17 adnotauimus. nec † ab re huiuſmodi
nomine decoratum fuiſſe iudicandū
18 erit, cum Principes propriè † conſiſto-
rium habere dicantur, in quo legatos,
& quoſcumq. ad ſe adeuntes admit-
tunt, audiunt, cauſaſq. cognoſcunt in-
quirentibus conſiſtorianis, *ad tex.in l.
1. C. de ſilentiar. lib.* 12. ibi, *in noſtro
Conſiſtorio, et Rubr.in nigro, C.de Comi-
tib. Conſiſtor. vbi etiam Bart. eod.lib.l.
quiſquis, in prin.C.ad l.Iul.Maieſt.* ibi,
*virorum illuſtrium, qui Conſilijs, & Cō-
ſiſtorio noſtro interſunt, l.2. C. de prox.
ſacr.ſcrin. lib.*12. ibi, *Conſiſtorium no-
ſtrum ſæpe ingredientibus, l. fi.C. de of-
fic.diuerſ.iudic.* ibi, *Cōſiſtorium noſtrū,
l.decurionum, in inſcriptione, C. de pœ-
nis*, ibi, *Imperatores Dioclet. & Maxi.
in Conſiſtorio dixerunt, l.4. in princ. C.
de aduocat.diuer.iudic.* ibi, *Sacri noſtri
Conſiſtorij, & l.cum aduocatio, eod.tit.*
ibi, *cum comitiua Conſiſtoriana, Auth.
ſed & lis, C.de tempor. appellat.* ibi, *in
Conſiſtorium, l.cum antiquioribus, §. in
his autem eod.tit.* ibi, *& litem in Sacrū
noſtrum Conſiſtorium introducere cogāt,
l.litibus, in fine, C. de agricol. & cenſit.
lib.*11.ibi, *recitata in intimo Conſiſtorio
Palatij Iuſtiniani, et de nou.Cod.faciēd.
§.1.in fi.*ibi, *Comitem Sacri noſtri Con-
ſiſtorij, l.humani, C.de legib.*ibi, *in Sacro
noſtri nominis Conſiſtorio, cum ſimilib.*
relatis per *Reſtaur.Caſt.in tract.de Im-
19 perat.q.*79. vbi ſubdit, quod † aliquan-
do conſilium nominatur, aliquando
audiētia, vel Senatus, de quo diximus
20 *ſupra lib.*1.*c.*1.*nu.*17. quamuis † Con-
ſiſtorium ad illud tantum conſeſſum
referatur, vbi Princeps aſſidet, vt nota-
tur *ex Amminio Marcello, lib.*15.*et Va-
rino, quos* refert *Marc. Anton. Surg. de
Neapol. illuſtr.c.*26.*n.*27. & 28.

In hoc inquam Tribunali conſtitu-
21 tus eſt Præſes, qui Quæſtori candida-
to æquiparatur, ad tex. *in l.*1.*ff.de offi.
22 quæſt.* & eaſdem † hēt qualitates, præ-
eminentias, & prærogatiuas, prout alij
Præſides Magnæ Curiæ, & Patrimo-
nij, quos quidem ipſe ſubſequitur, cū
23 † poſt eos (vt iam diximus) ortū ha-
buerit, vt habetur *in tit.de reform.Tri-
24 bunal.*§.13. eoque † maxime vt in pa-
ritate votum habeat, prout de Præſi-
25 de † M. R. C. conſtitutum eſt; idque
per actum Viceregium factum ſub die
10. Aprelis 1606. Hoc autem officiū
hodie exercet Illuſtr. Dō Petrus Cor-
ſettus in legali diſciplina, aliarumque
ſcientiarum peritiſſimus, ac eminen-
26 tiſſimus. Tres inde † iudices biennales
à Rege eliguntur, vnus videlicet Pa-
normitanus, alter Meſſanenſis, & ter-
tius de toto Regno, ſicut de iudicibus
M.R. C. diſpoſitum eſt, abſque tamē
ſalario, ſed cum ſportulis conſuetis,
27 qui † tanquam Regij Conſiliarij ince-
dunt Togati, & ſedent in publicis ſeſ-
ſionibus in banco cū humerali rubeo
pāno cooperto immediatè poſt Titu-
latos, licet in ſacro Conſilio locū ha-
beant poſt Magnam Curiam, ijq. ad
Præſens ſunt doctiſſimi viri Don An-
tonius Claramonte, Ludouicus de
Blaſchis, & Don Sebaſtianus Gui-
dotti.

Adeſt etiam Magiſter notarius per-
28 petuus, cuius † officium vendibile eſt.

SVMMARIVM.

1 *Sacrum Conſilium quid eſſe dicatur, & quæ perſonæ in illo interueniant, & num. 9. ſed quæ ibi tractentur, vide num. 3.*

2 *Prothonotarius eſt Secretarius Sacri Conſilij, & in illo votum habet.*

3 *Prorex eſt Caput Sacri Conſilij, qui tractanda proponit.*

4 *Sacrum Conſilium an aliquando detineatur abſente Domino Prorege.*

5 *Præſes M. R. C. abſente D. Prorege eſt caput in Sacro Regio Conſilio, & ſucceſſiue alij Præſides.*

6 *Conſiliarij, & Doctores Togati, qui interueniunt in ſacro Conſilio prouident cauſas conceſſionis inueſtiturarum.*

7 *Præſides, & Conſultor Do. Proregis, aliquando vniuntur pro magnis, & grauioribus cauſis decidendis ex mandato D. Proregis.*

Præſides, & Cõſultor D. Proregis in nominationibus officialium faciendis illi conſulere debent.

9 *Sacro in conſilio ſolent interuenire aliqui conſiliarij extraordinarij, & ſupernumerarij cum præcedentia aliorũ.*

Cauſis Patrimonialibus ſolent adeſſe, & interuenire aliq. cõſiliarij extraordinarij et ſupernumerarij cum præcedẽtia aliorum, ſub nu. 9.

ARGVMENTVM.

De Sacro Regio Conſilio.

CAP. XI.

1 SACRVM † Conſilium in Regno formam accipit ex quadam extraordinaria vnione, quæ fit præcedente mandato Eccellentiſſimi D. Proregis conſiliariorũ
omnium, in prædictis Tribunalibus degentium, qui in totum ſunt viginti ſeptem, tres ſcilicet Præſides, Conſultor, ſex iudices M. R. C. ſex Magiſtri Rationales Regij Patrimonij, Theſaurarius Generalis, Cõſeruator, duo Fiſcipatroni, tres iudices Conſiſtorij,
2 Regius † Prothonotarius, qui huius ſacri Conſilij Secretarius eſt, & dat votum, Magiſter Portulanus, Magiſter Secret⁹, & Auditor Generalis militũ;
3 eiuſq. caput † eſt Eccellentiſſimus Prorex, qui proponit ea, quæ ſibi tractanda conuenire viſum fuerit, maximè ſi de legibus, & pragmaticis conſtituendis ageretͤ, vel alijs rebus grauioribus, ſtatum Regni cõcernentibus, quãuis
4 † ſæpiſſimè viderim vnionem prædictam fieri abſente D. Prorege, licet † de
5 eius mandato; & eo caſu Præſidẽs M. Curiæ vti caput omnium conſiliariorũ præeſt, & ſucceſſiue cæteri Præſides, &c. ſic etiam Doctores togati de eo-
6 dem † Sacro Cõſilio prouident cauſas conceſſionis inueſtiturarum ex capit.
7 Alfonſ. Regis. Sed † aliquãdo cõſueuit in Regno vniri tãtũmodo illuſtres Præſides, & Conſultorem Eccell. ſuæ pro determinandis reuiſionibus cauſarum criminalium venientium à M. C. ex decreto D. Proregis, vt dixi ſup. *c. 6. nu. 226. cũ ſeq.* vel pro appellationibus, & reuiſionibus cauſatum inter fiſcũ & priuatum, quæ deuoluuntur à Tribunali Regij Patrimonij, vt expreſsè per regales literas decretum eſt, ſicut & pro rebus ad regiã iuriſdictionem pertinentibus, & alijs grauiorib⁹ cauſis D. Proregi beneuiſis, cum ſint Magiſtratus maiores Regni, quorum
8 † etiam munus eſt Proregi conſulere in nominationibus officialiũ faciẽdis, prout de Collaterali Conſilio Neapolitano dixit *D. de Pont. in ſuo tract. de poteſt. Proreg.* In hoc † alit Sacro Cõſilio ſolent vltra prædictos à ſua Catholica Maieſtate nominari quidam

conſi-

conſiliarij extraordinarij, & ſupernumerarij, vt fuerunt Don Carolus de Aragonia ſenior Dux Terrenouę, Dō Ioannes de Padilla Adelantadus maior Caſtellæ, & Don Carolus minor nepos, & hodie sūt Don Ioannes de Aragonia Dux Terrenouę, Dō Petr⁹ Gonzales de Mendoza, Dō Octauius de Aragonia, Dō Honofrius eſcribāt Comes Feræ, & iſti interuenire poſsūt tàm in cauſis patrimonialibus, quàm etiam in eodem ſacro Conſilio, prout me præſente vidi interuenire Dō Carolū de Aragonia, & præcedere oēs cō ſiliarios, ſicuti & inde audiui eueniſſe in perſonam dicti Dō Ioannis Ducis moderniſſimi, & Dō Petri Gonzales; ſed contradicentibus conſiliarijs patrimonialibus, quamuis hodie ex ordine Regio non poſſint interuenire, niſi prius fuerint vocati à D. Prorege.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarius Regnì alio nomine Logotheta dicitur.*

Prothonotarij officium vendibile eſt, ſub num. 1.

Prothonotarius maximam & illuſtrem dicitur habere dignitatem, ſub n. 1. & 2. & ibi ampl.

3 *Prothonotarius apud Romanos Quaſtor, ſeu magiſter ſcrineorum appellabatur.*

4 *Prothonotarius eſt in Regno Regius Cōſiliarius, & in ſacro Conſilio votū habet, ac alterum vota deſcribit tanquā illius ſecretarius, & nu. 5.*

6 *Prothonotarius duos habet in officio coadiutores.*

Coadiutorum Prothonotarij officia vendibilia ſunt, ſub nu. 6.

7 *Prothonotarius ſi eſt iuriſperitus incedit Togatus, prout cæteri conſiliarij.*

8 *Prothonotarius interuenit in electione officialium annualium Regni, cum per D. Proregē eliguntur ſimul cum eius Secretario, ei conſulendo, & informando de qualitatibus perſonarum.*

Officialium prouiſiones, & tituli per officium Prothonotarij expediuntur, ſub num. 8.

9 *Pragmaticæ, conſtitutiones, ac omnes actus perpetui per officium Prothonotarij expediuntur.*

10 *Prothonotarius deſignat loca tàm Dom. Proregi, quàm Titulatis, & Baronibus, cæteriſque officialibus de ſacro Conſilio competentia, eorum lites circa præcedentias diffiniendo, licet aliquandò per Præſides, & Conſultorē D. Proregis terminentur.*

11 *Prothonotarius cum celebratur publicum Parlamentum, tenetur recognoſcere, & recuperare mandata procuratorum, ac annotare omnia acta, quæ in illo fieri ſolent, eaque Dom. Proregi referendo.*

12 *Prothonotarius vti Secretarius interuenit in deputatione Regni, acta neceſſaria faciendo, & nu. 24.*

13 *Prothonotarius Regni refert Do. Proregi partium ſupplicationes, ſeu memoriales.*

14 *Prothonotarius Regni ſuſcipit ſolitum iuramentum à D. Prorege in ingreſſu noui regiminis, ac etiam ab alijs officialibus cū in præſentia illius pro ſuſcipienda officij adminiſtratione iurare neceſſe eſt.*

15 *Prothonotarius ſuſcipit iuramentum, quando Barones, & ſimiles iurant fidelitatem D. Regi.*

16 *Prothonotarius examinat, & ad eius relationem creantur omnes Notarij.*

17 *Prothonotarius dicitur primus omnium Notariorum.*

18 *Locumtenens Prothonotarij, licet non ſit conſiliarius, nec votum habeat, tamē abſente, vel impedito Prothonotario eamdem poteſtatem habet.*

19 *Locumtenentis Prothonotarij officium vendibile eſt.*

20 *Secretarius Cameræ, licet non ſit de conſilio.*

ſilio, tamẽ Prothonotario aſſimilatur,
& quid facere poſſit.
Prothonotarius in aliquibus Ciuitatibus
Regni, quæ de Camera nuncupantur
ſe intromittere non poteſt, nec eius
Locumtenens, ſed ad ſecretariũ Ca-
meræ ſpectat, ſub nu.20.
21 *Secretarij Regni qualiter olim nomina-*
bantur.
22 *Secretariorum Regni officium quod ſit,*
& quæ ad illud ſpectare videntur, &
nu.23. & 24.

ARGVMENTVM.

De officio Prothonotarij, eius
Locumtenentis, & de Regijs
Secretarijs.

CAPVT XII.

1 OFFICIVM hoc Pro-
thonotarij, † ſeu Logo-
thetæ maximam habet
authoritatẽ, licet ſit ven-
dibile, vt loco ſuo dixi-
2 mus, eiuſq. † dignitas illuſtris eſt, vt tra
dit *Iacobin. in l.1. col.4. ff. de offi. aſſeſ.*
Affl. in Conſtit. Regni incip. in locis de-
manij per totam, & poſt Bar. not. *Frec.*
lib.1. de ſubfeud. tit. de offic. Logothe. nu.
2. & 22. maxime in Regno Neapoli-
3 tano, ſecundum eos, vnde † apud Ro-
manos Quæſtor dicebatur, vt ꝑ *Luc.*
de Pen. in l. neminem, C. de decurio. libr.
10. *And. in c.1. §. quoniam, col.2. de pro-*
hib. feud. alie. ꝑ Lotar. Mathiẽ. dialog.
relat. 1. c.3. nu.2. ſeu magiſter ſcrinio-
rũ, vt dixit *And. de Berul. ĩ rub. C. de ma*
giſt. ſcrinior. lib.12. et ibidẽ Luc. de Pen.
Bellug. ĩ Spec. Princ. rub.6. n.10. vbi etiã
D. Camill. Borel. ĩ annot. ad eũ litera N.
4 & proinde † Regius eſt in Regno Cõ-
5 ſiliarius, & vti talis in ſacro † Conſilio
votum habet, & aliorum vota deſcri-
bit, vt illius Secretarius, licet pro effe-
6 ctu prædicto † detineat duos coadiu-
tores, quorum officia pariter per Re-
giam Curiam vendũtur; quinimo qñ
7 † illud exercens eſt iuriſperitus (prout
hodie) incedit Togatus, ſicut cæteri
8 Conſiliarij, ſic pariter † interuenit in
electione officialium annualium Re-
gni, quæ fit per Eccellent. D. Prore-
gem, ſimul cum eius Secretario, eiq.
conſulit, referẽdo nominationes, ſeu
habilitationes perſonarũ, quę ꝑ eſcru-
tinium tranſmittunt per omnes vni-
uerſitates Regij demanij; & eorũ pro-
uiſiones, ſeu tituli per eius officiũ ex-
9 pediuntur, ſicut † & oẽs pragmaticæ,
cõſtitutiones; & actus perpetui. Eius
10 quoq. † munus eſt deſignare loca tàm
Eccellentiſſ. Proregi, quàm Titulatis,
& Baronibus, cæteriſq. magiſtratibus
de ſacro Conſilio cõpetentia, eorũq.
lites circa pręcedentias diffinire, & ſi
aliqñ huiuſmodi cõtentiones cõſue-
uerint per Illuſtr. Præſides, & Cõſul-
torem terminari, ſic quãdo celebrãdũ
11 erit publicum Parlamentũ (de quo in-
fra dicemus) recognoſcere, ac recupe-
rare tenet̃ mandata procuratorũ, ad id
venientiũ nomine conuocatorũ, ibiq.
annotare acta omnia, donationes, cõ-
cluſiones, & petitiones Regni, & corã
Eccellẽt. Prorege perſonaliter publi-
cat, & refert. Prout etiam vti † Secre-
12 tarius † interuenit in deputatione Re-
gni, ibiq. acta omnia deſcribi faciẽdo
per eius coadiutorẽ, licet ipſe ſubſcri-
bat literas, quæ per officium d. Depu-
tationis cum ſubſcriptione Eccellen-
tiſſimi Proregis, ſiue ſine ea expediũ-
13 tur; Refert † pręterea D. Proregi partiũ
ſupplicationes in oĩ negotiorũ genere;
14 & in eius manus † præſtant ſolitũ iu-
ramẽtũ, tàm d. Prorex in ingreſſu Re-
giminis, quàm etiã omnes alij magi-
ſtratus maiores, & minores, qñ in pręſentia Proregis iurare neceſſarium eſt
pro ſuſcipienda officiorũ adminiſtra-
15 tione; ſicut & † Barones dũ Heuma-
giũ, & fidelitatis iuſm præſtare tenen-
tur;

16 tur; & demum ad eius † relationem, &
examẽ creantur per D. Proregem no-
tarij, de quo per *Frec. in loco citato*, vñ
17 † Prothonotarius dictus quaſi primus
omnium notariorũ Regis, ad not. per
*Abb. in c. 1. de priuileg. Rebuff. in l. præ-
claram, C. de primicer. lib.* 12. Hodie au-
tem hoc officiũ exercet Ioannes Gar-
lanus vtriuſq. Iuriſconſultus.
18 Adeſt etiam eius Locumtenẽs, qui
licet non ſit cõſiliarius, nec votum ha-
beat, attamẽ abſente Prothonotario,
ſeu impedito, eamdem poteſtatẽ hẽt
vt diximus *in dec. 52. per totam, vol. 1.*
19 cuius † officium vendibile eſt.
Sic & Secretarius Cameræ, quod
20 † idem eſt, ac Prothonotarius, licet nõ
ſit de Conſilio in quibuſdam Ciuita-
tibus Regni, quæ de Camera nun-
cupantur, in quibus non ſe ingerit
Prothonotarius Regni, nec eius Lo-
cumtenens.
Nec ommittendi ſunt ſex Referen-
21 darij, ſiue Regni Secretarij, † qui olim
Regij libellenſes dicebantur, ſeu pro-
ximi ſacrorum ſcriniorũ *tot. tit. C. de
prexim. ſacr. ſcrin. lib. 12. Surg. de Neap.*
22 *illuſt. c. 26. nu. 20.* quorum † officiũ eſt
referre D. Proregi oẽs ſupplicationes
partium, eaſq. decretare, & in actis de-
ſcribere, & regiſtrari facere, ad not. per
*Boer. ĩ conſuet. Bituric. in glo. in ver. no-
tariorum, Frec. de ſubfe. lib. 1. tit. de ef-
fic. magiſtr. Iuſtit. n. 35.* ſubſcribendo
pariter omnes prouiſiones, & literas,
quę emanant à Magna Curia, & quo-
libet alio Tribunali, vel Conſilia-
rio, vbi tamen adſit D. Proregis ſub-
23 ſcriptio, exceptis dũtaxat literis Regij
patrimonij, quæ per Magiſtrum no-
tarium eiuſdẽ Tribunalis ſubſcribun-
24 tur; & literis † Deputationis Regni,
quę pariter, vt dictum eſt, per Protho-
notarium, vti eius Secretarium ſubſi-
gnantur.

SVMMARIVM.

1 *Officia Comeſtabilis, & Magniadmi-
ratis hodie in Regno vnita ſunt.*
2 *Don Ioannes de Aragonia Dux Terre-
noua eſt hodie in Regno ad vitam Co-
meſtabilis, & Magniadmiratus.*
3 *Officium Comeſtabilis, & Magniad-
mirati maximam habet authoritatẽ.*
4 *Officium Comeſtabilis ſupremum eſt, &
quam iuriſdictionem habeat.*
5 *Officium Comeſtabilis quo alio nomine
ſit appellatum.*
6 *Holofernes ſub Nabucdonoſor Comeſta-
bilis fuiſſe dicitur, licet alio nomine
nuncupetur.*
*Comeſtabilis apud nos dicitur Magiſter
Campi Generalis, ſub nu. 6.*
7 *Comeſtabilis officium quod ſit, & quæ
ad illud ſpectent.*
8 *Comeſtabilis poteſtas in Regno tunc de-
ſeruit cum D. Prorex eſt abſens.*
9 *Prorex dicitur Locumtenens, & Capi-
taneus Generalis in rebus bellicis à
Rege creatus.*
10 *Magniadmirati officium qualiter olim
appellabatur.*
12 *Magniadmiratus quam iuriſdictionem
habeat, & num. 12. & 18. declara
vt num. 13.*
14 *Mare dicitur habere diſtrictum, ſicut
Terra.*
15 *Magni Admiratus ita deberet purgare
mare malis hominibus ſicut Præſes in
terra facere teneretur.*
16 *Magniadmiratus ſolũ à Rege creatur.*
17 *Curia Magniadmiratus appellatur ẽt
Magna Curia, & Tribunal ſupre-
mum, quod procedit per litteras hor-
tatoriales.*
19 *Magniadmiratus literis creditur ad fi-
nem remittendi ſubditos ſuos ad eius
iuriſdictionem.*
20 *Magna Curia Vicaria nullam habet iu-
riſdictionem in Tribunal Magniad-
miratus, ſed ab eius ſententijs appel-
la-*

latur ad ſacrum Conſilium, & nu. 21.
Sacrum Conſilium in Regno Neapolis nomine Regis in cauſis procedit, prout etiam Regia Camera, ſub numer. 21.
22 *Appellatio à ſententijs latis in Curia Magniadmirati interponitur ad Magnam Regiam Curiam.*

ARGVMENTVM.

De officio Comeſtabilis, & Magniadmirati.

CAPVT XIII.

1 OFFICIA hæc † Comeſtabilis, & Magniadmirati ex Regia conceſſione ad viram detinet ho-
2 die † Don Ioannes de Aragonia Dux Terrenouæ, prout habuerũt pater eius, & proauus, eaq. maximam habent authoritatem, vt latè ſcripſerunt *Affl. in conſtit. fidelium noſtrorum, & poſt eum Frec. de ſubfe. lib. 1. tit. de offic. Magn. Comeſta. & in titu. de offic. magn. admirat. Surg. de Neap.*
4 *illuſtr. c.* 26. *nu.* 13. Q̃nquidem † ſi de Comeſtabile loquamur, ſuprem⁹ eſt magiſtratus, ſub quo ſunt oẽs Mareſcalchi Regni ad not. per *Luc. de Penn. in l. fi. C. de re milit. lib.* 12. & olim apud
5 Romanos Magiſter militum dicebat̃ *l.* 1. *C. de offi. magiſ. milit. l.* 1. *ff. de offi. prefe. prat. Capic. dec.* 27. *num.* 4. *Surg. de Neap. illuſt. cap.* 22. *num.* 10. *Luc. de Penn. in l. neminem, & d. l. vlt. C. de re milit. lib.* 12. ſeu Dictator vel Tribunus celerũ, vt poſt alios not. *Petr. de Greg. Tholoſ. ſyntag. lib.* 6. *cap.* 8. *nu.* 6. *& lib.* 19. *cap.* 18. *nu.* 6. & in veteri teſtamento Princeps militiæ nominabatur vt
6 fuerunt † Holofernes ſub Nabucdonoſor. Rege Aſſir. & alij relati per *Guliel. de Benedict. in c. Rainutius in verb. & vxorem nomine Adelaſiam nu.* 500. Sed apud nos dicitur Magiſter campi
7 generalis, cuius officium eſt † prouidere de exercitu, cuſtodia, excubijs, de loco vbi caſtra ponit exercitus, & de tentorijs, ſeu vexillis Regijs, inſtruere acies equitum, ac peditum, & omnia alia prouidere, quæ ad exercitum neceſſaria videbuntur, *l. officium ff. de re milit. Luc. de Penn. in l. tam collaterales colum.* 2. *C. de re mil. Frec. in loco citato num.* 13. *& ſeq. Io. Fran. de Leonard. de Magiſ. cap.* 3. *num.* 19. *Petr. de Greg. vbi ſupra nu.* 6. *Caſſan. in Catalag. glor. mund. p.* 6. *cõſid.* 7. *& optime ſcribit Lelius Brancaceius in cap.* 8. *de muner. mi-*
8 *litari.* Hæc † tamen poteſtas in Regno deſeruiet abſente Excell. Prorege, qui
9 † cõſtitutus eſt à Rege Capitaneus generalis in rebus bellicis, ſecundũ *Surg. in loco citato num.* 11. *& Frec. vbi ſupra num.* 23. ſubdens quod ex hoc nullum fit authoritati dicti officij præiudiciũ, cum Rex id ſibi expreſsè reſeruet, qui proprie vti Capitane⁹ generalis dicit̃ magiſter militum *l.* 1. *& fin. C. de offi. magi. milit. Muſcatell. in tract. de doctor. dignit. part. vlt. num.* 45.

10 Quod autem † attinet ad officium Magniadmirati, qui olim curator littorum, ſeu prȩfectus maris appellabatur, vt not. *Frec. ibidem*, & omnem iu-
11 riſdictionem habet ciuilem, & criminalem etiam cum clauſula abdicatiua in cauſis maritimis, eamdemq. artem exercentib. vt dixit *Rebuff. in rub. C. de claſſic. lib.* 11. *Affl. in ver. Armandia num.* 6. *quæ ſint Regal. Fab. de Ann. cõſ.* 107. *num.* 2. *vol.* 2. *Vinc. de Fran. deciſ.* 142. *num.* 1. *& deciſ.* 417. idq. tam in locis demanij, quam Baronũ, vbi ſuos
12 ꝯſtituit Viceadmiratos, ſecũdũ *Frec.*
13 *in d. tit. de offic. admi. num.* 19. ſi tamẽ
14 ſit in diſtrictu Regni, † nam in mari eſt etiam diſtrictus vt notat *Affl. in c.* 1. *in* 1. *glo. Quib. mod. feud amitt. & in*
15 *loco citato* ſubdens, quod ſicut † Præſes

in

in terra debet purgare Prouinciã ma-lis hominibus,ad tex. *in l. congruit, ff. de offic. Præſi.* vt ſæpius dictum eſt ſupra, ita Admiratus debet purgare mare,ad tex. *in l. vlt. vbi Bart. C. de Claſſ.*
16 *lib.* 11. & tantum à Rege creari poteſt, cũ ſit ius regale, ad not. *p Bal. & Affl. in d. verb. Armãdia*, de quo ſcripſimus *ſupra lib.* 3. *c.* 10. *nu.* 261. eiuſq. Curia
17 † dr̃ etiã Magna Curia *Fab. de Ann. d. conſ.* 107. *n.* 18. & Tribunal ſupremũ, quod procedit per literas hortatoria-
18 les, & † cognoſcit de delictis ſuorum officialium ſecundum eum, quinimo
19 creditur † eius literis ad finem remittendi ſubditos ad ſuã iuriſdictionẽ, vt poſt *Frec. in loco citato, nu.* 15. ſequitur *D. de Pont. dec.* 13. *n.* 1. ſubdens, quod
20 † M. C. V. nullam habet in iſtud Tribunal iuriſdictionem, ſed ab eius ſen-
21 tentijs appellatur ad Sacrum Conſilium, quod nomine Regiæ Maieſtatis in cauſis procedit; prout etiam Regia Camera, vt fuiſſe iudicatum teſtatur
22 ibi num. 2. quamuis† in Regno appelletur ad Magnam Curiam; multaq. alia ſibi competunt, quæ potius laborioſum eſſet referre, quam vtile.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium Belli quod ſit, & an neceſſarium, & quæ perſona in illo interueniant.*
2 *Doctores etiã interuenire debent in Cõſilijs Belli ſimul cum militibus.*
3 *Magiſtratus fortitudine, & doctrina peritꝰ eſſe debent.*
4 *Sapiens melior eſt viro forti.*
5 *Sapientia melior eſt quàm arma bellica.*
6 *Conſilium Belli vnde ortum habuit, & quare detineatur.*
7 *Conſilium Belli ſi ſit detinendum, qualiter perſona interuenientes inter ſe præcedere debeant in ſeſſionibus locorum.*
8 *Conſiliarij Belli qualiter olim ab Imperatoribus appellabantur.*
9 *Conſiliarij Belli quam authoritatem habent.*
10 *Conſiliarij Belli votum habent tantum modo conſultiuum: non autem deciſiuum, nec aliter iudicant.*
11 *Conſiliarij Belli poſſunt pro eorum negotijs cognoſci à M. R. C. licet hodie coram Auditore bellico conueniantur tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus.*

ARGVMENTVM.

De Conſilio Belli.

CAPVT XIV.

1 CONSTITVTVM eſt pariter ĩ Regno † Conſiliũ pro rebus bellicis, admodum neceſſarium vt in *prouerb. c.* 20. ibi, *Cogitationes conſilijs roborantur, & gubernaculis tractanda ſunt bella, id eſt prudentia, & conſilio, & in lib.* 1. *Machab. c.* 5. *In die illa ceciderunt ſacerdotes in bello, dum volunt fortiter facere, dum ſine conſilio exeunt in prælium, & Tucidides lib.* 2. *Magna ex parte bellum vincitur conſilij, & pecunia vi;* vnde *Io. Magn. lib.* 4. *Hiſtoria Gotbica, c.* 20. *Quamuis (ait) multa ſint ad rem bellicam neceſſaria, nihil tamen æque, ac conſilium valere putandum eſt;* idq. non ſolũ publico omnium conſenſu, ſed ipſa experientia, (quæ rerum eſt olim magiſtra) cõpertum habemus: Equi, arma, opes, fortuna deniq. ipſa, quæ in bellicis rebus plurimum poſſe exiſtimatur, niſi bono conſilio dirigant; tanquam fluxa, & caduca euaneſcunt, ſepeq. illis perniciem afferre ſolent, qui eis vti neſciunt, *& Beliſar. apud Procopium lib.* 2. *de bello Perſico; Bellum ſana, ac dili-*

Ee *ligen-*

ligenti conſultatione adminiſtratum
feliciter ſuccedere ſolet, refert, & ſe-
quitur *Bonad.lib.4 polit. c.2.num.*30.
ſubdens *ex Ciceron.* quod parua ſunt
ſoris arma, niſi ſit conſilium domi, &
idem in Lelio, Non enim viribus, aut
velocitatibus, aut celeritate corporum
magna res geruntur, ſed conſilio, &
authoritate; eoq. ortum habuit, vt ne-
dum Milites, & Duces in militari ſo-
lertia, & experientia illuſtres Veterani
ex particulari Regio Diplomate creã-
tut, ſed etiam omnes Cõſiliarij patri-
moniales interueniunt, maxime iuriſ-
periti, iuxta tex. *Iuſtiniani Imperato-*
ris in prohem. inſtit. ibi, *non ſolum ar-*
mis, ſed etiam legibus; *& in l.1.C.de Iu-*
ſtin.codi.confi. ibi, *Summa enim Reipu-*
blicæ tuitio de ſtirpe duarũ rerũ oritur,
vimq. ſuã exinde muniuit, armorũ ſci-
licet, & legum, Onoſand.de re milit.lib.
2.c.33. Marcus Antonius de Camos in
Microcoſm.1.p. dialog.10.quos refert, &
ſequitur *Bonad. lib.1. politic. c.10. nu.*
1.& 34. vbi ait idem ſeruari in Regnis
Hiſpaniarum, & Indiarum, *Surg. de*
Neap.illuſtr.c.26.nu.29. qñquidem in
2 belli conſilijs cum militibus Doctores
etiã cooptantur. Hinc *D.Chriſoſtomus*
in c.3. in Iſai. & D. Auguſt. ad Eremit.
3 *ſermon.35.* Magiſtratus † fortitudine,
& doctrina peritos eſſe debere volue-
runt, vt vtrumq. tempus, & bellorum,
& pacis poſſint recte gubernare, ad
not. per *Imperat. in d. Probem. Inſti.*
4 quini no melior ſapiens viro forti eſt,
& qui dominatẽ animo ſuo expugna-
tor eſt Vrbium, *In prouerb. c. 16. & c.*
21. Ciuitatem fortium aſcendit ſapiens,
& deſtruxit robur virtutis illius, & c.
5 *9. melior eſt † ſapientia, q̃ arma bellica,*
6 eo tamen † id ortum habuiſſe arbitror,
quod Regij Patrimoniales Conſilia-
rij de regali patrimonio conſcij pecu-
nias neceſſarias ad rerum bellicarum
diſtributiones faciẽdas deſtinare poſ-
ſint; & in quibus caſibus, & cõtra quas
perſonas bellum indicendum exiſti-
ment; quæ omnia iurium authorita-
tibus, & Regni cõſtitutionibus deter-
7 minantur; & quãuis † inter eos pluries
fuerit diſceptatum circa locorũ præ-
cedentias, attamen ex regalibus lite-
ris, in latere dextero ſedent Conſilia-
rij laici iuxta tẽporis anterioritatem,
nulla habita conſideratione ſi titulo
Ducis, ſeu alterius huiuſmodi deco-
rari reperiantẽ, ad not. per *Frecc. lib.2.*
*de ſubfeud.de diff. feud.regal.nu.*10. in
latere vero ſiniſtro ſedent Conſiliarij
Tribunalis Regij Patrimonij.

8 Huiuſmodi † aũt Conſiliarij, olim
ab Imperatoribus Comites Cõſiſto-
riani, vel ſacri Cõſiſtorij dicti ſũt, *tot.*
tit.C.de Comit.Cõſiſto. lib.12.Surg. de
Neap. Illuſt. c.26. nu.27. & nullã aliã
9 habent † authoritatem, niſi tantum in
re bellica Principi conſulere, nec ha-
bent iuriſdictionem, vt tradit *Frecc.*
in loco citato, nu.19. in fi. ibi, *penes ipſos*
ſedent Conſiliarij bellici, ſubdens, quod
in Collaterali conſilio illius Regni aſ-
ſiſtunt, dum res bellica tractatur, qua
finita à Collaterali cònſilio recedunt,
eumq. ſequitur *D.de Pont.in tracta.de*
poteſt.Proreg.tit.de aſſenſ.Regi.nu.22.
10 *cum ſeq.* vbi addit, quod † eorum vota
ſunt conſultiua, & non deciſiua, neq.
11 aliter iudicant; in tantum † quod pro
eorum negotijs poſſunt per Magnam
Curiam cognoſci ſecundum eũ, pro-
ut de Regijs Conſiliarijs tradit Eru-
ditiſſimus *D. Scipio Rouitus in ſuis cõ-*
ment. ad reg. Pragm.2. titul. de offic.
reg. Conſil. num. 2. licet aliter ſeruetur
in Regno, nam coram Auditore belli-
co conueniuntur tàm in ciuilibus, q̃
etiã in criminalibus. In hoc conſi-
lio caput eſt Excellentiſſim. Prorex
vti Generalis Capitaneus; & Conſi-
liarij ſunt Illuſtr. Dõ Petrus de Ley-
ua Generalis Pręfectus triremium hu
ius Regni, Dõ Octauius de Aragonia,
Don Petrus Gonzales de Mendoza,

Æques

Æques Hieroſolymitanus, & Baylius de Lora, Garſias de Oliuera, Ioannes Frāciſcus de Rao, Dō Emanuel Carrillo, Bernard⁹ de Lyermo, Dō Iulius Agliata & Spatafora, Petrus de Ciauarria, Don Petrus Celeſtri Marchio Sanctæ Crucis, Don Emanuel Pons de Leon, & Dō Franciſcus Gamboa.

S V M M A R I V M.

1 *Officium Deputatorum Regni vnde ortum habuit.*

2 *Parlamentum generale quando, & ex quibus cauſis detineatur.*

3 *Parlamentum a Romanis originem traxit, & quibus alijs nominibus à Germanis, Gallis, et Hiſpanis nūcupetur.*

4 *Parlamentum à Rege, ſeu eius Locumtenente conuocatur.*

5 *Perſona, quæ in Parlamento olim conuocari debebant remiſſiuè, & quid hodie num. 6.*

7 *Brachium Eccleſiaſticum, militare, & demaniale quale ſit.*

8 *Parlamentum in quo loco detineri dēt.*

9 *Donatiui oblatio fit nemine excepto.*

10 *Immunitate donatiui à Rege conceſſa, eius portio cedit in damnum Regiæ Curiæ, lim. n. 11. & 12.*

13 *Res quæ in Parlamento poſt oblationem donatiui tractari debent.*

14 *Parlamenti maior pars determinat dubia, quæ in eo tractari cōtingunt, quod intellige vt ibidem.*

15 *Concluſio parlamēti fit per tria Brachia, & de quolibet p maiorē partē pſentiū, amplia ī ſeruitio Regio, n. 17. lim. n. 16*

18 *Brachia tria Regnum repræſentant, & omnes ligant.*

19 *Regnicola fieri non poteſt, niſi concurrentibus tribus Brachijs nemine diſcrepante.*

20 *Contradicentes obligantur à maiori parte in Parlamento. Et ita in practica receptum, ampl. n. 28.*

21 *Maior pars minori non præiudicat, in his, quæ ſunt communia vt ſingulorū, & adducitur ratio nu. 22. limita nu. 23. intellige nu. 25. & 26.*

24 *Patrimonia Regnicolarum non ſunt cōmunia.*

27 *Donatiua fieri non poſſunt Dom. Proregi in Parlamento, & de pœna in contrarium facientis.*

29 *Donatiua quæ Regi fiunt neceſſaria potius, quàm voluntaria dicuntur, & num. 31.*

30 *Munus quod eſt in Regno.*

32 *Omnes tenentur ad ſubueniendum Regi in eius neceſſitatibus, maximè tempore belli.*

33 *Donatiuum nomen ſimulatum dicitur, ſed verè eſt impoſitio, & nu. 34.*

35 *Vocati tenentur accedere ad Parlamentum, ampl. in Prælatis Eccleſiaſticis, num. 36.*

37 *Prælati non tenentur ad donatiua, niſi ſponte offerant, & an tacendo cenſeātur conſentire, nu. 38. & 39.*

40 *Parlamentum dicitur, ſi non veniant omnes conuocati, & de ratione nu. 41. intellige nu. 42.*

43 *Parlamentum ex cauſa poteſt prorogari.*

44 *Brachium Eccleſiaſticum præcedit alia Brachia, & dat primam uocem.*

45 *Vocati ad Parlamētum, & impediti poſſunt conſtituere procuratores, ampl. in Prælatis, nu. 46.*

47 *Procurator plurium poteſt quis eſſe, & habere plures voces, limita in Regno, num. 48.*

49 *Officiales nō poſſunt eſſe aliorū procuratores in Parlamento, & ita ſeruatur.*

50 *Barones pro eorum Terris comparent, & offerunt.*

51 *Procurationes, & mandata pro Parlamento qualiter eſſe debeāt remiſſiue.*

52 *Prothonotarius in Regno recognoſcit mādata pro Parlamentis.*

53 *Barones cōpleto anno decimoquarto poſſunt interuenire in Parlamento, limita in minoribus impuberibus, nu. 54. & de conſuetudine, nu. 55. ſed quid*

in Regno, nu. 56. 57. & ſeq.

59 *Balÿ Baronum quando ad Parlamentum admittuntur.*

60 *Balÿ non habent locum, prout ipſi Barones, & Titulati.*

61 *Subrogatus non habet locum, vt principalis.*

62 *Procuratores qualiter ſedeant in Parlamento.*

63 *Conuocati ad Parlamentum, eorumque procuratores, & rerũ detentores gaudent exceptione Hoſtica, prout ins vacatione pro ſeruitio militari ſeruatur.*

64 *Actus facti in Parlamento cũ Regio aſſenſu vim legis obtinent, & dicuntur Capitula Regni.*

65 *Capitula Regni ſtante donatiuo dicũtur contractus.*

66 *Capitula Regni non poſſunt reuocari, niſi conuocato iterum Parlamento.*

67 *Rex poteſt pro priuilegÿs concedendis recipere donatiuum.*

68 *Proreges ante adminiſtrationem iurant de ſeruãdo Capitula, & Conſtitutiones Regni.*

69 *Rex, ſeu Prorex dat licentiam concludendi Parlamentũ, & quando ibidẽ.*

Deputati eliguntur pro exequutione decretorum in Parlamento, & defenſione Capitulorum Regni.

Deputati Regni debent eſſe Regnicolæ, & quid in Prælatis, ſub nu. 70.

Prælati ratione eccleſiæ quam regunt, & dignitatis, quam in Regno habent dicuntur eſſe ciues, & originarÿ, ſub num. 70.

71 *Nomofilares olim dicebantur defenſores legum.*

72 *Deputati Regni exigunt donatiua hodie.*

73 *Deputati Regni dicuntur procuratores Cæſaris.*

74 *Deputati Regni non habent iuriſdictionem, niſi quatenus à Prorege conceditur, ampl. in criminalibus, n. 75.*

76 *Deputati habent iuriſdictionem contra Caſtellanos, et milites Turriũ Regni.*

77 *Deputati Regni non cognoſcuntur à Viſitatore Generali.*

78 *Deputatorum officium durat uſq. ad nouam creationem.*

79 *Deputati Regni nihil poſſunt decernere niſi conſulto D. Prorege.*

80 *Deputati Regni habent ſuos ſubordinatos miniſtros.*

81 *Monitio pro conuocatis ad Parlamentũ.*

82 *Parlamenta frequentiora eſſe debent, et de ratione nu. 83.*

84 *Proreges tenentur certiorem facere Regem de gratÿs, quæ à Parlamẽto exiguntur.*

85 *Deputati Regni hodie qui ſint.*

ARGVMENTVM.

De Regni Deputatis.

CAPVT XV.

MAGISTRATVS
1 † iſte ex generali
2 parlamẽto†oritur,
quod ſingulis tribus annis pro optimo Regni ſtatu, publica vtilitate, ac pro confirmandis regijs donatiuis, alijſq. de nouo præſtãdis ĩ Regno detineri conſueuit, vt notat *Frec. de ſubfeud. lib. 1. fol. 14. Capibl. de Baro. prag. 10. nu. 15. & 16. Pet. de Gregor. de conceſſ. feud. p. 1. q. 1. n. 15. Bellug. ĩ Spec. rubr. 6. nu. 18. Camer. in prælud. feudor. nu. 43. & 56. Tholoſa. de Republ. lib. 24. c. 4. nu. 2. & 3.* idq. à Romanis origi-
3 nem † traxit, & Comitia appellarunt,
licet a Germanis, & Gallis Dietæ, ab Hiſpanis vero Curię dictę ſint, ad tex. *in c. 1. de prohib. feud. alie. per Fider. Bellug. ĩ Spec. Princ. rub. 2. in princ. vbi D. Borell. in add. Nell. de Bannit. p. 1. ſecundi tempor. q. 56. circa medium, Caguol. in l. 2. nu. 300. ff. de orig. iur. Affl.*

in

in conſt. ſtatuimus, Calic. in extrauag.
Curiar. c.2. uerſ. tertium probatur, Ca-
bed. dec.3.p.2. Guttier. de tutel. p. 1. c.
18. nu.48. Surg. de Neap. illuſtr. c.11.
nu.24. nec alteri, quàm Domino Re-
gi, ſeu eius Proregi, & Locumtenenti
ſtãte ſpeciali poteſtate, cum voto Sa-
cri Conſilij in Regno illud conuocare
4 † permiſſum eſt, ſecundum *Ang. in l.*
apertiſſimi in 1. notab. C. de iud. Bellug.
& ibidem Borell. vbi ſupra nu.3. in ver.
Locumtenes, Calic. de fiſc. dubit. 8. num.
28. & in Extrauag. Curia. c.4. maximè
in Catalonia, ſecundum eũ, & tradũt
Olibau. de iur. fiſc. c.6. nu.18. Cabed. d.
dec.3.p.2. Fontanell. de pact. clauſ.3. gl.
3. nu.69. & quamuis olim circa perſo-
5 nas, † quæ in huiuſmodi Comitijs in-
teruenire oporteret, multa cumulaue-
rit, *Io. Roſc. antiq. Roman. lib.6. cap.10.*
6 attamen hodie tria Brachia † Regnũ
totum repreſentantia conuocantur;
7 Eccleſiaſticum † ſcilicet, in quo Præ-
lati omnes Eccleſiaſtici conueniunt;
Militare, qđ ex Titulatis, & Baroni-
bus vaſſallorum cõficitur; & Brachiũ
Regale, ſeu demaniale Vniuerſitatum
huius Regni, vt dixit *Pet. de Gregor. in*
tract. de conceſ. feud. p.1. q.1. nu.15. &
16. Calic. in loc. citato, c.6. Cumi. in d.
pralud. n.43. & 56. & de Regno Cata-
loniæ tradit *Fontanell. vbi ſupra n.69.*
in tãtum quod attento concurſu Pro-
cerum, Prælatorum, & procurato-
rum pro effectu prędicto confluentiũ,
8 non niſi in Vrbe Panormi † aliquando
vero Meſſanæ, & Catinæ primarijs
Regni locis celebratũ vidim⁹, ad not.
in c.11. ſub Ioanne Rege, Calic. in d. ex-
trauag. Curi. c.5. nu.1. cum ſeq. Eoque
cõuocato, & audita D. Proregis pro-
poſitione ſequenti die vnitis brachijs
9 fit oblatio donatiui nemine exẽpto,
adeo quod ſi aliquis fieret pér Regem
10 immunis † talis portio cederet in dã-
num Regiæ Curiæ, & non contra ip-
ſum Regnum, vt alias fuit diſpoſitum
per *cap. Alfon. Regis, & de iure tradit*
Iac. de S. Georg. tit. de Homag. col.11. ver.
ſed pone, cum ſimil. relatis ſupra libr.3.
c.10. nu.132. & ſeq. niſi tamen ab ali-
11 quibus exigi † non valerent ob inhabi-
litatem, quo caſu alij tenerentur pro
rata, ſecundũ *Bal. in c.1. §. ſimiliter in*
ver. extra gl. de controu. inueſt. quãuis
in contrariũ ſit *tex. in l. vnica, in princ.*
C. vt null. ex vicar. lib.11. vbi Luc. de
Pen. q idem tenet in prin. referẽs proui-
ſionẽ Regis Roberti, idẽq. dicẽdũ eſ-
12 ſet ſi vna † terra collectata, diminueret
eius habitatio, vt dixit idẽ *Luc. de Pen.*
in l. oẽ territoriũ per illum tex. C. de cen-
13 *ſib. & cenſi. lib.11.* inde † cæteris ſeſſio-
nibus de rebus ad bonũ publicũ, & Re
gni cõſeruationẽ pertinẽtibus agitur.

Hinc eſt, quod in hoc Parlamento
ſi aliquod oriatur dubiũ inter maiorẽ
14 partem, & minorem, † nemo cogno-
ſcere habet, niſi cętus ipſe ad informã-
dum eorũ animum, vt canonica deci-
ſio ſequatur, non tamẽ vt poſſit iudi-
care, & ſententiare vt Iudex, ſecundũ
Abb. ſingulariter in c. in Geneſi, col.2. in
3. notab. de electio. & elect. & ſi hodie
hoc nõ ſeruetur, ſed ſtatẽ maiori parti
15 pręſentiũ, per q̃ tria Brachia repręſen-
tanẽ, & cõcludũt, ad notat. per *Abb. in*
c. nõ eſt in 1. notab. de regul. & in c. ſcri-
ptum de elect. Fely. in c. ſuſcitatum, & ĩ
c. paſtoralis, vbi etiam Abb. de appellat.
16 qui loquitur de Nationibus, quæ in-
terueniũt in Conſilio generali, vt di-
17 uerſa còrpora, maximè in ſeruitio Re-
gi præſtando, vt admonet *D. de Ponte*
in Rubr. de regal. impoſit. n.18. cũ ſeqq.
18 & hæc tria Brachia † totũ Regnũ rep̃-
ſentant, eorumq. obligationes, & ob-
lationes ligãt omnes perſonas Regni,
vt dixit *Caſſa. in cõſuetud. Burg. rub.9.*
§.9. nu.31. ver. item & quod plus eſt, &
in rub.4. §.7. nu.59. Tiraq. de legib. con-
nub. glo.8. n.173. Ioa. Ferron. in cõſue-
tud. Burdegalen. eoq. magis ſi aliquis
19 vti Regnicola coaptandus † eſſet, nam
om-

omnes neminè diſcrepante concurre-
rendēnt,ex actu facto de anno 1550.&
diſponit *Cap.166.ſub Carol.Imperato-
re.*in tãtum quod ẽt cõtradicẽtes mi-
nóres obligantur à maiori parte, *Bel-
lug. ĩ ſpec.rub.45.ver.vnde,Guid.Pap.
dec.424.D.de Pont.poſt Innoc. & alios
in d.rub.de regal.impoſ. nu.20. & ſequ.*
& ita in practica receptum eſt,licet de
iure cõtrarium ſuſtineri poſſit, ex re-
21 gulà,quod maior pars † non põt præ-
iudicare etiam vni ex his,quæ ſunt cõ
munia vt ſingulorũ *l.per fundũ,ff. de
ſeru.ruſtic.prædio.l.Sabinus in princ.ff.
cõm.diuid.gl.in c.cum omnes de cõſt.vbi
Fel.c.quia propter de elect. cũ concordã-
tibus,*de quibus *per Bellug. ĩ loc. cit. in
princ.And.quẽ ipſe nõ allegat in prælud.
cõſt.Regni,*& diximus *in dec.40. lib.1.*
22 cuius ea ratio eſſe põt, nã qñ ſit alicui
præiudiciũ in ſingulari,tunc omnium
conſenſus requiritur,*c.quia pp de elect.
Bar.in l.ſuam,§.fi.ff.de pact.* ſubdens,
quod etiã ſi eſſent mille, vni nõ præ-
23 iudicarent, niſi fauore † liberationis,
*l.fi. C.qui bo.cede.poſſ.*quinimo ibi nõ
eſt hoc de regula, ſed quia *text. vl-
tra procedit in ſtatuẽdo, vt ibi probatur
in verb. ſancimus,& notat Dec.ĩ d.c.cũ
omnes;* qui caſus longe clarior eſt, qñ-
quidem iura illa loquunẽ,qñ multi ha
bent rem cõem in vtilitatẽ ſingulorũ,
vt domũ,vineam,territoriũ,&c. at in
caſu propoſito nulla cadit cõitas,quia
24 Regnicolarũ patrimonia nõ sũt cõia,
ſed quilibet hẽt proprium ſuũ acqui-
ſitum ex ſuo labore, & ſic vr̃ nõ poſse
aliquos offerre donatiuũ, ac cõtradi-
cẽtes obligare,& ſic diſponere ꝯ volũ-
tatẽ dñi de re ſua non cõi *And.ĩ d.rub.
cõſtitu. Regni,* licet aliud ſit ad cõden-
25 dũ † legem generalẽ,ſecundũ *Affl. ibi
in q.4.* eoq. magis, vbi ageretur de fa-
26 ciendo † donatiuo Excellentiſs. Pro-
regi,vel alteri perſonę,quàm Regi no-
27 ſtro,quæ hodie ſunt † expreſsè prohi-
bita, ex capit. Carol. 165. & literis
Regalibus ſub die 20. Octobr. 1612.
obtẽtis tẽpore regiminis Marchionis
Villenæ, adeo quod Prothonotarius
de illis ſtipulari prohibeẽ ſub pęna pri-
uationis officij, & pariter impoſita eſt
pęna ſcutorum mille pro quolibet oĩ-
bus cõcurrẽtibus, qui quidẽ ordo no-
tificari debet in prima vnione oĩbus
de Parlamẽto. Quidqd tñ ſit de pędi
28 ctis circa Regia donatiua ꝯtũ ſeruaẽ
de cõſuetudine, ad notat. p *D.de Pont.ĩ
loco citato,* eaq.ex eo ſuſtineri videtur,
29 nam & ſi donatiua † prædicta volun-
taria dicanẽ ad differẽtiã muneris,qđ
30 apud nos illud † eſt, ad qđ ex cap. Re-
gni teneẽ Regnũ ĩ quatuor caſibus,ad
tex.*in l.munus propriè,ff.de ver.ſignif.
iuncto tex.in l. donari, ff. de regul. iur.
Guid.Pap.dec.371.* attamen neceſſaria
31 † potius dici merenẽ, vt docuit *Do. de
Põt.dec.3.n.9. & ĩ tract.de poteſt. Pro-
reg.tit. de regal.impoſ.* §.8.*n.*37. quia
ſunt loco ſeruitij, & pro Domino in
bello adiuuando, ſuiſq. neceſſitatibus
32 ſubueniendo, ad quod oẽs † tenentur,
*c. 1. §.ſi cõtingerit de non. form. fidel.
Bal.& And. ĩ c.1.qb.mod.feud. amitt.
Affl. dec. 265. num. 50. vnde Frecc. de
ſubfeud.lib.2.autho.3.num.26.* nomen
33 hoc donatiui † ſimulatũ eſſe ait, cũ ſin-
gulis tribus annis irremiſibiliter petaẽ
à Rege cũ expreſſis literis ad Prore-
gem tranſmiſſis; & pro effectu prædi-
cto tria Regni Brachia per literas cõ-
34 uocãtur, vnde verè impoſitio † dici po-
terit,ſecundũ *Petr.de Gregor.de cõceſſ.
feud. p.7.q.8.nu. 35. Bologuett. cõſ.1.
nu.86.cum ſeq.Camil.Borell.remiſſiuè
de præſt. Reg.c.20. num.54.* eleganter
tradit *D.de Pont.in dec.3.nu.14. Surg.
de Neap.illuſt.c.5.n.21.& Mutius fra-
ter in add.fol.*374. *Tholoſ.in ſua Repu-
35 bl.lib.24.c.5.nu.3.* adeo quod oẽs vo-
cati accedere tenentur, ad tex. *ĩ l. vni-
ca,& ibi Platea,nu.12.C.de cõducto. &
procurat.dom.Aug.lib.11. Seſe de inhib.
iuſt. Arag.c.5.§.4.n.9.& 12. Bellug. ĩ*

ſpecul.

*ſpecul. rub.*4. & de Prælatis Eccleſia-
36 ſticis † tex. *in c. peſſimus* 11. *q.* 1. *c. Principes, c. adminiſtratores, & c. Regnum* 23. *q.* 5. *c. tributum, & ibi gl.* 23. *q.* 8. *c. ſi qs Epiſcopus* 18. *diſt. c. cũ parati, vbi Innoc. de appel. Io. And. ĩ c.* 1. *de cler. coniug. lib.* 6. *Bal. in c. ſi qs vero, per tex. ibi de pac. iuram. firm. Fel. ĩ c. paſtoralis, col.* 2. *ver. quarto fallit de offi. deleg. per illum tex. ibi à Rege, vel ab Archiepiſcopo euocati, Anil. in c.* 1. *Prat. glo. Mandamos n.* 9. *&* 10. *Carol. de Graſſal. lib.* 2. *regal. Franc. iur.* 13. *AZeued. l.* 1. *n.* 45. *tit.* 1. *lib.* 4. *recopil. & poſt Greg. LopeZ, & alios Bonad. lib.* 2. *polit. c.* 10. *nu.* 66. *& c.* 18. *nu.* 61. *Calic. de fiſ. dub.* 8. *nu.* 27. *ver.* 174. *& in ſpecie Bellnga in Specul. Princip. rub.* 6. *nu.* 17. *vbi etiam Borell. litera y, Frec. de ſubfeud. lib.* 1. *ver. alia etiam fuit, n.* 28. *vſq. ad fin.* licet hij non niſi ſponte of-
37 ferentes † ad donatiua teneantur, vt ex reſcripto Apoſtolico diſpoſitũ eſt, & de Regno Galliæ notat *Ferald. de iurib. Franc. n.* 14. *Vlcur. de regim. mund.* 2. *q. princ. nu.* 88. qui loquitur de donatiuo, quod fit in Regno Nauarræ,
38 & quamuis ſi taceant cenſeantur † ꝯdicere, ad tex. *in c. qui tacet & c. is, qui tacet de reg. iur. in* 6. *And. ĩ rub. conſti. Regni in q̃one de ſtatuto facto cõtra particularẽ perſonã, & ibidẽ Affl. ĩ fi. quarta q̃onis*, Verum in caſu propoſito cũ
39 ibi ſint vocati, vt conſentiãt, † vel ꝯdicant, ad not. per *Affl. in loco citato*, niſi expreſsè ꝯdicant, cenſentur cõſentire his, quæ fiunt per maiorem partem Parlamenti, ad tex. *in l. municeps, ff. ad munic. l. aliud* §. *refertur, ff. de reg. iur. Alber. in* 1. *p. ſtatu. q.* 35. *& notanter Affl. vbi ſupra.* Huc pertinet ſciẽdum, quod licet non oẽs Barones, vel Prælati, aut Vniuerſitates veniant, non ex
40 hoc deſinit eſſe Parlamentum † ſecundum *Dec. cõſ.* 151. *& Rip. in c.* 1. *de iud.*
41 *col.* 1. nam minor pars † ſufficit, data cõtumacia maioris partis *Bellug. rub.* 45. qđ intellige, dũmodo interueniat ma-
42 ior pars p̃ſentiũ † in quolibet Brachio, vt ſupra diximꝰ, & ſic ex cauſa p̃dicta
43 † poterit Parlamẽtũ prorogari, vt tradit *Calic. in loco citato, c.* 7. *n* 9. *Bellug. ĩ Spec. rub.* 5. *in fi.* & interea præcedit, & primo dat vocem Brachium Eccle-
44 ſiaſticum † *Bellug. rub.* 6. *n.* 21. *Surg. de Neap. illuſt. c.* 23. *nu.* 36. inde Militare, & denuo Demaniale; verumtñ eſt, qđ vocati ſi aliquo modo impediti repe-
45 riantur, poſſunt conſtituere † procuratores, q pro eis intereſſe valeant, vt eſt prouiſum per *c.* 38. *ſub Rege Ferdinãdo Anil. in c. Prat.* 52. *per totum, Auend. de exeq. mand. lib.* 2. *c.* 10. *nu.* 7. *ver. quinto exemplũ, Bellug. in Spec. rub.* 7. *n.* 1. ma-
46 xime in Prælatis † qui nõ poſſunt perſonaliter diſtringi, vt not. *Bal. de pac. Cõſtan. ſuper verb. in Ciuitate, Calic. de fiſc. dub.* 8. *ſub n.* 27. & in eo licet poſſit
47 eſſe vnus † plurium procurator, & habere tot voces, quot conſtõnes hẽt, *c. ſcriptum, & ibi Abb. col.* 2. *ver. ibi nota, & ver. duo alij, de elect. vbi ẽt Apoſtilla*, quę ponit an poſſit diuidere voces cõſtituentiũ, ad tex. *in c. ſi qs iuſto*, §. *porro de elect. in* 6. *Alex. Randen. dec.* 34. *n.* 124. *Molin. de primog. Hiſpa. lib.* 2. *c.* 5. *n.* 52. *Bellug. ĩ Spec. tit. de inæqual. vocũ nu.* 2. *vbi Borell. ĩ add.* Attamẽ ex for-
48 ma † *d. c. Regni* 38. nemo põt hẽre plures voces, ſed vnã tantũ, excepto Brachio Eccleſiaſtico, & ita ſeruatũ fuit ĩ hoc vltimo Parlamento, ex expreſſo Viceregio mãdato; quãuis alias ꝯriũ ſeruatũ viderim; ſicut & Titulati, & Barones pro eorũ ſtatu vnã tantũ habent vocẽ, nec officiales, & Magiſtra-
49 tus † aliorũ mandata ſuſcipere debẽt, vt ex eodẽ decreto prouiſũ fuit, & tradit *D. de Põt. in tit. de elect. officia.* §. 5. *n.* 23. vbi plura notatu digna cumulat
50 in propoſito; ſic & Barones † pro eorũ Terris cõparent, & offerũt, ad not. per eũdem *D. de Pont. in rub. de regal. impoſ. nu.* 24. *cum ſeq. &* §. 8. *n.* 38. *quo loco poſt Bald. in l.* 1. *ff. de magiſt. conuen.*

po-

ponit etiam quales eſſe debeant pro-
51 curationes † & mandata Baronum, &
Vniuerſitatū Regni in donatiuis fa-
ciendis, *Bellug. in Specul. rubr. 4. 7. &
43. vbi Borell. ī add. Capibl. de Baron.
prag. 3. nu. 80. Calic. in d. Extrauag. c.
6. nu. 34. & 35.* vbi enumerat perſonas
quę in Parlamento interuenire debēt,
& à quo recognoſci debēt procurato-
52 ria, q̃ in Regno † fiunt ꝑ Prothonota-
53 riū, ſic ēt Barones † cōpleto anno 14.
iuxta Regni cōſtōnes in Parlamento
interueniunt, ſuaq. pręſtant ſuffragia,
54 ſecus ſi impuberes † exiſtant, *l. generaliter §. minores, ff. de decurio, c. ex eo de
elect. in 6. Suarez alleg. 12. n. 2.* licet de
55 cōſuetudine † aliud ſeruet̄, vt per *D. de
Pont. conſ. 30. n. 1. & 2. Capibl. de Baro.
prag. 10. nu. 16.* In Regno tñ à Prorege
56 † habilitari conſuerūt, vt ſępiſſimè ſer-
uatū vidimus, maximè attenta perſo-
næ qualitate, ad not. *per Bouad. lib. 1.
polit. c. 7. n. 21. & 22. Pet. de Greg. Tho-
loſ. lib. 47. Syntag. iur. c. 9. ſub nu. 23.
ver. non ambigitur*; eoq. magis de con-
57 ſenſu † conſilij, *Innoc. in c. ſciſma, de re-
ſcrip. Ang. in l. cum Prætor, de iudic.* vel
58 qñ patrem haberēt, vt erat caſus poſi-
tus per *D. de Pont. in d. conſ. 30.* quibus
59 ceſſantibus admittunt̄ eorū Balij, qui
tñ locum nō habebunt, ſicut ipſis mi-
60 noribus Baronibus, ſeu Titulatis † cō-
peteret, cum ſit ius honorificū ipſorū
oſſibus infixum, ad tex. *in l. ſed ſi hàc
ī §. fi. vbi Bal. ff. de ī ius uocan.* quo loci
reuerentia, quæ debet̄ patrono, vt non
poſſit ī ius vocari ſine venia, nō debet̄
ipſius tutori, & fuiſſe determinatū per
Collaterale Conſilium teſtatur *Do. de
Pont. in dec. 15. nu. 1. & 9.* ſubdens de
hoc eſſe *tex. in l. comperimus C. de prox.
ſacr. ſcrin. lib. 12.* vbi qui ſubrogat ad-
iutorē in ſuum locum, licet ſuccedat ī
61 officium, † non tñ ſubintrat in præce-
dētia loci antiqui, q̃ ille habebat, ſed
erit vltimus, vt notant ibi *Luc. de Pen.
& alij.* Idq. in Regno ſeruat̄ ad inſtar
62 procuratorum, † quorū præcedētia lo-
cū hēt tantū inter ipſos procuratores
dūtaxat, iuxta conſtituentiū prǽroga-
tiuas, de quo tñ ordine ſedēdi pariter
loquuti ſunt *Frec. in tit. de diffe. feud.
reg. lib. 3. & in lib. 1. Surg. de Neap. il-
luſtr. d. c. 11. nu. 24. Bellug. in Specul.
rubr. 4. ver. quod non credo, & rubr. 6.*
63 Multa itē hēnt priuilegia cōuocati ad
huiuſmodi Parlamētū, eorūq. procu-
ratores, & rerū detētores, ad inſtar va-
cationis pro ſeruitio militari, vt in cō-
ſtitu. Regni Hoſtici, de qua plura di-
ximus ſupra *lib. 3. c. 10. n. 447. & ſeq.*
eaq. oīa, quæ pro beneficio Regni cō-
ſtituunt̄, accedente tñ D. Regis aſſen-
64 ſu, vim legis † obtinēt *Cancer. var. re-
ſol. lib. 2. c. 1. nu. 1. Fontanel. de pact. d.
cla. 3. n. 72.* quę capitula nos dicimus,
65 & cēſent̄ contractus initi per ępiſtolā
ſtāte donariuo, vt cōſuluit *Alex. conſ.
216. n. 8. vol. 2.* cū alijs relatis per *Bo-
lognett. cōſ. 1. Olib. de iur. fiſc. c. 1. n. 16.
Fontanel. in d. gl. 3. nu. 70. Calic. in ex-
trauag. c. 7. in fi. ver. venio ad octauū*,
66 ſubdens, quod D. Rex licitè pōt pro
priuilegijs Regno cōcedēdis recipere
donatiuū; adeo quod non niſi iterum
conuocato toto Parlamento reuocari
66 † valeant, ad tex. *in l. humanum, C. de
leg. Bal. ī l. q ſe patris, C. vnd. liber. Affl.
in conſti. cōtra muniſtiones, col. 2. D. Mu-
ta* Regius Cōſiliarius, & collega meus
*in prohem. Capitul. Regis Iacobi, nu. 25.
cum plur. ſeq.* vbi materiā eruditiſſimè
explicat, & eſt prouiſum per *cap. 418.
ſub Alfonſo Rege*, maximè cū ſint plu-
ries cū iuramēto cōfirmata, ad not. ꝑ
*Bellug. in d. rub. 1. & 9. Auil. Cap. Præ-
tor. 17. & latè Cabed. d. dec. 3. nu. 5. Cā-
cer. var. lib. 3. c. 3. n. 177.* In tātū, quod
68 Proreges in ingreſſu adminiſtrationis
tenent̄ iurare de obſeruando oīa Re-
gni Capitula, & Cōſtitutiones; eoq. ꝑ-
tinet; quod cōpletis rebus oībus, quæ
tractari contingerit in dicto Parlamē-
to, & data licentia concludendi, quæ
non

non niſi à Rege, † ſeu Prorege, à quo
fuerit conuocatũ, cõceditur, nec ante
permiſſum eſt, cum teneat̃ Curiã per-
fectam detinere, ad not. *in l. Lucius ac-
cepta pecunia, ff. de act. empt. Calic. cap.
8. nu. 5. & Bellug. in Spec. rubr.* 48. pro
exequutione rerum, quę in eo decreta
fuerunt, & pro defenſione Capitulo-
rum Regni ortum habuit electio De-
70 putatorum † *ex c. 101. ſub Rege Ioanne,*
qui Regnicolæ eſſe debẽt, cũ officiales
à Rege Ioanne nũcupentur, & vti ta-
les non niſi originarios creari permiſ-
ſum eſt, vt latè explicauimus ſupra
lib. 2. c. 7. n. 27. cum ſeqq. niſi iñ elige-
rentur Prælati de Brachio Eccleſia-
ſtico, qui ratione Eccleſiæ, q̃ regunt,
& dignitatis, q̃ in Regno habent, dñr
ciues, & originarij ipſi⁹ Prouintię, ad
tex. *in c. cum nullus, de tempor. ord. lib.
6. Bart. in l. 1. ff. ad municip. Ang. in cõſ.
23. n. 2. Loffred. cõſ. 4. nu.* 18. ideoque
licet ſint alienigenæ, & vt plurimũ de
Regnis Hiſpaniarum, ſtante alterna-
tiua, quę in Prælatijs Regni ex forma
Capitulorũ admittitur; atñ ratione
Eccleſię, & dignitatis, vt dictum eſt,
pñt eligi, & nominari Deputati ipſius
Regni, ſecus aũt in cęteris alienigenis,
etiã quod eſſent perſonæ Eccleſiaſti-
cę, qui vti aliorũ procuratores in dicto
Parlamẽto interuenirẽt, ij aũt, vt dixi
ſupra *hoc eo. lib. c. 3. n.* 85. Athenis No-
71 moſilares † dicebant̃, qui apud Præfe-
ctos in oĩbus publicis Cõſilijs cãdidis
faſceis coronati aſſidebãt, vt prohibe-
rent, ne quid ꝯ receptas leges decerne-
ret̃, vt refert *Simdc. de republ. lib. 4. c.
18. in fi. Guer. Piſon. in tract. de Magi-
ſtrat. num.* 60. ad eo quod in omnibus
negotijs ad Regnum pertinentibus di
cuntur legitimi ꝯdictores, vt dixi *in
dec. 164. num. 18. par. 2.* quinimo pro
72 exactione donatiuorũ, quæ ſibi cõpe-
73 tere dr̃, habentur vti procuratores Cę
ſaris *tot. tit. ff. de procurat. Caſa.* nec vl-
74 lam habent iuriſdõnem, niſi quate-
nus à Principe concedatur, ad tex. *in l.
pcuratores meos, C. de mod. mulcta.* ibi,
*procuratores meos, vel rationales, mul-
ta indicende ius non habere ſæpe reſcri-
ptum eſt, l. ſi quis intra Prouintiam, C. de
bon. praſcrip. cum ſimil.* de quibus per
Ioa. Garſ. de nobil. glo. 3. in princ. nu. 3.
75 maximè pro furto † facto cõtra Prin-
cipẽ, vel alia ſimili cauſa criminali, *l.
cum aliud colonus, & l. nullam ex offi-
cio, C. vbi cauſ. fiſc.* quamuis hodie
76 in pluribus huiuſmodi cauſis ẽt con-
tra Caſtellanos, & milites Turriũ, qui
ab eis eligunt̃, delegatã habeãt ptãtẽ,
77 ſicut nec ſubſunt † Generali Viſitato-
ri, vt fuit per literas regales prouiſum
per Catholicã Maieſtatem; nec extin-
78 guit̃ eorum officium, † niſi ad nouam
aliorum creationem, ſecundũ ea, quæ
tradit *Boer. dec.* 149. & fuit ſemper pra-
cticatum. Nec aliq̃d poſſunt decerne-
79 re † niſi cõſulto D. Prorege, qui vt plu
rimũ cõſueuit oĩa acta cõfirmare, qñ-
quidẽ fiunt diſcuſſo prius negotio; &
mature conſiderato, cũ interuẽtu eorũ
ſecretarij, qui, vt dixi, eſt Regni Pro-
80 thonotari⁹, † & pariter adeſt Conſul-
tor, Aduocati, & Procuratores cũ eo-
rum actuarijs, & librorũ detẽtoribus.

Hæc ſunt, quæ breuiter in cõpẽdiũ
redigere potui, circa ea, quę in materia
Parlamenti contigere conſueuerunt,
quæ & practicaui, dũ pluries in eis in-
terueni, & p alios practicari vidi; Vnũ
prætereundũ non eſſe arbitratus ſum,
quòd opportunè ſe mihi obtulit occa-
81 ſio, publica de re diſſerendi, monẽdiq.
eos oẽs officij ſui, q̃ vel Eccleſiã Chri-
ſti adminiſtratores, ſeu Duces, ac Ba-
rones iure feudi, ſiue Ciuitatum, &
Terrarum procuratores ad generalẽ
hunc Regni conuentũ de more con-
ueniunt, haud quidẽ ex eorum digni-
tate eſſe in rebus ludricis, contẽtioni-
buſq. ipſis terere in eo loco, qui ſanctus
eſt, ac ſacer, quo q̃dq̃d in Regni Ec-
cleſijs, & vrbibus pręcipuum eſt, coit,

 ma-

maximè veto intelligant,ac ſecum ip-
ſi animo reuoluāt, quem in finē con-
uenerint , ac procuratores deſtinati
ſint,cōſulant apud ſe q̃d illis agendū,
quaue religione teneātur,Regis noſtri
ſeruitiū debitū reſpiciant,bono publi-
co rē gerant, quæq. roti Regno vrilia
ſunt procurent, videāt ne priuatis cō-
modis flecti ſe ſinant ab ea mēte , quā
vnicuiq.in pectore cōſcientia, e cœlo
Deus obijcit , bonorum , malorumq.
ſeuerisſimus iudex,neq.enim in eo cō-
uenctu officio ſuo ſatisfaciunt, qui pu
blicas vtilitates ad propria commoda
vertūt,nec Regno,aut Ciuitatibus , à
quibus mittuntur , ſed ſibi ipſis, libe-
riſq. & amicis ſeruiunt , grauius in ijs
prouintialibus cōuētibus peccāt , qui
vt Principi obſequantur,ea petūt, aut
fieri permittūt, quæ ſunt cōtra ius Re-
gni , & in Regnicolarum detrimentū
cedūt, æquum vero eſt, vt ea maximè
tum à Dom.Rege ſupplicentur , quæ
ex vtilitate publica , totius Regni,
eiuſq. Ciuitatū,& Terrarū ſunt,atque
ab eo Rege,cuius præcipuę dotes ſunt
bonitas,& beneficēria, & cuius tā po-
tiſſime indulgentiæ ſinus laxatur , cū
Regni donis , humilibuſq. officijs de-
uincit ; vnde *Pet.de Greg.Tholoſ.in re-
publ.lib.24.c.5.nu.2.* ait, quod conuē-
82 tiones † huiuſmodi frequentiores eſſe
deberét, cum in his de reformatione
83 † morum,& vitiorum Reipublicę vni-
uerſę,de correctione abutētium pote-
ſtate Regia ſibi conceſſa, aut de nobi-
lium ſuperbia , qua ſubditi opprimū-
tur,agēdum ſit, accepto etiam ab illis
remedio , quod melius excogitari va-
luerit; hinc Principes poſſunt inſtrui,
& doceri de vniuerſis , quæ in Regno
ſunt calamitatibus , & ſubditorū ne-
ceſſitatibus , cui quidem negorio ac-
cedit voluntas optimi Regis noſtri , a
84 quo emanauit ordo † ſub die 10.Iunij
1600.exequtotiatus in Regno ſub die
11.Martij 1601.vt Prorex in quolibet
Parlamēto debeat Regem certiorē fa-
cere de oībus gratijs, quæ in d. Collo-
quio exiguntr,cum eius iudicio circa
ea, quæ ſibi cōceſſibilia videantur, vt
poſſit Dom. Rex melius conſultus ea,
qua ſolet munificentia Regnum gra-
tificare ; addens , quod talis ordo ſit
perpetuus , & de eo notitia Proregi-
bus detur, ſed in hoc munere exequē-
do, faxit Deus, ne turpiter peccēt no-
ſtri Barones,cæteriq. illuc conuenien-
85 tes . Sunt hodie Deputati † huius Re-
gni ꝑ Brachio Eccleſiaſtico Illuſtriſ.
ac Reuerendiſs. Bonauentura Segu-
ſius Epiſcopus Cathinēſis,& Patriar-
cha Conſtantinopolitanus,Don Frā-
ciſcus Biſſus Prior Deliæ,Procurator
Illuſtriſſimi , ac Reuerendiſſimi Car-
dinalis Doriæ Archiepiſcopi Panor-
mitani, Dō Vincentius de Brancifor-
tibus Abbas S. Mariæ Nouę Lucis,&
Procurator Illuſtriſ.& Reuerendiſſimi
Archiepiſcopi Montis Regalis , &
Paulus Anſolonius Regni Theſaura-
rius interueniēs pro Eccleſijs vacanti-
bus de iure patronat⁹ Regio,& Procu
rator Reuerēdiſ. Archimandritę . Pro
Brachio militari Illuſtr. Dō Fabritius
de Brācifortibus Princeps Burerę mi-
les Aurei Velleris, Don Herculeś de
Brancifortibus Dux Sancti Ioannis,
Don Ioannes de Ioenio , & Cardona
Procurator Illuſt. Prīcipis Caſtellio-
nis, Dō Antonin⁹ Morſo Baro Gibel-
linę. Et ꝑ Brachio Regali, ſeu Dema-
niali Illuſtr. Prętor Senatus Panormi-
tani, Don Ioannes de Brancifortibus
Procurator Ciuitatis Agrigenti, Ber-
nardus de Lyermo Procurator Ciui-
tatis Salem , & Don Ioſeph de Nea-
poli Procurator Ciuitatis Corleonis,
qui duo vltimi interuenerunt in dicto
Parlamento non obſtāre quod eſſent
de Sacro Regio Conſilio , ex diſpen-
ſatione Illuſtriſſimi , & Excellētiſſimi
Domini Proregis , in vltima die ele-
ctionis Deputatorum.

SYM.

SVMMARIVM.

1 *Auditoris militiæ officium antiquiſſimum eſt, cum titulo Spectabilis, et ſtipendio Regiæ Curiæ.*

2 *Auditor militum in Regno Neapolitano Auditor Campi nuncupatur.*

3 *Auditor militum ſuos habet officiales ſubordinatos, & nu. 4.*

5 *Auditor militum de quibus cauſis cognitionem habet, & n. 6. 7. 8. 9. & 10.*

11 *Auditores particulares exiſtunt circa equeſtrem militiã; & Regiarum triremium.*

12 *Appellatio non datur à ſententijs Auditorum, ſed tantum reuiſio cõceditur.*

13 *Modus procedendi in negotijs bellicis.*

14 *Proceſſus ad modum belli reſecat tantũ exceptiones iuris ciuilis.*

15 *Milites grauius puniẽdi ſunt, quàm alij pro delictis militaribus, intellige n. 16.*

17 *Auditor militũ non procedit ex abrupto, niſi conſulto Principe.*

18 *Auditor militum cognoſcit de delictis militaribus.*

19 *Delicta communia militum cognoſcũtur per loci ordinarios, et ampl. n. 20. 22. lim. nu. 21.*

23 *Auditor datur iudex adiunctus cum M. R. C. quãdo delictum committitur per milites, & ſubditos ordinariorum.*

24 *Delicta militum, quæ ſint remiſſiuè.*

25 *Auditor aſſiſtit in publica audientia, quæ detinetur à Dom. Prorege, & in quo loco.*

26 *Officium Auditoris militum eſt perpetuum, et à Prorege uti Capitaneo Generali confertur.*

27 *Ioannes Franciſcus del Caſtillo Auditor militum in Regno Siciliæ.*

28 *Auditor militum gaudet priuilegijs aliorum Conſiliariorum in ſeſſionibus, & alijs actibus publicis.*

29 *Auditor militum ſedet poſt omnes Conſiliarios M. R. C. & n. 31.*

30 *Auditor Campi in Regno Neapolitano in quo loco ſedet.*

32 *Auditor militum votat in Sacro Conſilio, & ſubſcribit Pragmaticas Sanctiones, & alios actus, qui ibidẽ fiũt.*

ARGVMENTVM.

De Officio Auditoris Generalis huius Regni.

CAP. XVI.

1 OFFICIVM † Auditoris Generalis militum in hoc Regno antiquiſſimum eſt, & ſemper habuit titulum Spect. prout cæteri Regij Conſiliarij, cum ſtipẽdio ordinario, prout in alijs officialibus maioribus militiæ Hyſpanorũ ſeruari conſueuit, & in Regno Nea-
2 politano Audiror Campi † nuncupatur ad not. per *Surg. de Neap. illuſtr. c. 26. nu. 8. D. de Pont. de poteſt. Proreg. tit. de aſſenſ. Regi. §. 7. num. 11. & 12.* Iuraq. dicti officij regulantur iuxta
3 pandectas M. R. C. Habet † eius Magiſtrũ Notarium, & Algozirium vnũ cum ſtipendio regio. Et pariter alios commiſſarios, & Algozirios pro ſeruitio dicti officij, quamuis ĩ grauibus negotijs, & in aſſociando condemnatos ad pęnam capitalem teneatur deſeruire Capitaneus Campaneę cum eius ſocijs, qui ſunt deſtinati pro ſeruitio dicti officij, & Tertij militum, cũ ſtipendio Regiæ Curię.

Sic etiam cum ſimili regio ſtipen-
4 dio conſtitutus eſt Procurator † pauperum, qui defendere tenetur cauſas militum Hyſpanorũ, & Tertij, & Caſtrorum, nec non & Aduocatum, & duos Procuratores Fiſcales hẽr, cũ viginti prouiſionatis, qui cum literis Viceregijs gaudent foro bellico.

5 Cognitionem habet Auditor † Generalis omnium cauſarum tàm ciuilium, quàm criminalium militũ Tertij Hyſpanorum, ad tex. *in l. 2. ff. de re*

milit. l.certi iuris, C.de iud. l. magiſte-
ria, C.de iuriſd. omn. iud. l. 2. C. ſi à non
compet. iud. l.officium Regentis, §.offi
cium Tribunorum, ff. de re milita. & ſi
ab alio carcerenẽ, debent vnà cum oĩ-
bus actis remitti ad eorum Magiſtrũ
militum *l. ſi miles, C.de exhibe. & trãſ*
mitt. reis, cum ſimil adductis per *Fari-*
nac. cõſ.4. nu. 18. uol. 1. licet debeant eſ-
ſe deſcripti in numero, ſeu rollo mili-
tum, nec ſufficiat, quod fuerint electi
pro militibus, ad tex. *in l. ex eo, ff. de*
milita. teſtam. & ibi Odoffre. Bart. Bal.
& Angel. vbi infert ad plura, *Fari-*
na. d. conſ. 4. n. 9. & ſimiliter oĩum mili
tũ Caſtrorũ huius Regni, & Inſularũ
coadiacentiũ, Liparis videlicet, Pãtel-
lariæ, Fauignanæ, & maretimi; Ac ẽt
cãrũ oĩum Tratenutorũ ĩ hoc Regno,
q̃ hẽnt ſtipẽdiũ à Sua Catholica Ma-
ieſtate, ad not. per *Surg. de Neap. illuſ.*
c.16. n. 8. prout etiam totius familiæ
domus Excellentiſſimi Proregis, qüia
militare dñr *l. 1. C. de tabula. lib. 10. l.*
vnicuiq. C. de proxim. ſacr. ſcrin. cum ſi-
mil. relatis per *D. Caſtill. dec. 105. n. 7.*
ac omnium officialium militię maio-
rum, & minorum, vt Magiſtri militũ,
Conſeruatoris, Veditoris Generalis,
Theſaurarij, eorumq. officialium, qui
in rebus ſpectantibus ad militiam in-
teruenient, & eorum famulorum, qui
verè eorum vacant ſeruitijs, nec non
& pedeſtris Cohortis Alemanæ, quos
Alibarderios nominamus ab haſtatis
armis, quibus vtuntur, quas alibardas
dñt, quos tamen celeres eſſe dignoſci-
tur ex Plutar. in vita Romuli, cũ alijs
relatis per *Surg. de Neap. illuſt. in loco*
cit. n. 14. ſubdens nouũ non eſſe Ger-
manorũ vſum in hoc miniſterio, ſed
antiquiſſimum fuiſſe à primis Roma-
norum Imperatoribus inſtitutum, vt
refert *Sueton. in Galba c.16.*

6 Præterea cognoſcit † Auditor Ge-
neralis cauſas Infidelium, vt Mauro-
rum, & ſimilium, qui reperiuntur in

7 Regno; Inſuper & cauſarum omniũ
exploſorum, aut libratorũ, ſeu vt vul-
go dicitur (Artiglieri) qui habẽt ſti-
pendium a Regia Curia, eorumq. di-
ſcipulorum in ſchola diſciplinam ca-
piẽtium pro exercendo, vt decet, po-
ſtea dictum officium, ac etiam Ge-
neralis dictæ Artellariæ, eiuſque fa-
mulorum.

8 Habet ẽt cognitionem † cauſarum
omnium militum Militiæ Regni, dũ
actualiter vacant ſeruitio Regio tàm
pedeſtrjum, q̃ equeſtrium, ſed exinde
cognoſcunt Iudices ordinarij locorũ,
ad not. per *And. in conſt. Regni, vt vni-*
uerſis, Vin. dec. 254. nu. 1. lib. 2.

9 Cognoſcit itẽ de cauſis † Porterio-
rum Cameę Excellentiæ ſuæ, qui re-
putantur tãquam famuli domus Do.
Proregis, licet aliàs cõtrarium fuerit
ſeruatum, nam corã M.C. carceratos,
& tortos viderim pro falſitatibus in
eorum officio commiſſis.

10 Habet ẽt cognitionẽ cauſarũ † mili-
tum leuis armaturæ, & eorum qui ſer-
uiunt Regijs Triremibus, ſed hoc via
recurſus, nã in prima inſtantia habẽt
11 eorum Auditores † particulares, cum
eiſdẽ pręeminentijs, licet non ſint de
conſilio, nec Togati incedant, vt in-
frà dicam.

A ſentẽtijs, & alijs prouiſionib⁹ prę-
dicti Generalis Auditoris nõ appella-
12 tur, † ſed tãtum datur Reuiſio, & hoc
per prouiſionem faciẽdam ab Excel-
lentia Sua, & ſolet dari vt plurimum
Illuſtris Conſultor, vel alius Regius
Conſiliarius ad electionem Excellen-
tiſſimi Proregis.

Habet ẽt ſupremã poteſtatẽ in mo-
do procedendi, quia in negotijs belli-
13 cis eſt neceſſarium cauſas celeri expe-
14 ditione finire, & ſic ſollemnitates † iu-
ris ciuilis reſecando, vt notat *Io. Grãd.*
de Bell. exul. q. 3. vbi declarat verba
cõmiſſionis dictãtis modũ proceden-
di ad modum belli, *& in uer. incip. pri-*
mo

mo quæro, num.8. & ſequen. D. de Pont.
in tracta. de poteſta. Proreg. titu. 1. §.4.
15 *num.*1. grauius † enim puniendi ſunt,
quàm alij pro delictis militaribus, *l. ſi*
desertorem, C. de deſer. & dixit *Iul. Fer-*
*ret. de milit. inſtit. num.*23. *&* 45. *in fi.*
ſubdens, quod quandoque debet eſſe
16 placidus & lenis † *capitu. domino San-*
cto 50. *diſt.* attenta criminum quali-
tate, temporum, perſonarum, & loco-
rum. Vbi tamen ageretur de termino
17 extraordinario † dando, aut inferenda
tortura, vel de cõdemnando aliquem
ad Triremes, aut alia pęna capitali, nõ
niſi conſulto Principe faciẽda erit hu-
iuſmodi prouiſio vt pluries diximus.
18 Prædicta autem iuriſdictio, quæ
circa milites ad dominum Audito-
rem competit, in delictis tantum mi-
litaribus extendenda erit, non autem
19 in delictis communibus, † in quibus
loci ordinarius Iudex adeũdus erit, ma-
ximè vbi M.R.C. degeret, ad not. per
*Doct. ĩ l.*1. *per illum tex. C. de re milita.*
*lib.*12. *Iaſ. in l. fi. n.*52. *ver. quarto limi-*
ta, ff. de conſt. Princ. Sal. in d. l. ſi miles,
*C. de exhib. & tranſm. reis, nu.*1. *& ſeq.*
*Bonad. lib.*4. *polit. c.*2. *nu.*67. *Vinc. de*
*Franc. dec.*88. *Caball. reſol. crimin. caſ.*
294. *nu.*272. *Viui. dec.* 254. *nu.*4. vbi
refert ita iudicatum; niſi aliter per par-
ticulares cõſtitutiones à Principe de-
mandarẽ, vt aduertit *Bonad. in loco ci-*
*tato, n.*68. *& poſt eum D. Caſtill. in dec.*
105. *n.*9. vbi ſubdit, quod per Regias,
& Viceregias inſtructiones indiſtinctè
cauſę militum cognoſcũtur per eorũ
officiales, & ad eos remitti debeant
*Azeued. in l.*1. *n.*70. *tit.*16. *lib.*8. idẽq.
20 ampliari poſſet in militia † maritima
*l.*1. *ff. de bon. poſſ. ex teſta. & tot. tit. C.*
*de claſſ. milit. lib.*11. *D. Io. And. de Georg.*
*allegat.*46. *D. de Pont. tit. de aſſenſ.* §.7.
21 *n.*17. licet contrarium † in hoc vltimo
ſeruetur in Regno iuxta determina-
tionem Sacri Conſilij, vt non niſi in
militaribus delictis remittãtur; Verũ
tamen eſt, quod vbi delinquerẽt mili-
22 tes, & ſubditi Magnæ Curiæ, tunc ra-
tione cõtinentiæ cauſę, omnes per nos
puniri poſſent, vti de ſupremo Regni
Magiſtratu, argum. eorum, quæ dixi
*in dec.*138. *lib.*2. ſed ad euitandas cõ-
tentiones vidi ſeruatum, quod ſimul
23 cum ipſa Magna Curia † interueniat
Sp. Auditor, & cũm ipſam cõiunctim
determinare valeant; De criminibus
24 aũt, & delictis militum, vide *Iul. Fer-*
ret. de milit. iuſtitia per totum, Decia. to.
2. *tract. crim. lib.*7. *cap.*15. *Petr. de Gre-*
*gor. Tholoſ. lib.*19. *ſyntag. iur. cap.*17.
& per totum, cum ſimil.
25 Præterea dictus Generalis Auditor
tenẽ aſſiſtere in omnibus Audientijs
publicis, vbi interuenit Excellentiſs.
Prorex, q̃ ſolet eſſe duobus diebus in
qualibet hebdomoda, vbi ſtat, ſed ca-
pite tecto, pro ut ſtat vnus ex Specta-
bilibus Iudicibus Mag. Reg. Curiæ
Sedis ciuilis, ſed dictus Generalis Au-
ditor ſtat in manu ſiniſtra ad latus
Capitanei Guardiæ Excellentiæ ſuæ,
& Iudex Mag. Reg. C. ſtat in latere
dextero.
26 Hoc autem officium eſt perpetuũ,
† & confertur ab Excellentiſſimis Do-
minis Proregibus, & hodiè illud ha-
27 bet eximius Iuriſconſultus Ioannes
Franciſcus del Caſtillo in ſupremo
olim Conſiſtorij Sacræ Regiæ Con-
ſciẽtię Tribunali meritiſſimus Iudex.
In tantum quod attenta eius perſonę
qualitate, multa inde meruerit habe-
28 re priuilegia † ex decreto ſpeciali facto
ſub die 2. mẽſis Septembris 1610. ibi.
Al ſupplicante, y a los de mas Audi-
tores, que por tiempo fueren ſe guarden
las preheminencias de que goçan los de
mas conſejeros de ſte Reyno aſsi en el aſ-
ſiento, y poderſe cubrir como en el lugar
en las Audiencias, y actos publicos, viſi-
tas generales, y audiencias priuadas y el
poder llenar toga como lo vſan los de mas
Conſejeros en eſte Reyno. Aduertiendo,
que

que en los aſſientes, y lugares le han de preçeder todos los de mas, que al preſen-
29 *te ſon Conſejeros, † y ſe ha de ſentar immediatamente deſpues del Spect. Maſtre Secreto, y eſta prouiſta ſe regiſtre en el officio del Spect. Prothonotario para que de aqui adelante ſe obſerue aſſi inuiolablemiente.*

Prout dicta prouiſio fuit inde regiſtrata in dicto officio Sp. Prothonotarij, & exequuta, nã vſus fuit toga, prout Cęteri Conſiliarij, & alijs pręheminentijs, ad not. per *D. Tap. lib. 2. conſt. Regn. rubr.* 45. Eſt bene verum quod numquam voluit ſedere iuxtà prædi-
30 ctum decretum, ex quo Auditor † Generalis Regni Neapolis ſedet cũ Cõſiliarijs Sanctæ Claræ, Præſidibus Summariæ, & Iudicibus Magnę Curiæ Vicariæ, & noluit prædicto officio præiudicium inferre.

Sed exinde per Excellentiſſimum Dominum Proregem Ducem Oſſunæ ſub die 26. Februarij 1616. fuit facta alia prouiſio, quod ſtante præeminentia, & dignitate officij Spect. Auditoris Generalis huius Regni Sicilię, alijſq. cauſis ſibi bene viſis, tàm ipſe Generalis Auditor, quàm alij, qui pro tempore fuerint, poſſint, & valeant in omnibus actis publicis, & in Eccleſijs, alijſque locis, vbi interuenit præſentia D. Proregis, cũ Sacro Regio Conſilio ſedere immediatè apud Spect. Iudi-
31 ces, † & Fiſci Patronum M. R. C. ac Spect. Prothonotarium huius Re-
32 gni, quinimo interuenire † poſſit in Sacro Conſilio, & ſubſcribere omnes Pragmaticas ſanctiones, in quibus ſe ſubſcribere conſueuit Sacrum Regiũ Concilium; & omnes alios actus facere, & in omnibus interuenire, prout Cęteri Regij Conſiliarij, nòn obſtantibus quibuſuis actis, ordinationibus, prouiſionibus, & alijs in cõrrariũ diſponentibus, & ita hodie ſeruatur.

DE GENERALI MAGISTRATVVM, VISITATIONE, ET SINDICATV.

LIBER SEXTVS.

DON GARSIA MASTRILLO,

CAESAREI, PONTIFICIIQ; IVRIS DOCTORE,
Regioque in Regno Siciliæ Conſiliario Authore.

SVMMARIVM.

1 *Officiales, ſeu Magiſtratus omnes tenētur in Sindicatu reddere rationem ſui officij adminiſtrati, & de ratione, nu. 2. & 3. & 14. ampl. n. 6. & 10.*
Deus ſcrutator eſt cordium, & cuncta videt, ſub nu. 1.

4 *Officialium crimina ad vniuerſos pertinent.*

5 *Officialium crimina ſaueritate puniuntur: plebeorum vero tarditate caſtigantur.*

7 *Samuel Propheta, et Iudex Regni Iſrael poſt depoſitum officiũ Sindicatus iudicio ſe ſubmiſit.*

8 *Rex in ſuo Regno tenetur reddere rōnem pro ſubditorum iuſtitia.*
Delicta ſuperiorum maiori pœna puniũtur, ſub nu. 8.

9 *Officialis, qui alios in iudicando caſtigat, ſua dēs prius malefacta emẽdare.*

11 *Officiali debet ſindicari etiã quod Princeps, vel Rex decreuerit, quod nõ ſindicetur, lim. n. 12. intellige vt nu. 13.*

15 *Officiales puniendi, & ſindicandi poteſtas penes ipſum Principem reſidet, vel ab eo deputatos ad ſindicandum.*

16 *Viſitator Generalis, quam poteſtatem habet, & quos officiales ſindicare, ſeu viſitare debet.*

17 *Prorex, non exiſtente Viſitatore Generali, pōt officiales perpetuos viſitare.*

18 *Officiales annuales de iure communi à Præfecto Prætorio ſindicabãtur, ſeu à Iudice ordinario loci, uel ſucceſſore in officio. Hodie autem in Regno Dom. Proregi hac poteſtas conceditur, & nu. 19. 20. & 21. cum ſeqq.*

19 *Prorex in Regno dicitur ſubrogatus in locum Præfecti Prætorio.*

20 *Iudices M. R. C. poſt depoſitum offitiũ à quo debeant ſindicari.*

21 *Iudices Sacræ Regiæ Conſcientiæ finito officio, à quo ſindicantur.*

22 *Officiales loci, vbi reſidit D. Prorex, & M. R. C. à quo ſindicantur.*

23 *Sindicatores, qui per Ciuitates Regni à Magna C. deſtinantur ad ſindicandũ officiales, oportet extitiſſe Regios Cõſiliarios, vel Iudices Panormi, aut Meſſanæ, vel Catinæ, & n. 24. ſed qd illis deficientibus, vel excuſatis, vide nu. 25. vbi quales iſti ſubrogati eſſe debeant, & nu. 26. & qualiter nominen-*

puniri, ſicut de Conſulibus Romanis
ſcribit *Eutropius, lib. 1. Rer. Roma. cauti*
enim ex hoc reddūtur, & nō ignari ſe nō
ita multo poſt rationē reddituros, vnde
Ariſtot. lib. 6. polit. c. 4. commodum eſt,
(inqt) vt animi magiſtratuū pendeant,
nec eis qdquid velint efficere liceat, nā
licentia quidqd libet agēdi, nō poteſt ma
lum, quod eſt in quoque homine cauere.
eo magis, quod horum delicta occulta
eſſe nequeūt, & grauiora iudicanē rō-
ne eorum, à quibus cōmittunē; vnde
3 † iniquum videtur eos, qui aliena cri-
mina puniunt, ipſos criminibus obno
xios eſſe, quin etiā, quod exemplo hu-
iuſmodi plurimū nocent, quemadmo
dū delicta, quæ inter nauigandum cō
mittuntur, ſi quis enim nautarum de-
liquerit, paruū eſt damnū, ſin aūt gu-
bernator aberrauerit, criminis calami
tate vectores omnes inuoluit, ita ple-
beiorum peccata non in populi, ſed ip
ſorū damnum cadunt: Magiſtratuum
4 † vero delicta ad vniuerſos pertinēt; &
ob id *Solō*, (vt refert) *Demoſtenes ora. 2.*
cōtra Ariſtogitonē ī ſuis legibus pcepe-
5 rat, in puniendis † plebeis tarditatē eſſe
adhibendā, in iudicum autem puni-
tione ſeueritatem, quia illorum puni-
tio dilationem admittit; nō autē iſto-
rum, pro quo eſt tex. *in l. presbyteri, C.*
de Epiſc. & cler. latè Bonad. lib. 5. polit.
c. 1. nu. 15. cum ſeq. nec id nouū eſt, cū
6 etiam de iure † diuino idem conſtitu-
tum fuerit, vt quilibet ſuę villicatio-
nis rationem reddat, *c. qualiter, et quā-*
do, de accuſat. 1. Regum, c. 7. & 12. vbi
7 † Samuel iudex, & Profeta, cum reli-
quiſſet regimen Regni Iſrael, huiuſ-
modi Sindicatus iudicio ſe ſubmiſit,
dicens, *Ecce me adeſſe præſentem vi-*
detis, dicitè mihi coram Domino ſi fura-
tus ſim vobis bouem, vel aſinum, ſi
calumniatus fuerim, ſi vos oppreſſe-
rim, ſi munera pro iudicando recepe-
rim, quia ſtatim hæc vobis reſtituam;
& ante omnes confirmauit Dominus
Noſter Ieſus Chriſtus, dum exiſtens
in medio Hebræorum dixit, *Quis ex*
vobis arguet me de peccato, nec mirum
8 ſi Princeps ipſe, † & Rex in ſuo Re-
gno tenetur ſaltim reddere rationem
pro ſubditorum iuſtitia, ad text. *in*
§. ſcriptum exemplar, ī auth. vt iud. ſin.
quoq. ſuffr. quanto enim quis maior
eſt aliis, plus poteſt offendere, *capitu.*
homo Chriſtianus, 40. diſtinct. & de-
linquendo maior erit eius pœna, *cap.*
præcipue, 11. quæſt. 3. & capit. nulli fas.
9 *25. quæſt. 1.* nec immerito † qui vult
alios iudicando corripere, ſua debet
prius malefacta emendare, *l. iuſtas, C.*
de iur. fiſc. lib. 10. Par. de Put. in verb.
euidentialia, cap. 2. Azeued. in dict. l. 2.
num. 2. lib. 3. titu. 7. & optime poſt eum
Ioſeph. Seſe in reſponſo de Sindica. poſt
tractat. de inhibit. Iuſtit. num. 3. & 4.
10 Intantum quod etiam † ſi gratis offi-
cium adminiſtrauerint, adhuc debent
huiuſmodi officiales Sīdicari, vt poſt
Amad. de Sindicat. tradit Auil. in cap.
1. ſindic. num. 6. & 7. ſubdens, id am-
11 pliandum eſſe † etiam quod Rex, vel
priores decreuerint, quod non debeat
officialis Sindicari, adhuc enim Sin-
12 dicandus erit, cum † non poſſint quem
a Sindicatu liberare, niſi Princeps di-
cat, non obſtante tali lege, ſecundum
Bald. in l. mancipia, colum. fin. C. de
ſeru. fugit. Alexand. in l. ſi mora, ff. ſo-
13 *lut. matrimon.* vbi ait, quod † licet cō-
ceſſum ſit liberum arbitrium poreſta-
ti, cum hoc quod nō teneatur ſtare in
Sindicatu, quod per hoc ſolum in-
telligitur remiſſa leuis, vel leuiſſima
culpa, idem *Auiles in capitu. 22. Sin-*
dicat. num. quarto, Caualcan. de Bra-
ch. Reg. part. 5. nume. 18. qui poſt Af-
flict. in conſtitut. Minoribus; nume.
25. in 7. notab. ait, Decretum, quod
officialis non teneatur ſtare Sindica-
tui eſſe contra bonos mores, &
conſuetudinem in contrarium eſſe
prauam, quos nouiſſimè refert ſatis

elegantet *Io.Philipp. Teſtay allegat.15.*
n.79.cum ſeqq. Bonad.d.c.1. nu.26. ſic
14 † etenim ſit, vt qui perperã in officijs
ſe geſſerint iuſtiſſimè puniantur, qui
verò rectè, laudem, & honorem cõſe-
quanť, vt refert *Simãc.de repub.lib.7.c.*
23.D.de Põt.tit.de elect.offic.§ *6.n.18.*
15 Hęc † autem poteſtas puniendi offi-
ciales pęnes ipſum Principem reſidet,
vel ab eo Deputatos ad Viſitandum,
ſeu Sindicandum officiales, & magi-
ſtratus, vt not. *Bal.de ſind.n.17.& ibi-*
dẽ Ang. in princ.per tex. ĩ§*. neceſſitatẽ*
in auth.vt iud.ſin.quoq.ſuffrag. Clar. ĩ
§*.ſi.q.35.ver.Præterea quæro, Azeued.*
in rub.lib.3.tit.7.n.4.recop. Bellug. in
Spec.rub.44.n.2. prout de antiquo, &
veteri more ĩ iudices etiã magiſtratus
apud Romanos generaliter inquireba
tur, & ad Principẽ bene, ac male illorũ
geſta referebanť, ſecundũ *Cornel. Ta-*
cit.lib.15. Annal. ibi, *olim quidem non*
modo Prætor, ac Conſul, ſed priuati etiã
mittebãtur, qui prouincias viſitarent, et
qd de cuiuſq. obſeqo videretur referrẽt.
16 Hij autem † Viſitatores, qui à Rege
tãtum eligi poſſunt in eorum Regnis,
ſecũdũ *Bal.conſ.328. n.10.p.1.* cogni-
tionem habent cõtra officiales, & ma-
giſtratus Regni perpetuos, & alios ſin
dicatui nõ ſubditos iuxta formã capi-
tulorum Regni, quæ malè ſeruantur,
nec vllã iuriſdictionẽ habẽt in ſenten-
tiãdo cauſas, ſed tantũ poteſtatem in-
ſtruendi proceſſus, quos inde trãſmit-
tere tenẽtur ad Regẽ, vbi cauſæ, vel in
ſupremo Italiæ Cõſilio, vel corã alijs
à Rege ad id deſtinatis Iudicibus de-
terminãtur, & inde ſnĩæ in Regno pu-
17 blicanť, vt infra dicã, quãuis † dũ non
adeſſet Viſitator, poſſet Prorex pro
eorum exceſſibus procedere ad ſuſpẽ-
ſionẽ adminiſtrationis iuxta formam
*Conſt.Capitaneorũ, vbi Affl.& Foll.*de
quo vide, q̃ ſup. diximus *ĩ d.c.6.lib.5.*
18 Sed ꝓ annualiũ officialiũ Sindica-
tu, licet de iure cõi ad Pręfectũ Pręto-
rio huiuſmodi iuriſdictio pertinuerit,
l.ſi quis, C.de offi.Præfect.Præt.oriẽt.et
in l.ſi.C.de offi.Præfect.Aug.§*.neceſſi-*
tatẽ in Auth.vt iud.ſin.quoq.ſuffrag.l.
vlt.§*.viros, C. vbi Senat. vel Clariſſ.*
quæ cõcordãt cũ *conſtit. Regni, Magi-*
ſter Iuſtitiarius, de offic. magiſt. Iuſtit.
vbi Foller. n.40. & in conſtit. Capita-
neorum, n.150.& 151.& ibidẽ, Affl.Ia-
cob.de Belu.ĩ pract.tit.de fug.reor.n.74
& ſeq.Menoc.de arb.iud.caſ.518.nu.2.
Vel coram ordinario loci, *l.pars lite-*
rarum ff.de iud. aut corã ſucceſſore in
officio, *ex conſtitu.Regni, volumus, vbi*
Affl.& alij, Foll.in d.conſt.Magiſter Iu
ſtitiarius, n.40.Io.And.ĩ add. ad Spec.
in tit.de Sindic.Aloyſ.de Leon l.5.n.12
C.de ſeru. fug. attamen in Regno cũ
aliud ſit ex diſpoſitione legũ munici-
paliũ determinatũ, & huiuſmodi Pręfectos Prætorio nõ habeamus, ſed ei⁹
19 loco ſit ſubrogatus Illuſtriſſ. ac Excel
lentiſſ. D. Prorex ſecundũ *Foller.in d.*
conſtit. Capitaneorum, nu.153. & poſt
plures ſcriptum reliquimus *ſup. lib.5.*
c.6.nu.4. ad eum huiuſmodi poteſtas
translata fuiſſe diciť ita *Rondi. ĩ tract.*
de Sind.n.6. Pariſ. de Put.de Sind.c.1.
Bal.ĩ l.obſeruare §*.proficiſci, ff.de offic.*
proconſ. qui Præſes eſt Prouintiæ *ad*
tex.in d.l.1.C.vt oẽs Iudices, cũ ſimil.
relatis per Put. quem refert Io. Ant. de
Nigr.in cap.Reg.Neapol.132.nu.69.&
ſeq. idemq. diſponũt *Capitu. Reg.21.*
363.& 364.ſub Alfonſo Rege; & pari-
ter expreſſę literę ſuę Catholicę Maie-
ſtatis datę ſub dię 26. Auguſti 1581.
& 3.Septẽb.1582. ꝑ quas idẽ D.Pro-
20 rex † cũ voto eius Cõſultoris, ac Illu-
ſtris Præſidis, & Iudicũ S.R.Cõſciẽ-
tię cognoſcit de exceſſibus, & delictis
Iudicũ M.R.C. poſt depoſitũ officiũ
21 in Sindicatu, ſic † ẽt cũ voto Illuſtriũ
Pręſidũ M.R.C. & Tribunalis Regij
Patrimonij, ac eius Conſultoris ſindi-
cat Iudices Sacrę Regię Cõſciẽtię, &
inde generaliter † cum voto M. R. C.

per

per eum ſindicantur cæteri officiales in loco, vbi reſidẽtiam faceeet:in alijs
23 † verò Ciuitatibus, & Regni locis deſtinantur Sindicatores particulares,q
24 † iuxta formam Regiarum literarum debẽt eſſe Regij Conſiliarij, vel quod extiterint Iudices Vrbis Panormi, Curiæ Straticotialis Meſſanę, vel Ciuitatis Catinę, & de proximo officium de-
25 poſuerint, eiſq. deficientibus nominãtur Doctores qualificati, & experientia præditi, attenta officij qualitate, vt notat *Bonadil.lib.5.polit.c.1.nu.45.* vnde *Saluſtius ĩ bello iugurtino* dicebat, quod omni vitio carere dẽt, qui in alterum ius dicere paratus eſt, §. *inſtas, C.de iur.fiſc.& Plato lib.12. de legib. de repetendis* (ait) *Rationibus, quas magiſtratus referre debent quid dicemus; qs enim ſufficiens repetũdarum iudex erit, ſi quis magiſtratus rerum pondere preſſus, dixerit, feceritue ſuo aliqd indignũ Principatu; Difficile inuentu hoc eſt; Nã cum delecti Magiſtratus virtute alios antecellãt, quo pacto præſtantiorẽ eis inueniemus; & tamen diuini aliqui viri rationum referendarum exactores, & Iudices nobis quarendi ſunt, quos oportet ĩ omni virtutum genere cunctis excellere,*
26 *& qui nõ pauciores, quàm quinquaginta nati ſint annos*, coq. pertinet quod
27 † de his matura præcedente diſcuſſione fit nominatio per Illuſtrem Præſidẽ Mag. Curię, re pariter cômunica-
28 ta ſpectabili Fiſci Patrono, hiq. minime ex eodem Regio Decreto ad excuſationem admittunt ſub pęna inhabilitationis ad officia; & ob id maximã
29 † habent authoritatem, & mærum, & mixtum Imperium, ſecundum *Bal.in l.obſernare, §. proficiſci in 1.q. ff.de offi. Procõnſ. Menoch.de præſumpt.lib.2.præſump.16.nu.36. Aufl.in c.3. Sind. n.21. Cancer.var.reſol.lib.3.c.12.n.20. Surg. de Neap.illuſt. c.17.n.32. Borel.ad Bellug.in Speo.rub. 44. litera E.* vnde officiales Sindicatos condemnãt, vel ab-
30 ſoluunt, & dñr † ordinarij Iudices *d.l. 1.C.vt omn.iud. §.neceſſitatem, in Auth.vt iud.ſin.quoq.ſuffrag. Pet.de Greg. de iud.cauſ. ſen.q.8.n.2. Pariſ.de Sind. c.4. Bellug.ĩ Spec.rub.44.ſub n.2.verſ. & dicendum eſt*, ſi tamen à lege conſtituanẽ, & iuriſdictionẽ habeãt, *ad notat.per Soc.in l.more, n.7. & Purpur. n. 51.ff.de iuriſd.omn.iud. Menoch.d.præſum.16.n.37. Oliba.de iur.fiſ.c.4.n.38.* prout diximus de Sindicatu iudicum M.C.& Conſiſtorij, *qui ex conſtõnib⁹ pragmaticalibus* conſtituti ſunt Sindicatores, licet in Regno Neapolitano aliter ſeruẽ ex diſpoſitione Regiarũ pragmaticarum *ſub tit.de Sindic.official.vbi Anibal.Troſ.D.Scipio Ronitus, & cateri ſcribentes, Anna alleg.72.n.3.*
31 ſecus tamẽ in Viſitatore † Generali a Principe conſtituto, qui dicitur delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, prout alij Sindicatores electi per D. Proregẽ, & M.R. C. ſecundũ *Innocẽt. ĩ c.vt debitus, de appell. Pari.de Put.ĩ d. c.iudices, ad Sindicandũ, qui ſint, c.1.n. 10. Bal. in l. fi. C. vbi & apud quem in integ.reſti. Roudinel. de Sind. nu.185. Cancer.d.c.12.n.3. Doctiſſimus Regius Conſiliarius Scipio Ronitus ſuper prag. 1.de Sindic.offic.nu.3.*
32 Id autem aduertendum eſt, † quod ſi vnus ex Illuſtribus Præſidibus, vel Iudicibus Conſiſtorij, aut Magnę Curiæ, qui vt diximus, Iudices ordinarij ſunt ad Sindicandum *ex conſtõnibus pragmaticalibus, & Regni Capitulis*, nollet intereſſe cum alijs, ĩ cauſis Sindicatus diffiniendis, pñt alij procedere ex doctrina *Baldi in l.1.q.4.n.3. & 4.C.de offic.Conſul. Bellug. in loco citato, n.2. verſ. ſed eſt dubiũ, Pariſ.de Put. in tit. Iudices ad ſindicandum qui ſint,*
33 *c.1. nu.* 12 ſubdens, quod † ſi vnus ex quatuor nollet acceptare officium, interim iuriſdictio remanet in acceptãtibus, ſicut maior pars, *l. Imperatores, §.ſi magiſtratus, ff.de appell.* Idemque

34 ſecundum eum ſi tres inceperunt, & vnus ex tribus poſtea abeſſet, quartus poſſet ſupplere vicem illius abſentis,
35 ſicut † etiam poſſet de mandato vnius tantũ ex ſupradictis iudicibus promulgari bannum Sindicatus ad porrigẽdas querelas, ad hotat. per *Doctores in l. ſi duo, ff. de re iud. & in c. prudentiã, de offi. deleg. Pariſ. de Put. in loco citato, cap. 1. nu. 10. & 11.* dum ait, quod bãnum eſt interlocutoria quædam, ſeu cõminatio, ſecundũ *Bald. in l. itẽ nulla cõitas, C. de Epiſc. & cler. & in l. 1. de hered. inſtit. & in l. certa rõne, ff. quãd. pron. non eſt neceſſ. Anibal. Troiſ. ſuper prag. 38. de ſindic. nu. 6. Anil. c. 3. Sind.*
36 *nu. 8.* & ob id Sindicatores, ſiue ordinarij ſint, prout de Illuſtribus Præſidibus, & iudicib⁹ Cõſiſtorij, & M. R. C. dictũ eſt, ſiue ſint delegati, vt dixi de Sindicatoribus deſtinatis per D. Proregẽ, & M. R. C. ex quo ſunt delegati ad vniuerſitatem cauſarum, quilibet poſset emitti facere hoc bannum, vt tradit *Bar. ĩ l. ſi vnus ex pluribus, alias incipit Pomponius, ff. de re iud. Bald. in l. 2. ff. de auth. præſt. & Iaſ. in l. ſi vnus, ĩ ſi. ff. de re iud.* quæ ceſſare videntur in Regno, vbi bannũ emittiẽ tantum de mandato Dom. Proregis.
37 Sic etiam † Barones habẽtes mærũ, & mixtum Imperium in eorum Terris Sindicatores creant cõtra ſuos officiales, cum in Regis locum ſucceſſerint *Bouad. lib. 2. polit. c. 16. nu. 50. Capibl. de Baro. pragm. 5. n. 96. Muſcatell. in pract. p. 3. gl. competẽtes, n. 61. Rol. conſ. 48. nu. 31. vol. 2. Cãcer. var. reſol. lib. 3. c. 12. n. 237. Imbria. de iud. Regni, p. 1. n. 46.* & in Regno colligiẽ *ex cõſt. pragmaticalibus de Sind. p. 2. §. 30.* vbi habeẽ quod Barones, & cæteri teneaẽ eli-
38 gere Sindicatores. Et † propterea in eis Sindicatores Regij ſe intromittere minime poſſunt, *Curt. iun. conſ. 2. n. 5. Rol. cõſ. 48. n. 32. vol. 2. Azeued. ĩ loco citato, n. 6. Anẽdan. de exeq. mãd. c. 9. lib. 1. & reſpõſ. 16.* eo maxime ſi haberent priuilegium adhoc expreſſum, ſecundum *Caron. ſuper Rit. Neapol. 49. nu. 7. Foll. ſuper d. cõſt. magiſter Iuſtitiarius, n. 40.* & huc princ. qđ Capitula Regni pdicta Regis Alfonſi dantia poteſtatẽ Sindicandi officiales Illuſtriſs. & Excellentiſs. D. Proregi, & M. R. C. locum tantũ ſibi vendicabunt in locis Baronũ, vbi non haberent mærum, & mixtum Imperium, ſed ſimplicem tãtum iuriſdõnem, ſecundum *Bal. in d. §. proficiſci, n. 13. Pariſ. de Put. ĩ verſ. Iudices ad Sindicandum c. 1. Auguſ. cõſ. 14. in materia poſſeſſoria, Foller. ĩ d. cõſtit. Magiſter Iuſtitiarius, n. 38. & latè Caſſa. ĩ cõſuetud. Burgũd. in verb. des iudices, Rubr. 1. §. 7. n. 36. & 37.* quam-
39 uis † aliud ſit in appellationibus latis ab eorũ Sindicatoribus, quæ ad M. R. C. deuoluunẽ, & non ad Iudices appellationum ipſorum Baronum, *ex c. Regis Martin. 10. & 47. Caronit. Rit. 295. nu. 23. & Rit. 49. nu. 1. Affl. in cõſtit. Magiſtrorũ in 1. notab.* & ſi cõtrarium ſeruatum viderim in Regno.

SVMMARIVM.

1 *Sindicatus, et Viſitatio Generalis in quo conueniant, & differant.*

2 *Sindicatores in ſindicandis officialibus debent etiam ſeruare modum procedẽdi illius loci, in quo Sindicantur.*

3 *Viſitatores Generales deſtinantur à Rege noſtro ſingulis viginti annis in Regno noſtro Sicilia, & Neapolis, ac in Ducatu Mediolanẽſi cum ampliſſima poteſtate ad Viſitandum officiales.*

4 *Clauſula (vices, & voces Regias) liberã & abſolutam poteſtatem oſtendit.*

5 *Viſitator Generalis ſtãte ampliſſima poteſtate nullis iudiciorum ſollemnitatibus aſtringitur, ſed ſola facti veritate inſpecta, & quaſi manu Regia contra officiales procedit.*

6 *Viſitator Generalis, licet liberam poteſtatem*

ſtatem habeat cõtra officiales viſitãdos, tamẽ tale arbitrium regulari debet, vt nec iuri, ac æquitati repugnet.

7 Viſitator generalis, licet liberam poteſtatem habeat contra officiales, tamen abſque legitimis probationibus procedere non debet.

8 Arbitrium liberum licet aliquis habeat, non poteſt tamen ea facere, quæ ſunt contra ius naturale, vel gentium, & nume. 12.

9 Officialis ſi habeat poteſtatem procedendi de facto, poteſt procedere præter legem non autẽ cõtra legem, & n. 10.

10 Verbum (de facto procedere) in iudice, & officiali quid operetur.

11 Viſitator Generalis, licet amplum arbitrium habeat in modo procedendi contra officiales, tamen cõueniens eſt ſecundum leges de illorum ſindicatu loquentes procedere, quamuis de neceſſitate eas ſeruare non teneatur, & num. 12.

12 Viſitator Generalis, licet liberum arbitrium habeat in modo procedendi contra officiales, intelligitur tamẽ ex hoc remiſſa tantum ſollemnitas iuris ciuilis, non autem iuris naturalis, vel gentium.

13 Viſitator Generalis contra officiales viſitãdos non poteſt in teſtes recipere inimicos illorũ, maxime ſi tales teſtes olim fuerunt à viſitãdis carcerati, & etiam quod ſint inimici putatiuè, vel ſuſpecti de inimicitia.

14 Viſitator Generalis non poteſt procedere abſque cauſæ cognitione, neque iura alterius lædere contra naturalem æquitatem.

15 Viſitator Generalis non poteſt procedere contra officiales, niſi conſtito de delicto.

16 Viſitator Generalis non poteſt reijcere legitimas exceptiones, neq. tollere ius quæſitum parti.

Viſitator Generalis poteſt tollere ea, quæ concernunt ſollemnitatem proceſſus, vel quæ pendent ex ſuo officio, ſub nu. 16.

17 Viſitator Generalis non aſtringitur conſtitutionibus, vel capitulis, aut pragmaticis Regni.

18 Viſitator Generalis habet poteſtatem ſuſpendere officiales ab officio durante viſitatione, vel ad eiꝰ beneplacitũ.

19 Prorex in Regno deberet viſitare quoſcumque officiales contra quos Viſitator generalis à Rege mittitur, & ibidem aſſignantur rationes, & etiã num. 20.

21 Viſitatores Generales antequam incipiãt viſitare officiales, de illorũ qualitatibus, & vita ſe prius informare deberent, & aſſignatur ratio, & num. 22.

22 Viſitatores generales non debent aures præbere falſis querelis, ac vocibus malignorum, & aſſignatur ratio.

23 Conſcientia pura hominis eſt gloria ſua teſtimonium.

24 Modus procedendi in viſitatione generali eſt remiſſus arbitrio viſitatoris.

25 Modus procedendi in præteritis viſitationibus generalibus, quis fuerit.

26 Modus procedendi in viſitatione generali rigoroſiſſimus eſſe videtur, & aſſignatur ratio, & nu. 27.

27 Teſtes falſi maximè in Regno Siciliæ abundant.

28 Iudex tenetur tradi facere inquiſito copiam omnium actorum, quæ contra ipſum præſentantur, aliàs poſſet appellari, limit. in cauſa hæreſis, & ſimil. num. 29.

30 Viſitator generalis in receptione, & examinatione teſtium quid aduertere debet circa depoſitiones, & perſonas illorum maximè tempore ſentẽtiæ proferenda, & nu. 31. 32. & 36.

31 Teſtes cõtra officiales, qui & quales eſſe debeant, & nu. 35.

33 Teſtes ſingulares contra officialem in crimine barattariæ admittuntur, & ibidem ampl. limit. nu. 34.

Te-

34 *Teſtes ſingulares recepti in viſitatione generali contra officiales attento ſecreto modo procedendi non probant, et aſſignatur ratio.*

36 *Officiales viſitandi per generalem viſitatorem, antequã ab illo teſtes ſecretò recipiantur deberent pro canthela liſtam teſtium inimicorũ praſẽtare, ad hoc vt illos non recipiat.*

37 *Viſitator generalis debet admictere querelas partium accusãtium, illaſq. publicè, & non ſecretè expediri liceret, maxime cum de extorſione, vel cõcuſſione non tractatur.*

38 *Officialis an & quando debeat per Viſitatorem generalem, aut Syndicatorẽ ſub fideiuſſione relaxari, vel carceribus mancipari, & nu. 39. 40. & 41.*

42 *Procurator an poſſit comparere pro officialibus viſitandis, vel ſyndicãdis, & cõſequẽter ſit admictendus, & n. 43.*

44 *Officialis viſitandus quo caſu teneatur praſtare fideiuſſionẽ de iudicio ſiſti.*

45 *Viſitator generalis debet officialibus viſitatis concedere terminum ad ſe defendendum, illumque ſepius ex cauſa prorogare.*

46 *Teſtes qui & quales ſint admictendi in defenſionibus officialium, qui fuerunt viſitati.*

47 *Viſitator generalis non debet admictere & recipere libellos ſecretò emiſſos, vel per feneſtras eiectos.*

48 *Libellos ſecretò per feneſtras contra Magiſtratus proÿcientes, aut ſimili modo emictentes ſunt deteriores quã illi qui ſubſtantias, & pradia diripiunt, & vti Reipublica pernicioſi qualiter ſint puniendi, & nu. 54.*

49 *Libellos ſecretò per feneſtras cõtra Magiſtratus, aut ſimili modo proÿcientes, ſi comperti fuerint, deberent carcerari, & ita aliàs fuit exequutum.*

Libelli ſecretè per feneſtras contra Magiſtratus aliquem per emiſſi nullam fidem facere debẽt, immo ſunt lacerandi, & concremandi, & ſi ex illis proceſſus formetur eſt nullus, & quid eueniente caſu Viſitator generalis, ſeu alius Magiſtratus facere debet, ſub num. 49. vſque ad num. 55.

55 *Officiales Viſitandi, vel Syndicandi debẽt honorari à Viſitatore, ſeu Syndicatore maxime ſi ſint cõſiliarÿ, qui ſi interrogentur ſedere debent.*

56 *Modus procedendi in ſyndicatu quis ſit remiſſiue.*

ARGVMENTVM.

De Officio Viſitatoris, & Sindicatoris, ac eorum modo procedendi.

CAPVT II.

MATERIAM hanc viſitationis generalis officialium à nemine tactam in ſpecie vidi, licet de ea aliqua tetigerint *Redi. de maieſt. Princip. in verb. ſed etiam per legitimos tramites, Simanc. de hares. cap. 41. nu. 28. & de Repub. lib. 7. cap. 23. & lib. 8. cap. 8. nu. 3. Rond:nell. in tract. de ſindicat. nu. 167. Pariſ. de Pui. de ſindicat. in ver. fideiuſſor officialium nu. 4. Randẽſ. in cõſ. 49. & 50. vol. 1. Capibl. de Baro. pragm. 5. nu. 86. Bonad. lib. 5. polit. c. 1. & ſeq.* qui omnes in effectu videntur
1 † æquiparare viſitationem cum ſindicatu, prout & idem ego arbitror circa cognitionem exceſſuum omnium officialium, licet quò ad modum procedendi valde differant; quãdoquidem per *cõſtitutiones, & leges* municipales
2 in vno † quoq. loco datur modus ſindicandi officiales, à quo minime ſindicatores recedere valent, id quod in materia viſitationis conſtitutum non
3 habemus, ſed † à Rege noſtro ſingulis

vigin-

viginti annis in hoc Regno, & paſſim
in Regno Neapolitano, & in Ducatu
Mediolanẽſi Viſitatores generales de
ſtinãtur ? ipſiſque conceditur ampliſ-
ſima poteſtas ad viſitãdum officiales
perpetuos, & oẽs alios ſibi bene viſos
eo modo, via, & forma publica, vel ſe-
creta, quæ ſibi melius expedire videř,
iuxta tex. ĩ l. 1. ff. de iur. delib. l. ſi fideicõ
miſſaria libertas la 2. ff. de fideicomm.
libert. Gemin. cõſ. 73. & ex pluribus Me-
noch. de Arbitr. Iud. lib. 1. q. 8. nu. 1. cum
ſeqq. concedendo pariter vices, & vo-
4 ces Regias, † quæ liberam, & abſolutã
poteſtatem oſtẽdunt, ſecundum Bar.
in l. creditor, §. lucius, ff. mandat. cum
alijs relatis per Menoch. in loco citato q.
5 7. nu. 62. cum ſeqq. In tãtum qđ † nul-
lis iudiciorum ſollemnitatibus aſtrin-
gitur, ad notat. per gloſ. ĩ l. Lictus fuſtiũ,
ff. de his qui notan. infam. Sed ſola ve-
ritate inſpecta ꝓcedit, & quaſi manu
regia, cum Regis vices habeat, Bar. in
extrauag. ad reprim. in verb. videbitur,
nu. 2. Homod. de ſindicat. nu. 142. Rip.
in §. nihil cõmune nu. 181. ff. de acquir.
poſſeſſ. Roland. cõſ. 70. nu. 16. Menoch.
d. q. 7. nu. 69. & quaſt. 31. nu. 5. quam-
6 uis † hoc arbitrium regulari debeat, ne
iuri ac æquitati repugnet, ſiquidẽ bo-
ni viri arbitrium cõmiſſum videtur,
& nõ quod turpe, vel iniquum ſit, ar-
gum. l. 3. §. ſi procurator, ff. quod quiſq.
7 iur. & quod † adſint probationes legi-
timæ ſecundum Bald. in l. 1. in fi. ff. de
euict. ſpeculat. de offic. iud. §. poſtremo,
8 verſ. & idem dico, eo quod † arbitrium
etiam liberum non tollit ea, quæ ſunt
iuris naturalis, vt notant gloſ. & Io. de
Imol. ĩ clement. paſtoralis de re iudicat.
9 vnde Lap. allegat. 228. dixit, qđ † vbi
conceditur iudici, quod procedat etiã
de facto, intelligitur conceſſum, quod
procedat pręter legem, non autem cõ-
tra legem, l. 1. & l. ſi à milite, §. adiecto,
ff. de teſtam. milit. & propterea non
poſſet condemnare, niſi quatenus iu-
ſtitia ſuaderet, ſecundum Bald. ĩ l. vbi
pactum, ĩ fi. C. de tranſact. & ĩ l. 1. ff. de
10 teſtam. milit. vbi ſubdit, qđ † verbum,
de facto, in iudice intelligi deber, non
ſeruata forma iudiciorum, licet iu-
ſtitia deeſſe non debeat, & ob id cõ-
11 ueniens erit, quod † Viſitator, & ſi ar-
bitrium amplum in modo procedẽdi
habeat, quatenus expediẽs eſſet ſecũ-
dum leges de ſindicatu officialium lo-
quentes procedat, licet de neceſſitate
eiſdem legibus non teneatur, eo quod
12 ex huiuſmodi liberi arbitrij conceſſio-
ne in modo procedẽdi, intelligitur ſo-
lum remiſſa ſollemnitas iuris ciuilis,
nõ autem iuris naturalis, vel gẽtium,
vt ſingulariter notat Matthesſila. ſingu.
13 14. & ibi addic. & propterea † nõ poteſt
recipere teſtes inimicos, Bald. & Ang.
in l. filius familias, ff. de donat. & in l.
presbiteri, C. de epiſc. & cleric. maximè
ſi à iudicibus viſitandis fuiſſent carce-
rati vt dixit Bald. in l. ipſius C. famil.
hercisc. Gram. conſ. 46. nu. 2. Anſl. ĩ cap.
1. ſindicat. nu. 4. ſubdens quod etiã re-
pelliř inimicus putatiue apud vulgus
ſecundum DD. in l. Athleta, §. dat re-
miſſionem, ff. de excuſat. tutor. & re-
pelluntur ſuſpecti de inimicitia, quod
tamen iudicis arbitrio relinquendum
eſſe ait Innoc. ĩ capit. cum oportet de ac-
14 cuſat. neque † procedere ſine cauſæ co-
gnitione, l. ſed etſi per praetorem, §. quo-
ties, ff. ex quib. cauſ. maior. neque iura
alterius lædi poſſunt contra naturalẽ
æquitatem, Bart. in d. extrauag. ad re-
primend. in verb. videbitur nu. 12. neq.
15 † debet procedere cõtra officiales, niſi
conſtito de delicto d. clement. paſtora-
lis, de re iudicat. Bald. in d. l. milites, ff.
de teſtam. milit. Homod. ĩ loco citato nu.
16 145. ſubdens quod † neque poteſt rei-
cere legitimas exceptiones, neque tol-
lere ius quæſitum parti, ſed tãtum ea,
quæ concernunt ſollemnitatẽ proceſ-
ſus, vel quæ pendent ex ſuo officio, vt
abbreuiare dilationes, vel ſupplere ex
officio

officio etiam parte nõ petente, vt ſingulariter dixit *Bart. ĩ loco citato in ver.*
17 *videbitur nu.* 12. eoque magis † quia Viſitator generalis in Regno conſtitutionibus, capitulis, & pragmaticis Regni nõ aſtringitur, vt colligitur ex reſponſione facta per Imperatorem noſtrum Carolum V. *in capit.* 229. & iterum *in cap.* 29. ſub Rege Philippo II. idque clarius elicitur *ex capit. fi. inſtructionis dicti Viſitatoris*, ibi, *Y embirtud dela preſente declaramos que attẽto que eſto no es ſindicado, ſino viſita extraordinaria para ſauer como nueſtros officiales an amminiſtrado ſus cargos y officios no embargãt e la dicha oppoſition procedais e la dicha viſita conforme alo que es eſta cometido, y ordinado en virtud dela dicha vueſtra cõmiſſion y eſta inſtrucion non obſtante qualquier otra interpretation y capitolos del Reyno, que ſe pudieſſen allegar en cõtrario, los quales ſi neceſſario es para el effecto arriua dicho derogamos*, &c. quamuis multa adduci poſſint contra huiuſmodi capitulorum derogationem.
18 Sic ẽt † habent poteſtatem ſuſpendendi ab officio quoſcumque officiales durante viſitatione, vel ad eius beneplacitum vt *infra cap.* 3. dicemus.

19 Huiuſmodi † viſitatoris officium, & ſi neceſſarium eſſe videatur, attamẽ ad euitandas maximas regalis patrimonij impenſas, quas inde oriri vidimus, Illuſtriſſimo ac Eccellentiſſimo D. Proregi commictendum eſſe arbitratur *D. de Pont. ĩ tract. de poteſt. Proreg. tit. de elect. official.* §. 7. eo quod ipſe vti bene de omnibus infotmatus, & qui cognoſcit partes, & qualitates miniſtrorum, bene veritatem indagare poteſt in eorũ exceſſibus, & ſic euitarentur iurisdictionum cõtrouerſiæ, quæ inſurgere conſueuerunt, inter D. Proregem ordinariam iuriſdictionem habẽtem ſuper omnes, & viſitatorem in cauſis omnium magiſtratuum particularẽ delegatum deſtinatũ ad *tex. in l.* 1. *C. de offic. præfect. vrb. cum ſimil. traditis per Surd. in ſuo notab. conſ.* 56.
20 *vol.* 1. *per totum.* idq. † nõ ſine maximo Regiæ Curiæ, & ſeruitij Catholicæ Maieſtatis detrimento, vt in hoc Regno experientia docuit in duabus vltimis viſitationibus, niſi dicã in ipſorũ viſitandorũ magiſtratuũ damnũ, qui pro reſarciendis expenſis publicis non obſtãte, quod manus mũdas habeant, ad pœnam pecuniariam, etiam pro leuiſſima negligentia, ſi talis aliquando dici potuerit, condemnati reperiũtur, attamen quicquid ſit de huiuſmodi cõmiſſione, illud admonẽdũ
21 eſſe exiſtimo, vt † Viſitatores, & Sindicatores bonæ intentionis, & Dei timorati, qui rectè ſe gerere intendunt, de vita, moribus, virtutibus, & doctrina officialium viſitandorum extra iudicialiter ſe informenta perſonis probis, & fide dignis, maximè aduocatis, procuratoribus, actuarijs, & alijs huiuſmodi generis hominibus, cum quibus vt plurimum negotia geruntur, & his cognitis mali puniantur, & boni remunerẽtur, ac honoribus, & digni-
22 tatibus afficiantur, nec † aures præbere habeant ad malignorum voces, & falſas quærelas, quæ cõtra miniſtros Regios proponuntur, non cultu Iuſtitię, ſed ex odio, & inimicitia, ac intereſſe particulari officiales defatigando, vt admonent *Magon. Rot. Lucen. deciſ.* 1. *nu.* 21. *Io. Bots. in tract. de ratio. ſtatu. lib.* 1. & eſt expreſsè prouiſum per Decretum Mediolanẽſem editum de anno 1577. de quo teſtatur *Canalcan. de brach. reg. p.* 5. *nu.* 96. ſubdens, quod ex prædictis clarè ſciet in quam partem arbitrium ſuum inclinare, & quid credendum; & pariter contra quos Iudices ſeuerus, vel potius mitis eſſe debeat: quamuis illud apertè cognouimus, quod mali nõ timẽt, quia ſcientes, quę egerunt, adhibent remedia, & omnia

omnia tempore Viſitationis cōponũt,
vt dixit *D. de Pont. in d.* §.7.*n*.12.& an-
te eum aduertit *Bouad. lib.*5.*polit. cap.*
1.*num*.27.adducens dictũ *Cicer. epiſt.*
*lib.*8.*epiſt*.14.ĩ qua Cęcilius illius au-
tor facetè notans Iudicem, qui ſordi-
bus abluere ſtudebat ſordes, quarũ po
ſtulabatur, *inquit, Nā dũ ſordes Elue-*
re vult, veras ſibi omnes; & viſcera ape
rit, hoc ipſe nec impiorũ auxilia deficiat,
Boni autem, qui ex fide viuunt iuxta
dictũ *D. Paul. ad Roma. c.*19. reperiunt
inde calumniati, defatigati, & vt plu-
rimũ ex falſis teſtibus condẽnati, ſed
23 ſufficit, quod conſcientiam puram ha
beant, quæ teſtimoniũ eſt gloriæ ſuæ,
vt docet *D. Paul. ad Hebra.*4. ibi, *gloria*
noſtra teſtimonium conſcientia noſtra,
& eſt *tex. in c. in cunctis* 11.*q*.3.
24 Modus autem procedendi † in Vi-
ſitatione generali, vt diximus arbitrio
ipſorum Viſitatorum remiſſus eſt, &
25 propterea † in duabus vltimis viſitatio
nibus conſueuit procedi ſecreto mo-
do, notificādo tātũ Viſitatis quærelas
ex eadem Viſitatione contra eos reſul
tantes abſq. teſtium dictis, & nomini-
26 nibus, quæ † practica (meo iudicio) ri-
goroſiſſima eſt, quādoquidẽ teſtes ex
hac ſpe facilius ad deponendum indu
27 cuntur, maxime in Regno, vbi falſita-
tes facilius abundant, & defenſiones
diminuuntur, cum neſciant quid, & à
quibus ſit dictum, neq. ad omnia re-
ſpondere poſſint iuxta *tex. in cap. qua-*
liter, & quando il 2. §. *dẽt, de accuſ. vbi*
Fel. ĩ 2. *notab. Caſtrẽſ. ĩ l. is apud quem,*
n.5.*C. de edĩ. vbi poſt Bal.* ait, qđ iudex
28 dẽt tradi facere inqſito copiā Inqſi-
tionis, & oĩum actorũ ꝯeũ, qđ ſequit
ibi *Iaſ. n*.5.& ſi denegaret poſſet appel
lari, vt tenet *Homod. de Synd verſ. itẽ ſi*
petitur, Cãdi. ĩ tit. quomod. cogn. de ma-
lef. n.18. dicẽs qđ facta, & cōpleta in-
qſitione, teſtes, & tot⁹ proceſſ⁹ dẽt pu
blicari, & de eis fieri copia ipſi Reo,
arg. l. fi. C. de bo. vacā. ibi, *data copia re-*
clamādi, & l. Diuus, ff. de cuſtod. reor.
29 maximè cũ † nō ſimus ĩ cauſis grauiſſi-
mis, vt hæreſis, & ſimiliũ, de quibus ꝑ
*Simāc. de inſt. Cathol. tit.*40. *de teſt. n.*
29.& 30. *Gutier. alleg.*1. *Clar.* §. *fi. q.*49
n.2. *Reds. de maieſt. Prĩc. ĩ ver. ſed ẽt per*
legitimos tramites, n.150. *cũ ſeq.* qđqđ
tñ ſit, ita receptũ eſt, vt teſtat *Reds. ĩ lo-*
co cit. n; 165. *cũ ſeq.* ſubdẽs hāc eſſe lau
dabilẽ cōſuetudinẽ, eāq. ex plurib. cō-
firmat, nec reclamāte aliàs Regno de
hmōi modo ꝓcedẽdi, potuit à Cæſa-
rea Maieſtate ꝯriũ obtineri. Hĩc eſt ꝙ
30 cauti † eſſe debẽt dñi Viſitatores, q ſub
Clipeo potẽtię magiſtratuũ, vel ob ti-
morẽ ſubornationis huiuſmodi pro-
cedẽdi modũ amplexerũt, vt in exami
natione teſtiũ in cauſis ꝑdictis ſecretè
deponentiũ vigilāter attẽdant ad eorũ
qualitatẽ, cōdōnẽ, ætatẽ, diſcretionẽ,
famā, fortunā, & fidẽ, ad *tex. ĩ l.*2. *et* 3.
*ff. de teſt. Ausl. in c.*4. *Synd. n*.5. *Azeue.*
l.11. *tit*.7. *lib*.3.*n*.3. ne à maleuolis, ini-
micis, & præſertim ſuſpectis teſtib. in-
formationẽ capiant *l. fi. C. de prob. Dul-*
cet. de Synd. nu.24.& 25. *Rand. cōſ*.49.
31 vbi enumerat, † qui poſſint eſſe teſtes ꝯ
officiales, maxime ſi fuerint ab eo car-
cerati, & inquiſiti, ſi tñ carceratio non
fuiſſet procurata, vt tradit *Azeue. l*.10
nu.20. *lib*.3. *tit*.7. *Bouad. lib*.5. *polit. c*.1.
nu.63. *cum ſeq. & nu*.66. vbi loquit in
terminis viſitationis ſecretæ, quinimo
ab eiſdẽ inquirere, an ſint tales, vt poſ
ſint teſtificari, *cap. iudicantem*, 30.*q*.5.
Bouad. d. lib.5.*c*.1.*n*.66. *cum ſequentib.*
32 eoque fortius † prędicta conſideran-
da eſſe arbitror in prolatione ſenten-
tiæ, ſi fortaſſe acta, & probationes nō
concluderent, vel quia teſtes eſſent ſin
33 gulares, nam † & ſi cōtra officiales in
crimine barattariæ admictātur, ſecũ-
dum *glo. in ver. oſtenditur, in Auth. vt*
iud. ſin. quoq. ſuffr. coll.2. cum ſimilib.
relatis ꝑ *Marſ. cōſ*.61.*n*.32. *Paſſet. cōſ.*
181.& 182. & diximus *infr. c*.9. maxi-
mè cũ alijs adminiculis, & circũſtātijs

Auil. in c. 1. Prater. verb. dadiuas, n. 38. vel ſint noti officialib⁹, vt ſingulariter tradit *Ang. in l. nemo, C. vbi de crim. agi oper.* vel ſint oĩ exceptione maiores, vt eſt prouiſum in Regno per Regiam *Pragmaticam* 3. *in tit. ne official. mune.*
34 *accip.* attamen† attento ſecreto modo procedendi in Viſitatione minime probarent, ne concurrant duo ſpecialia cõtra notat. *in l. 1. C. de dot. promiſſ.* vnum videlicet, quod credaẽ teſtibus ſingularibus contra ius diuinum, & humanũ: alterum quod minime ædãtur nomina, & dicta teſtiũ, vnde reſultat tectoriũ audaciæ eorum, qui depoſuerunt falſum, ex qua celatione trũcatur, & diminuitur defenſio Viſitã-
35 dorum, & †ob id non niſi duo, vel plures teſtes probatæ vitæ requiruntur, vt concludit *Gabr. ĩ tit. de teſtib. concl.* 5. *num.* 9. quem refert *Randenſ. in cõſ.* 49. *nu.* 13. & 69. *Flami. Cart. de exequut. capt. bãn. in præfat. nu.* 87. *Bonad. d. c.* 1. *nu.* 68. & *ſeq.* quamuis aliud ſentire videatur *nu.* 219. qđ meo iudicio procedet in Regno illo, in quo forte poſt ſequtam reſidentiam, tradãtur reo atteſtationum copiæ, & alia acta, id qđ in Viſitatione huius Regni prohibeẽ, vt ex pluribus admonet *Io. Rox. in tra-*
36 *cta. de haret. p.* 2. *nu.* 228. & ppea†cautela bona eſſet, vt officiales Viſitandi antequam informatio ſecreta per Viſitatorem incipiatur, liſtã, ſeu memoriale traderent ipſi Viſitatori, cum nominibus teſtium inimicorũ, & ſuſpectorum, vt ab eis dicta nõ recipiat, ſecundum *Bar. in tract. de conſil. habent. per official. aſſeſ. in princ. Azeued. ĩ d. l.* 10. *nu.* 20. *verſ.* & *ideo.*

37 Præterea † in huiuſmodi cauſis debet Viſitator admittere querelas partium accuſantium, ad tex. *in l. vnic. C. vt om. iud.* ibi, *vt pateat omnibus facultas libera ſuper furtis, aut criminibus quærimoniam commouẽdi*, & in his cumulari poteſt ciuilis, & criminalis actio, cum extraordinariè procedaẽ, nec curatur de apicibus iuris, ſed proceditur inſpecta veritate, *ex Bald. in Rubr. C. de pæn. iud. mal. iud.* & optimè tradit *Homod. in tract. de Syndicat. nu.* 216. *Azeued. in l.* 12. *num.* 4. *tit.* 7. *lib.* 3. *recop. Bonad. lib.* 5 *polit. c.* 1. *nu.* 238. & ita alias fuit ſeruatum, eo quia in ſententijs latis cõtra multos Viſitatos à Doctore Gregorio Brauo olim Viſitatore, fuerunt plures officiales condemnati ad pœnam Regio Fiſco applicatam, & ad ſatisfaciẽdum intereſſe, & damna partibus quærelantibus, quamuis Viſitatio hæc, quæ ad inſtantiam partis procederet, fieri deberet publicè, & non ſecretè, vt ſentire videtur *Bonad. lib.* 5. *polit. c.* 3. *num.* 4. *Homod. d. nu.* 217. *Cum. de Synd. c.* 4. *n.* 4. maxime vbi non concurreret eſtorſio, vel concuſſio iudicis, in quo caſu fortaſſe ſecreto modo procedi expediret.

38 Sic etiam † curare debet Viſitator, ſeu Syndicator ne officiales viſitãdos, & ſyndicandos in carceribus detrudi faciat, cum ſufficiat ſub fideiuſſione de iudicio ſiſti, & ſe præſentando eos relaxare, vt ſentit *Homod. de Sydic. nu.* 206. *Bald. in ſimili tract. nu.* 6. *Caſtald. nu.* 292. *Cum. capt.* 11. *Baiard. ad Clar. q.* 46. *nu.* 42. *Farin. q.* 33. *nu.* 54. & 55.
39 maxime † ſi ex probatis veniret puniendus pęna pecuniaria, vt tradit *Bonad. in d. lib.* 5. *polit. cap.* 1. *num.* 84. *cum*
40 *ſeq.* & *num.* 106. licet ſecus eſſet † vbi cauſa eſſet ardua, & culpæ reſultantes contra officialem, eſſent grauiſſimę, & plenè probatæ, quibus in caſibus iuſtè poſſent in carceribus detineri, ſecundum *Bald.* & *alios* quos refert *Cancer. var. reſol. lib.* 3. *c.* 12. *nu.* 17. & *Canalc. de brach. reg. p.* 5. *n.* 95. & ſi ſtãte inhabilitate pręſtãdi ſufficeret iuratoria cautio *Becc. conſ.* 1. *per totum.*

Rurſus aduertẽdum eſt, quod cũ
41 † Viſitatio duret per plures annos in Regno, vt practicatũ vidim⁹, nulli dubium

bium eſt, quin Viſitator teneatur con-
cedere licentiam Viſitandis, conſtitu-
to prius Procuratore, vbicumq. non
venirent puniendi pęna corporali, ad
tex. *in l. 1. ff. an per alium cauſ. appell. Soc. in cap. veniens, de accuſ. Put. de Syndic. nu. 40. Bonad. d. c. 1. nu. 77. Cum. de Synd. c. 17. n. 49. Baiard. ad Clar. §. fi. q.*
43 *73. nu. 5.* quamuis† in cauſis Syndica-
tus conſueuerit ab Excellentiſs. Pro-
rege cum voto M. R. C. huiuſmodi li-
centia ſe defendēdi per procuratorem
ſepiſſime concedi, ad notat. ꝑ *Azeue. lib. 23. nu. 8. tit. 7. lib. 3.*

44 Curare item † debet Viſitator, vt
concurrente aliqua iuſta cauſa, vel oc-
cultationis bonorum, vel fugę, officia-
les viſitandi prępſtent fideiuſſionem de
iudicio ſiſti, ad tex. *in l. in oībus, ff. de iud. l. ſi fideiuſſor, §. fi. ff. qui ſatiſd. cogant. Bar. in l. Pratoria ſtipulationes la 3. ff. de Prator. ſtipulat. Menoch. de arb. iud. caſ. 139. Affl. dec. 170. Gomez. in l. 66. Taur. num. 2. Auil. in c. 3. Prat. gloſ. pregonar, num. 21. Azeued. l. 23. nume. 15. lib. 3. recop.*

45 Rurſus† debet Viſitator concedere
terminum competentem viſitatis ad
ſe defendendum, ipſumq. ſæpius pro-
rogare, ſi ita conuenire videatur, alias
eſſet illis defenſionem denegare, *l. defenſionis facultas, C. de iur. fiſc. lib.* 10.
maxime in huiuſmodi ſecreto modo
procedendi, vt notat *Randenſ. in d. reſponſ. 49. ſub nu. 7. & reſpon. 50. nu. 34. Azeued. in l. 13. n. 11. cum ſeq.* vbi etiā
46 † ponit teſtes admittendos pro defen-
ſionibus officialium.

47 Sic etiam† non debet Viſitator ad-
mittere libellos ſecretò, vel de nocte
emiſſos ꝑ feneſtras abſq. ſubſcriptio-
ne, eum certiorem facientes de delictis
aliquorum officialium, ad tex. *notab. in c. Inquiſitionis, §. tertia dubitationis articulus extra de accuſa. ibi, Nec ad petitionem eorum, qui libellum infamationis porrigunt in occulto procedendum eſt ad Inquiſitionem ſuper contētis ibidem criminibus faciēdam;* vbi *gloſ.* ſubdit,
huiuſmodi tales puniēdos eſſe, *c. quidam 5. q. 1. Spec. in tit. de magiſt. §. 7. n. 10. Baiard. ad Clar. §. fi. q. 73. num. 42. Menoc. cōſ. 94. nu. 18. vol.* 1. nam † dete-
48 riores ſunt tales, quàm illi, qui ſub-
ſtantias, & aliorum prædia diripiunt,
c. deteriores, & c. ex merito 6. q. 1. cum
ſimilibus ibi relatis, *Bonad. d. lib. 5. c. 1. num. 74. & 75.* addens contrariū pra-
cticari, per aliquos viſitatores, prout
in Regno ſeruatum fuiſſe vidimus in
vltima Viſitatione; ſed ex prædictis
practica hæc videtur conrra iuris di-
49 ſpoſitionem, & non† ſine cauſa tempo
re regiminis Ducis Oſſunæ vidi cōtra
huiuſmodi tales, quādo de eis notitia
habita fuit, procedi ad carceratione̅,
& eodem incontinēti eoſdem libellos
50 laceratos, & concrematos, † Prnceps
enim minime libellis ipſis, & accuſa-
tionum capitulis ita clanculò emiſſis
fidem adhibere debet, nec illico crimi
na in eis contenta inquirere aduerſus
honorem, & bonam aliquando magi-
ſtratuum famam, qui vt diffament̄, &
eorū honor penitus ammittat̄, ſcele-
ſti quidam homines, & vt plurimum
ab eis inquiſiti, & carcerati, non zelo
Iuſtitiæ, ſed ex odio particulari com-
ponere conſueuerūt, ad not. *per Spec. ī tit. de Inquiſ. §. 2. verb. vt autem*, vbi
ſubdit, quod prælati nō debēt paſſim
recipere cartulas, quas frequenter ru-
ſtici ꝯ ſuos rectores clācùlò offerunt.
51 Intantum quòd† ſuper ſimilibus car-
tulis ſic extraiudicialiter ꝓductis ex-
preſſo, vel ſuppreſſo nomine authoris,
etiam ſi teſtes delicti nominentur, &
eorum copia exhibeatur, non eſt iudi-
52 cialiter procedendum, alias† proceſſus
eſſet ipſo iure nullus, *d. c. Inquiſitionis, de accuſ. Clar. in §. fi. q. 5. nu. 4. Auil. ī c. 2. Prat. verb. en iuſtitia, n. 18. Segur. in direct. iud. p. 2. c. 3. nu. 10. Alex. Ambroſ. dec. 50. n. 30. Menoc. d. conſ. 94. nu. 18.*

53 non tamen negarem † quin ſuper huiuſmodi cartulis poſſet Viſitator, ſeu quicũque alius magiſtratus mediam viam eligere, vt ne facile in eis cõtẽta credat, nec penitus mentiri pręſumat, ſed cautè, & extraordinariè ſe informare, atque prudenter attendere, vtrũ in eis contenta veritati nitantur, veriſimilia ſint, ac comprobari queant, vt ſic veritas dilucidari valeat, & omnibus benè perpẽſis, ſi oportuerit illico inquirere poſſint, ad notat. *per Petr. de Greg. Tholoſ ſyntag. iur. lib. 32. c. 13. n. 8. verſ. idque citra iudicij formulã*, nec pariter reijciendos eſſe arbitror huiuſmodi nocturnos delatores, qui plerũque propter delinquentium iuſtũ metum, & alias iuſtas cauſas detigi, & manifeſtari fugiunt, nec eos exaſperare decet, vtcumque moueãtur, ſiue zelo iuſtitiæ ducti, ſiue odio, & inimicitia moti huiuſmodi crimina propalent, nam ſæpe ſępius grauia delicta detegunt, & alij fortè ita deterriti prodere amplius crimina pertimeſcerent, ſed, vt dixi, id agendum erit, vt ipſius delatoris ad teſtium nomina, & cõditionem, eorumque habitationem, pariterque delicti tempus, & qualitatem examinent, & omnia alia, quæ circa id magis opportuna videbunt diſtĩctim in extranea carta deſcribat, vt inde negotio benè examinato, & diſcuſſo, inquirat, vel procedere omittat, prout negotij qualitas exegerit; Illud ſcio
54 quod † huiuſmodi delatores pernicioſiſſimi ſunt Reipublicæ, & non ſine cauſa olim à Romanis interempti, vt refert ex multis *Bonad. d. libr. 5. polit. c. 1. nu. 75. & ſeq.* de quo in alio loco verba fecimus.
55 Sic etiam debet Viſitator, ſeu Syndicator bene ſe gerere cum officialib⁹ Viſitandis, ſeu ſyndicandis, ad tex. *in l. Proconſul. ff. de offic. Proconſ. Ioan. de Plat. in l. 2. C. de Præfect. Prat. nu. 2. lib. 12. Anil. in c. 1. Prator. glo. Durãte, nu. 7. & ſeq. & in c. 1. ſyndic. glo. 1. nu. 12. Burgoſ. de Paz in pract. 1. tom. c. vnico, 8 par. nu. 14. Bonad. lib. 5. polit. c. 1. nu.* 50. vbi ampliat etiã ab omnibus alijs de populo, & huc pertinet, qđ ĩ huiuſmodi Viſitationibus generalibus hoc idem per generale proclama ſub grauiſſimis pęnis inhiberi vidimus, vnde cum interrogantur debent ſedere, ad tex, *in l. 3. C. vbi Senat. vel clariſs.* quãuis aliquantulum inferius, & non ſuperius, vt notat *Bal. ibi num.* 2. eo maxime in viſitatione, vbi Regij Cõſiliarij de ſupremis magiſtratibus inquiruntur, prout ſemper ſeruatum fuiſſe audio de conſuetudine etiam coram magnis iudicibus, vt teſtatur *Caball. reſol. crim. caſ.* 54. ſubdens, quod eſt vrbanitas conueniens.

56 Modus † autem procedẽdi in Syndicatu ponĩt per practicos ſcribentes *Cumi. & Iorlan. Siculos ĩ tract. de Syndica.* & ampliſſimè *per Pariſ. de Put.* & poſt eum *Frãciſ. Carrab. ĩ eius nouiſſima praxi Regni Neapolitani*, ad quos recurrendum erit.

SVMMARIVM.

1 *Viſitator Generalis, ſiue Syndicator antequã viſitare, vel ſyndicare incipiat debet literas ſua commiſſionis præſentare, nec ſufficit præſentare, niſi pariter per officiales loci ſint exequuta, & n. 2. Sed quid reſpectu validitatis actorũ, & proceſſus, vide n. 3. & an præſentatio ſit facienda parte citata, d. nu. 3. & nu. 4.*

5 *Syndicator debet officiales Syndicãdos ab officio ſuſpendere, ſi illos adhuc officium adminiſtrantes reperiat, vbi limita in officialibus accuſatis ad inſtantiam partis, & aſſignatur ratio.*

6 *Syndicator, ſeu Viſitator generalis antequam incipiat ſyndicare, aut viſitare officiales, debet facere promulgari bannum.*

Ban-

7 *Bannum Viſitatoris generalis cōtra officiales huius Regni non habet terminum praſixum, & ſic differt à banno Syndicatoris in quo inſtātia ad querelandum eſt dierum quindecim, vel minus Syndicatoris arbitrio remiſſa, & num. 8.*

9 *Bānum Syndicatoris qualiter in Terris, & villis ſit promulgandum.*

10 *Syndicator durante tempore in Banno praſixo ad querelandum debet in loco perſiſtere, & commorari.*

11 *Terminus in Bāno praſixus per Syndicatorem ad quarelādum ſi ſit elapſus, amplius procedi non poteſt, alias proceſſus eſt nullus, & num. 12. amplia num. 13.*

13 *Termino elapſo ad aliquid faciēdum illud amplius fieri non poteſt.*

14 *Cauſa Syndicatus etiam in diebus feriatis agitari poſſunt.*

15 *Viſitator generalis, ſeu Syndicator poteſt ſibi eligere particulares fiſcales, alios officiales neceſſarios pro viſitatione, & Syndicatu.*

16 *Viſitator generalis, ſeu Syndicator debet ante viſitationem, vel ſyndicatum ſibi domum particularem eligere in qua ius reddere poſſit, qui locus partibus tutus, & honeſtus exiſtat, & nu. 17.*

18 *Iudicium vbi ceptum eſt ibi finiri debet per ſyndicatorem, limit. nu. 19.*

20 *Viſitator generalis, ſeu ſyndicator poteſt vt ſuſpectus recuſari, & aſſignatur ratio, num. 21.*

Prorex poteſt vt ſuſpectus recuſari ſub nu. 20. & aſſignatur ratio, nu. 21.

22 *Suſpicionis cauſa coram Regijs Tribunalibus proponi poteſt.*

ARGVMENTVM.

De Actis faciendis per Viſitatorem, & Syndicatorem.

CAPVT III.

1 VISITATOR † generalis, ſiue Syndicator ſtatim atque ad locum viſitationis, vel ſyndicatus faciendi ſe appulerit, antequā ad alia acta deueniat, debet literas ſuæ commiſſionis præſentare ad effectū acquirendi iuriſdictionem, ſecundum *gl. & & Doctorer in cap. cum in iure peritus, de offic. delegat. & in capit. vt debitus, de appellat. Felyn. in capit. caterum, de reſcript. Cumia in prax. de ſindicat. cap. 1. Gabriel in tit. de execut. rei iudicat. concl. 3. ampl. 2.* eo magis vt recognoſcantur ab omnibus vti tales *ad tex. in l. vnic. C. de mandat. princip. Menoch. de Arbitr. lib. 1. quæſt. 76. cum alijs ſimilibus*;
2 nec † ſufficit ſi ſint præſentatæ, niſi pariter per officiales eiuſdem loci exequantur, vt dixit *Aretin. in l. & ſi ſua, col. 1. verſ. ex his infertur ff. de acquir. heredit.*
3 prout † etiam circa validitatē actorum, & proceſſus per ſindicatores cōpilādos (quidquid ſit in viſitatore) neceſſe eſt, vt literę p̄dictę cōmiſſionis præſentent̄ citatis officialibus ſindicādis, adnotat. *p Fel. ī d. capit. cum in iure peritus ſub nu. 5. verſ. at caſus de offi. delegat. Angel. in conſ. 139. Roman. cōſ. 336. Roland. conſ. 29. nu. 22. vol. 1. Burſat. conſ. 74. num. 6.*
4 Quæ quidem † pręſentatio parte citata ſatis interuenire dicitur, quando in ipſo proceſſu adeſſent literę commiſſionis ſindicatus, licet ad id ſpecifice non fuiſſet pars citata, ſed facta fuiſſet generaliter ad p̄ſentationem ſcripturarum, ſeu proteſtatorum, vt ſentire videtur *Innoc. ī d. cap. cum in iure peritus num. 5. verſ. alij tamen*, & faciunt notata per *Riminal. in cōſ. 352. vol. 2.* & ita ſeruatum fuit, prout ego vti ſindicator aliquādo practicaui,

ſticaui, nam in proceſſibus vnà cum
proteſtatis præſentatæ fuerunt literæ
commiſſionis, citari faciendo officialẽ
proſequutũ ad pſentationẽ proteſtato-
5 rũ. Dẽt pariter † Sydicator officiales
ſyndicãdos ſuſpendere abſq. aliqua
cãæ cognitione, ſi adhuc in exercitio
officij reperiat, vt diſpoſitũ eſt per cõ-
ſtitut. pragmaticales *capit.* 12. *Auiles*
cap. Præt. 5. verb. ſuſpendido num. 3. &
poſt Pariſ. de Put. tradit Cancer. varia.
reſolut. lib. 3. cap. 12. *nu.* 142. vbi ex le-
gibus particularib. illi⁹ Regni limitat
in officialibus accuſatis ad inſtantiã
partium, eiuſque ratio eſt vt liberè in-
formatio fieri poſſit, & teſtes liberè
eorũ depoſitiones præſtare, & partes
querelas proponere, quod aliàs facere
non auderent vt dixit *Guttier. libr.* 1.
pract. q. 39. nu. 1. Azeued. l. 1. nu. 16. &
l. 14. nu. 3. tit. 7. lib. 3. Bonadill. lib. 5. po-
lit. cap. 1. nu. 190. cum ſeq.
6 Inde deueniendum eſt † ad promul-
gationem banni pro porrigẽdis que-
7 relis, licet bãnum † viſitatoris genera-
lis valde differat à bãno, quod emicti-
tur à ſyndicatore, illud ſiquidẽ gene-
rale eſt, nulla termini præfinitione cõ-
ſtitutum, ſed tantum vt eius poteſtas,
& iuriſdictio omnibus innoteſcat, ad
inſtar Præſidis prouintiæ, ſecundum
Specul. in tit. de legat. §. ſuper eſt, in cap.
propter hoc Apoſtolicæ ſedis Legati, &
ibi Io. Andr. in §. fin. col. 7. verſ. liquet,
Bart. in l. prohibitũ C. de iur. fiſc. lib. 10.
Cumia de ſindicat. cap. 2. quãuis in Re-
gnis Hyſpaniarum apponatur termi-
nus triginta dierũ vt aduertit *Bonad.*
lib. 5. polit. c. 1. num. 258. Bannum vero
8 Syndicatoris † eſt limitatum infra dies
quindecim tãtum, vel minus, arbitrio
ipſius Syndicatoris a die eius publica
tionis, iuxta formam *Capitulorum Re-*
gni, & Conſtitutionum pragmaticalium,
vt detur notitia quod ĩ loco adſit Syn
dicator pro officialib⁹ Syndicãdis, ad
effectum, vt quærelare volentibus ſit
notum, & manifeſtum, cum cõminã-
toria, qđ termino elapſo non audiun-
tur amplius, de quo per *Paridẽ de Put.*
in tit. officium Syndicatoris quod ſit, in
verb. officialis, cap. 5. & 6. vbi etiã po-
9 nit † modum publicationis huiuſmo-
di banni tam in Ciuitatibus, quàm in
villis *Vrſill. ad Afflict. dec.* 290. *Azeue.*
l. 10. lib. 3. tit. 7. nu. 6. Boſſ. in pract. tit.
de official. pecun. corrupt. nu 32. *Auiles*
in cap. 3. ſindicatus verb. Pregonar, nu.
1. *cum ſeq.* ſubdens quod durante di-
10 cto † tẽpore debet Syndicator ibi per-
ſiſtere, & commorari *ad text. in l. ſi*
pupillus §. præſcribere ff. de inſt. vt eius
authoritas non deficiat; in tantum
11 quod † eo elapſo, proceſſus ad vlte-
riora penitus excluditur, vt per *Mar-*
ſil. conſ. 69. Bertazol. conſ. 71. num. 1.
12 *& 2. volum.* 1. & † proceſſus redderetẽ
nullus, *Vant. de nullit. ex defect. inha-*
bil. comp. n. 51. & ſeq. Flamin. Cariar.
dec. 85. quos refert, & ſequitur *Can-*
cer. var. c. 12. libr. 3. num. 25. vbi ait,
13 quod † vbi eſt terminus ad aliquid fa-
ciendum ſtatutus, ille, qui facere de-
bebat, non auditur poſt terminum,
nam eo ipſo, quod permiſit labi tem-
pus, fuit aduerſario ius quæſitum, qđ
poſtea tolli non valet, ſecundum *Ca-*
ſtrenſ. & alios, quos ipſe allegat *Clar.*
in §. fi. q. 51. ver. hoc etiam Carpan. ſu-
per ſtat. Mediol. c. 33. litera A. idque
etiam procedit in diebus ferialibus, in
14 quibus cauſa Syndicatus fieri permit-
titur, cum agatur de publico intereſſe
Bal. in d. §. proficiſci, q. 10. Homod. de
Syndic. n. 182. & ſeq. Auil. in c. 3. Syn-
dic. nu. 14. Pariſ. de Put. de Syndic. in
verb. Feria, Mier. ſuper conſtit. Catalo.
Syndic. c. 9. nu. 40. Cancer. in loco cita-
to, nu. 28. & eſt prouiſum per *cõſtitut.*
Pragmaticales in §. 21.
15 Sic † etiam Viſitator, ſeu Syndica-
tor poteſt, pro inquiſitione facienda
eligere particulares fiſcales, omiſſis or-
dinarijs ex poteſtate ſibi ĩ literis com-
miſſio-

miſſionis conceſſa, & *ex ca. cõſtit. pragmatical.* 20. de quo per *Affl. ĩ conſtit.*
volumus, nu. 11. & pariter alios officiales pro Syndicatu neceſſarios, & ante
16 † omnia eligere domum, vbi ius reddere habeat, qui locus
17 † partibus honeſtus, & tutus exiſtat, *cap. nouit, de offic. deleg.* cum ſimilib. relatis per *Cum.*
18 *in ſua prax. cap.* 3. q. ſubdit, quod † vbi ceptum erit iudicium, ibi finiri debet,
19 niſi † ex aliqua iuſta cauſa Syndicatori locum mutare viſum fuerit, ad notat. per *Alber. in l.* 1. *&* l. *cum ſentẽtiam, C. de ſent. Vãt. de nullit. tit. ex defect. iuriſd. num.* 11.

20 Nec ommictendum erit, quod † officialis poterit in ſuſpectũ recuſare viſitatorem, & ſyndicatorem, prout de Prorege diximus *in deciſ.* 151. *nu.* 77. & de ſyndicatore tradit *Pariſ. de Put. de ſyndica. in ver. ſuſpitio Anibal Troiſ. ſuper prag.* 38. *de ſyndicat. official. nu.*
21 7. vbi ait quod † quando quis eſt obligatus ſtare iuri, intelligitũ arbitrio boni viri, & bonus vir non arbitrabitur, quem ſtare iuri coram iudice ſuſpecto *l. vir bonus, cum ibi notat. per gloſ. ff. iudicat. ſolu. clemen. paſtoralis, de iudic.*
22 & † ſi coram regijs Tribunalibus proponendã eſſe ſuſpicionem dicat *Frãc. Carrab. ĩ prax. ſyndicat. nu.* 51. *fol. mihi* 13. *Bonadill. lib.* 5. *politic. cap.* 1. *num.* 236. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Officiales oẽs qui iuſtitiam adminiſtrauerunt viſitari, & ſyndicari debent.*

2 *Viſitator generalis hodie ex forma capitulorum Regni quos officiales viſitare debeat, & num.* 5. 6. 7. 8. *&* 11. 12. *&* 13.

3 *Magiſtri Iuſtitiarij, Cancellarij, & Camerarij officia hodie ſunt ſublata.*

4 *Præſes Magnæ R. C. fuit ſubrogatus in locum Magiſtri Iuſtitiarij tamquam eius Locumtenens.*

6 *Viſitatio generalis ſingulis vigĩti annis fieri conſueuit.*

8 *Extenſio de vno caſu excepto ad alium caſum ſimilem, & habentem parem rationem fieri permictitur.*

9 *Prorex eſt immunis, & exemptus à viviſitatione, & ſyndicatu, & de ratione num.* 10.

10 *Magiſtratus ſupremi non debent viſitari, & ſyndicari.*

12 *Barones vaſſallorum nõ viſitãtur, prout cæteri officiales per generalem Viſitatorem.*

13 *Deputati Regni nõ viſitantur per generalem Viſitatorẽ, prout alij officiales perpetui.*

14 *Officiales ſyndicandi poſt depoſitum officium qui ſint.*

15 *Viſitatio generalis in quo loco fieri debeat, arbitrio Viſitatoris relinquitur. Syndicatus in quo loco fieri debeat ſub num.* 15.

16 *Officialis aufugiens poteſt vbiq. puniri.*

17 *Officiales poſt depoſitum officium debẽt publicè commorari in loco, vbi adminiſtrauerunt, ad hoc vt ſyndicentur, ſed per quãtum tempus, vide ibidem, & num.* 18. *&* 19. *cum ſeqq.*

18 *Officiales ĩ Regno debent eſſe ciues illius Ciuitatis, in qua officium exercent, ampl. & limit. num.* 19.

20 *Officiales debent præſtare fideiuſſionem de ſtãdo ſyndicatui. limita in officialibus perpetuis, qui ſunt ſubditi Regiæ viſitationi generali, nu.* 22. *& de cauthela p̃ huiuſmodi fideiuſſionibus præſtandis, vide nu.* 21.

24 *Officiales tempore ſyndicatus tutiſſimam habent de iure ſecuritatem, prout tempore, quo erant in officio, concedebatur.*

25 *Officiales durante ſyndicatu an poſſint arma deferre.*

AR-

ARGVMENTVM.

De perſonis viſitandis, & ſyndicandis, & in quo loco.

CAP. IIII.

1 MAGISTRATVS† omnes, q iuſtitiã adminiſtrauerint, poſſunt viſitari,& ſyndicari, vt ſupra latè *in capit. 1.* diſcuſſimus, verũ-
2 tamen eſt† quod ex forma *capitulorum Regni 363. & 364. ſub Alfonſo Rege* viſitantur tantummodo per Suam Catholicam Maieſtatem Magiſter Iuſtitiarius, Cancellarius, & Camerarius,
3 quorum †officia hodie sũt abolcta, ſed vt alias diximus *in lib. præcedent.* loco
4 Magiſtri Iuſtitiarij fuit † ſubrogatus eius Locumtenens, qui eſt Præſidens
5 Magnæ Regiæ Curiæ Sic etiam † viſitantur Admiratus, Magiſtri Rationales, Prothonotarius, Theſaurarius, Conſeruator, Magiſter Portulanus, Magiſter Secretus cũ omnibus ſecretis Regni, cæterique omnes Officiales Patrimoniales, & gẽtis bellicæ, & alij Officiales pecuniam Regiæ Curię adminiſtrãtes, necnon & Officiales per-
6 petui, †quorum inquiſitio, ſeu viſitatio eſt reſeruata Regiæ Maieſtati, qñ ſibi libuerit, & vt dixi, fieri conſueuit
7 ſingulis viginti annis, & quãuis† in eiſdẽ capitulis inter Magiſtratus Regiæ Maieſtatis exceptos, & viſitationi ſubditos nõ ſint enumerati Aduocati, & Procuratores fiſcales, attamen vti officiales perpetui cõprehendũtur, quia
8 de† vno caſu excepto ad alium caſum ſimilem, & habẽtem parem rationem fit extenſio, *gl. & Doct. in l. 1. C. de condict. indebit.* & in ſpecie dixit *Bõiorn. in addict. dicti capit. 364.* motus ex illis verbis, (*li altri vero officiali ſuperiori*) per quæ verba exceptuantur oẽs perpetui, quorum ſyndicatus eſt reſeruatus Regiæ Maieſtati, & propterea videmus in literis ipſius Viſitatoris generalis diſpoſitũ, qđ habeant viſitare Aduocatos, & Procuratores fiſcales, tam Magnæ R.C. quàm Regij Patri-
9 monij, licet† ex particularib⁹ decretis Regijs ab huiuſmodi viſitatione immunis ſit Illuſtriſſimus, ac Excellẽtiſſimus Prorex iuxta Platonis dictũ *lib. 6. de legib.* ibi, *Nemo Iudex Magiſtratuſue ſit, qui geſti officij ſui rationem nõ referat, preter eos, qui Regum inſtar finem rebus imponũt*, quod obſeruandũ eſſe ait *Simanc. de Republ. lib. 7. cap. 23.*
10 cum† non cõueniat ſummorum iudicum authoritatem exponendam eſſe calũnijs, & accuſationibus impuden-
11 tiſſimis ſubiectorũ, & ſi † eorũ Secretarij, & Officiales viſitentur, ſic ẽt exi-
12 muntur vaſſallorũ† Barones, vti refert *D. de Põt. ĩ tract. de poteſt. Proreg. tit. de elect. official. §. 1. num. 62.* vbi teſtatur ita per Catholicam Maieſtatem fuiſſe
13 declaratum, & pariter † noſtri Regni Deputati, vt diximus *ſupra in lib. præcedent. capit. 15.*
14 Cæteri autem Magiſtratus† vt ſunt Iudices Magnæ R.C. Sacræ R. Conſciẽtię, & alij omnes officiales inferiores ſyndicãtur eo modo, quo ſupra dictum eſt capit. 2. de quibus omnibus fit expreſſe mentio *in cõſtitut. pragm.* nec contra alios ibi non enumeratos poteſt abſq; expreſſa commiſſione per ſyndicatores procedi, etiam ad capturam informationum, vt ibi *cap. 7.* declaratum eſt, ne hic idem repetamus.
15 Locus† autem, in quo viſitatio fieri debet, arbitrio ipſius Viſitatoris remictitur ex ampliſſima poteſtate ſibi cõceſſa, vltimam tamen, & præcedẽtem factam vidimus in Vrbe Panormi, & per aliquod temporis ſpatiũ Meſſanæ

prima-

primarijs Regni Vrbibus, in quibus Curia, cũ omnibus magiſtratibus reſidere conſueuit, & ſic in locis, vbi officiorũ adminiſtratio facta fuit, prout eſt prouiſum in Syndicatu per *Capitulum Regni 64. ſub Carolo Imperatore*, niſi aliqua vrgentiſſima cauſa excuſaret, ad text. *in l. 1. C. vt omn. iudic. l. 1. & 2. C. vbi Senat. vel clariſſ. & ibi Doctores*, & præcipue *Salycet. & l. 1. C. vbi de crim. ag. oport. cum ſimilibus, l. 1. C. ad legem Iul. repetund. Catald. de Syndica. quaſt. 27. Pariſ. de Put. in cap. ſindicatus officium quid ſit, verſic. officiales cap. 8. num. 3. Anibal. Troiſi. ſuper pragmat. de Synd. offcial. num. 3.*

16 & ſi † aufugerit officialis poſſet vbique puniri, ad text. *in l. nullus, C. de ſenten. Farinac. de Inquiſit. quaſt. 7. num. 18. Baiar. ad Clar. §. ſi. quaſt. 73. num. 45.*

17 Et propterea † debent magiſtratus de iure communi poſt depoſitum officiũ reſidere in eodem loco per 50. dies, *l. 1. C. vt omn. iudic.* idemq. tempus cõſtitutum eſt de iure *conſtitut.* Regni *in conſtitut. volumus*, vbi *Do. Carol. Tap. A Zened. l. 20. titu. 7. lib. 3.* & quamuis in Regno *per Capitulum praditum 364. ſub Alfonſo Rege* diſpoſitum ſit, quod poſſint eo in loco per ſemeſtre Syndicari, nec dicaẽ, quod debeant ibi commorari, id tamen fa-
18 ctum fuiſſe arbitror, quia † in Regno officiales debent eſſe ciues illius Ciuitatis, in qua exercẽt officium, exceptis
19 † aliquib⁹ Iuſtitiarijs, ſeu Capitaneis, & ſic non fuit opus hoc diſponere, quia præſumitur, quod quilibet teneaẽ deſpoſito officio moram trahere in eius domicilio, maximè in exteris, qui debent eſſe Regnicolæ, & præſtãt
20 †fideiuſſionem de ſtando Syndicatui, iuxta formam *Pragmaticæ, & conſtit. Regni, volumus, & conſtitut. item Statuimus*, & notaẽ latiſſimè *per Anil. capit. 3. Prater. n. 10.* vbi multa tradit in materia, *& Franc. Vini. deciſ. 47. nume. 10. Caualca. de Brach. Regio, par. 5.*
21 *num. 13.* qui dat † cautelam pro fideiuſſionibus præſtandis in huiuſmodi
22 Sydicatu, licet † ad eam præſtandam non teneantur officiales perpetui ſubdiri Regiæ Viſitationi, vt docet *Do. de Pont. de poteſta. Proreg. tit. de elect. official. §. 6. num. 17. & 18.* quod fundatur ex diſpoſitione iuris cõmunis, ad tex. *in l. penul. C. de murileg. lib. 11. l. 1. C. vt omnes iud. §. neceſſitatem, vt iud.*
23 *ſin. quoq. ſuffrag.* & ob id † præſumitur quod in Regno moram faciant, & de facili ſcire poſſunt aduentum Syndicatoris in locum, vbi Syndicari debẽt, ibique accedere ad ſtandum Syndicatui, quos etiam quod abſentes ſint, nulla cauſa poterit excuſare, quin ad locum adminiſtrationis officij accedãt, ſecundum *Rondinell. de Syndicat. num. 110. Pariſ. de Put. de Syndicat. in verb. Iudices ad Syndicandum, qui ſint, capit. 2. num. 17. & in verb. officiales, cap. 8.* hinc eſt, quod ſtare cogãtur in locis publicis, & popularibus, vt omnibus pateat ius reclamandi contra eos de ijs, quæ geſſerunt in officio, *d. l. 1. C. vt omn. iud.* nec debent ſtare in Palatio, vel in domo abſcõdita, vt latè proabt *Pariſ. de Put. in d. c. 8.* maxi-
24 mè † quia tempore Syndicatus tutiſſimam habent de iure ſecuritatem, prout tempore, quo erant in officio cõcedebatur *Angel. in l. in vnum, ff. de teſta. milit. Catald. de Syndicat. q. 17. & Rondinel. ibidem, num. 268.* cum adhuc remaneant reliquiæ dignitatis, ad tex. *in l. 1. C. vt cauſ. poſt pubert.* de quo latè dixi ad Indultum *cap. 36. num. 9. Vinc. de Franch. deciſ. 713. nume. 6.* & licet
25 † ſecundum *Pariſ. de Put. in dict. ver. officialis, cap. 1. num. 4.* officiales durante Syndicatu non poſſint portare arma, attamen de conſuetudine id non ſeruatur, vt notat *Ioan. Vincent. de Anna in Conſtit. ſi quis aliquem.*

SVMMARIVM.

1 *Viſitatio generalis officialium eſt reſeruata arbitrio ſuæ Catholicæ Maieſtatis, illudque tantum ſeruatur, quod ſibi viſum fuerit, & n. 2.*

2 *Viſitatio generalis officialium ſingulis viginti annis fieri conſueuit.*

3 *Viſitatio officialium, licet ſingulis viginti annis contra omnes fieri conſueuerit, attamen ante tempus Viſitatores particulares contra aliquos officiales ſupremos à Domino Rege nominati fuere.*

4 *Officiales hodie non poſſunt ſyndicari, et conueniri, niſi poſt depoſitum officiū, & non ante, ampl. n. 5. 6. 7. & 9. lim. nu. 8. & 10. cum pluribus ſeqq. vſque ad finem.*

11 *Officialis ſi conueniatur durante officio poteſt excipere de tempore ſyndicatus, & de ratione n. 12. & 13.*

14 *Officia in promiſcuis actibus turbari nō debent.*

15 *Officiales minores nō habentes dignitatem, ſed tantum adminiſtrationē, poſſunt durante officio conueniri.*

16 *Officialis ſi conuincatur de Baratiaria poteſt durante officio conueniri, ac illo priuari, & n. 17.*

18 *Officialis conuictus de nimia negligētia poteſt durante officio ſyndicari, & cōueniri, ac etiam illo priuari.*

19 *Officialis ſi videat aliquos rixari, & nō ſe interponat, poteſt officio priuari.*

20 *Officialis propter nimiam eius ſaeuitiam poteſt officio priuari.*

21 *Officialis ſi nō habet integram familiā, pro qua percipit ſalariū, poteſt durāte officio ſyndicari.*

22 *Officialis ſi pro officio habendo, dederit pecuniam, poteſt durante officio puniri, ac illo priuari.*

23 *Officialis propter longam, vel incurabilē infirmitatem poteſt officio ſuſpendi.*

Officialis non admittens appellationem ad ſuperiorem, poteſt durante officio ſyndicari.

25 *Barones, Comites, & ſimiles poſſūt quādocumq. conueniri.*

26 *Officiales perpetui poſſunt durante officio conueniri, & ibi ampl. intellige vt num. 27.*

27 *Prorex non poteſt ſyndicari, intellige vt n. 28. & 29.*

30 *Officialis, qui aliquid per iniuriam aufert à ſubdito Regis, aut eū iniuriat, poteſt durante officio puniri.*

31 *Officialis poteſt durāte officio cōueniri, quando actio eſt tempore peritura, declara vt nu. 32.*

33 *Oficialis pōt durante officio conueniri à perſonis non ſubditis eius iuriſdōni.*

34 *Officialis durante officio pōt tantum accuſari, ſed executio, & inquiſitio finito officio locum habet.*

35 *Officialis, qui pro delicto venit officio priuandus, poteſt durante officio cōueniri, & aſſignatur ratio, ſed quid ſi pro tali delicto poſt finitum officiū conueniatur, vide nu. 36.*

37 *Officialis, licet durante officio non poſſit ſyndicari, & conueniri, tamen ſi Princeps aliud mandauerit ſecus erit.*

38 *Officialis ad beneplacitum poteſt durāte officio conueniri, & aſſignatur rō.*

Officialis ad beneplacitum æquiparatur perpetuo, ſub nu. 38.

39 *Officialis temporalis ſi in officio confirmetur, durante officio poteſt ſyndicari, & aſſignatur ratio, ſed declara vt ibidem.*

40 *Officium prorogatum quando dicatur idem, vel diuerſum, ad hoc vt habeat locum ſyndicatus, & nu. 41. & 42.*

41 *Officialis, qui aliud officium obtinuerit, poteſt de primo officio ſyndicari pendente ſecundo lim. n. 42.*

43 *Officialis non poteſt ad aliud officium promoueri antequam ſyndicetur, ſed contrarium ſeruatur, declara vt numer. 44.*

45 *Officialis ſi durāte officio ſit cōnenien-*

de-

debet interim illo ſuſpendi, intellige & declara vt nu.48.

46 *Officij ſuſpenſio quādo dicatur perpetua, vel temporalis.*

47 *Officialis durante officio, quando ſit ab officio ſuſpendēdus, & quid ī officiali perpetuo in viſitatione generali, & qua requirantur, nu.49.*

48 *Officialis ſi durante officio ſit ab illo ſuſpendendus, quae probationes requirātur, & an debeat audiri in iudicio ſuſpenſionis.*

ARGVMENTVM.

Quo tempore competat hoc ius Viſitandi, & Sindicandi.

CAPVT V.

1 VISITATIO Generalis † Magiſtratuum vigore capitulorum Regni, vt diximus reſeruata eſt ad libitum Suæ Catholicæ Maieſtatis, ad tex. *in §. ſi quis in auth. vt iud. ſine quoq. ſuffr.* & fuit doctrina *Bal. in l. obſeruare §. proficiſci, ff. de offi. Procōſ. & in tract. de Syndic. in fi. Affl. in conſt. ſtatuimus, vt magna, nu.49. Homod. de Sindic. nu.46. Cancer. var. reſol. lib.3. c. 12. nu.*100. *Ant. de Ball. lib.6. tract. crimi. q.3.* vbi ait,

2 † quod ex forma capitulorum Regni nullus datus eſt mod⁹ procedendi circa officiales Regiæ Viſitationi ſubiectos, ſed tantum illud ſeruatur, quod Domino Regi placuerit, eamq. Viſitationem ſingulis viginti annis in circa fieri receptum eſt, q̃-

3 uis † aliquando contra aliquos ex ſupremis magiſtratibus nominati fuerint particulares Viſitatores, vt adnotauimus *in lib. praecedēt. cap.6. nu.141.*

4 ſed in materia † Syndicatus, licet per *cap.22. ſub Rege Alfonſo* diſponatur quod poſſint officiales Syndicari tempore, quo in officio exiſtunt, vel etiam poſt depoſitum officium, attamē per aliud *cap.7. verſ. item videtur ſub Rege Martino, & cap.364. ſub eodem Alfonſo* decretum eſt, quod poſt depoſitū officium debeāt officiales Syndicari, & non ante, idque cōcordare videtur cū diſpoſitione *Conſtitu. Regni, volumus, de Syndic. official.* & cum traditis de iure communi *in l. nec magiſtratibus, ff. de iniur. & ibi Bart. & in l.2. ff. de in ius vocād. §. ſi verò, & §. ſi quis autem prater, vbi gloſ. in verb. habentis, in Authent. vt iud. ſin. quoq. ſuffrag. gloſ. in l. continet, in fi. ff. quod met. cauſ. Bar. per illum tex. & ibidem cateri Doctores in l. pars literarum ff. de iud. l. in ciuile, ff. de leg. Foll. in conſti. Magiſter Iuſtitiarius nu.42. & 43. Afflict. in conſtit. ſtatuimus, vt M.C. nu.48. verſ. decimoquarto noto. Io. Ant. de Nigr. in cap.132. Regn. Neap. tit. de Synd. num.72. Clar. in §. fi. q.16. verſ. praterea. Caualc. de Brach. reg. par.5. num.1. Carpan. ſuper Statut. Mediol. cap.480. num.9. litera M.*

5 Quæ quidem concluſio † tanto fortius procedet in maioribus magiſtratibus habentibus dignitatem cum adminiſtratione, ſecundum *glo. in d. l. nec magiſtratibus, ff. de iniur. Bar. Iacob. S. Georgo. & alij in l. pars literarum. ff. de iud. Bonior. in add. ad d. cap. Regis Alfonſi 364. in verb. durāte,* prout in Re-

6 gno ſunt Iudices M.R.C. qui † non poſſunt durante officio accuſari, *ex prag. Vinc. ſub tit. de accuſ. non admitt.*

7 *contr. iud. M.R.C.* quæ † idem diſponit de Delegatis ante expletam commiſ-

8 ſionem, niſi † tantum ad inſtantiam fiſci, de mandato tamen Excellentiſs. Proregis, vel Præſidentis Regni, vt in eadem pragmatica expreſſe cautum

9 eſt; adeo vt † nec etiam ciuiliter conueniri poſſunt, & ècōtra nec ipſi alios conuenire, ſuaſq; lites tentare, agere,

vel proſequi permiſſum eſt, vnde nec
Rei, nec actores eſſe poſſunt, Bar. Ang.
& Iac. de S. Georg. ĩ d. l. pars literarum
ff. de iud. Homod. de Synd. n. 42. & 46. ĩ
fi. idque cõfirmatum eſt in Regno p
Regiam Pragmaticam 10. ſub tit. de of-
fic. iud. M. R. C. & pariter per cõſtitutio-
nes pragmaticales ſub tit. de ſuſpit. offi-
cial. §. 3. & 4. & per diſpoſitionẽ cap.
136. ſub Carolo Imperatore, excepta tã-
10 tum † cauſa ſpolij, vt alias fuit deter-
minatum, vel cauſis exequutiuis, vt in
dictis conſtitutionibus pragmaticalibus
continetur, de quo diximus ſup. lib. 5.
11 c. 8. nu. 62. Intantum quod† ſi conue-
niretur officialis coram ſuperiore du-
rante officio, poſſet excipere, expectan
dum eſſe Syndicatum, prout ſæpiſſi-
mè in M. C. determinamus ad tradita
per Bart. in l. ſi tutor pupillo, ff. de au-
thor. tut. Alex. in l. de pupillo, §. ſi quis
ipſi, ff. de non. oper. nunciat. Pariſ. de
Put. de Syndicat. in verb. durante offi-
12 cio, cap. 1. & 2. eo maxime † quod iu-
riſdictio Syndicatorum in hoc defi-
ceret, cum in literis concedatur pote-
ſtas pro Syndicandis officialibus præ-
teritis, vt notat Catald. de Synd. q. 31.
Pariſ. de Put. ĩ d. verb. durante officio,
cap. 1. num. 4. vbi allegat Angel. in l. iu-
bemus, C. ad l. Iul. repetund. eſſet enim
13 † incompatibile iudicem eodem tem-
pore iuſtitiam adminiſtrare, & Syn-
14 dicari, quoniã promiſcuis actibus nõ
debẽt officia turbari, ad tex. in l. conſul
ta diualia, C. de teſta. Caualc. de brach.
reg par. 5. nu. 4. & ſeq. quamuis prędi-
15 cta † ceſſare videantur in Magiſtrati-
bus minoribus non habentibus digni-
tatem, ſed adminiſtrationem tantum,
prout ſunt Conſules artis, & alij ſimi-
les, ſecundum Iacob. de S. Georg. in d. l.
pars literarum, nu. 2. vbi etiam Bart. &
Angel. & facit text. & ibi gloſ. in dict.
l. nec Magiſtratibus, Homod. de Syn-
dicat. num. 42.

16 Vel† ſi officialis conueniatur, & cõ-
uincatũ de Barattaria, quo in caſu poſ-
ſet etiam durante officio cõueniri, d. l.
Iubemus, C. ad l. Iul. repetũd. Foller. in
d. conſti. Magiſter Iuſtitiarius, nu. 43.
Roma. cõſ. 415. nu. 3. & 4. Affl. ĩ d. con-
ſtitu. ſtatuimus, vt M. C. nu. 49. & ĩ cõ-
ſtit. eos, Ioa. Anto. de Nigr. in d. c. 132.
ſub num. 72. ſubdens quod in hoc caſu
poſſet per partes Principi ſupplicari,
vt officialem puniat pro furtis Specu. ĩ
tit. de ſupplicatione, §. ſequitur, verſ. itẽ
durãte, Bar. ĩ l. principalibus, ff. ſi cert.
pet. Clar. ĩ d. §. fi. q. 16. Caualc. de Brach.
reg. par. 5. num. 1. ĩ fi. Cãcer. var. reſol.
lib. 3. c. 12. num. 100. Rondi. de ſynd. nu.
3. & 4. Boſſ. ĩ titu. de official. corrupt.
pecun. num. 34. Catald. de Synd. q. 30.
Homod. in ſimil. tract. nu. 42. & 43. An-
gel. in §. ſi quis autem, in Authẽt. vt iu-
dic. ſin. quoq. ſuffrag. Bonier. & Fimia
in d. cap. Alfonſi 364. Pariſ. de Put. de
17 Synd. in verb. Barattaria, cap. 1. nu. 2.
vbi ait, quod† pendente officio, eo pri-
uantur, & nu. 5. & in verb. durante of-
ficio, cap. 2. num. 3. 6. 7. 9. & 12. & in
verb. compoſitio, cap. 6. num. 5. ſubdens
hanc eſſe * communem opinionem,
latiſſimè Farinac. cõſ. 5. nu. 2. cum ſeq.
vol. 1. Io. Philip. Teſtay alleg. 9. n. 157.
Auil. in cap. 9. Prat. in ver. los caſtigue,
Muſcatel. in pract. tit. de ind. corrupt. n.
45. & 46. Cancer. variar. reſol. libr. 3.
cap. 12. num. 100. & dixi in dec. 188.
nu. 14. quidquid dixerit Angel. ĩ l. cõ-
tinet, num. 2. ff. quod met. cauſ. vbi ſen-
tit quod etiã ſi manifeſtè ſciatur, qđ
talē delictum Barattariæ commiſerit
nõn poteſt conueniri durante officio,
exceptis Barricellis. Birroarijs, & alijs
habẽtibus ſimplicem iuriſdictionem,
ſed contraria opinio verior eſt, ſecun-
dum quam ſemper iudicauimus in
Mag. R. C.

18 Vel† quia officialis conueniretur de
nimia negligentia, nam etiam duran-
te officio inquiri poteſt, l. ſi quos, C. de
offic. præfect. præt. orient. Foller. in d.

con-

conſtitut. ſtatuimus,nu.43. Hamod. in d.num.43. Pariſ.de Put.in d. verb. Barattaria cap. 1. dum ait quod propter negligentiam priuatur officio, *ad tex. in d.l.ſi quos,Boniorn.in d.cap.* 364.

19 Vel † quia videret aliquos rixari,& non ſe interponeret, nam durante officio poteſt remoueri ſecundum *Cyn.in l.ſi ſeruus C.de noxal.Foller.Homed.& Boniorn. in locis nuper citatis, Guttier. pract.quaeſt.lib.4.q.28.nu.5.*

20 Vel† ob nimiam ſęuitiam,quia etiã durante officio remoueretur,*l.1.& 2. vbi Bart.ff.de his qui ſunt ſui vel alien. iur.Foller. vbi ſupra D.de Pont. dec. 7. nu.12.& deciſ.16.nu.33.& in tract.de poteſt.Proreg.tit.de electio.official.§.1. nu.1. & ſeq.* vbi limitat in officio empto,quo ĩ caſu põt cogi ad vẽdẽdũ ad tex. *in §. ſedet maior aſperitas ff. de his qui ſunt ſui vel alien.iur.Guid.Pap.dec. 62.& ſingul,564.in verb. index.*

21 Vel † quia nõ haberet integram familiam pro qua percipit ſalarium, nã durante officio ſyndicatur,*l.1.& 3.C. de offi.praefect.praet.Homod. & Bõiorn. vbi ſupra,D. Mut. ſuper cap.68. Fider. Regis num.4.*

22 Vel† ſi pro officio habendo dediſſet pecuniam,quia poſſet durante officio puniri,& qua pęna vide *Homod.de ſyndica.n.44.Bonior.vbi ſupra,*vbi ſubdit, quod priuaretur officio,& ad alias pęnas contentas in Regia *Pragmatica* 1. *& 2.tit.de Ambit.& facit cap.*100. *ſub Rege Ferdinãdo,& 56.ſub Rege Carolo,*

23 Vel† propter lõgã corporis infirmitatẽ,& incurabilem *Homod.de Syndic. num.43.ver.ſecundo Alber. & Salic.in l. ſi quos C. de off.praefe. praetor. orien. Vanti.de nulli. ex defect.iuriſdict.ordi. num.* 135.

24 Vel† quando non admitteret appellationem ad ſuperiorem,& ſic faceret aliquid, quod eſſet in pręiudicium iuriſdictionis ſuperioris, ad text. *& ibi Bald.ĩ l.ſi appellationem C.de appellat. Foller.ĩ d.conſtitut.ſtatuimus num.44. Alex.ĩ addict. ad Bart. in l. pars literarum ff. de iudic.*

25 Vel † ſi eſſent officiales dignitatem tantum habentes,vt ſunt Duces,Comites, & Barones, *Bart. Angel. & Iacobin.in d.l.pars literarum,ff.de iudic. Foller.vbi ſupra nu.42.Pariſ.de Put.de ſyndicat.in verb.durante officio, cap.*1.

26 ſicut † dicitur de officialibus ꝑpetuis, qui etiam quod habẽt iuriſdictionem maiorẽ,vel minorem, poſſunt durante officio cõueniri,& ſindicari, ſecundum *Bart.Iaſ.& alios in l. de pupillo §. ſi quis ipſi praetori,ff.de nou. oper. nunt. Foller. vbi ſupra nu.42.Afflict. in d.cõſtitut. ſtatuimus,nu.49.Homod.de ſyndicat.nu.42.Pariſ.de Put.in d.verb.durante officio,cap.2.num.10.Io.Anto.de Nigr. d. cap.132.ſub nu.72.Iacobin. in d.l.pars literarum,* circa finem, quod

27 quidem† in Regno remiſſum eſt arbitrio Suae Catholicae Maieſtatis,& cõſequenter non videtur extendendũ ad Illuſtriſſimum Dominum Proregem vt dixit *Mier.ſuper Conſt.Catalon.collat.5.cap.17.*quamuis contrarium teneat *Michael Ferrer.in tit.de offic.Guberna.gener.Catalo.p.1.cap.10.Calic. de Sono emiſſo in 8.dubio poſt ver.quare*

28 *quid ſi Vicarius,*vbi† ſtatuta de Rege, cenſentur diſpoſita in eius Prorege,&

29 Locumtenente; quod † tamen verum putarem,quotieſcumq. officialis praedictus durante officio delinqueret, & non aliàs,vt notat idem *Ferrer.par.2. cap.23.*quẽ refert,& ſequitur *Cancer. d.cap.12.nu.103.par.3.*

30 Vel† quia aliquid auferret per iniuriã à ſubdito Regis in adminiſtratione officij ſecundum *Affl.in conſt. eos nu.6.*aut eum iniuriaſſet,& fuiſſet coram ſuperiore facta quaerela,quia durante officio poſſet puniri ad pęnam priuationis officij iuxta formã *d. Conſtitutionis vbi Afflict. Pariſ. de Put. in d. verb. durante cap.1.*

Vel

31 Vel † quãdo actio eſſet tempore peritura *l. ſenatus ff. de offic. Praſid. Cin. in l. ſi preſes C. de Epiſcopa. audien. gloſ. in d. l. nec magiſtratibus Ioan. Anton. de Nigr. cap. 132. nu. 72. Afflict. in d. Cõſt. ſtatuimus nu. 49. Homode. de ſyndicat. nu. 42. Pariſ. de Put. in d. cap. 1. nu. 2. & cap. 2. num. 1. &* 13. & † ſi per litis cõteſtationem accuſatio nõ perpetuatur, poterit procedi vſque ad cõcluſionẽ, vel ſententiam ſecũdum *Bart. in l. marito §. illud ff. de adulter.*

32

33 Vel † quia officiales cõuenirentur à perſonis nõ ſubditis iuriſdictioni Iudicis, quẽ conuenire intendunt vt notat *Affl. in d. conſt. ſtatuimus num. 50. vbi allegat text. in l. principalibus ff. ſi cert. peta. Azon. in ſumma C. vt omnes iud. tam ciuil. Pariſ. de Put. vbi ſupra cap. 2. Ioan. Anto. de Nigr. in loco nuper citato ſub num. 72.*

34 Vel † quoad accuſationem tantum proponendam, ſed inquiſitio ſuperſederetur durante officio ad tex. *in l. ſenatuſconſulto, in fin. ff. de offic. praſid. Bart. in l. hos accuſare, in princip. ff. de adulter.* & dixit *Bongior. in addi. d. cap. Alfon. 364. in tex.* (ibi, *durante officio.*)

35 Vel † quando pro delicto imponerentur pœna priuationis officij, quia ea non poteſt habere locum, niſi quãdo proceditur durante officio, & ſic neceſſaria ſequitur diſpoſitio, quod eo tempore cognoſci poteſt de eo delicto *Affl. in d. Conſtit. ſtatuimus, nu. 50. & in cõſtit. eos, nu. 6. Pariſ. de Put. d. cap. 1. in verb. durante, nu. 2. & c. 2. n. 12. Homod. de Synd. num. 43. Ioa. Ant. de Nigr. d. num. 72. Ioa. Philip. Teſtay d. alleg. 9. num. 158. Clar. §. fin. q. 16. ver. praterea quaro. D. Pont. deciſ. 25. nu. 1. cum ſequen. Azeued. lib. 3. titu. 7. l. 2. num. 9. cum ſequen. Caball. reſolut. crimin. caſu 76. numer. 7. Bongiorn. & Fimia in dict. capitu. Alfonſ.*

36 *364. in fi.* ideoq. † ſi de eo delicto non fuiſſet officialis inculpatus durante officio, ſed eo finito, tunc q̃a pœna priuationis officij à lege ordinata imponi non poteſt, eo quod officium eſt finitum; declarabitur, vt vlterius non ſit ei officium concedendum.

37 Vel quãdo Rex, ſeu Princeps aliud mandaret *Bal. in d. §. proficiſci, & ĩ tracta. Synd. in fi. glo. ĩ §. ſi quis in Authẽ. vt iud. ſine quoq. ſuffr. Ioan. Anton. de Nigr. dict. cap. 132. ſub num. 72. Ioan. Philip. Teſtay in dict. allegat. 9. num. 159.* ſubdens in Regno ita fuiſſe ſæpius ſeruatum *Ang. de Peruſ. in tracta. de Sindica. in princ. Gram. dec. 40. num. 9. & ſeq. Ant. de Bal. de Syndic. quaſt. 3. nu. 8. dixi ſupra in princ. huius capitul.*

38 Et tandem † idem erit dicendum in officiali ad beneplacitum conſtituto, qui æquiparatur perpetuo, vt aliàs diximus, & conſequenter vti talis poſſet durante officio conueniri *Barto. in l. de pupillo, §. ſi quis ipſi Pratori, & ibidem Iaſ. nume. 5. & Alexand. colum. 6. ff. de noui. oper. nuntiat. & in addi. ad Bart. in dict. l. pars litterarum vbi etiam Iacobi. in fin. ff. de iudic. Rõdinel. de Syndica. nu. 2. Homod. in eod. tract. nu. 42. Pariſ. de Put. cap. 1. nu. 2. & cap. 2. num. 1. & 13;* multos, & alios caſus videre poteris ꝑ *Soc. Reg. 306. in ver. magiſtratus, Bonacoſ. comm. opin. in verb. ſyndicari verſ. durante. Carpa. ſuper ſtatu. Mediol. cap. 297. & alios ſupra relatos Doctores.*

39 Ex prędictis infero quod † ſi officialis temporalis continuauerit officium ex confirmatione forte ſibi à Principe facta, poterit tunc ſyndicari eo in officio exiſtente, quia licet officiũ ſit cõfirmatum, nouum tamen reputatur; quod ſi tẽpus anni fuerit prorogatũ, & quia vnum eſt tẽpus reddendæ rationis, debet expectari tempus finitæ prorogationis, *l. libertus, §. ĩ quibus, & ibi Doctores ff. ad Municipal. Anton. de Ball. in loco citato nu. 4. D. Scipio Rouit. in prag. 1. de Syndica. nu. 10.* & ita ſer-

uatur

uatur in Regno, nec dicetur prorogatum, niſi ſit eiuſdē formæ, & naturæ, *Bald. in l. obſeruare, §. proficiſci, q. 19. ff. de offic. Proconſ.* quem ſequitur *Rondinell. de ſyndicat. num.* 112. 113. *&* 114. vbi allegat *Bald. in l. ſi conſtante C. de donat. ant. nupt. Catald. in ſimil. tractat. num.* 47. *Pariſ. de Put. in verb. reforma-*
40 *tus, capit.* 1. *& ſeq.* & † ad cognoſcendū quando officium prorogatum ſit idē, vel diuerſum, facit diſtinctio Romani *in l. dies cautionis num.* 3. *vbi poſt Bald. ī l. ſi à te C. de pact. inter empt. & vēdit.* ait, quod aut fuit renouatum officium poſt finitum ſemeſtre in eadem Poteſtate, & tūc dicatur nouum officium, non autem idem cum primo, *l. Titius filius, §. ſi ita, ff. de excuſat. tutor.* aut fuit officium prorogatum durāre primo ſemeſtre per verba ſimplicia, putà prorogamus, &c. ſecundum *Bar. ibi,* & tūc ſi talis prorogatio facta fuit cū noua qualitate, & forma, diuerſis à primo officio, prorogatum officium non dicitur vnum, & idem cum primo, ſed diuerſum, vt voluit *glo. ſingularis in capit. hi qui authoritate, in gl. ſi. de præbend. in 6.*

Aut fuit facta ſimpliciter, & eo caſu quantum ad fauorabilia cēſetur idem cum primo, ſed quārum ad odioſa diuerſum dicitur, & ibi allegat multa iura, quæ in caſu contingenti videnda erunt. Idem dicendum erit quādo officium erit prorogatum à lege, ex quo vſque ad aduētum ſucceſſoris dicitur adhuc officialis, licet ſit creatus cum præfinitione temporis, *Pariſ. de Put. de ſyndicat. verb. ſucceſſor. ī officio, cap.* 2. *num.* 5. *verſ. aut tempore quo durat, & eſt tex. in l. meminiſſe, vbi notāt Doctores, ff. de offic. Proconſul.*

41 Aut † verò diuerſum eſt officium, ad quod deinde fuit electus, & eo caſu poterit de primo officio ſyndicari pendente ſecundo officio, *Rondinell. de ſyndicat. num.* 177. *Homod. ibidem num.* 44. *& ante eos Bart. per illum text. in l.* 1. *C. vt omn. iudic. tam ciuil. quam crim. Boniorn. ī d. cap. Regni* 364. *in verb. durante, Anton. de Ball. vbi ſu-*
42 *pra num.* 5. *& ſeq.* vbi † limitat ſi fuiſſet electus ad officiū Aduocati, ſeu Procuratoris fiſcalis, *ad text. in l. reum criminis C. de procurat. vbi Alex. & Iaſ.* ibique teſtatur ita pluries fuiſſe practi-
43 carum, eoque magis in Regno, vbi † ex Regia *Pragmatica, & Regni Capit.* non poſſunt officiales ad aliud officiū promoueri antequam ſindicentur, & fuit doctrina *Bart. in l. reſcripto, §. ſi debitores ff. de muner. & honorib. & in l. neminem, per illum text. C. de ſuſcept. & Archar. lib.* 10. & facit *text. in §. iubemus & in §. ſi quis autem, in Anthēt. de collat. Catald. de ſyndicat. quæſt.* 104. *Pariſ. de Put. de ſyndicat. in verb. officium ſyndicatus quid ſit, verſ. iudices capit.* 8. *nu.* 4. *Vinc. de Franc. deciſ.* 429. *Cācer. Variar. reſol. lib.* 3. *d. c.* 12. *nu.* 150. *cum ſeq. Fontanell. de pact. clauſ.* 4. *gloſ.* 10. *par.* 1. *num.* 101. licet de conſuetudine contrarium ſeruari videamus, vt diximus *in deciſion.* 188. *nume.* 1. *part.* 2. & ſuper hoc facilius à Principe obtinetur diſpenſatio, maxime ex verbis *pragmatica* 11. *ſub titul. de capitan. & alijs official.* ibi *vel caſu quo nobis aliter*
44 *viſum fuerit.* verum eſt quod † in hoc caſu debent cōſtituere Procuratorem ad ſe defendendū in ſyndicatu ſecundum *Afflict. in conſtit. occupatis nu.* 11. *vbi etiam Barthol. de Capua,* per quem data iſta, vel alia legitima cauſa cōceditur per Dom. Proregem, & Magnā R.C. ſe defendendi licentia in ſyndicatu notat. per *Auil. in cap.* 3. *ſyndicat. num.* 18.

45 Secundo infero quod † ſi contra officialem procedi debeat durante officio, ſuſpendenda, ac interdicenda eſt adminiſtratio officij pendente inquiſitione officij, ſecundū *Bar. in l. filium, §. inquiſitionibus, ff. ad municipal. Luc.*

de

de Penn. in l. Indices,col.2. verſ. ſed an Indici de ſcelere C. de dignit. lib. 10. Io. Anton. de Nigris in d.cap.132. ſyndica. ſub num. 72. verſ. circa ſecundam quæſtionem, Gramm. cõſ. 10. nu. 2. cum ſeqq. Franc. Marc. deciſ. 654. vol. 1. Farinac. conſ. 5. Auil. in capit. 8. ſyndicat. quod
46 tamen † intelligendum eſt quando ex informationibus aliquid ſubſtantiale commiſſi criminis appaiuerit, ex quo officio veniret priuandus, quo in caſu poſſet ab officij adminiſtratione ſuſpendi, ſed nõ priuari, ſecũdum *Bart. in d. §. in quæſtionibus, Vinc. de Franch. deciſ. 8. Cãcer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 12. num. 140. & 210. cum ſeqq. Dom. Ioan. Andr. de Georg. Regius Cõſiliarius meritiſſimus allegat. 42. nume. 21. Caball. reſolut. crimin. caſ. 76. Ioan. Philip. Teſtay allegat. 9. num. 4. Azened. l. 14. titul. 7. lib. 3.* addens quando ſuſpenſio prędicta ſit perpetua, vel temporalis, & nouiſſimè Dom. *de Põt. dec. 7. num. 7. 10. & 14. & dec. 25. nu. 7.* vbi plura eleganter cumulat in materia,
47 fieri † quando ſuſpenſio debeat ab of-
48 ficio, vel etiã à beneficio, & † quæ probationes requirantur, & pariter an debeat officialis audiri in iudicio ſuſpẽſionis, quæ omnia cum ſint admodũ eleganter a relatis *Doctoribus* tradita, non licet vlterius alloqui.

49 Eo maxime in officialibus † perpetuis, & temporalibus in generali viſitatione adnot. per *Cancer. ĩ d. cap. 12. num. 142.* nam ad huiuſmodi ſuſpenſionem, non niſi cauſa cognita, & eius criminibus bene diſcuſſis, & ni fallor conſulto D. Prorege deueniendũ erit ſecundũ prędicta, de quo plura in medium adducit *Bonad. e omnino vidẽdus lib. 5. Politic. cap. 1. num. 190. cum ſeq.* quidquid ſit in ſyndicatu officialium, de quibus eſt diſpoſitum in conſtitutionibus pragmaticalibus, vt dixi ſupra *Cap. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia an detur in generali viſitatione, & an dãta ſoleat prorogari.*

2 *Inſtãtia ſyndicatus breuis eſſe debet.*

Inſtãtia ſyndicatus ĩ Regno noſtro quãta eſſe debeat, & quid alibi ſeruetur, ſub num. 2.

3 *Inſtãtia triplex in cauſis ſyndicatus in Regno noſtro conſtituitur, & quæ ſint vide ibidem cum pluribus num. ſequentibus, & quaſi per totum.*

Inſtantia ad quaerelandum in ſyndicatu eſt dierũ quindecim, vel ad arbitriũ ſyndicatoris, dummodo non ſit minus decem dierum ſub num. 3.

4 *Inſtantia ſyndicatus perempta, nec etiã fiſcus audiri poteſt, & ibi amplia.*

5 *Inſtantia ſyndicatus elapſa, non poteſt amplius ſyndicator partes audire.*

6 *Inſtantia ſyndicatus currit de momento ad momẽtum, nec poteſt aliquo modo prorogari.*

7 *Syndicatores, per quos non ſtetit, prorogantes inſtantiã ſyndicatus, male agere dicuntur, ampl. nu. 8. lim. nu. 9.*

10 *Inſtantia ad proſequendas quarelas propoſitas ĩ ſyndicatu, & finiẽdos ac terminandos proceſſus de iure Regni eſt duorum mẽſium, licet ſecus ſit de iure communi, & quãdo currere incipiat, & quomodo intelligatur, vide nu. 11. cum pluribus ſequentibus vſque ad num. 20.*

11 *Inſtantia duorum menſiũ ad terminandum proceſſum in ſyndicatu ſi ſit perempta, non poſſunt amplius fieri probationes, ampl. num. 12.*

13 *Inſtantia duorum menſiũ ad terminandum proceſſum in ſyndicatu non perit, licet non fuerit per ſententiã terminatum, & num. 16. amplia nu. 17. limita num. 14. & de ratione num. 15. & 18.*

19 *Syndicator ob periculũ peremptionis inſtantiæ ſtante aliquo impedimẽto debet*

bet infra duos mẽſes ſentẽtiã obſcure determinare, & exinde infra alios duos menſes illã declarare tenetur.

20 *Inſtãtia ad ſyndicandũ officiales poſt finitũ officiũ eſt menſium ſex, quæ verius præſcriptio dicitur, eaque a die finiti officij currit.*

21 *Inſtantia ſex menſium ad ſyndicandum officiales, nec partiũ conſenſu prorogari poteſt, ampl. nu. 22. & de ratione n. 23. & ibidem declara.*

23 *Appellatio poteſt interponi corã alijs Iudicib⁹ ſi iudex cõpetẽs eſt abſens propter periculum peremptionis inſtantia.*

24 *Officiales Syndicãdi perempta inſtãtia ſex menſium ad ſyndicandũ, nõ poſſunt amplius ſyndicari, nec coram iudicib⁹ ordinarijs cõueniri: ampl. n. 25. 26. 27. 28. 30. 31. & 33. lim. n. 32. & de ratione 29.*

29 *Reus non debet pro eadem cauſa apud diuerſos iudices moleſtari.*

34 *Officialis ſi nõ debet moleſtari de geſtis in officio, intelligitur tàm de moleſtia iuris, quàm facti, & tàm in iudicio, quàm extra, ampl. n. 38. & 39. & de ratione n. 40.*

35 *Statutum diſponens, quod de furto non poſſit cognoſci poſt menſem, intelligitur, vt nec etiam tẽtari poſſit cõdictio furtiua, ampl. nu. 38. & 39. & de ratione num. 40.*

36 *Statutũ diſponẽs, quod de maleficio non poſſit cognoſcì, intelligitur, nec ciuiliter, nec criminaliter, niſi ſtatutũ aliter limitaret, ampl. nu. 38. & 39. & de ratione nu. 40.*

37 *Tempus præfixum, & aſſignatum marito ad accuſandum criminaliter uxorẽ de adulterio, intelligitur etiam præfixum ad agẽdum ciuiliter, ampl. n. 38. & 39. & de ratione nu. 40.*

40 *Criminis cognitio, & accuſatio ſi ſit prohibita, cenſetur etiam prohibita actio quò ad pœnam pecuniariam ex eo prouenientem.*

ARGVMENTVM.

De inſtantijs cauſarum Viſitationis, & Syndicatus.

CAPVT VI.

1 IN generali † Viſitatione facienda nulla datur inſtantia, cum ea de mandato Principis fiat, & arbitrio D. Viſitatoris committatᷓ, verum per literas, & inſtructiones particulares aſſignatur tempus infra, qđ viſitationem ipſam expedire teneatᷓ, idque ex cauſa prorogari conſueuit, quamuis in Regnis Hiſpaniarum in ſecreta reſidentia detur inſtantia, vt refert *Bonad. lib. 5. polit. c. 1. nu. 124. & 170. cum ſeq.* ſed in materia Syndicatus officialiũ breuis eſſe debet, ad tex. ĩ *l. vni. C. vt oẽs iudices, l. 1. vbi Pla. C. de reis poſtul. lib. 10.* q̃ de iure cõmuni eſt dierũ quĩquagĩta, ad tex. ĩ *l. meminiſſe in princ. ff. de offi. Procõſ. l. 1. C. vt omn. cauſ. l. 2. §. inſtãtia, C. de aſſeſ. §. neceſſitatẽ Auth. vt iud. ſi. quoq. ſuffr. Bal. in trac. de ſynd. n. 24.* cũ quo cõcordat &c *conſt. Regni, volumus*, attñ in his ſtãdũ erit legibus municipalibus Prouintię, & propterea ĩ Regno Neapolitano ꝑ Regias Pragmaticas, & Capitula in vnum cõgeſta per *D. Carol. Tap. lib. 2. iur. Regn. tit. de ſynd. official.* ſtatutus eſt termin⁹ dierũ quadraginta, quorũ viginti ſtatuuntᷓ ad porrigẽdũ quætelas ꝯ ſyndicãdos, & alij vigĩti ad proſequẽdũ, & in ſtatu Mediol. eſt quinquaginta dierũ, vt ꝑ *Carpa. ſuper c. 34.* ſic in Regnis Hiſpaniarum dãtur dies triginta ad comparendum, vt *in l. 6. tit. 16. libr. 2. ordi. regal. Auil. in cap. 3. ſynd. verb. pregonar, Bonad. libr. 5. po-*

lit.cap.1.num.125.Cãcer.var.reſol.cap.
12.num.21. vbi quatuor eſſe menſes
in illa Prouincia Cathaloniæ teſtaĩ,
& ſic diuerſimode in pluribus locis re-
ceptum eſt.
3 Sed † in Regno noſtro per capitul.
363.ſub Alfonſ. Rege triplex inſtantia
conſtituitur; quarum Prima eſt dierũ
quindecim, quæ hodie per nouas *cõ-*
*ſtitutiones pragmaticales in cap.13.*re-
miſſa eſt arbitrio ſyndicatoris, dum-
modo non ſit minus decem dierũ, ea-
que, vt diximus, aſſignatur ad propo-
nendum quærelas contra officiales, &
fundãdum intentionẽ fiſci ſaltim per
ſemiplenam probationem, vbi ad eius
inſtantiam procedendum eſſet, vt di-
ſponit *cap. Regni 51. & 122. ſub Ferdi.*
Reg. Bonior. in c.81.ſub Rege Alfonſo,&
* eſt cõmunis *opinio, de qua *per Cum.*
in ſua prax.cap.5. Anto.de Ball. in d.q.
4 *1.nu.2.lib.6.* adeo vt † nec etiam fiſc⁹
audiri poſſit poſt lapsũ dicti termini,
vt ſæpius practicauimus, & eſt hodie
opinio indubitata, qdqd dixerit *Ior-*
land. relatus per *Cum.*& ſi parte nõ re-
clamante proceſſus ita poſt terminum
fundatus non ſit nullus, ad notat. per
Rondi.de ſynd.n.285.Bar.ĩ l.2.§.accu-
ſatorẽ.ff.ad ſenatuſconſ.Turpil. Bona-
coſ.ĩ cõm.opi. ĩ ver.accuſatio criminalis
Clar.ĩ §.fi.q.15.ver.ſed pone. quo elap-
5 ſo † nõ põt amplius Syndicator audire
6 cõparẽtes, & currit de momẽto ad mo
mẽtũ, *Sal.ĩ l.fi.C.de dol.Bal.ĩ Auth. cle*
ricus,C.de epiſ.& cler. nec põt vllo mo
do prorogari, *l.fi.ff.de furt.l.1.ff.de di*
lat.Rõdi.de ſynd.n.101.& 285. Caualc.
7 *de Brach.reg.p.5.n.11.* ſubdens, † quod
malè Syndicatores ſe habẽt, qñ ꝑ iudi
dicẽ nõ ſtetit, ſi ꝓrogãt terminũ ad q̃
relãdũ. *Bar.ĩ l.1.n.4.ver.ego teneo,ff.de*
re iud.& ĩ l.1.C.vbi omn.cauſ. Pariſ.de
Put.de ſynd.c.6.ĩ ver. iudices ad ſyndi-
cãdũ,& fuiſſe pluries iudicatũ ꝑ M.C.
poſt *Hier.Fim.*teſtaĩ *Ant.de Bal.lib.6.*
8 *tract.crim.q.1.n.8.* ſubdẽs, qđ neq. põt

ponere impodimẽtũ ꝯ termin⁹ ꝑdict⁹
ſtatutarius nõ currat, *Vĩc.de Frãc. dec.*
250.n.4.Cum.ĩ pract. ſynd.c.17.n.29.
Caualc.de brach.reg.p.5.nu.10.& 11.
Azeued.l.11.n.1.tit.7.lib.3.recop. niſi
9 † iñ aliqua iuſta cã cõcurrerit, ſecundũ
eũdẽ *Bar.ĩ d.l.2.Caron.Rit.295.n.29.*
Bonad.lib.5.polit.c.1.n.160.cũ ſeq.Cu-
mi.in praxi de ſynd.c.2.n.5.& 6. Anil.
c.3. Synd.n.9.Cãcer.var.reſol.c.12.n.
29.& ſeq.& videĩ cõfirmari per *d.cap.*
*363.ſub Alfonſo Rege,*quo in caſu non
niſi cõſulto Principe fieri dẽt, vt alias
fuiſſe practicatũ dixi *ſup.lib.3.c.4.nu.*
377.& 378.
10 Altera, † & ſecunda datur inſtãtia
duorum menſium ad propoſitas quę-
relas, & proceſſus finiẽdos, & terminã-
dos, quę de iure cõi erat dierũ viginti,
ad tex. *in l.1.in fi.C.vt om. iud. tam ci-*
uil.&c. Pariſ. de Put. in tit. ſyndicatus
officium quod ſit, ĩ verb. officiales, c.6.
11 eaq. † currit a die litis cõteſtatæ, vel a-
ctus, qui ſequi ſolet litis conteſtatio-
nem in ſummarijs, & vbi lis nõ conte-
ſtatur, ſecundũ *Alber. in ſimili ſtatuto,*
in l.1.C.vt om. iud. tam ciuil. &c. & in
1.p. ſtatutorum, q.57.verſ.ſed an ex eo-
dẽ themate Bal.ĩ Auth.clericus, la 1.n.
8.C.de epiſ.& cler.Alex.et Iaſ.in l.pro-
perandum,in fi. C.de iud. Pariſ. de Put.
de ſynd.in ver.inſtãtia, c.1.n.1. & latè
Aſin.in prax.§.1.c.1.& §.2.c.5. & ita
ſeruaĩ, neq. vlteri⁹ termino elapſo ad-
mitterẽ ꝓbatio, vt poſt alios cõcludit
*Cãcer.var.reſol.lib.3.c.12.n.51.*vbi am
12 pliat † quod neq. ſufficiet, qđ teſtes iu-
rẽt in termino, ſed debent etiã depo-
nere, alias poſt terminum nõ poſſunt
recipi, ſecundũ *Bald.in conſ.33. vol.5.*
Bonad.latè lib.5.polit.c.1.n.170.cũ ſeq.
vbi plura deducit fundamẽta pro prę-
dictorum confirmatione, & quamuis
13 videatur ſufficere, quod † proceſſus in-
tra dictos duos menſes concludantur,
quia poſſunt poſtea qñcũq. infra ſex
mẽſes expediri, nec perit inſtãtia, ſi nõ
fue-

ſuerint per ſententiam terminati, vt alias fuiſſe practicatum refert quædā *Apoſtil. ad dictum capitulum Regni 363.* in Syndicatu cuiuſdam de ſancetta accuſati per Comitem Condiannis, & in cauſa Iacobi de Genti, & Petri Sollima pariter accuſatorum per Petrum de Auguſtino, idemque ſequit *Bonior. ibidem,* & notat *Azeued. l. 11.*
14 *nu. 2. tit. 7. lib. 3.* licet † ſecus ſit ſi proceſſus fierent per Magnam Curiam, vbi debēt terminari infra dictos duos menſes, ſecundum relatos Doctores,
15 idque † procedit, quia per *d. cap. Regn.* 363. non videtur præfigi inſtantia duorū mēſium, niſi Syndicatoribus,
16 & non Mag. R. C. & ob id † poteſt iudex etiam eo elapſo determinare, *Pariſ. conſ. 77. nu. 9. volum. 1.* vbi dicit cō-
15 munem, etiam quod † iudici pœna imponatur non diffinienti infra tale tempus, quia adhuc ſententia eſt valida, *Alex. cōſ. 24. nu. 2. lib. 6. Rim. conſ. 90. nu. 4. & ſeq. lib. 1. Roman. conſ. 415. in fi. Corn. conſ. 49. nu. 36. & ſeq. Afflic. in conſtit. Hac lege, nu. 2. & 3. Iaſ. in l. vnic. num. 2. C. vt omn. iudic. tam ciuil. &c. Rondinel. de Syndic. num. 99.* ſed
18 † reſpectu Magnæ R. C. non præfigitur iudicis perſonæ, & ſic dicitur eo caſu tempus præfixum inſtantiæ, vt diſtinguunt *Bar. & Alex. in d. l. properādum, num. 20. Pariſ. de Put. de ſynd. in verb. inſtantia, cap. 1. Catald. q. 73. 74. & 77.* etiam quod non poſſet expediri propter difficultatem probationū, vt latè poſt alios cōcludit *Rim. iun. d. conſ. 696. num. 10. cum ſeq.* Hodie ta-
19 men † cōtrarium ſeruatur nam ad tollendas difficultates, quando aliquod eſſet impedimentum, debēt Syndicatores ob periculum peremptionis inſtantiæ ſententias obſcurè, & ſub conditione determinare, vt abſoluatur ſi debet abſolui, & cōdemnenē ſi veniat condemnandus, & deinde declarare infra alios duos menſes ex diſpoſitione *conſtitutionum pragmaticalium, cap. 22.* & facit doctrina *Bal. in add. ad Specul. in tit. de ſent. col. 4. verſ. item ex his patet, Ferrar. cautel. 47. Anisl. c. Prat. 49. ſecreta Syndicationis, verb. Condonar, num. 9.* vbi pariter prædictam diſtintione declarat.

20 Tertia † & vltima erit inſtantia mēſium ſex, quæ verius præſcriptio nuncupari deberet, ſecundum *Boniorn. in d. cap. 364.* illaq. currit à die finiti officij, vt expreſſe ibi diſponitur, & de iure cōmuni eſt *tex. in d. l. vnic. C. vt om. indic. Ang. de Peruſ. ī tract. de Synd. in princ. Rondinel. ibidem, nu. 100. Boſſ. in tit. de official. pecu. corrupt. n. 32. & ſeq.*
21 adeo † quod nec partiū conſenſu poſſet prorogari, vt dixit quidam *Author ī add. eiuſdem cap. & poſt Bart. & Bald. Rondi. ī tract. de ſynd. num 101. Cataldi. ibidem, q. 78. 83. 84. & 127. Pariſ. de Put. in verb. inſtantia, c. 3. n. 6. 7. & 8. latè Aſin. in prax. §. 2. c. 8. & 9. Lan-*
22 *cel. Gall. conſ. 28. n. 16.* idque † procedit etiam Syndicatore nō exiſtente, vel electo, nam ſemeſtre hoc currit, eo qa pars deberet adire ſuperiorem, vt de Syndicatore prouideret, prout tenen ex diſpoſitione dicti *cap. Regni 364. in*
23 *fi.* nam quādo tp̄s † præfigiē inſtantiæ, currit etiam impeditis, ſecundū *Bal. ī Auth. clericus, nu. 9. C. de epiſc. & cler. & poſt Ioa. Phil. de Patern. & Hierony. Fim. ī annot. d. c. Regni, tenet Iorland. de Synd. q. 15. & Cumi. c. 17. nu. 37. & 38. Soc. iun. cōſ. 132. n. 3. lib. 2. Cranett. cōſ. 270. n. 6. vol. 2.* vbi teſtanē de com-
* muni, * & ꝓpea poſſent cōparere coram ordinario loci, ibique accuſationes ꝓponere nomine Syndicatoris abſentis, & corā eo proponere nō valentes, prout dr̄ in appellatione, quæ ſtāte abſentia iudicis pōt corā alijs officialibus appellare, ad notat. per *Bal. et Salyc. in l. fi. C. de dol. cum ſimil.* Intā-
24 tum quod † dicto tp̄e elapſo minime pōt amplius Syndicari, nec coram or-

dinarijs cõueniti, vt expreſsè diſpoſuit
Alfonſus Rex *in d. cap.* 364. idq. con-
firmatur cõiter per doctrinam *Bald. in
d. l. obſeruare, §. proficiſci, ff. de offi. Pro-
conſul. & add. ad Barto. in d. l. 1. ff. ad l.
Iul. repet. Rõds. de Synd. n. 262. cũ ſeqq.
Pariſ. de Put. ĩ verb. officialis Canalo. de
Brach. reg. p. 5. nu. 38. Cãcer. var. reſol.
lib. 3. c. 10. n. 106. & cap. 12. nu. 42. Bo-
nad. lib. 5. polit. c. 1. n. 159. & ſeq. Clar.
ĩ §. fi. q. 57.* de cõi *Azeued. l. 10. n. 5. et l.
23. n. 13. tit. 7. lib. 3. Gutier. lib. 1. pract.
q. 41.* Et potuit Prĩceps ordinare, qđ
q̃s nõ audiatur poſt tale tp̃s, vt tradũt
*Card. & Imol. ĩ c. quia diligẽtia de elect.
Hipp. Rim. d. conſ. 696. num. 8. & Lã-*
25 *cell. Gall. cõſ. 28. nu. 2. & 6.* vbi ãpliat
etiã ĩ inquiſitione, & nulla iudicis de-
claratione interueniente, quod termi-
nus ſit elapſus *Fel. in c. penul. nu. 8. de
iud. Cagnol. in l. diffamari, nu. 16. C. de
inge. & manumiſ.* & eſt tutus in foro
cõſciẽtiæ *Fel. c. 1. n. 43. de cõſt. Azeued.
d. l. 23. nu. 10. lib. 3. recop. D. Carol. Tap.
in conſt. Regni volumus, nu. 2.* & fortius
in Regno, vbi per Syndicatores ꝓce-
26 ditur per Inquiſitionem, vt cõſiderat
D. de Pont. in dec. 26. nu. 21. licet aliud
determinatũ fuiſſe aſſerat ſtãtibus par
ticularibus conſtitutionibus illius Re
gni, & ſentire vr̃ *D. Tap. in loc. cit.* qđ
27 † maximè procederet ſi officialis fuiſ-
ſet per generalem Viſitatorem inqui-
ſitus, vt in Regno fuit pluries determi
natũ tp̃e regiminis Ducis Oſſunæ, ad
not. per *Boſſ. in tit. de official. pecun. cor
rupt. nu. 33. & faciunt text. in c. de his,
de accuſat. l. his tamen §. ab alio delatũ,
& l. Senatus, ff. eod. l. qui de crimine, C.*
28 *eod.* & vbique *gloſ.* quæ† ampliat præ-
dicta iura procedere, ſiue prima inqui-
ſitio per ſentẽtiam finem acceperit, ſi-
29 ue adhuc pendeat, quia † non dẽt ali-
quis pro eadẽ cauſa apud diuerſos iu-
dices moleſtari, nec de commiſſo vnĩ
hominis amplius quæri, *l. 3. §. fina. ff.
naut. caup. ſtabul. Ancha. ĩ d. c. de his, n.*
6. *Couarr. lib. 2. var. c. 10. nu. 7. Cancer.
var. reſol. lib. 2. c. 2. n. 165. & lib. 3. c. 12
n. 42. Grauat. Theorem. 23. nu. 28. Clar.
in §. fi. q. 51. nu. 6.* eoque † magis præ-
30 cedentibus bannis publicis, vt notat
idem *Cãcer. in d. c. 12. n. 43. Gutier. d.*
31 *q. 41.* ac † etiam ſi poſt tp̃s prædictum
delictum officialis effectum fuerit no-
torium ex eius confeſſione, cum ſit tu-
tus, vt non poſſit amplius inquiri de
crimine ſtãte præſcriptione ſtatutaria,
*Fel. in c. qualiter, & quando, el 2. §. li-
cet autem, nu. 6. de accuſa. Iul. Scarl. in-
ter cõſilia criminalia cõſ. 112. nu. 23. &
ſeq.* vbi dicit * communem, *lib. 1. Mar-
ſil. in l. 1. in princ. nu. 37. de quæſtio. &
in cõſ. 46. nu. 20. Rim. iun. cõſ. 71. nu. 12.
Venant. conſ. 31. per totum inter conſilia
criminalia, & poſt Bald. & alios* tradit
*Lancello. Gall. d. conſ. 28. nu. 28. Bonad.
lib. 5. polit. c. 3. nu. 133. & 134.* qui li-
32 mitat in certis caſibus, vt ibi per eum,
33 quinimo nec † ad reſtitutionẽ rerũ ex-
tortarũ ſtante lapſu termini, quod ꝓ-
cedit, tàm in ciuilibus, quàm in crimi
nalibus, ex diſpoſitione capitulorum
Regni ibi, *aut moleſtari de geſtis in*
34 *officio,* quæ† verba reſpiciũt moleſtiã,
ſiue iuris, ſiue facti, ſiue in iudicio, ſiue
extra, *Alex. conſ. 195. lib. 6. & in add. ad
Bart. ĩ l. amplius non petı, ff. rem rat. ha-
ber. & facit doctrina Baldi in l. ſi pro fu
re, §. condictio,* ibi, *induco in argumentũ*
35 *ff. de cond. furt.* dum ait, quod† ſi extat
ſtatutum qđ de furto nõ poſſit cogno
ſci poſt mẽſum, nec etiam tentari po-
36 terit condictio furtiua, inde ſubdit,
quod† vbi ſtatutum diſponeret, quod
de maleficio nõ poſſit cognoſci, intel-
ligit, nec criminaliter, nec ciuiliter niſi
ſtatutum aliter limitet, *Alex. ĩ add. ad
Bart. in l. fin. in d. §. condictio, & Bald.
ſequitur Sigiſmun. in tractat. de ſtatut.
poſt Alber. in ver. cognoſcere,* & videtur
facere dictum *Salyc. in l. fi. C. de adult.*
27 vbi † tp̃s aſſignatum, & ſtatutum ma-
rito, mulierem criminaliter de adulte-

rio

rio accuſandi, dicit̃ etiã pręfixum ad
agendum ciuiliter, idemq; tenuit *Hiero. Fimia eximius Doctor in adnotationibus ad dictum c. Regni 364. Pariſ. de Put. de ſynd. in verb. multa, nu. 4. Boſſ. de official. pecun. corrupt. nu. 32. & 33. Clar. ĩ §. fi. q. 51. num. 6.* qui teſtatur de communi *Graunt. Theorem. 23. nu. 28. latè Cancer. var. lib. 2. c. 2. n. 165. & lib.*
38 *3. c. 12. nu. 42. & 43.* vbi ampliat † ſtantibus edictis comminatorijs *Anil. c. 3. Sind. nu. 11, Surd. conſ. 561. nu. 29. vol. 4. & optimè Lancell. Gal. d. conſ. 28. n. 14. & ſeq.* id extendens † etiam quò ad
39 pœnam fiſco competẽtem ex delicto;
40 nam ſublato † crimine, & facultate cognoſcendi, & procedendi, cenſetur ẽt ſublata actio quò ad pęnam pecuniariam ex eo prouenientem, *gl. & Bart. vbi etiam Alex. in add. in l. 2. ff. ad leg. Iul. repetund. Bal. in l. decuriones, C. ex quib. cauſ. infam. irrog. & in c. fi. nu. 12. de offi. de leg. Ferãt. Garg. conſ. 124. n. 6. volum. 1. conſil. criminal. & latiſſimè Lãcell. Gall. in d. cõſ. 28. num. 19. cum ſeqq.* vbi alios allegat.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitio particularis, & ſic cõtra perſonam certã regulariter ĩ Regno prohibetur, ampl. nu. 2. & 3. 7. & 8. lim. num. 5. & de ratione, nu. 6.*
3 *Inquiſitio contra prælatos eſt prohibita, & aſſignatur ratio, num. 4.*
9 *Iudici aſſerenti Inquiſitionem famam præceſſiſſe non creditur, niſi de ea per teſtes appareat.*
10 *Iudex inquirens fama non præcedente, tenetur inquiſito ad damna, expẽſas, & intereſſe etiam quod exinde illum abſoluerit.*
11 *Inquiſitio generalis contra officiales in generali viſitatione, vel ſyndicatu finito officio etiam fama nõ præcedente fieri poteſt, ampl. num. 12. & de ratione, num. 13.*
14 *Viſitator ſeu ſyndicator in principio viſitationis, vel ſyndicatus contra officiales duo remedia proponit.*
15 *Tex. in cap. 1. de offic. ordin. declaratur. Tex. in l. congruit de offic. præſid. declaratur, ſub num. 15.*
15 *Inquiſitio generalis quãdo requirat famam præcedere debere, & num. 17.*
18 *Inquiſitio generalis de iure communi fit cum litis cõteſtatione, partis citatione, & compilatione proceſſus, ac ſententia condemnatoria, ſed de iure Regni, in huiuſmodi inquiſitione aliter proceditur, de quo vide, nu. 19.*

ARGVMENTVM.

De Inquiſitione generali facienda cõtra officiales viſitandos, & Syndicandos.

CAP. VII.

VERISSIMVM
eſt in Regno, quod
1 licet † regulariter inquiſitio tam ex diſpoſitione capitulorum 6. & 81. *ſub Rege Alfonſo,* quàm etiam de iure communi ſit pro-
2 hibita, maximè † non præcedente diffamatione ad text. *in cap. qualiter, & quando el 2. de accuſation.* ibi, *ſi per clamorem, & famã ad aures ſuperioris peruenerit, non quidem à maleuolis, & maledicis, ſed à prouidis, & honeſtis, nec ſemel tantum, ſed ſæpe quod clamor innuit, & diffamatio manifeſtat,* & inferius *vt iam clamor aſcendat, qui diutius ſine ſcandalo diſſimulari nõ poſſit,* ma-
3 xime † contra Prælatos, & miniſtros vt probat idem tex. ibi, *licet autem hoc ſit obſeruãdum in ſubditis, diligẽtius tamen eſt obſeruandum in Prælatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſaggittam, & qui non poſſunt omnibus complacere,*

cum

cum ex officio ſuo teneantur non ſolum
arguere, ſed etiam increpare, interdum
vero ſuſpendere, nonnunquam verò li-
gare, frequēter odio multorum incurrūt,
4 & idem† Sancti Patres prouidi ſtatue-
runt, vt accuſatio Prelatorum non fa-
cile admictatur, ne cōcuſſis columnijs
corruat ædificium, niſi diligens adhi-
beatur cauthela, per quam nō ſolum
falsè, ſed etiam malignę criminationi
ianua præcludatur, & confirmatur ex
doctrina *Prepoſit. in cap. de accuſatio-*
5 *ne nu.*48.11.*quæſt.*8. vbi ait quod† ad
inquiſitionem contra perſonam certā
non deuenitur, niſi aliquod pręambu-
lum pręcedat, ꝑ quod appareat verè,
vel præſumptiuè perſonam illam de-
lictum illud perpetraſſe, eiuſque ratio
6 eſt † vt iudicū malitia, & proteruitas
refrenetur, vel circuitus euitetur *l.* 2.
in fin. C. de cuſtod. reor. & ne inquiſiti
ſumptibus, ac etiam aſperitate car-
ceris ſic ex abrupto grauati reperian-
tur, & interī de illo delicto diffamenī,
id quod etiam innuere videntur *d. ca-*
pitul. Regni 6. *&* 81. *ſub Alfonſo Rege,*
vbi ne vaſſalli in litigijs, & quæſtioni-
bus à Procuratoribus fiſcalibus mo-
uendis indebitè vexētur ſtatutum eſt,
quod antequam quæſtio aliqua fiſca-
lis inchoeē, debeat Aduocatus fiſca-
lis bene, ac diligenter ſe informare per
ſcripturas, & teſtes vtrū fiſcus in hu-
iuſmodi quęſtione iuſtam cauſam fo-
ueat, & exinde cum Regia Maieſtate,
vel Dom. Prorege facta relatione, &
licentia obtenta, & non aliter debeant
inquiſitionē inchoare, & proſequi, ad
notat. per *Innoc. & alios ī d. cap. quali-*
ter, & quādo, quos ſequitur *Fel. in cap.*
cum clamor. de teſtib. Salic. in l. ea qui-
*dem de accuſat. Alfar. de iur. fiſc. glo.*17.
*num.*35. *Diaz. in pract. crimin. cano. c.*
7 5. vbi† ampliat in fiſcalibus ſupremo-
rum Tribunalium, eoque fortius cō-
8 tra magiſtratum, † & officialem parti-
cularem durante officio ſecūdum *Do-*
ctores relatos, & tradit poſt alios *Fa-*
*rinac. de Inquiſit. q.*9. *num.*1. *cum ſeqq.*
9 adeo quod † nec crederetur iudici aſ-
ſerenti Inquiſitionem famam præceſ-
ſiſſe, niſi de ea aliunde appareret per
teſtes ſuper fama receptos, & exami-
10 natos, in tātum quod † aliàs teneretur
ad damna, expenſas, & intereſſe offi-
cialibus inquiſitis, etiam ſi eos abſol-
uerit, ſecundum *Bald. in Rubr. de pæn.*
iudic. qui mal. iudic. in princ. & in l. ob-
ſeruare §. *proficiſci, q.* 26. *de offic. pro-*
*conſul. & legat. Roland. conſ.*3. *num.*13.
*Farinac. d. quæſt.*9. *num.*10. *verſ. am-*
plia nono.

11 Attamen † aliud dicendum erit in
generali Inquiſitione, quæ fieret con-
tra officiales ī viſitatione generali, vel
ſyndicatu, finito officio, quæ & gene-
raliter, & ſpecialiter etiam fama non
præcedente admicteretur, tam ex alijs
Regni *capitulis* 25. *ſub Rege Iacobo, &*
359. *ſub Alfonſo Rege,* quàm etiam de
iure communi *ad tex. ī d. l. ea quidem,*
C. de accuſat. vbi *Bald. & Salic. Bart. in*
l. Diuus Arianus ff. de cuſtod. & exhib.
*reor. Angel. in l. ſi vacantia num.*170. *C.*
de bon. vacant. vbi ait ita de conſuetu-
dine obſeruari, *Decen. in regul.* 298.
*num.*4. *Montal. in gloſ. l.*28. *tit.*1. *par.*7.
& poſt alios *Farinac. in d. quæſt.*9. *nu.*
16. *Cancer. Variar. reſolut. lib.*3. *cap.*12.
*num.*97. *cum ſeq. Bonadill. lib.*5. *Polit.*
*cap.*1. *num.*122. *Clar. in* §. *fin. quæſt.*6.
*num.*4. *& q.*50. *verſ. ſuas etiam,* maxi-
12 mè† quādo fit à Rege, vel eius delega-
to ſecundum eos, vbi adducūt rationē
13 eſſe † quia inquiſitio illa non ſufficeret
ad puniendum, neque ex ea ſequi poſ-
ſet condemnatio, niſi in caſu ibi per
eum poſito, & ideo nihil intereſt an
diffamatio præcedat, vel non præce-
14 dat, Iudex† enim (vt *Clar.* ait,) q̄ vult
aliquem ſyndicare, ſicuti dupp liciter
ſe mouet ad procedendum contra ip-
ſum, ita etiam duo remedia proponit,
quorum primū eſt ad beneficium pri-
uato-

uatorum, illos excitãdo per edictum,
quod conſueuit in principio ipſius vi-
ſitationis,& ſyndicatus publicari: al-
terum eſt ex officio, reuidendo libros,
& acta,ac condẽnationes,& ſi aliquid
reperiatur, in quo officiales, & magi-
ſtratus deliquiſſe videantur,citat eos,
libellum porrigit, litem conteſtando,
& ad alia acta deueniendo,de quibus
ſupra loquuti fuimus, & ſic ĩ vtroque
caſu, ſecundum *Clar.* quem ſequitur
*Farinac.in d.num.*16. impertinens eſ-
ſet requirere, quòd aliqua diffamatio
pręcederet,& in his terminis procedit
15 †*tex.in cap.*1.*de offic.ordinar.& l.con-
grùit, de offic.præſid.* & pariter in In-
quiſitione præparatoria idẽ determi-
nat *Foller.ĩ praxi criminal.canonic.tit.*
16 *de inquiſit.cap.6.num.7.&* 8.quod † ſi
eſſemus in Inquiſitione generali quò
ad delicta, ſed ſpeciali, quò ad perſo-
nas,quia proceditur contra iudicem,
& tunc pręcedere debet fama ex *ſupra*
deductis,maxime in Regno ſtantibus
capitulis, per quę diſponitur quod nõ
poſſit procedi ad inſtantiam fiſci, niſi
prius intentione fiſci fundata; & pro-
pterea non poteſt procedi per clamo-
rem,& famam,ſed per eam,per quam
induceretur ſemiplena probatio, per
*capit.*51.*&* 122.*ſub Rege Ferdinando*;
ideoq. opinio prædicta *Clar.in d.q.*6.
& 50.*& Farinac.in d.nu.*16. *cum alijs*
per eos citatis, nõ procedit in Regno,
ſed tex. *in d.capit.qualiter, & quando*,
cũ traditis per *Præpoſit. vbi ſupra*,qđ
17 †ſcilicet contra officialem non proce-
datur ad Inquiſitionẽ, niſi fama præ-
cedente, & ſic incipere non poteſt in-
quiſitio per modum inquiſitionis ge-
18 neralis,in qua†de iure communi ſecũ-
dum relatos *Doctores* lis conteſtatur,
pars citatur, & compilatur proceſſus,
& ſuper ea pariter proceditur ad con-
demnationem ſpecialem, ex quo ob-
ſtant *d.capitula Regni ſub Rege Alfon-
ſo, & Ferdinando*, prohibentia incoa-
ri quæſtionem,& proceſſum cõtra of-
ficiales,niſi prius ſit fiſci intentio fun-
data per teſtes, & ſcripturas ſemiple-
nè,vnde†modus procedendi cõtra of-
ficiales erit primo generalem inquiſi-
tionem faciendo, nõ cum litis conte-
ſtatione, partis citatione, & confe-
ctione proceſſus, ſed ſecũdum doctri-
nam *Bart. in d. l.congruit*, nempe per
inquiſitionem generalem præparato-
riã ad ſpecialẽ,vbi Viſitator, ſeu Syn-
dicator recipiat teſtes ad informandũ
ſine aliqua litis cõteſtatione, nec par-
tis citatione *ſecundum Præpoſit. in d.
capit.de accuſatione num.*54.*&* 55.*Do-
ctores noſtros Siculos in Annotat. dd.
Capitulorũ Regni,& Cum.in ſua pract.
capit.*6. nec cum alijs ſubſtantialibus
Iudicij, ex qua generali inquiſitione,
fiſci intentione inde fundata contra
aliquos officiales, contra eos tantum
ad inquiſitionem particularem, ſiue
ſpecialem deuenitur, & ſic ad inchoa-
tionem proceſſus, ſiue quæſtionis, &
hoc iure vtimur in Regno.

SVMMARIVM.

1 *Viſitator generalis poteſt de omnibus, & quibuſcumque delictis tam ad inſtantiam fiſci, quàm partis omnes officiales viſitare.*

2 *Viſitator generalis minime facere deberet adeo ſcrupuloſam inquiſitionem cõtra officiales, maxime de negligentia, & leui culpa, & num. 6. & aſſignatur ratio num.5.& 7.*

3 *Officiales de leui, & leuiſſima culpa ciuiliter tantum tenetur.*

4 *Officiales qui immunis à corruptione, & ſubornatione ſiue coemptione reperitur, cum magna gloria veluceſcit.*

8 *Officiales non niſi in quatuor caſibus ad inſtantiam fiſci per Syndicatores inquiruntur, & ibi enumerantur.*

9 *Officiales de omnibus delictis ad inſtantiam partis per Syndicatores inquiri poſ-*

poſſunt, & in quibus caſibus vide nu. 112. remiſſiue.

10 *Delicta omnia fere comprehēduntur ſub quatuor caſibus, in quibus fiſcus contra officiales agere poteſt.*

11 *Officialis quando crimen ſubornationis dicitur commiſiſſe, & nu. 26. & qua pœna puniatur, vide num. 12. 13. 15. 16. & 17. & ibi exempla referuntur.*

14 *Officialis an, & quando poſſit recipere eſculenta, & poculenta.*

18 *Officiales non debent accedere ad officia tamquam ad nūdinas, & mercatum.*

19 *Officialis premium onus officij eſſe videtur.*

20 *Officiales in recipiendis muneribus quid facere, & conſiderare debeant.*

21 *Officialis qui in iuſtitia adminiſtranda munera accipiebat, qualiter olim puniebatur.*

22 *Officialis quare non debeat munera accipere.*

23 *Aduocati, Procuratores, & ſimiles qui munera accipiunt ſub prætextu donādi Iudicibus ſunt infames.*

24 *Extorſio parum, aut nihil differt à ſubornatione, & eius appellatione continetur, & num. 25.*

26 *Subornatio in officiali quando locum habeat, & vide num. 11.*

27 *Extorſio in officiali quādo commiſſa dicatur, & nu. 52. 53. 55. 56. & 57.*

28 *Iudex an poſſit pecuniam mutuo recipere à litigantibus, & ſit puniendus, remiſſiue.*

29 *Concuſſio ab officiali quando commiſſa dicatur, & num. 33. & qua pœna puniatur, vide num. 32.*

30 *Officialis aliquid extorquendo præſumitur per vim habuiſſe, & ſic per cōcuſſionem.*

31 *Officialis non ſolum factis ſed etiā verbis dicitur metum inferre, declara vt ibidem.*

33 *Birroarij, & ſimiles miniſtri quādo dicantur concuſſionem committere.*

34 *Pœna concuſſionis licet diuerſa reperiatur, attamen vna per electionem alterius non tollitur, quod ſecus eſt in alijs delictis.*

35 *Officialis quādo dicatur committere barattariam, & num. 36.*

36 *Iudex quando dicatur committere crimen barattaria.*

37 *Extorſionis crimen nō cōſumatum, quādo comprehenſum dicatur ſub diſpoſitione Capitul. Regni, remiſſiue.*

38 *Officialis ex debitis, & geſtis ante officium, aliquid capere non poteſt durāte officio, niſi debita clarè pateāt, & de ratione num. 39.*

40 *Officiales debent ſuis eſſe contenti ſportulis, & ſalarijs, nec aliquid à partibus recipere, ſed gratis iuſtitiam adminiſtrare.*

41 *Crimen Barattaria, et extorſionis ſcientes reuelare tenētur, alias puniuntur vt principales, & ſponte reuelātes pœnā euadunt, & partem bonorum fiſco cōpetentiū acquirūt, n. 42. ampl. ibid.*

43 *Officiales debent, ſtante Capitul. Regni, ordinari in qualibet ciuitate ad denūtiandum extorſiones officialium, ſed hoc male ſeruatur.*

44 *Officiales illicitas extorſiones perpetrātes longe grauius furantur, quam publici latrones, qui cum periculo in cāpis rapiunt.*

45 *Barattaria in officiali qualiter puniatur, remiſſiue.*

Barattaria in officiali qualiter probetur, ſub num. 45. 46. 48. 49. & 50.

47 *Barattaria in officiali an per mediatorem aliqualiter probetur.*

50 *Barattaria probatur iuramento accuſatoris ſi officialis aufugeret, & quando pro tali fuga excuſatur vide num. 51. remiſſiuè.*

53 *Barattaria committitur per Iudicem ex promiſſione indemnitatis, quam recipit pro ſententia facienda.*

54 *Barattaria committitur, quando Iudex aliquid recipit pro expeditione cauſa.*

Barattaria ī quibus caſibus cōmittatur, ſub

ſub nu.54.remiſſiue & nu. 59.

58 *Officialis, qui ex natura officij tenetur referre Principi cauſam aliquam pro gratia obtinenda, illa obtenta, non poteſt à parte aliqd accipere, ſed illud tenetur reſtituere, & nume. 59. limit.60.*

61 *Princeps concedendo gratiam, an pro illa poſſit aliquid accipere, remiſſiue.*

62 *Officialis propter occupationem bonorũ, & rerũ Regij Patrimonij poteſt ad inſtantiam fiſci Syndicari.*

63 *Appellatione bonorum veniunt iura, & actiones.*

64 *Appellatione rerum comprehenduntur ea, quæ ſub appellatione bonorum cõtinentur.*

65 *Bona Regij Patrimonij, quæ ſint remiſſiue & nu.67.& 69.& 70. cum pluribus ſeqq.*

66 *Officialis occupans, & occultans bona ad Patrimonium Regale pertinentia qua pœna puniatur, & nu.70.& 71. cum plurib. ſeqq.*

67 *Officialis occupãs bona de Demanio Regis qualiter puniatur.*

68 *Conſtit. Regni, ab officialibus, & conſti. dignum credimus, qualiter inter ſe differant.*

69 *Pœna occultantis iura releuij, quæ ſit.*

70 *Officialis non exigens pœnam fiſco applicatam, & incurſam qualiter puniatur.*

71 *Officialis ſubtrahẽs pecuniã Regis, et Regij Patrimonij qualiter de iure cõmuni puniatur, ſed quid de iure Regni, vide nu.72.& 73.*

73 *Pœna capitis an de morte naturali intelligatur.*

74 *Officialis, qui per pecuniam publicam in rem ſuam conuertit qua pœna teneatur.*

75 *Officialis, qui pecuniam publicum in libris non ſcripſerit qualiter puniatur.*

76 *Officialis, qui pecuniam fiſcalem per aliquod tẽpus pœnes ſe retinuerit, & de ea commercium aliquod faciat qualiter ſit puniendus.*

77 *Dominum pecuniarum Regiarum, ipſius fiſci eſſe dicitur, licet illæ pœnes officiales conſeruentur.*

78 *Dominium pecuniarum exiſtentium pœnes argentarios, & nummularios, ſeu Bancherios cuius ſit.*

79 *Pecuniam publicam fuiſſe ſubtractam ab officiali ſcientes, vel auxilium præſtantes quæ pœna puniantur.*

80 *Officiales mutuans alicui pecuniam Regiam abſque licentia qualiter puniatur.*

81 *Officialis an propter neceſſitatem poſſit ſub vſuris alicui mutuare pecuniam publicam cum lucro Reipublicæ.*

83 *Pecunia publica non poteſt mutuo recipi, & quæ ſit pœna, num.83.& quid in officialibus reliquatoribus, vide num.84.*

85 *Officialis condemnatus pro mala adminiſtratione, an & quando detur actio, & remedium diuiſionis contra alios ſocios.*

86 *Officialis ſi permittat res, & bona Regij Patrimonij ex negligentia deperire, dicitur illa occupare, & quæ pœna teneatur, & qualiter probetur talis negligentia, ibidem.*

87 *Ratio in committendo, & ommittendo in delictis eadem eſſe dicitur.*

88 *Officialis exigens iura tractarum, & Gabellarum, quæ ad ſe non pertinent, dicitur occupare bona Regij Patrimonij, & nu.89.& 90.*

19 *Iuriſdictionem Regiam, vt occupans, & vſurpans dicitur occupare bona Regij Fiſci.*

92 *Iura incorporalia poſſunt occupari, quia in illis datur quaſi poſſeſſio, & n.93. 95.& 96.*

94 *Iuriſdictionis poſſeſſio per quos actus probetur.*

Furcarum erectio, vel Banni promulgatio, & ſimilia arguunt iuriſdictionis poſſeſſionem, ſub n.94.

97 *Iura incorporalia præſcribi poſſunt.*

98 *Præſcripsio non datur ſine poſſeſſione, vel quaſi.*

99 *Iuriſdictionem habere quis dicitur, ſi illa cohæres territorio, quod ab illo poſſideiur.*

Iuriſdictionem occupari dicitur, qui occupat territorium, cui illa cohæret, ſub num. 99.

100 *Pœna occupãtis Regiam iuriſdictionem, quæ ſit, remiſſiuè.*

Pœna occupantis Regiã iuriſdõnem habet etiam locum in occupante iuriſdictionem alicui à Rege conceſſam, ſub num. 100.

101 *Iuriſdictio ſuprema ſemper apud Regem permanet, licet alteri cõcedatur iuriſdictio, remiſſiuè & nu. 102.*

103 *Officiales excedentes limites ſuæ iuriſdictionis qualiter puniantur.*

104 *Iuriſdictio an dicatur vſurpata, ſi qs nullã habens iuriſdictionem, actũ iuriſdictionalem ad bonum finẽ faciat.*

105 *Officialis non ſolum dicitur occupare bona Regij Patrimonij ſi res, & pecuniã occupat, ſed etiam ſi cauſam ad fiſcum pertinentem occupauerit, puta delicta occultando, vel illa minus iuridice puniendo.*

106 *Officialis occupans bona vniuerſitatis põt ad inſtantiam fiſci proſequi & Syndicari. & qua pœna puniatur, vide nu. 107. & 108.*

Titulus, ff. ad leg. Iul. peculat. an procedat in occupantibus bona, & pecuniã vniuerſitatis, ſub nu. 108.

Et an officiales annonæ teneãtur de furto commiſſo ſub nu. 108. in fi.

106 *Officialis contrauenies Capitulis, Pragmaticis, Conſtitutionibus, ac ordinationibus Regni poteſt etiam ad inſtãtiam fiſci proſequi, & ſyndicari, ampl. nu. 110.*

111 *Officiales, & Magiſtratus omnes in ingreſſu officij iuramentum præſtare tenentur de obſeruãdo Capitula, & Leges Regni.*

ARGVMENTVM.

In quibus caſibus procedendum eſt contra Magiſtratus, & officiales in Viſitatione, ſeu Syndicatu.

CAPVT VIII.

IN iudicio Viſitationis † generalis, 1
quæ fit de mandato Regio contra magiſtratus, & officiales perpetuos, & alios Viſitari ſolitos, nulli dubium eſt, quod in omnibus, & quibuſcunque caſibus, in quibus magiſtratus ipſi deliquiſſe reperiantur, procedi poterit per Dominos Viſitatores, tam ad inſtantiam fiſci, quàm etiam ad inſtãtiam partis, & ſic de malè geſtis in officio, vt poſt *Ferdinand. Bonior.* dixit *Anto. de Ball. lib. 6. crim. q. 4.* vbi refert ita ſeruatũ in Regno tpe Viſitationis Marchionis Orio
2 lis, & aliorũ, q̃uis † contra huiuſmodi
Magiſtratus fieri nõ deberet ſcrupuloſa, & nimia inquiſitio, quæ dãnabilis eſt, ſecundũ *Caualc. de brach. reg. p. 5. n. 78. Bonad. lib. 5. polit. c. 1. n. 59. & 135.* maximè de negligentijs leuibus, ſecũdum *Bal. ĩ l. pacta nouiſſima, C. de pact. Catald. de ſyndic. in princ. verſ. vndecimo, Pariſ. de Put. de Synd. in princ. Azened. l. 10. lib. 3. tit. 7. num. 11. Ioan. Philip. Teſtay allega. 9. num. 201. cum ſeq. Grammat. conſil. 54.* vel pro omni culpa, ſed tantum pro lata dolo proxima, *Boſſ. de official. corrupt. nume. 26. Clar. in §. final. quæſt. 73. verſic. item Index, Bertazzol. conſ. 71. num. 3. & cõſil. 91. num. 4. Anton. de Ball. d. quæſtio. 4. nume. quarto, in fine.* vbi addit, quod

3 quod ciuiliter † tantum tenent de leui,
& leuiſſima culpa, *l. non ſimiliter, & l.*
magiſtratus, ff. de magiſtr. conueniend.
Menoch. poſt alios cōſ. 246. n. 61. & ſeq.
lib. 3. idque in honorem ſuorum ma-
giſtratuum, vt notat *Ioſeph Seſe in re-*
ſponſ. de ſynd. n. 5. poſt trac. de inhib. In-
ſtit. Arag. Bolług. in Spec. rub. 35. §. poſt
militares, n. 17. & ibi Add. D. Borel. qui
latè examinant. Vnde elegāter dixit
Ang. ab omnibus relatus in §. oportet, in
4 *Auth. vt iud. ſin. quoq. ſuffr.* quòd † qñ
iudex eſt immunis à corruptione, ſub-
ornatione, ſiue coemptione, reluce-
ſcit magna cum gloria, prout è cōtra
ſi in aliquam ex dictis deformitatibus
inciderit, eſſet magna eius pœna; iu-
5 ſtum enim † non eſt iudicem inquiſi-
tum ſubtilitatibus, vel volūtarijs quę-
relis, & calumniantium iniquitatibus
vexari, & torqueri, vt *ex Leoni. conſ.*
57. & alijs tradit *Rand. conſ. 49. nu. 139*
quia officia, & magiſtratus ob publi-
cam vtilitatem ſunt inſtituti, & per-
turbaretur inde bonum publicum,
auertendo iudices ipſos cura, & labo-
ribus accuſationis, & quærelæ, qui ex
hoc imbecilles redduntur, viribus ca-
rent, officium vileſcit, & ex tali impe-
dimento neſciunt, quid faciunt, vt no
tat *Canalı. de brach. Reg. p. 5. n. 2.* & ob
id *Bal. in l. quamuis ff. de cōdi. & demō-*
ſtr. & Puteus in d. tract. verſ. an ſi pote-
6 *ſtas, n. 23.* aiunt † iudices ſyndicandos
non eſſe, vel inquirendos ob culpas,
vel errores leues, qui facile, & abſque
malitia contingere poſſunt, idemque
tradit *Dulcett. in tract. de ſynd. nu. 17.*
7 dicens quod † dare locum, vt iudices
iniurientur, vel calumnientur, eſt prę-
rumpere iuſtitiæ neruum, & proſter-
nere authoritatem magiſtratuum,
viamque apetire, qua malitioſi ſuas
vires augeant, & audaciam, iuſtitiæq;
miniſtros timidos reddāt, cōtra quos
grauioribus pœnis procedendum eſ-
ſe ait Puteus *in verſ. per ſyndicatores.*

8 Et propterea † officiales non niſi de
quatuor caſibus in Regno Syndican-
dos eſſe, ad inſtātiam fiſci ſtatuit *Fer-*
dinandus Rex ſub Cap. 39. etiam nullo
comparente, & ſe quærelante, vel ac-
cuſante, ſubornationis ſcilicet, extor-
ſionis, occupationis bonorum, & rerū
Regij Patrimonij, & Vniuerſitatum,
prout & de generali cōſuetudine rece-
ptū eſſe tradit *Boſſ. de offi. corrup. n. 26.*
Clar. ī §. ſi. q. 43. ver. item index, Gram.
conſ. 54. nu. 11. & vbiq. ſeruari teſtatur
Rot. Lucen. dec. 1. nu. 50. & ſeq. Canalc.
de brach. reg. p. 5. n. 61. ſubdens, quod
ſtatuta iſtam recipere deberent inter-
9 pretationem, licet † ad inſtātiam par-
tium intereſſe habentium poſſit gene-
raliter in omnibus caſibus procedi.
Sed quaten⁹ pertinet ad hos quatuor
10 caſus explicandos, ſub quibus † ferè
omnes alij (qui contra iudices inſti-
tui poſſent) redducuntur, vt dixit *Ber-*
taz. cōſ. 167. lib. 1. aliqua pſtringam⁹.
11 Illud in primis ſciēdum erit, † quod
ſubornatio tunc verificatur, quando
officiales, ſeu magiſtratus ſubornati
aliquid faciūt, vel recipiendo iura vl-
tra pandectas à ſponte dantibus non
taxata per Magiſtrum notarium, vt
diſponitur per *pragmat. 2. §. 4. ſub tit.*
de offic. iud. M. R. C. & in pandecta iu-
rium ſub tit. de iur. data, verſ. item iu-
dices, qui aliquid, & in c. 36. ſub Rege
Martino, & c. 16. 20. & 89. ſub Alfon-
12 *ſo Rege*, vbi imponitur † pœna priua-
tionis officij, & tertiæ partis bonorum
cum perpetua infamia. Item prædicta
confirmantur per cap. 45. ſub Rege
13 Ioanne, vbi imponitur † pœna pri-
uationis officij, & de cætero efficiūtur
inhabiles ad officia Regia adminiſtrā-
da, *ex cap. 80. ſub Carolo Imperatore*,
de quo loquitur *Capibl. de Baron. prag.*
4. nu. 20. ſubdēs, quod hoc caſu pęna
eſſet cōcuſſionis, vt ibi per eum, *& Al-*
far. de iur. fiſc. glo. 20. §. 10. num. 454.
14 quamuis † tantum permittatur recipi

res victui neceſſarias per officialem, cui traditæ erunt, & eius familiam infra vnum diem conſumendas, vt decreuit, idem *Alfonſus Rex in d. cap. 20. 32. & 95.* & ante eum idem diſpoſuerat *Martinus Rex cap. 51. verſ. vndecimo, ſub tit. quod non recipiant xenia officiales*, prout & cõfirmatum extat per Regias *Pragmaticas 1. 2. & 3. ſub tit. ne official. muner. accip.* ſub pœnis ibi contentis. Idem pariter diſpoſitũ eſt per *Conſti. Regni, apud Iuſtitiarios*, per quam prohibet Imperator officiales munera recipere à litigantibus ſimpliciter, à non litigantibus verò omnia præter eſculenta, & poculẽta, *D. Tapp. lib. 2. iur. Regn. ſub tit. ne official. mune. accip. Mandel. conſ. 354. nu. 1. Canale. de brach. Reg. p. 5. n. 34. cum ſeq. Rand. late conſ. 50. Bertaz. conſ. 71. litera A. vol. 1.* quæ confirmantur de iure communi, ad tex. ĩ *Auth. principales, C. de iureiur. propt. calum. §. oportet, in verb. Lucium, Authen. de mandat. Princip. §. cogitatio Authent. vt iud. ſin. quoq. ſuffr. l. ſolet, ff. de offic. Proconſ. l. plebiſcito, ff. de offi. Præſid. cap. ſtatutum, §. inſuper, de reſcript. in 6. c. ab omni, de vit. & honeſt. cleric. vbi gloſ. verſ. omnis, & cap. & ſi quæſtiones de ſimon. vbi tex.* declarat, quæ munera faciant delinquere, cum ſimil. relatis per *Rondin. de ſynd. nu. 60. cum ſeqq. & D. Tapp. in loco citato*, addentẽ cõſuetudinem illius Regni circa hæc munuſcula, *Marc. Ant. Surg. de Neapol. illuſt. c. 17. Auil. in c. 1. Prat. verb. dadiuas, Rand. conſ. 49. num. 116.*
15 *& conſ. 50. nu. 427.* pœna † autem, quę de iute Codicis imponitur ĩ *l. 1. & vlt. ad l. Iul. repetund.* eſt in quadruplum: de iure autem ff. videtur impoſita pęna exilij, *l. lex Iulia, ff. eodem*; quod
16 † procedit etiã in iudicibus pedaneis, qui de iure communi ſi ſunt corrupti pecunia, ab officio ſubmouentur, & in exilium mittuntur, aut ad tempus relegantur *l. ſi quid aliquid la 2. §. iudices pedanei, ff. de pæn.* licet vt diximus in ſupradictis Regni *Capitulis, Conſtitutionibus, & Pragmaticis* ſanctionib⁹ particulares pœnæ ſtabilitæ ſint, ſed
17 olim per legem 12. tabularum Iudex, qui ob rem dicendam pecuniam accepiſſe conuictus erat, capite puniebat, idque exemplo cõprobat *Valer. Max. lib. 6. cap. 3.* vbi refert, quod Cambyſes in Siſamnem Iudicem corruptum ſeuerè animaduertit, *& Lamprid. in Seuer.* ait, quod Alexander Seuerus, ſi quem videbat iudicem furem, aut largitionibus corruptum, porrectum in eum digitum habebat, vt illi oculum
18 erueret, quandoquidem † ad Reipublicæ regimen accedendum non eſt tanquam ad nundinas, & mercatum, vt docet *Plutarc. in præcept. gerend. Reipubl. & Demoſte. in orat. de Reipubl. ordin.*
19 dicens, quod Magiſtratus præmium eſt onus, quod ſi aliquid vlterius appetit Tyrannus ſit, neq. quiſquam Reipublicæ bene vnquam conſulet, qui compendij ſui rationem hẽt. Et pro-
20 pterea † Iudex in huiuſmodi muneribus licitis, licet ſecundum *Vlpianum in d. l. ſolent*, nec in humanus eſſe debeat à nemine accipiẽs, nec viliſſimus paſſim, & auariſſimus omnia recipiẽs, attamen nec facilem ſe oſtendere permittitur ad accipiendum munera, ſed tempore, quo accipit excogitare quis mittat, ad quem finem, quãtumue ſit donum, ne facilitas recipiendi ipſum à recta adminiſtrãdi via ſemoueat; vn-
21 de † *Plato lib. 12. de legib. pœna mortis mulctandos eſſe* (ait) *qui munera in iudicando, aut alijs gubernationibus publi-*
22 *cis accipiunt*, eſt † enim hoc ſecundum *Ariſt. lib. 4. polit. cap. 7.* ciuibus periculoſum, ipſiq. Magiſtratui ignominioſum, adeo quod ex gratitudine munerũ quodãmodo paſſiones infingũtur in animo gratificandi, & animi paſſiones iuſtum videre faciunt iniuſtũ, falſum aſit, verũ; & multa alia, de

qui-

quibus apud ſcriptores legimus. Nec
23 ommittendum erit,†quod Aduocati,
Procuratores,& huiuſmodi ſimiles,q
munera à clientulis accipiunt ſub prę-
textu donādi iudicibus, etiam pro iu-
ſta ferenda ſententia infames reddun-
tur Bald. in l.1.C. de cupreſſ. lib.11. vbi
etiam Ang. qui per illū text. exclamat
ꝙ Aduocatos,& Procuratores hoc ꝑ-
mittētes,vñ ab his cauēdū erit,vt inqt
Rip. de remed. con. peſt. ī prin. Caualc. de
brach. reg. p.5. n.175. Batar. ad Clar. §.
fi. q.73. n.14. Menoc. de arbi. caſ.343. q
hos fumi venditores nuncuparunt.
24 Alius eſt caſus†extorſionis,qui pa-
rum,aut nihil differt à præcedente,cū
omnia ſint ſynonima, in tātum quod
25 †ſub verbo,extorſio, comprehenditur
26 etiam ſubornatio,quæ†(vt dixi)veri-
ficatur, quādo Iudex,vel officialis vel
per ſe vel per ſubmiſſas perſonas acci-
pit à ſponte ſoluente,vel aliquid prō-
mictente de quo proprie loquitur tex,
in Authen. ſed nouo iure C. de pæn. iud. q
mal. iud. l. omnes,& l. fin. C. ad leg. Iul.
repetund. l.1. ff. eod. Gramm. cōſ.35. Pa-
riſ. de Put. in verb. poteſtas, poſt princi-
27 pium, extorſio† vero dicitur quādo ab
eo petitur,& donatur,vel prommictit̄
pro aliquo faciendo, vel omictendo,
ſeu quando officialis aliquid petit,&
accipit, & donatur,aut eo petente ali-
quid recipitur à litigantibus, vel ſub
ſua iuriſdictione exiſtētibus per ſe,vel
per ſubmiſſas perſoñas,ad tex. in l. le-
ge Iulia, l. vel quo magis, l. eadem lege, et
l. lex Iulia, ff. ad l. Iul. repetund. l. fin. C.
eod. Decia. in tract. crimin. lib.8. cap.35.
num.6. cum ſeqq. Caball. reſolut. crim.
28 caſ.195. nu.1. & per totū. vbi†loquitur
de Iudice pecuniam mutuo à litigan-
tibus recipiente, Maſcard. concluſ.164.
29 num.1. & 5. idque fortius†procedit ꝑ
vim exigēdo, quæ propriè dicitur cō-
cuſſio,ad tex. in l.1. in verb. rapuerit C.
ad l. Iul. repetund. vbi Fulgoſ. & Bald.
in l. iubemus, in prin. & ibi Odoffred. C.
eod. l.1. ff. de concuſſio. Gramm. conſ.51.
30 vbi ait quod†officialis habet præſum-
ptionem contra ſe, quod ſcilicet con-
cuſſerit, ideſt terrorem incuſſerit Bald.
in l. nouiſſimè in fi. ff. quod cum falſ. tu-
to. Pariſ. de Put. de Syndica. in ver. Iu-
dices ſindicantur cap.7. Gram. d. cōſ.51.
31 nu.12. addēs,quod non ſolum†facta,
ſed etiam dicta magiſtratus mætū in-
ferunt, dum tamen per barattariam
extorſerit ſecundum Bald. in d. l.1. Ca-
ſtrenſ. in d. l. lex Iulia, §. hodie num.3.
verſ. item differt hic titulus ff. ad l. Iul.
repetund. & de hac concuſſione loqui
videtur Conſtit. Regni, incip. eos tātum,
vbi Afflict. in fin. Decian. lib.8. cap.35.
Ioa. Philip. Teſtay Alleg.9. num.102. cū
ſeq. Menoch. de arbitr. ca.342. eoq. per-
32 tinet, quod † pro huiuſmodi crimine
ſecundum d. cōſtit. eos tātum, efficiunt̄
inhabiles de cætero ad officia, vt dixit
Afflict. ibidem num.6. & 7. & in cōſtit.
Magiſter Iuſtitiarius nu.2. verſ. ſecun-
33 do quaro,& ſic† poſſunt etiā delinque-
re birroarij,vel alij miniſtri, qui ex eo
quod dicunt habere mandatū capien-
di,vel aliquid inferēdi, perſonam ali-
quam capiunt, ad id mandatum non
habentes, cōcuſſionem commictunt,
Amod. de ſyndicat. num.104. Decian.
34 d. l.8. capit.35. num.24. adeo quod† in
extorſione, quæ ſapit cōcuſſionem, de
pluribus pænis, quæ imponuntur ſe-
cūdum diſpoſitionem diuerſorum iu-
rium non tollitur vna per electionem
aliarum, quod ſecus eſt regulariter in
alijs delictis, Boſſ. in tit. de official. pe-
cun. corrupt. num.7. in fin.
35 Alia†dicitur extorſio, quam Doct.
vocant barattariam, vt quādo diſtra-
hitur iuſtitia pecunia, ſeu officium ſuū
cum pecunia permutatur vt probari
videtur per text. in l.2. §. ſed ſi dedi, iū-
cta gloſ. ī verb. hodie, circa fin. ff. de con-
dict. ob turp. cauſ. Angel. de ſyndicat. nu.
4. Amod. ī ſimil. tract. nu.103. & 163.
Pariſ. de Put. ibidem, ī verb. barattaria,
num.

num.7. & 8. Canalc.de Brach.Reg.p.5. nu.66.Carpan. ſuper ſtat. Mediol.c.41.
36 & ſic † barattariam commictit Iudex
etiã ſi aliquid accipiat datũ, vel pro-
miſſum, vt ſententiam iuſtã proferat,
Menoch.de Arbitr.iudic. caſ.342.num. 18.cum ſeqq. Decia.d.l.8.capit.35.nu. 3.Capibl.de Baro.pragm.4.nu.17. Boſſ. vbi ſupra num. 1. Paſcet. conſ.81.cum pluribus alijs relatis per Maſcard. lib.1. concl.164. cum ſeqq. qui latiſſimè ma-
teriam explicant, & eſt prouiſum per
conſtit. Regni incip. Iudex ſi acceptat,
vbi etiam *Afflict.*& eleganter diſcutit
Ioa.Philip.Teſtay d. alleg.9.num.111.
37 *cum ſeq.* vbi ponit † quando delictum
extorſionis non cõſumatum compre-
hendi poſſit ſub diſpoſitione *d. capit.*
Regni, de quo pariter loquutus eſt *Ba-*
iard.ad Clar.in §.fi.q.73.num.22.poſt
38 *Boer. deciſ.153. & alios per eum rela-*
tos. In tantum quod † nec poteſt of-
ficialis ex debitis, & geſtis ante officiũ
aliquid capere durante officio, niſi de-
bita clarè pateant, *Archid. cap.per te-*
ſtes 11.quaſt.3.Pariſ.de Put.ĩ verb. of-
ficiales nõ poſſunt, verſ.cõtrahere, Boſſ.
vbi ſupra num.4. Purpurat.cõſ.369.nu.
44.lib.1.Maſcard.d.cõcluſ.164.nu.16.
vbi refert ita Mediolani iudicatum, &
ſequitur *Anton.de Ball. lib.6. quaſt.4.*
39 *num.8.* ſubdens rationem eſſe, † quia
ſemper præſumitur datum contem-
platione officij ob vicinitatem actus,
Bal.in l.quiſquis, C.de reb. credit.Cra-
uett.con.100.n.8.& 153.nu.9. debent
40 enim ſuo contenti eſſe ſtipendio, vel
ſportulis legitimè competentibus, &
priuatis iuſtitiam gratis miniſtrare,
l.eadem, §.lex Iulia, ff.ad leg. Iul. repe-
tun.Boſſ.de offi. corrupt. nu.1. Et pro-
41 pterea † in hoc crimine barattariæ, &
extorſionis ſcientes reuelare tenentur
ſuperioribus, aliàs puniuntur pęna eiſ
dem officialibus impoſita, *Par.de Put.*
in verb.Syndicatus officialium quid ſit,
verſ.Iudices, cap.2.Caron. Rit. Neapol.
4.nu.1.per tex.in §.neceſſitatem, verſic.
ſed etiam, in Authẽt.vt iudic.ſin.quoq.
ſuffra. cum ſimilib.traditis per *Decia.*
d.lib.8.cap.40. maxime ſi ſcientes ſint
officiales, vt eſt prouisũ ĩ Regno Nea-
pol.per *d.Rit.4.ubi Caronſt.Pariſ. de*
Put.de Synd. in verb. Syndicantur, quẽ
refert, & ſequitur *Baiard.in loco citato,*
42 *nume.24.* quamuis † ex ſupra relatis
cap. Regni ſub Alfonſo Rege ſponte re-
uelantes nedum pœnam euadunt, ſed
&t partem bonorum fiſco cõpetẽtium
acquirunt, eoq. ortum habuit diſpo-
ſitio *Fiderici Regis in cap.45.* licet ma-
43 le ſeruata, dum voluit, quod † in Re-
gno debeant ordinari tres probi viri
legales in qualibet Ciuitate, & Terra
ad denunciandum extorſiones illici-
44 tas officialium, † qui longè grauius er-
rant, quàm publici latrones, cum hij
eorum periculo in campis rapiunt; il-
li autem, qui ex iuramento tenent nõ
furari, immo aliena furta punire, cal-
cato iuramẽto ſubditos ſpoliãt, quos
vindicare tenentur, & legis authorita-
te, ſeu fauore grauant, vt notabiliter
tradit *Luc.de Penn.in l. Iudices, num.*
18. C. de dignit. vbi & alia ſubdit in
propoſito.

45 Qualiter † autẽ probetur, & punia-
tur barattaria ponit *Maſcard. d. concl.*
164.165.& 166.Clar.ĩ §. fi.quaſt.73.
verſ.iudex committẽs Menoch.caſ.342.
& 343.Catald.de ſyndicat. quaſt.66.
Capibl.de Baron.pragm.4.num.18.cum
ſeq. Raudenſ.cõſ.49.num.25.cum plur.
ſequ. Carpan. ſuper Statut. Mediol.cap.
40.Caualcan.de brach.Reg.par.5.num.
107.cum ſequ. Seſe in reſpon. Syndica.
poſt tract.de inhibit. num.42. Bonadill.
lib.5. Polit.cap.1. num.201.& nu.208.
vbi ponit quid in officiali malæ famę,
& in ſpetie criminis barattariæ *n.220.*
Decian.tractat. crim.lib.8.cap.38.Ioa.
Philip.Teſtay Alleg.7.nu.30.cum ſeq.

Sed in Regno habemus regiã *prag-*
maticam 3. ſub tit. ne official. muner.

accip.

46 *accip.* per quam † tres teſtes ſingulares
bonæ vitæ,famę,& opinionis plenam
faciunt probationem,eoq. magis qñ
eſſent multi, qui dicũt qđ recipiebat,
vt ex quodam cap. Regni Neapolita-
ni, docuit *Put. in verb. probatio, Bea-*
tus in add. ad Afflict. in conſtitut. corru-
ptelæ, nouiſſime *Ioſeph Seſe dec. Ara-*
go. 214.*par.* 2.*& D. de Pont. dec.* 16.vbi
47 *nu.* 25. quærit† de fide, & inditio, qđ
facit dictum mediatoris de quo per
Azeued. l. 10.*num.* 20.*tit.* 7.*lib.* 3.*Ioan.*
Philip. Teſtay d. allegat. 7.*num.* 26.*Ma-*
ſcard. cõcluſ. 1137.eoq. pertinet quod
48 iſta qualitas per fiſcum, vel partem eſt
in ſpetie articulanda, & probanda in
teſtibus contra Iudices *Ang. in l.* 2. §.
diem ff. quemadm. teſtam. aperian. Anē-
da. de exequen. mandat. cap. 2.*num.* 21.
verſ. quarto ex eiſdē, Seſe de Inhib. inſt.
arag. cap. 1. §. 3.*num.* 33.*&* 34.*& in re-*
ſpon. ſyndic. num. 43.*Garſi. de expenſ. c.*
9.*num.* 14.*Rand. conſ.* 49.*num.* 37.*Bo-*
nadill. lib. 5.*polit. cap.* 1.*num.* 224. nec
præſtari poterit iuramētum ſuppleto-
rium vt notat. *Iaſ. in l. admonendi nu.*
282.*ff. de iur. iura. Azeued. d. l.* 10.*nu.*
21.*Rand. d. conſ.* 49.*num.* 73.*Bonadill.*
lib. 5.*Polit. cap.* 1.*num.* 118.138.*&* 201.
49 *& ſequ.* accedente † maximè bona fa-
ma, ſecundum eumdem *Put. in verb.*
50 *teſtis, verſ. fui ſemel*; eoque fortius prę
dicta procederent ſi officialis aufuge-
rit, quo in caſu iuramento accuſatoris
barattaria probaretur *Homod. de ſyn-*
dicat. num. 187.*verſ. ſed pone Put. in*
verb. fuga officialis capit. 2.*num.* 1.*Bo-*
nadill. lib. 5.*polit. cap.* 1.*num.* 117.*Aui-*
les in cap. 1.*Prætor. verb. dadiuas nu.* 17.
& pro cõfeſſo haberetur *Azeued. l.* 23.
num. 9.*lib.* 3.*recop. Canal. de brach. Reg.*
par. 5.*num.* 71. licet per capturam pur-
garetur ſecundum eos, *Bonad. vbi ſu-*
pra, & nu. 119. vbi ēt ponit † cauſas, ex
51 quibus officialis excuſetur profuga.
Poſtremo id adnotandũ erit, quòd
52 hoc † crimē extorſionis punitur etiam
ex prõmiſſione facta, licet aliquid da-
tum non fuerit, ſi tamen iudex huiuſ-
modi promiſſioni annuerit per text.
in Regno in conſtit. Capitaneorum, vbi
Afflict. num. 31.*& in conſtit. corrupte-*
læ, num. 5.*Homod. de ſyndicat. nu.* 166.
Menoch. d. caſ. 342.*num.* 28.*&* 29.*Ma-*
ſcard. concluſ. 164.*num.* 8.
53 Idque procedit † etiam in promiſ-
ſione indemnitatis, quam officialis re-
cipiendo pro ferēda ſententia incide-
ret in barattariã, vt diſtinguendo tra-
dit *Bart. in l. ſi quis vxori, §. ſi fugiti-*
uus, ff. de furt. quem declarat Roman. in
l. 1.*nume.* 8.*ff. de condict. ob turp. cauſ.*
Pariſ. de Put. in verb. corruptio, capit. 3.
colu. 1.*Decian. in tractat. crimin. lib.* 8.
capit. 35.*num.* 12.
54 Barattaria † etiam commictitur qñ
iudici aliquid datur, vt celeriter cau-
ſam expediat, & iuſtitiam celeriter ad
miniſtret, *Catald. de ſyndicat. quaſ.* 98.
Boer. deciſ. 253.*num.* 2.*& poſt eum Me-*
noch. de Arbitr. iud. dict. caſu 342.*nu.*
26. vbi ponit plures alios caſus, in qui
bus barattaria commictitur. Sed illud
ommictendum nõ erit ad intellectum
55 ſtatuti noſtri, quòd † ſub hoc verbo ex-
torſionis comprenditur etiam vt poſ-
ſit officialis ſyndicari de omnibus in-
iuſtis ſententijs, quarũ vigore aliquid
iniuſtè exactum eſt, licet de his ſim-
pliciter non teneretur vt dixit *Bertaz.*
cõſ. 90.*num.* 1.*vol.* 1. quandoquidem
56 exactio, † quæ fit ab inuito, extorſio
appellatur, quantumcunque iuſtitia
ſuadente, vt docet *Catald. de ſyndicat.*
quaſt. 14.*& quaſt.* 149. qui allegat *tex.*
in l. ſi ſeruo, in verb. extorquere ff. de ha-
red. inſtituend. & ibi Angel. Imol. &
Aret. in l. ſi mora ff. ſolut. matrim. Pa-
riſ. de Put. de ſyndicat. in verb. electio
officialium Bonadill. lib. 5.*Polit. cap.* 3.
num. 29. licet idem *Imol. in d. l. ſi ſeruo*
de dicto Angel. aliquantulum dubitet,
dicens, quòd † pactum loqui videtur
57 de extorſionibus factis ab officialibus
ad

ad ſui commodum, & nõ videtur qđ comprehẽdãtur extorſiones factæ ad alienum commodum ex iniuſtis ſententijs, niſi forte vbi appareret, quod ſcienter, & doloſè fuiſſent latæ ſentẽtiæ, vt tradit idem *Aret. in d. l. ſi mora*, de quo vide pariter *Fulgoſ. num. 11. & Rom. num. 40.* ibidem, *Rõdinell. de ſyndi. nu. 277. Caual. de brach. Reg. par. 5. num. 53. & 54. latè Rand. d. conſ. 49. num. 82. cum ſeq.*

58 Sed † an officialis, qui tenetur ex natura officij referre Principi cauſam aliquam pro gratia obtinenda, maximè ex commiſſione Principis, poſſit aliquid accipere à Reo gratiam petente? dicas qđ nõ, quia tenetur gratis præbere officium ſuum petentibus, & ob id recipiendo cogitur acceptum reſtituere, ſecundum *Bart. in l. iuriſgentiũ, §. ſi ob maleficiũ, ff. de pact.* vbi ait, qđ
59 † pecuniam recipiendo pro eo, quod gratis tenetur facere, dicitur turpitudo ex parte dantis, & tenetur reſtituere, ad text. *in l. pen. & fin. ff. de cõdict. ob turp. cauſ.* & magis in ſpecie *tex. ĩ l. fi.* ibi, *pro aliquo preſtito beneficio tempore adminiſtrationis C. ad leg. Iul. repetund. Natt. conſ. 76. in princ.* & propterea in crimen barattariç incidiſſe di-
60 citur, licet † aliud ſit quando ipſe impetraſſet gratiam à Principe, quo in caſu poſſet à partibus pecuniam accipere *Rand. cõſ. 50. nu. 593. & 629.* vel
61 in † Principe vt dixi *ſupra lib. 3. cap. 7. num. 53.*

62 Tertius caſus, † in quo poteſt officialis ad inſtantiam fiſci ſyndicari ex diſpoſitione *dict. capit. 39. Ferdinandi Regis*, eſt occupationis bonorum, & rerum Regij Patrimonij, & ſic Iu-
63 rium, & actionum, † quç bonorum appellatione veniunt, vt de cõmuni tradit *Don Frãciſ. Alfar. Luſitan. ĩ tract. de iur. fiſci glo. 20. ĩ princ. num. 5. & 6. & §. 3. num. 38. Pinell. ĩ Rubr. C. de bon. matern. num. 1. 2. & ſeq.* ſubdens *ibi*
64 *nu. 4.* quod † rerum appellatione comprehendantur etiã ea, quæ ſub appellatione bonorum cõtinentur, per *tex. in l. rei appellatione ff. de verb. ſignific.* vbi etiam pluribus modis ampliat.

65 Quæ † autem ſint bona, & res patrimoniales, dixi *ſupra lib. 3. capit. 10. per totum*, & ponit *Pariſ. de Put. in tract. de ſyndicat. in verb. iudices cap. 3. D. Frãc. Alfar. latiſſimè ĩ tract. de iur. fiſc. gloſ. 20. Io. Anto. de Nigr. c. Regn. Neapol. 9.*

66 Officialis igitur † occupans, & occultans bona ad patrimonium regale pertinẽtia, de iure communi punitur pæna deportationis, & publicationis bonorum, ad text. *ĩ l. vnic. C. de ijs qui ſe defer. lib. 10.* De iure autem *Cõſtitu. Regni, incip. ab officialibus*, pæna eſt in caſu prædicto ad rei reſtitutionem, & ad quadruplum fructuum a die ſcientiæ, vbi etiam *Afflict. ibidem, & nu. 5. & 6. Fab. de Mõteleon. ĩ prax. criminal. par. 5. num. 61. fol. mihi 431.* Idem eſt
67 in † bonis de Demanio Regis, *vt ĩ conſtitut. dignum eredimus, vbi Afflict. nu.*
68 *12.* q. refert † differentiã inter has duas
69 *cõſtitutiones*; ſic etiam † occultans iura releuij punitur in Regno per *cap. 4.*
70 *Regis Petri*, & † non exigens pænam fiſco applicatam, & incurſam, tenetur de proprio tantumdem fiſco ſoluere, *Afflict. in conſtitut. ſi quis in poſterum, num. 53. verſ. quicquid gratioſè, & in cõſtitu. cultus iuſtitiæ, in fine:* quinimo amittunt totum ſalarium etiam præteriti temporis vt fuiſſe iudicatum teſtatur *Ioſeph Seſe dec. Aragon. 174. nu. 4.* & declarat *Honde. conſ. 82. nu. 8. cum ſeq. vol. 2.*

71 Et quamuis † officialis ſubtrahens pecuniam Regis, & Regij Patrimonij de iure communi puniatur pęna legis Iuliæ peculatus, q̃ eſt deportationis, ad tex. *in l. 3. & l. hac lege ff. ad leg. Iul. peculat. l. 1. & ibi gl. C. de crimin. pecul.* quæ loquitur in officiali, & in Cõſtit. Regni Officiales Reipublicę vbi *Affl.*

in

in prin. quidquid ibi dixerit *glo.* intel-
73 ligens † de pœna mortis, de quo videndus eſt *Farinac. de pæn. q. 19. nu. 4. cum ſeq. Rondin. de ſindic. n. 30. Decia. lib. 8. tract. crim. c. 30. n. 6. & latè Farinac. q. 171. n. 14. & per totam, Ioan. Philip. Teſtay alleg. 7. num. 64. Menoch. de*
73 *arbit. caſ.* 586. attamen † per particulares Pragmatic. puniuntur ad pœnã nunupli, *ſub tit. de official. pecu. et Reg.*
74 *Theſaur.* ſic officialis, † qui pecuniam publicam in rem ſuam vertit, pœna peculatus punitur, *l. 1. C. de crim. peculat.* vbi *Odoffr. Salyc. & alij*, diſtinguunt *l. fin. C. de his, qui ex publ. colla. lib. 10. & tex. in l. fin. C. de his, qui ex publ. ratio. vbi Doct.* & præcipuè *Bart. & Ioan. de Plat.* qui hoc notant cõtra cõſeruatores monetæ, qui pecuniam cõmunis deputatam ad ſolutionem ſalariorum *Doct.* in alios vſus cõuertũt, & in ſpeciè *Io. de Plat.* hoc notat cõtra officiales exigentes Regiam pecuniã, & poſt *Odoffred. Rebuff. & alios* docet *D. de Pont. d. dec. 7. nu. 18. cum ſeq. Io. Phil. Teſtay d. alleg. 7. nu. 67. & n. 68.*
75 vel † ſi pecuniam publicã in libris non ſcripſerint *Rip. de peſt. tit. de remed. ad conſerua. nu.* 8. & poſt alios eleganter tradit *Marius Giurba* poſt hæc ſcripta viſus *in eruditiſſima Conſiſtorij dec.* 88. *nu. 6. D. Tap. ſup prag. 46. de offi. procu.*
76 *Caſa.* ſubdẽs ita practicatũ; vel ſi pecuniã fiſcalẽ per aliquod tẽpus pœnes ſe retineant, & de ea commercium aliquod faciant, quia extraordinariè puniuntur, *l. Diui, C. de ſuſcept. & arcar. lib. 10. l. 2. C. de diſcuſſor. lib. 11. Affl. in d. conſti. officiales Reipublica, nu. 3. Caualc. dec. 37. nu. 10. par. 5. D. de Pont.*
77 *d. dec. 7. nu. 20. & 21.* vbi ait, † quod in hoc caſu fiſco Regio dominiũ pecuniarum acquiritur, cuius nomine ex obligatione ſui officij exigit, quidquid
78 fit in argentarijs, & nummularijs *Bal. & Salyc. in Auth. libellum, C. de litis cõteſt. Io. Fab. in §. item lex Iul. peculatus Inſt. de publ. iud. Rui. conſil. 143. lib. 5. Dec. conſ. 6. nu. 2. Alexan. conſ. 33. lib. 5. Menoc. de arbit. d. caſ. 586. Caball. reſolut. crim. caſ. 99.*

79 Eadem pœna † pariter puniũtur illi, quorum miniſterio vtitur officialis ad ſubtrahendam publicam pecuniã, & qui poſt ſubtractam ſcientes ſuſcipiunt. *l. prima, C. de crim. peculat. l. ſacrilegij, §. fi. vbi Bart. & Alber. ff. eo. &* ſecundum eos puniri poſſunt tamquã fures manifeſti, vt tradunt *Bal. Caſtr. & Salyc. in d. l. ſacrilegij, §. fi.* cum ſimilib. traditis *per Decia. in tract. crim.*
80 *lib. 8. cap. 28. nu. 7.* Sic † etiam ſi pecuniam Regij Fiſci officiales mutuarent alicui perſonæ ſine licentia Regis debent decapitari, & ille, qui recipit deportatur, eiuſque bona omnia publicantur *l. fi. vbi gl. C. de his, qui ex publ. rat. & l. 1. & fin. C. de his, qui ex collat. publ. & vbique Bar. lib. 10. l. fi. C. de collat. fund. lib. 11. vbi Ang. Affl. in conſti. officiales Reipublica, nu. 2. verſic. & dico nono, Raud. conſ. 50. n. 467. Caualc. dec. 37. nu. 2. p. 5. Alfar. de iur. fiſc. gl. 34. §. 3. nu. 101. & ſeq.* vbi ponit quãdo officiales poſſint inſtante neceſſitate mutuo accipere, *Greg. Lopez. in l. 3. tit. 1. p. 5. gl. 3. Decian. d. lib. 8. c. 28. & c. 31. n. 9. D. de Pont. dec. 7. nu. 18. & 23.* vbi poſt *Odoffred.* reddit rationem quantam rigidæ pœnę in huiuſmodi caſu contra officiales pecuniarios imponã-
81 tur, quamuis † ad lucrum Reipublicæ poſſit officialis ſub vſuris pecuniã mutuare propter aliquam neceſſitatem, ad tex. *in l. 1. C. de auri publ. proſeq. lib. 10. Caball. reſol. crim. caſ. 294. nu. 430.*
82 & in eo, qui † recipit mutuo pecuniam Ciuitatis, tradit *Vſembec. conſ. 53.*
83 *vol. 2.* qui autem receperit † pecuniam mutuo ab exactoribus tabularijs archarijs puniuntur pęna quadrupli, *l. 1. C. de his ex publ. rat. lib. 10. Alfar. vbi ſupra nu. 105. Decia. d. l. 8. c. 28.* vbi plura huiuſmodi in materia cumulat, ſic

84 etiam † officiales reliquatores, qui etiā
tenēnt ad vſuras, ad tex. *ī l. q nominib⁹,*
§. 1. vbi gl. ff. de adminiſtr. tut. Decia. d.
lib. 8. c. 31. & D. de Pōt. dec. 7. n. 1. & dec.
85 10. vbi ponit, † quando officiali pro
mala adminiſtratione cōdemnato de-
ter actio, & remedium diuiſionis, ad
tex. *in l. ſi multi, ff. de publica. vbi Doct.*
Pariſ. de Put. de Synd. in c. incip. plures
officiales, Alfar. de iur. fiſc. glo. 17. n. 55.
86 Quinimo † occupare dicitur officialis
bona & res Regij Patrimonij, ſi ea per
miſerit deperire, & conſequenter de
ſuo, fiſco Regis extimationem reſarci-
re ob eius negligentiam per *tex. in con-*
ſtit. Regni officiales qui, vbi latè *Afflic.*
ponit quomodo probetur huiuſmodi
negligentia, quamuis delictum ſit in
ommittendo, ad not. per *Bart. & alios*
in d. l. ſi mora, ff. ſolut. matri. Dec. conſ.
87 178. cum † eadem ſit ratio in commit-
tendo, quæ in ommittendo, ad tex. *in*
l. pen. C. de canon. largit. lib. 10. & facit
conſil. Angel. 72. cum alijs traditis per
Affl. in d. conſtitut. officiales qui, Bona-
dil. lib. 5. polit. cap. 3. num. 47. & cap. 4.
per totum.
88 Poteſt † etiam de iure Capitulorum
Regni officialis dici occupator rerum,
& bonorum Regij Patrimonij, ſi exe-
gerit iura tractarum, & exituræ extra
Regnū, qn̄ ad eius officium id nō ſpe-
89 ctaret, *ex c. 13. Regis Martini,* idem † de
gabellis Regiȩ Secretiæ, quȩ de Regio
Patrimonio dicuntur *per c. 33. ſub eo-*
90 *dem Rege Martino;* Idem pariter de ſa-
linis maris, littoribus, iuribus ligna-
minū, aratorum, foreſtȩ, aliorumq. iu-
rium, de quibus per *cap. 34. ſub Rege*
Martino, & 491. ſub Rege Alfonſo. Idē
91 dicēdum † eſt de occupante, ſeu vt cō-
muniter dicitur, de vſurpante regiam
iuriſdictionem, ſecundum *Bald. Alex.*
& alios in l. 1. ī fine ff. de iuriſdict. omn.
92 *iud. Gram. dec. 46.* & † licet ſint iura in-
corporalia, q̄ nec videri nec tāgi poſ-
ſunt per tex. *ī l. q rē §. nec vtimur ff. de*
furt. Speculat. in titul. de cauſ. poſſ. &
propr. §. ſequitur videre num. 15. verſ.
ſed iuriſdictio, Bald. in l. ab Anaſtaſio
nu. 5. C. mandat. attamē occupari poſ-
ſunt vt in ſpetie notat. *Anton. de Ball.*
quaſt. crim. lib. 6. quaſt. 5. nu. 8. eo quia
93 & † in ea datur quaſi poſſeſſio, & pro-
94 batur † per plures actus poſſeſſionis de
notantes poſſeſſionem ipſam iuriſdi-
ctionis, ſcilicet per erectionem furca-
rum, *Rip. in capit. 1. nu. 63. de cauſ. poſſ.*
& propr. Idem p̄ actum pronuntian-
di, *Innocen. in capit. literas, de reſtitut.*
ſpoliat. gloſ. Angel. Florian. & Imol. in
l. ſeruitus, ff. de ſeruit. vrban. præd. & in
l. ſi quis diurno ff. ſi ſerui. vindic. Idem
per bāna facta per poſſeſſores Caſtri,
& quando exercetur actus iuriſdictio-
nalis, *l. Imperium cum ibi notatis, ff. de*
iuriſdict. omn. iudic. Innoc. in capit. li-
cet cauſam de probat. Idem per vnum
actum, vel duos iuriſdictionales, *Flo-*
rian. in l. arboribus §. idem, & §. vſu-
fructuarius ff. de vſufruct. Afflict. in
conſtitut. duram, & diram, Pariſ. de
Put. de ſyndicat. in verb. iuriſdictio,
95 *capit. 1.* ſi ergo † datur poſſeſſio ex exer-
citio actus iuriſdictionalis, ergo datur
occupatio *Bald. in l. pen. num. 15. verſ.*
occupare, C. de condict. inſert. nec ob-
ſtant *Bald. & Speculat. in locis citatis,*
96 nam, & ſi vera ſit quod † incorporalia
propriè poſſideri minimè poſſunt, at-
tamen, ex quo quaſi poſſidentur, da-
tur occupatio quaſi poſſeſſionis, ſicut
97 etiam reſpectu quaſi poſſeſſionis da-
tur præſcriptio, *Bart. in conſ. 1. incip.*
quaritur vtrum iuriſdictio, Innoc. in
capit. dilectus, de capell. monach. Flo-
rian. in l. ſi ſit conſtituta, ff. quemad.
98 *ſeruit. ammict.* & pręſcriptio † non da-
tur ſine poſſeſſione, vel quaſi, quan-
99 doque autē iuriſdictio † coheret terri-
torio, & reſpectu poſſeſſionis territo-
rij dicitur quis habere iuriſdictionē,
& propterea occupans territorium,
dicit̄ occupare iuriſdictionē ad not.
per

per *Bal. in c. ad hoc, de Allod. & in tit. de*
pac. iuram. firm. nu. 4.

De pœna autem occupantium Re-
giam iuriſdictionem vide *Aud. & Af-*
flict. in conſtitut. duram, & duram nu-
mer. 3. cum ſequentib. Capell. Tholoſa.
quæſtio. 401. Capic. deciſio. 130. nume.
21. Pariſ. conſil. 124. volum. quarto, Fa-
rinac. de crim. laſ. maieſtat. q. 104. num.
1. cum ſeq. Menoc. de arbit. iud. caſ. 320.
vbi ponit quinque caſus, & ſecũdum
vnumquemq. affert diuerſam Pœnã,
quod procedit nedum in occupante
iuriſdictionem pœnes Regem exiſtẽ-
tẽ, ſed etiam in occupante iuriſdictio-
nem per Regẽ alteri cõceſſam, ad no-
tat. per *Affl. in cõſt. ea q̃ ad decus, & in*
cõſt. cũ ſatis, n. 7. cum ſeqq. cum ſem p
101 † pęnes Regem remaneat ſuprema iu-
riſdictio, vt aliàs diximus *ſup. lib. 3.*
c. 2. n. 19. cum ſeqq. & conſequẽter ſub
huiuſmodi Regni Capitulis contine-
102 bitur, ſicut † & comprehenſi dicuntur
officiales eorum iuriſdictionem am-
pliantes, & limites excedentes, ad no-
tata per *Affl. ĩ cõſt. pacis cultum, n. 56.*
& ſeq. & in conſtit. ſi quis in poſterum,
n. 8. per tex. ĩ l. prohibitum, C. de iur. fiſ.
lib. 10. l. deuotũ, vbi Ioa. de Plat. & cate-
ri, C. de metat. & epidem. lib. 12. Caſſan.
ſuper conſuet. Burgũd. rubr. 1. §. 7. verſ.
de ſimple, quod eſt prouiſum per *cap. 6.*
ſub Rege Petro, cap. 40. & 58. ſub Rege
Martino, & 94. ſub Rege Alfonſo, vbi
103 † explicantur pęnę impoſitæ cõtra hu-
iuſmodi officiales, & Magiſtratus, ſuę
iuriſdictionis limites excedẽtes, & di-
ſponitur de iure cõmuni per *text. in l.*
in Prouincijs, C. de numerar. lib. 12. vbi
Barto. Natt. conſ. 271. nu. 2. Hemod. de
ſynd. n. 27. Pariſ. de Put. in ſimil. tract.
in verb. iudex, cap. 1. nu. 22. & in verb.
104 *iuriſdictio. cap. 1.* quamuis † non dice-
retur nullam habens iuriſdictionẽ, eã
vſurpare, ſi iuriſdictionalem actum ad
bonum finem faceret, vt tollantur
ſcandala, rixæ, & violentiæ, ſecundũ

Foller. in comment. conſtitut. Regni ca-
pit. ad Regale faſtigium, ſub tit. de offic.
Præſid. ſeu Iuſtitiar. nu. 6.

105 Dicitur † etiam officialis occupare
res, & bona Regij Patrimonij non ſo-
lum ſi pecuniam, ſed etiam ſi cauſam
ad fiſcum pertinentem occupauerit,
vt tradit *Cumia de ſyndicat. capitu. 8.*
num. 16. per text. in l. bene à Zenone ver-
ſic. qua enim vbi gloſ. in verb. omnia cõ-
muniter recepta, C. de quadrienn. præ-
ſcript. occultando delicta, vel illa mi-
nus iuridicè puniendo, vt docet *Ful-*
goſ. in conſil. 236. num. 5.

106 Quartus, † & vltimus caſus, in quo
poteſt officialis proſequi, & ſyndica-
ri ad inſtantiam fiſci iuxta formam
dict. capitu. 39. ſub Rege Ferdinando,
eſt occupationis bonorum, & rerum
Vniuerſitatis, ſecundum *Afflict. in*
conſtitut. dignum, Andr. in prohem. Con-
107 *ſtitut. Regni, in princip.* Et † in his mi-
litare videntur tradita ſupra de occu-
patione bonorum, & rerum Regij Pa-
trimonij, & ſic vt eadem pœna legis
Iuliæ peculatus puniantur, vt per *Pa-*
riſ. de Put. in §. ſyndicentur etiam offi-
ciales de ſubtractis, ſub ver. iudices, ca-
108 *pitul. 3.* & licet † ſecundum alios
titulus prædictus, ff. ad leg. Iul. pecul.
non procedat in bonis, & pecunijs
Vniuerſitatis, quorum ſubtractores
puniuntur pœna furti, ad notat. per
gloſſ. in l. lege Iulia, in fine, ff. ad leg.
Iul. pecul. Angel. Salyc. & Odoffred.
poſt gloſſ. in l. prima, C. eod. eamque
firmat *Decian. dict. libr. 8. capitu. 28.*
numer. 11.

Prima tamen opinio verior eſt,
quam tenet *Alciat. lib. 1. diſpunct. capit.*
9. & Cumia vbi ſupra num. 36. & de of-
ficialibus annonæ qualiter teneantur ex
annona ſubtracta, vide *Honded. con-*
ſil. 43. & conſil. 90. vol. 2.

109 Vltra quatuor prędictos caſus, † po-
teſt etiam ad inſtãtiam fiſci principa-
liter agẽtis procedi, quñ officialis con-

uinceretur de contrauentione *Capitulorum, Pragmaticarum, ordinationum, & Conſtitutionum Regni*, idque diſpoſitum eſt *in conſtitutionibus pragmaticalibus titul. de ſyndicat.* §.15. maximè
110 † ſi in detrimentum Reipublicæ Vniuerſitatis, & eorum commodum, & vtilitatem contraueniſſent, vt ſentire videtur *Cumi. in d. c. 18. nu. 30. in fi. & 31. Auil. in c. 1. Prætor. verb. mandamẽtos, Bellug. in Spec. Princ. rubr. 11. §. bis igitur vbi add. D. Borel. Peguer. in prax.*
111 *c. 9.* & ſtante iuramento, † quod in ingreſſu officij Magiſtratus omnes præſtare tenentur circa leges, & conſuetudines Regni, ſecundum plures relatos à *Pegu. in loc. cit.* ſicut & literis Viceregijs, vbi appoſita eſt pœna (pro quanto gratiam ſuam caram habent) quo caſu officiales contrauenientes priuantur officio *Grammat. deciſio. 40. num. 22.*

112 Remanet † vt videamus, ex quibus cauſis poſſint officiales ſyndicari ad inſtantiã partis, in quo plura dici poſſunt, quæ mihi neceſſaria eſſe nõ vidẽtur, & habes apud Regnicolas *in annota. dictorum Capitulorum Regni 392. & 393. ſub Alfonſo Rege, c. 39. ſub Ferdinando Rege*, & optimè cumulauit *Cumi. de ſynd. par. 9. cap. 9.* ad quem in caſibus contingentibus recurrendum erit.

S V M M A R I V M.

1 *Fiſcus parte accuſante in ſyndicatu, & exinde cedente, ac remittente, contra officialem ſubintrare poteſt, declara vt in nu. ſeqq. & per totum.*

2 *Syndicator parte cõcordata, et remittente, poteſt de iure communi accuſationem proſequi, & de ratione nu. 3.*

5 *Accuſator licet poſſit in ſui præiudicium iniuriam remittere; non tamen id poteſt in præiudicium fiſci, & Reipublicæ.*

5 *Delicta puniri Reipublicæ intereſt.*

6 *Fiſcus in Regno poteſt in pluribus caſibus ſubintrare parte cedente, & qui ſint, vide ibidem.*

7 *Remiſſio delictorum, & concordia partium de iure Regni, tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus eſt permiſſa vſque ad aperturam, & publicationem teſtium, & num. 9. limit. num. 8. & 10. & ibi declara, & etiam nume. 11. 12. 20. & 24. cum ſequentib. & quaſi per totum.*

13 *Accuſatus poteſt à iudice petere, vt detur terminus accuſatori ad proſequendam accuſationem, ampl. nu. 14.*

15 *Termino dato accuſatori ad proſequendam accuſationem elapſo, non poteſt amplius mora purgari, nec auditur accuſator, & dicitur Reus abſolutus, & liberatus, maximè quando datur cauſa cognita, & nu. 18. & 19. & quando dicatur dari cauſa cognita, & numer. 17.*

16 *Terminus, qui datur accuſatori ad proſequendam accuſationẽ datur abſenti & contumaci non autem præſenti, & agere volenti.*

12 *Accuſationem non interueniſſe, & interueniſſe, & deſtitiſſe paria ſunt.*

21 *Fiſcus in criminibus non poteſt principaliter agere, niſi in certis caſibus, & nu. 23 remiſſiue.*

27 *Agendi via ſi eſt præcluſa parti, illa etiam iudici præcluſa videtur, & de ratione nu. 28. & 29. intellige vt nu. 30. & 31.*

32 *Syndicator, vel Fiſcus ſubintrans parte deſiſtente, vel remittente an teneatur noua acta, & nouum proceſſum conficere contra proſequutum.*

AR-

ARGVMENTVM.

Fiſcus quando parte cedẽte poſ-
ſit ſubintrare in cauſa Syndi-
catus.

CAPVT IX.

PROPOSITA per
partẽ accuſatione
coram Syndicato-
re, eaq. remiĉẽte,
1 & tranſigente † fi-
ſcus ſubintrare cõ-
ſueuit, & cõtra ſyn
dicãdum procedere, Sed quia pluries
vidimus in Regno dubitatum, quãdo
poſſit fiſcus ſubintrare, nõ nullos hic,
& magis neceſſarios caſus tangere ar-
bitratus ſum, ex quibus facilè colligi
poterit quæſtionis pręſentis reſolutio;
2 & de iure communi parte cõcordata,
& remiĉtente Syndicator procedere
poteſt, & accuſationem ipſam proſe-
qui ad tex. *expreſsũ in l. congruit, ff. de*
* *offic. præſid. vbi Bart. Alberic.* & *com-
muniter *Doctores, l. item apud Labeo-*
nem, §. ſi quis fecit. ff. de iniur. l. per oẽs,
& ibi Doctores C. de defenſ. ciuit. l. qui
ſepulchra C. de ſepulc. viol. l. 4. verſ. 1. ff.
ad l. Iul. pecul. cum ſimilib. relatus per
Farinac. de inquiſit. quæſt. 4. num. 31. &
3 32. vbi ait rationem eſſe † quia ex cõ-
muni crimine poteſt dupliciter agi,
ad pœnam ſcilicet parti applicandã,
& ad publicã vindictam *l. qui nomine,*
ff. de falſ. l. fi. ff. de priuat. delictis vnde
4 licet † pars poſſit in ſui pręiudicium in-
iuriam remiĉtere, nõ tamen id poterit
5 in præiudicium Reipublicæ, cui † con-
uenit vt delicta puniantur pro pace, &
eius optimo regimine ad *tex. in l. lici-*
tatio, §. ſed quod illicite, ff. de public. &
vectigal. Bart. in l. 2. §. ſi publico ff. de
adulter. & in l. tranſigere vbi Caſtr. Al-
* *ber. Salic.* &* cõmuniter *Doctores C. de*
tranſact. Gomez. de delict. cap. 1. nu. 10.
& ſeq. & ĩ ſpeciè Syndicatus *Pariſ. de*
Put. in eius tract. in verb. accuſatio, n. 2.
Rõdsuell. in tract. de ſyndicat. nu. 139. &
40. *Cumi. in ſua prax. cap. 23. nu. 13.*
6 maxime in Regno vbi plures † ſunt ca-
ſus, in quibus fiſcus poteſt ſubintrare,
& primo per *Capit. Regis Iacobi* 43. per
qđ accuſatores ante litem cõteſtatam
poſſunt ſe cum Reis concordare abſq.
licentia curiæ pro quocumque crimi-
ne, excepto hęreſis delicto, ſuſpicionis
vel proditionis, aut quãdo Rei depre-
henſi fuerint in fraganti crimine, vel
de eo ſint confeſſi, & demum homi-
cidio publicè perpetrato, aut notorio;
7 ſed quia † inde emanauit *conſtitutio,*
ſiue *Capitulum* 14. *ſub Rege Fiderico,*
vbi permiſſum fuit concordari poſſe
partes tàm in ciuilibus, quàm in cri-
minalibus cauſis vſque ad aperturam
teſtium, ſeu publicationem ipſorum
fuit facta per eumdem Regem Fideri-
cum alia declaratio *in capit.* 117. *in-*
cip. optãtes, per quam reformatur præ-
8 dictum *capitul.* 14. quod † in delictis
enormibus, in quibus imponenda ve-
nit pæna mortis, deportationis, vel
mutilationis membri licita non eſt ſi-
ne iuſſu curiæ pactio, concordia, vel
9 tranſactio: ſi vero † delicta fuerint lè-
uia procedit dictum *Capitul.* 14. *Fi-*
derici Regis: Deinde ſuperuenit de- 11
claratio dicti *Capitul. Regni, optantes*
per Rit. in capit. 145. vbi decernitur,
10 quod † in cauſis arduis, (quas idem
Capitulum declarat) vbi pœna impo-
nenda eſſet a relegatione ſupra, eo ip-
ſo, quod propoſita eſt accuſatio per
accuſatorem præſente accuſato, vel
per contumciam abſente quæſitum
eſt ius curiæ, adeo quod partes non
poſ-

poſſunt inter ſe concordare, & non obſtante eorum concordia fiſcus poteſt in cauſis prædictis ſubintrare, ac eorum accuſationes propoſitas proſequi, & finire, in cauſis vero minimis à relegatione infra incluſiue recipiuntur accuſationes, & ad inſtantiam partium recipiuntur teſtes, & vſque ad eorum publicationem, ſeu aperturam incluſiuè licitum eſt partibus ſe concordare, nec fiſcus poterit ſubintrare, quamuis ſi cõſtiterit liceat tantum curiæ accuſatum carcerare, qui tamen *Rit. per Capitul. Regni* 360. *ſub Alphonſo Rege* ampliatus fuit, vt in criminibus vbi veniret imponenda pæna mortis, deportationis, aut membri inciſionis, ſiue mutilationis, vel publicationis bonorum, curia ipſa poſſit ſubintrare, & partes prohibentur delinquentes remictere; in alijs vero delictis inferioribus, & grauibus etiam in ſpretis pœnis admictatur accuſantium remiſſio vſque ad concluſionem incluſiue, & ſic in delictis minimis ampliatus eſt fauor accuſatorum, idemque diſponitur *in Capitul.* 467. *eiuſdem Regis* etiam in ſpretis pœnis, & defenſis, in quibus parte remictente fiſcus non poteſt ſubintrare, prout etiam dicitur in ſpretis pœnis, & mandatis officialium factis ad inſtantiam partium, vbi eis concordatis fiſcus ſubintrare prohibetur, *ex Capitul.* 503. *ſub eodem Alphonſo Rege*.

11 Sed quia † partes accuſatrices ſæpe ſæpius intentionem habent defatigandi accuſatos expenſis, & laboribus, arduam proponendo accuſationem ad effectum, vt ea cedente, (quia qualitatem adiectam in accuſatione non eſſe veram ab experto ſciunt) fiſcus potuiſſet ſubintrare, obuiando fraudibus accuſantium, Ferdinandus Rex *in Capitul.* 23. diſpoſuit, quòd ſi factis, & expletis probationibus, & completa productione ex parte accuſatoris, vel fiſci, non conſtiterit delictum ſubintrabile, non attendatur facies accuſationis, nec etiam probationis, ſi ea non concludat in delicto arduo, & fiſcus parte remictente, & concordante non ſubintret.

12 Idemque dicendum eſt ſi accuſator deſiſtat ab accuſatione propoſita, eamque non proſequatur? Siquidem fiſcus poterit ſubintrare, & eius accuſationem proſequendo finire, vt tradunt *Cumia in dict. capitu.* 23. *num.* 1. qui ponit practicam, qualiter fiat iſthæc ſubintratio, *Marant. in Specul. parte* 6. *verſi. & perueniatur aliquando per viam inquiſitionis numer.* 180. *Clar. in* §. *final. quæſt.* 51. *verſic. ſed quid, & quæſtio.* 58. *verſicul. & ſuas Ioann. Anton. de Nigr. in Capitul. Regni Neapol.* 140. *numero vigeſimoquarto, cum ſequentib. Muſcatell. in prax. criminal. titul. de iniur. numero trigeſimoquinto Domin. Maur. Burgi. in tractat. de mod. procedend. ex abrupt. quæſt.* 20. *nume.* 38. vbi poſt *Ball. & alios* ait hoc procedere *de Rit. Regni*, idemque colligi *ex Capitul.* 21. *ſub Rege Ioanne* ibi, *vel vbi ſubintrauerit loco partis deſiſtentis*, & propterea

13 poteſt † à Iudice, parte accuſata inſtante, ſtatui terminus accuſatori vt ſuam proſequatur accuſationem, per text. *in l. ſi eam, & ibi Bald. nume.* 8. *&* 9. *Cod. de his qui accuſat. non poſſ.* idemque notat ibi *Gloſſ. Cyn. Iacob. Butrigar. Bartul. Alberic. Salycet.* & communiter *Doctores* Idque † procedit etiam in caſu quo adhuc accuſatio non eſſet inſtituta, per text. *in l. Titia, vbi Doctores ff. de accuſatio. & text. in l. licet in beato, extra de accuſat.* & dicitur terminus peremptorius etiam abſque comminatione *Salyc. in d. l. ſi eam, nu.* 6. In † tantũ quod eo elapſo, non poteſt mora purgari, vt

vt docet *Pet. de Greg. ī trac. de ind. cauſ.*
fend. d. q. 9. circa fi. & facit, Fel. in c. li-
cet cauſam, n. 17. ver. lim. quarto, de pro-
bat. maximè quando datur cauſa co-
gnita, vt quia Iudex ſit informatus de
contentis in cedula notificatoria, ſe-
cundum *Aug. ī d. l. Titia, n. 3. ff. de ac-*
16 *cuſat.* quandoquidē † terminus hic nō
datur, niſi abſenti, & contumaci, non
præſenti, & volenti agere, & cauſa co-
17 gnita † fieri dr̄, quando pars eſt abſens
per contumaciam *l. ī cauſa cognitione,*
§. cauſa cognita, ff. de minor. & poſtq̄
18 † dictus terminus in cedula contentus
eſt lapſus, dicitur excluſus accuſator à
limine iudicij, vt amplius non poſſit
audiri volens proſequi accuſationem
per eum propoſitam *per text. expreſſū*
ī d. l. Titia vbi Bart. & alij, ff. de accuſ.
& tex. ī d. c. licet in beato, vbi Canoni-
ſta extr. eod. Affl. latè in conſtit. Inqui-
ſitiones à n. 8. vſq. ad fi. Ant. Gom. var.
reſol. tom. 3. tit. de de delict. c. 1. nu. 22.
cum ſeqq.
19 Hinc eſt † quod purificata cedula,
hoc eſt lapſo termino dicitur reus ab-
ſolutus, & liberatus, & impoſitum ac-
cuſationi perpetuum ſilentium, ita vt
de eo delicto non poſſit amplius mo-
20 leſtari, ſi † tamen agatur de delictis, in
quibus fiſco nullum ius competit, niſi
propoſita partis accuſatione, quo caſu
parte deſiſtente, non poteſt fiſcus ſub-
21 intrare, eo quia æquiparātur iſta duo,
accuſationem ſcilicet, non interueniſ-
ſe, & interueniſſe, & deſtitiſſe, ſecundū
Foll. ī conſt. Statuimus, vt Magna, n. 57.
vbi allegat *tex. ī l. reſcripto, §. ſi quis,*
ff. de muner. & honor. Pariſ. de Put. de
ſynd. in ver. accuſatio. §. 1. ver. an Iudex
poſſit, Io. Ant. de Nigr. ī c. ad cōſultatio-
nē, n. 20. & c. iam pridem, n. 10. quos ſe-
quitur Caron. Rit. Neapol. 233. nu. 14.
22 *verſ. & nihilominus limitatur.* Sed † in
Regno in criminibus non poteſt agi
principaliter, & ex officio, niſi in certis
exceptuatis caſibus, *in c. Rit. 149. & c.*
359. ſub Rege Alfonſo, de quo per *Fari*
nac. q. 18. Cum. ī d. c. Rit. 149. n. 60. & c.
147. n. 1. vbi D. Mar. Mut. nu. 16. quos
refert, & ſequitur *Maur. Burg. in d. tra-*
cta. de mod. proced. ex abrupt. quæſt. 19.
23 qui eleganter † materiam proſequitur
adducendo infinitos caſus, in quibus
fiſcus poteſt principaliter agere, tam
ex *dict. Rit.* quàm ex alijs Regni con-
24 ſtitutio. Et ſic † idem dicendum,
vt nec parte deſiſtente Fiſcus agere
25 poſſit. Item facit quod † accuſato-
re deſiſtente de iure ante ſententiam,
vel poſt pendente appellatione non
poteſt fiſcus ex officio ad vlteriora
procedere, ad text. *in l. quicum natu*
maior, §. accuſaſſe antē, ff. de bon. libert.
ibi, *accuſaſſe autem eū dicimus, qui cri-*
mina obiecit, & cauſam perorari vſque
ad ſententiam fecit; cæterum ſi ante
26 *quieuit, & nō accuſauit, &c.* ſi ergo † nō
accuſauit, non datur actio fiſco, *Andr.*
in conſtitut. vſurariorum, verſ. item ſi
deſiſtit accuſator, quem refert, & ſe-
quitur Caroni. Rit. 21. nume. 1. & 2.
Prædictis accedunt tradita per *Nell. ī*
tract. de Bān. 3. p. 2. tēp. q. 5. vbi loquē-
do in ſtatuto dictāte qđ fiſco nō cō-
petit ius agēdi, niſi accuſatione propo
27 ſita, ſubdit qđ vbi eſt præcluſa via par
ti, ſecluſa pariter dr̄, & Iudici, idemq.
ait determinatum per *Raynald. ī ſtra de*
ſpnt. incip. lege municipali cauetur Bart.
ī l. non ſolum, §. quemque, ff. de iniur. &
in l. Prætor, § præterea, eod. tit. vbi com
muniter *Doctores, Roma. conſ. 214. nu.*
28 4. & ait rationem eſſe, † quod ex quo
Iudex inquirēs ſuccedit in locum par-
tis, quæ proſequi nō poteſt, ita & pa-
riter denegaī audiētia ipſi iudici, q eo-
29 dē iure vti dēt, ſicut ſi accuſator deſti-
tit, vbi Curia ex officio ꝓcedere neq̄t,
nec poteſt procedere fiſcus, vt tradit
Foller. in d. conſtitut. ſtatuimus vt Ma-
gna, num. 57. & videtur ſentire *d. capit.*
30 *52. ſub Rege Iacobo;* quamuis † in ca-
ſibus, vbi fiſcus poſſet principaliter
age-

agere,& ex officio, aliter eſſet determinandum, & maxime in Regno circa ſyndicatum officialium, contra quos non niſi in relatis quatuor caſibus poteſt per fiſcum formari inquiſitio, qa iudex, parte deſiſtente poſſet ad vlteriora procedere, *l. pen. in princ. ff. de publ. iudic. l. 2.* vbi notatur *per Bald. C. de abolit. l. monete, vbi Ioan. de Plat. nu. 2. C. de delat. lib. 10. cum alijs relatis per Farinac. Gomez. & Burg. in locis nuper*
31 *adductis*, eo magis vbi† accuſator per fraudem,& colluſionẽ ab accuſatione deſtitiſſet, vt per plura concludit *Caronit, ĩ d. Rit. Neapolit. 21. & poſt Bar. & alios tradit Auiles in cap. 4. Sindica. in fin. Auenda. ĩ cap. 6. Prator. Syndic. quos refert, & ſequitur AZeued. l. 13.*
32 *nu. 7. tit. 7. lib. 3.* & in his caſibus† Syndicator non tenetur acta de nouo reficere, ſed proceſſum in eodẽ ſtatu proſequi ſecundum *Anton. de Ball. ſuper pragm. 5. titu. 24. num. 13. & ſeq.* quem ſequitur *Burg. ĩ d. quaſt. 20. num. 13.* licet non ſeparatim, ſed comminando cum proceſſu, & actis factis ad inſtantiam fiſci, ne plures proceſſus fiſcus facere cogatur contra ritum Cõſtitutionum pragmaticaliũ, & eſt practica quam docet *Auiles vbi ſupra num. 12. ver. & ex hoc dicto Bal.* quem ſequitur *AZeued. dict. l. 13. num. 7. ver.* & quia, quamuis in caſibus non exceptis, deſeruire tãtum poſſint ad aggrauandũ, non autem vt ſuper eis proferatur ſententia contra diſpoſitionẽ *Cap. Regni.* Multa alia circa materiã iſtius ſubintractionis fiſci dici poſsẽt, ſed vlterius me non extendo, quandoquidem de ea plura ſcripſerunt *Iorland. in tracta. de ſyndicat. cap. vlt. Pariſ. de Put. in verb. inquiſitio. cap. 3. num. 15. 16. & 17. Cum. in ſua prax. cap. 23. num. 7. & ſeq.* & extra materiam officialium plura alia nouiſſime cumularunt *D. Mar. Mut. et Maur. Burg. ĩ locis ſupra citatis.*

SVMMARIVM.

1 *Officialis, ſeu magiſtratus, alio non conſtito, habet praſumptionẽ pro ſe: quod bene, & legaliter officium ſuum adminiſtrauerit, & nu. 4. & 5. ampl. n. 2. & 6. 7. lim. n. 9 & 10.*

3 *Officilis, ſi quid male factũ reperiatur, non praſumitur ipſe, ſed pars ex culpa fecisſe, & de ratione nu. 4.*

4 *Nemo malus, ſed bonus praſumitur, ampl. in iudice, & officiali, ibidem limit. num. 9.*

5 *Iudex dicitur legis miniſter, & exequutor.*

8 *Probationes contra officialem debent eſſe ſatis valida, & efficaces.*

9 *Officialis circa negotia futura non praſumitur bonus, ſed multa committere, & num. 10.*

11 *Officialis prohibetur contrahere in loco adminiſtrationis, & aſſignatur ratio, lim. nu. 12.*

13 *Officialis effectus diues, praſumitur ditatus ex rebus fiſci adminiſtratis, & quid ĩ alijs officialibus, ibidem ampl. nu. 15. lim. nu. 14. & 16.*

17 *Officialis, ſeu Iudex poteſt in ſyndicatu ex nouis allegationibus defendere ſuã ſententiam, & Reum fuiſſe iuſtè cõdemnatum, ampl. n. 18.*

19 *Officialis non ſeruans iuris ſollemnitates in leuibus criminibus, vel vtiliũ perſonarum non tenetur in ſyndicatu.*

Crimina leuia, qua ſint, ſub nu. 19. remiſſiuè.

20 *Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi aliquem in carceribus detinuerit, qui tãquã teſtis vocatus ſcriptus reperitur.*

21 *Officialis, ſeu Iudex, qui iniuſtè aliquẽ carcerauerit, quam cauthelam habeat ad legitimandam carcerationem.*

22 *Officialis, ſeu Iudex ſi aliquem teſtem, vel alium ſine cauſa tortura ſubiecerit, quam cauthelam habeat ad legitimãdam torturã, & n. 25. 26. & 27.*

Ter-

23 Teſtis non poteſt torqueri, niſi conſtito ſaltem iudicialiter, quod ſciat veritatem, & non vult deponere, limit. num. 24.

28 Iudex præſumitur iuridicè proceſſiſſe.

29 Officialis pecuniarius excuſatur in ſyndicatu ſi ignoranter in crimen peculatus inciderit, vel dolus non interuenerit, vel ſe debitorem declarat, ampl. nu. 30. & 31.

31 Scipio Africanus peculatus crimine accuſatus, quid egregiè fecerit.

32 Pœna optantis immunẽ eſſe à reddendis rationibus, quæ eſſe deberet.

33 Officialis, qui aliquid remunerationis gratia, vel bona fide accipit, non tamen ex cauſa officij, excuſatur in ſyndicatu.

34 Officialis inquiſitus de extorſione, ſi ante litem conteſtatam, vel ante ſententiam, non animo confitendi, pecunias, aut res extortas depoſitauerit, excuſatur in ſyndicatu, lim. nu. 35. & ibi etiam declara.

36 Officialis pro leui, & leuiſſima culpa nõ punitur criminaliter, ſed ciuiliter, intellige vt ibidem.

37 Officialis iuriſperitus, & maxima doctrina, ſi Aduocatos reorum audire noluit, excuſatur, licet alias eſſet puniendus, lim. nu. 38.

39 Officialis excuſatur in ſyndicatu, nec tenetur pro delictis commiſſis non prætextu officij, nec pro debitis ciuilibus.

40 Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi conuenatur pro delicto ſuæ familiæ, quod eſt alienum ab officio, ampl. nume. 41. Quando autem teneatur, criminaliter, vel ciuiliter, vide d. nu. 41. remiſſiue.

42 Officialis quando excuſetur ex facto ſui ſubſtituti.

43 Officialis excuſatur de negligentia, quãdo eſt leuis, & parui momenti, quia diceretur ſcrupuloſa inquiſitio, limit. num. 45.

44 Officialis, vel Iudex in quibus caſibus poteſt eſſe negligens.

46 Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi aliquid de facto exigit, & in Cameram communitatis mittat.

47 Officialis, ſeu Iudex præſtans authoritatem actus ipſo iure nullo, non tenetur ad intereſſe.

48 Iudex, qui non fuit interpellatus in expediendo proceſſum excuſatur.

49 Officialis, vel Iudex, qui aliquem carceratum detinuit, vt manifeſtet ſocios, vel faciat aliquid de iure faciendum, excuſatur.

50 Iudex in pluribus habet ſupremam poteſtatem, vt ea faciens, licitè faciat, & non teneatur in ſyndicatu.

51 Iudex, vel officialis ſi non ſupplet in aliquo caſu, in quo non poteſt ſupplere, excuſatur in ſyndicatu.

52 Iudex, iudicans ex his, quæ viua voce audiuit, licet non appareant in proceſſu, excuſatur in ſyndicatu.

53 Iudex, uel officialis excuſatur, ſi aliquid denegauerit, quod ab alio æquè commodè poſtulari poteſt.

54 Officialis, ſeu Iudex carcerans clericũ, vel alios de eius familia, qualiter excuſetur.

55 Officialis, capiẽs mulionem, vel equum, aut quid ſimile pro iuſtitia adminiſtranda, ſoluta mercede, excuſatur in ſyndicatu.

56 Officialis cogens aliquem pro ſuſpendendo condemnatum, excuſatur in ſyndicatu.

57 Officialis ſi reum reſiſtentem, et fugientem vulnerauerit, quando iuſtè exequebatur, excuſatur, amplia numer. 58.

59 Officiales compellens aliquem ad vendendum eius Terram, in qua ſint furcæ erigendæ, excuſatur in ſyndicatu.

60 Officialis errans ex cauſa rationabili, excuſatur.

61 Officialis ſi habens merum arbitrium

ſuum, id alicui denegauerit, excuſatur.

62 *Officialis ſi non faciat, id quod ſibi cõmittitur, vt de eo faciat ad libitum ſuum, non dicitur grauare partem, limi. nu. 63.*

64 *Officialis, vel Iudex poteſt diminuere pœnam, quando habet arbitrium ex forma ſtatuti, ſi non eſt nimis gratioſus.*

65 *Officialis habens arbitriũ procedendi ſecundum æquitatem, ſi ſummariè procedat, excuſatur in ſyndicatu.*

66 *Officialis tranſgrediens ex iuſta cauſa pœnam ſtatutariam, excuſatur.*

67 *Officialis procedens de facto ſine proceſſu in leuibus cauſis, excuſatur in ſyndicatu.*

68 *Officialis pœnam ſolui faciens communitati de facto, & ſine proceſſu, excuſatur.*

69 *Officialis non ſeruans ſtatuta ex iuſta cauſa excuſatur in Syndicatu.*

70 *Officialis ſi homicidam, qui commiſit homicidium in Terra confederata, decapitari fecit, excuſatur in ſyndicatu.*

71 *Officialis excuſatur ſi relaxari fecit carceratum, quem in carceribus inuenit, & neſciebatur ex qua cauſa erat carceratus.*

27 *Officialis excuſatur ſi furcas erigat in loco priuati ad ſuſpendendum aliquẽ, qui in illo loco delictum commiſerat.*

73 *Officialis excuſatur denegans dare conſilium ſapientis.*

74 *Officialis non ſeruans ſtatuta illicita, & contra libertatem eccleſiaſticam, excuſatur in ſyndicatu, ampl. numer. 75.*

76 *Officialis, vel Iudex condemnans reum proſequutum de cicatrice notoria, quæ conſtat ex viſione oculorum, abſque eo quod medicos adhibeat, excuſatur in ſyndicatu, amplia numer. 77.*

78 *Officialis habens liberum arbitrium ne teneatur ſeruare ſollemnitates legales, ſi in die feriata, vel teſtibus non iuratis ſententiam tulerit, excuſatur in ſyndicatu.*

79 *Officialis ſi captũ de crimine graui maxime confeſſum, non ſolum facit poni in compedibus, ſed in cippis, & catenis, excuſatur in ſyndicatu.*

80 *Officialis poteſt ſententiam proferre Reo non citato.*

81 *Officialis excuſatur ſi non confiſcauit veſtes condemnati ad mortem, ſed illas vendi curauit, pecuniam conuertens in neceſſitatem ſui officij.*

82 *Officialis Conſultor ſi ſtuduit, & quod potuit inuenire, ac præſcrutari conſuluit, excuſatur in ſyndicatu.*

83 *Officialis excuſatur ſi accelerat executionem dilatione pendente propter tumultum ſedandum, dummodo iuſtè exequatur.*

84 *Officialis excuſatur ſi beneficium confeſſionis non admiſit ei, qui primo negauerat.*

85 *Officialis, qui admiſerit Cardinali condemnatum ad mortem ſtante priuilegio, excuſatur in ſyndicatu.*

86 *Officialis excuſatur, domum priuati deſtrui faciens pro adaptandis ſtratis.*

87 *Officialis detinens concubinam in loco vbi adminiſtrat, an teneatur in ſyndicatu, & ſit puniendus, & n. 88. 89. & 90. cum ſeqq.*

89 *Amor puellarum ſubuertit rectum iudicium.*

90 *Officialis non ſolum à pecuniæ lucro, ſed etiam à libidinoſo aſpectu continens eſſe debet.*

93 *Officialis, ſeu Iudex excuſatur ſi labatur inſtantia, quando per eum non ſtetit, ſed per partem, quæ fuit negligens.*

94 *Officialis, ſeu Iudex excuſatur ſi die feriata ſententiam protulerit, ſi ſit dies vltimus, quo eius iuriſdictio expiraret.*

95 *Officialis, ſeu Iudex proferens, ex igno-*

ignorantia ſententiam iniuſtam, ſi adhibuit diligentiam prout ſolitum eſt, excuſatur in ſyndicatu.

96 *Officialis, vel Iudex qui ex imperitia arguitur, quando ſententiam tulit ex conſilio peritorum, excuſatur in ſyndicatu, limit. num. 97. & quid ſi ſit imperitus, vide ibidem.*

98 *Officialis, vel Iudex excuſatur ſi ſecundũ conſcientiã iudicauerit quando tàm de iure, quàm ex actis eſt informatus.*

99 *Officialis vel Iudex iudicans ſecundum opinionem ſui Magiſtri, quamuis ſit contra communem opinionem excuſatur in ſyndicatu intellige vt num. 100. limit. num. 101. & 102.*

103 *Officialis excuſatur ſi litigantem mulctauit, qui ipſi iniuriam verbalem intulit.*

104 *Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi dederit copiam allegationum iuris alteri partis, & ibidem de ratione, & intelligentia.*

105 *Officialis excuſatur in ſyndicatu mitius puniendo plebeum in pecunia, quàm nobilem: & minus in corpus nobilem, quàm plebeum, & aſſignatur ratio, nume. 106.*

106 *Iudex in criminalibus ſecundum qualitatem facti, & perſonarum aliter arbitrari debet.*

107 *Officialis excuſatur de eo quod promiſit in officio pro Republica, quia non tenetur finito officio.*

108 *Officialis non tenetur actione iniuriarum etiam quod iniuſtè aliquem condemnet, quia non dicitur facere animo iniuriandi.*

109 *Officialis excuſatur ſi de commiſſis ſua conſcientia aliquid ſine dolo contra iuſtitiam per imperitiam faciat.*

110 *Officialis excuſatur in ſyndicatu iniurians verbaliter ſua iuriſdictioni ſubiectos inſolentes, & iuriſdictionem turbantes, aut irreuerenter, & importune procedentes, limita ſi iniuriauerit ſine cauſa, tunc enim eſt puniendus ibidem.*

111 *Officialis carcerando inobedientem excuſatur in ſyndicatu.*

112 *Officialis excuſatur ſi aliquid contra legem fecerit, & poſt factum interueniat decretum Principis approbando acta per ipſum facta.*

113 *Officialis, ſeu Iudex excuſatur iudicans contra communem opinionem, quando manifeſta lege, vel ratione communis opinio conuincitur, ampli. ſi vnam potius, quàm aliam teneat, vt ibidem.*

114 *Officialis excuſatur in ſyndicatu, quando in caſu dubio eligit illã ſententiã, quam ſecundum ſuam bonam opinionem credit eſſe veram.*

115 *Officialis, ſeu Iudex excuſatur in viſitatione, & ſyndicatu, ſi in dubio iudicat contra fiſcum, ampl. num. 121.*

116 *Officialis iudicans contra fiſcum, quem ius fouere non apparet, laudandus eſt.*

117 *Fiſcus vt in cauſis vinceretur Troiani maxima gloria fuit, quia non niſi ſub Principe malo erit bona cauſa fiſci.*

118 *Fiſcus Lienà aſſimilatur.*

119 *Marcus Antonius Imperator in cauſis compendij numquam fiſco fauiſſe refertur, & de ratione, num. 120.*

122 *Officialis, & magiſtratus de imperitia viſitari, & ſyndicari non debent.*

123 *Officialis excuſatur exequendo mandatum Principis etiam iniuſtum.*

124 *Officialis, qui tenetur pro ſua familia exhibendo delinquentem, excuſatur, ampl. num. 125.*

126 *Officialis excuſatur in ſyndicatu ex facto ſuorũ prædeceſſorum, limita pluribus modis, num. 127. remiſſiuè.*

128 *Officialis excuſatur in ſyndicatu dans tenutam alicui abſque partis citatione, intellige vt ibidem.*

129 *Officialis vel Iudex in atrociſſimis delictis proceden contra iura, & regales*

 iuris

iuris communis, & ſtatutorum excuſatur, intellige, vt num. 130.

131 *Officialis vel Iudex vbicumque ex aliqua cauſa pœnam ſtatutariam auget, vel minuit etiam quod illa ſeruare iurauerit, excuſatur in ſyndicatu.*

132 *Officiales vel Iudex excuſatur in ſyndicatu, ſi in principio litis faueat magis actori, quã Reo, & in medio vtriq. in fine vero ipſi Reo.*

133 *Officialis excuſatur ſi cauſam malè determinauit de cõſilio ſapientis, a partibus electi, & quid ſi de voluntate partium miſerit ad cõſilium alterius, vide ibidem.*

134 *Officialis vel Iudex ſi proceſſum nõ expediat infra terminum ob multitudinem negotiorum, excuſatur.*

135 *Officialis ſeu Iudex excuſatur in ſyndicatu quando eius ſententia ex primis actis eſt iuſta, licet ex nouis poſſit impugnari, & iniuſta apparere, & è conuerſo, vt nume. 135. limita numer. 137.*

138 *Officialis excuſatur ĩ ſyndicatu ex qualibet colorata cauſa.*

139 *Officialis, ſeu iudex excuſatur ſi ob breuem inſtantiam terminos cumulauerit.*

140 *Officialis excuſatur ſi capturam permiſerit ex iuſta cauſa abſque indicijs.*

141 *Officialis excuſatur ſi per modicum tẽpus ſtante publica vtilitate priuaret dominum re ſua.*

142 *Officialis ſeu Iudex excuſatur in arbitrarijs, quia non tenetur de his reddere rationem in ſyndicatu, & viſitatione.*

143 *Officialis excuſatur ob marita ſua, & Maiorum ſuorum.*

144 *Officialis, ſeu Iudex excuſatur qui etiã ſine cauſa cognitione Aduocatum garrulum ab officio aduocationis interdixit.*

145 *Officialis, ſeu Iudex excuſatur in ſyndicatu, ſi ſententiam iniuſtam dederit, quando ea exequuta non fuerit.*

146 *Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi de iniuſtitia imputetur, quæ non eſſet euidens, & manifeſta, ſed occulta, & præſumpta.*

147 *Officialis abſoluendus eſt in ſyndicatu ſi propter paupertatem Rei diminuerit illi mulctam, quæ fiſco debebatur.*

148 *Officialis excuſatur ĩ ſyndicatu ſi Reus in tortura moriatur, dum eum iuridicè torqueri facit.*

149 *Officialis non tenetur in ſyndicatu, aliquid per legatum in teſtamento ſibi relictum recipiendo.*

150 *Officialis excuſatur aliquid à ſubditis recipiens pro ſui ſubſtentatione, & familia, quãdo aliter ſe alere nõ poſſunt, limit. num. 151.*

152 *Officialis ſeu Iudex excuſatur ſi ex iuſta cauſa, & euidenti ratione, relicta pœna legibus ordinata, eã augeret, vel minueret.*

153 *Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi aliquem carcerari faciat pro modica coercione.*

Syndicatores in Cathalonia qualiter nũcupentur, ſub num. 153.

154 *Officialis ſeu Iudex non tenetur in ſyndicatu, ſi cauſam non determinauit quando ſibi non fuit exhibitus proceſſus, ampl. num. 155.*

156 *Officialis excuſatur in ſyndicatu ſi parte non citata capiat informationes de ſtylo, & conſuetudine, ſeu practica curiæ, uel ad fundandã iuriſdictionẽ.*

157 *Officialis excuſatur ſi non denuntiauit maleficium infra triduum, quando de nocte fuit commiſſum.*

158 *Officialis excuſatur in ſyndicatu pro ſententia iniuſta, quæ eſſe nulla reperitur, ampl. etiam ſi eſſet iniqua, num. 156.*

160 *Officialis non tenetur in ſyndicatu perſonaliter perſiſtere, ſi non habeat ius ciuiles querelas, vel etiam criminales*

ciui-

ciuiliter tentandas, relicto tamen procuratore.

161 *Officialis non tenetur in ſyndicatu ſi aliquid recipit ab amico ſuo, & aſſignatur ratio, ampl. num. 162. & intellige vt ibidem.*

ARGVMENTVM.

De defenſionibus Magiſtratuum in Viſitatione, vel Syndicatu.

C A P. X.

PLVRES ſunt defenſiones, ſeu excuſationes officialium ĩ Viſitatione, & Syndicatu competentes, quas hic in vnũ colligere potius laborioſum eſset, quàm vtile, eas tamen, & magis neceſſarias in mediũ adducere curabimus, vt ex his eorum innocẽtia facilius agnoſcatur; & ꝓpea
1 officiales, ſeu Magiſtratus alio non conſtito habẽt præſumptionẽ pro ſe, & in eius fauorem, quod benè, & legaliter officium ſuũ adminiſtrauerit *Bal. ĩ l. obſeruare, §. proficiſci, q. 11. ff. de offic. Procõſ. Par. de Put. ĩ trac. de Synd. ĩ ver. quid ſit Syndicatus, c. 1. Maſcar. concl. 1132. n. 21. Bertaz. cõſ. 71. n. 8. & conſ.*
2 *81. n. 7. & conſ. 9. n. 6.* maxime † ſi habeat manus mundas, & bonam famã, vt tradit *Bonad. lib. 5. polit. c. 1. n. 158. & ſeq. & n. 199. latè Menoc. de præſum.*
3 *lib. 2. præſum. 85.* ſubdens, quod † ſi q̃d male factũ reperiatur, præſumitur id culpa partis, non autem officialis contigiſſe *l. 1. C. de ſuſcep. & archar. lib. 10. Bart. in l. damni, §. Sabinus, nu. 8. in fi. ff. de dam. infec. Bal. in l. 2. C. qui accuſ. nõ poſſ. Canale. de brach. reg. p. 5. nu. 44. & 45. Aleiat. de præſump. reg. 3. præſump. 15. Seſe de inhib. Iuſt. Arag. c. 1. §. 3. nu. 30.* vbi hoc mirandum nõ eſſe pu-
4 tat; nam † cum de vnoquoq. particulari homine præſumit lex, quod ſit bonus *l. merito, ff. pro ſoc.* quãto magis id de Iudice affirmãdum erit, qui dicitur
5 † legis miniſter, & executor, & ob id dẽt lex ipſa cũ à dolo, culpa, negligentia, & alia re indebita, ac iniuſta longe procul, & alienũ præſumere; eo for-
6 tius † ſi ſit Conſiliarius, vt tradit *Ioa. Phil. Teſtay alleg. 7. num. 29. & 32.* &
7 † tempore Syndicatus, q̃a præſumptio eſt pro eo de his, quę ĩ officio geſſit *Mandel. cõſ. 205. nu. 80.* & ob id ꝓ-
8 bationes contra eũ debent eſſe efficaciores, & validiores, ſecundum *Bal. in d. §. ꝓficiſci, q. 10. ff. de offi. Procõſ. Grã. cõſ. 35. n. 36. & cõſ. 54. n. 5. Seſe de Inhib. d. §. 3. nu. 32. Rand. conſ. 49. nu. 28.*
9 quamuis id minime procedat, quo ad prouidendum circa negotia futura, nã tunc lex non præſumitur pro officialibus, ſed potius contra, vt dixit *Alci. in d. præſum. 15. n. 2. & poſt eum Menoc.*
10 *d. præſum. 85. n. 8.* ſubdens, quod † pręſumitur officiales magis deferre potẽtibus, quàm petentibus iuſtitiam, & potius rapacitas, & furtum cõtra eos, qui Principis rationes agunt, pluraq. male ſcire, & committere, quàm committant alij, iuxta *gl. in l. defenſiones, ĩ verb. ad vſurpationem, C. de iur. fiſ. lib.*
11 *10.* oeq. pertinet, q̃d † prohibentur 9̃here in loco adminiſtrationis, quia p̃ſumitur, quòd mætu inducant ſubditos ad ſecum contrahendum, *l. ſi quod per impreſſionem, C. quod met. cauſ. Iaſ. in l. principalibus, ff. ſi cert. pet. Menoch. conſ. 1174. n. 7. vol. 12. Oſaſ. dec. 144. & D. de Pont. in conſ. 49.* vbi limitat, quã-
12 do † contraheretur cum perſona non
13 timida. quinimo † effectus diues, pręſumitur ditatus ex rebus fiſci adminiſtratis *gl. in l. defenſionis facultas, C. de iur. fiſc. lib. 10.* & latè diſtinguendo

de

de alijs officialibus nõ pecuniarijs tra-
dit optimè *idem Menoch.lib.3.præſum.*
52.& poſt eos Dom.de Pont.de poteſta.
14 *Proreg.tit.de elect.official.*§.7.niſi † ſe-
cundum veram Doctorum omnium
reſolutionem officialis ille ante officiũ
habuiſſet bona, taliter quod abſque
eo veriſimiliter potuerit eius patrimo-
nium augere, quo in caſu non poteſt
præſumi ex officio ditatum, vt docet
Rebuff. in d.l.defenſionis facultas, Fa-
rinac.fragmen.crim.ver.adminiſtrator
*nu.*38.vbi ait, quod in hoc caſu recur-
rendum erit ad coniecturas *Raud.cõſ.*
50.num.397.& 592.Bonad.lib.5.polit.
c.1.nu.260.Clar.in §.*fi.q.68.ver.of-*
15 *ficialis, nu.31.* neque pro eo pręſumitũ
ſi emerit officium *Caualca. dec.25.nu.*
16 10.*par.2.& dec.28.nu.70.par.3.* In
tantum quod vt dixi, niſi habeat aliã
contrariam præſumptionem cõtra ſe,
ad notat. per *Alciat.præſump.15.* & ẽt
ex prædictis colligi poteſt, clara rema-
net concluſio, quod pro eo pręſumen-
dum erit; & ſic excuſandus veniet in
Syndicatu.
17 Secundo † poteſt officialis ex nouis
allegationibus defendere ſuam ſentẽ-
tiam, & oſtendere condemnatum ius
non fouere, *Bald. per illum text. in l.*
AEmilius, ff.de minor. Pariſ.de Put.de
ſynd.in verb.iudices ad ſyndicandum, q
ſint, c.2.nu.21.Boer. dec.259.nu.9.&
18 *& ſeq.* eo maximè † ſi ſententia ex no-
uis probationibus in iudicio appella-
tionis reuocaretur, quia non dicitur
Iudex iniuſte iudicaſſe, vt notatur *in*
c.cum Ioannes Eremita, de fid. inſtrum.
Pariſ.de Put.vbi ſupra, nu.22. Cataldi.
de ſynd.num.136.& 137.ver.ſed idem
& nu.246.
19 Tertio † officialis iuris ſollemnita-
tes non ſeruans in leuibus criminibus,
vel vilium perſonarum, non tenetur
in Syndicatu, & quæ ſint huiuſmodi
leuia crimina tradit *Pariſ. de Put. in*
verb. Iudex, cap.1.n.5.cum ſeqq. Mar-
ſil.ſingul.276.nu.3.Rim.iun.conſ.339.
num.81.vol.3.
20 Quarto † excuſatur officialis, ſi ali-
quem in carceribus detinuerit, qui in
aliqua inquiſitione tãquam in teſtem
vocatus, à maleficiorum notario ſcri-
ptus reperiatur, *Catald.in tract.de ſyn-*
dic.q.2.& q.3. Homod.de ſynd. n.258.
21 *ver.poſtremo*, vbi † dat cauthelam, ſi
forte iniuſtè eũ carceratũ detinuerit,
vt faciat præſtare de ſe præſentando
toties quoties fuerit requiſitus, eo qđ
ex eo videtur approbare capturam, &
confiteri legitime captum, ſecundum
eum *& nu.246.verſ.humiliter, Put. in*
verb.captura, num.5. licet huiuſmodi
cauthela nõ prodeſſet ſtante partis ꝑ-
teſtatione, vt docet *Azeued. l.10.n.14.*
22 *lib.3. tit.7.* idemque tradunt de iudi-
ce, qui dubitans de ſyndicatu, ex quo
aliquem ſine cauſa torſerit, quod pro
cauthela faciat eum in actis ſcribere in
teſtem ſuper aliqua inquiſitione, &
poſtea alleget, quod nolebat teſtificari
veritatem, ſed, (pace tanti viri,) hmõi
cauthela mihi ſatisfacere nõ videtũ, ex
23 quo † teſtis nõ põt torqueri, niſi cõſti-
to ſaltim iudicialiter, qđ ſciat verita-
24 tem, & non vult deponere, niſi † dicere
vellet quod vacillabat examinatꝰ, vel
erat conuictus, quo caſu torqueri po-
teſt, *Bald. in l. presbyteri, C.de epiſc. &*
cler. ſed hoc debet apparere in actis,
25 vel quando dimiſit tortum faciat cõ-
fiteri per ſcripturam Notarij, ipſum eſ-
ſe legitimè tortum, vel deceptum pro
informãdo Curiam de aliquibus ma-
26 leficijs, vel quia impediebat officium
poteſtatis, vel eius familię, quę omnia
27 vide apud *Catald. in d.q.3. & Homod.*
num.299. Alia † pariter datur cauthe-
la ĩ relaxatione eiuſdem Rei, vt iudex
blandis verbis inducat eum ad confi-
tendum, quod legitimè fuit tortus, &
faciat rogari Notarium, quia tũc erit
tutus in Syndicatu, ſecundum *Ang. ĩ*
l.iniuriã, §.ſi quis de cætero, ff.de iniur.

Brun.de indit. & tortur.par.2.quaſt.5. num.66. Ferrar. cauth.14.num.1.Catald. d.quaſt.3. vbi quod ita de facto practicari vidit, *Mari.Muntic.reg.10. num.20. Marſil. in prax.§.quoniam, Rondinell.de ſyndicat.num.233. Clar.i §.fi.quaſt.64.verſ.et i hoc propoſito Farinac. variar. quaſt.37.num.149.* ſed meo quidem iudicio poteſt Iudex de hoc puniri, & obid nulla euidenti iniuſtitia apparente, Iudex non tenetur,
28 in Syndicatu, cum præſumatur iuridicè proceſſiſſe *Homod. de ſyndicat. num. 118.& 188. Brun.de indit.2.par.quaſt. 5.num.37.cum ſeq. Catald.de ſyndica. quaſt.137.& 138.Farin.varia.d.quaſ. 37.num.136.cum ſeq.*

29 Quinto† excuſantur officiales pecuniarij ſi ignorantes in crimen peculatus inciderent, vel dolus non interueniret ad text.*in l.1.in fine ff.ad leg.Iul. pecul.* vel quia ſe debitores declarent, vt tradit *Decian.lib.8.capit.32.num.6.*
30 ſubdens idem† eſſe ſi pecuniam in certum vſum deſignatam in alios etiam Reipublicæ cauſa conſumpſiſſet, credens id ſibi licere, vt cōſulit *Curt. iun.*
31 *con.19.num.13.cum ſeqq.* vel† propter excellentiam, & authoritatem Magiſtratus Reipublicæ benemeritiſſimi, prout de Publio Scipione Africano teſtatur *Liuius lib.8.Decad.4.& Plutarc.in eius vita,* qui peculatus accuſatus totam concionem, qua damnandus erat, auertit ad capitoliū ad agendas Dijs gratiam, quod eo die meminiſſet, ſe maximā de pœnis victoriam reportaſſe, librumq. rationum ab eius fratre allatum audacia magna diſcerpſit, indignatus quod cum bis millies in ærarium retuliſſet, quadragies ab ſe poſceretur, eiuſque exemplum pariter eſt inſigne *in Verrin. action.& in oratione de Prouinciijs conſularibus,* vbi accuſatio inſtituitur, quod publicæ pœcuniæ ſubtractæ in priuatū vſum conuerſæ fuerint, vt refert *Decian. d.lib.8. cap.30.nu.17.* & nouiſſime *Melch.iun.*
32 *quaſt.polit.93.num.3.* vbi ait† eadem pœna iudicādum eſſe eum, quia à reddēndis rationibus immunis eſſe optaret, vt docent *Plato 6.de legib. Ariſtot. lib.2.polit.capit.6.& eſt text.in l.1.& 3.C.de offic.mal.iudic.* Hinc *Demonſthenes in oratione de falſa legatione,* iudices hortat, vt ab Æſchine rationes rerum geſtarum poſcant, & apud *Ciceronem lib.4.Verrin.action.* rationes expenſarum exigit orator à verre, & acceptarum tabulas expoſcit.

33 Sexto† excuſantur officiales ſi aliquid remunerationis gratia, vel bona fide acceperint, non tamen ex cauſa officij, vt latiſſimè proſequitur *Decia. lib.8.cap.40.*

34 Septimo† excuſantur officiales inquiſiti de extorſione, ſi ante litem cōteſtatam, vel ſententiam non animo confitendi delictum, ſed ad redimendū propriam vexationem, pecunias, aut res extortas depoſitent, ad notat. per *Doctores in l.ſi reus, ff. de procurat. Rondin.de ſyndic.num.243.& 244.Cepoll.cauth.12.Pariſ. de Put.in tract.de ſyndicat. in verb. oblatio. Alexander*
35 *Rand. conſ.50.nu.603.* licet† aliud ſit in crimine barattariæ, & cæteris atrocioribus criminibus, ſecundum *Barto. ibi, nu.4.Cum.de ſynd.c.17.nu.63. Anto.de Ball.lib.6.q.6.nu.11.* & fuiſſe iudicatum in Sacro Conſilio Neapolitano teſtatur *Vin.dec.146.num.2. Roman.ſingul.332. Bocr. dec.153.nu.22.& 34.35.* vbi late declarat, & limitat, & poſt omnes *Caball. reſolu. crim.caſ. 56.nu.97.& 98. Io.Phil.Teſtay Alleg. 9.nu.150.* qui hoc ampliat etiam in crimine barattariæ, quando aliquod damnum non eſt ſequutum.

36 Octauo† officialis pro leui, & leuiſſima culpa non punitur criminaliter, ſed ciuiliter, *Cy.in l.ſi quis non dicam rapere, C.de epiſc.& cler. Bal. in l.mancipia, C.de ſeru.fugit. Catald. de ſyndic. q.10.*

q.10.Pariſ.de Put. in verb. Iudex male iudicans, capit. 1.num.8. & 9.Carpan. ſuper Statu.Mediol.cap.31.num.4. lite. G.Cãcer.variar.reſol.lib.3.c.12.n.171. vbi hoc intelligit ad inſtantiã partis.

37 Nono † excuſatur officialis iuriſpetitus,& maximæ doctrinæ,ſi aduocatos reorum non audiat *Homod.de ſyndica.num.248. ver. item nõ tenetur Iudex Caual.de brach. Reg.p.5.num.216.*

38 licet † alias teneretur, & poſſet vti doloſus puniri, maximè vbi ex abrupto procederetur,prout in Regno *Salic.in l.fin.n.3.C. de pena Iudic. male iud.vbi al' nat tex.in l.argentarius §.cum autẽ ff.de eden.& ibi Bald.in rub.nu.8.Rondinel. de ſyndic.nu.168.* ſubdens,quod puniri debet,ac ſi ſperneret deffẽſiones innocentię, & teneretur actione in factum *Pariſ.de Put.de ſyndicat.in verb. allegationes.*

39 Decimo † excuſatur officialis,& poteſt ſe defendere de delictis non commiſſis prætextu officij, nec pro debitis ciuilibus,quia tunc non pertinent ad Syndicatores *Bald.in l.2. C. vbi de ratiocin. agi oport. & ibi etiam Salyc. & ante eos Guliel. de Cuneo in l. nulli C. quorum appella. non recipi. Alexand.in addi. ad Bart. in d.l.nulli. Rondinel. de ſyndicat.nu.275.Catald.in ſimili tract. q.39.nu.24. Pariſ.de Pute.c.2.nu.20. Homod. in eod. tract.nu.170.Foller.in Conſtit. magiſter Iuſtitiarius num.34. Raud. cõſ.49.num.77.Baiard. ad Clar. §.fi.q.38.Caualc.de brach.Reg.p.5.nu. 24. Seſe de inhibit.iuſti.Arag.c.1.§.3. nu.6. & per totum*, maximè ſtantibus *Cap.Regni 363.& ſeq. & Cõſti. Pragmaticalibus*,quæ de geſtis tantum in officio iuriſdictionẽ Syndicatoribus concedunt.

40 Vndecimo † excuſatur officialis pro delicto familiæ ſuę,quando delictum non eſt cõmune cum officio, vt quia cõmiſerit homicidiũ, vel furtũ extra officiũ,eo enim caſu, nec criminaliter, nec ciuiliter conueniri põt iuxta *gl. in d.§.proficiſci,cap.cũ ad ſedẽ vbi gloſ. & Doct.de reſtitut.ſpoliator.Bart.in l.debet §.1.ff.naut.caup.ſtab. Homod.de ſyndicat.n.196.verſ.ſi autẽ delictũ Roman. conſ.10.nu.3. Bonad.lib.5.polit.c.1.nu. 78.& 79. Raudenſ. conſ.50.per totum, vol.1.& poſt alios Farinac.q.24.n.48.*

41 *cũ pluribus ſeqq.* idemq. † dicendũ erit ſi ignorãte officiale domino,famulus aliquid acciperet ꝓ eo erogãdo,*Frãc. Marc.q.425.nu.7.*& ita eſt intelligendus *Farinac.in loco citato num.55.cum ſeqq.* ſubdens etiã *ibi nu.89. & 90.* qñ teneat criminaliter,vel ciuiliter *Carp. ſuper ſtat. Mediol.cap.37.*

42 Duodecimo † excuſatur pro facto ſui ſubſtituti ĩ officio, ſi ex neceſſitate eũ ſubſtituerit, dũmodo idoneũ elegerit,vt tradit *Pariſ.de Put.de ſindicat.in ver. ſubſtitut⁹,c.2.n.2.*eo maxime qñ à iudice,ſeu Prorege fuerit approbat⁹ ſecundũ *Farin.q.24.nu.65.cum ſeqq.*

43 Decimo tertio † excuſatur officialis de negligentia leui, & parui momenti, vt poſt *Pariſ.de Put.* ab eo relatum tradit *Ioſeph Seſe de inhibit. iuſtit. Arag.cap.1.§.3.nu.35. & c.10.§. 2.nu.46.& ſeq.& in reſpon.ſyndic.poſt dict. tract.num. 23. & 39. Clar. in §. fin. quæſt. 37. ver. item Iudex*, quia tunc diceretur ſcrupuloſa inquiſitio, ſecundũ *Angel.in tract.de ſyndicat.nu. 8.Pariſ.de Put.in verb.negligentia,c.4. n.8.verſ.& hoc caſu,Catald.de ſyndic. q.13.Gomez.ĩ Regul.Cãcell.regul.trien-*

44 *nalis poſſeſſionis q.28.* vbi † enumerat trigintaſex caſus,in quibus poteſt Iudex eſſe negligens,quãuis † vbi neglgẽtia eſſet diſſoluta,& dolo proxima, officialis puniri poſſit,ſecundũ relatos *Doct.*& ponit elegãter *Caual.de brach. reg.p.5.nu.72.cũ ſeq.n.170.Bonad.lib. 5.polit.c.1.n.143.Menoch.de arbit.caſ. 341.Maſcard.de prob.cõcl.1088.Carpa. ſup ſtat.Mediol.c.40.n.20. Bertaz.cõſ. 71.n.4.& 5.lit.F.vol.1.& D.Io.Andr.*

de

de Georg. allegat. 42. *num.* 16. *& per totam, Baiard. ad Clar.* §. *fina. quaeſt.* 73. *nume.* 35.

46 Decimo quarto † excuſatur officialis, nec poteſt ſyndicari, ſi aliquid de facto exigit, & in Cameram communitatis mittat, ſecundum *Bart. in l.* 2. §. *ſi. ff. de adminiſtr. rer. ad Ciuit. pert. Catald. de ſynd. quaeſt.* 11. *Rondinel. ibidem, num.* 31.

47 Decimo quinto † excuſatur officialis authoritatem pręſtans actui ipſo iure nullo, quia non tenetur ad intereſſe, *Bald. in l.* 1. *ff. de tutel. & ration. diſtrahend. Catald. de ſyndicat. quaeſt.* 50. *numer.* 31. *Rondinell. nume.* 159. *Homod.* 245. *verſicu. ſimiliter, Pariſ. de Put. in verb. lis ſua, capitul.* 51. *nume. primo.*

48 Decimo ſexto † excuſatur Iudex, qui non fuit interpellatus in expediĕdo proceſſum infra tĕpus ſtatutum, *Bald. in l. ſi ideo, C. de iis quib. ut indig. Catald. de ſyndica. quaeſt.* 87. & 88. *Rim. iun. conſil.* 21. *num.* 138. *&* 139. *volum.* 1. *Caualca. de brach. Reg. par.* 5. *num.* 217. *Bonadill. d. cap.* 1. *polit. nu.* 144. *cum plurib. ſequ.* vbi ponit plures excuſationis in hoc *Cartar. dec. Genu.* 22. *num.* 8.

49 Decimo ſeptimo † excuſatur Iudex, qui aliquem detinuit, vt manifeſtet ſocios, & mandatores, vel aliud faciat, quod de iure debet, quia eſt iuſta cauſa carcerandi, *Bartol. in l.* 2. §. *Diuus, ff. de iur. fiſc. Catald. de ſyndicat. quaeſt.* 91. *Pariſ. de Put. de ſyndicat. in verb. captura, capitu.* 1. *numer.* 14. *& in verb. carcer. & carceratus, capit. primo.*

50 Decimo octauo † Iudex in pluribus habet ſupremam poteſtatem, vt ea faciens licite faciat, & non teneatur in ſyndicatu, *Pariſ. de Put. in verb. iudicis ſuprema poteſtas, c.* 1.

51 Decimo nono † excuſatur Iudex, nec facit litem ſuam ſi non ſupplet in aliquo caſu, in quo non poteſt ſupplere, *Bald. in l. non quidquid, ff. de iudic. Dec. in capitu. ad haec, numer. tertio, de appellat. Catald. de ſyndicat. quaeſtio.* 165.

52 Vigeſimo † excuſatur Iudex, ſi ex his, quae viua voce audiuit, nec apparent in proceſſu, iudicauerit, ſecundum *gloſ. in l. quoties,* §. *fina. ff. de proba. Bal. in l.* 1. *C. de ingenu. liber. Catald. de ſynd. q.* 167.

53 Vigeſimo primo † excuſatur Iudex, ſi aliquid denegauerit, quod ab alio aeque commodè poſtulari poteſt, *Bartol. in l.* 3. §. *ſi tam vicinum, ff. de damn. infect. Catald. de ſyndicat. quaeſtio.* 168.

54 Vigeſimo ſecundo † qualiter excuſetur officialis carcerans clericum, vel alios de eius familia, vide *Parid. de Put. de ſyndica. in verb. clericus, capitu. primo, nume. quinto, verſic. officialis carcerans.*

55 Vigeſimo tertio † excuſatur officialis, ſi acceperit mulionem, vel equũ pro iuſtitia adminiſtranda ſoluta mercede, *Catald. de ſyndic. q.* 269. *Homod. ibidem, num.* 248. *verſ. item non tenetur, Pariſ. de Put. in verb. captura, c.* 7. *verſ. furcarum erectio, n.* 6. *Surd. conſil.* 83. *num.* 2. *&* 3. *vol.* 1.

56 Vigeſimo quarto † excuſatur officialis cogens aliquem pro ſuſpendendo condemnatum, *Catald. de ſyndic. q.* 126. 171. *&* 270. *Homod. num.* 249. *Pariſ. de Put. in d. num.* 6. *verſ. an officialis poſſit.*

57 Vigeſimo quinto † excuſatur officialis, ſi reum reſiſtentem, vel fugientem, quem capere volebat, vulnerauerit, quando iuſtè exequebatur, *Homod. de ſyndicat. num.* 100. *& ſequen. Pariſ. de Put. in verb. familiaris, capit.*

58 1. *num.* 1. *cum ſequentib.* vbi † ampliat etiam ad illos de eius comitiua, de quo tamen dixi *alibi latius in* 3. *parte mearum deciſionum.*

59 Vigeſimo ſexto † excuſatur officia-
lis ſi compulſit priuatum ad venden-
dum Terram, in qua erigantur furcę, *Homod. de ſynd. nu. 248. ver. & ſimili-
ter, à Peguer. dec. 81. n. 3. & 4.*

60 Vigeſimo ſeptimo † excuſatur offi-
cialis ſi errauerit ex cauſa rationabili *gl. in c. temerarium 11. q. 3. Homod. vbi ſupra, nu. 249. ver. ſimili modo, Caualc. de brach. reg. p. 5. nu. 57. in fi. & n. 248. Bertaz. conſ. 81. lit. C. lib. 1.*

61 Vigeſimo octauo excuſatur officia-
lis ſi habens mærum arbitrium ſuum, id alicui denegauerit, *Bal. in l. non qd-
quid, ff. de iud. Homod. vbi ſupra, n. 239 ver. de quibus, & nu. 249. verſ. item non tenetur ſi non facit, Innoc. ſing. 6.*

62 Vigeſimo nono † excuſatur officia-
lis ſi non fecerit, id quod ſibi commit-
titur, vt de eo faciat ad ſui libitum, q̃a non dicitur grauare partem, *Homod. vbi ſupra, nu. 240. & 241. ver. cum non*
63 *tenetur*, vbi aliud eſſe † ſubdit in eo quod conſiſtit in eius officio nobili, de quo per *Dec. in capit. ad hæc, il tertio, de appellat.*

64 Trigeſimo † excuſatur officialis mi-
nuendo pœnam, quando habet arbi-
trium ex forma ſtatuti, ſi non eſt ni-
mis gratioſus, *Bal. in l. obſeruare, §. pro-
ficiſci, q. 26. ff. de offic. procon. Homod. de ſynd. n. 240. ver. verum.*

65 Trigeſimo primo † excuſatur offi-
cialis ſummatiè procedendo, vbi ha-
bet arbitrium procedendi ſecundum æquitatem, *Homod. vbi ſupra, nu. 241.* niſi nimis reſtringeret, ſecundum eũ.

66 Trigeſimo ſecundo † excuſatur offi-
cialis pęnam ſtatutariã ex cauſa trãſ-
grediens, vt poſt *Bal. et alios tradit Ho-
mod. de ſynd. n. 243. ver. itẽ nõ tenetur.*

67 Trigeſimo tertio † excuſatur officia-
lis ſi procedit de facto ſine proceſſu in leuibus, *Homod. vbi ſupra, n. 244. Bal. ĩ d. §. proficiſci, q. 33.*

68 Trigeſimo quarto † excuſatur offi-
cilis pœnam ſolui faciens communi-
tati de facto, & ſine proceſſu, quia põt repetere à communi *Bar. in l. 2. §. gra-
ni, ff. de adminiſt. rer. ad Ciuit. pertine. Homod. vbi ſupra, nu. 244. verſic. item non tenetur.*

69 Trigeſimo quinto † excuſatur offi-
cialis non ſeruans ſtatuta ex cauſa iu-
ſta, & euidenti publicæ vtilitatis, *Ho-
mod. vbi ſupra, n. 245. Menoc. conſ. 228. num. 42. vol. 3.*

70 Trigeſimo ſexto † excuſatur officia-
lis ſi homicidam, qui commiſit homi-
cidium in Terra conſiderata, decapi-
tari fecerit, *l. non dubium, ff. de captiu. Homod. vbi ſupra, nu. 248.*

71 Trigeſimo ſeptimo † excuſatur offi-
cialis ſi relaxari fecerit carceratũ, quẽ in carceribus inuenerit, & neſciuer ex qua cauſa ibi detineatur, præcedente tamen prius proclamat. *Bar. ĩ l. ſi quis vxori, §. ſi fugitiuum ff. de furt. Homod. vbi ſupra, n. 249. verſ. itẽ non tenetur.*

72 Trigeſimo octauo † excuſatur offi-
cialis furcas erigens in loco priuati ad ſuſpendendum aliquem, ſi ibi delictũ commiſerat, *Pariſ. de Put. in ver. fur-
carum erectio, c. 1.*

73 Trigeſimo nono † excuſatur officia-
lis denegans dare conſilium ſapientis, vt notat *Bal. in l. 1. in fi. ff. de legib.*

74 Quadrageſimo excuſatur officialis, ſi ſtatuta illicita, & contra libertatem eccleſiæ non ſeruauerit, *Homod. n. 250.*
75 *ver. item non tenetur.* ſubdẽs, quod ne-
que eſt periurus, licet generaliter iura-
uerit omnia ſtatuta ſeruare, *ad tex. in c. 1. de iureiur. in 6.*

76 Quadrageſimo primo excuſat̃ offi-
cialis ſi cõdẽnauit reũ de cicatrice no-
toria, quæ cõſtat ex viſione oculorum abſq; eo quod adhibeat medicos ſecũ-
dum *Bal. in l. 1. C. vt qua deſ. aduoc.* vbi
77 † ampliat etiam ſi ſtatutum dicat, qđ non poſſit condẽnare de cicatrice, niſi adhibitis medicis, quem ſequitur *Ho-
mod. d. n. 250. ver. item non tenetur, Fa-
rin. q. 137. nu. 134.*

Qua-

78 Quadrageſimo ſecundo † excuſatur officialis habens liberum arbitrium ne teneatur ſeruare ſolemnitates legales, ſi in die feriata, vel teſtibus non iuratis ſententiam protulerit, ad not. per *Bar. in l.1. ff. de teſtam. milit.*

79 Quadrageſimo tertio † excuſatur officialis ſi captum pro crimine graui maxime confeſſum nō ſolum facit poni in compedibus, ſed in cippis, & catenis, *Homod. de ſind. n.* 251. *in fi.*

80 Quadrageſimo quarto † excuſat̃ officialis ſi ſententiā protulerit Reo non citato, *ad tex. in l. quamuis indubitati, C. de adulter. Homod. vbi ſupra nu.* 252. licet contrarium idem tenuerit ante *num.* 154. *in fin.*

81 Quadrageſimo quinto † excuſatur officialis ſi non confiſcauit veſtes dānati ad mortem, ſed vendi fecit, & pecuniam conuerti in neceſſitatem ſui officij, ad tex. *in l. Diuus, ff. de cuſtod. reor. Homod. vbi ſupra nu.* 252.

82 Quadrageſimo quarto † excuſatur officialis Conſultor ſi ſtuduit, & quod potuit inuenire, & perſcrutari conſuluit, *Pariſ. de Put. de ſynd. in verb. ignorantia, c.* 1. *in fi.*

83 Quadrageſimo ſeptimo excuſatur officialis accelerans executionem dilatione pendente propter tumultum ſedādum; dummodo quod iuſtè exequatur, *l. qui cadem, ff. de Sicar. Homod. de ſynd. n.* 252. *verſ. item*

84 Quadrageſimo octauo † excuſatur officialis ſi beneficium confeſſionis nō admiſit ei, qui primo negauerat, vt notat *Bal. in l.1. C. de furt. Homod. vbi ſupra num.* 253.

85 Quadrageſimo nono † excuſatur officialis, qui dimiſerit Cardinali condemnatum ad mortem ſtante priuilegio, ſecundum *Bal. in l. addictos, C. de Epiſcopal. audient.* quod notandum, & menti tenendum eſſe ait *Homod. de ſyndic. nu.* 253. *in fi. Pariſ. de Put. de ſynd. in verb. de quibus officiales non teneantur, num.* 253. quem refert, & ſequitur *Erudítiſſimus Io. Aloyſ. Cathal. de abol. cap.* 40. *num.* 75.

86 Quinquageſimo † excuſatur officialis domum priuati deſtrui faciens pro adaptandis ſtratis, ad tex. *in l. ædificia, C. de operib. publ. Pariſ. de Put. de ſynd. in verb. iudicis ſuprema poteſtas, num.* 16. refert, & ſequitur *Add. ad Roman. ſingul.* 718. *Homod. dict. numer.* 253. *in fin.*

87 Quinquageſimo primo † excuſatur officialis ſi concubinam detinuerit in loco adminiſtrationis, ad tex. *in l. fi. ff. de concubi. Homod. de ſynd. num.* 253. *verſic. item non tenetur, Pariſ. de Put. in tract. de ſynd. in ver. adulterium officialis, nu.* 8. *&* 11. *Roman. ſing.* 487. *Rand. conſ.* 50. *nu.* 15. *Bonad. libr.* 5. *polit. c.* 3. *num.* 126. *& ſeq. Decia. lib.* 8. *c.* 36. *num.* 30. *Petr. de Greg. Tholoſ. ſyntag. iur.* 3. *p. lib.* 47. *cap.* 32. *n.* 28. vbi dicunt ratio-

88 nem † eſſe, ne prouincialibus mulieribus moleſti eſſent, hoc tamen mali, ac peſſimi eſſet exempli; vnde ab eis abſtinendum conſulit *Auil. cap.* 47. *Praetor.*

89 *nu.* 5. *verb. Manceba*, amor † enim puellarum ſubuertit rectum iudicium, vt per *Bald. in l.* 2. §. *& cum placuiſſet, ff. de orig. iur. vbi add. & Ioan. Andr. in capit. quorundam, de electio. in* 6. *nouel.*

90 ſubdens, quod † non ſolum Prætoris manus à pecuniæ lucro, ſed etiam a libidinoſo aſpectu oculi continentes eſ-

91 ſe debent, & propterea † in ſtatu eccleſiaſtico *ex conſtitutione Nicolai V.* incurrunt pœnam priuationis officij, & de cæteto declarantur inhabiles ad ea obtinenda, vt refert *Baiard. ad Clar. in* §. *Fornicatio, nu.* 5. *Farin. q.* 137. *n.* 39.

92 licet † in Regno per Eccleſiaſticum puniri poſſent, ſecundum *Puteum, & Bonad. loco citatis.*

93 Quinquageſimo ſecundo † excuſatur officialis ſi labatur inſtantia, quādo per eum non ſtetit, ſed per partem, quæ negligens fuit in interpellādo iu-

dicem *l.2.C.de naufrag.* ibi, *ſi per ne-*
gligentiam, lib.12. Homod. de ſyndicat.
nu.254. in fi.
94 Quinquageſimo tertio † excuſatur
officialis ſi die feriata ſententiã protu-
lit, niſi ſit dies vltimus, quo eius iuriſ-
dictio expiraret *glo. eſt notabilis, in cle-*
ment. fi. de iud. Homod. de ſyndicat. nu.
255. in princ.
95 Quinquageſimo quarto † excuſa-
tur officialis ſententiam iniuſtam ex
ignorantia proferens, ſi adhibuit dili-
gẽtiam, prout ſolitum eſt, & cum alijs
communicauit, *Pariſ. de Put. de ſynd. ĩ*
verb. ingnorantia, cap. 1. nu. 2. verſ. vn-
de, & num. 3.
96 Quinquageſimo quinto excuſatur
officialis, qui ex impetitia arguitur,
quando ſententiam tulerit ex conſilio
peritorum, vt cõcludit *Matth. Mathe-*
ſil. in l. 2. C. de pœn. iud. qui mal. ind. nu.
97 *4. & 5.* qui † limitat ſi ex forma ſtatu-
ti hoc facere non poſſit, *Carpan. ſuper*
ſtat. Mediol. c. 40. num. 34. cum ſeq. vbi
quid ſi ipſe ſit Doctor, & peritus, &
quid è contra ſi ſit imperitus *Bonadill.*
lib. 5. polit. c. 3. nu. 26. & 27. & ſaltim
tenetur ad intereſse *Gram. in c. Regni,*
item caueant, ſub n. 2. ver. & dum conti-
giſſet. Pariſ. de Put. de ſyndic. in verb.
an poteſtas excuſetur.
98 Quinquageſimo ſexto † excuſatur
officialis ſi ſecundum conſcientiã iu-
dicauerit, quando tàm de iure, quàm
ex actis ſit informatus, *Abb. ĩ c. ex par-*
te, col. 2. de offic. deleg. Marc. Mantu.
ſingul. 452.
99 Quinquageſimo ſeptimo † excuſa-
tur officialis, qui iudicauit ſecundum
opinionem magiſtri ſui, quamuis ſit
contra communem opinionem, vt tra
dit *Abb. in cap. 1. col. 6. de poſtulat. præ-*
lat. quem refert, & ſequitur *Gerard. de*
100 *Petr. ſanct. ſing. 62. nu. 2.* vbi hoc † in-
telligit, quando magiſter ille ſit ſoliẽ-
nis Doctor, ad notat. *in c. cum beatiſſi-*
mus 24. q. 1. Carpan. d. c. 40. nu. 38. Ca-
nale. de brach. reg. par. 5. ſub nu. 56. qui
101 limitat † quando eſſet contra commu-
nem opinionem, *Bonad. lib. 5. polit. ſe.*
102 *3. nu. 28.* niſi † Doctor ille conſueue-
rit tenere opiniones inſolitas, vt dixit
Bal. in l. fi. col. 2. in fi. verſ. quæro nunqd
peritia iudicis præſumatur C. de pœ. iud.
qui mal. iud.
103 Quinquageſimo octauo † excuſatur
officialis, qui litigantem ſtatim mul-
ctauit quãdo ipſi Iudici verbalem in-
iuriam intulerit *Dyn. in l. 1. §. expila-*
tores, ff. de effract. & expilat. Homod. de
ſyndicat. num. 255.
104 Quinquageſimo nono † excuſatur
officialis ſi dederit copiã allegationũ
iuris alteri parti, ad notat. per *Iaſ. in l.*
is apud quem, col. 3. verſ. vltra ſcribẽtes
C. de edend. poſt pract. Papienſ. in form.
pet. cop. inſtrum. circa princ. vbi forma-
liter tenet, quod quemadmodum de
omnibus actis debet fieri copia parti,
ita de allegationibus iuris, & cõſilijs,
ne Iudex circumueniatur ex falſis al-
legationibus *l. 1. C. ſi ex falſ. allegat.*
& l. ſi quis obrepſerit ff. de falſ. quãuis
ad id non compellatur, vt dixit *Innoc.*
in capit. per tuas, de teſtib. quem refert
& ſequitur *Roman. ſingul. 266.* & poſt
alios Duenn. regul. 5. incip. acta iudicia-
lia, fall. 6. & hãc opinionem ego ſem-
per tenui, & pluties ſeruaui, nam vtri-
que parti tradidi allegationes iurium
mihi porrectas, vt veritas magis elu-
ceſceret, ſicut, & de allegationibus in
facto. Hoc tamen in Regno tene-
tur pro ſacrilegio.
105 Sexageſimo † excuſat̃ officialis mi-
tius puniendo plebeum in pecunia,
quàm nobilẽ: & minus in corpus no-
bilem, quàm plebeum, vt notat *glo. in*
§. ruſticus de pac. conſtant. Homod. de
106 *ſyndicat. num. 256.* eo quod † Iudex ſe-
cundum qualitatem facti, & perſona-
rum in criminalibus aliter debet arbi-
trari, *Mateſil. ſingul. 48. nu. 2.*
107 Sexageſimo primo † excuſatur offi-
cialis

cialis de eo, quod promiſit in officio
pro Republica, quia non tenetur fini-
to officio *l. fi. ff. ſi quis cautiõ. Homod.*
de ſyndicat. num. 256.

108 Sexageſimo ſecundo † non tenetur
officialis iniuriarũ actione, etiã quod
iniuſtè aliquem condemnet, ex quo
non dicitur feciſſe animo iniuriandi,
Pariſ. de Pu. ĩ ver. iniuria officialis c. 4.

109 Sexageſimo tertio † excuſatur offi-
cialis ſi de commiſſis ſuæ conſcientiæ
aliquid ſine dolo ꝑ imperitiam faciat
contra iuſtitiam, *Homod. num. 256.*
verſ. inſuper.

110 Sexageſimo quarto † excuſatur offi-
cialis iniurians verbaliter ſuæ iuriſdi-
ctioni ſubditos inſolentes, & iuriſdi-
ctionem turbantes, aut irreuerẽter, &
importune procedentes, quia licitum
eſt inſolentem, & importune agẽtem
verbis increpare, & corrigere, *Parriſ.*
de Put. de ſyndicat. in tit. ſyndicatus of
ficialium quid ſit, ĩ verb. iudices, cap. 6.
nu. 7. verſ. & idem puto Natt. cõſ. 462.
nu. 20. Caualc. de brach. Reg. part. 5. nu.
25. diſtinguendo tamen, vt per *Bald.*
conſ. 328. in fine, lib. 4. Dom. de Pont. in
tract. de pot. Proreg. tit. de elect. official.
§. 6. vbi ait admonẽdos eſſe magiſtra-
tus, vt cum ſubditis ſecum negotian-
tibus, & iuſtitiam petentibus mode-
ſtè, prudenter, quietè, & abſque iniu-
ria aliqua tractẽt, alias puniri poſſent
grauiſſima pœna ad text. *in l. vniuerſis*
C. vbi cauſ. fiſcal.

111 Sexageſimo quinto † excuſatur offi-
cialis carcerando inobedientem, *Pa-*
riſ. de Put. in verb. carcer. & carceratus,
cap. 2. nu. 7.

112 Sexageſimo ſexto † excuſatur offi-
cialis ſi aliquid contra legem fecerit,
& poſt factum interueniat decretum
Principis approbando geſta ꝑ ipſum
officialem, tanquam ſi de ipſius con-
ſenſu facta fuiſſent, & ex certa ſcientia
Principis, *Soc. iun. conſ. 92. nu. 1. & 2.*
vol. 2. & ita aliàs practicatũ in Regno.

113 Sexageſimo ſeptimo † excuſatur of-
ficialis iudicans cõtra cõmunem opi-
nionem, quãdo manifeſta lege, vel ra-
tione cõmunis opinio conuinceretur
Alex. in l. cum prolatis in fine ff. de re
iudicat. Soc. iun. conſ. 189. num. 75. Cor-
raſ. de commu. opin. lib. 2. titul. 9. caſu 8.
num. 12. Caual. de brach. Reg. par. 5. nu.
57. & 179. *Bonadill. lib. 5. polit. c. 3. nu.*
28. vel ſi vnã potius opinionẽ, quam
aliam recipiat *Cumi. cap. 24. ſuæ praxis*
nu. 82. & 83. vel ſi habeat opinionem
alius celebris Doctoris *Ioſeph. Ludoui.*
dec. 1. nu. 1. Menoch. de arbitr. caſ. 177.
nu. 5. & 6. Carpan. ſuper ſtatu. Mediol.
c. 40. nu. 26.

114 Sexageſimo octauo † excuſatur offi-
cialis quando in caſu dubio eligit illã
opinionem, quam ſecundum ſuã bo-
nam conſcientiam credit eſſe verã, ſe-
cundum *Anchar. in conſ. 210.* quem ſe-
quitur *Soc. iun. conſ. 33. nu. 1. Bonacoſſ.*
comm. opin. in verb. Iudex non tenetur.

115 Sexageſimo nono † excuſatur offi-
cialis ſi in dubio iudicat cõtra fiſcum
l. non puto ff. de iur. fiſc. Bonacoſſ. comm.
opi. in ver. Iudex cum ſimil. quinimmo
116 † laudandus eſt, quando iudicat cõtra
fiſcũ, quem ius fouere nõ apparet *Bo-*
nadill. lib. 2. polit. cap. 2. n. 40. hinc ſcri-
117 bit *Plinius ĩ Panegir. ad Troianum,* q̃d
non niſi ſub Principe malo erat bona
cauſa fiſci, eiuſdemq. Traiani præci-
pua gloria fuit, vt ſemper vinceretũ fi-
ſcus, & *Aurel. Victor.* ſcribit Traianũ
118 dicere ſolitũ † fiſcum Lienẽ eſſe, quod
eo creſcente, reliqui artus cõtabeſcãt;
119 ſic † etiam *Iulius Capitolin.* de Marco
Antonio Philoſopho commemorat,
in cauſis compẽdij ipſum Imperatorẽ
nũquam fauiſſe fiſco, de quo meminit
Alciat. lib. 8. Pereg. cap. 6. & reg. 3. præ-
ſumpt. 41. nu. 1. Alex. Turam. in d. l. non
puto cap. 2. nu. 1. Couarr. variar. reſolu.
lib. 1. cap. 16. in princ. vbi ad hoc alle-
gat optimum *tex. in l. vnic. in princ. &*
in §. vlt. C. de caduc. toll. et l. iuſtas C. de
iur.

120 *iur.fiſc.* addẽſt rationẽ eſſe quia Prin-
ceps, qui fiſcalibus lucris inhiat, ma-
ximam infert Reipublicę calamitatẽ.
121 maximè† vbi non poſſet redargui ali-
qua culpa, ſed tantum imperitia, quæ
minime locum habere poteſt in ſupre
122 mis Magiſtratibus, qui† de imperitia
viſitari nequeunt, vt latiſſimè probat
*idem Bouadill.lib.5.polit.cap.3.nu.55.
cum ſeq.* licet malè ac peſſimè viderim
aliquando cõtrarium ſeruatum con-
tra ſanctiſſimam Regis noſtri mẽtem.
123 Septuageſimo† excuſatur officialis
exequendo mandatum Principis etiã
iniuſtum, vt notat *Pariſ.de Put.de ſyn-
dicat.in verb.familiaris col.12.in verſ.
miles poteſtatis, qui eius mãdato,* quem
refert, & ſequitur *Soc. iun. conſ.92.nu.
8.vol.2.Natt.conſ.625.n.7.vol.3.Car-
pan.ſuper ſtatut.Mediol.cap.40.n.31.
Rand. poſt multos conſ.49.num.129.
Maſcard.cõcluſ.1135.Tuſc.cõcl.101.in
verb.officialis, Flam. Cartar. de exequ.
capto.§.fin.n.227.cum ſeq.* qđ intelli-
ge vt ſupra diximus *lib.3.cap.4.num.
296.cũ ſeqq.*
124 Septuageſimo primo† excuſatur of-
ficialis qui tenẽ pro ſua familia exhi-
bendo relinquentem, *Bart.in l.1.§.fa-
miliæ ff.de public.iudic. & in l.1.C.de
pan.iudic.q male iudic.Homod.de ſyn-
dicat.nu.201.Catald.eod.tract.nu.22.*
vbi ſubdit† idem eſſe ſi delinquẽs fue-
rit bannitus *Canalc.de brach.Reg.p.5.
nu.154.& ſeq. Brun. à Sole reſol.crim.
verb.officiales.*
126 Septuageſimo ſecundo † excuſatur
officialis ex facto ſuorum prædeceſſo-
rum, ſecundum *gloſ.in cap.venerabilis
extr.de conſuetud. & in cap.denique 8.
diſtinct.Celſ.Hug.conſ.71.nu.10.Cum.
in ſua prax.cap.17.nu.66.& Anton.de*
127 *Ball.lib.6.q.6.* qui† pluribus modis ſu-
pradictam concluſionem limitat *Ber-
taz.conſ.81.nu.3.& 4.vol.1.& ibi ad-
dict.in lit.D.* maxime quãdo de ſe ma-
lum eſſet, vt notat *Canal.de brac.Reg.
par.5.num.177.*
128 Septuageſimo tertio† excuſatur of-
ficialis dans tenutam alicui abſque ci-
tatione partis, quãdo ille habet inſtru
mẽtum, quòd poſſit authoritate pro-
pria ingredi poſſeſſionẽ *Pariſ. de Put.
de ſyndicat.ĩ verb.Iudex, nu.36.& 37.*
129 Septuageſimo quarto excuſaĩ offi-
cialis vbicũq. ꝯ iura, & regulas iuris
cõis, & ſtatutorũ ꝓcedit in atrociſ-
ſimis delictis *Marſil.ĩ pract.crim.§.di-
ligẽter, n.158.fol.& poſt Foller.et alios
tradit Farinac.q.122.nu.60.* quod in-
tellige procedere in maioribus magi-
ſtratibꝰ *Cabal.reſol.cri.caſ.200.n.142.*
131 Septuageſimo quinto † excuſatur
officialis vbicũque ex aliqua cauſa pę-
nã ſtatutatiam augeret, vel diminue-
ret, etiam quod ſtatuta ſeruare iuraue-
rit, *Caball.reſol.crim.caſ.18.n.6.& 13.
& caſ.19.nu.4. Farinac.in prax.crim.
q.17.nu.11.cum ſeqq.*
132 Septuageſimo ſexto† excuſatur of-
ficialis ſi in principio litis faueat ma-
gis Actori, quàm Reo, cum ad hoc te-
neatur vtriq; in medio, & in fine, Reo,
*Azo.in ſumm.de reb.dub. & in l.de die,
ff.qui ſatiſd.cogant.Pariſ.de Put.de ſyn
di.in ver.iudices puras, nu.4.*
133 Septuageſimo ſeptimo † officialis
excuſatur ſi cauſam malè determina-
uerit de conſilio ſapientis electi à par-
tibus, & quid ſi de voluntate partium
miſerit ad conſilium *Pariſ.de Put.de
ſynd.in ver.ditur in literis, n.1.cũ ſeqq.*
134 Septuageſimo octauo† officialis ex-
cuſatur ſi proceſſum infra terminũ nõ
expediat ob multitudinem negotio-
rum, vt poſt alios tradit *Farin.q.99.
art.15.n.434.ver.limit.ſexto.*
135 Septuageſimo nono† excuſatur of-
ficialis quando eius ſentẽtia ex primis
actis eſt iuſta, licet ex nouis poſſit im-
pugnari, & iniuſta apparere, *Auil.in c.
1.Prat.in verb.a las partes, n.34.* ſicut
136 † è contra ſi à principio fuerit iniuſta,
& ex nouis probationibus appareat iu

ſta,

ſta, *Bar.ĩ l. Aemilius, ff. de minor. Boer.*
dec.259.nu.9. Bonad.lib.5.polit.c.3.n.
137 14.vbi † limitat in ſententia torquẽdi,
quæ à principio debet eſſe iuſta, *l.ma-*
* *ritus vbi gl.& Boer.ff.de quaſt.de**cõi,
Clar.in §.fi.q.64.nu.6.ad fi.

138 Octuageſimo † excuſatur officialis,
ex qualibet colorata cauſa *Boſſ. in tit.*
vt nõ proced.crim.n.19. Canal. de brac.
reg.par.5.nu.57.

139 Octuageſimo primo † excuſatur of-
ficialis ſi ob breuem inſtantiam termi-
nos cumulauerit *ad tex. in l. properan-*
dum C.de indic.& ibi Doct. Pute.ĩ ver.
inſtantia Syndicatus c.6.per totum Ca-
nalc. de brach.Reg.par.5.num.172.

140 Octuageſimo ſecundo † excuſatur
officialis ſi capturam permiſerit ex iu-
ſta cauſa abſq. indicijs *Canal. de brac.*
Reg.par.5.num.213.

141 Octuageſimo tertio † excuſatur of-
ficialis ſi per modicum tempus ſtan-
te publica vtilitate priuaret dominũ
re ſua *Gabrie.in tit.de iur.quaſit.concl.*
2.nu.7. refert,& ſequitur *Carpa.ſuper*
Stat.Mediol.cap.40.nu.33.

142 Octuageſimo quarto † excuſatur of-
ficialis in arbitrarijs, quia non tenetur
de his reddere rationem in ſyndicatu,
vt tradit *Gramat. theorem.3. in fine,*
Ancharan. quaſt. famil.5. quos refert,
& ſequitur, *Cancer. variar. reſolutio.*
lib.3.cap.12.num.77. vbi ita determi-
natum fuiſſe per Viſitatores officialiũ
teſtatur.

143 Octuageſimo quinto † excuſatur of-
ficialis ob merita ſua, & maiorũ ſuo-
rum, vt poſt Leonin. tradit *Randenſ.*
reſponſ.50.num.543.& ſeq.

144 Octuageſimo ſexto † excuſatur offi-
cialis, qui etiam ſine cauſe cognitione
aduocatum garrulum ab officio aduo
cationis interdixit *glo.in l.puto in ver.*
apud ſe ff.de poſtul. BertaZol. conſ.321.
num.4.lib.2.

145 Octuageſimo ſeptimo † excuſatur
officialis ſi ſententiam iniuſtam dede-
rit, quãdo ea exequta non fuerit vt di-
xit *Homod. in tractat.de ſyndicat.num.*
148.BertaZ.conſ.81. num.18. Gramm.
conſ.54.num.10.

146 Octuageſimo octauo † excuſatur of-
ficialis ſi de iniuſtitia imputetur, quæ
non eſſet euidens, & manifeſta ſed oc-
culta, & præſumpta, *Iacob.de Beluiſ.in*
§.ſi quis autem verſ. iniuſtitia Authẽt.
vt iudic. ſin. quoq.ſuffr. Rondinell. de
ſyndicat.num.151. Pariſ.de Put.ibidem
in verb.fui ſemel rogatus num.3.Gram.
conſ.35.

147 Octuageſimo nono † officialis ab-
ſoluendus eſt in ſyndicatu, ſi propter
paupertatem Rei diminuerit illi mul-
ctam, quæ fiſco debebatur, *Vaſqu.*
controu. illuſtr. cap.24.num.15. quem
ſequitur *Clar.in §.ſi.quaſt.95.num.8.*
verſ. hac autem.

148 Nonageſimo † excuſatur officialis ſi
Reus in tortura moriatur dum eum
iuridicè torqueri faciat, *Bart.in l.quæ-*
ſtionis modum ff.de quaſtionib. Gomez.
de delict.cap.13.num.6.verſ. ſi vero li-
* *citè* de communi* *Boſſ. de tortur. nu.*
30.Bonadill.lib.5.polit.cap.3.num.25.
Clar.in §.ſi.q.64.nu.37.

149 Nonageſimo primo † non tenetur
in Syndicatu officialis, aliquid per le-
gatũ in teſtamento relictum recipien-
do *ad tex. in l.non dubium C.de teſtam.*
Alberic. in l.1. vbi alia huiuſmodi iura
adducit in l.1.verſ. ſed numquid a ſub-
ditis C.de contract.iudic. Afflict.in con-
Regni communiter col.2. verſ. quiã in
vltimis voluntatibus, quos refert, & ſe-
quitur, *Vince.de Frãc. deciſ.493.* dum
ait quod *Reg. Pragm.* prohibens offi-
cialibus munera recipere, non proce-
dit in caſu prędicto, & ita ſe defendiſ-
ſe tempore viſitationis generalis, cum
de hoc imputaretur, quem ſequitur
Doctiſſimus *Rouitus in prag.1.nu.4.*
ſub tit. de Muner. official.

150 Nonageſimo ſecundo † excuſatur
officialis aliquid à ſubditis recipiens
pro

pro ſui ſubſtetatione, & familiæ quādo aliter alere non poſſent ob tenuitatem prouiſionis, ſeu ſalarij *ad tex. in authe. ſcriptum exemplar in fin. & in l. plebiſcitum de offic. praſid. cum ſimil. relatis per Maſcard. concluſ. 164. nu. 15. Capibl. de Baron. pragm. 4. num. 15.* vbi

151 hoc† locum non habere ſubdit, vt officiales pingui* ſe dilatent ſub velamine, quod careant debita prouiſione; quandoquidem ijs imputādum erit, qui huiuſmodi ſalario, & emolumentis cōtenti extitere, dum officium acceptarunt *l. 4. ff. ad l. Iul. repetund.*

152 Nonageſimo tertio † excuſatur officialis ſi ex iuſta cauſa, & euidenti ratione, relicta pena legibus ordinata, eam augeret, vel minueret, *ad tex. in l. & ſi ſeuerior C. ex quibus cauſ. infam. irroge. Guid. Pap. deciſ. 206. Peguer. deciſ. 7. num. 17.*

153 Nonageſim o quarto † excuſatur officialis ſi aliquem carcerari faciat pro modica cohertione vt dixit *à Peguer. deciſ. 82.* vbi refert ita per Cataloniæ conſilium determinatum, cōfirmando ſententiam latam per Iudices tabulæ, qui apud nos Syndicatores nūcupantur vt dixit *Cancer. varia. reſol. lib. 3. cap. 12. in princip.*

154 Nonageſimo quinto † non tenetur officialis ſi cauſam non determinauit, quando ſibi nō fuit exhibitus proceſſus *Vanti. de nullit. ſentent. ex defec. Iudic. ordina. num. 117. Crauett. conſ. 270. num. 2. lib. 2. Caual. deciſ. 6. nu. 11. par. 1.* vbi

155 † ampliat etiam quod ſtatutum diceret, quod debeat Iudex intra certum tempus cauſam expedire *Caronit. Rit. 245. num. 3. & ſeq. Couarr. pract. quaſt. c. 20. ſub nu. 6. ver. inſtrumenta autem publica.*

156 Nonageſimo ſexto † excuſatur officialis ſi parte non citata capiat informationes de ſtylu, & practica curiæ *Bart. in l. Iulia ff. de teſtib. Surd. conſ. 354. num. 4. & conſ. 377. num. 39. Menoch. conſ. 932. num. 6. volum. 10. Riminal. iun. conſ. 52. num. 125.* ſicut dicitur de conſuetudine, idem *Riminald. iun. cōſ. 6. nume. 33.* vel ad fundandam ſuam iuriſdictionem *Surd. conſil. 286. num. 3. & 12.*

157 Nonageſimo ſeptimo † excuſatur officialis, qui non denuntiauit maleficium infra triduum, ſi de nocte fuerit commiſſum *Angel. in l. ſi cum exceptione §. in actione ff. quod met. cauſ. Riminald. iun. conſ. 12. nu. 38. vol. 1.*

158 Nonageſimo octauo † excuſatur officialis pro ſententia iniuſta, quæ nulla reperiatur *gloſſ. in l. fin. & ibi Angel. nota. ff. de varijs, & extraordi. crimin. Bolognet. conſ. 25. num. 26. & 27.* idemque procedit

159 † ſi eſſet iniqua *Gramm. conſ. 54. num. 11.* quem ſequitur *Bertaz. conſ. 91. num. 1. & conſ. 71. nume. 8. Baiard. ad Clar. §. fin. quaſt. 83. num. 8.*

160 Nonageſimo nono † excuſatur officialis, nec tenetur hodie in Syndicatu perſonaliter perſiſtere, ſi nō habeat niſi ciuiles quærelas, vel etiam criminales ciuiliter intentatas, relicto tamē procuratore *l. 1. §. quod ſi intra C. vt omnes iudic. Baiard. ad Clar. quaſt. 21. num. 112.*

161 Centeſimo † excuſatur officialis ſi aliquid receperit ab amico ſuo, quia præſumitur datum gratia amicitiæ vt dixit *gloſſ. in l. 1. C. de condit. ob turp. cauſ. Maſcard. concluſ. 164. nume. 12.*

162 ſubdens † idem eſſe ſi pecuniam recipiat poſt ſententiam, ſi de aliquo pacto non conſtiterit ad notat. per *Felyn. in capit. tua nos in fin. verſic. tertio limita de Simonia. cum ſimilib. ibi relatis.*

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus compilati per Viſitatorem Generalem transmittuntur ad ſupremum Conſilium apud Regem noſtrum ad*

ad expenſas R.C. ibique à iudicibus Deputatis determinantur.

2 *Proceſſus compilati per Viſitatorem Generalem, poſtquam apud ſupremum Conſilium determinantur, ad Dominum Proregem tranſmittuntur, qui exinde in Regio Palatio coram eodem Prorege, Magiſtratibus omnibus interuenientibus, & populo, apertis Ianuis publicantur; ac per certos officiales deſignatos exequutioni mittuntur.*

3 *Syndicatores qualiter procedere debent in ſyndicatu, & quãdo expirat eius iuriſdictio, & nu.5.*

Syndicatores tenentur ſententias in ſcriptis proferre pro Tribunali ſedentes, ſed ſecus eſt de iure communi, vt ibidem, & etiam nu.4. ſub nu.4.

5 *Syndicatores debent infra tempus ſtatutum ſententias proferre, alias eo elapſo ſunt nulla, & n.6. & nu. 35.*

7 *Syndicatores poſſunt ſuas ſententias exequi, ſi non fuerit appellatum, vel ſint elapſa fatalia, ſed quid in Regno Neapolis, nu.48.*

9 *Appellationes à ſententijs ſyndicatorum ad Magnam Curiam deuoluuntur, & infra quod tempus ibi cauſa ſint expedienda, vide ibidem.*

10 *Syndicatores non poſſunt recedere à pœnis legalibus, & diſpoſitis per iura Regni, neque illas augere, vel minuere valent, lim. nu.11.*

12 *Officialis ſemel abſolutus in ſyndicatu non poteſt amplius moleſtari.*

13 *Syndicatores, vt iudices ſi quatuor dati reperiantur, & in ſententia duo abſoluant, & alij duo condemnant officialem, præfertur ſententia abſolutoria: ſed in Regno non ſeruatur, imò datur quintus Iudex, quando cauſa pendet coram ſupremis Tribunalib.*

14 *Officialis condemnatus in ſyndicatu ex vno ex quatuor caſibus traditis per Capitul. Regni non poteſt amplius ad officia promoueri, ampl. nu.15.*

16 *Syndicatores in eorum ſententijs nõ poſſunt aſſignare certum locum officialibus condemnatis.*

17 *Officialis accuſatus, ſi fuit per Syndicatorem abſolutus, poteſt accuſatorem proſequi coram iudice ordinario, & quam cauthelam, & probationem facere debet, vide ibidem, qualiter autem tales accuſatores, & inſtigatores ſint puniendi, & ad quæ teneantur, vide nu.18. & 19.*

20 *Syndicatores debent per literas certiorem facere Dom. Proregem de ſententijs, & Decretis latis in fauorem officialium, & de ratione numer.21.*

22 *Officialis durante Syndicatu ad alia officia promoueri eſt prohibitum.*

23 *Officialis, qui in officio laudabiliter ſe habuit, eſt publicè commendandus, ac laudandus, & num.24. & de ratione nu.25. ampl. maxime in generali Viſitatione nu.26.*

27 *Officiales in ſignum bona adminiſtrationis quo honore olim decorabantur.*

28 *Officiales plures in aliquo officio ſubordinati, ſi omnes pariter per Syndicatorem, ſeu Viſitatorem fuerint condẽnati, omnes quidem tenentur inſolidum, quamuis in exequutione locum habeat remedium diuiſionis, declara vt nume.29.*

30 *Syndicator ob periculum peremptionis inſtantia poteſt ſententias obſcure, & ſub conditione proferre, licet curare debet infra duos menſes illas declarare, alias inſtantia perit, & tenetur ad damna, & intereſſe, ac alijs pœnis arbitrio D.Proregis.*

31 *Sententia lata per Syndicatorem contra officialem debẽt prius mitti exequutioni contra eum, quam contra fideiuſſores.*

32 *Fideiuſſores officialium condemnatorum in Syndicatu conueniri non poſſunt, niſi facta excuſſione, datoq; re-*

nunciaſſent beneficio de fideiuſſoribus,lim.nu.33.
34 *Canthela pro ſyndicatoribus in recipiendis fideiuſſoribus officialium.*
35 *Officialis ſuſpenſus ab officio durante Syndicatu, ſi in eo fuerit per ſententiam condemnatus, poterit pendente appellatione officium exercere.*
36 *Officialis per ſententiam condemnatus tenetur reddere ſalarium præteriti temporis,& ſi ante officium finitum, fuerit in Sy:dicatu remotus,non poterit ſalarium non ſolutum repetere, licet aliud ſit durante ſuſpenſione.*
37 *Sententia lata per Viſitatorem,ſeu Syndicatorem recuſatum vti ſuſpectum eſt nulla, ſicut etiam omnia alia acta facta poſt recuſationem.*
38 *Viſitator, & Syndicator poteſt vti ſuſpectus recuſari, etiã quod ſit delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, declara vt nume. 39.*

ARGVMENTVM.

De ſententijs in cauſis Viſitationis, vel Syndicatus.

C A P. XI.

1 COMPILATIS †proceſſibus p Viſitatores vnà cum eorũ defenſionibus,& iuſtificationibus, tranſmittuntur ad Supremum Cõſilium apud Regem noſtrũ, vel ab eiſdem præſentantur ad expenſas Regiæ Curiæ, quidquid in locis Hyſpaniarum ſeruetur, de quo poſt alios *Bonadill. lib.5. polit. cap.1.num. 254. cum plurib. ſequen.* ibique vel ab eodem Conſilio, ſeu à Iudicibus per ſuam Catholicam Maieſtatem deputatis determinari conſueuerunt, eiſq.
2 inde †ad Illuſtriſſimos,& Excellentiſſimos DD. Proreges tranſmiſſis, in eiuſdem Prętorio coram eodem Prorege, Magiſt atibus omnibus interuen:ētibus, & Populo, apertis Ianuis publicanẽ, & per certos deſignatos officiales exequutioni mictũtur, de quo teſtatur *Marc. Anton. Surg. de Neapol. illuſtr. cap. 17. num. 35.* & ita vidimus ſeruatum.
3 Syndicatores † tamen datis legitimis terminis, & concluſo proceſſu ex quo poteſtatem habent vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue, infra inſtantiam Syndicatus tenentur cauſas terminare,& ſententiare,eaſque in ſcriptis pro tribunali ſedentes publicare,ad nota t.per *Afflict. in conſtit. ab omnibus num.6. Aſin. in prax. §.3. cap. 24. Menoch. de arbitr. iudic. quæſt. 60. num.3. Cumi. in ſua praxi. cap. 24. nu. 100. Vinc. de Ann. ſing. 473.* licet de iure communi poſſet ſententia ſyndicatus ſine ſcriptis proferri, *ad tex. cum gloſſ. in §. neceſſitatem, in verb. ex non ſcripto in Authent. vt iudic. ſin. quoq. ſuffrag. Rondinell. de ſyndicat. nu. 146.*
4 maxime†vbi proceditur ſummarie,& ſola facti veritate inſpecta ſecundum *Marant. in ſpecul. par.4. diſtinct.9. nu. 37. Roland. conſ.41. num.31. volum.1.*
5 quinimmo,† & infra inſtantiam per Regni *Capitula* conſtitutam terminari, vt diximus *ſupra cap 6. nu. 20.* adeo quod ſi poſt duos menſes prolata fuerit,eſſet nulla,vt poſt *Vant. de nullit. ex defect. iudic. ordin. num. 120. & 121. & alios* ibi relatos tradit *Anto. de Ball. lib.6. de ſyndicat. official. quæſt.2. nu.6.* reprobans dictum *Cumi. in ſua prax.*
6 *cap.17. ſub num.28.* vbi † tenuit quod ſententia etiam poſt duos menſes prolata eſſet valida ſub prætextu, quod verba *Capitul. Regni 364.* ſint iudici directa affirmatiuè, cuius tamen contrarium eſt, quod imo negatiua ſint, & conſequenter ſententia poſt terminum

num lata eſt ipſo iure nulla ſecundum relatos Doctores, & ſentit *Cancer. varia. reſol. lib. 3. cap. 12. num. 78. & 79.*

7 Huiuſmodi tñt ſnię à Syndicatoribus prolatæ põt ab eis exequi, vbi nõ fuerit appellatũ, vel elapſis fatalib. iuxta formã *cõſt. Pragmatical. c. 16. Azeue. l. 13. n. 16. tit. 7. lib. 3. recop.* quis in Re

8 gno Neapol. earũ executio non ſuſpẽdatur ex diſpoſitione Regiæ Pragmaticæ, de qua per *Io. Ant. de Nigr. in c. Regni item ſtatuimus, in rub. de ſyndic. Maran. in Spec. tit. de appellat. nu. 193.* & tradit nouiſſime *Franc. Carrab. in prax. ſynd. p. 2. n. 118. & ſeq.* verũ eſt, ꝙ

9 in Regno hmõi appellationũ cauſæ à Syndicatoribus deuoluunť ad M. C. ibiq. infra mẽſem expediri debẽt, alias eo elapſo exequunť iuxta formã actus Viceregij emanati de anno 1612. nec

10 recedere põt à pęnis legalib⁹, & diſpoſitis p *cõſti. Capit. & Reg. Pragm.* neq. eas augere, vel minuere, ſecũdũ *Bal.* & alios quos allegat *Cumi. in ſua prax.*

11 *c. 24. n. 16. cũ ſeqq.* & vbi pęna † eſſet arbitrio Proregis remiſſa, poſſet eo caſu Syndicator iuxta ſuũ arbitriũ in ſententia determinare *ex decreto particul. 16. Conſt. Prag.*

12 Ex pdictis infero Primo, ꝙ ſemel abſolutus à Syndicatore nõ poterit iterũ moleſtari, vt diximus *ſup. c. 6. n. 34.*

13 Secundo infero, quod † ſi ſint quatuor Syndicatores, & in ſententia duo abſoluant officialem, & alij duo condemnent, præfertur ſententia abſolutoria, arg. *text. in l. inter pares, ff. de re iudic. l. Arrianus de action. & obligat. Pariſ. de Put. de ſyndic. in verb. an ſi poteſtas, ſub num. 12.* licet in Regno hoc nõ ſeruať, ſed dať quirtus Iudex qñ cã pendet corã ſupremis Tribunalibus.

14 Tertio infero, quòd † officiales condemnati in Syndicatu ex vno ex quatuor caſibus traditis per Capitula Regni nõ poſsũt amplius ad officia promoueri, *Cancer. var. reſol. lib. 3. cap. 12. num. 92. & ſeq. Azeued. in l. 7. nu. 4. tit. 7. lib. 3. recopil.* & latè deduximus *ſu-*

15 *pra lib. 2. c. 9.* qđ procedit † ẽt ſi tps cõdẽnationis eẽt finitũ, vt ibidẽ ampliauimus *n. 23.* ac ẽt ex reſcripto Principis, iuxta *tex. ĩ l. ſi aliqd C. de ſuſcep. lib. 11. Tiraq. de tẽper. pæ. caſ. 58. n. 7. cũ ſimil. traditis per Azeu. in loco citato.*

16 Quarto infero, quod † Syndicatores in ſententijs non poſſunt aſſignare certũ locũ, cũ id tãtũ Principi conueniat, *ad tex. in l. relegatorum, ff. de interd. & relega. Cumi. in ſua prax. cap. 24. num. 55.* & diximus *ſupra lib. 4. c. 7. nu. 261.*

17 Quinto infero, quod † officialis accuſatus ſi fuerit abſolutus per ſyndicatorẽ, poteſt accuſatorẽ proſequi ex iniuſta quærela coram iudice ordinario, *Pariſ. de Put. de ſynd. in verb. iniuria, Affl. poſt alios in Conſtitut. Regni volumus, nu. 12. & ſeq. Cumi. in ſua praxi ſynd. c. 24. nu. 76.* vbi ponit quid in iſto caſu probare debeat officialis, *Cãcer. var. reſol. lib. 2. cap. 2. nu. 165. in fi. & lib. 3. cap. 12. num. 45.* ſubdens poſt

18 Mierium per eum ibi relatũ, quod officialis accuſatus in eodẽ proceſſu excipiat de calumnia accuſatoris petens ab impetitis abſolui, & declarari accuſatorem, tãquam calumniosè agẽte, ad pęnã talionis, & alias de iure cõpetentes cõdẽnari, prout in Regno regulariter in exceptionibus cõſueuerũt officiales accuſati de pręmiſſis ſe excipere, & eſt practica tradita per *Put. de ſynd. in uer. expreſſe, n. 4. Clar. in §. fi. q. 62. n. 9. verſ. ſed nunqd Menoc. de arbit. iud. caſ. 321. Bertaz. cõſ. 91. n. 8.* vbi lo-

19 quiť † de incitãtibus in Sindicatu addẽs, qđ tenenť ad oĩa dãna, & intereſſe, quinimo pendente appellatione coguntur interim præſtare ob futurũ dãnum de indemnitate, vt ſubdit *Additio ibi poſt Bal. in l. obſeruare, §. proficiſci, q. 20. ff. de offi. Proconſul. Rondin. de ſynd. n. 126.* qnimo dẽt tũc talis accu-

Pp 2 ſans

ſans acriter puniri, vt tradit *Teſtay alleg.9.n.228. Rand.cõſ.50.n.479.et ſeq.*

20 Sexto infero, quòd † Syndicatores
debent per literas certiorem facere D.
Proregem de ſententjis, & decretis la-
tis in fauorem officialium, *l.fina. C.de
profeſſ.& medic.lib.10.l.per hanc, C.de
num. & actuar. lib.12.* vbi Imperator
Anaſtaſius prouidet, vt in fine officij
21 † detur ſententia abſolutoria, ad hoc
vt officialis ipſe reddatur ſufficiens ad
promotionem ad alia officia iuxta for
22 mam Capitulorũ Regni, quæ † nõ ni-
ſi completo ſyndicatu ad alia officia
promoueri iubent, vt diximus *ſup. lib.
23 2.c.9.nu.30.& 31.* ſunt enim, † qui ſe
in officijs laudabiliter habuerunt, pu-
blicè commendandi, & laudandi, ad
tex. *in conſtit. Regni, volumus, ibi, nec il-
lud ommittimus, quin ſicut maleficos, &
iniuſtos, querelarum vocibus accuſari,
& cenſuræ noſtra vigore coerceri man-
damus, ſic iuſtiſſimos iudices publicis
acclamationibus collaudari, & munifi-
cẽtia noſtra præmijs decorari volumus,*
quod de iure communi dixit *tex. in l.
iuſtiſſimos, C. de offic. Rector. Prouint.
& l.1.C.de ſtat. & imagin. vbi Barto.*
24 plura † cumulat de honore faciẽdo of-
ficialibus ĩ fine officij, quem refert, &
ſequitur *Auil. in cap.21. iudic. ſyndic.
25 nu.3.* ſubddens, quod ex hac laude iu-
dices virtuoſi diſponunt magis ad vir
tutem, & è cõtra ſi malè geſſerint ſunt
vituperandi, *d.l.iuſtiſſimos*; quamuis
26 in cauſis Viſitationis generalis huiuſ-
modi laudes, ſeu vituperationes ap-
poni conſueuerint in eiſdẽmet ſenten-
tijs, vt tradit poſt *Parid.de Put.in tra-
cta.de ſyndicat.fol.mihi 42.à tergo, idẽ
Auil. in loco citato*; & ex his probatur
bona officialium Syndicatorũ fama
*Bertaz. conſ.81. ſub num.7. Rand.con-
ſil.49. num.124.* hinc dixit *Bala.in ti-
27 tu. de pac. Conſtant.* quod † officiali
in ſignum bonę adminiſtrationis da-
bantur per communitates aliqua io-
calia, vel armatura, ſeu vexilla, quæ
deinde in ſignum bonæ adminiſtra-
tionis deferebant ad alia officia, & in
eorum interitu ponebant in regalia,
ſeu feneſtris Palatij, vt poſt eos notat
Azeue.ĩ l.7.n.1. & 2.tit.7.lib.3.recop.

28 Septimo infero, quod ſi † plures ſint
officiales in officio ſubordinati, om-
neſque pariter per Viſitatorem, vel
Syndicatorem condemnati, tenentur
omnes in ſolidum, quamuis in exe-
quutione locum habeat remedium
diuiſionis, ad tex. *in l. ſi multis, ff. de
* publican.* vbi Doctores * communiter
*Pariſ. de Put. de ſyndicat. in verb. plu-
res officiales, Dom. de Pont. deciſ.10.
29 nu.3.* qui hoc intelligit † ſi omnes ſint
ſoluendo, ſubdens ita fuiſſe determi-
natum in ſupremo Conſilio.

30 Octauo infero, quod † Syndicator
ob periculum peremptionis inſtãtiæ
poteſt ſententias obſcurè, & ſub con-
ditione determinare, vt dixi *ſupra c.
7.num.22.* licet omnino curare debeat
eas infra duos menſes declarare, aliàs
inſtantia periret, & teneretur ad dam-
na, & intereſſe, alijſque pęnis arbitrio
D. Proregis infligendis, vt tradit *Cu-
mi.in praxi ſynd.c.24.nu.98.& ante eũ
Iorland.in ſimil. tract.cap.23.* ſubdẽs,
quod tutius eſſet pronuntiare ſuper
meritis, ſi tempora ſuffragantur.

31 Nono infero, quod † ſententia lata
contra officialem debet prius exequu-
tioni mitti contra eum, quàm contra
32 eius fideiuſſores, eo quod † ipſi cõue-
niri non poſſint, niſi excuſſione præcedẽ-
te, dato quod renuntiaſſent beneficio
de fideiuſſoribus, per *tex.in l.2.§.fi.ff.
de adminiſtra. rer. ad Ciuit. pert. & ibi
Bar. et Alex. idẽ Bar. ĩ l.1.C.de cõue. fiſ.
debit.lib.10. Pariſ.de Put. de ſyndic.in
33 ver.ſubiecto, n.11 ĩ fi.* niſi † tñ eſſet pari-
ter renuntiatũ excuſſionis beneficio,
alijſq. priuilegijs, quo in caſu fideiuſ-
ſor teneretur et nõ excuſſo principali, ad
not.per *Bar.in l.1.ff.de adminiſtr.rer.*

ad

ad ciuit. perttu. Auil.ĩ c.10.ſynd.n.4. ad
34 monens, ſyndicatores † in recipiẽdis
hmõi fideiuſſionibus cũ hmõi clauſu-
lis, vt cõprehẽdãt oẽm cãm, & cõdẽna
tionẽ, q̃ ꝯ officialẽ euenire poſſet qũo-
cũque, & qualitercũq. vt ibi ꝑ eũ, quẽ
ſequit̃ *Guttier. lib. 1. q. pract. q. 40. nu. 2.*
ubi in fi. ita refert iudicatũ, de quo vi-
de latiſſimè *Bouad. lib. 5. polit. c. 1. n. 84.*

35 Decimo infero, † quod officialis ſu-
ſpenſus ab officio durãte Syndicatu,
ſi in eo fuerit per ſententiam condem-
natus poterit pendente appellatione
officium exercere, vt determinat *Gut-
tie. prac. q. ciuil. lib. 1. q. 39.* vbi reprobat
Auẽd. lib. 1. de exequend. mãdat. cap. 19.
cõtrarium tenentem, & poſt alios *Bo-
uad. lib. 5. polit. c. 1. n. 191. cũ ſeq.*

36 Vndecimo ĩfero, ꝙ officialis ꝑ ſñiam
cõdẽnatus tenet̃ reddere ſalariũ ꝑteri-
ti tꝑis, ad tex. *in l. mãcipia C. de ſeru. fu-
gi. & l. iudices, C. de anno. & tribut. lib.*
10. & ſi ante officiũ finitũ fuerit ĩ ſyn-
dicatu remot⁹, neq. poterit ſalariũ nõ
ſolutũ repetere, ꝑ *text. in l. nemo, ff. de
ann. legat. Catald. de ſynd. n. 177.* licet
aliud ſit durãte ſuſpẽſione, vt poſt cę-
teros tradit *Raud. cõſ. 50. n. 478.*

37 Duodecimo infero, ꝙ ſñia lata ꝑ Vi-
ſitatorẽ, ſeu Syndicatorẽ recuſatũ vti
ſuſpectũ eſt nulla, ſicut & oĩa alia acta
per eos facta poſt recuſationẽ, vt poſt
alios tradit *Oſaſ. dec. Pedem. 84. n. 4. &*
5. vbi teſtat̃ de cõi, & magis cõi opin.
Burſat. cõſ. 21. nu. 22. lib. 1. & ante oẽs
Frãc. ĩ c. cũ ſpeciale, n. 47. de appel. ſub-
dens, qđ propoſita recuſatione iudex
38 nulliter ꝓcedit; eo maximè q̃a † vt ſu-
pra diximus põt Viſitator, & ſyndica-
tor vti ſuſpect⁹ recuſari ẽt, qđ ſit dele-
gat⁹ ad Vniuerſitatẽ cauſarũ, vt repro
bãdo *gl.* ibi, quę vr̃ aliud ſentire, dixe-
rũt *Bal. Sal. Fulg. & Iaſ. ĩ l. fi. C. de iud.*
ꝑ *tex. ĩ l. apertiſſimi* vbi ẽt *Bal. C. eo. tit.*
q̃ loquit̃ in delegato Principis, vt no-
tãt Doct. oẽs ibi, & ꝑcipuè *Iaſ. lim. 3.*
Frãc. & alij in d. c. cũ ſpeciale, nu. 34.
39 q̃uis ĩ caſu ꝑdicto adiũctũ dari debere
& nõ remouendũ eſſe dicat *Marã. in
Spec. p. 4. diſt. 5. n. 40. & poſt Menoc. de
arbi. q. 67.* & alios voluit *Iac. Laurẽt. in
tract. de iudic. ſuſpect. c. 5. nu. 24.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio, ſeu Reuiſio nõ datur à ſentẽ-
tijs latis in generali Viſitatione, &
nu. 2. 3. & 11. ampl. n. 4.*
5 *Rex noſter ſuperiorem non recognoſcit.*
6 *Appellatio, vel ſaltim reuiſio cõcedi de-
beret à ſñijs latis ĩ generali Viſitatio-
ne, ſaltim quo ad effectũ deuolutiuum.*
8 *Appellatio admittitur à ſentẽtia Princi-
pis, quãdo ad alterius relationem ſit
prolata, rõ n. 9. & 10. & ita ſeruatũ.*
12 *Cauſis ſyndicat⁹ nõ datur appellatio, et
an cõpetat reuiſio, vel ſupplicatio, vi-
de n. 13. remiſſiue declara, vt d. n. 13.
ſed qd ſeruetur ĩ Hiſpania, vide n. 14*
14 *Appellatio in Regnis Hiſpaniarũ datur
ab oĩ, et quocũq. crimine amp. ibidẽ.*
15 *Appellatio à sẽtẽtijs ſyndicatorũ interpo
nitur ad M. R. C. lim. et declara vt n.
16. 17. 18. & 19. ſed qd ĩ sẽtẽtijs latis ꝑ
Syndicatores à Baronibus aeſtimatos,
an tali caſu appellatio deuoluatur ad
Magnam C. vel ad Iudicem appella-
tionis Baronis, vide num. 20. & 21.*
22 *Officiales cõdẽnati appellãt corã eodem
ſyndicatore; & qd ſi ſit abſens, n. 23.*

ARGVMENTVM.

Appellatio à Sententijs latis cõ-
tra Magiſtratus, qñ competat.

CAPVT XII.

1 A Sentẽtijs † latis in ſupre-
mo cõſilio contra Magi-
ſtratus viſitatos in gene-
rali viſitatione nulla dat̃
appellatio, neq. reuiſio
ex expreſſo mãdato Regio, de quo me
minit *Bouad. lib. 5. pol. c. 1. n. 122. et 129.*
ſub-

ſubdẽs ita ibi determinatũ fuiſſe, nec
2 de hmõdi ſtylo conq̃ri poſſe officiales
Viſitatos, q̃ ea lege, q̃ ignorare præſu-
mẽdũ nõ eſt, officiũ acceptauerint, vt
tradit *Rediu. de Maieſt. Princip. verb.*
ſed etiã per legitimos tramites, n. 148.
3 idq. ex prouiſionibus† particularibus,
cũ nomine Regis proferanẽ, ſecũdum
Bal. ĩ l. 1. ĩ fi. ff. de offi. Præfect. prætor.
Roman. ſing. 31. *Marãt. de ordi. iudi. p.* 6.
n. 237. *Carpa. ſup ſtat. Mediol. c.* 35. ma
4 xime† qñ ſuperiorẽ nõ recognoſcit ꝑ-
5 ut eſt Catholicus † Rex noſter ad not.
ꝑ *Breder. de appell. c.* 15. quẽ refert, & ſe
quitẽ *Iul. Cæſar. Rugi. ĩ tract. de apell.* §.
6 2. *c.* 2. *n.* 16. q̃uis temerariũ nõ eſſet di-
cere, ꝙ vbi de notorio grauamine, ſeu
errore ſnĩæ cognoſceretur, deberet ab
hmõdi ſnĩjs appellatio cõcedi, ſaltim
7 quoad effectũ† deuolutiuũ adnot. per
Marſil. ĩ pract. §. 2. *n.* 27. *Azeue. l.* 17. *n.*
4. *tit.* 7. *lib.* 3. *recopil.* vel ad minus ſup-
plicatio, ſeu reuiſio, cũ ad aliorũ rela-
8 tionẽ† pronuntiatæ reperiantẽ, ad tex.
in l. 1. *in prin. ff. quãd. appel. ſit, cũ ſimil.*
relatis ĩ deciſ. noſtra 32. *n.* 3. & ita aliqñ
prouiſum fuit ꝑ Regiã Maieſtatẽ, pro
aliq bus miniſtris, eo q̃ a nõ principa-
liter ꝯ ſnĩam latã in Viſitatione gñali
agitẽ, ſed ꝯ Viſitatores ipſos, vel eorum
9 relatores, qui cãm notorio grauamini,
& errori præbuerũt, ad tex. *in l. præfecti*
ff. de minor. et ĩ l. 1. ff. de offi. Præf. Præt.
Affl. ĩ prælud. cõſti. Regni q. 10. *nu.* 5.
Grã. dec. 35. *Rol. Anal. cõſ.* 38. *n.* 19. *lib.*
2. ſubdẽs, ꝙ eo caſu nõ cõqueritẽ ſuppli
10 cãs de Principe, vel eius Cõſilio, cũ nõ
præſumatẽ, ꝙ ij proferãt ſnĩam iniquã *l.*
1. *ff. offi. Præf. Præt.* ſed de errore rela-
toris ſm *Affl. vbi ſup.* vbi ait hoc mẽti
tenẽdũ pro formanda ſupplicatione à
ſnĩa Sacri Cõſilij; & ob id cũ ĩ ſnĩa cu-
iuſdã Regij Cõſiliarij huius Regni Vi
ſitati tpe Gregorij Brãui gñalis Viſi-
tatoris, cõdẽnat⁹ is fuiſſet de baratta-
ria, & in eiſdẽ capitib. ꝯ eũ in Inquiſi-
tione deductis, nulla apparebat cõmiſ
ſa barattaria, ſeu extorſio, neq. de his
ꝑpoſita q̃rela; fuit per particulare Re-
giũ Decretũ reuocata, vti cõtinẽs no-
torium errorẽ contra famã, & honorẽ
illius integerrimi miniſtri, & in Re-
gno Neapolit. in cauſa Anton. Bel-
muſti perceptoris Prouinciæ Calabriæ
citra, & in alijs pluribus: generaliter
11 tũ ita receptũ eſt, vt neq; os aperire va
leãt magiſtratus cõtra prædictas ꝓui-
ſiones cũ defẽſionibus ita diminutis,
vt diximus, & multo minus cotã iudi
cibus in lõginquis partibus exiſtẽtib.
de ſtilu, & Ritu Regni minimè verſa-
tis, & abſq. aduocatis, & ꝓcuratorib⁹,
q̃ eorũ iura defẽdere poſſent, nec mi-
rũ ſi in hmõi Viſitationibus vt pluri-
mũ Magiſtratus, qui per plures annos
nullis parcẽdo laboribus Regio ſerui-
tio ſe occuparũt; & mũdas manus ha-
bẽtes, ex leuiſſima, & ſcrupuloſa inq̃-
ſitione ſaltĩ ad penas pecuniarias cõ-
dẽnati reperiũt, ĩ quo minimè erraſſe
arbitror D. Iudicãtes, ſed viſitatores
ipſos cauſãũ relatores, ĩ alio tñ mũdo
12 videbim⁹. Idẽ quoq. ꝓuiſũ eſt ĩ mate
ria ſyndicatus, vbicũq. ſnĩæ latæ fuerĩt
ꝑ M.C. vel Trib. Cõſiſtorij, q̃d cõſo-
nat cũ diſpoſitione iuris cõis, ad tex. ĩ
l. nulli officiũ, C. quor. app. nõ recip. & c.
nulli 2. *q.* 6. *Put. de ſynd. ĩ ver. appella-*
ri, Homed. de ſynd. n. 236. *cũ ſeq. Aned.*
de exeq. mãd. lib. 1. *c.* 2. *n.* 10. *ver. & cõtra*
miniſtros, et n. 14. *ver. nec ab hmõi, Anil.*
in c. 9. *ſynd. ver. appelle, & ĩ c.* 9. *Prat. n.*
4. *lib.* 1. *Bonad. lib.* 5. *polit. c.* 1. *num.* 123.
cum ſeq. Azeued. in l. 17. *titu.* 8. *lib.* 3.
13 *n.* 1. & 2. vbi ponit qñ † cõpetere poſſit
reuiſio, ſeu ſupplicatio, q̃dq̃d ſit in iu
dice ſyndicato per aliũ iudicẽ, q̃ eum,
14 ſub cui⁹ ptãte officiũ exercuit: vel ĩ Re
gnis Hiſpaniarũ, vbi appellatio admit
titẽ in oĩ crimine, & delicto ẽt in offi-
cio commiſſo, ſiue cõdemnatio ſit ci-
uilis, ſiue criminalis, quò ad effe-
ctũ tamen deuolutiuum, non autem
ſuſpenſiuum, & ante eum dixerant
Anil.

Auil.& Auendag. in locis ſupra citatis,
15 ſed à ſentẽtijs ſyndicatorũ, qui à Ma-
gna R.C. deſtinantur cõtra officiales
Regni, datur appellatio ad Magnam
16 R.C. quãuis † ab incidẽtibus, vel emer
gẽtibus in proceſſu, vel alio quocũq.
grauamine denegetur quodcumq. re-
medium, *ex capit. 17. conſtit. Pragm.*
eaq. omnia reſeruantur in ſententia
diffinitiua, ſicuti in Viſitatore conſti-
tutũ eſt in eiſdem literis cõmiſſionis
ibi, *Y no ſuſpendiendo los ordines, decre-
tos, y otros actos que por razon deſta vi-
ſita y commiſſion ſe hazieren por ningun
acto de appellation, recorſo o ſymples
querelas, que ſe interpongan, los quales
quero que ſe exequten no embargante la
tal appellation, recurſo o otra qualquir
coſa come ſe fuera dado por mi ſupremo
Conſeyo*, quidquid ſit in terminis iu-
ris cõmunis, de quo per *Pariſ. de Put.
in tract. de ſyndicat. in verb. an ſtante*,
qui videtur tenere contratium, data
cauſa legitima, ad notat. per *Bal. in l.
17 incerti C. de interd.* vbi ait quod † licet
non appelletur à ſententia lata in poſ-
ſeſſorio, poteſt appellari ab emergẽti,
vel incidenti ſecundũ *Innoc. in cap. ſi-
gnificauerunt de teſtib. Auil. in cap. 10.
18 ſyndicat. nu. 3.* qui hoc † intelligit quã-
do emergens non habet natură prin-
cipalis, vt quia examinat̃ iuſtitia eius
ſeorsũ à principali *ad tex. in l. ſi ex cau
ſa §. nunc videndũ, de minorib. vbi Bal.*
19 eſt bene verũ quod † vigore actus Vi-
ceregij emanati de anno 1612. debẽt
huiuſmodi appellationũ cauſæ infra
menſem expediri, aliàs eo elapſo, exe-
quutioni mandantur, quãuis ex iuſto
impedimẽto terminus prædictus mẽ-
ſis conſueuerit per M. C. prorogari.
20 Idem † pariter eſt in Baronibus,
qui licet eligant in eorum Terris ſuos
Syndicatores, quãdo merum, & mix-
tũ Imperium habent vt diximus *in de-
ciſ. 188. num. 26.* & tradit *Bonad. lib. 2.
polit. cap. 16. nu. 50.* eorum tamen ap-
pellationes ab huiuſmodi ſententijs
Syndicatus deuoluũtur ad Magnam
Curiam, *ex cap. Regni* 10. & 47. *ſub Re-
ge Martino*, & dixi *ſupra lib. 4. c. 17. nu.
42. & 44. & hoc eod. lib. c. 1. num. 39.*
eoq. maxime vbi per viam ſupplica-
tionis, vel grauaminis interponeretur,
21 licet † contrariũ ſeruatũ viderim, quia
appellationes Sindicatus, ad ſuos iu-
dices appellationum introduci faciũt,
quidquid ſit in grauamine, id quod
pariter de Regnis Hiſpaniarum teſta-
tur *Bonad. lib. 5. polit. cap. 1. num. 123.
de quo ſupra hoc eod. lib. 6. cap. 1. nu. 39.*
22 Et in caſibus † prædictis poſſent offi-
ciales condemnati libellum appella-
tionis eidem Syndicatori porrigere,
vt notat *Franc. in c. ſi iuſtus, colum. 4.
de appellat. Cumi. de Syndic. c. 25.* ſub-
23 dẽs, quòd † ſi fortè ſtatim prolata ſen-
tentia profecti fuiſſent Syndicator, &
Commiſſarius, vel alia ex cauſa non
potuerit coram eis appellari, tunc co-
ram honeſtis perſonis appellari pote-
rit, vel corã ſuperiore, quod puto ma-
24 gis tutum, idq. † fieri debet infra decẽ
dies à die ſententiæ latæ, *Auth. hodie,
C. de appell.* aliàs poſſet ſententia exe-
qui, de qua re vide *Gutier. prac. quaſt.
lib. 1. quaſt. 39. 40. & 41.* vbi multa in
materia deduxit.

FINIS.

SVPERIORVM PERMISSV.

AD INDVLTVM GENERALE COMMENTARIVS

CATHOLICI PHILIPPI III.

REGIS POTENTISSIMI BENEFICIO,
ob paternam ſucceſsionem, eiuſque feliciſsimas nuptias
Siciliæ Regno ſuo fideliſsimo conceſſum.

DON GARSIA MASTRILLO

CAESAREI, PONTIFICIIQ; IVRIS DOCTORE,
Regioque in Regno Siciliæ Conſiliario Authore.

Hac nouiſſima editione ab innumeris, quibus antea ſcatebat erroribus expurgatus, & ab eodem Authore varijs addictionibus auctus.

Adiecto Indice materiarum locupletiſſimo.

PANORMI,

Apud Franciſcum Ciottum Venetum. M. DC. XVI.

Ex Typographia Io. Baptiſtæ Maringhi Impreſſoris Cameralis.

INDVLTVM
GENERALE.

NOS PHILIPPVS Dei gratia Rex Caſtella, Aragonum, Legionis, Vtriuſque Siciliæ, Hieruſalem, Portugallia, Hungaria, Dalmatia, Croatia, Nauarra, Granata, Toleti, Valentia, Gallitia, Maioricarum, Sardinia, Corduba, Corſica, Murtia, Giennis, Algarbij, Algezira, Gibraltaris, Inſularum Canaria, nec non Indiarum Orientalium, & Occidentalium, Inſularum, & Terra firma maris Oceani, Archidux Auſtria, Dux Burgundia, Brabantia, Mediolani, Athenarum, & Neopatria, Comes Habſpurgi, Flandria, Tyrolis, Barcinona, Roſſilionis, & Ceritania, Marchio Oreſtami, & Goceani. Poſtquam diuini Numinis benignitate in ampliſſimi Hiſpaniarum Regni, aliorumq; poſſeſſionem noſtro ſucceſſionis iure peruenimus, poſtquam etiam exoptatiſſimas nuptias, matrimoniumq; fœliciſſimis auſpicijs abſoluimus cum Sereniſs. MARGARITA ab Auſtria dilectiſſima, atq; amantiſſima noſtra coniuge, quæ ſanè res celebrata eſt incredibili quodam Regnorum noſtrorum gaudio, vt facilè ex cuiuſq; obſequio, indicijſq; cognoſcimus; primum diuinam bonitatem, clementiamq; (ad quã omnia referimus) ante oculos habuimus, illiq; (quibus potuimus pro noſtra fragilitate) gratiarum actionibus ſatisfecimus; deinde quo eadem fœlicitate (quod ſummoperè exoptamus) vniuerſa procedãt, viſum eſt, vt in omnes nobis ſubditos benignitas, & clemẽtia noſtra propagetur, quàm cùm iã multi experti fuerint, & plurimis à nobis gratijs, ac beneficijs diuerſis in locis cumulati hilari animo exultẽt, eãdem nimirum munificentiã noſtrã duximus oſtendendã erga fideliſſimũ noſtrum vlterioris Siciliæ Regnũ, cuius in nos adeò præclara merita, grataq; obſequia exiſtũt, et illud in primis ſingulari beneuolẽtia, et amore proſequamur, eiuſq; cõmodo, ornamẽto, & fœlicitati ex animo prouidere cupiamus. Volumus itaq. vt exules, necnõ qui in cuſtodijs, ac vinculis detinẽtur in eodẽ Regno inclitiſſimi noſtri Regni auſpicijs, & clemẽtia perfruãtur. Hoc igitur generali Decreto Regia auctoritate noſtra decernimus, ſtatuimus, et mãdamus oẽs, & ſingulos in noſtro vlterioris Siciliæ Regno, tã nobis ſubiectos, q̃ extraneos, qui de quibuſcũq. delictis, ac criminibus ab hodierna die retrofactis, vel cõmiſſis delati, accuſati, vel indicati ſint, etiã ſi confeſſi, ac cõuicti fuerint, ſiuè proceſſus ipſi adhuc cœpti nõ ſint, ſiuè adhuc pendeant, ſiuè iam cõdemnatio ſequuta fuerit, & ſiuè Rei in carceribus, ſiuè ſub fideiuſſione extra carceres cõmorentur, ſiuè in iudicio adhuc nõ cõparuerint, & ſiuè in contumacia bãniti, aut condẽnati, aut arbitrio noſtro, vel Proregũ noſtrorũ, aut aliter certo tẽpore, aut perpetuo relegati, aut in exiliũ miſſi fuerint, ſiuè ẽt deportationis ſententiã paſſi fuerint, à quacunq. pœna, nõ modò corporali, ſed etiã mulcta, vel condẽnatione pecuniaria, vel bonorũ confiſcatione, quæ ad noſtrũ Regiũ Fiſcũ præfati noſtri vlterioris Siciliæ Regni ſpectaret, dũmodo pœna, vel mulcta, vel cõdẽnatio realiter exacta, incorporata, aſſignata, acceptata, vel cõpoſita nõ ſit, aut aliter Fiſco noſtro pro ea cautũ fuerit, aut bona ipſa iam per ſententiã à iudice latã expreſsè cõfiſcata nõ fuerint, ipſo iure, & facto abſolui, & liberari debere, prout præſentiũ tenore eos abſoluimus, & liberamus, ac liberos, & abſolutos eſſe volumus; & ſi aliqui prædictis de cauſis carceribus mancipati ſunt, eos illicò liberari, & relaxari mãdamus, quę omnia locũ habere declaramus quoad eos tantũ, qui legitimã remiſſionẽ, et pacẽ ab offenſis habuerint in caſibus, in quibus partis remiſſio neceſſaria eſt, aut illã intra ſex mẽſes poſt bãnũ noſtrarũ publicationẽ obtinuerint, & intra idẽ tẽpus officialibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit, citato Fiſcali illius Ciuitatis, vel loci, vbi adſit in authẽtica forma legitimè præſentauerint. Declarantes ẽt inter caſus, in quibus remiſſio partis non requiratur, cõprahendi caſum prouocationis, ſeu disfidæ ſimplicis inſultus cũ euaginatione, ac delationis armorũ prohibitorũ, vbi tamẽ vulnera, aut percuſſiones ſequuta nõ fuerint. Declaramus inſuper in hoc Edicto nõ cõprahẽdi crimina læſæ Maieſtatis diuinæ, & humanæ fabricationis falſæ monetæ, tõſionis, ſeu diminutionis ipſius, homicidij deliberati ab eo patrati, qui alia duo homicidia cõmiſerit, ẽt ſi ob ea dãnatus nõ ſit, vulneris proditoriè ſub ſpe amicitiæ ſcoplo rotato, aut aliter illati, vel aſſaſſinio mediãte, ẽt ſi mors ſequuta nõ fuerit, qđ tã in mandante, quàm in mãdatario locũ habere volumus; decoctionis Bancheriorũ, & Magazeneriorũ. Excipimus ẽt crimen nefandũ, vſum venereũ cũ ſanctimoniali clauſtrata, & intra Monaſteriũ degente, ſpoliatores viatorũ, ſeu derobatores ſtratarũ, captiuãtes perſonas, vel eas cõponẽtes, vel cõponere tentãtes in quocũq; loco tàm habitato, quàm in campis, pyratas, eorũ receptatores, & auxiliatores, adulterãtes ſigillũ Principis, aut cuiuſcũq; Regij Tribunalis, propinationẽ veneni, ex qua mors ſequuta fuerit, cędem officialis Regalis, qui ſeditionem mouens populorũ

contra capita, & principales auctores ipſius, qui teſtimonium falſum in aliqua ex cauſis predictis dixerint, aut ab alio dici curãt, & mandant, qui eximunt, aut eximi curant, ſeu mandant condemnatos ad mortem, uel mutilationem membrorum, vel ad Triremes à manibus officialiũ eos ductiũ ad ſupplicium. Quos omnes, & ſingulos præſentis Decreti beneficio gaudere nolumus, ſicut neq; eos, qui dum officiales eſſent in eorum officijs deliquerunt, neq; Notarios, qui falſitatẽ aliquam in inſtrumẽtis, aut publicis ſcripturis cõmiſerunt, quos pariter ab huius Edicti indulgentia excluſos eſſe declaramus, damnatos uerò ad Triremes ipſis ſeruientes præſentis gratiæ beneficio gaudere nolumus, donec à nobis maturius intellecto claſſis noſtrę ſtatu aliud ordinatum fuerit, crimina verò in quibus eſt proceſſum ad ſententiã ſorindicationis arbitrio dicti noſtri Proregis, remittãtur, ſtatuẽtes in toto Regno prædicto, vt omnes, & ſingulos proceſſus ſcripturas, condẽnationes, acta, & quælibet alia, quæ in cauſis ſupranarratis facta fuiſſe reperiuntur, ſaluis tamen reſeruatis, vt ſupra deleant, & annullent, & eorũ huiuſmodi nomina de albo tolli, & deleri faciãt, ſicut & nos auctoritate noſtra Regia, ac de plenitudine poteſtatis præſentium tenore delemus, & annullamus, tollimuſque, & penitus abolemus. Volẽtes etiã, & ita expreſsè mandantes quibuſcũq; officialibus, & iuſdictibus, vt ſupra, vt pro quibuſcũq; delictis, vel criminibus adhuc nõ delatis, etiã ſi occulta eſſẽt, exceptis tamẽ ſuperius reſeruatis, ac eorũ occaſione nullo modo in futurum procedere, inquirere, aut alids moleſtara audeant, modo in caſibus, in quibus requiritur à parta offenſa legitimè remiſſio obtẽta fuerit, vel illã in futurum in ſupra ſtatuto termino obtineri cõtingat, adhuc decernimus, & ordinamus quoſcunq; tàm publici, quàm priuati debiti cauſa in carceribus detentos ex ipſis carceribus illos relaxari debere, quos omnes, & alios quoſcunque debitores, ſi ex cauſa publica intra duos proximos menſes, ſi verò ex cauſa priuata intra quatuor menſes perſonaliter moleſtari præſenti Edicto prohibemus, ita tamen, quòd carcerati, vt ſupra relaxãdi, præſtent idoneam fideiuſſionẽ de vadeundo ad carceres finito prædicto tẽpore, vel de concordando ſuos creditores, quibus omnibus nullum fieri præiudicium volumus, exceptis etiã dococtoribus, & depoſitarijs, & alijs, qui datiorum, aut redditũu noſtrorũ ordinariorum, vel extraordinariorum cauſa debitores inueniuntur, quos hoc decreto includi nolumus. Illuſtr. propterea Spectabilibus, Nobilibus, Magnificis, dilectis cõſiliarijs, & fidelibꝰ noſtris, Proregi, Locumtenenti, & Capitaneo Generali noſtro, Magiſtro Iuſtitiario, Præſidibus noſtræ Magnæ Regiæ Curiæ, ac Sacræ Conſcientiæ, Iudicibus dictæ Magnæ Curiæ, Magiſtris Rationalibus, Theſaurario, & Conſeruatori noſtri Regij Patrimonij, Fiſci Patronis, Iudicibus Conſiſtorij Sacrę noſtrę Regiæ Conſcientiæ, Procuratoribus Fiſcalibus, cæteriſq; demum vniuerſis, & ſingulis Officialibus, & ſubditis noſtris maioribus, & minoribus in prædicto noſtro vlterioris Siciliæ Regno cõſtitutis, & cõſtituendis dicimus, pręcipimus, & iubemus, quatenus forma præſentium per eos, & eorum quemlibet diligẽter inſpecta, & attenta, illam, & omnia, & ſingula in ea cõtenta teneant firmiter, & obſeruent, tenerique, & inuiolabiliter obſeruari faciant per quoſcunq; contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua, ſiue cauſa, ſi prædicti, cęteriq; ſubditi noſtri gratiam noſtram caram habent, ac præterire, & indignationis noſtræ incurſam pęnam vnciarũ mille noſtris inferendarum ærarijs cupiunt euitare. In cuius rei teſtimonium præſentes fieri iuſſimus noſtro communi negotiorum prędicti vlterioris Siciliæ Regni Sigillo impendẽnti munitas. Datum Madriti die 1. Octobris Anno 1600.

YO EL REY.

Vidit Comes Mirandę. Vidit Comes Generalis Theſaurarius. Vidit Lanz Regens. Vidit Ribera Regens. Vidit Celeſtris Regens. Vidit Maynoldus Regens. Vidit Conſtantius Regens. Vidit Don Bernardinus Abarrionuevo Regens.

Dominus Rex mandauit mihi Io. Lopez de Zarate, ſoluat in exequutorijs Atienza pro taxiatore in Priuilegiorum Sicilię tertio, folio 78. Panormi 28. Maij xiij. Ind. 1600.

INDEX RERVM OMNIVM

LOCVPLETISSIMVS, QVAE IN HOC Indulti Commentario continentur.

A

Abolitio differt ad Indulgentia, cap. 1. nu. 10. fol. 7

Abolitio generalis non extenditur ad delicta notoria, & liquida, c. 8. u. 2. f. 24

Abolitio non comprehendit crimen læſæ maieſtatis, c. 26. u. 10 & 11. f. 119

Abolitio quid ſit, c. 5. n. 3. f. 19

Accuſatio poſt ſententiam non admittitur, cap. 7. num. 7. fol. 23.

Accuſatio & remiſſio à pari procedunt, c. 24. num. 75. fol. 110.

Accuſatio an poſſit fieri poſt datam Indulti, cap. 7. nu. 2. 4. 9. 10. 11. & 13 fol. 23. & cap. 24. num. 93. fol. 116. ſed quid in qualitate delicti, c. 28 n. 21. f. 130

Accuſator quando excuſetur à pœna talionis, c. 29. num. 34. fol. 135.

Accuſatore mortuo omnis inſtantia perit, omniſq; actio extinguitur, c. 24. n. 82. f. 111

Accuſatus habens remiſſionẽ partis gaudet Indulto, c. 7. nu. 1. f. 22

Acta Indultati aggrauant delictum de nouo, vide in verb. Proceſſus.

Acta facta per Bannitum an valeant, capit. 14. num. 3. fol. 29.

Actus non retrotrahitur in præiudicium tertij, ſed cõtrahentis, c. 22 n. 30. in fi & n. 35 f. 66

Adulterans ſigillum Principis non gaudet Indulto, c. 34 num. 4. f. 146

Aggratiatus æquiparatur abſoluto per ſententiam, c. 45 nu. 5. f. 171

Aggratiatus non poteſt moleſtari, etiam quod gratia reperiatur nulla, & ſi eſt carceratus debet relaxari, c. 45. nu. 11. & 12. f. 172

Andreas in capit. 1. de vaſſall. decrep. ætat. declaratur, c. 20 nu. 37

Appellationum cauſæ non veniunt ſub conceſſione meri, & mixti Imperij, c. 2. u. 32. f. 12.

Aſſaſſinij crimen quando eſſe dicatur, capit. 29. num. 11. fol 132

Auxiliatores ſodomitarum accommodando domum, vel aliter auxiliantes gaudent Indulto generali, cap. 31. num. 19. f. 140.

B

Bancherij, & Magazenerij dolo deficientes puniuntur pœna mortis, c. 30. nu. 1. f. 136. & idem in Regno Neapolis, & alijs locis, d. u. 1. & 2.

Bancherij & Magazenerij dolo deficientes non gaudent Indulto, c 30. nu. 5. f. 136. limit. nu. 9. An autem poſſint guidari, n. 6.

Bancherij, & Magazenerij dolo deficientes non admittuntur ad beneficiũ ceſſionis bonorum, cap. 30. nu. 7. fol. 136. Nec etiam gaudent immunitate eccleſiaſtica num. 8.

Banniri, & foriudicari quando quis debeat, c. 29. nu. 19. in fine, fol. 134

Bannitum impune qui occidere poteſt, an clericum bannitum interficiendo excuſetur, c. 3. n. 19. f. 17

Bannitus an poſſit petere indulgẽtiã ex Indulto per procuratorem, c. 23. u. 32. 33. 34. & 35. f. 90

Bannitus ante declaratoriam gratiæ, an dicatur bannitus, c. 23. nu. 29. f. 90

Bannitus captus pendente declaratoria non poteſt moleſtari, c. 23 n. 30 f. 90

Bannitus captus habens gratiam, an impediat exequutionem ſententiæ, c. 14. n 2. remiſſiue f. 28.

Bannitus ex contumacia quis dicatur, cap. 14. n. 1. f 28

Bannitus indultatus non poteſt moleſtari, ex quo bannum non eſt cancellatum, cap. 45. num. 14. fol. 172. ampl. ibidem.

Bannitus poſt bannum occidens aliũ bannitum non gaudet beneficio ſtatuti de occidente bannitos, cap. 6. nu. 12. fol. 22.

Bannitus reſtitutus ad bona alienata, an recuperet feudum domino quæſitum, capit. 22. num. 81. 83. & 85 fol. 78.

Bannitus reſtitutus recuperat bona alijs acquiſita, c. 22. nu. 86 f. 79. ſed an recuperet ſubſtitutis acquiſita, nu. 92. & ſeq. & quid in parte conſanguineis acquiſita ex ſtatuto, u. 95. quid autẽ in iure defenſionis bãnito contra offenſum competente, n. 99. & 100. & an recuperet, quę ob ſui incapacitatem ad alium peruenerunt, nu. 101.

Bannitus ſi tempore banni tãquam teſtis iurauit, & poſt bannum depoſuit, an eius dictum reconualeſcat, c. 14. num. 17 fol. 31

Bannitus reſtitutus an recuperet bona ſibi delata, & amiſ-

miſſa durante banno, c.16. nu.8. in fi f.32. remiſſiue.

Bannitus admiſſus ad honores, & dignitates cenſetur indultatus à Princip-, c.23. n 8 in fi. f 87

nnitus debet cancellari ab omnibus libris ad hoc, vt bannum dicatur delatum, c.43. n. - f.166.

Baro bannitus amittit poſſeſſionem feudi a die banni, & fit ſequeſtrum iuriſdictionis, c.22. num.21 & ſequen. fol.65.

Baro contumax nō poteſt iudicare in cauſis vaſſallorum, c.22 n.23. f.65

Baro reſtitutus ad feudum an recuperet cauſas appellationum, cap.20. n.77. f.57.

Barones dicuntur iudices ordinarij ſuarum Terrarum, c.2. n.30. f 11

Barones an poſſint pœnas remittere, c.2. n.25. cum ſeqq. vſq ad num.42. f 11. cum ſeqq.

Barones de conſuetudine ſolent indulgere, cap 2. num.3. f 8 ſed contra nu 9 24 & 25 vſque ad n 36

Barones, & alij feudatarij non poſſunt aggratiare, c.2. num.2. f 8

Barones in Regno Siciliæ habentes merum, & mixtum poſſunt componere pœnas parte remittente, capit.2. num.23. f. 10.

Barones non poſſunt contra ius commune ſtatuere, cap.2. num.8. fol.9.

Barones non poſſunt facere gratiam etiam cum cauſa, c.2 nu.10. f.9. Ampl. etiam ſi conſtaret de innocentia delinquentis, num 11. ſed quid in remiſſione Bannitorum, num.12

Barones non poſſunt commutare pœnas, c.2. num.13. fol.9. ſed an poſſint concedere ſaluum conductū, n.14.

Barones non cognoſcunt cauſas Indulti, c.45. n.3 f.171

Barones poſſunt remittere pœnas eorū ærario ſuo applicatas, c.2. n.17. f 10

Barones poſſunt ante ſententiam indulgere, c.2. n.37 39 40 & 41. f.12

Beneficium Principis, quādo ſit latè interpretandum, c.20. n.53 f.53

Blaſphemans non gaudet Indulto, c.26. n.14. f.120

Bona alienata quādo veniāt in remiſſione generali, c.22 nu 38. f 60

Bona confiſcata poſt ſententiam an ſint reſtituenda, c.22 nu.2 f.63. ſed quid ex Indulto, nu.11.

C

Cancellatio banni de facto, an ſit neceſſaria ſtantibus verbis Indulti, c.44. n 4. f 160

Captiuantes perſonas ſunt excluſi ab Indulto, cap.33. nu 9 f.145.

Carcer publicus multis modis dici poteſt, cap.12. nume.4. fol.26.

Carcerati debitores tenentur præſtare fideiuſſionem de reddendo finito tempore dilationis, cap.46. num. 18. fol.177.

Carceratus dicitur qui ſtat in domo ſub arreſto, ſeu præcepto, c.12. n.4 f 26

Caſtrum reſtitutum an recuperet antiquas dignitates, c.22. n.134. f.85

Caſus, in quibus remiſſio partis non requiritur, qui ſint, c.25. nu 1. f. 117

Cauſæ interceptorum an comprehendantur ſub Indulto, c.19. n.11. f.48

Cæter, verbum, quid operetur, c.36 n.6. f.149

Clauſula (iure antiqui feudi) quid operetur, c.20. n.27 31.32.33. & 34 f.47

Clauſula (plena, ſeu plenaria) quem effectum habeat, c.20 nu.12 f.42

Clauſula remittimus,) ſeu (reddimus, & de nouo concedimus) appoſita in gratia feudi, quid ſignificet, c.20. n.36. fol.48.

Clerici ſunt ciues Reipublicæ, c.3. n.14. f.17

Clerici quando comprehenduntur ſub Indulto, c.3. num. 13. fol.17

Clericus depoſitus ſi fuerit Indultatus, an recuperet beneficium, & quando, c.22. n.125. & ſeq. f.83

Cognoſcens monialem clauſtratam ſacrilegium committit, ac delictum quidem grauiſſimum, cæteris carnalibus deteſtabilius, c.32. n.1. & 7. f.141

Comes Palatinus, abuſiuè Comes dicitur, nec venit ſub appellatione Comitis, c.40. n.6 f 61

Commendatarius an ſit verus dominus, cap.22. num. 40. fol.68.

Comparens cum fiſco, & non accuſans an impediat Indultum, c.7. n.14 f.24

Compoſitio non admittitur in crimine nefandi, c.31. nu. 10. fol.139

Conatus quando puniatur in crimine aſſaſſinij, cap.29. num.13. f. 133. ſed quid in raptu monialis, cap.32. num.17. fol.142. quid autem in crimine veneni, c. 35. nu.4. f 147

Condemnati ad triremes non gaudent Indulto, cap.42. num.3. & 4. fol.165. intellige, vt num.5. & 6. limit. num.7.

Condemnatus ſemel de crimine, non debet amplius de eodem delicto moleſtari, c.45. nu.8 f.171

Contractus factus in carceribus cum carceratis eſt nullus, c.12. nu.6. f.27. ampl. ibidem.

Contumacia licet ſit delictum in ommittendo, & in obedientia quadam, tamen vti grauiſſimum hæreſi quodammodo comparatur, c.18. nu.4. f.33

Contumax Baronis dicitur contumax Regis, c.36. num. 15. fol.152

Correlatiua quæ dicantur, & quam naturam habeant, c.29. nu 14. f.173

Crimen aſſaſſinij, quando eſſe dicatur, c.29. n.11. f.132

Crimen læſæ maieſtatis committit cudens falſam monetam, c.27. n.3 f.122

Crimen læſæ maieſtatis cōmittit inferens metum ob obtinendam remiſſionem partis offenſæ, c.24. n.33. f.100

Cri-

Crimen læſæ maieſtatis eſt duplex, diuina, & humana, & quando committatur, cap. 26. n. 12. 13. 16. & 17. fol. 120

Crimen falſæ monetæ atrociſſimum eſt, cap. 27. num. 1. fol. 121.

Crimen falſi non comprehenditur ſub Indulto generali, c. 34. n. 3 f. 146. ampl. ibidem.

Crimen cædis in perſonam officialis Regij eſt excluſum ab Indulto, c 36. n. 5. f. 149

Crimina non excepta per Indultum ſunt remiſſa, c. 26. nu. 3. f. 118

Crimina atrociſſima non veniunt ſub generali indulgentia, c. 29. n. 9. f. 132

Cudens falſam monetam an gaudeat Indulto, capit. 27. num. 17. fol. 124. ſed quid ſi moneta eſt bona, nume. 8. & ſequen. Quid autem in cudente monetam alterius Principis, vide nu. 11

Cudens monetam rami, num. 12. an gaudeat Indulto, capit. 27. num. 12. fol. 123. ſed quid ſi non eſt perfecta, num. 13. Quid autem in diminuente, & tõdente, vide nu. 14. & ſeq. An autem admittatur ad compoſitionem nu. 17

Cuſtos carceris an poſſit propria authoritate relaxare carceratum indultatum, c. 23. n. 37. f 91

Cuſtos carceris non comprehenditur appellatione officialium exceptorum à beneficio indulti, capit. 40. num. 7. fol. 162.

D

DEbitor fideiuſſorem non habens admittitur iuratoriæ cautioni, cap. 46. n. 20. f 177

Debitor obtinens dilationem à Principe tenetur cauere de ſoluendo in fine dilationis, capit. 46. nume. 19. fol. 177.

Debitor contrahens debita ſub ſpe futuræ ceſſionis bonorum non admittitur ad eius beneficium, cap. 6. nu. 8. fol. 21.

Debitor ſoluens fiſco eſt liberatus, c. 22. n. 64

Decennium dicitur tempus longum, & perpetuum, c. 24 n. 39. fol. 102

Declaratoria ſuper facto requiritur, capit. 23. nume. 26. fol. 89

Declaratoria an requiratur in gratia conceſſa ipſo iure, c. 23. n. 21. 23. & 28. f. 88

Declaratoria quam naturam habeat, capit. 23. nume. 31. fol 90

Decretum hoc eſt ampliſſimum, & cõtinetur ſub ampliſſima reſtitutione, ac ſub generali indulgentia, c. 2. n. 11. fol. 7.

Decretum gratioſum dicitur Indultum, c. 1. n. 1. f. 6.

Decretum gratioſum an comprehendat mortuos, c. 3. n. 2 6. 7. 8. 9. & 10. f. 15

Decretum gratioſum an comprehendat vaſſallos Baronum, cap. 3. num. 11. & 12. fol. 15. ſed quid quò ad pœnas ipſis applicatas, c. 21. nu. 5. f. 58. & cap. 44. nu. 5. f. 163

Decretum gratioſum, vide Indultum.

Decretum hoc an comprehendat bona feudalia, c. 20. nu. 21. f. 44.

Delictum reiteratum gratiam non meretur, c. 28. nu. 11. & 12. f. 128.

Delictum mandantis, & mandatarij vnum, & idem eſſe videtur, c. 29. n. 14. f. 133

Delictum vbi poteſt eſſe graue, & leue, præſumitur leue, c. 28. n. 19. f. 130.

Delictum proditorium an comprehendatur ſub indulto, c. 29. n. 4 fol. 131

Delinquens ſub ſpe futuræ indulgẽtiæ non gaudet eius beneficio, c. 6. n. 6 & ſeq. f. 20

Delinquens prope eccleſiam non gaudet eius immunitate, c. 6. n. 11. f. 21

Deportati ad gratiam reſtituti, an recuperent patriam poteſtatem, c. 16. n. 1. f. 32

Deportati non poſſunt teſtari, nec capere ex teſtamento, c. 16. n. 3. & 4. f 32

Deportatus indultatus, quæ bona recuperet, c. 16. n. 9. f. 33. remiſſiue.

Deportatus aufugiens qua pœna puniatur, cap. 16. nu. 2. fol. 32

Deportationis pœna an ſit in vſu, c. 16. n. 2. f. 32

Dictio (ſingulis) quid operetur, c. 3. n. 1. f. 15

Dictio (prout) quid ſignificet, c. 20. nu. 28. fol. 47. & nu. 77. f. 57

Dictio (poſt) quid operetur, c. 24. f. 88. f. 115

Dignitatem impetrans non tenetur facere mentionem de gratia aliàs obtenta, c. 22. n. 110. f. 81

Dilatio currit a die datæ Indulti, capit. 46. num. 23. fol. 178.

Dilatio non trahitur ad debita futura, c. 6. n. 14. f. 22. & c. 46. n. 24. f. 278

Dilatione pendente an currat intereſſe, capit. 46. num. 22. fol. 178.

Diſpoſitio omnis ab eo quod fieri ſolet recipit interpretationem, c. 20. n. 16. f. 43

Diuinæ maieſtatis crimen eſt hæreſis, capit. 26. nume. 13. fol. 120

Doctor reſtitutus an recuperet locum in collegio ammiſſum, c. 22. num. 107. fol. 81. ſed quid in Cathedra, n. 131. f 84

Dominium bonorum non ammittitur ante ſententiam quando pœna eſt impoſita ipſo iure, capit. 22. num. 15. fol. 64

Dominus reſtitutus ad bona recuperat poteſtatem in ſeruos, cap. 20. n. 56. fol. 53

E

EFfectus licet non ſequatur quandò puniatur affectus, cap. 29. nu. 13. fol. 133. & cap. 32. nu. 17. f. 142

†† &

& cap. 35. nu. 4. f. 147.
Eleemoſinam peccatum extinguere qualiter intelligatur c.6.n.11.in fi.fol.21
Emphyteotam cadere ipſo iure propter non ſolutum canonem qualiter ſit intelligendum, capit. 20. num. 22.f.44
Epiſcopus quando poſſit indultare, capit.29. num. 17. fol. 133.
Exceptio firmat regulam in non exceptis, capit.26.nu. 2.fol. 118
Excommunicatus poteſt poſt mortem abſolui, cap.3.nume.5.f.15.
Exilij pęna dicitur capitalis, nec poteſt imponi, niſi ab habente iuriſdictionem, cap.15. num. 1.f.31.& c.24 nu.36.fol.101
Eximens condemnatum ab ipſis regijs triremibus non gaudet indulto, c. 39.n.10.f.160
Eximentes condemnatos à manibus familia incidunt in crimen laſa maieſtatis, nec gaudent beneficio indulti, cap.39. num.1. & 3. fol. 158. ampl. etiam ſi ducerentur ad carceres, num. 4. ſed quid ſi eximuntur à carceribus, num.5 Quid ſi delictum non eſſet de expiis, nu.6. Quid autem in auxiliatoribus, & mandatoribus, num.7. ſed quid in ipſis condemnatis, nu 8. Quid ſi erant cōdēnati ad pęnam exilij, vel ſimilis, n. 9. ſi vero quis volebat eximere, ſed non eximit, quid iuris, vide n.10
Expendens falſam monetam in falſi crimē incidit, c.27. n.20. fol.124
Expendens falſam monetam an gaudeat indulto, c.27. nu.18.f.124
Extenſio non fit in caſibus, ſeu criminibus exceptis, cap. 32.n.17.f.142
Extrahentes animalia extra Regnum, an gaudeant indulto, c.19.n 15 f.39
Extrahentes frumenta extra Regnum an gaudeant indulto, & quid ſit de ſtylo Regij Patrimonij, & Regię Cameræ Summariæ, c.19 n.10.f.38

F

FAlſam monetam cudens an admittatur ad compoſitionem, c.27.n.17.f.124
Falſæ monetæ crimen non comprehenditur ſub indulto generali, capit 27.num.6. fol. 122.ampl.& lim. vt ibidem.
Falſi crimen an comprehendatur ſub generali delictorum remiſſione, c.27.n.6.f.122.& c.38, nu.3.f.157 lim.d.c.27.n.7
Falſitas qualiter committatur per Notarios in inſtrumētis, c 38.n.1 f.156.& c.41.n.2.f.163
Falſitatis crimen atrociſſimum eſt, cap.38.n.2.f.156
Feudum alienatum non venit ſub remiſſione generali, c. 22.n.41.& 42.f.68
Feudum recuperatum ab Indultato, an ſit antiquum, vel nouum, cap.20.nu.22.23.24.25.& 26.& nu. 33.& 35.f.44
Fideiuſſorem non habens liberatur dādo pignora, c.46. nu.21.fol.178
Filius qui punitur ex delicto patris poteſt habere gratiam etiam antequam delicta committatur, c. 6. nu. 5.fol.20
Filius deportati non eſt in poteſtate patris, cap 16.num. 7.f.32.
Filius monachi an præferatur monaſterio in remiſſione facienda pro obtinendo Indulto, c.24.n.77.f.110
Filius rebellis an recuperet ius legitimandi, c.22.num. 126.f 84.
Fiſcus Baronis dicitur Fiſcus Regius, capit. 36. numer. 16.fol.152
Forindicati qui dicantur in Regno, & quæ requirātur, vt quis poſſit forindicari, c.43.n.1. & 2.f.166.
Forindicatorum delicta per Indultum ſunt remiſſa arbitrio Proregis, c.43.n.3.f.166.
Forindicatum occidens, qui fuerat indultatus an ſit in pęna, c.43.n.4.5.6.7 & 8.f.166
Forindicatus, cuius ſententia fuit nulla declarata, an cōprehendatur ſub Indulto, c.43.n.11.f.167
Forindicatus oſtendendo gratiam, an impediat executionem ſententiæ, c.43.n.9.& 10.f.167
Fructus veniunt à die commiſſi delicti, quando bona veniunt confiſcanda ipſo iure, cap.22.n.17.f.64
Fur qui non eſt ſolitus furari gaudet immunitate eccleſiaſtica, cap. 33. nu.7. f. 144.

G

GRatia conceſſa reuelanti delictum non intelligitur, vt reuelans non poſſit torqueri ad faciendum indicium contra alios, ſi veritas aliter haberi nō pōt, c. 2.nu.16.f.10
Gratia facta à Principe ſtatim dicitur perfecta, licet nō ſit in ſcriptis redacta, c.7.n.4.f.23
Gratia facta pecunia mediante an valeat, cap.24. num. 25.fol.100.
Gratia facta à Principe intelligitur ſecundum ſolitum ipſius, c.24 n.92.f.116
Gratia conceſſa per viam iuſtitiæ comprehendit bona, c. 20. num. 10.f 42. & quid poſt ſententiam, n.17
Et an bona alienata, capit. 22.num.29.34.& 44. cum ſeq. fol. 66.
Gratia conceſſa ex præſenti Decreto reſtituit ad bona fiſco competentia, c.22. n.77.f.77
Gratia conceſſa abſque partis remiſſione non valet, cap. 24.num.2. fol. 94. ampl. num 3. vſque ad n.13. limit.n.15.& 18.
Gratia conceſſa non expirat morte concedentis, c.2.n.21 in fi.fol.10.
Gratia conceſſa nulla facta mentione alterius delicti, eſt nulla

nulla, cap.28 nu.6.fol.127.ampl.& limit.vt in nume. ſequentib.
Gratia ex quibus cauſis dicatur nulla, vel ſubreptitia, c. 45 n.13.f.172
Gratia facta de pęna, non expreſſo quod erat ſoluta, eſt ſubreptitia, c.22.n.5.f.63
Gratia facta carcerato, nulla facta mentione de carcere, eſt ſubreptitia, c.12.n.3 f. 26
Gratia facta à conſocio ſolo an ſit nulla, capit.45. num. 13.fol.172
Gratia in dubio cenſetur facta partis remiſſione, c 24.n. 11 fol.94
Gratia impunitatis conceſſa cum clauſula, quod ponat caſum in claris, an cenſeatur conceſſa ſi probat delictum per indicia, c.29.nu.22.f.135
Gratia motu proprio conceſſa latè interpretatur, c.23.n. 17. fol.88.
Gratia conceſſa in præſenti Indulto fuit à Rege conceſſa motu proprio, c.26.n.7.f.119
Gratiam delicti poſt latam ſententiam, qui ex priuilegio in Regno Neapolis concedere poſſint, cap.2.nu. 39.fol.12.
Gubernator Tabulæ Senatus Panormitani cum eſt eligendus, non poſſunt in eius electione interuenire officiales Regij, aliàs electio eſt nulla, c.36.n.18.f.153

H

HAereditas deportati cui applicetur, cap.16. num. 5.fol.32
Hæres capax tempore conditi teſtamenti, & poſtea bānitus, ſi reſtituatur, inſtitutio reconualeſcit, cap.14. nu.15.fol.31
Hæreticus reſtitutus an recuperet bona incorporata, c.22 n.43 fol.68
Hæreticus poſt mortem abſolui poteſt, capit.3.num. 5.fol.15.
Homicida non gaudet immunitate Eccleſiaſtica, c.28.n. 2. in fi.f 126
Homicida indultatus an teneatur dotare filias interfecti, c.28.n,21.in fi.f.130
Homicidia plura qui commiſerit non gaudet indulto, c. 28.n.4.f.126
Homicidij deliberati crimen atrociſſimum eſt, ac multa ponuntur ad deteſtationem illius, cap.28.num.1.cum ſeqq.fol.125
Homicidij deliberati crimen non comprehenditur ſub indulto, c.28.n.1.f.125
Homicidium committens in officialem ex odio particulari, an gaudeat indulto, c.36.nu.21.f.153.& quid ſi eſſet dubium, n.22
Homicidium ſi non appareat an deliberate, vel ex accidenti ſit commiſſum, an ſit locus gratiæ, cap.28.num. 17.fol.129

I

INceſtum committitur cum affine, capit.32.num.3. fol.141.
Indiciati ad torturam gaudent indulto generali, cap.7. nu.15.f.24
Indulgendi facultas præſcribi non poteſt, capit.2.num. 7.fol.9.
Indulgentia quid ſit, cap.17.n.3.f.34
Indulgentia crimen extinguit, c.1.num.10.f.7.& c.7. nu.12.f.23.
Indulgentia geminata quid operetur, capitu.23.num. 20 fol.88
Indulgentia conceſſa ex pręſenti Decreto quid requirat, c.23.n.24.f.89
Indulgentia intelligitur de delictis præteritis, cap.6.nume.4.f.20
Indulgentia conceſſa ipſo iure quid operetur, cap.23.n. 22.f.88
Indulgentia cōceſſa abſq; partis remiſſione an valeat, vide Gratia.
Indulgentia dicitur Abolitio, & qualiter inter ſe differant, c.1.n.8.& 10.f 6
Indulgentia eſt verbum generale, & cōprehendit ſub ſe omnem remiſſionem, c.1.n.3 & 4.f.6
Indulgentia generalis non comprehendit bona in manus tertij peruenta ex titulo lucratiuo, capit.22.nume. 33.fol.67
Indulgentia generalis non extenditur ad condemnatos, c.42.n.1.f.164
Indulgentia generalis delictorum quæ delicta comprehendat, c.5.n.1.& 2.f 19
Indulgentia generalis comprehendit confeſſos, & conuictos, c.8.n.1.f.24
Indulgentia generalis comprehendit delicta adhuc non delata, c.9.n.1.f.24.& c.13.n.1.f.28
Indulgentia habet vim ſententiæ, & parit exceptionem rei iudicatæ, c.7.n.5.& 6.f.23
Indulgentia Principis non comprehendit delicta commiſſa per officiales in eorum officijs, capit.40.num. 1.fol.160.
Indulgentia Principis an comprehendat feudum reuerſum ad agnatos, capit.20.num.40.fol.50.lim.nume.41.& 42
Indulgentia quādo extendatur ad bona alienata, vel cōſumpta, capit.22.num.44.& 45.fol.68.& nume. 59.fol.74.
Indulgentia quotuplex eſt, c.1.n.11.f.7
Indulgentia quando dicatur plenaria, capit.23.nume. 18.fol.88.
Indulgentia conceſſa condemnatis porrigitur ad bona confiſcata, c.11.n.3.f.26
Indulgentia ſimplex comprehendit pęnam corporalem, c.17.n.2.3.& 4.f.34.ſed an etiam comprehendat

bona, vide capitu. 20. nume. primo, vſque ad nume. 12. cum ſequentib. & quaſi per totum, fol. 40. cum ſequentib.

Indulgeo, *verbum appoſitum in gratia quid operetur, c. 23. n. 5 f. 86*

Indultari poteſt quis de criminibus non exceptis, & pro alijs exceptis remanere in iure ſuo, capit. 26. num. 9. fol. 119.

Indultatus *ex gratia Principis ad bona, non recuperat fructus, c. 22. n. 60 f. 74. ampl. & lim. vt in nu. ſeq. vſque ad n. 75*

Indultatus *ante ſententiam recuperat bona alienata, cap. 22. n. 28 f. 66*

Indultatus *æquiparatur abſoluto per ſententiam, c. 45. n. 5. f. 171. ampl. n 6. & 7.*

Indultatus cenſetur reſtitutus etiam cum omnibus alijs condemnatis in eius conſequentiam, capit. 20. num. 74. fol. 56

Indultatus *ex iuſta cauſa an abſq; partis remiſſione poſſit accedere ad locum delicti, capitu. 24. nume. 17. fol. 95*

Indultatus *cum remiſſione principalis offenſi, an poſſit moleſtari ab alio offenſo pro eadem cauſa, cap. 24 nume. 59. f. 106*

Indultatus *de ſuis delictis ſi ſit compertum exinde aliud delictum commiſiſſe non pōt moleſtari, c. 9. n. 2. f. 25. & c 45. n. 15. f. 173*

Indultatus *non pōt moleſtari ſi gratia eſt nulla, c. 45. n. 11. f. 172. ampl. n. 12*

Indultatus *ſimpliciter obtenta partis remiſſione intelligitur ſi infra ſex menſes eam obtinuerit, capit. 24. nu. 92. f. 116*

Indultatus *ſodomita an poſſit non obſtante indulto moleſtari, c. 31. n. 6. f. 139*

Indultatus recuperans feudum an teneatur de nouo petetere inueſtituram, cap. 20. nu. 43. fol. 50. ampl. n. 44 & 45. limit. nu. 48. ſed quid in hærede inſtituto, numer. 46. Sed an teneatur ſoluere releuium, nume. 47. & 48.

Indultatus petens indultum an teneatur fateri delictū, c. 23. n. 36. f. 91

Indultatus pro furto poteſt ciuiliter conueniri pro re furto ſubtracta, c. 23. n. 20 f. 88

Indultatus *non poteſt amplius moleſtari. capit. 45. num. 4. fol. 171.*

Indultum *vnde dicatur, c. 1. n. 5. f. 6*

Indultum *generale debet promulgari in omnibus Terris, & Ciuitatibus Regni, capitu. ſexto, nume. ſecundo, fol. 20.*

Indultum *in conceſſione eſt fauorabile, ſed in exceptis eſt odioſum, & ſtrictè intelligendum, c. 26. n. 8. f. 119. & c. 40. n. 6. f. 161*

Indultum an comprehendat clericos, cap. 3. nu. 13. 16. & 19. f. 17.

Indultum comprehendit etiam extraneos a Regno, c. 4. nu. 1. fol. 18

Indultum *an comprehendat ſeruos, capit. 3. num. 20. & 21. fo. 17.*

Indultum *an comprehendat carceratos, ſeu condemnatos, c. 3. num. 22. & 23. fol. 18. & c. 11. num. 4. fol. 26. & capit. 12. num. 1. fol. 26. & capit. 23. num. 38. f. 92.*

Indultum *an comprehendat vaſſallos* Baronum, *capitu. tertio, nume. vndecimo, fol. 16. vide Decretum gratioſum.*

Indultum *an extendatur ad delicta futura, capit. 6. num. 1. fol. 19*

Indultum conceſſum Neapolitanis excipit pœnas Baroni applicandas, capit. vigeſimoprimo, nume. ſexto, fol 59.

Indultum *conceſſum ſodomitis eſt nullum, cap. 31. nu. 5. fol. 138*

Indultum *non extenditur ad pœnam parti applicandam, c. 21 n 2. f. 58*

Indultum *non extenditur ad pœnam applicandam hæredibus, c 21. n. 7. f. 59*

Indultum *qua bona comprehendat, & an feudalia, c. 20 n. 19. 20 & 21. f. 43*

Iniuria facta officiali Regio cenſetur facta ipſi Regi, c. 36 n. 4. f. 149

Iniuria *facta filio magis offendit patrem, c. 24. n. 72. in fine, f. 108*

Iniuriarum *actionem licet quis remittere non teneatur, attamen cordis rancorem ſtatim remittere debet, c. 24. n. 37. in fi. f 102.*

Inſtrumentum *ex quibus præſumatur falſum, c. 41. n. 7. fol. 164. remiſſiue.*

Inuentarium *Banniti fieri poteſt lata ſententia Banni, vel ante, capitu. vigeſimoſecundo, num. 19. & 20. f 65*

Inueſtitura quid ſit, c. 20. n. 42. f. 50

Iudex *inferior in materia indulti data ſubreptione nō poteſt cognoſcere cauſam, ſed ad Principem deuoluitur c. 24. n. 84. in fi. f. 113*

Iudex *in iuſtitia adminiſtranda authoritatem dignitatis ingenio ſuo augere debet, capitu. 36. nume. 2. f. 148.*

Iudex ex poſt facto non poteſt ſuam ſententiam mutare, vel corrigere, niſi conſulto Principe, capit. 2. num. 46 f. 13.

Iudex moleſtando indultatum tenetur actione iniuriarū, c. 45. n 10. f. 172

Iudices eccleſiaſtici poſſunt imponere pœnas pecuniarias, capitu. 18. num. 10. & 11. fol. 35. & capit. 19. num. 2. f. 37

Iudices ordinarij an poſſint remittere pœnas, cap. 2. nume. 42. vſque ad num. 51. fol. 13. ſed quid in mulcta, vide capit. 18. num. 13 fol. 36. & capit. 24. nu. 21. fol. 98.

Iudices quando poſſint mulctare, & cui pœna ſit appli-

plicanda,c.18.nu.7.& 8. f.35.
Iura denegantia appellationem ſunt odioſa, & ideo non extendnntur,c.27.n.19.f.124
Iuramentum an ſit de forma teſtimonij, cap. 38. num. 11. fol. 157.
Ius faciendi pacem,& ius accuſandi æquiparantur,c.24 nu.56.f.105

L

L*Atrones qualiter puniantur in Regno, cap. 33. nume. 2 fol 143*
Latrones publici non gaudent immunitate eccleſiaſtica, c.33.nu.3.f 143
Latrones publici qui dicantur, capit.33. nume. primo, fol. 143.
Legitimatio ſpurij reconualeſcit per reſtitutionem,ſi fiat viuo teſtatore,c.14.n.15.f.31
Lex debet intelligi in proprio ſignificatu,c.26.num.18. in fine, fol. 120.
Lex pœnam imponens ipſo iure an trahat ſecum exequutionem,c.23.n.25. f.89
Lycurgus monetam ferream expendendam eſſe ſtatuit, ne ab alijs illa vitiaretur,cap.27.nu.2 .f.121.

M

M*Agazenerij an gaudeant* Indulto, *vide Bancherij.*
M*agazenerij tenentur fideiuſſionem præſtare de reddendo compotum, & rationem frumentorum, c.30. nu. 1. fol.136*
Magiſtratibus honor maximus debetur, & quare, c.36. num. 2.fol. 148
Magna Regia Curia ex præeminentia cognoſcit cauſas Indulti, ſed non ex verbis illius, cap.45. num. 1. & 2. fol. 170.
Mandans, & mandatarius ſunt correlatiua, capit. 29. num. 14.fol. 133
Mandatum quando morte mandantis non expiret, c.24. nu.71 fol.108
Mater ammittens ſucceſſionem filiorum ob non petitum tutorem, ſi reſtituitur eam recuperat, cap.22. num. 91. fol.79
Mater non admittitur ad accuſandum quando pater remiſit,c 24.n.60 f 106.ampl. in filio, nu.61
Memoria delinquentis an poſſit condemnari, cap. 3. nu. 3. fol.15
Metus reuerentialis quando præſumatur, cap.24. num. 79 fol. 110
M*iles Hieroſolimitanus reſtitutus recuperat anſianitatem,c.22.n.117.f.83*
Minor quando poſſit remittere, & quid ſtante authoritate tutoris, vel curatoris, capit.24. num. 62. fol. 106.
Moneta vitiata generat ſcandalum, capit. 27. nume. 2. fol. 121.
Monetam cudere eſt de regalibus, cap. 27. num. quarto, fol. 122.
M*onetam falſam cudens committit crimen leſæ maieſtatis, ac falſum committit. nec gaudet induiti beneficio, cap.27. num. 3.5.6. & 7. fol.122.ampl.n. 9. vſque ad n 18.*
Monetam falſam cudens non admittitur ad compoſitionem,c.27.n.17. f.124.
Monialem carnaliter cognoſcens, ſacrilegium, & alia delicta committit,nec gaudet beneficio indulti, c.32. n.1.2.4.5.& 10.in fi. fol.141. ampl.num.11. 12. 13. & 14.
Moniales apud antiquos veneratæ fuerunt, cap.32. nu. 9 fol.141
Monialis raptus non comprehenditur ſub Indulto, *c.32. nu. 16. fol. 142*
Mors omnia ſoluit,c.3.n.6 f.15
Mortui an comprehendantur ſub indulto, cap.3.num.2. & 6. fol.15
M*ulcta impoſita poteſt deputari pro fabrica palatij, c. 18.nu.9.fol.35*
Mulcta,quæ peruenit ex cauſa ciuili, remittitur per indultum,cap 18.nu.14. f. 36.
Mulcta quid ſit, & quare infligatur, cap.18. num. 1.3. & 5 fol. 34
Mulctam remittere quando poſſit Princeps, capitu. 18. numer. 12. fol. 36. & quid in indice, vide num. 12.
Mulctare qui poſſint, c.18. nu.6. fol.35

N

N*Otarij appellatione in* Indulto *comprehenditur etiam* N*otarius actorum ſiue Actuarius,c.41. num 9.fol.164*
Notarij falſarij non admittuntur ad compoſitionem, c. 41.nu.8.f.164
Notarij non veniunt appellatione officialium in Indulto c.40. nu.7. f.162
Notarius non debet conficere inſtrumentum, niſi de his, quæ ſenſu corporis tunc percipit, capit.41.num. 2. fol. 163
Notarius falſitatem committens in inſtrumentis nõ gaudet indulto generali,cap.41. nu. 1. f.163 .ampl.n.6. & 8 lim nu.10
Notarius reſtitutus ad bona, poteſt inſtrumenta conficere, vt antea,c.20.n.55.f.53

Occi-

O

OCcidens foriudicatum indultatum, cuius gratia adhuc non erat publicata, an ſit puniendus, cap.43. nu.4.& 5.fol 166
Offenſus ſi non vult remictere, quia vult immoderatam pecuniæ ſummam, an ſit locus Indulto, c.24.nu.30. f.100.& nu.86 f.115
Officialem offendens eſt grauiter puniendus, capit.36. nu.1.f.148
Officialem occidens non gaudet Indulto, cap.36.num.8. fol.150. ampl. num.9. num. 10. & etiam num. 11. ampl. num. 12. ampl. in officiali Baronis, num.13. ſed contra num. 17. ampl. in Baronibus, Comitibus, ſeu Marchionibus, num. 18. ampl. num.19.& nu. 23. limit. num.21
Officiales ſine iuriſdictione qui dicantur, cap.40.nu.6. cum ſeq. fol.161
Officiales iuriſdictionem non habentes gaudent indulto generali, cap.36. num. 20. fol.153. & cap.40.nu. 5.fol.161
Officiales non præſentantes in tempore computa, & reſponſalia non gaudent Indulto generali, capit. 19. num 14.fol.39
Officiales delinquentes in officio non gaudent Indulto, cap. 40. num. 2. & 8. fol. 161. ampl. in Arbitro ſeu Arbitratore, num. 3. ampl. in Barone delinquente in adminiſtratione iuſtitiæ, num.4.
Officialis accuſatus an debeat officium adminiſtrare, c. 29.num.19.fol.134
Officialis condemnatus non poteſt amplius ad officia concurrere, cap.36.nu.3. f.149
Officialis quando dicatur in officio delinquere, & quid in dubio, c.40.n.9.& 10.f.162
Officialis ſuſpenſus, & reſtitutus, an recuperet ſalarium, cap.22.nu.61.& 70.f.74
Officialis reſtitutus recuperat officium, quo fuerat priuatus, c.22.nu.120.f.83.ſed contra, num. 121. ampl. num.124.limit.num.122.& 123
Officialium appellatione in ſtatuto comprehenduntur qui iuriſdictionem habent, cap.40.nu.6.f.161
Officialium regiorum appellatione qui veniant, cap.36. nu.17.f.152

P

PAcis, & concordiæ natura quæ ſit, cap. 24. num. 37. fol.102
Pactum appoſitum in remiſſione quod offendens non accedat ad patriam, an ſit validum, cap.24.num.35. 37. 38. & 42. fol. 101. Sed quid ad obtinendum indultum, nu.34. Quid vero ſi eſt appoſita pęna fiſco applicanda, nu.40. Quid autem ſi eſſet dictum quod reincidat in primęuas pęnas, n.41
Papa an poſſit reſtituere laicum in territorio Principis in temporalibus, cap.3.nu.17.f.17
Papa quando poſſit ex cauſa contra ius diuinum diſpenſare, cap.24.nu.15.f.94.remiſſiue.
Pater an poſſit remictere de offenſa facta filio, cap.24. num.72. fol. 108 ſed contra, num.73.ſed quid in terminis Indulti, num.74
Pater reſtitutus recuperat hæreditatem aui durante banno nepoti acquiſitam, cap.22 num.102.fol.80.ampl. nu.103.ampl.num. 104.ampl.nu.105. ampl. etiam in quocumque reſtituto ob eius incapacitatem bona ammictente, nu.106
Pecunia ſoluta in compoſitione ſuccedit loco pænæ, cap. 45.nu.8.f.171
Pęna veneficij quæ ſit, cap.35 nu.3.f.147
Pęna fugientis à carceribus habet locum etiam in fugiente à quocũque loco ſibi pro carcere conſtituto.cap.12. n. 5. fol. 27. intellige vt ibidem.
Pęna mortis an veniat quando imponitur pęna grauiſſima. cap. 37. n. 4. fol. 156.
Pęna imponitur à lege communi, vel municipali. c. 18 n. 2 fol. 34.
Pęna debita Regi ob non petitam inueſtituram an ſit remiſſa per indultum, cap. 19 nu. 6. fol. 37.
Pęna exacta non comprehenditur ſub indulto, cap.22. num.1.3 & 4.f.63
Pęna pecuniaria quando parti, & quando fiſco applicetur, c.21.n.1.f.58
Pęna prouenit vel ex ſententia Iudicis, vel ex ſtatuto, cap. 19 nu. 1.f.37
Pęna priuationis feudi ſolet in Regno de conſuetudine remicti, c.19.nu.8.& 9.f.38
Pęna proueniens ex cauſa ciuili eſt remiſſa per Indultũ, cap.19.nu. 3.f.37
Pęna quando eſt impoſita ipſo iure an requiratur declaratoria, c.22.nu.14.f.64
Pęna Sodomitis commutari non poteſt per Proregem, c.31.nu.7.f.139
Pęna ſeditionis eſt mortis naturalis, c.37.n.3.f.155
Pęna compoſitio qualiter fiat, c.22.nu.9. f.63
Percutiens Imaginem Dei, Beatæ Virginis, vel Sanctorum ſuorum non gaudet indulto, c.26.n.15.f.120
Piratæ non gaudent Indulto generali, nec immunitate eccleſiaſtica, capitu.33. num. 10. & 11 .fol. 145. ampl. in eorum receptatoribus, & auxiliatoribus, nu. 12. Qui autem dicantur Piratæ, vide d.nu.10.
Poſſeſſores bonorum alienatorum recuperant pretium à Fiſco vendente, c.22n.51.f.72
Præfectus Vrbis Romæ coronat Imperatorem, & quam gratiam ab illo obtineat, c.6. nu.7.f.21
Prælatus an poſſit remictere delicta, & gratiam facere, cap.2. num.51.fol.14. & melius, cap.29.num. 17. fol. 133
Primogenitus felloniam commictens an reſtitutus recuperet feudum, cap.22.num.81.& 82.f.78

Prin-

Princeps non poteſt legitimare ſpurium naſciturum. cap. 6.num. 3.fol. 20.
Princeps non poteſt etiam de plenitudine poteſtatis ſine cauſa tollere ius tertio quaſitum capit.24. num.1. & num.15.fol.94.& ſequen.
Princeps poteſt reo facere gratiam cum conditione ſi infra tale tempus partis remiſſionem obtinuerit cap. 24.numer.85.fol.115.
Princeps aggratiando non præſumitur velle præiudicare iuri tertio queſito.cap.22.num.30.fol.66.
Princeps poteſt debitoribus dilationes concedere capit. 46.num.1.fol.164.
Princeps non poteſt remittere delicta futura.cap.6.num. 3.folio. 20.
Princeps an poſſit remittere ſeditionis crimen cap.37. num.6.fol.156.
Princeps poteſt remittere pœnas, & condemnationes inflictas per ſententiam, capit. 11.num. 1. fol. 25. ampl.num.2.
Princeps poteſt pœnam corporalem delictorum remittere.cap.17.nu.1.fol.33. & cap.19 nu.11.fol.38.
Princeps poteſt rem ttere mulctam.cap.18 num.12.fol. 36.& cap.19.num.11.fol.38.
Princeps poteſt imponere ſilentium pœne parti debitæ. cap.21.num.20.fol.60.
Princeps poteſt facere gratiam de pęna eius fiſco applicanda abſque partis concordia. capit.24. num.19. fol.98.ampl.num.20.
Princeps quando poſſit facere gratiam de homicidio deliberato.cap.28.num.2.& 3.fol.126.
Princeps reſtituendo feudũ; an ex inde dicatur antiquum vel nouum? cap.20.num.27.& ſeq.fol.47.
Princeps ſi non eſt ſolitus bona reſtituere, non cenſetur ad ea reſtituiſſe per verba generalia, cap.20. num. 16.fol.43
Princeps ſecularis poteſt clericum Indultare, & quando, c.29 n.16.f.133
Princeps an poſſit gratiam facere de crimine adulterij, c.32.n.10.f.142
Princeps an poſſit facere gratiam parte non concordata, c.24.n.1. cum ſeqq.f.94
Princeps inferior non poteſt pęnas remittere, c.2.n.7.f. 9.limit.n.18.intellige, vt n.19 & 20
Princeps mandans condemnationes, & acta cancellari, dicitur liberè reſtituere ad bona, c.20.n.13.f.42
Principes, & prælati an poſſint reſtituere ad famam, cap. 2.n.54.remiſſiuè f.14
Principes antiqui in gratijs generalibus ſolebant excipere crimina atrocia, & exempla referuntur, cap.26. nu.1.f.118
Principis indulgentia generalis non comprehendit delicta commiſſa per officiales, c.40.n.1.f.160
Principis Locumtenens, an concedat ſaluum conductum, c.2.n 15.f.10
Priuilegium ea tantum dare videtur, quæ a Principe conceduntur, non quæ à partibus ſupplicantur, cap. 22.nu.32.f.67
Priuilegium conceſſum ratione officij, intelligitur de officio in actu, non autem in habitu, capit.36. num. 23.fol.154
Priuilegium Principis intelligitur ſine præiudicio tertij, cap.21.n.3.f.58
Probationes per teſtes, & per ſcripturam æquiparantur, c.24.n.43.f.103
Proceſſus ſuper quo eſt conceſſum indultum aggrauat alia delicta de nouo, cap.17.nu.8.f.23.& cap.45. nu.17.fol.173
Procurator quando poſſit remittere, & quid ſi habeat ſpeciale mandatum, cap.24.num 65.& 66.f.108. limit.nu.68.69.& 70. ſed quid in procuratore mortui, nu.71
Proditor non gaudet immunitate eccleſiaſtica, cap.28. num.3.f.131
Prorex an poſſit gratiam delictorum concedere, cap. 2. num.54.fol.14

Q

QValitas in delictis ſi non probatur, non poteſt ſequi condemnatio, imò nulla redditur accuſatio, cap.29.num.18.fol.134.ampl.num.20.intellige vt in num.ſeqq.
Qualitas animi deliberati excludens ab indulto, quando delictum auget, clarè eſt probanda, c.28.nu.18.fol. 129.ſed quid in homicidio, nu.20.& an poſſit verificari poſt datam Indulti, nu.21
Qualitas proditorij, vel aſſaſinij qualiter probari debeat ad excludendum ab Indulto, cap.29 nu.18.fol.134. quid ſi conſtaret ex facie accuſationis, vel Banni, nu. 19.& quid ſi ex rubrica informationum, nu.20.& quando dicatur probata, nu.21
Quod ab initio non valet tractu temporis reconualeſcere non poteſt, c.14.n.4.f.29

R

RAptus monialis an comprehendatur ſub Indulto, cap.32.num.16.fol.142.& eſt grauior eius violatione, nu.15
Ratificatio nihil operatur ſi acta ſunt nulla, cap.14.nu. 5.6.& 7.f.29
Ratificatio an requiratur in remiſſione facta abſenti, cap. 24.nu.47.f.104
Receptans Reum criminis læſæ maieſtatis non gaudet Indulto, cap.26.n.18 f.120
Regalia, eo ipſo quod quis creatur Marchio, Comes, vel ſimilis, ſtatim conceſſa videntur, capit.2. num. 41.fol.13
Regalia non veniunt in generali conceſſione, cap.26.nu. 5.f.118. limit.nu.6

Remi-

Remittere peccata eſt ſupra legem, capitu. 2. nume. 5. fol. 9.

Remiſſio feudi facta delinquenti ab inferiore à Principe iure, antiqui feudi, non facit feudum antiquum, c.20 n.31. f.47. ampl. n.32

Remiſſio bonorum facta per Indultum, an extendatur ad bona alienata, c.22. n.31. f.67. ſed quid in nominibus debitorum, n.37

Remiſſio partis ad obtinendum Indultum debet eſſe legitima, & quando dicatur, capit. 24. num. 22. fol. 98

Remiſſio partis an ſit neceſſaria quando accuſatio non proceſſerit, capit. 24. nume. 23. fol. 98. & nume. 50. fol. 104.

Remiſſio facta pecunia mediante non eſt legitima, cap. 24. num. 24 fol. 99. ſed contra num. 25. ſed quid in Regno Siciliæ, & Neapolis, num. 26. & 27. An autem ſufficiat ad obtinendum Indultum, vide ibidē. Quid autem ſi pecunia detur pro damnis, & intereſſe, nu. 28. intellige vt n. 29

Remiſſio facta per vim, & metum an ſit legitima, c.24. n.31. f.100. & n.79 f.110

Remiſſio an ſit legitima ſi probetur per teſtes, capit. 24. num. 43. 44. & 45. fol. 103 ſed quid ſi remiſſio ſit facta abſenti, num. 46. & 87. an autem tacita ſit ſufficiens pro Indulto, num. 48. & 49. & an facta de vulnere ſi mors ſequuta ſit, n.51. & 52

Remiſſio an ſit legitima ſi ſit facta per infirmum, capit. 24. num. 53. fol. 105. ſed quid ſi offenſus eſt mortuus num. 54. & 55. & an facta ab occiſo cum laborabat in extremis, n. 57

Remiſſio patris an impediat matrem accuſare, c.24. nu. 58. fol. 106

Remiſſio de iniuria facta monacho à quo haberi debeat, c.24. n.75. 76 & 78. f. 109

Remiſſio filiorum facta patri de nece vxoris, an ſufficiat pro indulto, cap. 24. n. 79. 80. & 81. f. 110

Remiſſio an debeat obtineri a pluribus, c. 24. nu. 82. & 83. fol. 111

Remiſſio an debeat obtineri ab inſtigatore, cap. 24. nu. 84. fol 113

Remiſſio facta infra ſex menſes debet infra idem tempus officialibus præſentari, capitu. 24. numer. 89. fol. 115.

Remiſſio ad obtinendum Indultum debet produci in authentica forma, cap. 24. num. 44. fol. 103. & num. 90. fol. 116.

Remiſſio partis quando requiratur, cap. 25. n. 1. f. 117. & quid in dante alapam, n. 3

Remiſſiones condictionatæ delictorum à partibus factæ cauthela eſt, vt confirmentur à Principe, cap. 24. nu. 42. fol. 103.

Reſcripta fiſco damnoſa in dubio reſtringuntur ad minus præiudicium, c. 20. nu. 1. f 40.

Reſcriptum gratioſum in dubio interpretatur in fauorē Indultati, c.23. n.15. f.88

Reſtitutio gratioſa extenditur ad omnes dignitates etiā de futuro, c.22. n. 108 & 109. f.81

Reſtitutio denotat Indulgentiam plenariam, cap. 1. nume. 7. fol. 6.

Reſtitutio & poſtliminium æquiparantur, capit. 3. nu. 4. fol. 15.

Reſtitutio non extenditur ad bona data in commendam, c 22. n 39. f 68

Reſtitutio facta per legitimationem à Principe non nocet poſſeſſoribus bonorum, c. 22. nu. 135 f. 85. intellige num. 136

Reſtitutio delictorum quid ſit, & in quo differat à reſtitutione iuſtitiæ, c. 1 n. 7. f. 6

Reſtitutus ad bona non dicitur illa de nouo acquirere, c. 2. n. 24. f. 46

Reſtitutus non recuperat bona per alium alienata, c. 22. nu. 132. f 85

Reſtitutus recuperat partem delatori acquiſitam, c. 22. nu. 98. fol. 80

Reſtitutus ordini recuperat locum alteri conceſſum, c. 22 nu. 115 f 83

Reſtitutus ad canonicatum recuperat ſtallum in choro, c. 22. n. 116. f. 83

Reſtitutus an actionem hypothecariam ſuper bonis fiſco incorporatis experiri poſſit, capitu. 22. numer. 76. fol. 77.

Reſtitutus ad bona alienata, an recuperet bona parentibus acquiſita, capit. 22. num. 78 fol. 77. diſtingue vt num. 79.

Reſtitutus ad bona recuperat ius patronatus conſanguineo acquiſitum, c. 22. n. 89. f 89

Reſtitutus ad bona recuperat ius contratabulandi, c. 22. nu 90. f. 79

Reſtitutus recuperat bona alienata per fiſcum à poſſeſſoribus, ſi ad ipſum non fuerunt deuoluta, c. 20. nu. 18. fol. 43

Reſtitutus per gratiam cenſetur reſtitutus ad bona, c. 20 nu. 14. f. 42

Reſtitutus, & indultatus ſimul recuperat bona, c. 20. n. 15. fol. 43.

Reſtitutus ad feudum an teneatur ſoluere laudimium, c. 20. n. 49 f. 52

Reſtitutus ad bona recuperat patriam poteſtatem, capit. 20. num. 50. fol. 52. ampl. num. 54. limit. nume. 52. & 53.

Remiſſus ad bona tenetur ſuis creditoribus, cap. 20. nume. 63. fol. 54. ampl. num. 64. vſque ad num. 69. limit. num. 70.

Reſtitutus ad bona an recuperet famam, c. 20. num. 57. cum ſeq. f. 53

Reſtitutus ad bona recuperat omnia iura, quæ perſonę cohærent, c. 20. n. 71. f 56

Reſtitutus ad bona non recuperat ſubfeuda, cap. 20. nu. 72. fol. 56

Re-

Reſtitutus ad bona an recuperet etiam illa, quæ ammiſit ex cauſa alterius delicti,c. 20.n.73 f.56
Reſtitutus ad bona cenſetur reſtitutus ad onera illis annexa,c.20 n.75 f 57
Reſtitutus ad bona non recuperat ea, quæ ſunt in alieno territorio,c. 20.n.76.f.57
Reſtitutus ad bona recuperat hæreditatẽ matris,quã per condennationẽ adire non poterat,c.20.n.78 f 57
Reſtitutus,et indultatus motu proprio,et pro bono pacis, tenetur ad intereſſe parti cõpetens,c. 21.n.18.f.60
Reſtitutus ad bona recuperat ea mandato iudicis nõ propria authoritate,c.22.n.57 f.74 et an remedijs reintegranda, & reſtituenda,nu.58
Reſtitutus pro bono pacis recuperat fructus, c.22.n.65. f.75.ampl.n.66
Reſtitutus recuperat bona ſibi præſcripta,c.22.n.118.f. 83.intellige, vt n 119
Reuelantes crimen falſæ monetæ indultantur,c.27.n.22. f.125 intellige, vt ibidem.
Rex in indulto pœnam tantum fiſco applicatam remiſiſſe videtur,c. 21.n.4.f.58.ampl.n.5.& n.16.cum ſeqq. limit.n.19 20. & 21
Rex noſter Catholicus in Regno Siciliæ nõ recognoſcit ſuperiorẽ, & põs indultũ concedere,c.2.nu.1.f.8.ampl. vt ibidem.
Rex poſt conceſſum indultũ non põt neque addere,neque diminuere,c.26.n.4.f.118
Rubrica informationũ an probet,c.29.n.20.f.135

S

SCiens fabricantes falsam monetam, & non reuelans gaudet indulto,c.27 n.21.f 124
Sciens futurum edictum ſuper valore frumenti,& vendens,contractus eſt nullus,c.6.n.9.f.21
Sciens futuram prohibitionem monetarũ,& ſub eius ſpe ſatisfaciens creditoribus,non liberatur,c.6.n.10.f.21
Scriptura in quibus caſibus ſit neceſſaria,c.24 num.43. f.103 remiſſiue.
Secundogenitus qui fuit rebellis,& poſtea reſtitutus per gratiam,recuperat vitam,et militiam præteritam,& futuram,c.22.n.136.f.85
Seditionis crimen quando eſſe dicatur,c.37.n.1.f.155
Seditionis crimen non cõprehenditur ſub indulto,c.37.n. 5.f.156.ſed quando remitti poſſit per Principẽ,nu 6
Seditioſus dicitur committere crimen læſæ maieſtatis, c.37.n.2.f.155
Sententia lata contra mortuũ eſt nulla,c.3.nu.6.f.15
Sententia an requiratur,vbi aliquid ſequitur ipſo iure,c. 23.n.22.cum ſeqq. f.88
Sententia lata contra bannitum reſtitutum durante bãno an reſcindatur,& quando,c.22.n.50.f.72
Sententia lata cum inhabili,ex conſenſu partium dicitur conuentio,& non ſententia,c.14.n.8.f.29
Sententia lata per bannũ an operetur ammiſſionẽ bonorũ ſtante Indulto,c.22.n.18.26. & 27.f.65
Sentẽtia bãniti reſtituti,an reſcindatur,c.22.n.50.f.72
Sigillantes literas alieno ſigillo crimen falſi cõmittunt, nec gaudent indulto generali,c.34.nu.1.& 3.f.146
Sodomia qualiter puniatur,& quid in clerico,c.31.n.2. & 3.f.138
Sodomiam committens cum fœmina non gaudet Indulto, c.21.n.12.f.139.ampl. etiam cum vxore, num.13. ampl.cum animalibus brutis, nu.14. ampl.etiam intentante,nu.15.ampl.nu.16.17.& 18
Sodomiæ crimen atrociſſimum,& peſſimum eſt,c.31.nu. 1.f.137
Sodomia crimen grauius eſt quàm cum propria matre carnaliter peccare,c.31.n.1.f.137
Sodomia crimen non comprehenditur ſub Indulto, cap. 31.nu.4.f.138
Sodomitæ ſunt infames,c.31.n.1.f.137
Sodomitæ non poſſunt guidari,c.31.n.8 f.139.limit.n.9
Sodomitis non ſunt aſſignandi, Aduocati,c.31.n.1.f.137
Speciei per genus non derogatur,c.36.nu.7 f.149
Spoliatores viatorum dicuntur latrones publici,nec gaudent indulto generali,c.33.n.1.& 4.f.143.ampl.n. 5.6 7.& 8
Statutum laicorum quando comprehendat clericos, c. 3. n.15.f.17
Statutum prohibens officialem mercaturam exerceri, nõ comprehendit officialem, qui iuriſdictionem non habet,c.40.n.6.f.161
Statutum debet intelligi ſecũdum verbum vulgaricum, c.40.n.6.f.161
Statutum gratioſum mãdans cancellari omnia acta,quid operetur,c.44.n.1.f.168.limit.n.3
Statutum loquens de officiali Regio an procedat in officiali Baronis,c.36 n.14.f.151
Statutum puniens cognoſcentem nuptam,procedit in cognoſcente monialem,c 32.n.6 f.141
Stylus M.R.C ad comparendum pro bannitis quis ſit, c. 23.n.35.f 91.& quid de ſtylo M.C.Vicariæ, nu.34
Succeſſor Principis cõcedentis facultatem indulgendi nõ tenetur eam ſeruare,c.2.n.21.f.10.limit.n.22

T

TEmpus longum vel breue quod dicatur,c.24.n.39. f.102
Terminus menſium ſex ad obtinendam remiſſionem partis à quo die currere incipiat, c.24.n.88.f.115
Terminus anni ad forindicandum an poſsit abreuiari, c. 30 n.4 f.136
Teſtamentum factum a filio de bonis aduentitijs, patre exiſtente bannito,eo reſtituto,an irritetur, c.14.num. 18.f. 31
Teſtamentum factum tempore banni nõ reconualidatur gratia ſequuta, c.14 nu.9.f.29. limit.nu.10.& 11. intellige,& declara vt nu.12.13. et 14.

Te-

Teſtamentm factum à deportato an reconualeſcat per grattam obtentam à Principe,c.16.n.6.ſ.32
Teſtamentum filij deportati,an patre in gratiam reſtituto,reconualeſcat,cap.16.n.8 ſ 32
Teſtes falſarij puniri debent, vt homicidæ, cap.38.nu.5.fol.157
Teſtes falſum deponentes etiam ſine iuramento puniuntur, vt falſarij,c.38 n.12.ſ.157
Teſtes falſum deponentes non admittuntur ad compoſitionem,c.38.n.13. ſ.157
Teſtes tres ſingulares concludenter probant in crimine falſæ monetæ,c.27.nu 23.ſ.125
Teſtis falſum deponens non gaudet Indulto, c.38.n.4.et 14.ſ.157.ampl.nu.6.7.8.9. et 10. et 13. limit.nu. 14.et 15.
Text.in l.1.C.de falſ.monet.an procedat in expendente, cap.27.nu.19. ſ.124
Text.in l.1.C.de ſeditioſ.declaratur,c.37.n.4.ſ.156
Text.in l.cuiuſque ff.ad leg. Iul.maieſt.declaratur, cap. 39.n.2.ſ.158
Tranſactio in crimine ſtupri commiſſi cum moniale non valet,c.32.n.10 ſ.141

V

VAſſalli Baronũ an cõprehendantur ſub Indulto, c. 3.n.11 ſ.16.et c.21.n.5 ſ.59.et c 44.n.5.ſ.168
Vaſſallus quidam Baronis non obſtante gratia delicti ab illo ſibi conceſſa,fuit cum gratia collo appenſa ſuſpenſus,c.2.n.9.ſ 9
Vaſſallus non petens inueſtituram infra annum, an pro pęna gaudeat Indulto,c.19.n.4.5 et 6.ſ.37
Vaſſallus contumax dicitur contẽdere contra dominum, c.22.n.24 ſ.65
Vaſſallus delinquens contra Baronem, an incidat in crimen læſæ maieſtatis,c.26.n.18.ſ.120
Vendentes frumentum vltra taxam à Reg. Pragmat. conſtitutam,an pro pęna gaudeat Indulto, c.19.nu. 12.ſ.38
Veneficij non gaudent Indulti beneficio, nec immunitate eccleſiaſtica,c.35.n.5.et 6.ſ.147.ampl.n.7.8. et 9. intellige vt nu.10
Veneficij crimen atrociſſimum eſt, c.35.n.1.ſ.146
Venenare eſt ſpecies proditionis,c.35.n.2.ſ.146
Verba (abſoluimus,et liberamus,) quid operentur,cap. 23.n.13.ſ.87
Verba (ipſo iure, et ipſo facto) quid operentur,c.23.n. 22.cum ſeqq.ſ.88
Verba (fiſco cautum fuerit) qualiter intelligantur,cap. 22.nu.10.ſ 63
Verba reſcripti gratioſi ſunt diligenter cõſideranda, cap. 23 n 1.ſ.86
Verba (facimus tibi gratiam vitæ) quid ſignificent, c. 23.n.2.ſ.86
Verba (gratiã facimus) quod importent,c.23.n.2.3.4. 6.et 7. ſ 86
Verba (reſtituimus, et indulgemus) quid operentur, c. 23.n.10.ſ.87
Verba (omnes, & ſingulos) quid operentur, c. 3.num. 1.fol.15.
Verba (ſi infra ſex menſes pacem habuerint) an importent conditionem,c.24.n.93.ſ.116
Verba (bannum & condemnationem cancellamus) quid operentur,c.23. nu.11.14 & 16.ſ.87
Verbum (aſſigno) quid ſignificet,cap.22.n.7.ſ.63
Verbum (acceptare) quid denotet,c.22.n.8.ſ 63
Verbum (plena) ſeu (plenaria) quid operetur,cap.20. nu.12.ſ.42
Verbum (reſtituo) quem effectum habeat in conceſſione gratiæ,c.20.n.14 fol 42. & c.23.nu.8.ſ.87
Verbum (incorporata) quid operetur, c.22.n.6.ſ.63
Verbum (reintegramus) quid importet, cap.23.num. 9 fol.87.
Verbum (placet) quid operetur,c.23.nu.12.ſ 87.
Verbum (eędem) appoſitum in Indulto, declaratur,cap. 36.nu.6.ſ.149
Violatores monialium dicuntur ſacrilegi, cap.32.num. 8.ſ.141
Virgines templum ſunt,et vaſa Domini, cap.32.num. 8.ſ.141
Vſufructuarius reſtitutus an recuperet vſumfructum extinctum,c.22.n.133 ſ.85
Vxor bannita ſi reſtituitur recuperat bona marito acquiſita,c.22.n.88.ſ 79
Vxor reſtituta, an recuperet dotem ob adulterium marito acquiſitam,c.22.n.96.et 97.ſ.80.

AD INDVLTVM GENERALE COMMENTARIVS

CATHOLICI PHILIPPI III. REGIS Potentiſſimi beneficio, ob paternam ſucceſſionem, eiuſq; feliciſſimas nuptias Siciliæ Regno ſuo fideliſſimo, conceſſum.

DON GARSIA MASTRILLO,

CAESAREI, PONTIFICIIQ; IVRIS DOCTORE, Regioque in Regno Siciliæ Conſiliario Authore.

PROHEMIVM.

PRINCEPS cui à ſummo immortaliq; mundi Principe Deo Optim. Max. populorum adminiſtratio demandata eſt virtutibus omnibus, vera Regis corona, exornatum ſe debet oſtendere, tum vt ipſemet præfixum ſibi, cæteriſq; omnibus finem, quem omnia appetunt, & ad quem naturæ quibuſdam quaſi igniculis inflammantur, qui ita per ſe ipſum expetitur, vt cętera propter ipſum expetārur, beatitudinē, inquā, felicitatē, ſummumquè bonum aſſequi poſſit, tū etiam vt oēs quibus ipſe prę-eſt, eūdem, quem ille finē cōſequātur: id enim eſt, quia Princeps in apice Reipublicæ cōſtitutus, quaſi quoddā exēplar proponitur imitandus, & vti ſpeculū quod populus, vt plurimum pro componendis moribus intueatur; atquè (vt ſapienter quidē *Socrates in orat. de adminiſtr. Regni*,) eis ſe conformē reddere conetur, adeo vt Principis actiones, ac mores, ſicuti ad bonum particulare, ita etiam ad omniū felicitatem ordinantur, ideoq; *Lucanus* ad virtutes quaſque comparandas Honorium Imperatorem hortatur his dictis.

In commune iubes ſi quid cenſeſue tenendum
Primus iuſſa ſubi, tunc obſeruantior aqui
Fit populus, nec ferre negat cum viderit ipſum
Authorem parere ſibi, cōponitur orbis
Regis ad exemplum, nec tantum flectere mentes
Humanas, edicta valent quam vita regentis.

Ad id alludens *Cicero 3. de leg. vt enim cupiditatibus Principum, & vitijs infici ſolet tota Ciuitas, ſic emendari, & corrigi cōtinētia, & Saluſtius in Catilinario* dicebat, *ſi Regum, atq; Imperatorū animi*

mi virtus ita in pace, vt in bello valeret æquabilius, atquè cōſtantius rei humanæ ſe haberent; curare dēt itaq; Princeps virtutis inſignia ſibi cōparare, quia mores hominū in Republica ad effigiē morū Principis efformātur: nā tales ciues qualē Principem vt plurimum videmus, quod expreſſit *Xenophons* de filijs Cyri Regis verba faciens, *& Plato in libris de legibus, & Cicero in 3. de legibus,* dum affirmauit, *Principū peccata propter imitationem magis, q̄ per ſemetipſa nocere.* Principem ergo etſi virtutes omnes in ſe habere conſentaneū ſit, præcipuè tñ in eo iuſtitiā, & tēperantiā ſplendeſcere conuenit, dū ipſe iuſtitia, quæ appellatur generalis ad bonū cōe, diſponit oīa, dupliciter, dū ſūl get in eo per caſualitatē, vt eſt iuſtitia legalis, virtutes oēs ad cōe bonū dirigēs, differens realiter a qualibet alia virtute, & per prædicationē, vt eſt virtus in cōi, & imperata à legali, ſeu vt ordinata ad cōe bonū ab alijs virtutibus, rōne tantū differēs, dūq; particulari iuſtitia ad ſingulari ū perſonarū bonū ordinat omnia, & ea, quæ vocatur cōmutatiua priuata perſona ad aliam dirigit, & ea, quę diſtributiua nūcupatur tanq̄ ordinis directiua eius, qđ ad ſingulares perſonas cōmune, vt decet, ſingulis ſecūdum quandā proportionabilitatem diſtribuit, vtraq. iuſtitiæ ſpecies in Principe ad inſtar architettonicæ præcipiētis, atq. imperātis, qđ iuſtū eſt conſpicitur, in ſubditis verò tāquam executiua, & miniſtrās conſideraſ. Hæc virtus vt relata ad alios in Principe ſuas hēt pediſſequas, religionē, nēpe, pietatē, obſeruantiā, veritatē, gratiam, & vindicationem, dū Princeps Deo debitū cultum reddi iubet, parētibus, patriæq; officium, hominibus dignitate præcellētibus honorē, & obſeruantiā, dum talem quemquē, verbis, & factis qualis ipſe eſt ſe exhiberi præcipit, beneficiorum memoriā cōſeruari, dū vim vi repelli poſſe cōcedit. Temperātia altera eſt virtus, q̄ ſibi cōparare dēt Princeps, quæ rurſus in eo conſpicitur, aut ſecūdum ſuę ſignificationis cōitatē vt virtus generalis, quādam tēperiem, & moderationē à rōne in humanis operationibus paſſionibuſq. poſitam ſignificās, aut vti appetitum ab his, quę maximè hoīem alliciunt refrenans, atq; cōpeſcens, vt virtus ſpecialis ſpecialēq. materiā cōtinens, circa cōcupiſcētias, delectationeſq. vti earū moderatiua cōſiſtēs; hęc ēt virtus ſuas hēt ancillas nimirū cōtinentiā, verecūdiam, pudicitiā, modeſtiā, caſtitatē, honeſtatē, ſobrietatē, parcitatem, & clementiā. Ijs ſecūdū rōnis regulam cibis imponit modus, concupiſcētię refrenantur, delectationes, quę ſunt in aſpectibus cohibētur, tactuū delectationes moderātur, concupiſcētiæ turpiſſimæ caſtigātur, potus regulātur, reiū ſuperfluitas præciditur, ſed nil eſt in rebus humanis clemētia diuinius, qui nāq. quantū pōt hominibus opibus, ſtudio, & gratia cōſuluit, eſt iā quodāmodo diuinitatē cōſequutus, ſed neminē magis decet clemētia, quā Principē, ait *Seneca,* qui illā diffiniens ſuperioris aduerſus inferiorē in irrogandis pęnis lenitatē eſſe dixit, & poſt eum *D. Thom. 2. 2. q. 157. Clementia omnibus quidē hominibus ſecundum naturam eſt*; maximè tñ decet Imperatoribus in quamcūq. domum peruenerit eā felicē, trāquillāq. præſtabit, ſed in regia quò rarior eo mirabilior. Deū Princeps in exēplar ſibi conſtituit, dū ſe talem ciuibus exhibet, qualē ſibi Deū deſiderat, nō n. Deū inexorabilē habere expetit, qui ſi placabilis eſt, debētaq. nō ſtatim fulminibus proſequitur, tāto æquius eſt, hoīem hominibus præpoſitū miti aīo Imperiū exercere, quieti moderatiq; Imperij alia facies non eſt q̄ ſereni nitentiſq. cœli, gratior, pulchriorq. oculis

lis mundi ſtatus, in ſereno puroquè die, quàm cũ fragoribus crebris quatiunt̃ omnia, & hinc illincquè micãt ignes, nihil magno & præclaro viro (*dicebat Cicero 1. de off.*) dignius eſſe placabilitate, atquè clemẽtia, *& Ouidius 1. de Ponto.*

Eſt Piger ad pœnas Princepr ad præmia velox
Cuiq; dolet quoties cogitur eſſe ferox.

Quod elegantiſsimè oſtẽdit *Seneca ad Neronem* verba faciẽs, Excogitare, nemo quidq̃ (ait ipſe) poterit, qđ magis decorũ regenti ſit, q̃ clementia, quocunq. modo is, & quocũq. iure prępoſitus cęteris erit, eò ſcilicet formoſiꝰ id eſſe, magnificentiuſq. fatebimur quò in maiori præſtabitur poteſtate, q̃ nõ oportet noxiam eſſe, ſi ad naturæ legẽ cõponitur, natura enim cõmenta eſt regem, quod ex alijs animalibus, licet cognoſcere, & ex apibus, quarũ Regi ampliſſimum cubile eſt medioque, ac tutiſſimo loco, præterea onere vacat, exactor alienorũ operũ, & amiſſo Rege totũ dilabit̃ examen, nec vnq̃ plus vnũ patiunt̃, melioremq. pugna quærunt. Præterea inſignis Regis forma eſt, diſſimiliſq. cæteris tũ magnitudine, tũ nitore; hoc tñ maximè diſtinguit̃ iracũdiſſimę, ac pro corporis captu pugnaciſſimæ ſunt apes, & aculeos in vulnere relinquunt: Rex ipſe ſine aculeo eſt; noluit illũ natura, nec ſęuũ eſſe, nec vltionem magno cõſtaturam petere, telumq; detraxit, & irã eius inermẽ reliquit. Exemplar hoc magnis Regibus ingens, pudeat ab exiguis animalibus nõ trahere mores, cũ tãtò hominũ moderatior eſſe animus debeat, quantò vehementius nocet: hæc *Seneca.* Princeps clementia amorem ſibi ſubiectorum conciliat, ita ait *Seneca in 2. Tragedia.*

Qui vult amari: lãguida regnet manu.

Clementia multa, maioraque à ſubditis conſequetur Princeps, vt ait *Claudianus in Conſulatu Manlij Theodoſij.*

peragit tranquilla poteſtas.
Quod violenta nequit, mandataq; fortius vrget
Imperioſa quies.

Securitatem Principi parit, nã ſi clemens erit Princeps in altũ ediras inſtruere arces, nec arduos in aſcenſum emunire colles, nec latera abſcindere mõtium multiplicibus ſe muris turribuſq. ſæpire opus habebit: ſaluum in aperto præſtabit clemẽtia Regẽ. Clemẽtia Princeps efficacius, q̃ ſeueritate, ac punitione ciues bonos efficiet, verũ enimuerò delictorũ pęna legũ trãſgreſſoribus, non ideò irrogatur, q̧a ab eis peccatũ fuerit, quin potius, vt vel ipſe peccator corrigat̃, vel vt illius caſtigatione alij ẽt terreant̃, intraquè iuſti, rectiq; limites contineant̃. id dixerat Diuinus ille *Plato in Protagora* his verbis, *Equidẽ puto et me, ac te, cæteroſque oẽs exiſtimare iniuriã facere quam pati deterius eſſe, & pœnã nõ dare, quã dare, nullus enim punit eos, qui deliquerunt, hoc aſpiciẽs huius rei gratia, quia deliquerũt, niſi inſtar beſtiæ citra rõnem pœnã exigat. Qui vero cũ ratione caſtigare vult, ille nõ præteriti cauſa criminis pœnã ſumit, nec enim quod factũ eſt infectũ reddiderit, ſed futuri gratia, ne denuò delinquat, vel ipſe, vel alius, qui caſtigari ipſum viderit,* hæc *Plato.* Atqui ad finẽ iſtũ cõſequendũ mediũ aptius eſt clementia, q̃ ſeueritas, & punitio, ea nãq. vt experiẽtia docuit committũtur, quę ſępius vindicant̃, parcere enim vindictæ, peccatorũ, delictorũq. in Republica nõ operat̃ acceſſionẽ, ſat enim erit hominibus cogitãdũ relinquere Principẽ, cũ perdere poſſet, peperciſſe, vt quemadmodũ fulmina paucorũ periculo, oĩum tñ metu, è cę-

lo

lo decidunt, dum non quantum fecerit, ſed quantum facturus ſit in eo, qui omnia poteſt, cogitatur, id comprobat *Seneca ad Neronem, duas ait ipſe reperiri cauſas, quæ Principẽ animaduerſionem in improbos aſſumere quodãmodo compellunt, aut enim ſe vendicat, aut alium, (ſed vltionis propria rationẽ, miſſam pro modo faciamus) in aliorũ vindicandis iniurijs tria lex ſequitur, quæ Principes etiam ſequi dẽt, aut vt eũ, quem punit, emẽdet; aut vt pœna eius cæteros meliores reddat, aut ſublatis malis ſecuriores cæteri viuant ipſos facilius emendabis minori pœna, diligẽtius enim viuit, cui aliquid integri ſupereſt, nemo dignitati perditæ parcit impunitatis genus eſt iam non habere pœnæ locum, Ciuitatis autem mores magis corrigit parcitas animaduerſionum, facit enim conſuetudinem peccandi multitudo peccantium, & minus grauis nota eſt, quã turba damnatorum leuat, & ſeueritas, quod maximum remedium habet, aſſiduitate ammittit auctoritatem, conſtituit bonos mores Ciuitati Princeps, & vitia eius compeſcit, ſi patiens eorum eſt, non tamquam probet, ſed tamquam inuitus, cum magno tormento ad caſtigãdum veniat, verecundiam peccandi facit ipſa clemẽtia regentis; grauior multò pœna videtur, quæ à miti viro conſtituitur*, hæc *Seneca*. Ideoq; *Saluſtius ad Cæſarem de Republica ordinanda*, ſermonem habens, dicebat, *iudicijs acerbis Ciuitatẽ vaſtari, quàm corrigi potius*. Clementiam itaque Princeps quodammodo diuinitatem decorem, ac pulchritudinem aſſequitur, in exemplar ad imitandum ſibi Deum conſtituit, ſubditorum obſeruantiam, & amorem ſibi conciliat, ſecuritatem ſibi parat, medium efficaciſſimum ad prohibenda mala ſibi comparat. His omnibus virtutibus, & præſertim clemẽtia cumulatiſſimè refertus eſt noſter Prĩceps Rex Catholicus perampla, ſtabiliq; paterni Imperij exiſtimatione Principum maximè fortunatus, præter ipſum abſolutè virtutis ſpecimẽ, nil reſpicimus. Rempublicam porrò, ſic gubernat, vt nobilitatem in honorem habere, populum alere, & Prouincias ſub ſua ditione poſitas florentiſſimas reddere contendat: totuſque ferè orbis felicis illius & rectè cõſtituti Principatus adminiſtrationẽ concelebrat, & paternæ virtutis æmulum ſuſpicit, nemo Regum candore animi clemẽtia, & pietate illum antecellit ſummè quidem in eum naturæ aſpirantis dona ſuperi adeò contulerunt cumulatè, vt certo, & lucũdiſſimo inſignium virtutum concurſu, haud dubiè fœlix exiſtimari poteſt, nemini vti nos ſumma cum admiratione videmus rariora, ſpectatioraquè, vel cæleſtis gratiæ, vel arridentis fortunæ dona contingerunt, quam Regi noſtro inuictiſſimo, in eo non benignitatem, quam *Plutarchus in Traiano* exoptabat expetimus, prout *Seneca* deſiderauerat Principem ad inſtar ſereni cœli faciem obtinemus, longe in clementia ſuperat Titum Imperatorem, & ſi ille delitias hominum meruerit vocari, admirabile verò clemẽtiæ munus illius fuit, ob indulgentiam tam amplam huic ſuo fideliſſimo Regno conceſſam, vt merito ſubditi ſalutare talem Principem agnoſcant, omneſque certũ publicis rebus præſidium fateanẽ. Luciſſimè emicat clemẽtia in indulgẽtia iſta, enimuerò nõ ſolũ pœnas minuit, atq. temperat, verũ etiam & cõdonat, & remittit. Tempeſtiuè, & opportunè tamẽ occaſionẽ captauit (iam huiuſmodi clementiæ monumẽta à Patre, & Auo habuerat) nimirũ ob in auitis, patrijſquè Regnis ſucceſſionẽ, obquè ſua feliciſſima ſpõſalia, abeſt prorſus cauſa, ob quam Traſibulus Athenienſis fuſis triginta tyrannis iniuriarum obliuionẽ indixit, quam Græci amneſtiam

neſtiam appellarũt,quodquè poſt Iulij Cæſaris internetionem in Bruti, & Caſſij gratiã populo Romano ſuaſerat *Mar. Tullius*. Viximus,& viuimus ſub mitiſſimo Imperio, clementiſſimoquè Principe, ſors noſtra in nihilum alterata, immutataquè, mitiſſimam quidem ſub vtroque experti ſumus. Vniuerſaliter iſta indulgentia confouet omnes delinquentes, prudentiſſimo enim Principi ſatis innotuit, clementię actum, qui ad multitudinem dirigitur, & ſemper bono publico conducere, impoſſibile quidem eſſe, vt omnes beneficij accepti inmemores ſe exhibeant, obquè pęnatum condonationem à Principe benigniter tributam, obſeruantiam, officium, obſequiumque liberaliter non refundant. Vniuerſa tamen facinora indãgata non ſinit, ex indulgentia enim nonnulla excipit crimina, & illa quidem immania in hoc vſus maxima deſteritate, clementię ſęueritatem annectens, vt dum fulget delictorum indulgentia, punitionis ſęueritatiſque emicet gladius, in atrocioribus vlciſcẽdis magis ſeueritati, quàm clemẽtiæ indulgẽdum eſt, vtiquè nõ latuit, quod *Cicero in 2. de offic.* dixerat, Reipublicę cauſa adhibendam eſſe clementię ſęueritatẽ, ſine qua Ciuitas rectè adminiſtrari nequit, nimia enim clemenria homines laſciuiunt, & in pręcipites feruntur, in mala conſpirationeſquè excitare ſolet, quod Tito accidiſſet, ſi diù in Imperij adminiſtratione ſtetiſſet, ideoque Archeſilaus Spartanorum Rex Charilaum eius in Imperio collegam criminabatur, qui tantum clementiæ ſibi arrogauerat, vt in ſceleſtiſſimos homines animaduertere non auderet. Et prudentiſſimè Liuia Auguſtum hortabatur, ne impunitos in emendabilis malitiæ homines abire ſineret, ſciebat enim Princeps noſter ex Plutarcho eo temperamento clementię ſeueritatem annectendam eſſe, quo videtur vti ſol cum primo Cœlo, ſolem primi mobilis vi grauiſſima, ſed dulciſſima raptum, eidem obſequium præſtare, obſeruarunt Mathematici, dum tamen primo cœlo paret ſimul quodammodo ei aduerſari videtur, ea tamen (dixerim) arte, lege, ac modeſtia, vt nec illi omninò aſſentire, nec penitus aduerſari percipiatur, quaſi ipſe nouerit viribus cœli ſuperioribus parendum eſſe, & è contra rerum harum inferiorum naturam alio motu huic aduerſanti indigere, ſine quo non poſſe cõſiſtere, ideò paulatìm à latere deflectẽs iter cæpit, qua ratione nouam motus ſpeciem adinuenit, atq; temperamentum, quo vnicè primo mobili obtemperaret, rerumque ortui, ac ſaluti cõſuleret, nec ſecùs in Principe benignitas, & ſeueritas. Modus enim regendi à ſeueritate productus populorum voluntati opponitur, blanda, faciliſque indulgentia, vulgi deſiderij accommodata damnum, iacturamque Ciuitatibus affert, at ſi vna alteri admixta fuerit, res ſanè fęliciter eueniet, nec licentia deteriores fiunt homines, nec veniæ ſpe deſtituti amore à Principe deficiunt, hæc, antequàm ad ſcholia ſuper iſta indulgentia accedereremus, neceſſariò fore duximus prælibanda.

TEXTVS.

Hoc igitur generali Decreto.

SVMMARIVM.

1 *Decretum gratioſum appellatur praſens Indultum. Item indulgentia, num. 2. Item gratia, nu. 6. Item reſtitutio, nu. 7. & quid ſit, ibidem.*
3 *Indulgentia eſt verbum generale.*
4 *Indulgentia comprahendit ſub ſe omnem remiſſionem.*
5 *Indultũ in Regno dicitur ab indulgẽtia.*
7 *Reſtitutio denotat Indulgẽtiã plenariã.*
8 *Indulgentia de iure dicitur abolitio, & quotuplex eſt abolitio, nu. 9.*
10 *Abolitio differt ab indulgentia.*
11 *Indulgentia quotuplex eſt.*

CAPVT I.

DECRETVM gra-
1 tioſum † appellatũ
à *Iul. Clar. ĩ Pract.*
crim. §. fi. q. 59. n. 3.
verſ. ſcias autẽ, dũ
dixit, quod quãdo
Princeps ex aliqua
cauſa putà, pacis initæ, vel ducendæ
vxoris, aut ĩgreſſus poſſeſſionis Regni
(vt in caſu Decreti noſtri) facit gra-
tiã generalẽ delinquentibus, tunc dr̃
Decretũ gratioſum, quaſi gratia Prin
cipis ſola ſit cauſa vt concedatur, vt
dicit *Sforz. Oddo de reſtit. in integr. q.*
91. n. 5. & ſequitur *Bonacoſ. cõm. opin.*
crim. in verb. Gratia, Do. Camil. Borell.
de praſtan. Reg. cap. 38. num. 63. cum
ſequen. & idem eſt, ac ſi diceretur In-
2 dulgentia † vt voluit *text.* noſter ibi,
(*Quos pariter ab huius Edicti indulgẽ-*
tia excluſos eſſe declaramus) quod ver-
3 bum generale † eſt, & cõpręhendit ſub
4 ſe oẽm remiſſionẽ, † vt dixit *tex. ĩ l. In-*
dulgentia, vbi Salic. in prin. ver. nec ob-
ſtat, & in l. 1. C. de ſentent. paſſ. c. fin. 2.
q. 3. Sforz. Odd. de reſtit. in integr. q.
91. n. 20. Ant. Sola ſuper Conſt. Pedem.
tit. de Indulg. gl. 1. n. 1. Rip. in c. ſicut Ro
mana, nu. 33. de reſcript. & ideò apud
nos ĩ Regno dr̃ Indultũ † ab indulgeo
indulges, quod aliud nõ eſt niſi remit-
6 tere, vt dixi. Dr̃ etiã gratia † genera-
lis, de quo verbo vſus eſt etiam text.
noſter ibi, *damnatos verò ad triremes*
in ipſis ſeruientes praſentis gratia be-
neficio gaudere uolumus.
7 Item dicitur reſtitutio, † eaque ple-
nariã denotat reſtitutionẽ, *Sfor. Odd.*
de reſtit. in integr. q. 93. n. 1. Caſſan. in
conſuet. Burg. rub. 1. tit. des Iuſtizes, in
verb. Sil n'à grace, vnde idem *Sforz.*
Odd. de reſtit. in integr. q. 91. art. 1. eã
diffiniendo ait eſſe in priſtinũ ſtatũ re-
poſitionem, nulla alia de cauſa cõceſ-
ſam, quàm ex mera Principis gratia,
& humanitate, & ex hoc differt à re-
ſtõne Iuſtitię, ſiquidẽ illa cõcedit̃, quia ita
ius ſtatuit concedendã, hęc aũt indul-
get̃ à Principe, nõ quod aliqua iuſta
cauſa, quæ lege caueat̃ pro iuſtitia, &
de iure cogat, ſed quia ita humanitas
eius, & gratia, & liberalitas cõpellit, vt
ex narratiua Decreti noſtri hoc colli-
gitur, ſequitur *Gomez. in §. rurſus, n. 2.*
in fi. inſt. de actio. Sed de iure abolitio
8 nũcupat̃, † quæ Indulgẽtia dr̃, de qua
in l. abolitio cum duabus ſeq. ff. ad Tur-
pil. l. generalis C. de ſẽt. paſ. toto tit. ff. et
C. de abolit. Ang. de malef. in verb. & ad
querelam, nu. 75. Petr. à Plaz. epith. de-
li. lib. 1. c. 38. n. 3. & ſeq. Carrer. ĩ tract.
crim. tit. de homic. §. 29. uer. excuſatur,
n. 8. & nu. 13. Farin. in tit. de Inquiſ. q.
6. n. 51. Decia. tract. crim. ſub tit. de abo-
lit. nu. 3. Ant. Gomez. de deli. tit. de tort.
reor. n. 38. Clar. in §. fi. q. 59. verſ. ſcias
autem, Bonacoſ. cõm. opi. crim. in verbo
Gratia, Spec. in tit. de abolit. §. 1. Azo. in
Summa, C. de abolit. Petr. de Greg. ſyn-
tag. iur. lib. 32. c. 23. Et hæc abolitio
9 † duplex eſt, publica, & priuata, publi-
ca Indulgentia illa eſt, de qua ſupra
pro-

proximè dictum eſt, priuata aũt quãdo fit per accuſatorem abolitio nominis Rei iudice permittente, & impetrata remiſſione, *l. 1. C. de abol. Luci. Foll. de Comp. ſuper Prag. ſi. Nea. nu. 57. Ba-*
10 *iar. ad Cl. q. 59. n. 98.* eaq. differt ab indulgentia per Regem noſtrũ conceſſa, quia abolitio crimen nõ extinguit, ſed tãtũ iudicij inſtãtiã, quo fit vt tráſacta lætitia infra triginta dies poterit de nouo accuſari, *l. ſi interueniente, ff. ad Turpill.* & de ea loquuti ſunt Doct. præallegati, Indulgẽtia vero crimen extinguit, adeò ꝙ de eo amplius moleſtari, & inquietari nõ pōt, vt latius dicã *in progreſſu huius Cõmenti*, & pro-
11 priè *in c. 45.* quæ quidẽ indulgẽtia eſt ẽt duplex † gñalis, & illa eſt, de qua in præſenti Decreto noſtro, particularis verò quando alicui ob meritũ ſuũ, vel aliã cauſam Pñceps, aliuſue ſuperior indulget, quæ non eſt materia noſtra, ſed aliqua per tranſennã in progreſſu materiæ dicemus: & idcò cũ Decretũ noſtrũ ampliſſimũ ſit, cõprẽhẽdiť ſub pleniſſima reſtõne, & gñali indulgẽtia

T E X T V S.

Regia Authoritate.

S V M M A R I V M.

1 *Rex Catholicus in Regno Siciliæ non recognoſcit ſuperiorem, & poteſt indultum concedere.*

2 *Barones, & alij Feudatarij non poſſunt aggratiare, contra n. 4.*

3 *Barones de conſuetudine ſolent indulgere, contra nu. 9.*

5 *Remittere peccata eſt ſupra legem.*

6 *Prĩceps ſupremus ſolutus eſt legibus.*

7 *Princeps inferior nõ pōt pœnas remittere, lim. nu. 18. Intellige n. 19. & 20.*

8 *Barones, & alij Feudatarij non poſſunt contra ius commune ſtatuere.*

10 *Barones non poſſunt aggratiare, etiam cum cauſa.*

Amplia etiam quod conſtaret de innocẽtia delinquentis, nu. 11.

Amplia etiam in remiſſione bannitorũ, num. 12.

13 *Barones non poſſunt commutare pœnas de vna in aliam.*

14 *Barones non poſſunt ſaluumconductum concedere. Amplia in Locumtenente Principis, nu. 15. ratio nu. 16.*

17 *Barones poſsũt remittere bona, et pœnas eorum ærario applicatas.*

21 *Succeſſor Principis concedentis facultatem indulgendi non tenetur eam ſeruare, lim. nu. 22.*

Gratia conceſſa non expirat morte cõcedentis, ſub nu. 21.

23 *Barones Regni Siciliæ habentes merum, & mixtum Imperium poſſunt componere pœnas parte remittente. Sed an per hoc poſſint indulgere, n. 24.*

25 *Barones habentes merum, & mixtũ Imperium an poſſint pœnas remittere, n. 26. contra nu. 27. ratio n. 28. Amplia nu. 29. ratio, num. 30. 31. 34. & 35. Intellige, vt nu. 36.*

32 *Appellationum cauſæ nõ veniunt ſub cõceſſione meri, & mixti Imperij, ratio num. 33.*

34 *Barones, et Feudatarij poſſunt ante ſententiam indulgere, limita in Rege, n. 38. limita ſecundo ſi haberent cauſas appellationum, num. 39. limita, num. 40. & 41.*

42 *Iudices ordinarij non poſſunt remittere pœnas, & gratiam facere, ratio nu. 43. 44. & 45. amplia nu. 47. limita nu. 48. 49. & 50.*

46 *Iudex ex poſt facto non poteſt ſuam ſententiã mutare, nec corrigere, niſi conſulto Principe, & ibidẽ ampliatur.*

51 *Prælatus an poſſit remittere culpam, & gratiam facere, amplia, nu. 52.*

53 *Epiſcopus non poteſt remittere condẽnatum ad carceres perpetuos.*

54 *Princeps, & alij Prælati an poſſint reſtituere ad famam remiſſiuè.*

C A P. I I.

1 REX noſter Catholic⁹, & inuictiſſimus † ex quo in Regno nō recognoſcit ſuperiorē, poteſt indulgentiam prędictam concedere,
ita dixit *Affl.in c.1.nu.15.Quæ ſint re-
gal.per tex.in l.1.& 2.C.de ſenten.paſſ.*
quoniam enim Maieſtas immediatè of-
fenſa eſt, immediatè quoquè iniuriā;
& offenſam remittere poſſunt *Farin.
de Inquiſ.q.6.nu.2.Sforz.Odd. de reſt.
in integr.q.92.nu.12.& 14. Ant. Sola
ſuper conſt.Pedem.gl.1.nu.3.rub.de In-
dulg.Theſau.dec.21.n.1.Cartar.de exe-
qunt.capt.banni.c.3.n.58.à Petr.de po-
teſt. Princip.c.8.nu.47. Peregr.de pri-
uileg.Fiſc.lib.5. tit.2.nu.5. & ſequ. &
lib.4.tit.8.nu.15.* & in hoc nemo cō-
tradicit,& ſicut poteſt remittere, ita
augere,& diminuere *Alciat. in l. quos
nos hoſtes,ff.de verb.ſignific. Socy. iu-
nior conſ.68.nu.48.vol.3.& conſ.92.
vol.2.l.acta,§.de ampliāda ff.de re iud.
poſt alios,quos refert Peregr.vbi ſupra,
lib.4.tit.8.nu.27.Doctor Marta in tra-
cta.de iuriſd.p.1.c.44.*
2 Sed an Comites,& Barones,& alij
Feudatarij, & inferiores à Prīcipe re-
cognoſcētes ſuperiorē poſſint aggra-
tiare, & indulgētiā cōcedere? Videba-
tur dicendum quod ſic,quia pñr ꝯ ius
cōmune ſtatuere,vt dixit *Fely. in c.1.
de reſcrip.* quē ſequitur *Boſſ.tit.de Prin
cip.nu.287.& in tit.de pæn.nu.26.&
tit.de regal.nu.19.* Item quia Barones
3 † & Feudatarij de conſuetudine ſolēt
gratias facere eorum Vaſſallis, vt te-
ſtatur *Bald.in l.ſeruos,C.ad l.Iul.de vi
publ.Iacob.de Beluiſ.Pract.crim.tit.de
ſentent.crim.num.10.in fin.Cartar.de
exequnt.capt.banni.c.3.nu.59.Boſſ.
in tit.de remed.ex ſol.Clemen.prin.nu.
51.Clar.§.fin.q.59.verſ. & hac qui-
dem, Capiblanc.ſuper pragm.6.Neap.
de auth.Baron.nu.56.Luci.Foller.in
commen.ad pragm.fin.de compo.nu.57.
ver.faciuntq.etiam Barones.*
Contraria tamē opinio de iure ve-
4 rior eſt, quod Barones, † Comites,
Feudatarij, & alij inferiores à Princi-
pe ſuperiorē cognoſcentes aggratian-
di facultatem non habeant in delictis
capitalibus,& quo ad pœnam corpo-
ralem, quia illa apud ſolum Principē
reſidet, *l.ab Beſtias,ff.de pæn.§.planè
Inſt.de iur.natur.gen.& ciuil.tex.eſt ī
l.relegati,ff.de pæn.vbi Bart.& Bald.
Pariſ.cōſ.1.nu.59.lib.4.Bart.in l.acta,
§.amplianda,ff.de re iudic.& in l.1.§.
cum quis,ff.de quaſt.et in l.infamē,col.
fi.ff.de publ.ind.& in l.ſi quis vltro,
nu.2.ff.de quaſt.Salyc.in l.cum indul-
gentia,C.de ſentent.paſſ.Affl.in cap.1.
col.2.verſ.7.8.& 43.quæ ſint regal.Ia-
cob.de Sanct.Georg.in inueſti.feud.in
ver.et cum maro,& mixto Imperio,col.
2.verſ.ſed an inueſtitus,And.in c.1.de
Vaſſall.decret.ata.num.2.ver.idem ſi.
Mart.Laudenſ.in tractat.de Principe,
verſ.219.Fely.in c.quæ in Eccleſiarum,
num.23.& ſequ.de conſtit.& in c.cum
te,nu.14.& 15.de re iud.Boſſ.titu.de
Principe,num.227.Alba.Maudel.conſ.
64.nume.14.Aldobrau.in §.maſculi,
num.18.inſtit.de Curat.Gabr.Saray.in
add.ad Mattheſ.ſing.43.num.9.Rolād.
à Vall.conſ.4.num.51.& ſequ.volu.3.
Bald.in l.Imperium,col.2.ff.de iuriſd.
omn.iud.Neuizan.conſ.83.num.5.ver.
& licet nemo inferior,Ioa.de Amic.cō-
ſil.89.colum.1.Rube.conſil.50.Sforz.
Odd.de reſtit.in integr.par.2.q.93.De-
cian.tract.crim.titu.de abolitio.nu.94.
Anton.Sola ſuper Conſtitu.Pedemont.
rub.de Indulg.glo.1.num.6.à Petr.de
poteſta.princip.cap.8.num.34.& 38.
Surd.conſil.53.num.8.Cartar.de exe-
qunt.cap.banni.cap.3.num.59.Seſe de
inibitio.Iuſti.Arago.§.5.cap.1.Borell.
de præſta.Reg.cap.38.num.20.& 22.*

Pede·

Pedemont. Oſaſc. deciſ. 101. *num.* 1. *& & ſeq. & num.* 4. vbi dat rationem, q̃a
5 remittere peccata eſt ſupra legẽ, vt in *Euã. Matth. c.* 10. *Marci c.* 1. *Lucæ c.* 5. remittereque peccata, eſt quid contra legem & naturam, *Innocẽt. in c. cum P. Tabellio. nu.* 2. *de fid. inſtrum.* ſed à le-
6 gibus ſolus ſupremus Princeps, † vel quod ſupremi iura obtinet ſolutus eſt *l. Princeps, ff. de leg. l. digna vox, C. eo.*
7 ergo ſolus Princeps † non autem inferior poteſt pœnas remittere, & gratiã facere, refert, & ſequitur *Farina. de Inquiſ. q.* 6. *num.* 2. vbi aſſerit, nec in iudicando, nec in conſulendo ab hac opinione recedendum eſſe *Sfor. de reſtit. in integr. par.* 2. *q.* 92. *num.* 90. *& & ſeq.* ſubdens hanc eſſe communem opinionem, ſecundum quam fuiſſe deciſum refert *Pedemon. Oſaſc. d. dec.* 101. *in fin.* vbi addit neque præſcribi poſſe hanc indulgendi facultatem, & ibi latiſſimè, & ita eſſe omnes Magnates Hiſpaniæ, dixit *Azened. lib.* 8. *titu.* 25. *de los perdones, nu.* 8. nec ſufficeret conſuetudo, vt reſoluit *Auendag. de exequend. mandat. libr.* 1. *caput.* 7. *nume.* 12. ſubdens, quod ipſe conſuleret à Rege impetrandas eſſe huiuſmodi remiſſiones.

Nec obſtant ſuperius in cõtrarium allegata, & primo quod Barones, & ſimiles Feudatarij poſſunt contra ius commune ſtatuere, ex *Fel.* & alijs re-
8 latis, nam eorum opinio † reprobata eſt, vt dixit *Rol. in d. conſil.* 4. *num.* 31. *&* 36. *volum.* 3.

Secundo minus obſtat conſuetudo
9 † allegata, nam vt dixit *Farinac.* in loco proximè allegato ipſe nũquã de tali obſeruãtia conſideret, ex traditis ꝑ *Boſſ. in tit. de remed. ex ſola clem. Princip. nume.* 51. vbi quemdam Feudatarij ſubditum, cum gratia collo appenſa ſuſpẽſum vidiſſe teſtatur, poſt alios *Borell. de præſtand. Reg. capitul.* 38. *num.* 9.

Amplia primo prædictam concluſionem etiam quod Barones talem
10 † gratiam facerent cum cauſa, vt dixit *Oſaſc. dec. Pedemon.* 101. *num.* 1. *à Petra de poteſta. Princip. c.* 8. *nu.* 38.

Amplia ſecundo etiam ſi poſt ſen-
11 tentiam † conſtaret de innocentia cõdemnati, quia non poſſunt vti inferiores à Principe illum reſtituere, *l.* 1. *§. ſi quis vltro, vbi Bartol. ff. de quæſt. Angel. in l. qui de crimine, colum.* 2. *ff. de accuſat. Pedemont. dict. deciſio.* 101. *num.* 8.

Amplia tertio in remiſſione banni-
12 torum, † nam inferiores à Principe ẽt inueſtiti cum mero, & mixto Imperio non poſſunt indulgere, ſed ad Principem id pertinet, ita reſpondet *Rol. cõſ.* 4. *n.* 51. *& ſeq. vol.* 3.

Amplia quarto, vt non ſolum iſti Barones, & Feudatarij non poterunt indulgere, & gratiam facere, ſed etiã
13 commutare pœnas de vna in aliam, *Petrus Ant. à Petr. de poteſtat. Princip. cap.* 8. *nume.* 43. *Capic. deciſ.* 27. *num.* 114. *& ſequen.* vbi ita declarat hanc concluſionem.

Amplia quinto, quod nec poſſint
14 † ſaluum conductum concedere, & criminoſos guidare per aliquod tempus, ita *Fulgoſ. in l. conuentionũ, n.* 3. *ff. de pact. & in Regno Neap. eſt diſpoſitum per c. Regni* 197. & refert deciſum fuiſſe *Affl. dec.* 4. quod intellige de Bãnitis foriudicatis, & latronibus, ſecus vero in alijs delinquentibus, vt ita *Frec. de ſubfeu. lib.* 2. *auth.* 45. *fol. mihi* 231. *à tergo, Capibl. ſuper pragm.* 6. *Neap. de Baro. & eor. offi. n.* 75. *à Petra de poteſt. Princip. c.* 8. *n.* 52. *& ſeq. Vital. in tract. clau. in verbo ſecuritate pendente, Vinc. de Franch. dec* 310. *n.* 4. vbi ſubdit hoc nõ procedere in officialibus Baronis, qui non habent iuriſdictionem in dominium, ſed in adminiſtrationem, & idem eſt diſpoſitum in Regno noſtro, per *cap. Martini Regis, ſub nu.* 71.

Idem

Idem procedit in Locumtenente
15 † Principis, cum ſit ex Principi reſeruatis, vt tradunt *Angel. in l. vtimur, ff. de ſepulc. viol. Roma. in l. 3. §. ſi ſeruus, nu. 7. ff. de acquir. poſſeſſ. & apertius Gregor. Magalot. in tracta. ſecuritatis, ac ſaluicõductus, p. 2. col. 11. verſ. quarto limita, Menoc. conſ. 244. nu. 12. volu. 3. Mart. d. c. 44. nu. 2.* & in eum Prin-
16 cipi reſeruata per generale † mandatũ non cenſentur translata, ad not. *in cap. quod ad tranſlationem de offic. delegat. Alex. conſ. 106. incip. perſpectis, vol. 2. & conſ. 68. nu. 14. eo. lib.* & de iure Regni ſuper hoc vide *Petr. de Gregor. de conceſſ. Feud. quæſt. 2. num. 24. part. 7.* quod tamen non procederet, quando ex iuſta cauſa hoc faceret Baro, quia tunc poſſet etiam Iudex inferior, *Menoch. de arbit. q. 92. in fin. Affl. deciſ. 4. nu. 2. Sforz. Odd. de reſtitut. in integr. q. 92. num. 19. Capiblanc. de Baro. & eorum off. ſuper pragm. 6. num. 60.* vbi loquitur de eo, qui reuelauit delictũ, & ſubdit vnum notabile, quod licet reuelans debeat potiri gratia, non tamen euadet aggratiatus, vt torqueri non poſſit ob faciendum inditium, & probationem contra alios, ſi perfectæ probationes haberi non poſſint, nam tunc gratia non datur ad pœnam, ſed ad ſciendum delicti veritatem, & gratia ad hoc non extenditur, *Vincent. de Franch. deciſ. 459.*

Limita modo prædictam concluſionem non procedere, quoad bona, & pœnas applicatas ipſis Comitibus,
17 & Feudatarijs, † in quibus facultatẽ aggratiandi habent *Bar. in l. acta, §. 1. de re iudic. Farinac. de Inquiſ. q. 6. nu. 2. Decia. tract. crim. tit. de abolitio. nu. 94. à Pet. de poteſt. Princip. c. 8. num. 45.* vbi alios cumulat, *Batard. ad Clar. q. 59. num. 31.*

Limita ſecundo, ſi in inueſtitura talis facultas aggratiandi fuiſſet Comiti, vel Baroni conceſſa † *Boſſ. de re-*
18 *med. ex ſola clem. princ. num. 52. Clar. §. fin. q. 59. verſ. & hac quidem concluſio, Pedemon. d. dec. 101. num. 3. à Pet. de poteſta. Princip. capit. 6. num 57. & cap. 8. nu. 36. verſ. beneuerum eſt, Rol. conſ. 4. num. 54. vol. 3.* quod intellige verum ſi a Principe † ſpecialiter in inueſtitura fuerit cõceſſa talis facultas, vt dixit *Bart. in l. ambitioſa, nu. 8. verſ. ſciendum eſt ergo, ibi* (niſi hoc ſibi expreſsè permiſerit populus) *Soc. ſen. cõſ. 83. nu. 3. lib. 4. Menoch. de arbit. iud. q. 92. nu. 7. Sforz. Odd. de reſtit. in integ. quæſt. 92. art. 2. num. 18. Petr. de Gregor. de conceſſio. feud. quæſt. 5. num. 4. par. 7.* & ratio eſt, quia cũ talis facul-
20 tas † ſit de reſeruatis Principi non venit in generali conceſſione regalium, vt dixit *à Petr. de poteſta. Princ. cap. 8. num. 44. Martin. del Rio diſput. Magic. lib. 5. ſect. 2. col. 5. in princip. Pedemont. d. deciſ. 101. nu. 3. & 14.* vbi addit, qđ
21 ſucceſſor † Principis concedentis talẽ facultatem non tenetur eam ſeruare, quia eſt de concernentibus priuilegiũ Coronæ Regalis, *Rolãd. cõſil. 4. nume. 56. volu. 3. Menoch. d. quæſt. 92. num. 7. Luc. de Penn. in l. contra publicam, col. 7. C. de re milit. lib. 12. Afflict. in tit. quæ ſint regalia, in rubrica, num. 68. & dec. 101. & 392. Farina. de Inquiſ. d. q. 6. nu. 4. Oſaſc. Pedemon. deciſ. 101. nu. 2. & 3. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. quæſtio. 2. nume. 15.* ibi, niſi expreſsè dicatur in conceſſione, vbi nos concordantes allegauimus *in addit.* licet tamen non expiret morte concedentis, *Surd. conſil. 109. num. 6. Peregri. de iur. fiſc. libr. 5. titul. 2. num. 80.* quòd
22 ſecus eſſet in ſpeciali, † vt dicunt Doctor. omnes *in l. 1. ff. de offic. eius, Anton. Sola ſuper conſtitut. Pedemont. titu. de Indulg. glo. 1. nu. 8.*

Limita tertio, hoc non procede-
23 re in hoc Regno Siciliæ, † in quo per capitu. *Alphonſ. Regis, ſub num. 490.* eſt conceſſa Baronibus, & Feudatarijs

rijs

rijs habentibus merum, & mixtum
Imperium parte remittente compo-
nere pęnas à relegatione infra, & mu-
tilationis mẽbrorũ, refert Pet. de Gre-
gor. ĩ d. tract. de conceſſio. Feud. q. 2. nu.
23. p. 7. & cõſequẽter indulgere, † vt
in puncto dixit Io. Ant. Lanar. cõſ. 5. p
totum, vol. 1. Ant. de Ball. lib. 5. pragm.
1. fol. 244.
25 Limita quarto ſi Barones, † & Feu-
datarij haberẽt merũ, & mixtum Im-
perium, nã pro hoc cenſetur conceſ-
ſa facultas indulgendi, quia tũc hñt
26 iuriſdõnem in dominium, non aũt in
officium iure proprietatis, ita dixerũt
Io. Fab. in l. & ſi ſenior in fi. in verb. &
hoc videtur procedere, C. ex quib. cauſ.
infa. irrog. Dec. in l. principalibus, num.
12. in verb. non obſtat illa ratio ff. ſi cer.
pet. Fre c. de ſubf. lib. 2. in vlt. differẽtia
feudi plani, & quaternati, n. 37. Capic.
dec. 17. num. 27. ibi, & in verſ. ſed dicta
authoritates, Pariſ. de Put. de ſindic. in
verb. dicuntur autem, nu. 13. vbi alle-
gat Bal. ĩ l. fi. C. de arbi. Iac. de S. Georg.
in ſua inueſtit. in verb. & cum mero, &
mixto Imperio, nu. 9. Imol. cõſ. 4. nu. 8.
vol. 3. glo. Pariſ. tit. 1. §. 1. glo. 5. nu. 33.
55. & 57. latè Io. Ant. Lanar. d. conſ. 5.
per totũ Vinc. de Franc. dec. 370. ĩ prin.
Contrariam opinionem, quod per
conceſſionem meri, & mixti Imperij
27 indulgendi facultas non dicatᷣ † cõceſ-
ſa, tenuerunt Bald. in l. oẽs populi, & ibi
Iaſ. in 1. lect. in pen. col. & in 2. lect. col.
3. ff. de iuſti. & iur. Alex. & Dec. in l. 1.
ff. quod quiſq; iur. Ruy. cõſ. 109. nu. 10.
vol. 4. & conſ. 208. nu. 3. vol. 1. Rol. conſ.
4. nu. 30. vol. 3. vbi poſt alios cõcludit,
28 quod vaſſallus † habẽs męrum, & mix-
tum Imperium nõ poteſt aliquid or-
dinare, vel ſtatuere cõtra ius cõmune,
ergo pœnas remittere, & aggratiare,
& dixit Farin. in d. tit. de Inquiſ. q. 6. n.
5. ſubdens, quod etiã quod Vaſſallo
19 † vltra męrum, & mixtum Imperium
ſit cõceſſa omnimoda, & perpetua ad-
miniſtratio, nõ tamẽ per hoc cenſetur
conceſſa aggratiandi poteſtas, idque
probat duplici rõne, Prima eſt, quam
ẽt adducit Oſaſc. in d. dec. 101. num. 5.
quia Vaſſallus inueſtitus de męro, &
mixto Imperio vna cum omnimoda
iuriſdõne, dr̃ in ſe ſuſcepiſſe iuriſdicẽ-
30 di, & æquitatis ſtatuendæ † neceſſitatẽ
gl. in l. 1. in verb. poteſt. vbi Bart. Bal. &
alij, ff. de iuriſd. om. iud. l. numerũ, §. iu-
dicãdi, ff. de muner. & honor. ſuntq; iu-
dices ordinarij ipſorum locorũ Innoc.
in c. caeterum, col. 2. ver. item ordinem iu-
diciarium vbi Abb. nu. 13. de iud. Affl.
in c. 1. § praeterea Ducatus, n. 19. & 20.
de prohib. feud. alien. per Feder. & in c.
1. §. iudices, nu. 2. de pac. iuram. firmã.
Bar. in l. ſi vni, verſ. quinto quaero, ff. de
re iud. & in extrauag. qui ſint rebell. in
verb. rebellãdo, verſ. ſed omnes iſti, Bal.
in l. 1. ver. ſeptimo quaero, ff. de offi. Cõ-
ſul. Brun. conſ. 103. col. 3. & conſ. 31.
nume. 13. ſi igitur huiuſmodi vaſſal-
li dicuntur ſuſcepiſſe iuriſdicendi,
& æquitatis ſtatuendæ neceſſitatem,
31 tamquam iudices † ordinarij cogunẽ
iudicere, & pęnas remittere non pñt,
l. paenam, cum ſimil. C. de pen. cum alijs
quos refert Oſaſc. vbi ſup. Secunda eſt
ratio, quę ſumitᷣ ex traditis per Rol. in
d. cõſ. 4. nu. 41. lib. 3. qui cõcludit ſecũ-
dum Iac. de S. Georg. in ſua inueſt. in
ver. & cum maro, & mixto Imperio, col.
3. ver. ſed an ille, & Purpur. in l. Impe-
rium, nu. 75. ff. de iuriſd. om. iud. quod
32 ſub conceſſione mæri, & mixti Impe-
rij, & omnimodę iuriſdõnis non dicitᷣ
conceſſa cognitio cauſarũ appellatio-
num, niſi expreſsè dicatᷣ, ſequitur eã-
dem opinionem Pet. de Greg. de cõceſſ.
feud. in d. q. 2. n. 15. par. 7. Curt. iun. de
feu. p. 7. verſ. duodecimo quaero ſub tit.
ſi vaſſal. inueſt. de maro, & mixto Im-
perio, Bal. in l. 2. col. vlt. C. de appell. &
ego in add. ad Greg. allegaui tex. in c. 1.
§. in generali ſi de feu. defun. mili. ſuper
quo poſt hęc ſcripta vidi Commẽta-
ria

ria acutiſſimi Octauij Bambac.eãdem
opinionẽ affirmantis in q.2.nu.52.fol.
214. Batar.ad Clar.q.59.n.30. & sex.
in c.1.qua ſint regal.vbi And.Minad. ĩ
Conſt.in aliquibus,in verb.Comitũ, &
Baronum,nu.8.D.Carol. Tap. doctiſſi-
mus doctor in c.2.n.54.p.1.de cõſt.Prĩ-
cip.& nu.47.vbi ait hoc eſſe lege ſan-
citum apud Hiſpanos,l.pen.tit.15.p.
2. & l.9.tit.4.par.5. & ita ſeruari in
Regia Camera Sũmariæ Regni Nea-
33 polis,quia cõcedere appellationes†eſt
ius Regium , vt dixit ibi Pet.de Greg.
Guid.Pap.dec.518.Io.Vinc.de Ann. al-
legat.52.nu.51. cum ſeq. & ideò in ge-
34 nerali†cõceſſione non venit, ex pręal-
leg. Doct. Itẽ quia appellationũ con-
ceſſio , cũ ſpeciali nota digna ſit, ſi nõ
exprimatᷣ, cẽſetᷣ omiſſa , ac neglecta ,
arg.tex.in l.itẽ apud Labeonẽ,§.hoc edi
ctum,ff.de iniur. ergo ad propoſitum,
35 nec facultas aggratiãdi,quia ſi vaſſal-
li per talẽ conceſſionẽ haberẽt ius in-
dulgẽdi,per indirectũ tollerentᷣ appel-
lationes,quod eſt ꝯ regulã,l.ſi optio ff.
qui.& à quib.manu.lib.non fiãt, & l.ſi
ex duobus,ff.de neg.geſt.& hæc opinio
ſecũdũ terminos iuris cõis verior eſt ,
Farin.cõſ.3.per totum, licet de cõſue-
36 tudine† & de facto ꝯrium ſeruetur,
vt dixit Boſſ.ĩ d.tit.de remed.ex ſola
clem.prin.& Vinc.de Frau.ĩ d.dec.370
in princ.Io.Ant.Lanar.conſ.5.nu.15.

Intellige hanc quartã limitationẽ ,
37 vt tales Feudatarij†habentes merũ,&
mixtũ Imperiũ , & ptãtẽ indulgendi,
nõ niſi ante ſnĩam indulgere, & remit
tere poterũt,quia ea lecta functi ſunt
eorum officio,l.iudex poſteaquã ,ff. de
re iud.l.1.§.ſi qs vltro,ff.de quæſt.Bar.
ĩ l.acta,§.de ampliãda,ff.de re iud.Pet.
Bellug.ĩ Spec.Prĩc.ĩ tit.de effect.Imper.
ĩ e.nunc dicamus,Iac.in inueſt.ĩ ver.&
cum maro,& mixto Imperio,col.2.verſ.
ſed an inueſtitus, quem ſequitᷣ Capic. ĩ
inueſt. in verſ. etiã poſt ſnĩam, Baiard.
ad Clar.q.59.nu.20.& ſeq. Oſaſc.dec.
101.verſ.pramiſſa cõfirmantur And.ĩ
tit.qua ſint regal. ĩ ver. bona committẽ-
tium, 4.col.verſ. in ſnĩa ergo ſit iſta cõ-
mutatio, poſt ſnĩam non , ante nu.76.et
ibidẽ Affl.nu.57.Liparul.ad Andr. ibi,
litera C, & E. Io.Ant.Lanar.cõſ.5.n.1.
& 2.vbi dicit,quod de hoc nemo du-
bitat.Vinc.de Frau.dec.370.n.11.ſub-
38 dẽs hoc non procedere in Rege , qui
hoc facere põt etiã poſt ſnĩam per tex.
ĩ l.1.§.fin.ff.de quæſt. Iacobin.ĩ inueſt.
verb.Princeps, ĩ 17.ſpecialitate, & ĩ l.
Imperium,in 1.lect.nu.21.verſ.3.ff.de
iuriſd.om.iud.Pereg.de iur.fiſ.lib.4.tit.
8.Affl.ĩ c.1.ĩ princ.qua ſint regal. Luc.
de Pen.ĩ l.1. col.14.ĩ fi.verſ.poſt ſnĩam,
C.de deſer.lib.12.Bertach.ĩ tract.de Im
per.elig.q.110. caſ.296. & ſimiliter in
quolibet alio Feudatario nõ recogno-
ſcente ſuperiorem.

39 Prędicta nõ procedũt ſi Baro † ha-
beret primas,& ſecũdas cauſas,nã pẽ-
dente appellatione põt poſt ſnĩam in-
dulgentiã cõcedere, ita dixit D. Vinc.
de Frãcb.in d. dec. 370. vbi latiſſimè
hoc per multa fundamenta cõproba-
uit, & refert in Sacro Cõſilio Neapo-
litano iunctis duabus Aulis iudicatũ
fuiſſe, & facit deciſio Ant.Gomez.ĩ tit.
de homic.to.3.ver.pulchrũ tamen dubiũ
eſt,nu.69.Io.Bapt. Palõb.ĩ tract.de re-
gim.official.n.34. Batar.ad Clar.q.59.
nu.23.& ſeq. Plaz. Epith. delict. c.39.
n.27.& 28.Capiblãc.ſuper pragm.6. de
auth.Baro.nu.24. Fab. de Ann. in add.
ſing.458. Vel niſi haberent Barones
hãc poteſtatẽ indulgendi poſt ſnĩam,
quã pauci habẽt,Caron.ſuper Rit.272
n.9. vt in Regno Neapolitano habẽt
Princeps Biſiniani, & Dux Martinæ.

Limita quinto ſi Baro,ſeu Feudata
rius inueſtitus cum mæro, & mixto
Imperio, ac omnimoda , & perpetua
iuridictione crearetur etiã Dux, Mar-
40 chio,† vel Comes,quo ĩ caſu cenſetur
ẽt conceſſa facultas aggratiãdi, Rol.
conſ.4.n.4.vol.3. Farin.de Inquiſ.q.6.
nu.

nu. 7. vbi ait, quod eo ipſo, quod quis
creatur Marchio nõ ſolum regalia, ſed
ẽt alia, quæ ſunt Principi ſoli pp ex-
cellẽtiam reſeruata, translata cẽſentur
41 † ſecundũ Iacob. ĩ inueſtit. feud. ĩ verb.
Princeps Pedemontium, col. 1. verſ. du-
bitatur, Boſſ. de regal. n. 5. Sfor. Odd. de
reſt. in integr. quaſt. 92. art. 2. nu. 13. &
art. 9. num. 95.
42 Quero ſecundo, an Iudices ordina-
rij poſſint gratiam facere, & indulge-
re delicta, ſeu pœnas? Rñdeas negati-
uè, vt in terminis dixit tex. in l. relega-
ti, ff. de pœn. ibi, & nemo poteſt com-
meatum, remeatumue dare, niſi Impe-
rator ex aliqua cauſa, & ibi Bar. Albe.
& cæteri communiter, facit etiã text.
in fortioribus terminis, in l. 1. §. 1. ff.
de quaſt. l. fi. ff. de offi. procur. Caſa. Sa-
lyc. ĩ l. cum indulgẽtia, col. pen. verſ. ego
diſtinguo, C. de ſent. paſſ. Pariſ. de Put.
de ſind. tit. de poteſt. Ind. nu. 4. verſ. nec
poſſunt; Bar. in l. cẽteſimis, §. fi. in fi. ff.
de verb. oblig. & in l. ambitioſa, nu. 8. ff.
de decret. ab ord. facie. Ant. Gom. to. 3. de
delict. ĩ tit. de exil. & relega. n. 4. ver. itẽ
adde Caſſa. ĩ cõſuet. Burg. n. 4. fol. mihi
242. ver. nec iudex in tex. dum Princeps
Peregr. de iur. fiſ. lib. 4. tit. 8. nu. 14. &
19. & 25. & latè Menoch. de arbi. ind.
q. 92. Farin. qui prædictos cumulat,
ĩ tit. de Inquiſ. q. 6. nu. 10. & hanc opi-
nionem eſſe indubitatam dixit Sforz.
Odd. de reſt. in integ. p. 2. q. 9. art. 3. cu-
ius ratio duplex eſſe põt, quia princi-
pis Maieſtas offenſa fuit, ergo ad eum
ſolũ ſpectat gratiam huius offenſæ fa-
cere, vt latè probaui ſupra in princip.
huius Cõmenti; Secũda eſt, & cõmu-
niter approbata, quia iudices ordina-
rij, † prout eis iuſtũ, & legitimum vi-
43 debiĩ ſecũdum legum virtutẽ decer-
nere, innocẽtes abſoluere, & deliquẽ-
tes punire coguñ, nõ autẽ pœnas re-
mittere, & indulgẽtias cõcedere, quia
44 ad hoc mãdatum † iuriſdõnis non ex-
tendiĩ, l. pœnam cum ſimilibus, C. de pœ.
cap. irrefragabili, de offi. Praf. Prat. per
quem tex. ita notat Card. Zabar. in c. 1.
n. 2. de offi. ordinar. l. Praſes, C. de trã-
ſa. Auth. vt Ind. ſin. quoq. ſuffrag. §. cos
aũt, & §. quod aũt ĩ auth. vt Ind. nõ ex-
pect. ſacra. ſuff. & §. oĩbus ĩ auth. de Iu-
dicibus, Affl. ĩ tit. qua ſint regal. ĩ verb.
pœnarum, nu. 17. poſt Cy. in d. l. Praſes,
nec poſſunt legi derogare, l. normã, C.
de offi. Praf. Prato. Soc. in cõſ. 20. col. 1.
inter cõſ. Cur. ſene. Pedem. Oſaſc. d. dec.
101. n. 6. & ſequ. & poſtquam Iudex
45 † banniuit, relegauit, ſeu aliũ ſnĩando
inflixit pęnam, functus eſt officio ſuo,
l. poſteaq̃, & l. cum quarebatur, ff. de re
iud. l. diui fratres, ff. de pœn. Vnde ex
46 poſt facto nõ poterit ſuam ſnĩam tol-
lere, mutare, nequè in aliquo alterare,
ẽt ſi ſibi cõſtaret de innocẽtia cõdẽna-
ti, niſi conſulto Principe, vt dixit tex.
expreſſus, in d. l. 1. §. ſi qs vltro, ff. de
quaſt. vbi Bar. & Marſil. n. 46. Aug. ĩ l.
q de crimine, col. 2. ff. de accuſ. & hoc di
cit ſingulare Saly. ĩ l. & ſi ſeuerior, C.
ex qb. cau. infa. irrog. col. pen. Ruy. cõſil.
25. n. 2. lib. 4. Oſaſc. d. dec. 101. n. 8. Me-
noch. de arbi. iud. d. q. 92. n. 5. Sfor. Odd.
ĩ pra alleg. loco n. 21. Gomez. ĩ tit. de exil.
& releg. n. 4. vbi ſubdit contrariũ ſer-
uari in Regno illo per l. 4. titu. 3. p. 7.
Baiard. ad Clar. q. 59. num. 17. Pereg. de
iur. fiſc. lib. 4. tit. 8. ſub nu. 20.
Supradicta concluſio procedit etiã
47 quod aliquis ſit bannitus † ex cau-
ſa ciuili, Aret. cõſ. 89. n. 3. Bar. ĩ d. l. am-
bitioſa, Menoc. de arbit. in d. q. 92. nu. 6.
Sforz. in d. q. 92. art. 3. n. 22. Baiard. ad
Clar. d. q. 59. nu. 18.
Amplia ſecundo, etiã quod condẽ-
natus ſit pauper, vt dicam infra in
cap. 18. in ver. multa.
Limitatur tamen primo non pro-
48 cedere in bannitis, † qui capiunt alios
bãnitos, & ducũt ad Ciuitatem, nam
illis poteſt Iudex indulgere, & pœnã
remittere, vt dixit Card. Alba. ĩ add. ad
Bar. in l. ſi qua nu. 13. ff. de his, qui ſunt

ſui, Sfor. vbi ſupra, nu.25. quod tamẽ nòn ſeruãt in hoc Regno, niſi facta relatione Excellentiſſimo Proregi, vel à Iudicibus in executionem bãni emanati ſuper hoc, de eius mandato, & facit *tex. ĩ l. nõ oẽs, §. fi. ff. de re milit. Menoc. de arbi. in d. q.92.*

Limitatur ſecundo, quãdo Iudici-
49 bus expreſsè talis ptãs † a Principe cõ-
ceſſa eſſet, *Bart. in d. l. ambitioſa, nu.7. verſ. ſciendum eſt ergo, ff. de decre. ab ord. facie. Soc. ſen. cõſ.83. n.3. lib.4. Farinac. de Inquiſ. d. q.6. n.13.*

50 Limitatur tertio, quãdo Iudex † id faceret ex magna, & legitima cauſa, *Bar. in d. l. ambitioſa, nu.8. verſ. ſciendũ eſt*, ibi (*ex cauſa tamen*) per *text. in l. nõ oẽs, §. fin. ff. de re milit.* qui *tex.* ſingularis eſt, vt not. *Roma. ſing.537. latè Tiraq. de pœ. temperan. cauſa 49. Plaz. epith. delicto. lib.1. c.33. n.2. & 3. Sfor. Odd. d. q.92. nu.25. Batard. ad Clar. d. q.59. ſub nu.18. & Farin. de Inquiſ. q.6. nu.14.* vbi contrarium ſeruari affirmat in vrbe, & pariter in Regno ſeruari video, vt mox dixi.

51 Quæro tertio, an Prælatus † poſſit remittere culpam, & gratiam facere, quidam Author ponit hãc qõnem in remiſſione ſelloniæ, & diſtinguit, aut adminiſtratio ſpectat ad eum ſolũ, & põt remittere culpam, *Bal. in c.1. col.3. verſ. quæro nũquid ſolus, de his, q feud. dar. poſſ. Aluar. c.1. §. deniq; nu.7. qua fuit prim. cauſ. beneſ. ammit.* aut ſpectat ſimul cũ capitulo, & nõ põt ſol⁹.

52 Amplio primo, vt Prælatus non poſſit remittere iniuriã factã Eccleſię, & ipſi Prælato, ſed tantum ſi ipſi ſoli ſit facta, ita notãter dixit *gl. in c. cũ deſideres in verſ. quã offendit, & ibi Ioa. Andr. Innoc. Abb. & Faly. de ſent. excõm. Iac. de S. Georg. de feud. in verb. dictiquè vaſſalli prom. non commit. ſello. col.14. verſic. quidã Epiſcopus*, Author relatus, *d. loco, n.115. & ſeq.* vbi multa ſuper hoc cumulat, & vide infra *capit. 29. num.17.*

54 Vltimo quęro, an Princeps, † & alij putà Prælati, & ſimiles poſſint ad famam reſtituere, & quia materia meli⁹ cadet infra in *c.20. num.58. verbo bonorum confiſcatione*, vbi agam de recuperatione famę, ibi videas.

Sed an Prorex poſſit facere gratiã? vide *in tract. de Magiſtra. lib.5. c.6. nu.147. & ſeq. Ant. de Bal. lib.4. tract. crimin. quæſt.10. nu.10.*

T E X T V S.

Decernimus, ſtatuimus, & mandamus, omnes, & ſingulos in noſtro vlterioris Siciliæ Regno.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum (oẽs, & ſinguli) quid operetur.*
2 *Decretum hoc indulgentiæ an comprehẽdat mortuos, & nu.6.7.8. & limita num.9. & 10.*
3 *Memoria an poſſit condemnari.*
4 *Reſtitutio, & poſtliminium an idem operentur.*
5 *Excõmunicatus poſt mortem abſoluitur. Idem in hæretico, ibidem.*
11 *Decretum hoc an comprahendat vaſſallos Baronum, & nu.12.*
13 *Indultum an porrigatur ad clericos, vt ipſi poſſint eius beneficio gaudere, cõtra num.16. diſtingue nu.19.*
14 *Clerici ſunt ciues Reipublicæ.*
15 *Statutum laici quando comprahendat clericos.*
17 *Papa non poteſt reſtituere laicum in territorio Principis in temporalibus, ratio num.17.*
20 *Indultum an comprahendat ſeruos, & num.21.*
22 *Indultum an comprahendat carceratos.*
23 *Indultum an comprehendat condẽnatos.*

CAP.

CAP. III.

1 NOTA (omnes, & ſingulos) quod hęc verba † nullam patiunt reſtrictionē, imò dñr ac ſi ſigillatim, & ſpecialiter quæcunq. perſonæ nominatæ fuiſſent, *Oldr. conſ. 300. nu. 8. Grat. conſ. 137. n. 14. vol. 1.* & dictio, oīs, eſt collectiua vniuerſalis, vt not. *gl. in l. ſi pluribus, ff. de leg. 2. Bart. in l. Moſchis, ff. de iure fiſci, & in extrag. ad reprimēdum ver. omnis, & eſt adeo vniuerſalis, quod neminem excludit, Aret. l. Centurio, ff. de vulg. & pup. & in l. heres, in princ. ff. de acqu. hared. & in terminis indulti. Gram. dec. 4. num. 1. & 2. Silua. cōſ. 1. n. 1.* Dictio verò (ſingulis) eſt diſtributiua, & habet vim ſpecialis enumerationis, ſecūdum *Bar. in l. Stichum, §. ſtipulatio, ff. de verb. oblig. in prin.* & in terminis ſtatuti dixit *Caron. ſuper prag. S. C. Macedo. §. 4.*

Quæro modo an præſens indulgētia comprehēdat delinquentes, & bā-
2 nitos mortuos? † videbatur dicendū quod ſic, quia poſſunt reſtitui, ita vt fingātur mortui fuiſſe teſtabiles *Loffr. conſ. 8. num. 23.* item conſiderato crimine læſæ maieſtatis, in quo homo mortuus poteſt cōdemnari, ideo memoria eius, & bona confiſcari, tex. *eſt in § per contrarium, inſt. de hared. ab inteſt. l. ex iraudicatorum, ff. de accuſat.* ſicut ergo poteſt cōdemnari memoria,
3 ita poteſt memoria in integrum reſtitui per locum à contrarijs, & reſtituta memoria, etiam bona vidētur reſtituta, *l. 1. C. de ſent. paſſ.* & idem operatur
4 reſtitutio, & poſtliminium *l. ſi quis filio exhaeredato, §. fi. ff. de iniuſ. teſta. vbi Iac. de Aren. ſic notat. Salic. Bal. & alij in l. fi. C. de ſent. paſſ. Aff. l. in tit. Hic finitur lex Corrad. in 6. notab. Sfor. Odd. de reſt. in integr. q. 94. art. 1. & ſeq. lib. 2.* ſicut ergo per poſtliminium fingitur quis retro non fuiſſe ſeruus, nec perdidiſſe bona, ita in hoc caſu, quia memoria poſtliminio reuerſa eſt ad exēplum legis Corneliæ. Itē propter reliquias cōdemnationis, vtilis eſt abſolutio arg. *l. 3. C. ſi pēd. appel. mors interuen.* Hinc eſt quod excōmunicatus,
5 ſeu inquiſitus de hæreſi poſt mortem abſoluitur *Cap. à nobis de ſentē. excom. c. accuſatus, de haret. in 6.* ideo per ſtatutum poteſt mortuus abſolui, & liberari, quia eſt ſubiectū abſolubile, quæ concluſio tāto fortius procedit, conſideratis verbis generalibus Decreti noſtri, ibi (omnes, & ſingulos) quo caſu hæc debuit eſſe ſtatuētium intētio, q̃a magis digni ſunt venia, q̃ alieno morbo laborāt, quàm qui proprio, *l. legem Anaſtaſij, C. de natural. libr.* ibi, *miſericordia indigni non ſunt, qui alieno laborant vitio,* hanc opinionē ſequuntur *Bald. ī conſ. 408. vol. 1. & Ang. in conſ. 356.* quæ duo conſilia ſunt formata per eadēmet verba, & argumenta, & hanc eſſe veritatem refert *apoſtil. ad ſchol. Bal. ī praalleg. cōſ. 408. n. 4. ex Gandi. in tract. de malef. ſub rub. qui accuſa. non poſſ. & Ang. de malef. in verb. & ad quarelam dicti Titij, ver. itē mortuus, idem Bal. conſ. 243. eo. vol.*

Contrariam tamen opinionem tenent alij Doct. quod vtiq. Indultum prædictum non porrigatur ad iā mor-
6 tuos, & defunctos, quia mors omnia ſoluit, §. *deinceps auth. de nupt.* ideo mortuus liberari non poteſt, *l. qui libertinus, §. poſthumus, ff. de oper. liber.* Item quia nulla legis diſpoſitio poteſt cadere, niſi in ſuſcipientem materiam, vnde ſententia eſt nulla ſi cōtra mortuum præfertur, *l. ſi deceſſerit, ff. qui ſatiſda. cogan. l. quo loco, §. ſi iam mortuo, ff. de hared. inſtit. late Peregr. de iur. fiſc. libr. 4. titu. 5. num. 12. & 34.* & ibi per totum in materia.

Item Senatus authoritas facere nõ
poteſt quod de iure impoſſibile eſt, *l.
2. ff. de vſufr. ear. rer.* & hanc ſecũdam
7 opinionẽ † ſequuti ſunt *Boſſ. de remed.
ex ſol. clem. priu. nu. 14. Decian. tracta.
crim. tit. de abolit. nu. 86. Peregr. de iur.
fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 70.*

8 Concludas quod ſi ſtatutum † hoc
expreſsè dixerit, ad eos extendatur, vt
conſuluit *Anchàr. in cõſ.* 161. in ſecũ-
do dubio, quia poteſt hoc Princeps fa
cere, & pręſertim ex cauſa publicę vti-
litatis, vt concludit *Sforz. Odd. de re-
ſtit. in integr. q.* 100. *art.* 2. & ſeruatũ
fuiſſe refert *Boſſ. in loco praalleg. & in
tit. de reſtit. princ. finito bello, num.* 2. ſi
vero decretum expreſsè hoc non di-
ſponat, & tunc ad eos non extenditur
ita *Boſſ. & Sfort. in prædictis locis*, &
conſequenter cum Decretum noſtrũ
nil de mortuis dixerit, ad eos nõ por-
rigitur, tãto fortius, quod verba De-
creti noſtri ſunt pręſentis temporis, &
ſic non porriguntur ad pręterita, dum
dicunt (*volumus itaquè, vt exules, &
qui in cuſtodijs, & vinculis detinentur*)
& ibi (*qui de quibuſcumque delictis
delati, accuſati, vel inditiati ſint*) ecce
ergo quomodo verba ſunt clara, vt vi
uos tantum comprehẽdant, nõ mor-
tuos, & ita intelligit Doctor. allega-
tos pro prima opinione *Sforz. Odde.
in dict. artic.* 2.

Limita tamen prædictam conclu-
9 ſionem non procedere quando reſti-
tutio, † ſeu Indulgentia eſſet facta ob
pacẽ Reipublicæ, putà quia inter eos
rumores, & ſeditiones fuerant, quia
tunc ex cauſa publicæ vtilitatis talis
gratia ad mortuos ſe extẽderet, licet
verba Indulgentiæ hoc non diſpone-
rent, iuxta *tex. & ibi Bart. in l. pater fi-
lium, §. fundum, ff. de leg. 2. Abb. in cap.
porrò, de priuileg. Batard. ad Clar. q. 59.
nu. 96, Boſſ. de reſt. princ. finit. bell. n. 2.*
vbi dat rationem, quia ſi legitimis hę-
dibus, & maximè filijs eſſent ſublata
bona patris, cui dubium, quod ani-
mus eorum remaneret perturbatus, &
ex hac ratione ſeruaſſe ait, vt Fædus
Bononienſe, quod loquebatur de ex-
torribus, & rebellibus, etiam locũ ha-
beret in hæredibus.

10 Limita ſecundo, quando † remiſſi
mortui fuiſſent poſt datam Indulti,
quia tunc ad eos extenditur, idẽ *Boſſ.
in loco prædicto, nu.* 3. fuit enim acqui-
ſitum ius gratiæ ſtatim ab illo die, vt
latè dicam infra *in c. 7. ad ver. accuſati.*

Quæro ſecundo, an comprehendat
11 vaſſallos Baronum? videtur quod nõ,
quia Princeps non poterit in pręiudi-
cium Baronis facere gratiam vaſſallo
feudatario, niſi cauſa ad eum deuolu-
ta *Theſaur. dec* 266. *num.* 10. *Amad. à
Pont. ĩ ſuis quaſt. Laudem. q. 24. colum.*
3. vbi ita refert iudicatum fuiſſe. Tu
12 diſtinguendo dic † quod ſic quoad de-
licta, quia Indultũm eſt generale, &
ex prædictis verbis vniuerſale, & om-
nes includit etiam vaſſallos Baronũ,
vt in ſtatuto cum prædictis dictioni-
bus (omnibus, & ſingulis) arguit *Ca-
ranit. ſuper Comm. ad pragm. de exuli.
nu.* 6. ſecus vero quoad bona, & pęnas
ipſi Baroni applicatas, ita dixit *Frecc.
de ſubf. lib. 2. auth. 29. num. 2. verſ. hoc
ego tenẽdum puto*, vbi ait fuiſſe hoc iu-
dicatum in Sacro Conſilio, quod re-
ſtõ Regis ſubfeudatarijs proſit, iux-
ta Doctri. *Andr. in cap. 1. colum. 2. de
vaſſall. decrep. eta. Anchar. conſil. 161.
in primo dubio, Afflict. in c. 1. verſic. &
bona committentium, num. 127. in titu.
quæ ſint regal. Peregr. de iur. fiſc. libr. 5.
tit. 2. num. 39. verſ. idem eſt cum bona
fuiſſent applicata Fiſco inferioris domi-
ni. Boſſ. de remed. ex ſol. clem. princip.
num. 53. Dom. Carol. Tapp. de Conſtitu.
Princip. in rubr. capit. 3. ſub num. 29.
Theſaur. & Amad. in locis praallegatis
Anton. de Ball. lib. 4. quaſt. crim. quaſt.
10. num. 13. Dom. de Pont. de poteſtat.
Proreg. tit. de prouiſ. fie. ſol. §. 4. nu. 45.*
&

&ita fuit expreſsè cautum in Indul-
to conceſſo in Regno Neapolis hoc
eodem tempore, quo emanauit præ-
ſens Decretum, ibi, declaramus etiam
vaſſallos Baronum dicti noſtri Regni
ab huius noſtrę indulgentię beneficio
minimè eſſe excluſos, exceptis tamen
caſibus, in quibus de pęna pecuniaria
tractari contigerit, & vna lex per aliã
eſt intelligenda, vt dicam infra loco
ſuo in *c.21.num.5. & cap.44.nu.5.*

Quæro tertio, an cõprehendat cle-
13 ricos? † videbatur dicẽdum, quod ſic,
ex illis verbis (*omnes, & ſingulos*) quę
generalia ſunt, & non patiuntur ali-
quam reſtrictionem, & limitationem
quo ad aliquas perſonas. Item quia
14 clerici † ſunt ciues Reipublicæ, & eius
membra, & ſic non exempti, neque
iure diuino, neque iure humano à le-
gibus Principum, quatenus ſpectant
ad pacem, & fauorem ipſius Reipu-
blicæ *Sot. in 4. ſenten. diſt 25. quaſt. 2.
art. 2. colum. 4. verſic. quarta concluſio,
Vincent. de Franch. dec. 9. num. 5.* & cõ-
ſequẽter cum agatur de eorum fauo-
re, ſtatutum hoc eos comprehendat;
15 Poſtremò facit, quod ſtatuta † laicorũ
comprehendunt indiſtinctè clericos,
ſi duo cõcurrant copulatiuè, videlicet
quod talia ſtatuta veriſimiliter nõ fue
rint cõdita in odiũ Eccleſiæ, ſed pro-
pter cauſam aliquam rationabilẽ. Itẽ
quod id, quod requitur per tale ſtatu-
tum, poſſit ſeruari ſine difficultate, ita
reſpondet *Alba. Mandel. in conſ. 271.
num. 18.* vbi hanc aſſerit, poſt multos
quos cumulat, eſſe cõmunem conclu
ſionem legiſtarum, & canoniſtarum,
cum ergo decretum hoc ſit fauorabile
pro clericis, clarum videtur quod eos
comprehendere debeat.

16 Sed contra facit, quia ſtatutũ † lai-
ci regulariter non comprehendit cle-
ricos, & ſicut non poteſt clericus à lai-
co condemnari, ita nec abſolui. Item
17 ſicut Papa † non poteſt reſtituere lai-
cum in territorio, & Regno immedia-
to Principis ſecularis, & quod nõ ſub-
eſt immediatè iuriſdictioni eccleſia-
ſticæ in temporalibus, vt decidit *Bal.
in c. cum te, num. 4. extra de re iudic.* ita
nec Princeps ſæcularis reſtituere cle-
ricum ſibi prorſus incompetẽtem; ſcã-
18 dala. n. ex hoc orirentur, vt aliquis re-
ſtituatur, & gratiam habeat contra
mentem Superioris.

Eſt ergo diſtinguẽdum, quod aut
19 tales clerici † inquiſiti ſunt coram lai-
co de aliquo delicto, pro quo eſt com-
petens iudex, vt eſt crimen aſſaſſinij,
c. pro humani, de homic. in 6. & ibi Do-
ctor. omnes, & tũc poterit per Regem
indultari; & erũt comprehenſi in hoc
Decreto, ſi vero pro alio crimine, &
tũc prius eſt diſcutiẽdũ ſuper eius cle-
ricatu, & ſi nõ veniat remittendus, po
terit indultari à iudice laico, ſin autem
remiſſioni locus eſſet, non poterit in-
dultari, & conſequenter nõ erunt cõ-
prehenſi ſub hac indulgentia, quia ex
hoc fieret pręiudicium iudici eccleſia-
ſtico, ad quem remiſſio ſpectaret, &
hæc eſt veritas, vt dixit *Caroneſ. ſuper
prag. 1. de exulib. q. 6. n. 117.* & de hoc
fuit in M. R. C. alias dubitatum, ſed
neſcio quid fuerit iudicatum, credo
quod ſi delictũ erat tale, pro quo nõ
poterat gaudere foro Eccleſiaſtico,
nec etiam præſenti beneficio, quia ca-
ſus eſſet exceptuatus, vt in aſſaſſinio di
ctũ eſt, & ita nouiſſime iudicauimus
in Magna Curia pro quodam clerico
Ciuitatis Platię, pro quo adde *Fran.
Marc. dec. 515. n. 2. in fi. Doct. Mart. in
tract. de iuriſd. p. 4. c. 15. Oſtb. de iur. fiſ.
c. 14. n. 148. & ſeq.* & dicã inf. *c. 29. n. 15*

Et an bannũ concedens impunita-
tem occidenti bannitum comprehen-
dat clericum bannitum, *Caball. reſol.
crimi. caſu 60.*

Quæro quarto, an Indultum hoc
20 comprehendat ſeruos † delinquentes,
& in hoc eſt *text. in l. Domitianus, ff.*

ad

ad Senatuſconſ.Turpil. vbi eos non cō-
prehendere ait, ſequitur *Decia. de abo-*
21 *lit. nu.* 22. In contrarium † eſt veritas in terminis Decreti, quod vtique ſerui comprehendantur ſub hac indulgentia ex prędictis verbis generalibus; & deciſiones præallegatæ procedunt in terminis abolitionis, quæ tranſacta lętitia finitur, & ſic, quia ſerui ſi exirēt fortè fugerēt, ideo ne iudicium finiatur non porrigitur ad ſeruos, vt bene notat ibi gloſ.

Quæro quinto, an comprehendat
22 carceratos? † diſtinguè, aut ſumus in abolitione, quæ tranſacta lætitia pōt de nouo fieri iudicium, & ad illos nō porrigitur, aut vero ſumus in abolitione, quæ penitus extinguit delictū, prout eſt præſens Decretum, & illos cōprehēdit, ita ſingulariter dixit *Bar. ī d.l.Domitianus.ff. ad Senatuſcōſ.Turpill.* & eamdem opinionem ſequitur *Bal.in rub.C.de trāſact. Ang.in l. libellorum, §.fi.de accuſa. Bart.in l. Lutius, eod.tit.ad Turpill. Decia. tract.crim.de abolit.num.24. Farinac.de Inquiſ.q.6. nu.59. Ang.de maleſic.verb.& ad querelam, num. 77. verſ.3. non porrigitur, Clar. in §.fi.q.59.nu.& ibi Baiard.nu.* 108. & dicam infra *in commē.* ibi (ſiue Rei in carceribus) vbi Rex noſter hos carceratos expreſsè indultauit in p̄ſenti Decreto, *Io. Grād. de Bel. exul. num.1. fol.mihi 35. Borell. de præſtan. Reg.c.38.nu.41.*

Quæro ſexto, an extendatur ad cō-
23 demnandos? † de iure non porrigeretur ad eos *l.acta, §. 1.vbi gloſ. & Bart. ff. de re iud.* niſi de plenitudine poteſtatis, vel ex certa ſcientia hoc faceret Princeps, ſecundum *glo.* ſed quia in præſenti Decreto expreſsè condemnati aggratiantur, prædicta non procedunt, vt dicam infra *in cap. 11. Ioā. Grand. in loco citato,* idq. eſt de Regalibus *Vinc. Ann. ſing.*458.

T E X T V S.

Tam nobis ſubiectos, quàm extraneos.

C A P. IV.

SOLEBAT Philippus II. Rex noſter concedere Indultū naturalibus Regni tantum, vt fecit in anno 1556. & de anno 1587. & de anno 1596. tamē Rex Catholicus in præſenti Decreto omnes voluit includere, tā ſubiectos, quàm extraneos, & licet in capitulo inſerto in præſenti Decreto videatur ſe reſtrīgere ad ſubditos tantum ibi (*he conçedido alos ſubditos deſſe*) nihilominus Capitulum prædictum dat formam tantum, à quo die conceſſa dicatur gratia, & nil aliud diſponit circa reliqua contēta in præſenti Decreto, & ita fuit interpretatum, & ſeruatum, nam omnes tam Siculi; quàm exteri gauiſi fuerunt præſenti beneficio, adde *Ioa. Aloyſ. Cathalan. de Indult. nume. 89. fol. mihi 76.*

T E X T V S.

Qui de quibuſcunque delictis, ac criminibus.

S V M M A R I V M.

1 *Indulgentia generalis delictorum comprehendit etiam crimina atrociſſima, ratio num. 4. contra in abolitione num.2.*

3 *Abolitionis diffinitio.*

CAPVT V.

DECRETVM hoc
Indulgentiæ com-
prẹhenderet etiam
enormiſſima crimi
na, niſi fuiſſent ex-
1 ceptuata,† vt infra
dicam loco ſuo, &
2 ex hoc differt ab abolitione, † quæ ad
enormia delicta nõ extendit, ratio eſt,
3 quia nõ extinguit† crimen, ſed tãtũ in-
ſtantiam iudicij, eaq. à Principe con-
ceditur ob aliquam publicam lętitiã,
& ideo trãſacta lętitia infra triginta
dies, põt de eodẽ crimine de nouo ac-
cuſari, *l. ſi interueniente, ff. ad Turpill*
4 quod ſecus eſt in indulgentia† Princi-
pis, quæ fit cum cauſa, puta ob ſuc-
ceſſionem Regni, vel ducendę vxoris,
vt in Decreto noſtro, vel ad petitionẽ
Regni in generali Colloquio ob mul-
ta ſeruitia, quæ in dies per Regnum
inuictiſſimo, & benemeritiſſimo Re-
gi noſtro conferuntur, quo caſu ſi ge-
neraliter omnibus delinquentibus in-
dulgentiam cõcedat, & de omnibus
delictis per eos cõmiſſis, tunc talis in-
dulgentia compræhendet etiam cri-
mina grauiſſima, puta læſæ maieſta-
tis, falſi, aſſaſſinij, &c. vt notant Aug.
ad Angel. de maleſic. in verbo, nec non
ad querelam, num. 79. Carrer. in pract.
crim. de homicid. verſic. vigeſimonono
excuſatur. Plaz. epitho. delicto. cap. 38.
num. 3. verſic. 2. intelligendum Clar. in
§. fi. q. 59. verſ. ſcias etiam, vbi refert,
ita pluries per Senatum fuiſſe iudica-
tum, & hæc ſunt notanda, quia plures
errarunt, confundendo terminos abo-
litionis, & indulgentię, quibus adde
Borel. de preſtan. Reg. c. 38. n. 63. cũ ſeq.

T E X T V S.

Ab hodierna die rętrofactis, vel
commiſsis.

SVMMARIVM.

1 *Indultum, & decretum liberatorium nõ porrigitur ad delicta futura, ratio nu. 2. lim. nu. 4.*
3 *Princeps non poteſt remittere delicta futura.*
4 *Indulgentia intelligitur cõceſſa de præteritis delictis.*
6 *Delinquẽs ſub ſpe futuræ gratia nõ gaudet ipſius beneficio, ratio nu. 7. amplia in priuilegio Vrbis Panormi, nu. 13.*
8 *Debitor contrahens multa debita ſub ſpe ceſſionis bonorum, non admittitur ad eius beneficium.*
9 *Sciens futurum Edictum ſuper valore frumenti, & vendens, contractus reſcinditur.*
10 *Sciens futuram prohibitionem monetarum, & ſub eius ſpe ſatisfaciens creditoribus, non liberatur.*
11 *Delinquens propè Eccleſiam ſub ſpe eius immunitatis ad illam confugiens non gaudet.*
12 *Bannitus poſt bannum occidens alium bannitum non gaudet ſtatuti beneficio de occidente bannitos.*
14 *Dilatio non trahitur ad debita futura.*

CAP. VI.

DECRETA concedentia
liberationem, ſeu indulgẽ-
tiam delictorũ, vel diſpo-
nentia, quod banniti can-
cellentur à banno (prout hæc oĩa di-
ſpoſita reperiuntur in prȩſenti Decre-
to) non trahuntur ad bãna, & delicta
1 futura, † cõmittenda ſcilicet poſt pu-
blicationem ipſius, prout cõmuniter
tenẽt Doctor. omnes, vt refert *Imol. ĩ*
c. fi. nu. 11. extra de conſti. Alber. in vlt.
par. ſtatut. q. 56. incip. ſimilis quæſtio.
Ang. cõſ. 62. incip. ex themate in ſecũ-
do dubio, *Sal. ĩn l. 2. per illum tex. C. de*
gener. abolitione, Iac. Butrig. in l. caſti-
tati,

tati,C.ad l.Iul. de adult. Bart.in l.cum
lex,ff.de leg. Bonacoſ.comm. opin.crimi.
verbo Gratia facta, Farinac.de Inquiſ.
q.6.n.57. a Pet.de poteſt.Princ.c.13.n.
9.Clar.in pract.crim.§.fi.q.59.n.10.et
ibi Baiard.poſt alios,n.95. Nell.de bannit.
3.p.2.temp.q.10. num.38. Borell.de
praſtã.Reg.c.38.n.11.& ita iudicatum
fuiſſe affirmat Oldr. in l.cum lex,ff. de
legi.quem refert Alber. vbi ſupra, mo-
uentur prædicti Docto.quia ſi Decre-
2 tum † prædictum extenderet̃ ad futu-
ra,iam pararet viam delictis, quia fa-
cilius homines delinquerẽt ſcientes ſe
per gratiam eximi poſſe virtute ipſius
Decreti,quod eſſe nõ debet,l.conueni-
re, ff. de pact. dotal.incertus Author in
tract.de crimine laſæ maieſt. q.8. nu.2.
Marta voto 143.Bellug. in Spec. Princ.
rub.47. de publica.fori,§.ſciendum,nu.
15. & an debeant promulgari in alijs
Regni Ciuitatibus, Vinc.de Frãc.dec.
360.Catala.q.10.Ant.de Ball.q.6.nu.
16.fol.mihi 180.

3 Amplia prædictam cõcluſionẽ, vt
nec Princeps † poſſit per gratiã remit-
tere delictum futurũ,l.ſi vnus,§.illud,
vbi Doct.ff.de pact.Iaſ.in l.3.in princ.
col.3.ff.de iureiur.Sal.poſt Iacob.Butri.
in d.l.caſtitati,col.1.C.de adult. Bal.ĩ l.
reſcripta,col.2.verſ.vlterius oppono,vbi
etiam Iaſ.nu.8.C.de prec.imper. offerẽ.
poſt Paul.de Caſtr.ibi Rol.cõſil.3.n.40.
vol.2.Baiard.ad Clar.§.fi. q.59.n.95.
Decia.tract.crim.tit.de abolit.num.48.
Caſſa.ĩ conſuet.Burg.rub.1.§.5.n.130.
fol. 221. incertus Author de crimi. laſæ
maieſt.d.q.8.nu.2. & ratio eſt,quia li-
cet delicto commiſſo remitti poſſit pę-
na,tamẽ ante delictum cõmiſſum nõ
poteſt,quia remitteretur pæna, & rea-
tus, & dixit Bal.in l.eam quam,C.de fi-
deicom.n.33. quod Princeps nõ poteſt
legitimare ſpurium antequã cõcipiat̃,
quia daretur occaſio patri delinquen-
di,& fornicandi,& inuitaret ad delin-
quendum, & quia remiſſio fit penitẽ-
ti, ſed pęnitere,& velle delinquere ſũt
oppoſita,vt voluit Sal.in d.l.caſtitati,
4 & ideo Princeps remittẽdo † pœnã in-
telligitur pro præteritis delictis, non
pro futuris, ſecundum Bar.in d.l. cum
lex, ff.de leg. & ita ſẽper fuit iudicatũ.

Prædicta tamen ampliatio limitat̃,
5 quãdo remitteretur † tertio pæna deli-
cti in futurum cõmittẽdi, pro quo ip-
ſe aliàs teneretur,vt dixit Bald. in d.l.
reſcripta,C.de prec.imper.offer.Aret.in
l.3.nu.4.in fi. & ſeq. in verſic.vnde ego
vidẽs,ff.de teſta. incert⁹ Author de cri-
mi.leſ.maieſt.d.q.8.num.8. vbi ponit
exemplum in filio, qui punitur ex de-
licto patris,nam poteſt illi fieri gratia
de delicto,quod pater eius committe-
ret,& ibi adducit ad hoc multas rõnes
ſequitur Decia. in loco præalleg. nu.49.
ibi ſecundum eum, quæ tamẽ limita-
tio minimè ſibi locum vẽdicat in ter-
minis Decreti noſtri.

Amplia ſecundo prædictã conclu-
ſionem procedere in ſaluocõducto, vt
ſi cõcedatur gñaliter pro omnibus de-
lictis, non compręhẽdat delicta futu-
ra, Angel.de malef. verb.quod fama pu-
blica,nu.60. in fi.verſ.quinto quæro,Si-
gnorol.cõſ.103. nu.3. Menoc. de arbitr.
iud.lib.2.caſ.337. nu. 13. & cõſ. 244.
nu.31.vol.3. Hercul. de caut. de non of-
fend.c.37.tit.de ſaluocõduct.n.20. ver.
quod facit ad ſaluãdos,& nu.25.verſic.
et quod non trahatur ad futura, Moron.
de treg.& pac.q.106.nu.7. Petrin. Bel.
de re milit.tit. de ſaluocõduc. nu.37. &
nu.60. & rõ per eos adducta eſt, quia
licet dolus præteritus remitti poſſit,
nõ tamẽ põt dol⁹ de futuro,l.Aureli⁹,
§.Caio,ff.de liber.leg.Dec.cõſ.178.n.3.
& in l.contractus,nu.42. ff.de reg. iur.
& hodie expreſsè declarari conſueuit
in ipſo Decreto.

Amplia tertio prędictam cõcluſio-
nem tãto fortius procedere ſi aliquis
6 cõmiſerit aliquod delictum † ante pu-
blicationẽ ipſi⁹ Decreti ſub ſpe tñ ip-
ſius

ſius gratię, quia iſte nõ poterit gaude
re præſenti beneficio, ita dixit *Caſſan.*
in ſupradicto loco proximè allegato
ibi (nec ẽt ſpe gratiæ futuræ delictum
cõmicti debet, & ſi cõmictatur, vt qa
quis dicat, ego occidã talẽ, quia habe-
bo gratiã pro decem aureis, vel in tali
aduentu, vel ſucceſſione Regis, vt hic,
tunc talis gratia nihil operatẽ, niſi hoc
exprimatẽ in ipſa gratia) & ante eũ vo-
luit *Gugliel. de Bened. in rep. cap. Rainu-
tius, in verb. mortuo itaque teſtatore,
nu. 115. de teſtam. fol. mihi* 88. vbi dat
7 rationẽ † quia natura ęquũ eſt, eum nõ
eſſe impunitũ, qui hac ſpe audacior fa
ctus eſt *l. 1. §. 1. ff. ſi qs teſta. liber iuſſus
fuerit*, per quẽ *tex. not. ibi Bart.* contra
Præfectum Vrbis Romæ, qui coronat
Imperatorem, & Imperator de cõſue-
tudine ſatisfacit oĩbus ſuis creditori-
bus, vnde cũ Pręfectus ſentit aduentũ
Principis audacior factus, multa debi
ta contrahit ſpe liberationis fiendæ à
Prĩcipe, ideo dicit ipſe à talibus debi-
tis liberari non debet, nec ille à pæna
delicti, vel carcere, qui ſciens Principẽ
venturũ, cuius aduentu Rei liberãtur,
deliquit, vel iã deliquerat, & vt libera-
retẽ, poſuit ſe in carcere, & idem dicit
cõtra eos, qui ſub ſpe pacis fiendæ de-
linquunt, vt nõ conſequanẽ immuni-
tatẽ, facit ẽt *cap. relatum de ſenten. ex-
comm.* vbi ſeruus atrociter percutiens
clericũ, ea intentione vt vadat Romã
pro abſolutione, & ſic ea occaſione li-
beretur à ſeruitute, & dominica pote-
ſtate, non reportabit illã cõmoditatẽ,
vt Romã ire teneatur, ſed ſub poteſta-
te dñi remanens, poterit ab Epiſcopo
abſolui in partibus. Item contrahens
8 † plura debita ſub ſpe, quod liberabiẽ
cedẽdo bonis, nõ gaudebit priuilegio
ceſſionis bonorũ, ſi de hoc appareat,
ita dixit *Ang. in l. is qui bonis ff. de ceſ-
ſio. bon. Fel. in cap. ſi. de teſti. Din. in reg.
peccatum in fin. de reg. iur. in 6. Brun. de
ceſſion. bono. q. 30. quarta q. princ.* Item
9 ſi aliquis † ſciebat ſuper frumẽto futu-
rum edictũ ſuper pretio frumẽti, & il-
lud in cõtinenti carius vẽdit, ſi poſtea
facta eſt ordinatio, per quã vilius pre-
tium frumẽto eſt ſtatutum, tunc em-
ptor poterit agere cõtra venditorẽ, &
reſcindere venditionem tamquã factã
in fraudẽ legis futuræ *Bart. in l. contra
legem nu. 2. poſt alios ff. de leg. Nicol. Lo-
ſens de iure vniuerſi. p. 1. cap. 3. nu. 65.
Affl. deciſ. 399. Rom. ſingul. 286. incip.
numquid ſi ſum magnus mercator Fely.
in cap. 2. nu. 8. verſ. et pro hac limitatio-
ne, extra de conſtit. cum alijs cumulatis
in add. ad Roma. in d. ſing. 286. Strach.
in tract. de mercatur. ſub rub. de ſponſio.
in 4. part. verſ. Item quæro Vincentius
ſub num. 2.*

Idem ẽt dicitur de eo, qui prohibi-
10 tionem monetarũ † futuram ſciebat, ſi
illas ſtatim expendidit, vel de illis cre-
ditori ſatisfecit, nã illas recipere teneẽ,
& bonas, ac expendibiles loco earũ re-
ſtituere *Iaſ. in §. fin. col. penul. in princ.
verſ. vndecimo fallit, inſt. de actio. Boer.
in add. ad Din. in d. reg. peccatum in fin.
Grat. conſ. 110. incip. thema tale eſt col.
2. in princ. nu. 16. verſ. item videtur de-
cidi volu. 1.* Poſtremo, & magis in ter-
11 minis facit id, qđ diciẽ de eo † qui de-
linquit propè Eccleſiã ſub ſpe immu-
nitatis Eccleſię, quo caſu ceſſat immu
nitas, & eius priuilegiũ *Alciat. de præ-
ſumptio. reg. 3. præſumpt. 33. nu. 22. &
ſequen.* qui dicit hanc concluſionẽ eſſe
approbatam conſuetudine plurimorũ
locorum, & totius Italiæ *Iod. in pract.
crim. cap. 107. de violator. templ. nu. 8.
Gigans de crimin. leſæ maieſt. lib. 1. rub.
qual. & à quib. crimen leſæ maieſt. com-
mitt. quæſt. 10. nu. 7. & 9. Couar. varia.
reſol. lib. 2. cap. 20. nu. 15. verſ. attenta
ratione Vulpell. conſ. crim. 130. nu. 7. &
ſeq. lib. 1. Farinac. de carcer. & carcera.
quæſt. 28. nu. 56.* & ratio eſt ſecundum
pdictos Doct. ne domus Dei fiat ſpe-
lũca latronum, & ne immunitas, quæ

ad bonū finē introducta fuit ob reue-
rentiam Eccleſiarū, tribuat malum, &
delinquendi incentiuum cōtra *tex. in
cap. eſt iniuſta 24. q. 4.* non eſt enim di-
gnus venia, abſolutione, ſeu indulgē-
tia ille, qui ſub ſpe veniæ, indulgētiæ,
vel abſolutionis peccet *cap. quando il
primo de conſecrat. diſt. 4. cap. illud. de
cler. excōmu. miniſtr. & text. in d. l. 1. §.
hac autem actio ff. ſi quis teſtam. lib. eſſe
inſ. fue. & faciunt verba Lactantij Fir-
miani in loc. citato per Couar.* vbi ſupra,
ſic de eleemoſina dicētis; Nec tamen
quia peccata largitione tollūtur, dari
tibi licentiā peccandi putes; abolentur
enim ſi Deo largiare, quia peccaue-
ras; nam ſi fiducia largiendi pecces,
non abolentur.

Amplia tertio in eo, qui fuit Bāni-
12 tus † poſt publicationē bāni, qui ſi oc-
cidat aliū bannitū, non gaudet Indul-
to cōceſſo occidentibus alios bānitos
ita *Proſp. Carauit. ſuper cōmēt. ad prag.
primam de Exulit. nu.* 100. vbi ita ſerua-
tum fuiſſe in illa Audientia per ratio-
nes prææallegatas, *Vincēt. de Frāc. dec.
360. nu. 1. & melius dec.* 468. qui ſic iu-
dicatum fuiſſe aſſerit in Sacro Conſi-
lio Neapolitano, & idē audiui bis iu-
dicatum fuiſſe in ſupremo Aragonēſi
Cōſilio cōtra D. Sanciū de Cardona,
eo qđ nō obſtāte nominatione facta
alterius delinquētis, ex quo deliquit,
poſt publicationē bāni fuit Valentiæ
decapitatus, vt mihi retulit D. Præſi-
dens Ameſcua, quicquid in contrariū
dixerint potius limitādo *Alba. in addi.
ad Bart. in præallgata, l. cū lex, & Bolo-
gnet. in l. omnes populi, n. 242. ff. de iuſt.
& iur.* & ita iudicauimus in Mag. Cu-
ria, & ſi hodie in ipſo banno expreſsè
excludantur delinquentes poſt ipſius
publicationem.

Amplia quarto, idem procedere in
hac vrbe Panormi, in qua adeſt priui-
13 legium † quod Fiſcus non poſſit prin-
cipaliter agere, quia delinquēs ſub ſpe
huius priuilegij non auditur, vt deter-
minat *Bongiou.* magnus Doctor in
Regno in allega. pro Dominico Vit-
torio contra eius nepotem per multa
iura, quæ ibi allegat.

Amplia quīto, tàm in cauſis crimi-
nalibus, vt dictum eſt, quàm in ciuili-
14 bus, ex quo tale reſcriptum † nō trahi-
tur ad debita futura *Ang. in l. penul. §.
illud, ff. quod quiſq. iur. Magolott. de ſal-
uocōd. in 3. p. in princ. Burſ. cōſ. 345. nu.
35. lib. 4. Bertaz. cōſ. crim. 359. n. 16. lib.
2. Farin. ī tit. de carcer. q. 29. nu.* 58. vbi
alios concord. allegat.

T E X T V S.

Accuſati, vel inditiati ſint.

S V M M A R I V M.

1 *Accuſatus habens remiſſionem partis eſt
aggratiatus ī hoc Decreto, remiſſiuè.*
2 *Accuſatio poteſt fieri poſt conceſſum In-
dultum, & n. 11. contra n. 3. ratio nu.
4. & 10. amplia nu. 9, & 13.*
5 *Indulgentia habet vim ſententiæ.
Et parit exceptionem rei iudicatæ, nu. 6.*
7 *Accuſatio poſt ſententiā non admittitur.*
8 *Proceſſus, ſuper quo eſt conceſſum Indul
tum, aggrauat alia delicta de nouo.*
12 *Indulgētia Principis delictū extinguit.*
14 *Comparens cum Fiſco licet non accuſet,
an impediat Indulti beneficium.*
15 *Inditiati ad torturam gaudent Indulto
generali.*

C A P. V I I.

EX præſenti Decre-
to aggratiātur oēs
1 † accuſati, qui ta-
mē habuerīt à par-
te offenſa, & accu-
ſatrice remiſſionē,
vt dicā infra. Sed
2 quid ſi accuſatio † adhuc nō fuerit in-
ſtitu

ſtituta, an poſſit poſt publicationem
gratiæ de nouo inſtitui; videbatur dicendum, quod ſic, quia abolitio generalis non includit accuſationes nōdū inſtitutas ita tex. *in l.1. & 2. C. de gener. abolit. Ang. de malef. in verb. & ad quarelam, ſub n.77. Plaz. Epith. delicto. c.38. lib.1. ſub n.3. ver. ſecundo pro huiuſmodi capitis Decia. tract. crim. tit. de abolit. ſub n.4. Caran. ſuper pragm.1. de*
3 *exul. n.*123. Tu dic cōtra † in terminis Decreti noſtri, quod à die datæ extinguitur penitus delictum, & eſt acquiſitum ius patri, & res non eſt integra ob gratiam habitam *Rot. dec.* 882. in antiquis, & notant *Archid. Io. Andr. et alij in prohemio ſexti decret. Abb. in c. in noſtra nu.2. de reſcrip. Sain. de infir. reſign. q.18. Gabr. cōſ.192. n.6. vol.1.* &
4 & per huiuſmodi indulgētiam, † ſeu verius abolitionē ponitur gladius ad radicē, & ſuperuenit exceptio perēptoria, quia ſublatum, & abſortum eſt malū, & funditus extincta obligatio, ſiue noxa, vnde impoſſibile eſt, quod ſequi poſſit aliqua cōdemnatio, *l. ſed ſi vnius, ff. de iniur. l. ſed ſi ante iudicē facit, C. ſent ēt. reſci. non poſſ.* Hinc dixit *Bal. in conſ.305. nu.4. vol.* 1. quod ſtatim atq. Rex conceſſit gratiam, tunc dr̄ perfecta, ideoq. ſequi non poteſt accuſatio in eius præiuditium, ſi non fuerit ante datam gratię in ſcriptis redacta *gl. ī c. de his extra de accuſ.* cōem teſtar̄ *Dec. cōſ.137. n.1. ver. ſimiliter iſta concluſio Couar. var. reſol. cap.* 10. *n.*2.

5 Secundo facit, quia gratia hēt vim ſententiæ liberatoriæ, vt eſt *tex. in l.1. & toto titulo, C. de ſent. paſſ. & l. fi. C. de genera. abolit. Farin. de Inquiſ. q.1. nu. 52. Bal. in terminis in prædicto cōſ.305. in fi. verſ. præterea iſtud reſcriptum vol.* 1. vbi ſubdit, quod parit exceptionem
6 † Rei iudicatę, ſicut ſentētia iudicis, & tāto fortius in terminis Decreti noſtri per illa verba (abſoluimus, & liberamus, & ipſo iure abſolutos, & liberatos eſſe volumus) quæ infra declarabūtur loco ſuo, & ſic in propoſito, ſi-
7 cut poſt ſentētiam accuſatio † nō admittitur, vt determinat *Alfon. Villant in ſua prac. canon. crim. titu. de Inquiſ. cōcl.18. col.1. ver. ſed ſi poſt ſn̄iam ſuperuenit accuſatio fol. mihi 252. Io. Fab. in §.1. n.5. ver. item videtur inſt. de publ. iud. & in l. ſi quis homicidij, C. eo.* ſic nec poſt indulgentiam cōceſſam, & ita cō cludunt *Carrer. in pract. crim. §. homicidiū, nu.* 374. *alias in verb. vigeſimo nono excuſatur nu.9. & ſeq.* vbi ponit hanc differentiam inter abolitionem, quæ non extenditur ad accuſationes nondum inſtitutas, ſecùs in indulto *Merend. conſ.90. inter conſ. crim. vol.2. nu.1.2. & nu.32.* ſubdens quod talia
8 acta † poſſunt deſeruire ad aggrauandum aliud crimen forte cōmiſſū, non autē poteſt ſuper eodē fieri noua accuſatio, & crimen remiſſum amplius crimen appellari non debet *c. quod autē ſibi durum, & cap. ſeq.* 32. *q.*1. *Decian. tract. crim. tit. de abolit. nu.67.* vbi am-
9 pliat prædicta, quādo indulgētia eſſet cōceſſa ob publicā vtilitatē poſt alios,
10 *quos allegat ibi n.69.* & rō huius cōcluſionis eſt, qa per indulgētiā ſublata eſt ſubſtātia accuſationis, quæ eſt crimen cōmiſſum, ſine quo accuſatio ſubſtineri non poteſt *l. libellorum ff. de accuſati. Dec. conſ.137. Couar. lib.2. var. reſol. cap.10. nu.2. Gram. dec.105. nu.19. Clar. ī §. fi. q.57. ver. ſed quid ſi ſequuta & optimè Decian. in tract. crim. lib.3. cap.30. nu.1.2. & 9.* & ita ſemper determinauimus in Magna R. C.

Nec obſtant in contrariū allegata,
11 quia procedunt in abolitione † iuris, qua tranſacta poteſt accuſator de nouo accuſare, vt bene notat *Carrer. in loco proximè allegato, Gail. de Pac. publ. cap.9. nu.20. Bonacoſ. commu. opi. crim. verb. Abolitio, et cæteri Doct.* per me ſupra relati in pricipio; ſecùs vero in in-
12 dulgētia Principis, in decreto noſtro,

ex quo omnia crimina quæcumq. ſint præter excepta extinguuntur.

Amplia prædictam cõcluſionem,
13 etiam ſi gratia, ſeu indulgentia adhuc in Regno non fuerit executoriata, ſeu facta publicatio, ſiquidem à die datæ acquiſitum eſt ius parti, vt cõprobat *Vinc. de Franc. dec. 62.* & per exequutionem gratiæ non dicitur aliquid de nouo fieri, ſed tantum exequutio ipſius gratiæ ad finẽ perducitur, & Prorex exequendo, ipſe Rex feciſſe dr̃, vt latè dixit *Tiraq. in l. ſi vnquam in ver. reuertatur, nu. 126. & 128. C. de reuoc. donat.* & conſequenter accuſatio poſt datam propoſita non impedit gratiæ beneficium.

Nota ex prædictis, quod licet ali-
14 quis non fuerit accuſatus † ab offenſo, ſed comparuerit, & inſteterit impedire Indultum ex hac comparitione, & inſtigatione, prout fuit deciſum in M. R. C. contra Io. Dominicũ lo Picciulo de Terra Fluminis Dioniſij, ſuper hoc cogita, quia hæc dicitͬ proſequutio fiſci, & non partis *Clar. in §. fin. q. 3. verſicu. 1.* pro quo videnda ſunt quæ dicam *infra capitu. 24. in 3. part. tex. quæſt. 11.*

Nota ſecundo, ibi in *tex.* (inditia-
15 ti ſint) † quod hoc procedit etiam ſi per inditia poſſet procedi ad torturam, quia comprehenduntur ſub hoc Indulto; quod tamen ſub abolitione non comprehenderetur, cum delictum eſſet liquidum, vt dicam *infr. in c. ſeq. ad verb. confeſſi.*

T E X T V S.

Etiam ſi confeſsi, ac conuicti fuerint.

S V M M A R I V M.

1 *Indulgentia generalis comprehendit cõfeſſos, & conuictos.*

2 *Abolitio generalis non extenditur ad delicta notoria, & liquida.*

C A P V T VIII.

HOC expreſsè exprimi non debebat in præſenti Decreto,
1 qđ cõfeſſos, & cõuictos cõprehẽderet, ſecùs tñ i abolitione † generali iuxta *tex. in l. fi. C. de abolit. Angel. de maleſic. verb. & ad quærelam, num. 77. Plaz. epith. delict. c. 38. ver. ſecundo intelligẽdum ſub nu. 3. Decia. tract. criminis. de abolit. num. 23. Farin. de Inquiſ. q. 6. nu. 58. & cæteri per eos cumulati.*

T E X T V S.

Siue proceſſus ipſi adhuc cepti non ſint.

S V M M A R I V M.

1 *Indulgentia generalis comprehendit delicta adhuc non delata, limita in abolitione num. 3.*

2 *Indultatus de ſuis delictis, ſi compertum ſit aliud delictum, non poteſt moleſtari.*

C A P. IX.

TEXTVS iſte breuis eſt, & ampliat
1 indulgentiam † ad eos, contra quos tẽpore gratię conceſſæ adhuc non ſint captę informationes, & ſic corũ delicta non ſint ad-

huc

huc delata, nec de eis fuerint inquiſiti, & clarius dixit *infra in c.45.* ibi, *volẽtes etiam, & expreſsè mandãtes quibuſcunque officialibus, & ius dicentibus, vt ſupra, vt pro quibuſcunque delictis, vel criminibus adhuc non delatis, etiam ſi occulta eſſent nullo modo, &c.* quod eſt conforme diſpoſitioni Doctor. vt reſpõdet *Hiero. Grat. in cõſ. 137. in 1. vol. & in cõſ. 144. vol. 2.* vbi in terminis ita concludit, ſequitur *Proſper Caranit. ſuper pragm. Reg. Neapol. de exuli. num.*
2 *121. q. 8.* dum ait bannitũ Indultatũ de delictis ſuis, ſi demum compertum fuerit aliud delictum eumdem commiſiſſe, non poſſe de eo moleſtari, & dat intellectum ad rex. *in l. 2. de gene-*
3 *ral. abolit.* † qui tenet contrarium, de quo nos non ſemel adhuc diximus *in comme. ſupra tactis*, adde *Io. Grand. de Bell. exulum, nu. 25. fol. mihi 46.*

T E X T V S.

Siue adhuc pendeant.

C A P. X.

PROCESSVS pendere dicitur, quãdo adhuc ſuper eo non fuerit proceſſum ad aliquam prouiſionem.

T E X T V S.

Siue iam condemnatio ſequuta fuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Princeps poteſt remittere pœnas, & condemnationes inflictas per ſententiã.*
Amplia etiam, quod ſententia tranſiuerit in rem iudicatam, nu. 2.
3 *Indulgentia remittens cõdemnatos porrigitur ab bona confiſcata.*
4 *Indultum non extenditur ad condemnatos, niſi expreſsè de his actum fuerit.*

C A P. XI.

1 POTEST Prĩceps † omnes pœnas remittere, etiam per ſententiam, & cõdemnationem inflictas, & quod talis ſententia tranſiuerit in rem iudicatam, † vt habetur
2 *in l. acta, §. de amplianda, ff. de re iudi. Afflict. in capit. 1. in verb. & bona committentium, num. 158. quæ ſint regal. in l. 1. & l. fin. C. de ſentent. paſſ.* vbi *Docto.* omnes hoc ibi firmant *Pariſ. conſ. 1. num. 59. lib. 4.* & ita communiter *
* teneri dixit *Emanuel Suarez in commu. opin. in verb. Princeps, num. 157. Vincent. de Franch. deciſ. 370. Farinac. de Inquiſ. quæſt. 6. num. 1. circa medium Flami. Cartar. de exequu. capt. banni. c. 3. num. 57. & ſequẽt. Clar. in practic. crimin. §. fin. quæſt. 59. num. 13. Peregrin. de iure fiſc. lib. 4. tit. 8. num. 27. verſic. ideoque Princeps*, & ideo cõſueuiri M.R.C. dici quod gaudeant Indulto generali, non obſtãte quod cõtra delinquentem fuerit proceſſum ad ſententiam condemnatoriam, idẽ ſeruatur in Curia Capitaniali huius Vrbis, vbi ſtante eius priuilegio, quod Fiſcus non poſſit principaliter agere contra ciues, etiam quod contra tales ſit proceſſum ad aliquam cõdemnationem, ſolet per Sindacum Vrbis inſtari, quod Fiſcus non audiatur, & ita ſepiſſimè fuit iudicatum, & ego iudicaui in quodam ciue, contra quem, me referente Excellentiſſimo Proregi, fuerat facta prouiſio, quod fieret diſpenſatio, & torturæ ſubijcerẽt, & ſic fuit liberatus à carceribus.

Nota ex prædicto *text.* quod talia verba multum operantur, nam facta condemnatione ſi superuenit indulgentia

3 gentia † porrigitur etiam ad bona cō-
fiſcata (niſi excepta fuerint expreſsè,
vt hic, & dicam loco ſuo) *Gomez. de
delict.c.13.n.38. verſ. itē adde.*

Nota ſecundo, qđ ex his verbis ſub
4 hoc decreto † cōpræhenduntur condē-
nati, qui alias niſi expreſsè diſpoſitū
fuerit, non cōprehenderentur, vt dixit
*tex. in indiuiduo in l. acta §. de amplian-
da, vbi glo. & Bar. ff. de re iud. Foller. in
commen. ad Pragm. primā de Exul. nu.
48. in fin.* tanto magis, quia eſt addita
clauſula (de plenitudine poteſtatis) ibi
(*authoritate noſtra regia, & de plenitu-
dine poteſtatis.*

T E X T V S.

Et ſiue Rei in carceribus, ſiue ſub fideiuſsione extra carceres commorentur.

S V M M A R I V M.

1 *Indulgentia generalis extēditur ad carceratos, limita in Abolitione nu.2.*

3 *Gratia facta ei, qui eſt in carceribus nulla de hoc facta expreſſione, dicitur ſubreptitia.*

4 *Carceratus ſub arreſto, & praecepto in domo, ſiue palatio, carceratus dicit̄, & pœna effractoris carceris tenetur n.5.*

Amplia in his, qui ſub fideiuſſione manent, nu.6. ampl. etiam num.7.

C A P. XII.

DIXI *ſupra in cap.3.
nu.22.* quod indul
1 gentia † generalis
extenditur ad car-
ceratos, & ex hoc
differt ab abolitio-
ne, q̄ illos non cō-
2 præhendit † vt dixit *tex. in l. Domitia-
nus, & ibi Bar. ff. ad Turpill. Bal. in cōſ.
305. nu.3. vol.1. Ang. de malefic. ver. &
ad querelā nu.77. verſ.3. nō porrigitur
Bart. in l. Lucius ff. ad Turpill. Decian.
in tract. crim. tit. de Abolit. n.24. Batar.
ad Clar. q.59. nu.108. Franc. Marc. dec.
664. Borell. de praſt. Reg. c.38. nu.41.*
3 Et ideo ſi carceratus † impetraſſet gra-
tiā nulla facta mentione, quod erat in
carceribus, tūc gratia eſt ſubreptitia,
vt dixit *Clar. in prac. § . fin. q.59. nu.9.*
vbi ait, q̄ ex hoc quidam fuit ſuſpen-
ſus, ſequitur *Nunt. Tariagli. in cōmen.
ad Prag. Regni Neap. tit. de cōpoſit. nu.
3. in fin. Capiblan. de Baron. & eor. offic.
pragm.6. num.58.*

Amplia prædictam concluſionem
procedere non ſolum ſi talis aggratia-
4 tus ſit carceratus † in carceribus publi-
cis, ſed etiam ſi eſſet carceratus in ali-
qua domo, vel palatio, quia paria sūt,
quem ſtare in carcere, vel in loco pro
carcere per Iudicē aſſignato, & publi-
ci carceres nō ſolum dicuntur illi, qui
clauibus clauduntur, & aperiuntur, &
habēt perpetuos, & ordinarios cuſto-
des, verum etiā, & carcer publicus di-
citur oīs camera, putà in Palatio pote
ſtatis, ſeu alibi exiſtens, q̄ imo, & totū
Palatium, vel alius locus, quādo Præ-
tor, vel Iudex illū p̄ carcere cōſtituit,
& ſic dicit̄ publicus decreto, & ordi-
natione Iudicis vt dixit *Ang. de malef.
in verbo quod fama publica ſub nu.87.
& in verb. q Iudex dictis inquiſitis nu.
14. & 16. Cyril. in ſumma crim. part.1.
nu.12. de Cuſtod. reor. §.1. n.1. verſ. ita-
que cū aſſignatur pratoriū, Boſſ. ī tit. de
carcera. fideiuſ. committ. nu.3. Menoch.
de arbitr. Iud. caſ.391. nu.7. Boer. deciſ.
215. nu.15. poſt mediū verſ. pro quo alle-
go tex.* vbi adducit *tex. in l. milites agrū
§. eius fugā, ff. de re milit.* ibi (*eius fu-
gā, qui ſub cuſtodia, vel in carcere eſſet
diſceſſerit*) & carceratus dr̄ oīs, qui nō
pōt de loco tutè, & liberè, vt ſibi libue-
rit diſcedere *Ang. l.1. C. de priua. carc. l.*

qui

qui in carcerem, ff. quod met. cauſ. Bal.
in l. vnica, n. 13. in fi. C. de confeſ. Inno.
in c. nuper, in princ. de ſent. excommun.
Maſcard. concl. 820. *nu.* 4. *& concl.* 265.
nu. 8. 9. *&* 10. & ex his refert *Farina.*
de carcer. & carcer. q. 30. *n.* 46. quod pę
na *l. in eos, ff. de cuſtod. reor.* vt effractor
carceris, & ab illis fugiens habeat̃ pro
confeſſo, vendicet ſibi locum nõ ſolũ
in fugiente ex carceribus publicis, ſed
5 etiam in fugiente † de aliqua domo,
ſiue palatio ſibi pro carcere conſtituto
Girian. de relax. carcerat. in verb. de fu-
ga carcerati, num. 13. *verſ. hoc dictum*
amplia, & num. 16. *Marſil. de bannit. in*
verb. carcerati, n. 17. *ver. & idem dicit,*
& in pract. §. diligenter, num. 46. *Gram.*
cõſ. crim. 57. *nu.* 4. *Duen. reg.* 392. *Fu-*
ga qua fit ex carceribus, in 4. *amplia. in*
prin. Boer. dec. 215. *n.* 15. refert, & ſequit̃
Vini. commu. opi. verb. fuga incip. qua-
rit Bart. in amplia. 9. *limitat. Oldrad. in*
cõſil. 65. *Menoch. vbi ſupra, Bertaz. cõſ.*
crim. 35. *num.* 3. *vol.* 1. qui allegat *DD.*
in l. ſuccurritur, ff. ex quib. cauſ. maio.
Cur. ſen. in l. Admonendi, nu. 105. *ff. de*
iureiur. Gramm. dec. 57. *nu.* 4. *Becc. conſ.*
44. *num.* 36. *Maſcard. de probat. d. concl.*
820. *nu.* 2. *&* 4. vbi ait hanc eſſe verio-
rem opinionem, & eam eſſe magis
communem refert *Farinac. vbi ſupra,*
limitando tamen ſecũdum eum ſi in-
teruenlat fractura murorum, ſeu oſtij
dictæ domus, ſeu palatij, quod non fa
cit ad caſum propoſitum, & ideo mi-
litat in caſu noſtro ratio tex. *d. l. Do-*
mitianus, quia ipſi nõ poſſunt fugere,
& ſic ad eos gratia non extenditur.

Amplia ſecundo, etiam ſi tales ag-
gratiati eſſent carcerati per Vrbẽ, vel
Regnũ pro carcere ſub aliqua fideiuſ-
6 ſione, † quia & ipſi in carceribus eſſe
dicuntur, & carcerati nuncupantur, vt
dixit *tex. in l. in eadem ver. in vinculis,*
ff. ex quib. cauſ. maior. ibi (*in vinculis*
autem, etiam eos accipimus, qui ita alle-
gati ſunt, vt ſine dedecore in publico ap-
parere non poſſunt) *& gloſ. fin.* ibi, *ver.*
(*non poſſint*) ponit exemplum in hijs,
qui licet facultatem abeundi habeãt,
iuramẽto tamen, vel fideiuſſione ſunt
aſtricti; facit etiam *tex. in l. nec nõ*, ibi,
(*item ſi quis nec in cuſtodia, nec in vin-*
culis ſit, ſed ſub fideiuſſorum ſatiſdatio-
ne, & dum propter hoc recedere non po-
teſt captus ſit, reſtituitur) *eod. titu. ex*
quib. cau. maio. per quę iura ita dixit in
terminis, *Guid. Pap. dec.* 253. *nu.* 1. vbi
ſubdit, quod ſicut contractus factus ĩ
carcere eſt nullus, ita & nullus dicitur
ſi factus ſit ab eo, qui ſub arreſto, &
cautione manet, & ſequitur poſt alios
Farin. vbi ſup. nu. 57. *&* 59. *& Maſcar.*
concl. 265. *nu* 30. licet ſuper hoc *Capic.*
in dec. 154. *n.* 4. tenuerit ꝯrium, & an-
te eũ dixerit *Luc. de Pen. ĩ l. ſi quis de-*
curio, n. 6. *lib.* 10. *Gram. cõſ.* 51. *n.* 9. *ꝑ tex.*
in l. 1. *ff. de cuſtod. reor.* vbi diuerſa eſſe
in vinculis cuſtodiri, & fideiuſſoribus
committi clarè probat̃, & facit etiam
tex. in l. ſuccurritur, in fi. ibi (*cuſtodiam*
autem ſolam publicã accipi labeo putat)
& ibi gl. ĩ verb. putat, ff. eo. quib. cauſ.
maio. attamẽ Rex noſter in p̃ſenti De-
creto, nè forſan ſuper hoc fieret diffi-
cultas, aggratiauit expreſsè in fideiuſ-
ſione manentes, hic, & ſupra ibi (*volu-*
mus itaque vt exules, nec non qui in cu-
ſtodijs, & vinculis detinentur.)

7 Amplia tertio, in indulto conceſſo
motu proprio Principis, vt poſt alios
tradit *Vincen. de Anna ſingul.* 240.

T E X T V S.

Siue in iudicio adhuc non com-
paruerint.

S V M M A R I V M.

1 *Indulgentia generalis an porrigatur ad delicta nondum detecta.*

2 *Indultari poteſt qui adhuc non peruenit in manibus Curiæ.*

CAP.

CAP. XIII.

De hoc diximus *ſupra in Capitu.viij.* vbi fuit cōcluſū ex diſpoſitione clariſſima *text.* noſtri,
1 Indulgētiam † cōpręhendere delicta illa, quæ adhùc delata nō fuerint, ſiue occulta eſſēt, & ſic Rex noſter hic mādat vlteriùs indultari debere eos, qui adhùc in iudicio non cōparuerint, vt
2 quia nō peruenerint † in manibns Curiæ, & eorum nomen non fuerit receptū inter reos, de quo dicemus alibi, in rantū quod facta denuntiatione de delictis, pro quibus denūtiatus poterat gaudere huiuſmodi decreti beneficio, M.C. sēper eos admiſit, nec fuerunt vlterius moleſtati,

TEXTVS.

Et ſiuè in contumacia Banniti.

SVMMARIVM.

1 *Banniti ex contumacia quì ſint, & qui forindicati.*
2 *Bannitus captus per curiam habens gratiam impedit executionem ſententia.*
3 *Acta facta per bannitum, ſi ſunt ratificata, an valeant, & 4.*
5 *Ratificatio nil operatur ſi acta ſunt nulla, amplia ēt in ſententia num.6.*
Amplia ſecundo ſi repetantur per vtrāque partem, num.7.
8 *Sententia lata cum inhabili ex conſenſu partiū, dicitur cōuentio, nō ſententia.*
9 *Teſtamentum factum tempore banni, nō reconualidatur gratia ſequuta.*
Limita in codicillis num.11.
Limita ſecundo in teſtamento facto ante bannum ibidem.
12 *Teſtamentum factum ante bannum, an ex gratia ſequuta reconualidetur ipſo iure.*
Amplia ſi reſtituatur poſt mortē nu.13.
Intellige ampliationem in gratia facta expreſsè quo ad teſtamentum mortui num. 14.
14 *Legitimatio ſpurij reconualeſcit per reſtitutionem, ſi fiat viuo teſtatore.*
15 *Heres capax tempore cōditi teſtamenti, & poſtea bannitus ſi reſtituatur, inſtitutio an reconualeſcat.*
16 *Bannitus ſi tempore banni iurauit, & poſt bannum depoſuit, an eius dictum reconualeſcat.*
17 *Teſtamētum factum à filio de bonis aduentitijs durante banno patris, eo reſtituto non irritatur.*

CAP. XIV.

In Regno Bāniti † ex cōtumacia ſunt illi, q ex aliquo delicto inquiſiti, & non cōparentes citātur per cōtumaciam, & ſi nō conſtat de effuſione ſanguinis expectatur triduū, ſi verò de ipſius effuſione conſtaret, nō expectato triduo adnotatis eorū bonis ponuntur in banno, vt diſponit *Rit. in cap.* 159. de quibus habetur *in l. abſentem ff. de accuſat, & in l.1. ff. de requir. reis, & ibi per Doct. & in l.1. C. eod. tit.* & de iſtis loquit *text. hic.* Si vero elapſo quadrimeſtre iuxta pragmaticā Regni, quæ abbreuiauit terminum anni ſtatutū per conſti. Regni, talis bannitus nō cōparuerit, tūc ſeruatis ſeruandis iuxta formā pragmaticarū Regni proceditur ad ſentētiam foriudicationis, & iſti ſūt illi Bāniti, qui habentur pro confeſſis, & cōdēnati, de quibus dicā *inf. in cap.43.*
2 Quæro modo, quid ſi bannitus † in cōtumacia fuerit captus per curiā, & ha-

habeat gratiã, an impediat executionem ſententiæ? vide infra cap. 45.

Quæro ſecũdo an ex hac Indulgẽtia, & gratia facta bannito vigore pręſentis decreti,
3 acta † per ipſum facta tẽpore bãni (quæ nulla erãt, ex dictis late per Nell. ĩ tract. de bãnit. 3. p. 2. tẽpo. nu. 9. & ſeq.) ſi poſt gratiã fuerunt ratificata, ſint valida, tãquàm nunc tẽpore ratificationis geſta? Videbatur dicendũ, qđ ſic per tex. in l. ſi quis filio exharedato §. irritũ, vbi Bal. ff. de inin. teſta. l. 3. & l. 1. ĩ princ. & §. deportatos, & l. 3. eo. tit. & tex. in l. 1. C. de his q nõ poſſ. ad liber. peruen. & l. fratres ff. de pæn. quæ iura ad hoc allegat Alber. in vlt. parte ſtatuto. quæſt. 46. Marſil. in tractat. de Bannit. in verb. Exules nu. 10. fol. mihi 153.

4 Contraria opinio verior eſt, & ab oĩbus recepta, quòd dicta acta nõ valeãt ex regula generali, quod ab initio non valet ex tractu tẽporis reconualeſcere non poteſt quia iudiciũ non fuit agitatum cũ perſona legitima l. 2. C. qui legit. perſo. & l. vniuerſis, Qui dar. tuto. poſſ. & ita cõcludunt Alber. in loco præallegato ſequitur Nell. de Bannit. 1. parte 3. tẽporis, quæſt. 20. nu. 16. Sfor. Odd. de reſti. in integ. quæſt. 95. nu. 32.
5 remiſſiuè, & ratio eſt, q̃a vbi acta † nõ valẽt, ratificatiò nil operatur per prædicta iura, & facit l. 1. C. qui pro ſua iniur. & ad prædicta iura reſpõdent, qđ priora loquuntur in teſtamẽto, quod ſolum dependet à voluntate teſtatoris, & aliæ leges loquuntur in libertate, cuius fauore multa ſunt contra ius introducta l. generaliter §. ſi quis ſeruo ff. de fideicomm. liberta. & l. pænales §. vlt. ff. ad l. falcid.

6 Amplia † prædictam concluſionem procedere etiam in ſentẽtia, quia militant eædem rationes.

7 Amplia ſecũdo ẽt ſi oĩa acta † repetanẽ in eadẽ inſtãtia per vtrãquè partẽ ſecũdũ not. in l. oĩum, & in l. in cauſa ff. de procur. Nell. in loco præallegato.

Amplia tertio ẽt ſi partes eſſent in
8 concordia, & daretur ſententia, † quia non valeret vt ſententia, ſed vt cõuentio l. 2. C. comm. vtriuſque iudic. l. ſi cõuenerit ff. de re Iudic. l. 1. C. de iuriſd. omn. iud. Alber. in d. quæſt. 46.

Quæro tertio Bãnitus tẽpore bãni
9 fecit teſtamentũ † & deinde fuit ex pręſenti decreto reſtitutus, an eius teſtamentũ ſit validũ, & reconualeſcat? cõclude breuiter, quod teſtamentum eſt nullum, quia factum à bãnito, qui inteſtabilis eſt l. 1. §. 1. in fin. ff. de leg. 3. Duen. reg. 219. & conſequenter reconualeſcere non poteſt vt dixit glo. in d. l. 1. §. ſi quis planè & ſequitur Bart. in d. §. 1. vbi dat rationem, quia teſtamentũ quando deficit ex perſona teſtãtis, quia erat inteſtabilis putà bãnitus, vt dixi, reconualeſcere non poteſt iuxta tex. in d. §. 1.

Limita primo prædictam conclu-
10 ſionem non procedere in codicillis † vt dixit tex. in d. l. 1. §. ſi quis plane eo. tit. de leg. 3. Sfor. Odd. de reſtit. in integr. quæſt. 95. art. 2. num. 17.

Limita ſecundo in teſtamẽto facto
11 † ante bãnum, nam ſi poſtea fuerit effectus inteſtabilis, & indulgentia fuerit reſtitutus, eius teſtamentũ recõualeſcit, ita decidit tex. in l. ſi quis filio §. quatenus ibi (ergo & ſi quis damnatus capite in integrum indulgentia principis ſit reſtitutus, teſtamẽtum eius reconualeſcet) ad quod glo. ibi allegat l. 4. §. ſi deportatus ff. de bon. libert. eo l. fin. C. de ſentent. paſſ.

12 Sed an hoc teſtamentum † recõualeſcat ipſo iure, vel opus ſit confirmatione? Bart. in d. §. quatenus nu. 2. poſt Alber. & Paul. de Caſtr. tenet quod ipſo iure reconualeſcat, nec ſit opus aliqua confirmatione, ſequitur eum Bal. ibi, & infert ad teſtamenta Peruſinorum facta ab eis tempore, quo fuerãt ab Vrbano IIII. declarati inteſtabi-

les,nam ſequta reſtitutione,dicit ipſe, reconualeſcunt ipſo facto teſtamēta, *& in conſ.113.incip.quidā nobilis, vol. 3.Loffred.conſ.8.num.23.Sfor. Odd.de reſtit. in integr.quaſt.95.art.2.nu.15.* licet *Marſil. in tract. de bānit. verb.reſtitutorum nu.*8. malè referat *Bar.* pro contraria opinione. Sed *Canalcan. in tract.de vſufr. mulier. relict.num.*155. *verſ.Hinc eſt poſt Bald.in conſ.*243. *& Marſil. in pract. crim.§.ſecundo nu.*49. *& alios*, quos ipſe refert tenet contrarium, quod vtique non reconualeſcat, niſi ab ipſo ſit ante eius mortem confirmatum.

Pro concordia diſtinguendum putaui, quod aut quis mutat ſtatum volens, vt quia dat ſe ad arrogandum ſecundum *Bart.in d.§.quatenus*, & tunc ſi recuperat primū ſtatum, teſtamētū non reconualeſcit ſine noua voluntate; Aut vero quis mutat ſtatū inuitus; putà ſi fuerit bannitus ſecūdum *Doct.* præallegatos, & præcipuè *Bart.* & tūc ſi illum recuperat, reconualeſcit teſtamentū abſque noua voluntate, & hæc diſtinctio eſt *Bart.* & communiter * à *Doct.* recepta. & ex his videtur quæſtio propoſita reſoluta, vt ipſo iure teſtamentū banniti reconualeſcat, nec cōtrarijs poteſt adaptari reſpōſio tradita per *Sforz. ſub d.nu.*15. quod ibi voluntariè fuerit mutatus ſtatus, quinimò totum oppoſitum, nam *Marſil.* loquitur in excommunicato, *Caſtr.* in damnato ad metallum, & ſic in caſu, quo fuit ſtatus mutatus ab inuito, ſed poteſt reſponderi, quod loquuntur, quando teſtamentum à principio ſit ipſo iure nullum, quod per reſtitutionem Principis recōualeſcit, ſed quod recōualeſcat ipſo iure, vel indigeat cōfirmatione hoc non dicunt, & ita mihi videtur ſaluari poſſe concluſio ex aduersò firmata.

Ampliatur ſecundum *Loffred. in dict.conſ.8.num.*23. etiam ſi quis reſti-

13 tuatur † poſt mortem ſuam, nam teſtamentum ipſius reconualeſcet, allegat text. *in l. iubemus la* 1. *in princip. verſ. ſed etiam circa mortuos C. de præpoſ.ſac. cubic. lib.*12. *& in fin.illius legis verſ. mortuos*, vbi ſi ſeruus ingreſſus fuerit cubiculū Principis, per illā legē efficitur ingenuus, & extēdit hoc Imperator ēt ad eos, qui tūc erāt mortui, vt ingenui intelligantur, & valeāt eorū teſtamenta, vt expreſsè ibi dicit, & declarat *Gl.& Ang.ibi Sforz.Odd.in dict.quaſt.95.num.*17. qui remiſſiuè ſe refert ad dicta per *Loffred.* ſed eſt aduertendum, quod prædicta ampliatio

14 †non poteſt ita de plano procedere in terminis decreti noſtri, quod ad mortuos non ſe extendit vt diximus *ſupra c.3.nu.2.cū multis ſeq.* ſed ita demùm ſi alicui ſpecialiſ facta fuerit reſtitutio, & ei in ſpetie Prīceps cōfirmauerit teſtamentū factū tempore, quo erat bānitus, vel cōdemnatus, nā Princeps ex certa ſcientia cōfirmare potuit *l.1. & l. ſi.C.de ſentent. paſſ.* & poteſt Princeps conualidare, & confirmare vltimam voluntatem etiam mortui, vt dictum eſt per *dict.l.iubemus*, & is qui confirmat actum nullum dare, & principaliter concedere videtur, vt *in l.more, & ibi Doct.ff.de iuriſd. omn. iudic. in terminis Anchar. in conſ.* 161. *incip. viſo diligenter col.*2. ibi *venio ad ſecundum*, & datrationem, quia per mortem teſtatoris deſit extremum ad quod, ſeu à quo, cum enim requiratur noua voluntas teſtatoris *l. qui ex liberis §. teſtamento ff.de bonor.poſſeſſ.ſecund.tab.* Principis reſtitutiò ad id teſtamētum extendi non debet, voluntas enim in facto conſiſtit, & per Principem ſuppleri non poteſt *Bart.in l.ſi is qui pro emptore ff.de vſucap.* ad idem facit qđ dixit *Bald.in l.data C. de appellatio. & in l.1.C.qui ad liber. veni. non poſſ. Alexand.in l. gallus §. & quid ſi tātum & §.inſtituens ff. de liber. & poſthum.*

vbi

15 vbi quod legitimatio† ſpurij reconualeſcit per reſtitutionem in integrum, ſi fiat viuo teſtatore, ſecùs verò ſi fiat eo mortuo, & ita intelligit *Loffred. in d. cõſ. 8. nu. 28. verſ. nã reſpondetur, ſequitur Decian. tract. cri. tit. de abolit. n. 86.*

16 Quæro quarto an hæres† inſtitutus tempore teſtamẽti, quo erat capax, & poſtea ſemper fuerit incapax, quia bãnitus, ſi mortuo teſtatore fuerit reſtitutus, inſtitutio de eo facta reconualidetur? concludas affirmatiuè ſecundum *Ang. in l. ſi alienũ §. in extraneis ff. de hæred. inſtit. Loffred. d. conſ. 8. nu. 23.* & eſt verior, ac equior opinio ſecũdũ *Sfor. in prædicta quæſt. 95. n. 24.* vbi dat rationẽ, quia hæc reſtitutio trahitur ad ea, quæ quis acquirere non potuit propter incapacitatẽ à banno eius cauſatam, quidquid dixerit in contrarium *Cuman. in d. §. in extraneis nu. 1.*

17 Quæro quinto Bannitus† tempore banni iurauit, & deinde reſtitutus depoſuit, an eius dictum recõualidetur? Reſponde quod ſic per *text. in l. 3. §. dua cauſa vbi Bar. ff. ad trebell. Gãdi. de Bãnit. quæſt. 70. Nell. in ſimili tract. p. 1. 3. tempo. quæſt. 16.* ſequitur *Sfor. de reſtit. in inreg. quæſt. 95. art. 4. nu. 27.*

18 Quæro ſexto, an teſtamentũ† factũ à filio de bonis aduentitijs, quæ ei ſuperuenerunt præcedente bãno patris, valeat patre reſtituto ad gratiã? dicas quod ſic ſecundũ *Bar. in l. vlt. nu. 6. & 8. C. de ſente. paſſ.* quia patri bãnito nil dicitur quęſitum, ſed ipſi ſoli filio, nec eo reſtituto reſtituuntur hæc aduentitia, vt dixit *Menoch. poſt Bar. vbi ſupra in conſ. 186. num. 8. vol. 2.*

T E X T V S.

Aut condemnati.

DE hac re ſcripſimus *ſuprà in Cap. vndecimo*, vbi vide.

T E X T V S.

Aut arbitrio noſtro, vel Proregũ noſtrorum, aut aliter certo tẽpore, aut perpetuò relegati, aut in exilium miſsi fuerint.

C A P. XV.

REX noſter ampliat Indultum hoc etiam ad cõdemnatos in exiliũ, vel relegatos, quorum pæna non ſolũ capitalis eſt, ſed etiam corporalis, vt dixit *Boſſ. in tit. de carcer. ſi de inſ. cõmitten. nu. 7. Emanuel Suarez. in comm. opin. verb. Capitalis nu. 8. Farin.* q multa de huiuſmodi pæna diſſeruit *in tit. de pæn. quæſt. 19. nu. 17.*

T E X T V S.

Siue etiam deportationis ſẽtentiam paſsi fuerint.

S V M M A R I V M.

1 *Deportati ad gratiam reſtituti, an recuperent patriam poteſtatem remiſſiuè.*
2 *Deportationis pæna an ſit ĩ vſu, & vbi, & quæ ſit pæna deportati aufugientis.*
3 *Deportati non poſſunt teſtari.*
4 *Deportati nõ poſsũt capere ex teſtamẽto.*
5 *Hæreditas deportati cui applicatur.*
6 *Teſtamentum factum à deportato an reconualeſcat per gratiam obtentam à Principe.*
7 *Filius deportati non eſt in poteſtate.*
8 *Teſtamentum filij deportati, an patre in gratiam reſtituto, reconualeſcat.*
9 *Deportatus quæ bona recuperat, ſi fuerit aggratiatus à Principe.*

CAP. XVI.

1 DEPORTATI † (ſtante
præſenti Indulgētia) ſi ſint
filij, an recuperēt patriam
poteſtatē, & è conuerſo, ſi
pater fuerit deportatus? dicam *infra
in Cap. XIX.* vbi melius cadet.

In Regno hmōi deportationis pęna
2 aliqñ ſeruari cōſueuit, hēt enī multas
Inſulas, in quibus Iudices cōſueuerūt
cōdemnare reos ad tempus, & in per-
petuū, licèt non per modum deporta-
tionis, ſed potius exilij, quod quidem
deportationem compræhendit, vt di-
xit *Vinc. de Franch. deciſ.* 116. & idem
ſæpiſſimè ſeruatur in Regno Neapo-
litano, vt refert *Grām. in multis dec. &
votis, Capic. deciſ.* 153. *nu.* 2. *Carrer. in
prac. Crimin. nu.* 125. *fol.* 156. *Clar. in
§. fin. q.* 67. *nu.* 8. *Vinc. de Franch. d. dec.*
116. *nu.* 15. *& dec.* 140. *in princ.* vbi po-
nit, quod eorū pœna, ſi aufugerint ab
Inſula eis aſſignata, eſt mortis natu-
ralis, & vidi ſeruari tēpore, quo eram
Neapoli contra Paulū Sauiū, qui fuit
decapitatus ante Palatiū Mag. Cur.
Vicariæ, & ſi hoc anno in Regno no-
ſtro in quadā deportationis ſententia
expreſsè impoſita fuerit pœna mortis
naturalis ad tollendas iuris difficulta-
tes, licèt in alijs oībus ferè locis hodie
nō ſit in vſu vt refert *Gādin. de maleſi.
tit. de falſar. poſt nu.* 3. *Gram. dec.* 23. *in
fi. Menoch. de arbitr. iud. caſ.* 330. *Natt.
conſ.* 666. *& alij relati per Clar.* & iſti
3 deportati † non poſſunt teſtari, vt eſt
tex. *in l. eius qui §.* 1. *ff. de teſtam.* & eſt
comm.* opin. de qua per *Imol. in cap.
quia ingredientibus poſt nu.* 30. *de teſta.*
* illā etiā dicit cōmunem* *Marāt. in re-
pet. l. nemo poteſt nu.* 122. *ff. de acquir.
hare. Clar. in §. teſtamentū q.* 22. *Craſ.
in §. teſtamentū quaſ.* 27. *nu.* 1. amittit
enim deportatus libertatem, & bona,
& oīa, quę ſunt iuris Ciuilis; quinimo
4 nec poſſunt capere ex teſtamento; † ſūt
quidē oīs ſucceſſionis incapaces, vt di
xit *Alex. in l.* 1. *nu.* 2. *C. de hared. inſtit.*
vbi aſſerit hanc eſſe commun.* opin.
5 Hæreditas † autē ipſa nō applicatur fi-
ſco, neque fiſcus illā aufert à deporta-
to, tamquàm ab indigno, ſed perindè
ſucceditur defuncto per alios inſtitu-
tos, vel per veniētes ab inteſtato, ac ſi
deportatus inſtitutus non fuiſſet, &
* hāc dicit eſſe magis comm.* opin. &
veram ſententiā *Alex. cōſ.* 26. *nu.* 1. *lib.*
1. *Clar. in d. §. Teſtamentum q.* 22. His
pręmiſſis infertur ad quæſtionē in ter-
minis decreti noſtri, & Primo quæro
6 an teſtamentū † factū à deportato per
Indulgentiā conceſſam à Principe re-
conualeſcat? ſed quia militant in hoc
per me dicta in *Cap. XIV.* ibi videas.
7 Quæro ſecondo, an filius † (qui per
deportationē patris non erat amplius
ſub patria poteſtate §. 1. *& §. cum au-
tē inſti. quib. mod. ius patri. poteſt. ſol-
ui.* quia ciuiliter mortuus eſt *l.* 1. *§. fin.
ff. de bonor. poſſeſ. cōtra tab.* & quia de-
ſinit eſſe ciuis *Aſcan. Clement. in tract.
de patri. poteſt. cap. vlti. nu.* 9. ſi fecerit
8 teſtamentū † durāte deportatione pa-
tris, an patre per Indulgētiam aggra-
tiato, & reſtituto, irritet? hāc quæ-
ſtionē mouet *text. in l. fi. C. de ſenten.
paſſ.* licèt nō decidat, ſed *glo.* in verbo
rata ſint, dicit valere teſtamentū factū
à filio deportati, qa verè ſui iuris eſt.
Bar. autē in d. l. fin. nu. 8. diſtinguit, qđ
aut ſumus in bonis caſtrenſibus, vel
quaſi, & valet teſtamentū, quia etiā ſi
viueret in poteſtate, teſtari poſſet, aut
ſumus in aduētitijs, & ſubdiſtinguit,
aut ipſi filio prędicta bona obuenerūt
poſt patris deportationē, & idē cōclu-
dit, quia per deportationem pater illa
nō perdidit, ſed non acquiſiuit, & ad-
uerſus nō acquiſita reſtitutio nō por-
rigitur, aut fuerant q̄ſita ante depor-
tationē, & ſubdiſtinguit, vel per teſta-
mentū ſunt tranſlata in aliū iure hæ-
redi-

reditario, & pater, q habuit indulgẽtiã ea recuperabit, quia illa nõ videntᷓ alienata, ſed videntur remanere in eadẽ cauſa, in qua primò erant, cũ hęres ille ſuccedat in locum primi, ſi verò erant alienata alio titulo, tunc putat, qđ iſte reſtitutus ea non recuperabit, quia reſtitutio nõ porrigitur ad bona alienata, de quo dicam infra.

Sed *Oddo Sforz.* qui in hac materia doctiſſimè loquutus eſt, *in tràct. de reſtit. in integ. q. 95. art. 3. p. 2.* repetit eãdem diſtinctionem *Bar.* & addit aliud membrum poſitum per *gl. in d. l. fi. ĩ d. verbo rata ſint*, dicens, quod in alijs bonis, exceptis caſtrenſibus, & quaſi, aut filius mortuus eſt poſtquã pater fuit reſtitutus, & nõ tenet teſtamẽtũ, quia deceſſit non ſui iuris, & ideò de profectitijs, vel aduentitijs non teſtatᷓ, & vltra *gl. allegat ibi Albe. & alios*; aut filius mortuus eſt antequã pater reſtitueretᷓ, & ſic deceſſit ſui iuris, & tunc ſubdiſtinguit, aut ſumus in bonis ꝓfectitijs, & rũpitᷓ teſtamẽtum, & mortuo filio ante reſtõnem, ſecũdum *Bar. in d. l. fi. nu. 8.* licet in hoc aliter videatᷓ ſentire *Alber. in l. verba cõtraxerũt, nu. 4. & 5. ff. de verb. oblig.* qui nõ diſtinguit, niſi in caſibus prædictis, Aut ſumus in bonis aduentitijs, & tunc ſubdiſtinguit, qđ aut erãt acquiſita filio ante deportationẽ patris, & retractatᷓ teſtamentũ, *Bar. in d. l. fi. nu. 8.* & ſequtur *Sal. ibidẽ col. 3. verſ. ex iſta gl.* æquparantes hoc caſu bona aduẽtitia ꝓfectitijs ꝑꝑ præiudiciũ patris, hãc eãdem opinionẽ tenet *Rogerius de Peruſia inter conſ. Bal. 64. vol. 5.* licet loquãtur quò ad vſumfructũ ſpectãtem ad patrẽ, de ꝓprietate verò nil dñt, quaſi debeat eſſe hæredũ illorũ, quos filius inſtituit, & qui eo mortuo durãte deportatione eã receperũt vnà cũ vſufructu, & cõtrariũ tenet *Bal. in d. l. fi. n. 16.* ſed non aſſerit hoc oẽs tenere, *gl. in d. verbo rata ſint Cy. Ang. & Fulg. ibidem, n. 19.* attũ primam opinionẽ amplexus eſt *Sforz.* ꝑꝑ præiudiciũ patris, quod quidẽ cum ſentiat pater ex cã banni, quia ſi illud nõ fuiſſet, filij teſtamẽtũ non valuiſſet, dẽt per reſtõnem in integrũ reſtaurari, ſecundũ Doct. *in d. l. fi.* Aut erãt acquiſita filio poſt deportationem patris, & tũc non retractatᷓ teſtamentũ, *Bar. d. l. fi. n. 8. Bal. ĩ auth. excipitur, nu. 1. C. de bo. qua libe. Alber. ĩ d. l. fi. num. 8. Fulg. n. 14.* & rõ eſt, qa pater nõ perdit hæc bona per bannũ, ex quò nõ plus reſtituit, q̃ læſio abſtulerit, & hæc ſunt, quæ in hac qõne dñt *gl. & Doct. & præcipuè Bar. ĩ d. l. fi. Do. Io. Franc. de Pont. in cõſ. 69. n. 12. Sfor. in loco præallegato*, & vide quæ dicam *infra in Cap. xxij. n. 102.* vbi ponã illã qõnem, an bãnitus reſtitutus recuperet bona interim durãte bãno ſibi delata, & per bannum amiſſa, & ab alijs acquiſita, quia facient pro deciſione huius concluſionis.

9 Deportatus, † quæ bona recuperet ſi fuerit per Indulgẽtiã reſtitutus, dicã *infra in cap. xviij.* vbi melius cadet.

T E X T V S.

A quacumque pœna non modo corporali.

S V M M A R I V M.

1 *Princeps poteſt pœnam corporalem delictorum delinquẽtibus remittere.*

2 *Indulgentia ſimplex comprehendit etiã corporalem pœnam.*

3 *Indulgentia eſt pœnæ remiſſio.*

4 *Indulgentia non eſt, ſi pœna corporalis remiſſa non eſt.*

C A P. X V I I.

1 PRINCEPS † poteſt pœnã corporalẽ delictorum delinquẽtib. remittere, & indulgere, vt dixit *glo. ĩ l. 2. verbo concedi, C. de ĩ ius vocan.* quæ eſt cõiter * recepta, ſecundum

dũ *Pariſ. cõſ.1. nu.1.lib.4. Bal. & Iaſ. in l.nec dãnoſa, C.de prac. Imper. offer. nu.1.Bart. & alij in l.Gallus, §.& qd ſi tãtũ, ff.de libe.& poſthu. facit tex.in l. reſcripta iũcta gl.C.de prac.Impe.offer.* vbi etiã notãt *Omnes*, quæ canonizata eſt, vt dñt *in c.reſcripta* 25.*q*.2. idẽ ꝓbatur *in l.mãcipia, in fi.* arguẽdo à ſpeciali, *C.de ſeru. fugit. Decia.ĩ tract.crimi.ĩ tit.de abolitio. nu.*45. *Clar. ĩ pract. §.fi.q.*59.*in princ. & Farin. de Inquiſ. q.*6.*nu.*1.*Cartar.de exequut.capt.bãn. c.*3.*n.*57. *Surd.cõſ.*53.*nu.*8.*Petr.Ant. de Petra de poteſt. Princip. c.*8.*nu.* 33. vbi hoc limitat in vaſſallis inferioribus, & ſubdit hoc non ſine cauſa per Principes fieri debere *Rol. conſ.*18.*nu.* 81.*& ſeq. volum.*2. *Rube. conſ.* 50. *in princ.Gramm.vot.vlt.*

Quæ concluſio procedit etiã ſi indulgentia eſſet ſimplex, & mentionẽ
2 nõ faceret de aliqua pœna,† quia hoc non obſtãte quæcumq; pęna corporalis remiſſa vr̃, vt dixit *tex.in l.*2. *C. de ſent.paſſ. & tex.ĩ l.fi.C.de gener.abolit.*
3 Indulgẽtia † enim aliud nõ eſt niſi pęnæ remiſſio *cap.fi.*2.*q*.3.*gl.ĩ d.l.fin. C. de gener.abol. Ant.Sola ad cõſti. Pedem. tit.de Indulg.gl.*1.*n.*2. *Sfor.Odd. de reſti. ĩ integ.q.*94.*nu.*4. & tũc dicit̃ vera Indũlgẽtia; *Rip. ĩ l.Gallus, §.& quid ſi tantũ, nu.*62.*ff.de liber. & poſth. & eſt gloſ.ĩ l.*1. *§.pœna verb. eximi. ff. de poſtulãd.gl.in §.pari ratione inſtitu.quib. mod.ius patri.poteſt. ſolu. Ruyn. conſil.* 31.*num.*6. *volum.*5. *Pariſ. dict. conſil.* 1.*num.*33. *volum.*4. *Dec. in cap. quia diligenti num.*8. *de electio. Bero. conſil.* 76.*num.*104.*&* 107. *volum.*1. *Rolãd. conſ.*45.*num.*2.*vol.*4. *Foller. qui teſtatur de communi*
* *in conſt.Regni præſenti de inſt. & iur.num.*9.

T E X T V S.

Sed etiam mulcta.

S V M M A R I V M.

1 *Mulcta quid eſt.*
2 *Pœna imponitur à lege communi, vel municipali.*
3 *Mulcta quarè inferatur, & nu.*5.
4 *Contumacia eſt delictum.*
6 *Mulctare non poteſt, qui iuriſdictionẽ non habet.*
7 *Iudices quando & quomodo mulctare debent.*
8 *Iudex cui debeat applicare pœnam.*
9 *Mulcta põt deputari pro fabrica Palatij.*
10 *Iudices eccleſiaſtici mulctare poſſunt.*
*Et applicantur locis pijs, nu.*11.
12 *Princeps poteſt remittere mulctam.*
13 *Iudices an poſſint remittere mulctam. Et quid ſtante paupertate, ibidem.*
14 *Mulcta, quæ peruenit ex cauſa ciuili remittitur per Indultum.*

C A P. XVIII.

1 MVLCTA † eſt, quã iudex ex arbitrio imponit, & differt à pœna, quã impo-
2 nit ius cõe, vel municipale, † vt eſt *tex.ĩ l.*1. *C.de mod. mulctar.l.& in mulctis, C.de appellatio. & l.*1. *ff.ſi quis iuſ.dicen.nõ obtempe.et l. aliud eſt, §.*1. *& l.ſi qua pœna, ff. de verb. ſignif. c.*1.*de dol. & contumac. & ibi Alex. Spec.de ſentẽt.§.*2.*verb.& eſt quarta, Alex.l.ex cõſenſu, §.fi. de appel. Bal. ĩ l.certa, ff.quãd. prænos. nõ eſt neceſ.Capic.in inueſt.ĩ verb.Cum mulctarum pœnarumq; cõpendijs fol.* 126.*Fendiſta in c.*1.*Quæ ſint regal. in verb. pœnarum, Peregr. de iur.fiſc.lib.*4.*tit.*8.*n.* 2. Et eſt in pecunia, vt dixit *Card. Cle-*
3 *men.* 2. *§.* 1. *de hæret.* & ratione † cõtumaciæ infertur, ne iuſdicentium Tribunalia cõtẽnãtur, & eorũ authoritas deludatur, datũ eſt illis pęnali iudicio

dicio propriã iuriſdõnem rueri, vt dixit tex. & ibi Doct. oẽs in l. vnica, ff. ſi quis iuſdicen. non obtempe. l. 2. ff. ſi quis in voca. non ier. Bar. & Alex. in l. 1. §. is videtur, ff. ſi quis iuſdicen. non obtempe. Rol. conſ. 47. n. 1. vol. 1. qui dicit quod de hoc non eſt dubium, & eſt vnũ remedium, vt cõtumax pareat d. l. vnica Boſſ. tit. de Mulct. nu. 17. Menoc. de arbi. iud. caſ. 280. n. 1. lib. 1. vbi enim Iudex cõtemnitur per cõtumacem, tũc quod poſſit cõtumax criminaliter puniri dixit gl. in d. l. vnica in glo. magna, §. fi. in fi. Foller. in pract. crim. cano. ver. non cõparentes contumaces reputentur c. 10. n. 24. Farin. de deli. & pen. q. 18. n. 27. vbi
4 habetur quod cõtumacia † eſt delictũ,
l. oẽ delictũ §. cõtumacia, ff. de re milit. gl. in l. 1. fi. vbi Alex. n. 17. & Iaſ. n. 59. ff. ſi quis iudicen. nõ obtẽpe. idẽ Alex. ĩ l. ſi mora, n. 13. ff. ſol. matr. & ĩ l. non hoc, n. 5. C. unde legi. Paul. de Caſt. ĩ l. pleriq. n. 9. ff. de in ius vocã. Dec. in l. in actionibus, n. 3. ff. de ĩ lit. iuran. Corn. cõſ. 95. n. 3. et cõſ. 198. n. 9. vol. 4. Matheſ. ſing. 17. n. 7. Marſil. in pract. crim. §. poſtq̃, n. 63. et 64. Menoc. de arbi. iud. caſ. 153. lib. 2. & ſubdit, quod cõtumacia dr̃ graue delictũ, Rol. d. conſ. 47. n. 2. & ſeq. lib. 2. vbi dicit, quod inobediẽtia eſt delictũ adeo grauiſſimum, quod hæreſi quodãmodo comparatũ per cap. ſciendum vbi Doct. 8. q. 1. beneuerum eſt, quod dicitũ delictũ in ommittẽdo, ſecundũ Foller. vbi ſupra, n. 8. & 23. Gail. de pac. public.
5 lib. 2. c. 5. n. 8. & ꝓ delictis † alijs ſpecia-
libus, pro quibus imponitũ mulcta vide Bar. & Alcia. ĩ d. l. ſi quis pœna, ff. de verb. ſignif. & ideo q̃a mulctare iuriſdictionis eſt, Iaſ. in l. 1. n. 16. ff. de iuriſd. om. iud. Bonacoſ. cõm. opi. ver. Mulctare iuriſdõnis eſt, & inducitur iudicis officio nobili, Bar. ĩ l. Iudex poſteaq̃ in 1. oppoſ. ff. de re iud. vbi Alex. ſub nu.
6 3. mulctare non poterit, qui iuriſdõnẽ
non hẽt l. 2. §. fin. ff. de iud. & eſt cõis opinio ſecũdũ Iaſ. ĩ l. 1. ĩ princ. ff. de ius. vocan. q̃nimò nõ oĩs iudex iuriſdictionem habẽs mulctare poterit Iaſ. ĩ l. 1. ff ſi quis iuſdicẽ. nõ obtempe. col pen. vbi ponit regulã cum fallẽtijs Boſſ. de mulct. n. 25. Sed tantum ille, qui eſt in magiſtratu, & mæro Imperio, l. aliud eſt fraus, §. inter mulctam, ff. de verbo. ſigni. Bar. in l. Imperiũ, n. 12. ff. de iuriſ. om. iud. vbi DD. Meno. de arb. q. 74. n. 9.
7 & ſeq. & hãc mulctã iudices † corũ arbi-
trio ꝓ facti, & qualitate ꝑſonarũ ĩducere, & inferre pñt, vt dixit Iaſ. ĩ l. 1. ĩ princ. ĩ 2. notab. & ibidẽ Cagnol. n. 19. ff. ſi quis iuſdic. nõ obtempe. Marãt. ĩ Spec. 4. p. 5. par. princ. nu. 69 Olar. cõſ. 15. Afflict. in c. 1. n. 21. in fi. ex quib. cauſ. feu. admitt. Boſſ. tit. de mulct. n. 8. ĩ fi. & ſeq. Rol. d. cõſ. 47. n. 13. & 14. vol. 2. Menoc. de arbit. iud. caſ. 280. n. 2. quidquid ſit diſpoſitũ per tex. in l. eos, C. de mod. mulcta. vbi datur certus modus in taxãda mulcta, nam eius diſpoſitio, ſecũdum Rol. in præallegato loco poſt alios quos refert procedit, qñ in præcepto nõ eſt taxata certa pęna, ſecus ſi certa, & determinata ſit pęna. Farin. de deli. et pæ. q. 18. n. 31. vbi multa alia ponit ĩ hac materia, et remiſſiuè nu. 59. & hę mulctæ ad Fiſcum pertinẽt l. 2. §. 1. ff. ſi q̃s in ius vocat. non ier. & gl. in l. 1. ff. ſi q̃s iuſdic. nõ obtempe. & tex. in l. mulctarũ, C. de mod. mulctar. vbi expreſsè hoc dixit, ibi (mulctarũ ſeuera cõpẽdia ærario noſtro profiteus eſſe quærẽda nullus ignoret) & hoc niſi Iudex ĩ alijs cauſis ne-
8 ceſſarijs, vel publicis operibus deputa-
uerit, vt ſunt expreſſa verba illius text. & põt per Iudicem parti applicari in cõminatione Bertach. in uerbo mulcta oẽs ante n. 20. Item, & pñt mulctæ de-
9 putari pro fabrica palatij, vt dixit Bal.
ĩ l. mulctarũ, C. de mod. mulct. & dũ eſſem Iudex hui⁹ Vrbis Panormi ĩ cauſis ciuilibus ſolebã eas applicare maragmatibus eiuſdẽ Vrbis, & in cauſis criminalibus fiſco Vrbis, & per Iudi-
10 ces Eccleſiaſticos (qui ẽt mulctare pñt

glo.

glo.ĩ c.1.de dol.et cõtum. Spec.de ſent.§.
2.ver.& eſt.decima Fo'ler.ĩ pract.crim.
Canon. verbo. nõ comparẽtes cõtumaces
11 *reputẽtur, c.10.n.24.)* mulctæ † appli-
cantur locis pijs, vt probat *tex.ĩ c.qua-*
rẽti de verb.ſignif. Hoſt.in ſumma ĩ tit.
de ſẽt.& re iud.ĩ tract.quæ facit de mul-
cta.in §.qs poſſit, Arch.id.in c.certũ 11.
q.3.Panor.Prapoſ.Butr.& alij, quos re-
fert Foller.vbi ſupra, Marc.Ant. Euge.
conſ.31.n.11.22.& ſeq. lib.1. vbi latè
hanc probat cõcluſionem *Gail. de pac.*
12 *publ.lib.2.c.5.n.2.* Et quia † Princeps
põt gratiã facere de hac mulcta, vt di-
xit *Petr.Ant.de Petra.in tract.de poteſt.*
Princip.c.12.n.1.& ſeq. ideò quatenus
mulcta fuit fiſco applicata vigore prę-
ſentis Decreti per Regem noſtrum re-
miſſa eſt, & quod ẽt procedit in Iudi-
ce ſecũdum eum, & tãto fortius ſtante
13 paupertate, nã tũc Iudices † pñt remit-
tere, vel minuere hanc mulctam, vt eſt
tex.ĩ l.illicitas, in fi.& ibi Bar.ff.de of-
fic.Praſ.& in l.eos, in fi.C.de mod.mul-
ctar.Alex.ĩ l.Imperiũ, col.7.ff.de iuriſd.
om.iud.Ang.de malef.in verb.qui iudex
vidẽs, quod Inquiſiti nõ cõparẽt, col.5.
circa fi.Bru.de ceſſio.bono.in 4.q.princ.
nu.5.Vaſqu.cõtro.illuſtri.perſona.24.
* *n.15.* vbi aſſerit hanc eſſe cõem * opi-
nionẽ *Clar.in pract.§.fi.q.95.n.7.Pe-*
regr.de iur.fiſ.lib.4.tit.8.n.19.Boſſ.de
mulct.n.14. qui dicit hoc procedere ẽt
ſine fiſco; Hoc tñ iudicio meo facere
non poterit Iudex, cũ ſit acquiſitũ ius
fiſco ex contumacia præcepti, & præ-
dicta non ſeruanẽ de cõſuetudine, vt
refert idem *Boſſ.ibi.* ſolet tñ per fiſcũ,
qñ conſtat de paupertate relaxari ter-
tia, vel dimidia pars, & ita ego vidi
pluries ſeruatum in Curia Capitaniali
huius Vrbis; idq. procedit etiam par-
te non concordata, vt dicam *infra in*
c.24.n.32.lim.3.

Ex his infero, quod in pręſenti De-
14 creto comprehẽdiẽ mulcta † proueniẽs
ex cõtumacijs, ac obligationibus, &
præſentationib. inſtrumẽtorum iuxta
Rit.Neap.vt teſtatur Gram.d.dec.4.per
totam, qa mulcta ẽt diciẽ pęna veniẽs
ex cõuentione, vel ex cõtractu, vt di-
xit *tex.in §.quia vero, & ibi gl.in verb.*
mulcta auth.de iud. Alber.in ſuo dictio.
in verb mulcta, & fuit iudicatũ in Re-
gia Camera Sũmariæ, vt dicã *in c.ſeq.*

T E X T V S.

Vel condemnatione pecuniaria.

S V M M A R I V M.

1 *Pœna pecuniaria prouenit, vel ex ſta-tuto, vel ſententia lata per Iudices.*

2 *Iudices eccleſiaſtici poſſunt imponere pœnas pecuniarias.*

3 *Pœna proueniens ex cauſa ciuili eſt remiſſa per Indultum.*

4 *Vaſſallus, qui nõ petit inueſtituram infra annũ ammittit feudum, & delictum committit nu.7.*

Limitatur in Regno, ex quo pœna eſt pecuniaria, nu.5.

6 *Pœna debita Regi ob non petitam inueſtituram eſt remiſſa per Indultum generale.*

8 *Pœna priuationis feudi ſolet de cõſuetudine in Regno remitti, & ibi de conſuetudine Gallia, nu.9.*

10 *Extrahentes frumentum extra Regnũ, an gaudeant praſenti Decreto, & ibi de ſtilo Regij Patrimonij, & Regia Camera Summaria.*

11 *Cauſa intereeptorum, an comprahendantur ſub Indulto, & quid in contra bannis herbagiorum, n.13.*

12 *Vendentes frumentum contra taxam factam per Reg. Pragmaticam, an gaudeant Indulto.*

14 *Officiales non praſentantes computa in tempore, & non producẽtes reſponſalia, non gaudent Indulto generali.*

Ex-

15 *Extrahentes animalia extra regnũ gaudent Indulti beneficio.*

CAP. XIX.

1 HÆc pæna† poteſt ad fiſcũ
pertinere, vel quia fuerit
cõtrauentũ alicui ſtatuto,
ſeu legi puniẽti ad pęnam pecuniariam, vel ex
cõdemnatione facta per Iudices. Solẽt enim magiſtratus in aliquibus criminibus extraordinarijs, & vbi ex aliqua cauſa receditur ab ordinaria, pro
pœna delicti pecuniarias pœnas aliquãdo magnas, aliquãdo minimas ꝑ
delictorum, & delinquentiũ qualitate
imponere *Farinac. de delicti, & pæn. q. 19. nu. 51.* qui infert ad Iudices eccle-
2 ſiaſticos† quibus etiam permiſſum eſt
condẽnare ad pęnas pecuniarias, præſertim in vſus pios cõuertendos, vt ꝑ
Abb. in cap. irrefragabili §. caeterum nu. 1. de offi. ordin. & cap. quia plerique nu. 4. de immuni. eccleſiaſ. & non ſolũ clericis, ſed etiam laicis, qui propter aliquod crimẽ, quod vel eccleſiaſticũ ſit,
vel mixti fori, eccleſiaſticę iuriſdictioni ſe ſubiciunt, de cuius veritate vide
Fel. ĩ cap. caeterum de off. ordi. Foller. in pract. crim. canoni. cap. 33. verb. & ſi cõuicti ſint cõdemnentur num. 126. & ſeq.

Has quidẽ pœnas põt Princeps remittere *l. Prĩceps ff. de legi. Affl. in tit. quæ ſint regal. c. 1. verb. & bona cõmittẽtium nu. 60.* & eſt cõcluſio ab oĩbus
recepta vt dixit *Pereg. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 8. nu. 15.* ẽt quod ſint irrogatæ per
ſententiã vt aliàs dixi *in Cap. XI.* idẽq; tradit *Peregr. ĩ loco præallegato nu. 27.* prout ex præſenti decreto remiſſæ intelliguntur.

Amplia prædictã concluſionẽ non
ſolum in pena pecuniaria proueniẽte
3 ex delicto, †ſed ẽt ex cauſa ciuili, putà
ex contractu, cõuentione, cõtumacijs,
ſpretis pœnis, & ſimilibus, quæ tñ ad
fiſcum pertinerẽt, vt dixit in terminis decreti gratioſi *Gram. deciſ. 4. in fi.* vbi refert ita fuiſſe iudicatũ in Sacro Cõſilio Neapolitano, qui loquitur in pęna cõpetente ex cõtumacia ratione liquidationis inſtrumẽti iuxta *Rit.* Neapolitanũ vt dixi *ſupra in præced. cap. in fi.* & fuit ẽt determinatũ in Regia Camera Sũmarię in quodam decreto facto pro declaratione Indulti generalis die 20. Septembris 1572. & in alio decreto Mag. Cur. Vic. facta relatione in Collaterali Cõſilio die 20. Iunij eiuſdem anni 1572. idq. tàm quo ad principales, quàm etiam fideiuſſores, vt ex forma prædicti decreti.

Ex ꝓdictis infero primo quòd ſi vaſſallus† infra annũ nõ petijt inueſtiturã à domino, cuius pęna, licet de iure cõmuni feudorum ſit pęna ammiſſionis feudi *cap. 1. quæ fui. prim. cauſ. benefic. ammitt. & ibi Doct. oẽs*; attamẽ in Re-
5 gno† eſt redacta ad pœnã pecuniariã,
videlicet amiſſionis reddituũ duorum
annorũ ipſius feudi *ex Cap. Regis Io. XII.* vt refert *Petr. de Greg. de conceſſio. feud. par. 8. q. 16. de iure renoua. inueſt.*
6 *nu. 4.* quod vtique talis pęna† eſt com-
pręhenſa ſub mulcta, & pęna pecuniaria remiſſa ex hoc generali decreto, & ratio eſt, quia indultũ extẽditur nedũ ad pęnas deſcendentes ex delicto, ſed ẽt ad quaſcunque alias pęnas deſcentes ex cauſis ciuilibus, vel miſtis vt dixit *Gramm. ĩ d. deciſ. 4.* niſi dicas, quod
hæc pœna deſcẽdat ẽt ex delicto, cum
7 non petentes† inueſtiturã infrà legiti-
ma tẽpora delictũ cõmittere dicantur
vt docuit *Bal. in cap. Imperialẽ §. inſuper nu. 5. verſ. conſidera, de prohib. feud. alien. per Feder. Socyn. ſen. cõſ. 66. lib. 3. Bõgior. in add. cap. Regis Alphõſi 452.* & ſecundum hanc concluſionem fuit iudicatũ in Tribunali Regij Patrimonij die 12. Ianuarij xiij. Indict. 1600. pro Barone Sinagiæ, contra Regiũ fiſcum, benè verũ eſt, quod in prædicta

cauſa concurrebat ẽt præſcriptio lon-
giſſimi tẽporis, de quo vide *infra hoc
eod. Capit. verſ. ſecundo infero.*

Prædicta tanto fortius procedunt,
8 cũ pæna † huiuſmodi priuationis feu-
di in Regno noſtro de conſuetudine
remitti ſoleat à Regibus, nè ex angu-
ſtia tẽporis feudatarius circũueniatur
vt dixit *Andr. ĩ cap. 1. nu. 2. verſ. ĩ regno
Sicilia, quo tempo. mil. & poſt eum Affl.
deciſ. 265. nu. 90. & ſeq. Gram. conſ. 66.
nu. 81. in concl. Peru. ĩ conſ. 24. in finali-
bus verbis ĩ verſ. dicit tamen vnũ nota-
bile, Io. Ant. de Nigris ĩ cap. regn. Neap.
qd fiet mortu. baro. nu. 32. fol. mihi 217.*
9 & ita ẽt ſeruari in Regno Frãciæ † no-
tat *Rebuff. ĩ tract. declara. feudal. verſ.
hodie eſt conſuetudo generalis, Liparul.
ad And.* qui hoc idẽ confirmat *ex Lof-
fred. & alijs* per eum relatis, & obid
vti pęna ſolita remitti ſemper efficitur
remiſſibilis vulgatis iuribus.

Secundo infero, quod extrahentes
10 † frumentum à Regno cõtra formam
pragmaticarũ ex prædictis rationibus
cõprehenduntur in præſenti decreto,
prout fuit iudicatũ in ſacro Regio Cõ-
ſilio de anno 1589. idemq. fuit deter-
minatũ per M. R. C. cum Illuſt: Præ-
ſide de Rao pro Marco Antonio Car-
roza de anno 1605. quamuis in tri-
bunali Regij Patrimonij cõſueuerint
aliàs Inquiſiti de extractione frumen-
torũ admitti ad beneficium indulti ſo
luto pretio tractarum fraudato, & ſic
quo ad alias pęnas contentas in regijs
pragmaticis, ratio deciſionis erat, quia
in eo qđ Regi fraudatur propter ex-
tractionẽ, dicitur cõmiſsũ furtũ de re
patrimoniali ipſius Regis, quia tractę
venduntur à Regia Curia, quò caſu
poteſt eius Fiſcus accuſare, & denun-
tiare, & ideo requiritur remiſſio partis
ad obtinendum Indultũ, vt colligitur
ex dictis per *Bellug. in Specul. Princip.
rub. 33. S. rem nonam num.* 15. Quo ve-
rò ad aliàs pænas corporales, & pecu-
niarias, iam remiſſæ sũt per ipſum In-
dultum, vt patet ex eius lectura, & ita
inuenio fuiſſe pariter determinatum
in Regia Camera Summariæ Regni
Neapolis, vbi erant Iudices adiuncti
Dom. Vincentius de Franchis, & Mi-
chael Villanoua ſimul cum D. Regen
tibus reg. Cãcella. die 20. Settembris
1572. pro executione Indulti conceſſi
eodem anno in prædicto Regno, cu-
ius tenor fuit ſimilis præſenti decreto
vt vidi. Sed hodie in Regno noſtro de
hoc amplius non dubitat̃, eo qđ licet
in Indulto de eis nil dicatur, tamen
per literas Suæ Catholicæ Maieſtatis
datas in Pardo die 4. Decẽbris 1590.
& executoriatas die vltimo Aprilis.
1591. mandatur, quod prędicti extra-
hentes frumentum fraudãdo tractam
Regiæ Curiæ ſint excluſi à beneficio
generalis Indulti, & ita hodie ſerua-
tur in Regno, & in Indulto anni 1596
fuit expreſsè in petitione facta per Re
gnũ, crimen prædictũ exceptuatum.
Nolo ommittere, qđ in decreto præ-
dicto Reg. Cameræ Sũmariæ, de quo
ſupra diximus, fuit ẽt determinatum,
quod oẽs cauſæ interceptorum, & oẽs
cauſæ cõtrauentionis bãnorum ſuper
herbagijs Regiæ Dohanæ pecudũ, &
aliàs quouis modo emanatorum cõ-
prehendantur in indulto prædicto, ita
quod omnes inquiſiti pro cauſis præ-
dictis teneantur reſtituere Regiæ Cu-
riæ omnes drictus, tam Dohanarum,
quàm exituræ, vel alias quòquò mo-
do eidem Regiæ Curiæ debitos, ac
ẽt teneantur ſoluere regijs arrendata-
rijs medietatem totius intercepti, vel
ratam eidem debitam virtute capitu-
lationis ipſorũ, nec non teneantur ſol-
uere quartam partem reuelantibus,
vel ratam eis fortè, & legitimè debitã.

Item quod comprehendantur ven-
dentes † frumẽtum vltra pretiũ in reg.
pragmatica cõtentum, ita quod illud
plus ſuper exactũ cogantur reſtituere
empto-

emptoribus frumentorum, quæ reſtõ fiat de pretio per Regiam Curiam reſtituendo illis emptoribus, qui certi fuerint,& comparuerit,& quò ad emptores incertos, & non comparentes, pretium,& rata prædicta remaneat in Regia Generali Theſauraria loco depoſiti in beneficium ipſorum, quando fortè in Regia Camera cõparuerint. Licet in hoc Regno vigore prædictarum literarum Regiarum contrauentores prædicti ſint excluſi ab Indulto ibi (*no ſe comprehendan, ni goçen del dicho indulto los que contrauenieren à los contrauandos de los Trigos.*

13 Item quò ad contrauentiones † bãnorum ſuper herbagijs Dohanæ pecudum fuit prouiſum in d. Regia Camera, quod debeãt gaudere Indulto, verùm ſint ſalua, & reſeruata iura Regiæ Curiæ ſuper pretio affictus facti p locatores, & intereſſe per Regiam Curiam paſſum ob contrauentionẽ prædictam, quæ omnia ſint liquidanda, & declaranda per Regiam Cameram.

Item quò ad ſignificatorias expe-
14 ditas contra miniſtros † Regiæ Cameræ ob computa non præſentata, & ob reſponſalia non producta fuit prouiſum, quod non gaudeant Indulto.

Item per aliud Decretum expeditum in d. Regia Camera Summariæ die 24. Ianuarij 1573. facta relatione in Regio Collaterali conſilio per Doctiſſimum Virum Annibalem Moles Præſidem d. Regiæ Cameræ fuit pro-
15 uiſum, quod quidam inquiſiti † de extractione equorum per extra Regnũ gaudeant Indulti beneficio, item nec pro pecunia ex publico ſublata, vt dixit *Petr. de Greg. Tholoſ. ſyntag. iur. p. 3. lib. 32. c. 23. nu. 14.*

Volui prędicta hic apponere, quia ſunt valdè neceſſaria ad intelligentiam præſentis Decreti, & in dies occurrunt.

T E X T V S.

Vel bonorum confiſcatione.

S V M M A R I V M.

1 *Indulgentia generalis facta delinquentibus, ad bona ſe extendit, contra n. 2. diſtingue num. 3. & 4. amplia nu. 5. 6. 7. 8. & 9.*

10 *Gratia conceſſa per viam Iuſtitiæ comprehendit bona.*

12 *Verbum (plena, ſeu plenaria) appoſitũ in gratia quid operetur.*

11 *Indulgentia ſimplex non extenditur ad bona.*

13 *Princeps mandans condemnationes, & acta cancellari dicitur liberè reſtituere ad bona.*

14 *Reſtitutus per gratiam cenſetur reſtitutus ad bona, & multa de verbo (reſtituo.*

15 *Reſtitutus, & indultatus ſimul recuperat bona.*

16 *Princeps ſi ſolitus non eſt bona reſtituere, non cenſetur ad ea reſtituiſſe per verba generalia.*

17 *Gratia extenditur ad bona ante ſententiam, ſecus poſt ſententiam.*

18 *Reſtitutus recuperat bona alienata per fiſcum à poſſeſſoribus, ſi ad ipſum non fuerunt deuoluta.*

19 *Indultum hoc qua bona comprehendat, & num. 20.*

12 *Decretum hoc an comprehendat bona feudalia.*

22 *Feudum recuperatũ ex præſenti Decreto, an ſit antiquum, vel nouum, latè, amplia nume. 23. limita nume. 24. 25. & 26.*

27 *Princeps concedendo feudum iure antiqui feudi, facit feudum antiquum. Amplia ſi dictum eſſet, prout tui prædeceſſores tenuerunt, & poſſederunt, nu. 28. 29. & 30.*

31 *Remiſſio, & conceſſio ab inferiori à Principe iure antiqui feudi non facit feudum antiquũ, idem in Prælato, n. 32.*

33 *Forma iure antiqui feudi ſi aliquid fuerit additum, vel detractum facit feudum nouum.*

34 *Clauſula iure antiqui feudi prolata per verba ennutiatiua, quid operetur.*

35 *Feudum recuperatum ex Decreto noſtro remanet antiquum.*

36 *Clauſula (remittimus, ſeu reddimus, & de nouo concedimus) appoſita in gratia feudi quid operetur.*

37 *Aud. in c. 1. de vaſſal. decrep. ata. defenditur, & declaratur nu. 38. & 39.*

40 *Indulgentia Principis non comprehendit feudum reuerſum ad agnatos.*
Limita in vita delinquentis, nu. 41.
Limita ſecundo ante ſententiam, n. 42.

43 *Indultatus recuperans feudum, an teneatur capere inueſtituram.*
Amplia n. 44. & 45. & quid in hærede reſtituto, nu. 46.

47 *Indultatus, & reſtitutus ad feudũ, an teneatur ad ſolutionem releuij.*
Limita in gratia facta pecunia mediante, nu. 48.

49 *Reſtitutus ad feudum, an teneatur ſoluere Laudimium.*

50 *Reſtitutus ad bona recuperat patriam poteſtatem, ratio nu. 51. limita n. 52. limita ſecundo in habente ſaluum conductum nu. 53.*
Amplia in filio deportato, n. 54.

55 *Notarius reſtitutus ad bona poteſt inſtrumenta conficere, vt prius.*

56 *Dominus reſtitutus ad bona recuperat poteſtatem in ſeruos.*

57 *Reſtitutus ad bona, an recuperet famã, limita n. 58. 59. 60. & 61. & non repellitur vt infamis, nu. 62.*

63 *Reſtitutus ad bona tenetur creditoribus ſuis, amplia num. 64. 65. 67. & 68. contra num. 69. contra num. 66. limita num. 70.*

71 *Reſtitutus ad bona recuperat omnia iura, quæ perſonæ cohærent.*

72 *Reſtitutus ad bona non recuperat ſubfeuda.*

73 *Reſtitutus ad bona, an recuperet etiam illa, quæ amiſit ex cauſa alterius delicti.*

74 *Indultatus cenſetur reſtitutus cum omnibus condẽnatis in eius conſequẽtiã.*

75 *Reſtitutus ad bona, cenſetur reſtitutus ad onera illis annexa.*

76 *Reſtitutus ad bona nõ recuperat ea, quæ ſunt in alieno territorio.*

77 *Baro reſtitutus ad feudum, an recuperet cauſas appellationum.*

78 *Reſtitutus ad bona recuperat hæreditatem matris, quam per condemnationẽ adire non poterat.*

CAP. XX.

DECRETVM hoc Indulgentiæ expreſsè delinquẽtes reſtituit non ſolũ ad pęnã corporalẽ, ſed etiam ad bona, quæ verba, niſi expreſſa eſſent, bona ipſa non cõ-
1 prehenderentur, † vt eſt *text. expreſſus in l. 2. & in l. fi. C. de ſent. paſſ. vbi Sal. col. vlt.* in tertio caſu ponit rationes, quarũ prima eſt, quia verba in genere prolata reſtringunt̃ ad illam ſpeciem, quam genus comprehendit in ſui rudi materia, & ſic ad ſpeciẽ magis nudam, *l. quæſitum, §. illud fortaſſe, ff. de leg. 3. & l. ſancimus, C. de verbor. ſign.* Secundo, quia reſcripta fiſco damnoſa in dubio reſtringũtur ad minus pręiudicium, *l. ſi quãdo, C. de oper. publ.* Tertio, quia iura loquentia de bonis reſtituendis expreſsè loquuntur. Item facit quia ſunt duo ſeparata, vt in ſpeciẽ inquit *Bal. in l. ſi ademptis, C, de sẽt. paſſ. & facit text. in l. tutor. eod. tit.* ibi, *Tutor filiorum tuorum, quorum bonorũ poſſeſſionem accepiſſe dicis, in metallum damnatus, & poſtea ex indulgẽtia gene-*

rali regreſſus, quãquam locupletior ſit, actione tutelæ adminiſtrata tibi non tenetur, ſi non ex gratia ſententia facta, ſpecialiter ſtatum priſtinũ cum bonis oĩbus recuperauit, & hanc opinionem tenẽt *Doct. in d. l. 2. & l. ademptis Decian. tract. crim. tit. de abolitio. lib. 4. cap. 35. nu. 47. & 54. & conſ. 86. nu. 45. vol. 3. Menoch. in conſ. 103. nu. 19. & ſeq. Ant. Sola. ad conſtit. Pedemon. tit. de Indulg. remiſſio. gratio. nu. 2. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 19. Fel. in cap. vergentis in 2. notab. de hæret. Collegiũ Bononiẽſe inter conſ. Beroi conſ. 76. n. 107. & 113. lib. 1. Ang. de Gambi. in conſ. 70. nu. 15. & ſeq. in 1. volu. conſ. crimin. diuerſor. Paul. Girlãd. in tract. de relaxat. carcer. tit. de beneſi. & indulgent. princip. q. 1. nu. 3. Anto. Gomez. in tit. de tortur. reor. nu. 38. verſ. itẽ adde*, & cõm.* teſtatur *Rol. cõſ. 45. n. 2. vol. 4. Dec. in c. quia diligenti nu. 8. de electio. Iaſ. in l. gallus §. & quid ſi tantũ n. 78. ff. de lib. & poſth. Boſſ. in tract. crim. tit. de remed. ex ſol. clem. princip. in princip.* vbi dicit quod hæc opinio eſt multũ iuridica, & pluribus fundamentis cõprobata, quam ẽt cõmunem inquit *Foller. in conſtit. Regni præſenti conſt. de iuſt. & iur. nu. 9. Bonacoſ. in cõm. opin. crim. verb. Gratia ſeu remiſſio in fi. Farinat. de Inquiſ. quæ. 6. ſub nu. 28.* ibi *cõtrarium tamen*, vbi ait ab hac opinione non eſſe recedendum *Sforz. Odd. de reſtit. in integ. p. 2. quæſt. 94. art. 5. nu. 17. & ſeq.* vbi dicit hanc eſſe veram, & cõm.* opin. *Bruner. à Sole in ſuis quæſt. legal. quæſt. 19. num. 65. verſ. 3. caſu.*

2 Contrariã tamen opinionẽ † tenet *Bar. in l. fin. num. 11. C. de ſenten. paſſ.* dicens, quod alio non expreſſo, & in dubio Indulgentia generalis trahitur etiam ad bona confiſcata, & incorporata, & ſic aggratiatus dè delicto, & remiſſus, nedũ à delicti pæna erit immunis, ſed etiam vigore gratiæ, & indulgentiæ ſibi à principe cõceſſæ bona cõfiſcata recuperabit, ea qdẽ rõne, quia beneſitia principis ſunt latiſſimè interpretanda *l. fin.* vbi comm.* *Doct. ff. de conſtit. princip. l. ſi quãdo vbi Bar. C. de bon. vocanti lib. 10. l. 1. §. ab initio ff. de offic. præfe. vrb. cap. cum dilecti de donat. cap. olim vbi glo. de verb. ſignifi.* & per hanc rationem ita concludunt poſt *Bart. in d. l. fin. & in l. 1. §. ſi quis vltro ff. de quæſt. Iaſ. in l. fi. col. 4. verſ. perpetuo nota ff. de conſti. princip. Nell. de bannit. in 1. parte 3. tempo. quæſt. 4. Boſſ. de remed. ex ſola clemen. princip. nu. 5.* vbi comm.* dixit *Paul. Girland. de relax. carcerat. tit. de beneſit. & Indulg. princip. quæſt. 2. Bonacoſ. commun. opin. crim. 1. parte verb. Gratia ſeu remiſſio Clar. in §. fi. quæſt. 59. nu. 4. Pet. Bell. de re milit. nu. 21. fol. 123. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 46. nu. 4.* vbi *alios* cumulat.

Pro cõcordia duppliciter arbitror di
3 ſtiguẽdũ eſſe, quarũ prima eſt, qđ aut delictorum remiſſio ſit alicui ſpecialiter, & vtitur Princeps verbo Indulgẽtia, & eo caſu cenſetur ſolum remiſſa pœna corporalis, Aut verò Princeps vtitur verbo (gratia, ſeu reſtitutione,) & tunc non ſolũ cenſetur remiſiſſe pœnã corporalem, verum etiã reſtituiſſe ad bona, ita diſtinguendo poſt alios tradit *D. Carol. Tapp. in rub. de conſtit. princip. cap. 3. nu. 7. & D. Io. Franc. de Pont. conſ. 69. num. 29. & 30.*

Alterã vero, & ſecundã diſtinctio-
4 nem † ponit *Peregrin. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. num. 17.* vbi dicit, quod ſi verba gratiæ non ſunt de ſui natura apta cõprehendere reſtitutionem, & tunc nõ trahitur ad bona confiſcata ſecũdum *Bal. Imol. Alex. Ang. & alios* per eum ibi relatos; Si verò gratia ſit facta per verba de ſui natura communia, adaptabilia ſcilicet, tam ad Indulgẽtiam, quam ad reſtitutionẽ, & eo caſu etiam ad bona trahi concludit ipſe, quem ſequitur *Tappia in loco præallegato*, & cũ

his diſtinctionibus facillimè cognoſci
poterit, quando indulgentia trabatur
etiã ad bona; de qua concluſione ſtã-
te expreſſa diſpoſitione in pręſenti de-
creto nulla cadit difficultas.
Primam opinionem amplia, etiam
5 in gratia† vt dixit *Menoch. in conſ. 103.*
num. 9. vol. 1. Boſſ. tit. de remed. ex ſol.
Clemen. Prin. in princip.
6 Amplia ſecundo etiã, quod Indul-
gentia† eſſet generalis *l. 4. C. de ſenten.*
paſſ. Sfor. Odd. de reſt. in integ. quaſt.
94. art. 5. num. 9.
Amplia tertio etiam in Indulgẽtia
7 †communi per *tex. in l. ſi ademptis C.*
eod. hæc tamen tertia ampliatio non
videt̃ vera per ea, quæ dixit D. *Tappia*
in loco praalleg. nu. 8.
8 Amplia quarto ſi Indulgẽtia† con-
cedatur nõ ſolum à Principe viuo, ſed
etiã ſi à lege *Dec. cap. quia diligenti nu.*
20. de electio. Sforz. Odd. de reſti. in in-
teg. quaſt. 94. nu. 21. Farina. de inquiſ.
quaſt. 6. ſub nu. 28.
Amplia quinto, vt talis Indulgẽtia
9 † & gratia non extendatur etiã ad bo-
na per fiſcum nõ alienata ita per mul-
ta iura dixit *Peregrin. de iur. fiſc. lib. 5.*
tit. 2. num. 17.
Eamdem cõcluſionẽ limita, primo
10 ſi delinquẽs† habuerit gratiam per viã
iuſtitiæ, quia de eius innocentia do-
cuit, nam eo caſu equitas ſuadet bona
reſtitui, & ideo extenditur talis gratia
ad bona confiſcata ad tex. *in l. 1. §. fi.*
ff. de quaſt. Sali. in d. l. fin. C. de ſentent.
paſſ. Doct. in l. Gallus §. & quid ſi tantũ
ff. de liber. & poſthu. Eman. Coſta in 2.
par. nu. 49. & ſeq. vbi teſtatur de com-
* muni⁺ opinione *Natt. conſ. 471. in fin.*
Farina. de Inquiſ. quaſt. 6. nu. 29. Burſ.
conſ. 54. nu. 34. lib. 1. Menoch. in tract.
recuperand. poſſeſſio. remed. 10. nu. 113.
Menoc. de praſum. lib. 5. praſum. 46. n. 2.
Sfor. Odd. de reſt. in integ. q. 94. art. 5. n.
84. Brunor. à Sole d. q. 19. n. 60. D. Ioa.
Frãciſc. de Pont. conſ. 69. ſub num. 19.
Peregr. de iure fiſci, lib. 5. tit. 2. n. 21. &
44. vbi alios refert, & ita pcedere poſ-
ſe cõtraria opi. *Bart.* ſecudum termi-
nos *d. l. 1. §. ſi quis vltro, ff. de quaſt. att*
Farinac. vbi ſupra.
Limita ſecundo prædictã conclu-
11 ſionem procedere in ſimplici gratia
† ſeu indulgencia Principis, quæ non
extendit̃ ad bona cõfiſcata, ſecus verò
in gratia, ſeu indulgẽtia libera, & ple-
12 na, & vbi hoc verbo † (plena, ſeu ple-
naria) Princeps vſus fuerit, tunc ha-
bet vim gratioſæ reſtõnis, & cõſequẽ-
ter trahitur ẽt ad bona confiſcata ita
notanter limitat *D. Carol. Tapp. ĩ rub.*
de conſtit. Princ. n. 7. Dec. quem ipſe al-
legat *in c. quia diligenti n. 8. de electio.*
Rol. cõſ. 45. n. 27. lib. 4. Sfor. Odd. de re-
ſtit. ĩ integ. q. 94. art. 5. n. 23. Pariſ. cõſ.
1. n. 37. lib. 4. Marſil. ſing. 242. Farin.
de Inquiſ. q. 6. n. 28. in fi. Brunor. à Sole
in quaſt. legal. q. 19. n. 61. verſ. aut cõce-
ditur hoc modo, iuncto, nu. 66. ver. quar-
to caſu Menoc. d. praſump. 46. n. 11. Pe-
regr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 22. q alios
allegat *Fel. in c. inter quatuor ſub n. 10.*
extra wm:xr. *& obed.* vbi ex pluribus
exornat ampliãdo vim, & eſſectum il-
lorum verborum, (plenè, & liberè, q-
bus adde *Cabed. dec. Luſit. 192. par. 2.*
Azened. l. 1. nu. 10. cum ſeq. tit. 25. lib 8.
Limita tertio non procedere dictã
concluſionẽ, qñ Princeps† mandaſset
13 condẽnationes factas liberè cancellari
(prout eſt in præſenti Decreto diſpo-
ſitum, vt dicam loco ſuo) ita *Petr. de*
Anchar. in cõſ. 408. Fel. in d. c. inter qua-
tuor, & in c. ſuper eo col. 2. ext. de offic.
deleg. Pereg. de iur. fiſ. lib. 5. tit. 2. n. 23.
14 Limita quarto ſi Princeps † in in-
dulgentia vſus fuerit verbo (reſtituo)
tunc enim nedũ trahit̃ ad pęnã, ſed ẽt
ad bona, *l. 1. §. fi. C. de ſentẽt. paſſ. vbi*
Bar. & Sal. Paul. *Ghirlãd. de relaxat.*
carcer. tit. de benefic. & indulg. Princip.
q. 1. & q. 3. Boſſ. de remed. ex ſol. clemẽ.
princ. n. 10. 11. & 12. Gomez. de delict. tit.

de tortur. reor. ſub nu. 38. & de cõmuni * teſtatur *Petrin. Bel. de re milit. nu.* 21. *fol.* 123. *Cannett. in c. volẽtes, verſ. ſi d occurrit fol.* 118. *Marſi. de bãni. ver. reſtitutorũ, n.* 10. *Clar. in pract.* §. *fi. q.* 59. *verſ. quæro nũquid Rol. d. cõſ.* 45. *n.* 20. *vol.* 4. *Farin. de Inquiſ. d. q.* 6. *n.* 32. vbi dat rõnem, quia reſtõ tantum reſtiruit, quãtũ id abſtulit aduerſus qđ reſtitutio conceditur *Bart. in l. fin. col.* 3. *C. de ſent. paſſ.* habet enim verbũ (reſtituo) plenam ſignificationem, *l. videamus la* 2. §. *in fauiana, ff. de vſu.* nec dř quis reſtitutus, niſi plenariã q̃s fuerit cõſequutus reſtõnem *Dec. in l. in cõdemnatione,* §. *cum verbum reſtituas, ff. de reg. iur.* & operač reſtitutio idẽ, qđ fictio poſtliminij *l. ſi quis filio* §. *penul. ff. de iniuſ. rup. irrito. teſta.* At ius poſtliminij facit, quod oĩa ſint in priſtino ſtatu, *l. poſtliminij in principio, ff. de captiv. & poſtlim. reuer.* & renaſci facit illud, quod extinctum fuit penitus, *d. l. ſi quis filio,* §. *ſed ſi pater. Caſtr. in l. Gallus,* §. *& quid ſi tantum. col. pen. ff. de liber. & poſth.* ergo reſtitutio à Prĩcipe delinquentibus conceſſa trahitur etiã ad bona, & hãc opinionẽ poſt *Farinac. tenet Peregr. de iur. fiſ. lib.* 5. *tit.* 2. *nu.* 25. *& ſeq. Carol. Tapp. in rub. de cõſtit. Princ. nu.* 8.

Limita quinto prædictam concluſionem tãto fortius procedere ſi Prin-
15 ceps † vltra verbum (reſtituimus) vſus fuerit verbo (Indulgemus) *Andr. de Iſer. in c.* 1. *nu.* 2. *de vaſſal. decrep. ætat. Carol. Tap. in loco præallegato, nu.* 8. *Girlan. de relaxat. carcer. tit. de benefic. & indulgẽt. Princ. q.* 1. *& q.* 3. *Nell. de bãnit. prima par.* 3. *temp. q.* 4.

16 Limita ſexto, niſi Princeps † in gratijs ſolitus eſſet ẽt bona confiſcata reſtituere, ſicut enim gratia ſimplex nõ extẽditur ad bona confiſcata, qñ Prĩceps ſolitus eſt illa ſibi reſeruare, vt p̃ *Clar. d. q.* 59. *verſ. quæro numquid, Bonacoſ. cõm. opi. crim. p.* 1. *verb. Gratia,* *ſeu remiſſio, & ante eum, Boſſ. in tit. de remed. ex ſol. clemẽt. Princip. n.* 7. ita è cõtra ſi Prĩceps cõcedere ſolitus eſſet, ſecũdum *Farin. vbi ſupra, nu.* 31. quia oĩs diſpoſitio ab eo quod fieri ſolet interpretationẽ ſumit *Innoc. in c. cũ olim in princ. de verb. ſignific. Iaſ. in l. certi cõditio,* §. *ſi nũmos, col.* 3. *et ſeq. ff. ſi cer. pet. Boſſ. de remed. ex ſol. clem. Princ. n.* 8. & in terminis dixit *D. Io. Frãc. de Pont. conſ.* 69. *in fi.*

Limita ſeptimo in gratia conceſſa
17 † ante ſententiam, & ante confiſcationem, nam licet gratia delicti non trahatur ad bona confiſcata poſt ſententiam, bene tamen trahitur ante ſentẽtiam ad bona confiſcanda *tex. eſt in l. reſcripta in fi. C. de prec. Imper. offer. & l.* 2. *C. de gener. abolit.* quæ iura ad hoc ponderauit *Gomez. d. tit. de tortu. reor. ſub n.* 38. *verſ. item adde Carol. Tapp. de cõſtit. Princ. in rub. nu.* 7. vbi dicit de hoc extare legem in Hiſpanijs *Farin. d. q.* 6. *n.* 30. vbi plus dicit quod ſi fiſcꝰ ante ſentẽtiam, & ſic antequam bona ſint ad ipſum deuoluta, illa alienauerit, & in alium tranſtulerit, reſtitutus
18 † illa recuperat à quocumq; poſſeſſore nõ obſtante, *l. bene à Zenone, C. de quadrien. præſcrip. Affl. in c.* 1. *n.* 32. *de vaſſal. decrep. ætat. Grãm. dec.* 105. *n.* 18. & ſequitur *Odd. Sfor. de reſtit. in integ. p.* 2. *q.* 99. *art.* 6. *nu.* 46. *Peregr. de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.* 2. *n.* 68. vbi alios refert.

Succedit modo videndum ad quæ bona ſe extendat Decretũ noſtrũ, pro
19 † quo diſtinguẽdi sũt duo caſus, quorum primus erit, quod aut ſumus in bonis, quæ adhuc non peruenerũt pęnes fiſcũ, de quibus hic dicemus, aut in bonis, quę pęnes fiſcũ, ſeu alias manus peruenerint, & de his infra dicemus loco ſuo, vbi erit propria materia, quod autem attinet ad primum caſum de his propriè, quę ad Regium fiſcum ſpectarent ex aliqua confiſcatione, & ea omnia reſtitutus ex præſen

ti

ti Decreto recupetabit, vt expreſsè di-
ſponit *tex.* noſter hic, & erit hæc regu-
la generalis, ſed vt ſpecialiter aliqua
melius intelligantur ponam infraſcri-
ptas declarationes, ex quibus materia
clarius eluceſcat.

Prima erit, & generalis ad omnes
alias infra ponendas, quod licet reſti-
20 tutus ex gratia Principis recuperet bo
na, quæ reperiuntur apud fiſcũ, ſecun-
dum *Doct. in l. fi. C. de ſent. paſſ. & in l.
Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de liber.
& poſthu.* attamẽ ex diſpoſitione De-
creti noſtri extenditur ad ea bona tã-
tum, de quibus adhuc fiſcus adeptus
non fuerit poſſeſſionem, ex verbis *tex.*
ibi (*ad Regium fiſcum ſpectarent.*)

Ampliatur prædicta concluſio, vt
21 cõprehendat etiã bona feudalia † *And.
in c. 1. de vaſſal. decrep. ætat. & in c. 1.
vbi Affl. gl. 3. n. 9. Quæ fuit prim. cauſ.
benefi. ammitt. Bal. in c. 1. n. 20. Hic fi-
nit. lex. Corrad. Fel. in c. inter quatuor,
n. 5. de elect. Fortun. Garſia in l. Gallus,
§. quid ſi tãtum, n. 234. ff. de libe. & po-
ſthu. Io. Vinc. de An. in d. c. 1. nu. 169. de
vaſſal. decrep. æta. Affl. in c. in generali,
n. 56. ſi de feu. fue. cõtrou. Capic. dec. 161.
nu. 9. Sfor. Odd. de reſtõ. in integr. q. 98.
n. 7.* vbi* de communi reſtatur *Marſ.
de bãnit. verb. reſtitutorũ, n. 2. fol. mihi
231. Pereg. de iur. fiſ. lib. 5. tit. 2. n. 10.*

Quæ feuda recuperata ex præſenti
22 Decreto, an ſint antiqua, † vel noua,
Doct. varia dixerunt, ſed breuiter ita
diſtinguendum eſſe arbitratus ſum;
Aut enim confiſcatio fit ipſo iure, vel
non; In ſecũdo caſu feudum remanet
antiquũ, vt determinat *gl. in c. 1. §. iniu-
per, & ibi Bal. de prohib. feud. alie. per
Feder. And. Aluar. Prapoſ. Affl. & alij ĩ
c. 1. de vaſſal. decrep. ætat. Io. Aloyſ. de
Septimo,* & multi alij in cauſa Roceel-
læ, & in cauſa Goliſani, quos refert, &
ſequitur *Cãnet. in c. volẽtes verſ. ſed oc-
currit nõ inutilis, nu. 2. fol. 118. Doct. in
l. quod dicitur, ff. de impẽ. in reb. dotal.
fact. And. in c. 1. §. 1. ver. aut nupta filio
ver. item licet feudum, & in c. 1. col. 4.
verſ. & ſic nõ obſtat per quos fiat inueſt.
Caſſa. in cõſue. Burgũd. tit. des drouts, §.
6. verſ. anciẽs, col. 3. verſ. præpoſitus, Ti-
raq. de retract. Lignag. §. 32. glo. vnica,
nu. 30. Io. Frãc. de Pôt. cõſ. 69. num. 10.
Sfor. Odd. de reſtit. in integr. q. 98. art. 2.
num. 20. Clar. in §. feudum quæſt. 8.
verſ. ſed pene Petr. de Gregor. de cõceſſ.
feud. part. 5. quæſt. 3. num. 20. verſic.
poterit etiam,* vbi allegaui concordãtes
in meis *add. Cenall. cõm. cõt. cõm. q.* 873

Si verò confiſcatio fit ipſo iure, &
tunc ſubdiſtinguendum eſt, quod aut
de feudo fuit capta poſſeſſio per Re-
gẽ, & eo caſu per Indulgentiam reſti-
tutum feudum nouum eſſe ait *Andr.
in c. 1. §. ſed & res, verſ. ſed ſi dominus
per quos fiat inueſt.* dum dixit, quod ſi
dominus hẽt poſſeſſionem requirit in-
ueſtitura, quia feudum nouum, ſecus
ſi vaſſallus ſemper poſſederit, idem
*in c. 1. col. 2. verſ. Hac rectè dicũtur de
feud. ſine culp. nõ ammittẽd. n. 5.* dũ di-
cit, quod feudo ipſo iure domino aper
to, ſi dñs culpam remittit, nõ eſt opus
noua cõceſſione, poſſidebat enim vaſ-
ſallus, ergo ſecus ſi poſſideat Rex, di-
xit hoc etiam *And. in c. 1. quo tẽpo. mil.
in verb. dãnetur ver. item notãdum,* vbi
quod feudo ipſo iure aperto domino,
ſi culpam remittat ante auocatã poſ-
ſeſſionem remanet feudatarius, & hãc
opinionem tenet etiã *Bal. in ſuis quæſt.
extraord. verſ.* 12. ſubdens, quod pro
remiſſione felloniæ nũquam fit feudũ
nouum, niſi poſſeſſio feudi peruenerit
ad dominum, & de nouo fiat inueſti-
tura allegat *gl. in l. quod dicitur, ff. de
impẽ. in reb. dotal. fac. & in l. peculium,
§. ære, ff. de peculi. idem Bal. in l. poſt di-
uortium, ff. de iur. dot.* vbi vult, quod ſo
luto diuortio, & dos nõ fuerit exacta,
ſi renouetur matrimonium, remanet
dos antiqua, quod facit ad quæſtio-
nem dicit ipſe *Bal.* feudi, quod culpa
remiſ-

remiſſa integretur, idemque tradidit, idem *Bald. in capit. 1. de vaſſall. decrep. ætat. verſ. & facit iſtud c. & in c. 1. quo tempo. mil. verſ. ſed pone Bart. in d. l. quod dicitur Affl. in eo. c. 1. de vaſſal. decrep. ata. Prapoſ. in pralud. feud. in 6. diuiſ.* qui hanc opinionem latiſſimè ſequuti ſunt, & eam eſſe * communem refert *Ioa. Aloyſ. de Septim.* in cauſa Roccellæ.

Aut vero poſſeſſio fuit pęnes vaſſallum, & tunc feudum antiquum eſſe vi detur ex mente *And.* cum alijs Doct. in locis p̄allegatis & eſt ratio, nam quoties fiſco, vel alteri ipſo iure res aperit, intelligitur ſi velit ipſe, cui aperitur, nam ſi velit quod remaneat pęnes poſſidentem, perinde eſt, ac ſi aperta non fuiſſet, vt decidit *gl. in l. cum duobus, §. idē reſpondet in ſi. ff. pro Soc. Bal. in l. fi. C. de reuocat. dona.* dū ait, quod vbicūque dicitur, quod ipſo iure reuertatur ad dominum, intelligitur ſi dominus velit, & hoc petit, aliàs ſecus arg. not. *p gl. & Bar. in l. 2. ff. ſi ager vectig. & p tex. & omnes ſcribentes in l. 2. C. de iur. emphy.* vbi licet propter non ſolutum canonem emphyteuta cadat ipſo iure, hoc intelligitur domino volente, & petente, alias domino non conquerēte, vel remittente caducitatem, nō eſt noua emphyteuſis, ſed cōtinuatio antiquæ, etiam ſi in conceſſione eſſet expreſſe conuentum, quod res ipſo facto cadat in commiſſum, vt expreſſim tenet *Cepol. cōſ. 25. col. 2. ī conſ. ciuil. Cornei cōſ. 115. libr. 1. Dec. conſ. 138. col. 2. idem vult Bal. in l. 1. C. de reuocan. don.* dum dicit, quod quandocumq. agitē de feudo reuocādo, vel reuocāda donatione ſemper oportet inquiri volūtatem domini, & ſubdit ibi Bal. quod in dubio numquam pręſumitur reuocaſſe etiam ingratitudine ſequuta, & hoc verum eſt, quia taciturnitate domini remittitur fellonia, & perſeuerat idem feudum, ergò multo-

fortius idem dicendum eſt ſi dominus nedum diſſimulauit, nec declarauit ſe velle vti reuocatione feudi, ſed etiam felloniam remiſit *Cannett. in c. volentes ver. ſed numquid ſub nu. 6.* vbi alias refert rationes, quas reaſſumit *Sforz. Od. de reſtit. in integr. q. 98.* qui cum hac diſtinctione pertranſit *in d. art. 2. n. 21. cum ſeq.* & dicit hanc opinionem eſſe magis * communem, & ita conciliat varietatem *And. & Affl. in d. c. 1. de vaſſal. decrep. ata.*

Contrariā tamē opinionē tenuerūt plures alij *Doct.* qđ etiā ſi poſſeſſio fuerit penès vaſſallū, quod vtiquè feudū cōfiſcatū ipſo iure, & deinde ex remiſſione culpę reſtitutū dicatur nouū, & pręcipuè idē *Andr. in d. c. 1. de vaſſall. decrep. eta. n. 1. ver. ſi autē perdatur ipſo iure,* dū dicit hæc formalia verba; Cū offendit dominū totū eſt domini, licet feudum, & feudi poſſeſſio fuerit apud vaſſallū, tamen remittēdo culpā, & ꝓpterea reconcedēdo, de nouo videtur ei tradere, & ſic etiā, quod nō ſit Fiſco incorporatum, quando aperitur ipſo iure, feudū recōceſſum efficitur nouū, & quod ſit verum; quod vaſſallus poſſidebat eo tēpore *And.* alleg. *tex. in §. interdum inſti. de rer. diuiſio.* vbi quando poſſidet ille, cui remittitur aliquid, remiſſione acquirit dūiniū, & ſubdit *And.* quando feudum eſt apertum ipſo iure, remiſſio nihil operatur, niſi bona reconcedantur, & hanc opinionē ſequitur *Liparul. ad Andr. in cap. 1. de feud. ſine culp. num. 5. verſ. Hac rectè dicuntur in verb. noua conceſſione,* dicēs, quod antea ipſe tenebat pręcedētem diſtinctionem, & reſpondet ad *Andr. in §. ſed & res, num. 6. verſic. ſed ſi dominus culpam,* dum dicit, quod ſi dominus habuit poſſeſſionem in vaſſallum eſt nouum feudum, & habet neceſſe petere inueſtituram, aliud ſi ſemper poſſedit vaſſallus, tunc enim non tenebitur petere inueſtituram,

non tamen negat eſſe etiam nouum feudum, quando feudum fuit ammiſſum ipſo iure, licet non fuerit ablata poſſeſſio, vt voluit *in loco prællegato de vaſſal.decrep.æta.et ibi Præpoſ. & Aluarot. idem notauit Ioa.Vinc. de Annain d.cap. 1. de vaſſall. decrep. ætat.* vbi multa deduxit ad intellectũ *Andr. in dictis locis præallegatis,& nu.* 132. diſtinguit pro concordia,ſequitur *Clar. in §. feudum, quæſt.8.ſub nume.6. Petr.de Gregor. de conceſſio.feud. par.5.quæſt.3. num.21. Peregr. de iur. fiſci,libr.5.titu.2.num.64.Bald.in l.1. quæſt. 15. ff. de rer. diuiſ. Oldra. cõſil. 178.num.2.Feudiſta omnes in capit. 1. §. inſuper de prohib.feud. alien.per Feder. Iaſ. conſ.152.num.3.volum.2.Riminal.cõſil.96. num. 23. Gozad. conſil. 84.num.10. Bero. cõſil.109. nume.27. volum.1. Dec.cõſil.56. nume.24.& 25.* & in maioratu dixerunt *Decia. tracta. crim.lib.7.tit.de reſtitu.in crim.laſ.maieſt. num.7. remiſſiuè Moliu. de primoge.Hiſpa.libr.4. cap.4.num.45.Gregor. Lopez.lib.6.titu. 11.part.6. in gloſſ. in verb. que non la podieſſe vender colum.* 2. qui omnes vno ore referunt hanc eſſe communem * opinionem, & hanc ego ſequor, & ſi Sforz. Odd.dicat contrariam opinionem eſſe magis * communem, & quam frequentius ſequutus fuerit *And. in locis prædictis,* nam ſi benè aduertatur *Andr. in d. c. 1.de vaſſal.decrep.ætat.* tenet hanc opinionẽ diſtĩguẽdo inter caſum, in quo ipſo iure fit confiſcatio,vel non, & reſidet in hac opinione,at in *cap.1.§.ſed etiam res,& in alijs locis ſupra allegatis* pro contraria opinione indiſtinctè loquitur, & confusè, & ideò contrarius dici non poteſt,ſed quod ſe ipſum declaret,cuius diſtinctioni ſtandum eſt, quam ſequuntur * communiter Doct. præallegati.

Amplia prædictam concluſionem tanto fortius procedere poſt ſententiã

23 † ex iuſta, & vera cauſa latam, à qua non eſſet appellatum,nec aliquod cõpetat remedium *And.in d. capitu.1. de vaſſall.decrep. ætat. verſ. & eſſet intelligendum Ann.ibidem ante nu.235.*

Limita primo eamdem concluſionem,niſi in remiſſione Princeps † vſus

24 fuerit verbo (reſtituimus) tunc enim remaneret idem feudũ antiquũ, quia reſtitutio omnia reponit in priſtinum ſtatum,*l.quod ſi minor,§.reſtitutio, ff. de minor.l.fi.C.de ſent.paſſ.l.2.§.reſtitutus,ff.de decurio. §. cum autem inſti. quib.mo. iuſ. patri.poteſta.ſolu.Cur.Seneu.conſil.39. Aluarot.Præpoſ.Martin. Lauden. & Afflict. nu.15. in cap. 1. de Vaſſal.decrep.ætat. Affl. in tit. Hic ſinit.lex Corra.ver.ſexto noto n.41.incert. author inter tract.crim. tracta. de crim. laſæ maieſt. q.2.per totam. Caſſa.in cõſuet. Burgun.tit.de dro.ç et appart. agẽs maieus,§.6. ver. præpoſitas, ibi, ex quo dixi. Liparul.ad And.ĩ d.c.1. de vaſſal. decrep.æta. ante n.3. verbo,in dubio, litera R. Decia.tract.crim.titu. de abolit. n.72. & facit tex. in l. quod ita ſanatũ eſt,ff.de adil.edict.* vbi ait ibi iuriſconſultus,quod ſanatum eſt, vt in priſtinam ſanitatẽ reſtitueretur,perindè eſt ac ſi numquam morboſum fuiſſet, & dixit *Aretin.in l. filio quem ff. de liber. & poſthum.* quod ille, qui reducitur ad ius priſtinum, non dicitur aliquid de nouo acquirere, & ita omnes tenere, & ſecundum hanc opinionem iudicatum fuiſſe refert *Canott. in dict. cap.volentes,verſ. ſed occurrit num.30. Ann.in d.cap.1. de vaſſall.decrep. ætat. num.157. Sforz. Od. de reſtitu. in integr.quæſt.98.artic.2. num. 11. & 18. Petr. de Gregor. de conceſſ.feud. par. 5. q.3. num.16.* cum alijs per me ibi in *add.* cumulatis.

Amplia p̃dictã limitationẽ, qñ ſe nõ adeſſet verbum (in integrum) † ſed tãtum verbum (reſtituo) ſecundum *And.in d. c.1.de Vaſſall.decrep.æta. ſub num.*

nu.2.verſ. & eſt reſtĩ, Azo.in ſumma quem ipſe allegat, *& Anna ibidem nu.* 160. vbi ad hoc adducit etiam *And.in c.1.col.2.Hic finit. lex.*

Limita ſecũdo principaliter ſi Rex
26 † in remiſſione vſus fuerit verbo (reddimus bona) quia tunc vr̃ reddare eo iure, quo prius habebat pp ſignificationem iſtius verbi (reddimus) ita dixit *And.ĩ d.c.1.de vaſſal.decrep.ata. paulò ante n.3.ver.indulgemus tibi crimen* per *tex.in l.videamus, §.in Fauiana, ff.de vſur.* qui tamẽ nil dicit de verbo(reddimus)ſed tantum loquitur de verbo(reſtituo,)ſed vr̃ in hoc ſufficere authoritas *And.* & facit melior *tex. in l.1. §.eleganter, ff. depoſ.* vbi habetur, quod qui reddit bona, nil de ſuo dat, & aliud eſt reddere, aliud de ſuo dare, nam redduntur bona aliena, & non propria, ſequitur *Ann.in d.c.1.n.165. & ibidem Affl.nu.17.*

27 Limita tertio, niſi Princeps † cõceſſiſſet iure antiqui feudi, *And. & omnes in d. cap. 1. de vaſſall.decrep. ata. Cannet.in capitu. volentes, verſic. ſed numquid in fin.* infinitos adducens *Petr. de Greg. de conceſſ. feud.p.5.q.3. num.2. & ſeq.* vbi hoc extendit etiam ſi in remiſſione, & indulgentia diceretur(cõcedimus tibi tale feudum, prout pater
28 & auus tuus, † & alij anteceſſores tui ante commiſſionẽ criminis tenuerũt, & poſſederunt)quia perindè eſt, ac ſi diceret concedimus iure antiqui feudi, ſeu in feudum paternum, & antiquum, & ſic ſortitur cõdõnes, & qualitates feudi antiqui, ita in indiuiduo conſuluiſſe refert *Alex. conſ. 29. incip. perſpectis in pen.col.verſ. nunc de quinto, vol.5.* vbi æquipatat iſtas duas clauſulas appoſitas in conceſſione tam pp dictionem (prout) per quam fit relatio nouæ conceſſionis ad antiquam, tum etiam vt illa verba (prout pater, auus, & anteceſſores tui) aliquid operentur, vt ibi per eum, & ita refert fuiſſe iudicatum in hoc Regno in Marchionatu Heracliæ, vbi ſequuta priuatione Marchionatus in perſonam patris propter eius felloniã, fuit idẽ Marchionatus de nouo conceſſus filio ſuo primogenito ſub eiſdem verbis, p quę iudicatum fuit ſub iure antiqui feudi fuiſſe conceſſum, & alios ego cumulaui ibi *in addit.*

Idem & ſecundo dicit eſſe ſi cõ-
29 ceſſio † feudi ſit facta ſub his verbis videlicet (ita quod hæc cõceſſio intelligatur cum omnibus punctis, & clauſulis, prout ſe habebant conceſſiones factæ anteceſſoribus, & progenitorib9 tuis) quia tũc etiam perindè eſt, ac ſi ſub iure antiqui feudi facta fuiſſet ita dixit *Alex.cõſil.2.incip.quoniam omne, col.2. verſ.præmiſſis in 5.vol.*

30 Idem, & tertio intelligit ſi dictum † fuiſſet (perindè ac ſi nunquam felloniam commiſiſſet) & (perindè ac ſi eorum bona non fuiſſent noſtro Fiſco deuoluta.)

Sublimita prædictam tertiam principalem limitationem, ſi hęc remiſſio,
31 † & conceſſio facta ſub his verbis (iure antiqui feudi) fuerit facta ab inferiore à Principe, vel aliquo Prælato, &
32 † non ab ipſo Rege, & præſertim in hoc Regno Siciliæ, in quo Rex ſolus habet poteſtatem cõcedendi feuda, nã tũc talia verba (ſub iure antiqui feudi) non faciunt de feudo nouo feudũ antiquum vt dixit *Bal.in c.1. de alie. feu. pater. & in prælud. feudo. in 3. diuiſio. Alex.Cur. & alij*, quos refert, & ſequitur *Petr. de Gregor. de conceſſio. feud. par. 5. quæſt. 3. num. 18.* & ratio eſt, quia iſti non poſſunt infeudare de nouo, & præcipuè Prælati, niſi ex iuſta cauſa, & ſeruatis ſollemnitatibus, nec ẽt ſolita infeudari renouare, vel de nouo concedere mutata forma ſolita cõtra vtilitatem Eccleſiæ, *c.2. & ibi Cano.de feud.* Vnde ſi in renouatione feudi noui, vel nõ adeò antiqui apponerent

G 2

rent dictam clauſulam (etiam ex certa ſcientia, & animo diſponēdi) nil agerent, niſi reſpectu huius clauſulæ eſſet ſeruata omnis ſollemnitas requiſita, ſecūdū *Bal. in prælud. feud. in 3. diuiſ. col. 11. Alex. latè cōſ. 10. incip. pōderatis his, q̄ in Themate, lib. 3. Iac. de S. Georg. in inueſt. feud. ver. in feudū, col. 2. ibi, ponamus Epiſcopus*; quod intellige etiā ſi Prælatus diligens cum toto capitulo, in quo eſſent viri prouidi, apponerent dictam clauſulam (iure feudi antiqui) cum iuramento, quia nec hoc ſufficit ſine debitis ſollēnitatibus, de quibus *in c. ſine exceptione 12. q. 2. per totam, Iaſ. in præluā. feud. n. 91. Gabr. de feud. concl. 1. num. 6. Alcia. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 28. Cannet. in cap. volentes, verſ. at non erit inutile, num. 1. & ſeq. fol. 124.*

Sublimita ſecundo, niſi in hac ſecū-
33 da conceſſione facta ſub iure † antiqui feudi reperiretur aliquid additum, vel detractum formæ antiquę, quia tūc illa addictio, vel detractio facit nouā formam, *l. ius ciuile, ff. de iuſti. & iur. & in ſpeciè Bal. in c. 1. §. inſuper de prohib. feud. alie. per Feder. Iaſ. in prælud. feud. in 3. diuiſ. verſ. ſucceſſiuè. Affl. deciſ. 112. & dec. 248. Petr. de Gregor. de cōceſſio. feud. p. 5. q. 3. nu. 19.*

Sublimita tertio, quādo illa clauſu-
34 la † non eſſet prolata per verba diſpoſitiua, ſeu per verba conceſſiua, ſed per verba enuntiatiua *Gabr. in tit. de feud. cōcluſ. 1. num. 7. Alciat. de præſump. reg. 3. præſumpt. 28.*

Sublimita quarto, ſecundum eumdem *Gabr. nu. 10.* ſi per talem conceſſionem inferreretur præiudiciū tertio *Alex. conſ. 30. vol. 1. Alcia. vbi ſupra.*

Limita quarto Principalem cōcluſionem in terminis Decreti noſtri, q̄a
35 feudum remanet antiquum † ex illa cō cluſione ſuperius firmata, quia Decretum noſtrum non porrigitur ad bona incorporata Regio Fiſco, & ſic ſumus in illa cōcluſione, quod de feudo Rex poſſeſſionem non habuit, nec aliqua ſentētia præceſſit, vt dicem⁹ loco ſuo.

Limita quinto, ſi verba remiſſionis, ſeu Indulgētiæ dictarent (remittim⁹, ſeu reddimus, & de nouo concedim⁹)
36 † tunc enim in dubio recurrēdum erit ad mentem Principis, eaque ante oīa debet attendi prout melius ex verbis pręcedentibus, & ſequentibus cognoſci poterit, nam ſi intētio Principis eſſet quod redderentur ei bona, illud (& de nouo concedimus) trahetur ad id, ad quod transfertur intentio, & verbum (reddimus) tāquam principale trahet ad ſe acceſſorium videlicet (& de nouo concedimus) vt ſit ſenſus, ſi habuiſti ius in bonis, quādo commiſiſti crimen, reſtituimus, ſeu reddimus tibi ea, vt illo iure habeas, ſi non habuiſti ius, volumus, quod ea habeas à nobis, & ideo de nouo cōcedimus, ſicut dicimus in verbis priuilegij dictis (confirmamus, & donamus, ſeu de nouo concedimus) de quo per *Doct. in c. per delictos per illum tex. de fid. inſtru.* & ſic eo caſu per verbū (reddimus) inſpecta mente concedentis erit conceſſio feudi ſub iure antiqui feudi, ſin aūt Princeps reſtituens haberet intentionem, vt ille de nouo haberet, ex quo de voluntate conſtaret, non eſſet qō, & tunc accipietur quod vltimò dictū eſt (reddimus, & de nouo cōcedimus) & ſic etiam erit in dubio, vt per illud verbum (de nouo concedimus) intelligatur de feudo nouo facta conceſſio, & illa copula (&) pro ideſt intelligeē, & verbum (reddimus) mutabit naturā ſuam p̄p adiunctam clauſulā, (& de nouo concedimus) arg. *l. hoc legatum, ff. de leg. 3.* & ſic eo caſu per illud verbum (de nouo concedimus) præſumiē in dubio de mente Principis, quod ſit feudi noua cōceſſio, ita expreſsè tenet *Andr. in c. 1. nu. 3. verſ. quid ſi diximus de vaſſal. decrep. æta. vbi Affl. nu. 20. & ſequi-*

ſequitur Petr. de Gregor. de conceſſion. feud. par. 5. quaſt. 2. nu. 4. & 6. Dec. cõſil. 445. num. 6.

37 Sed prædicta deciſio *And.* † quatenus dicit, quod ſi ſumus ĩ dubio propter illa verba dicatur nouum, prout intelligunt *Petr. de Greg. & alij*, non tranſit ſine aliqua difficultate, nam aliqui tenuerũt contra *And.* aliqui vero dixerunt *And.* hoc nõ dicere in dicto loco, prout in ſecundo caſu fuit *Affl. in d. c. 1. n. 21. ver. ponamus tertium caſum*, dicens quod *And.* hoc non tãgit, ſed *Vinc. de Ann. ibidem nu. 176.* declarat *And.* & eũ hoc dixiſſe aſſerit ĩ *prin. col. 3.* quod eſt *ſub ver. ſi antẽ Princeps poſt nu. 3.* in illis verbis dum dicit, *& ſic erit in dubio, vt à verbis non recedatur l. 1. §. igitur in re, ff. de exercit.* & ſubdit, & dictum declaratur, ideſt de nouo concedimus, & illud verbũ (reddimus) mutabit naturam ſuam ratione adiuncti, ideſt illius verbi (de nouo concedimus) *l. qui lãtem, ff. de aur. & argen. l. ſi vno, ff. locat.* quę iura ad idem allegat *Andr. in capitu. 1. §. donare, colum. quarta, quali. olim feud. pot. alien.*

38 Secundo *And.* † hanc firmare concluſionẽ ait alio medio, videlicet, vltima derogant prioribus, quãdo id qđ agitur dependet à voluntate vnius tãtùm *l. nam ad ea ff. de condit. & demoſtra. l. diuus ff. de iur. codicillo. notat gl. in l. quoties lucri cauſa ff. de reg. iur.* & quod iſta declaratio ſit vera, & quod *And.* poſuerit hunc caſum, quando nõ conſtat de voluntate Principis, & ſumus in dubio, ſubdit *Andr.* iſta verba (*ex ſcriptura Principis, vt plurimũ patebit de mente*, allegat *l. de his ff. de trãſactio.* vbi inſpiciũtur verba teſtamẽti, quando eſt facienda tranſactio ſuper teſtamento, & ſic dũ *And.* dicit quod ex ſcriptura patebit de mente, dat intelligentiam, quomodo in dubio debeamus concludere, & ſubdit, vt alias diximus *in cap. 1. §. & filius fratris col. 3. Impera. Lotha.* & ita declarat *Andr. in d. loco, Anna vbi ſupra*, & ita etiam eum intellexerunt * communiter *ſcribentes ibi, Petr. de Gregor. & cæteri prꝏallegati. Capic. in inueſtitu. feud. clauſula, confirmamus, & de nouo concedimus.*

Sed contra *Andr.* tenent *Martin. Laudẽſ. & Prapoſ. ibidem col. fi. & Affl. num. 11. verſ. breuiter*, licet ipſe *Afflict. de Iſer.* mentionem non faciat, *Hinc patet deciſio quaſtionis*, & dant rationem, quia non requiritur noua conceſſio, ſed ſimplex remiſſio, vnde videtur, qđ illa verba (de nouo concedimus) redducãtur ad formam antiquã, & maximè vt ait *Affl.* quia dominus nõ poteſt in præiudiciũ agnati feudum nouum facere.

39 Tu dicas, quod vtraq. opinio † ſubſtineri poteſt, & ſic quod opinio *And.* procedat, quãdo ille eſſet priuatus ipſo iure ob delictum, & culpã, aut poſt ſententiam, & ipſius executionem, nõ autem ante ſententiã, quia tunc per illa verba (& de nouo concedimus (videtur actus de nouo ob qualitatẽ negotij, quod nouum eſt, quia erat deuolutum ipſo iure, vel lata ſententia, executa, ſecùs ſi non eſſet lata ſententia, aut lata, & eſſet appellatum, & nõ executa, quia tũc feudũ cũ ſit in poſſe vaſſalli culpantis, adhùc nõ poteſt eſſe feudum nouum, licet millies dictũ eſſet (reddimus, & de nouo concedimus) nec erit feudum nouum, ex quo feudum adhùc erat in poſſe vaſſalli, quid vult reddere, & de nouo concedere, & propterea ſtante qualitate negotij ſuper quo illa verba ſunt prolata important antiquum feudum, & ſic poſſent intelligi verba *Affl.* & aliorũ in contrarium tenentium, vt loquantur, quando non erat lata ſentẽtia, aut lata, & nõ executa, vt remaneat antiquũ, licet adſint illa verba (& de nouo

con-

concedimus) quando autem ipſo iure, aut lata ſententia, & executa, tunc in dubio per illa verba efficitur nouũ, & ita declarat hanc concluſionem *Io. Vinc. de Ann. in praallegato loco n.* 193. cõciliando pdictos *Doct.* & meo iudicio eſt veriſſimus intellectus ad *And.*

Sublimita prædictã concluſionem *Andr.* niſi eſſent aliquæ coniecturæ in contrarium, per quæ verba videatur feudum eſſe antiquum, nam ex coniecturis apparebit de mente, ita concludit *Dec. in d. conſ.* 445. licet eam limitet exiſtentibus aliquibus coniecturis, aut verbis putà, vt dicit ipſe, ſi fuerit dictũ iuxta formã capitulorum in priuilegio contentorũ, & ita videtur ſentire *And. in prædicto loco, Oldrad. conſ.* 185. *incip. factum tale quidã*, vbi alias cõiecturas ponit in ꝓpoſito, per quas feudũ remaneret antiquum, licet adeſſent verba (& de nouo concedimus.

Sublimitatur ſecundo, quando in conceſſione remiſſionis eſſent appoſita illa verba (& quatenus opus eſt de nouo concedimus) nam cum illa verba (quatenus opus eſt) importent cõditionem, declarãtur, vt voluerint dicere, ſi non habes ius in præteritũ, habeas ex hac noua conceſſione, & confirmatione, & erit noua conceſſio, & nouum feudum *Affl. ĩ d. cap.* 1. *de vaſſal. decrep. æta. col.* 6. *verſ. vltima verba*, & poſt alios ſequit̃ *Loffred. cõſ.* 41. *n.* 11.

Prædicta omnia intellige, quando
40 culpa commiſſa per vaſſallũ † erat talis, per quã fuiſſet ipſo iure priuatus, vel priuãdus feudo, & illud debuiſſet ad dominũ reuerti, ſecùs ſi ad agnatos, quia tunc ceſſat facultas domini illud alteri concedendi in præiudiciũ agnatorũ, quia ceſſante potentia concedendi, ceſſat qualitas cõceſſionis ita declarat *And. in d. cap.* 1. *de vaſſal. decrep. æta. n.* 1. *ver. ſed hac quæſtio, Vinc. de Anna ibidem nu.* 141. *& ſeq. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par.* 5. *num.* 23.

Quod procedit abſque difficultate in feudo antiquo vt dicit idem *And.* aſſerens, quod hæc opinio æquior eſt, nã ſi feudum nouum eſſet, tũc ad dominum reuertitur, quia non habet agnatos, nec ex linea aſcendenti, nec collaterali de iure communi feudorũ, ſed tantum ex linea deſcendenti, vt dixit *Petr. de Gregor. par.* 5. *q.* 4. *nu.* 10. *&* 11. vbi ſubdit quod hodie de ſpeciali iure Siculorum feudum nouum habet agnatos ſuccedentes ex linea trãſuerſali ab inteſtato vſque ad trinepotem, & ſic vſque ad ſextum gradum incluſiuè per tex. *in Capit. Regni, ſi aliquem*, quod inde ampliatũ fuit vt procedat etiã in feudo nouo per tex. *in cap. conſtitutionem*, & ita expreſsè tenere *Pern.* (refert) *in conſ.* 11. *incip. in inquiſitione Terræ Heraclia in fin. & ſequen. verſ. quinimo, & conſ.* 2. *incip. vidi proceſſum in fin. verſ. & ſic ceſſat.*

Et hanc præcedentem declarationẽ
41 duppliciter limito, † primo nõ procedere in vita delinquentis, quo tempore Fiſcus habet feudum, & fructus sũt domini *l. Statius flor*[illegible] *§. Cornelio felici ff. de iure fiſc.* nam tũc facta remiſſione per Regẽ, non eſſent agnati, ſed vaſſalli remiſſi vt dixit *Andr. in cap.* 1. *§. ſi vero hæredes de pac. tenen. Affl. in cap.* 1. *de vaſſall. decrep. æta. nu.* 18. & ideo vtilis eſſet remiſſio etiã in feudo antiquo, de hac tamen limitatione vide *Theſaur. deciſ.* 167.

Secundo limitatur ante ſentẽtiam,
42 † nam tunc remiſſa culpa feudum non vadit ad agnatum, ſed remanet apud inquiſitum, quia nõ poteſt dici talis, qui non eſt condemnatus de tali, & Rex poteſt agnatis in quærend's præiudicare *Vincen. de Anna in loco praallegato num.* 144.

Ex prædictis infero ad notabilem quæſtionẽ, an remiſſus, & indultatus
43 † de feudo confiſcato teneatur de nouo capere inueſtituram? Aliqui dicũt,

quod

quod aut delictum eſt tale propter qđ vaſſallus veniebat ipſo iure priuãdus, & tunc ſicut feudum, non obſtante re miſſione, de antiquo fit nouum ſecũdum *And. & alios* præallegatos, & neceſſe eſt petere nouam inueſtiturã; aut requirebatur ſentẽtia, & ante ſententiam remittitur culpa, tũc videtur iure ſublata, nec cenſetur perditũ, nec de nouo datum, quia ad hoc vt perderet, opus erat ſententia declaratoria *Boer. deciſ.* 78. *poſt nu.* 2. & per conſequens non erit neceſſaria noua inueſtitura, vt diſtinguit *Balderan. in cap.* 1. §. *ſed & res nu.* 16. *per quos fiat inueſti.*

Sed cõmunis diſtinctio eſt, quod ſi vaſſallus poſſidet adhùc feudum, qđ ipſo iure erat confiſcatũ, & tũc remiſſio culpæ vna cũ feudo hẽt vim inueſtituræ, & ideo alia inueſtitura neceſſaria non eſt; Si verò vaſſallus, non poſſidet, ſed dominus remittẽs, & tũc dic contra, vt determinat *And. & ibi Liparul. in cap.* 1. §. *ſed etiam res nu.* 6. *verſ. ſed ſi dominus. per quos fiat inueſt. & ibi Affl. n.* 35. *& in cap.* 1. *nu.* 5. *verſ. hac rectè dicuntur, de feud. ſine culp. nõ amitten. Prapoſ. ibidem col.* 2. *verſ. quæro nunc*, vbi dicit hoc eſſe notabile, *& Affl. nu.* 35. *Odoffred. in sũma tit. quid ſit inueſti. nu.* 4. *Liparul. ad Andr. poſt alios in cap.* 1. *nu.* 1. *verſ. ſi antẽ perdatur, litera T. de vaſſall. decrep. ata.* 10. *de Rainal in cap. Imperialem* §. *inſuper nu.* 2. *verſ. q̃ris vlterius, de prohib. feud. alien. per Feder. Peregr. de iur. Fiſc. lib.* 5. *tit.* 2. *n.* 64. *verſ. idcirco ad feuda ſua*, & ratio eſt quia inueſtitura nil aliud eſt, niſi poſſeſſio, ideoq. ſi vaſſallus habet poſſeſſionem, ad quid requiritur inueſtitura, idem *Andr. in cap.* 1. *col.* 2. & *per totam verſ. cum inueſtitura quib. mod. feud. conſtitu. poſſ.* quæ concluſio veriſſima eſt ſecundũ *Andr.* & non hẽt contradictorem. Nec eſt verũ id, quod dicit *Affl.* in præallegato loco, quod ideo nõ requiritur inueſtitura, quãdo vaſſallus poſſidet, quia feudũ erat antiquum, cuius contrarium ſupra fuit reſolutũ, nam hoc *Andr.* in præalleg. loco nõ intellexit, vt aduertit *Liparul. ibidem litera D. verb. ſemper.* Sed ego credo, quod ſiue nouum, ſiue ſit antiquum feudũ, renouari, & præſtari debeat iuramẽtum fidelitatis, cum vaſſallus ſit ſuſpectus propter felloniam, quam commiſit, & quia iuramentum prius violauerat *Ioan. de Raınal. & Lipar. in locis relatis.*

Amplia primo prædictã concluſio-
44 nẽ, † vt non ſolũ, qui non habebat poſ-
ſeſſionem feudi reſtituti ex remiſſione
culpę, vt quia erat in poſſe domini, te-
neatur petere inueſtiturã, vt ſupra pro
batũ eſt, ſed etiam ſi eam non peteret
infra annũ, & diem, amitteret de no-
uo feudum, & ſecũdum ius Regni te-
neretur ad fructus annorum duorũ, vt
decidit *Andr. in cap.* 1. §. *ſed & res, per
quos fiat inueſti. nu.* 10. *verſ. ſed hoc ca-
ſu aliud videtur dicendum*, & facit re-
gula, quia ſi tenetur, nõ faciendo, pœ-
nam non euadit.

45 Amplia ſecundo † vt ſi quis habue-
rit aſſenſum emẽdi feudum, ſi poſtea
fuerit rebellìs, & inde reſtitutus, tene-
tur petere de nouo aſſensũ, aliàs eme-
re non poterit *Decian. ĩ tract. crim. tit.
de Abolit. num.* 74. *poſt Luc. de Pẽn. &
alios* quos allegat.

46 Amplia tertio † in hærede reſtituto
ad feudum amiſſum, quia ipſe tenetur
petere inueſtituram, & ſoluere releuiũ
Affl. in cap. 1. §. *ſed & res num.* 35. *verſ.
& ſi hæres, per quos fiat inueſ.*

Limitatur eadem cõcluſio primo,
vt talis reſtitutus, & ſi teneatur petere
inueſtituram, verum nõ cogeretur ad
47 ſolutionem releuij, † quia ab hære-
de, & ſucceſſore ſoluitur, non au-
tem à donatario *And. de Iſer. in d. cap.
1. verſ. ad primum reſpondetur num.* 7.
vbi latè Balzera. ibidem num. 96. *vſque
ad finem verſ. rurſus.*

Limi-

Limita ſecundo, non procedere in
48 gratia † facta ꝑ Regem vaſſallo pecu-
nia mediante, nam ex quo interuenit
pretium, videtur, quod Princeps, ipſa
feuda, quæ numquã Rex poſſedit, vẽ-
dere voluerit, & per conſequens cẽſe-
tur habere dominium ex nouo cõtra-
ctu, & ſic non teneatur, nec petere in-
ueſtiturã, nec ſoluere releuium *And. in
cap. 1. de Vaſſal. decrep. eta. Afflict. vbi
ſupra nu. 36.* qui dicit hoc nouũ eſſe, &
fuiſſe obſeruatum in cauſa cuiuſdam
Ioannis Denticis filij Aloyſij Dẽticis
rebellis, qui Ioannes ſemper poſſedit,
& ꝑ reſtitutione ſoluit ducatos quin-
que millia, & non ſoluit releuium.

Limita tertio, vt reſtitutus ad bona
49 non teneatur ſoluere laudimium† pro
emphyteuſi cõfiſcata, cum reſtitutio
ſit in priſtinum ſtatum repoſitio, & ſic
dicitur idem dominium ex titulo prę-
cedente, nec dici poteſt eſſe mutatum
vt dixit *Prob. in addit ad Ioann. Monac.
in cap. 1. num. 7. de in integ. reſtit. lib. 6.*
quem ſequuntur *Boer. deciſ. 279. in fi.
Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. num. 64.
Maur. Burg.* peritiſſimus Iurecõſultus
in tract. de Laudim. par. 2. inſpectio. 19.
vbi ampliat ẽt, quod eſſet noua cõceſ-
ſio ſecũdũ *Cãnet. et alios* quos allegat.

Secũdo principaliter infertur, quod
facta remiſſione culpæ ſeu pænæ, vna
cum reſtitutione bonorũ prout in prę-
ſenti decreto, talis indultatus recupe-
50 rabit patriam poteſtatem, † quam for-
tè per condẽnationẽ, vel bãnum ami-
ſerat, eſt enim ſublatũ illud ciuile vin-
culum bãni, ſeu deportationis, vel al-
terius pœnæ alio ciuili remedio Prin-
cipis Indulgentiæ, & reſtitutus repo-
nitur in eo ſtatu, in quo reperiebatur
ante ſententiã, ita qđ per oĩa ſua iura
reaſſumit *l. qđ ſi minor §. reſtitutio ff.
de minor. §. cũ autem inſti. quib. mod. ius
patri. poteſt. ſolu. & l. 1. C. de ſent. paſſ.*
& reſtitutio idẽ operatur, quod fictio
poſtliminij *l. ſi quis filio §. penult. ff. de
iniuſ. rup. irrito. teſt.* vnde ius poſtlimi-
nij facit, quod oĩa ſint in primo ſtatu
*l. poſtliminij in princ. ff. de capt. & poſt-
limi. reuer.* & renaſci facit, qđ fuit pę-
nitus extinctũ *Boſſ. de remed. ex ſola cle
men. prĩcip. n. 21.* eo q̃a huiuſmodi prĩ-
cipis reſtitutio tantũ reſtituit, quantũ
ablatũ fuit, vt tradit *Bart. in l. fi. C. de
ſentent. paſſ.* & ſic debet reſtitutio ope
rari patriæ poteſtatis recuperationem
ammiſſam per condẽnationẽ text. *eſt
in l. fi. in princip. & §. fi. C. de ſentẽ. paſſ.*
& cõcludit in terminis *Aſcan. Clemẽt.
in tract. de patr. poteſt. cap. vlt. nu. 36.
fol. mihi 203. à tergo Sforz. Odd. de re-
ſtitu. in integ. q. 94. art. 3. nu. 11. & q.
95. art. 1. nu. 11. & q. 96. art. 3. nu. 16.
& q. 99. art. 10. Bald. in l. fi. nu. 3. C. de
ſent. paſſ. & ibi Bart. Angel. & Fulgoſ.
Port. in §. 1. inſti. quib. mod. iuſ. patr. po-
te. ſolui. num. 15. Alex. in l. Gallus §. &
quid ſi tãtũ nu. 19. & ibi Fortun. Garſi.
nu. 252. ff. de libe. & poſthum. Iacob. de
Beluiſ. in l. fallaciter, C. de abolit. Carol.
Tap. de Conſt. princip. ĩ rub. cap. 3. n. 12.*
51 eiuſq. rõ eſt† q̃a appellatione bonorũ
venit ius patriæ poteſtatis, & ideo fa-
cta reſtitutione, & remiſſione bonorũ,
prędicta concluſio procedit abſq; dif-
ficultate ſecundum relatos *Doct.*

Limitatur primo, vt non procedat
in Indulgẽtia† ſimplici ad tex. in indi-
uiduo *in l. ſi pater C. de ſent. paſſ. & ibi
Doct. oẽs Bar. in d. l. fi. nu. 1. Sfor. Odd. de
reſtitu. in integ. q. 94. art. 3. nu. 9.* quia
ſimplex indulgentia nil aliud operatũ,
niſi in eo, qđ Princeps expreſſit, & id
tantũ recuperatur, neq. plus, neq. mi-
nus *Doct. ĩ d. l. fi. Bar. in l. 1. eo. tit. Petr.
Girland. de relaxat. carcerat. tit. de In-
dulge. & benefi. Princip. q. 1. nu. 3. Affl.
in cap. 1. nu. 1. verſ. nunc venio. Hic finit.
lex Corrad.* & idem dicendũ eſt in filio
deportati, vel aliter cõdẽnati, qui per
ſimplicẽ Principis Indulgentiã in pa-
tris poteſtatẽ non reuertitũ *Bar. d. l. fin.
nu. 1. Fulgoſ. n. 56. C. de ſente. paſſ. et eſt
tex.*

tex. in l.in Inſulam eo.tit.vbi Doct.oẽs.
Limitatur ſecũdo, in eo,qui habuit
53 ſaluumconductum, † nam durãte ſe-
curitate patriam poteſtatem non hẽt,
quia non cenſetur Principem ad hoc
eum reſtituiſſe,ſed potius ſecuritatem
quamdam in aliquo loco morandi,
eundi,& redeundi conceſſiſſe, vt dixit
*Abb.in c. quia diuerſitatem,nu.6. de cõ-
ceſſio praben.*& ſonat ẽt nomen ipſum
ſaluuſconductus, imo rectius cõſide-
rãdo videtur potius Princeps animũ
habere, vt ille, cui cõcedit ſaluumcõ-
ductum ad tempus bãnitus exiſtat fa-
ciendo illi temporalem ſaluũcondu-
ctum,& non reſtituendo illum perpe-
tuo, vt poterat ſi voluiſſet, ita deter-
minat *Aſca.clem.in d.tract.de patr.po-
teſt.n.46.*vbi dat rationem, quia licet
beneficium Principis ſit latè interpre-
tãdum,& ſic quod medio illo tempo-
re, quo bannitus habet ſaluumcõdu-
ctum cenſeatur reſtitutus etiã quo ad
oĩa alia iura, tamẽ in his tantũ debet
latè interpretari,quæ beneficiũ ipſum
exprimit, & non in alijs *Gramm. conſ.
crim.6. n.20.* vnde cũ ſaluuſcõductus
tantum ſecuritatem præbeat, in his
tantum latè interpretatur.
Ampliatur modo prædicta cõclu-
54 ſio,vt procedat etiã ĩ filio deportato,
qui per reſtitutionẽ bonorũ à Princi-
pe factã in patris poteſtatem reuertiẽ,
*l.ſi.in prin.C.de ſent.paſs.gl.& Bal. in
ĩ l.in Inſulam,C.eo.Bart.in d.l.ſi.nu.1.
Sforz.d.q.96.num.15.*& recuperat ſta
tum in quo reperiebatur,& ſic ſuitatẽ
non obſtãte, quod nepos deportato,
vel aliter condẽnato iã filio ipſius gra
dum ſubintraſſet,§.*ſui inſtit. de hære.
quali. & differ.* reaſſumit enim filius
gradum ſuitatis excluſo nepote, qui
erat factus ſuus,*l.1.in ſi.ff.de bon.poſ.
contra tab.glo. Bar. & alij in l. Gallus,
§.& quid ſi tantum,ff.de liber.& poſth.*
& hoc eſt verum viuẽte auo,ſecus au-
tem eo mortuo, quo caſu non poteſt,
ex quo ius eſt ipſi nepoti quæſitũ, qui
iam factus eſt hæres, vnde per reſtitu-
tionem non poteſt deſinere eſſe hęres,
ita declarat *gl. in uerb. emancipatus, in
ſi.l.Gallus,§.& quid ſi tantum,*vbi etiã
*omnes,ff. de lib. & poſth. D. Io. Franc.
de Pont.in cõſ.69.nu.11.vol.1.*
Tertio infertur,quod ſtantibus prę̈
55 dictis verbis, Notarius† ſi fuerit de fal
ſo condemnatus, & à Principe poſtea
reſtitutus poteſt inſtrumẽta cõficere,
ſicut prius poterat, cum in priſtinum
ſit ſtatum per eam reſtitutionem repo
ſitus,ſecũdũ *Bald.in conſil.*350. *incip.
proponitur quod quidam clericus libr.* 1.
*& conſ.*172. *incip. ex quo dominus libr.*
4.quinimo reconualeſcunt inſtrumẽ-
ta ante reſtitutionem recepta *Anchar.
conſ.287. incip. iſte B. de guaruerio, ad
ſi. Crauett.cõſ.168. num.1. Aſca.clem.
de patr.poteſt.cap.ult.nu.39. Sforz. de
reſti.q.96.n.4.& 5.*verum in terminis
Decreti noſtri notari⁹ nõ gaudet eius
beneficio, vt dicam infra ĩ caſibus ex-
ceptuatis,& vide *Affl.ĩ tit.quæ ſint re-
gal.in uerb.poteſtas,nu.7*
Quarto infertur, quod licet domi-
56 nus,cui pęna indulta eſt,ptãtẽ ĩ ſeruos
ſuos nõ recuperet iuxta *tex.ĩ l.fruſtra
C.de ſent. paſ.*ſiquidẽ ſtãte remiſſione
bonorũ cõceſſa ex pſẽti decreto, venit
ẽt ptãs in ſeruos,q̃ ammiſſa erat *Sfor.
de reſtitu.in integ.q.94.art.3.n.13.*qđ
tñ intellige,niſi eorũ dñium Fiſco fue-
rit acquiſitũ per poſſeſſionẽ, vt infra
dicam, quia tunc dominus non recu-
perat dominicam poteſtatem ſecun-
dum diſpoſitionem *d.l.fruſtra*.
Quinto infertũ,qđ ſicut p hãc reſtõ-
nẽ,& Indulgẽtiã gñalẽ recuperanẽ bo
na ammiſſa ex expreſſa ipſorũ reſtitu-
tione conceſſa ex præſenti beneficio
Decreti noſtri, ita & conſequenter re-
57 cuperatur fama † ammiſſa ob delictũ,
vel condẽnationẽ eſt *tex.ĩ l.ſi.C.de ge-
ner.abol.et l.generalis,C.de sẽt.paſ.glo.
in l.cum indulgentia, & l.in Inſulam in*

ſi.C.eo.& gl.in l. 1.*§.pen.in ver. eximi. ff.de poſtulã. Affl.in tit.hic fini. lex n.*1. *verſ. nũc venio.Gomez.var.reſol. tit.de tortur.reor.n.*38. *ver.ſi vero fiat*, *Bero. conſ.*76.*nu.*107.*vol.*1.*Rol. conſ.*45.*nu.* 3.*vol.*4.*Sal.in l. cum Indulgentia in* 1. *oppoſ.& in l.ſi.vbi Bar.col.ſi. C.de ſent. paſs.idem Sal in l.ſi. C.de abolit. gener. Pariſ.cõſ.*1.*nu.*26.*& ſeq. vol.*4. *Sfort. de reſtitut.in integr.q.*94.*art.*4.*nu.*15. *& q.*96.*art.*1.*Farin.de Inquiſ.q.*6.*nu.* 46. de quo multa tradit *Mols. de iuſti. cõmut.tract.*4.*diſp.*10.*p totã,Cabal.lib.* 1.*reſol.crim.caſu* 174.*nu.*1.*cũ ſequent.*

58 Limita primo † pdictã illationẽ non pcedere è cõuerſo ĩ reſtitutoad famã, q̃a nõ ex hoc cẽſeĩ reſtitutus ẽt ad bona *Sforz.de reſtitut.ĩ integr.q.*95.*n.*6.

59 Limita ſecundo † non procedere in reſtõne ſimplici etiam generali,q̃a ex ea non recuperatur fama *Sforz. q.* 96.*art.*1.*Oſaſc.dec.Pedem.*79.*nu.*50.

60 Limita tertio † non procedere, ſi ſpecialiter eſſet facta abolitio infamię *Rol. Anal.d.conſ.*45.*nu.*3. *vol.*4. *Bart. & alij in l.*1.*& l.ſi. C.de ſent. paſſ.*

61 Limita quarto † pdicta procedere in infamia iuris,non aũt facti,quæ a nemine remitti põt, vt latè diſſerit *Sfor.* per plures q̃ones *in d.tract.de reſt.ĩ integ.q.*92.*art.*4.& in Barone *Capibl.ſup prag.*6.*de baroni.nu.*81.*Oſaſc.dec.*101.

Limita quĩto,q̃n reſtitutio facta fuiſſet pecunia mediãte,vt notãter cõcludit *Caball.reſol.crim.ca.*174.*n.*3.*cũ ſeq.*

Ex prędicta illatione infero,q̃d ta-
62 lis indultatus,& aggratiatus põt recipi in teſtẽ,& nõ repelliĩ,vt infamis,vt in pdicto dixit *Caran.in cõmẽt.ad prag.* 1.*de exuli.quaſt.*20.*nu.*178.*cum ſeq.*

Sexto infertur, quod ex hac reſtõne bonorũ talis aggratiatus, & indul-
63 tatus teneĩ ſuis creditoribus,† & ab illis conueniri poteſt *l.ſi deportationis, & l.ſi debitor.& ibi Bal. Aug. & Alex. C.de ſentẽ.paſs. & l.*3.*ff.eod.tit. in fin. Bal.& Alex.in l.ſi marito in princip.ff. ſol.matri.Bar.ĩ l.*1.*C.de ſent.paſ.Marſil.de bãni.in ver.reſtitutorum,n.*3.*fol. mihi* 231.*Peregr.de iur.fiſ. lib.*5. *tit.*2. *n.*63.*Nell.de bãni.p.*1.3.*tẽpo.n.*21.*Io. de Ami cõſ.*68.*n.*3.*Sfor. de reſti.in integ.q.*97.*art.*2.*n.*10.*&* 11.*Farin.de delic.& pa.q.*25.*n.*180.*Decia.tract.crim. tit.de abolit.n.*78.*Mãdel.de Alba. cõſil.* 196.*n.*1.*& ſeq.vol.*1.*Cabal.reſol.crim. caſ.* 233. *&* 234.& an teneaĩ pro rata tantũ bonorũ recuperatorũ,poſuit elegãter *Io. Bapt.Coſt.de port.rat. q.*120.

Amplia prædictam declarationẽ ſi
64 bona nõ recuperauerit,† q̃a noluit,putà ſi fuerit ad ea reſtitutus, & ea capere,& recuperare neglexerit,*l.*2. & melius,*l.pen. ff.de ſent.paſ. Nell. de bãnit. p.*1.3.*tempo.nu.*21.*glo.in l.*4.*C.de ſent. paſs.Ang.in l.ſi debitor.in ſi.C.eo. idem Mandel. d.conſ.*196.*nu.*1.

65 Amplia ſecũdo,† vt bonis reſtitutus teneaĩ creditoribꝰ, ẽt q̃d proclamatibus factis per Fiſcũ, creditores nõ cõtradixiſſent,vt eſt *tex.*expreſſus in *d.l. ſi debitor, & l.ſi deportationis*, vbi hoc cõmuniter* notant Doct.& pręcipuè *Ang.de ſent.paſ.* & eſt ratio,quia actio integra eſt, & viua aduerſus Fiſcum, & ipſi iuuat, q̃uis obſtet præſcriptionis exceptio, quæ non omnino tollit actionem, ſed parit exceptionẽ *Bart. & Bal.ĩ l.ſi.C.ex quib. mod.cauſ. maio. Fel.latè in c.ad aures,col.*1. *de præſcri. Boſſ.de proclam.n.*15.*Peregr. de iur.fiſ. libr.*5.*titu.*1.*num.*208.*& tit.*2.*nu.*63. *Mandel.d.conſ.*196.*n.*4.*& ſeq.vol.*1.*et conſ.*756.*per totum, vol.*4.

66 Contrariam opinionem † tenet *Petr. Anguiſcio.conſ.*10.*n.*17.*& ſeq.lib.*3. quem ad hoc allegat *Sforz. de reſt. in integ.q.*97. *art.*3.*poſt nu.*16. *Farinac. de delic.& pen. q.*25.*nu.*181.*Cabal.reſol.crim.cent.*3. *reſol.*233. & ratio eſt, ſecundum eos, quia per præſcriptionem prædictam ius illorum creditorũ eſt extinctum, & quod extinctum eſt amplius reuiuiſcere non poteſt.

Prima

Prima opinio verior eſt, quia reſtitutio hoc modo reſtitueret ad cõmoda, & nõ ad incõmoda ꝯ eius naturã per iura allegata per Mandell.d.conſ.756. nume.6.& 12. qui reſpondet rationi contrariæ.

67 Amplia tertio,† vt ſicut taliter reſtitut⁹ recuperat iura paſſiua, & ſic vt cõueniri poſſit, vt dictum eſt, ita & conſequẽter recuperet iura actiua,vt alios cõuenire poſſit,quia & illa bona quoque ſunt,l.2.& 3.ff.de ſent.paſſ.Bal.et Sal.in l.ſi ademptis,C.de ſent.paſſ.Bellamer.dec.743.n.2. vbi dat rõnem,q̃a ſententia Principis non tollit regulariter obligationes naturales l.Iulianus verum debitorem,ff.de cond.indeb.

68 Ampliaquarto† q̃ reſtitut⁹ ad bona nõ ſolũ tenẽ creditorib⁹, vt dictũ eſt, ſed ẽt nõ admittiẽ ad ceſſionis bonorũ beneficiũ ꝯ eos, vt eſt text.in l.2.ff.de ſent.paſſ. qui in ſui principio dixit,qđ bannitus ad gratiam reſtitutus, & nõ ad bona,nõ tenetur creditoribus, poſtea ſubiũgit.Sed ſi cũ ei facultas oblata eſſet à Principe, bona quoq. ſua recuperãdi, maluerit ea relinquere, actionibus exuere ſe,quib. ante ſnĩam ſubiectus fuerat,nõ poterit, per quem tex.Rom.in ſing.212.incip.deportatus ſi reſtituitur, hoc, quod dictũ eſt, notat dicens caſum illius legis eſſe vnicum, & ſingularẽ in mũdo, & literis aureis ſcribendũ,idem Rom.in l.alia,§.elegãter,ff.ſol.matri.Vital.ĩ tract.clauſul.in rub.an poſſit renuntiari beneficio ceſſionis,in magnis,col.4.in princ.ver.ſecundus ſi poſt publicationem, fol.97. alios allegat Brunor.a Sole ĩ ſuis quaſt.legal. q.19.nu.69.vbi ad hoc facere text. ait in l.ſi deportationis C.de ſent.paſſ.&. eſſe verã, & cõem * cõcluſionem ait in fi.n.77.Arnon.ſing.82.Iaſ.ĩ §.ſi min⁹, verſ.fi.n.22.inſtit.de actio.Soc.in reg. 65.incip.Cedens bonis fallen.15.

69 Contrariã opinionẽ tenet Brun. de ceſſio.bono.p.4.q.15.ver.ĩ hoc aũt puto, Eman.Coſta.in l.Gallus,§.& q̃d ſi tantum in 2.p.nu.43.verſ.mihi autem,ff. de lib.& poſth. Gab. Saray. in addit. ad Rom.d.ſing.212. Farin.de deli.& pen. q.25.nu.182.vbi dicit non eſſe recedẽdum ab hac opinione,quæ eſt verior, & equior,Sforz. de reſtitu.in integr.q. 97.art.4.nu.19. ſubdens eſſe puram veritatem, & tenendam, aliàs erraret in terminis reſtitutionis, & hanc ego ſequor, nã ſi hoc poterat facere reſtitutus ante bannum, tanto fortius poterit poſt reſtitutionem, quia alias retorqueretur in odiũ gratia Principis, vt bene aduertit Sfor.num.21.& idem intelligas,quando bannitus fuit reſtitutus ad bona, ſed ea nõ recuperauit, quia caſu,& fortuna deperdita ſunt, vel quia caſmate perierũt, vel eius debitores effecti ſunt non ſoluendo, hoc enim caſu, quoniam id euenit abſque eius culpa, & ob id nõ valeat creditoribus gratificare,admittitur ad ceſſionem bonorum, cum hoc beneficium ſibi à iure indultum ſit, l. 1.C.qui bon. ced.poſſ.Brun.vbi ſupra,nu.3.ĩ fi. ver. ſecundo caſu.Brun. à Sole d.q.19.n.70. vbi ſubdit, idem dicendum eſſe ſi reſtitutus non recuperat bona,quia medio tempore per Fiſcum fuerunt alienata,& ſic in tertium translata, vt dixit Alex.in l.etiam filios,§.licet ĩ dotalibus,ff.ſol.matrim.col.2.in princ.verſ. in gl. in ver.qualibet,nam in beneficio ceſſionis bonorum ammittẽdo requiritur dolus,& nõ ſufficit culpa,l.verũ §.tempus,ff.pro Soci. & infert ab hac opinione Alex.nõ eſſe in iudicãdo recedendũ,& veriorẽ eſſe, licet Bal.in c. qua ĩ Eccleſiarũ de cõſt.col.4.ver.quaro nũquid ſi propter maleficiũ teneat ꝯriũ, & dicat hanc partem eſſe veriorem.

70 Limita prædictam cõcluſionem† nõ procedere,ſi ad bona per Indulgentiã nõ fuiſſet reſtitutus, quia tunc creditoribus non tenẽ, nec ab illis cõueniri põt,ſicut nec ante poterat,l.tutelas,

§.*ſi.ff.de capi.diminu.& d.l.3.§prin.ff. de ſent.paſſ.Nell.de bannit.p.1.3.tempo. q.21. Guliel.de Bened. in c. Raynutius verb.& vxorem nomine Adelaſiam,nu. 288.fol.mihi* 117.*Farin.de deli.& pen. q.*35.*n.*177. *Sfor.de reſt.in integ.q.*97. *art.*2.*nu.*11. & 13. vbi hoc procedere ait etiam ſi ad rem particularem tantùm fuerit reſtitutus, & ad meliorem fortunam peruenerit per tex. quem dicit mirabilem ad hoc *in l.*4.*C.de ſent. paſſ.Fulgoſ.in l.Inſulam, C.eo. Ang.in l.ſi debitor,nu.*14. *C.eo.Boſſ.de proclam. num.*15.*in princ.et de reme.ex ſol.clem. Princ. nu.*22. & ratio eſt, ſecundum Sforz. quia actiones paſſiuę debitoris ſemel tranſierũt in Fiſcum, qui ſemel cępit eſſe debitor, in eumque, & cõtra eum eiuſdem debitoris obligationes transfuſæ fuerunt, & cum per reſtitutionem, & gratiam debitori factam de delicto, non fuerint ad ipſum debitorem reuerſæ, creditores, qui ante dictam gratiam, & reſtitutionem Fiſcũ tantum, & non debitorem condemnatum conuenire poterant, nec etiam poterunt id facere poſt gratiam, quia non ſuperueniẽte obligatione, nec ad debitorem reuertente, ſequitũ quod ꝙ non obligatum perſonalis actio non datur §. 1. *& ibi omnes inſtit. de actio. Mandel.d.conſ.*196.*n.*1.

Septimo infertur, qnod ex reſtitutione bonorum facta delinqnentibus
71 † cenſeantur conceſſa omnia iura, quę perſonæ cohærent, *l.*3.*§.ſi deportatus, ff.de bon.liber.l.fine, ff.de iur.patro. D. Carol.Tap.in rub. de conſtitutio. Princ. c.*3.*nu.*11. *Vinc. de Anna in c.*1. *de naſ. ſal.decrep.atat.nu.*158.*&* 164. qui inferunt ex hoc, quod filij rebellium reſtitutorum gaudent honoribus nobilitatis alicuius ſedilis, vt in Regno Neapolis, & poſſunt ſuccedere in ſeudis, ĩ quibus erant incapaces ob rebellionem patris, vt dicam *infra in uerb. dummodo* 8. *illat. Capit.* 22.

Octano infertur, quod in hac reſti-
72 tutione bonorum † non venient ſubfeuda, quia illa Baroni ſunt applicata *D.Carol.T app.in loco proximè allegato, num.*36. vbi vide, quia tenet contra *Andr. & Affl.* ſicut dicit in legitimatione facta à Rege, quæ non comprehendit ſubfeuda Baronum *Io.Ant. Lanar.conſ.*52.*in fi. vol.*1. qui allegat ad hoc *Frec.de ſubfeu.q.*30.

Nono infertur, quod reſtitutis bonis non veniũt fructus ex eis percepti, vt latè tradit *Sforẓ. de reſtitut.in integr.q.*99.*art.*14.*per totũ*, de quo dicam latè *in verbo dummodo non ſit ex actu, illatio.*6.*cap.*22.

Decimo infertur, quod reſtitutus
73 ad bona non recuperat ea bona, quæ ex cauſa alterius delicti amiſerat, ita *Bal.in tit.de pac.Conſtan.in uerb. recuperauerit Boer.q.*38.*in fi.Peregr.de iur. fiſc.lib.*5.*tit.*2.*nu.*79. *Calcan. conſ.*52. *nu.*13.*Menoch.conſ.*113. *num.*9.*&* 10. mouentur prædicti Docto. quia reſtitutio operatur ſolũ quò ad bona, quæ tempore condemnationis erant apud bannitum reſtitutum.

Vndecimo infertur, quod reſtitu-
74 to, † & indultato aliquo ad bona, intelliguntur reſtituti omnes, qui in eorum conſequentiã condemnati fuerunt, vt eſt *tex.in l.fi. ff. ſentẽt.paſſ.* & exemplum ponitur in terminis, *l.quiſquis, §.filij vero, C.ad l.Iul.Maieſ.Sali. in l.caſtitati, C.de adul. Gigans de crim. laſ.maieſ.tit.de pen.committen. q.*22.*n.* 8. vnde reſtituto patre ad feudũ amiſſum ob rebellionem, videntur reſtituti, & habilitati filij, qui ex delicto patris effecti fuerant incapaces, ita *Affl.in c.*1.*gl.*3. *num.*91. *& ſeq.tit.qua fui.prim.cauſ.benef.ammitten. Peregr. de iur. fiſc.lib.*5.*tit.*2.*nu.*73.

Duodecimo infertur, quod reſtitu-
75 tus † ab bona dicitur quoq. reſtitutus ad onera illis annexa, & ad illa teneť *Albe.in l. Princeps, ff. de verbor.ſignif.*

Bur-

*Burſat.cōſ.*54.*nu.*16.*lib.*1. *Mandoſ. ad Roma.conſ.*247.*num.*4.vbi de commu
ni * teſtatur,poſt alios *Sforz. de reſtitut.in integ.q.*97.*art.*2.*nu.*14.

Decimotertio infertur, quod reſti-
76 tutus † ad bona, ea recuperat etiam
quod ſint in alieno territorio, dūmo-
do Princeps in eis potuerit facere gra-
tiam,putà quia ad eum ſpectabant in
caſu confiſcationis *Decia. tract. crim. tit.de aboli.n.*96.poſt alios quos refert.

Decimoquarto infertur,quod Baro
77 † reſtitutus ad feudū recuperabit cau-
ſas appellationum,& poteſtatē indul-
gēdi,quas habebat, ēt ſi de eis expreſ-
ſa mentio facta nō ſit, & ſi ſpecialiter
expreſsè exprimi debuiſsēt,vt dixi *ſupra in* 2. *cap. in verb. Regia authoritate nu.*32.& decidit *And. in c.*1.*de vaſſal. decrep. ata. Loffred.in parafr.feudal.t.*1.§.*filÿ,ſi de feud. defun. milit.*vbi per
ſex colūnas multis rationibus motus
defendit in generali reſtitutione veni-
re oīa per prius cōceſſa, ēt qđ debuiſ-
ſent ſpecialiter exprimi,quæ cōcluſio,
vt alias dixi *ad Pet.de Greg.*de quo me
minit *Octau. Bamba.ī tit.ſi de feud. defun. c.ī generali q.*2.*n.*53.eo maximè
ſi in tali reſtōne adeſſet clauſula (ꝑut
tui pdeceſſores tenuerūt,& poſſede-
rūt)quę cōſueuit in talibus apponi,nā
tunc abſq. difficultate ea oīa, quæ per
prius erant conceſſa, intelligunt̄ reſti-
tuta, paria enim ſunt aliquid eſſe cer-
tum ex ſe, vel per relationem ad aliud
l.hac vēditio §.*huiuiſmodi ff.de cōtrah. emptio. Vincent. de Anna alleg.* 52. vbi
latiſſimè eādē opinionē tenuit *Oldra. conſ.*121.*incip.ad primā quæſtionē quæ quaritur q.*2.& ideo oīa priuilegia re-
uiuiſcunt *Andr. in c.*1.*quib.mod.feud. conſti.poſſ.verſ. in hoc Regno Sicilia*, &
ita fuit alias deciſum in Sacro Conſi-
lio Neapolitano contra Fiſcum.

Decimoquinto infertur,quod reſti
78 tutus † ad bona recuperat hęreditatem
matris, quam propter cōdemnationē
adire nō poterat *l.*1. §. *filio qui matris ff.ad ſenat.conſul.Tertullia.* qđ tamen
nō ꝓcederet, ſi hæreditas ab alio fuiſ-
ſet adita *Aret. in l. ſi quis mihi bona* §. *ſeruus col.*4.*verſ.& hanc opinionē ff. de acqui.hared.Salic.in l.vlt.col.peu.verſ. aut ius ꝙrendi C. de ſent.paſſ. Menoch. poſt alios in conſ.* 186.*nu.*17.*vol.*2.

T E X T V S.

Quæ ad noſtrum Regium Fiſcū præfati noſtri vlterioris Siciliæ Regni ſpectaret.

S V M M A R I V M.

1 *Pœna pecuniaria quando parti,& quando Fiſco applicatur.*

2 *Indultum nō extenditur ad pœnam parti applicandam.*

3 *Priuilegium Principis intelligitur ſine præiudicio tertÿ.*

4 *Rex in præſenti Decreto pœnam Fiſco tātum applicandam remiſit.*

*Ampliatur ī pœna applicāda Baroni nu.*5.*Itē ampliatur nu.*16.*Limita in pœna debita de iure ciuili,vel municipali num.*18.

*Item in pœna parti debita non propter iniuriam,ſed alia cauſa nu.*2.

*Idem in pœna priuato iuriſdictionē habenti debita num.*17.

5 *Indultum conceſſum Neapolitanis excepit pœnas Baroni applicandas.*

7 *Indultum non extenditur ad pœnam applicandam hæredibus occiſi, & nu.*8. *idem in Gallia ſeruatur num.* 9.

*Idem in bonis ſitis extra territorium indultantis num.*10.

Idem quoad damna, & intereſſe hæredibus occiſi applicanda num. 11.

*Limitatur ſi Princeps expreſsè dixerit, num.*12.

Limitatur ſecundo,ſi gratia facta ſit pro bono pacis num. 13. *intellige nu.* 14. *contra num.*15.

18 *Reſtitutus,& indultatus motu proprio, & pro*

& pro bono pacis tenetur ad damna, & intereſſe parti competentia,
20 *Princeps poteſt imponere ſilentium pœna parti debita.*

CAP. XXI.

PÆNA pecuniaria,
1 † & bonorũ publicatio pōt cōpetere & fiſco, & parti, vt latè diximus *ſupra in verb. Mulcta*, & ideo ſi Indulgētia veniet applicanda parti offenſe, vtiq; non valeret, vt eſt tex. *& ibi nota. gloſ. Bart. Bald. Alex. Purpur. Dec. & cæteri Doct. in l. venia §. fi. C. de in ius vocan. Bald. in l. reſcripta in vltimis verbis C. de prae. imper. offer. Nell. de Bannit. p. 1. tertij temp. q. 9. Decia. de Aboli. lib. 3. tract. crim. c. 35. nu. 53. Gomez. de delit. c. 13. nu. 39. verſ. tertio, & in ſpetie ſub tit. de tortur. reor. Boer. dec. 65. Fel. in c. ſuper eo col. 2. de offi. deleg. nu. 18. Rola. conſ. 45. nu. 4. volu. 4. vbi allegat Doct. cōmuniter in l. Gallus §. & quid ſi tantũ ff. delib. & poſthu. Pariſ. conſ. 1. nu. 21. vol. 4. & conſ. 69. nu. 196. vol. 3. Brunor. à Sole q. 19. nu. 49. Bertaz. conſ. 163. n. 7. vol. 1. Farina. de Inquiſ. q. 6. ante nu. 38. Sforz. Odd. de reſtit. in integr. q. 99. art. 11. Gram. in conſ. 34. & in vot. 35. nu. 9. Menoch. de arbi. q. 96. & caſ. 447. nu. 17. in 5. centu. Peregr. de iur. fiſc. lib. 4. tit. 8. nu. 27. verſ. ſed vtrum Princeps & in lib. 5. tit. 2. n. 39. & nu. 54. Alfar. Luſit. in tract. de iur. fiſci glo. 20. §. 10. nu. 446. Azeued. lib. 8. tit. 25. delos perdones nu. 64.* ciuſq. rō eſt ſecundũ prędictos,
2 quia indultũ † non trahitur ad partem offenſo applicandã, niſi id expreſſum ſit *cap. ĩ noſtra extr. de iur. iur.* & ratio rationis eſt, nam priuilegium
3 † Principis in dubio recipitur ſine prędicio iuris tertij, cui Princeps non præſumitur velle preiudicare *l. 2. §. merito, & §. ſi quid à Principe ff. Ne quid in loc. publi. cap. ſuper eo de offic. deleg. And. in c. 1. col. 2. verb. & bona cōmutētiũ. Quæ ſint regal. & ibi Affl. nu. 155.*
4 *Gram. vot. 36.* eoq. oriē qđ Rex † noſter in præsēti indulto remiſit pænam Fiſco tantum cōpetentē, vt poſt relatos tradũt *D. Borell. de praſt. Reg. c. 38. nu. 13. Menoch. conſ. 1108. n. 14. vol. 12.*
5 Amplia primo prædictã concluſionem, ſi pæna, † vel bona venirēt applicāda Baroni, & eius Fiſco, ita cōſuluit *Auchar. cōſ. 161. in primo dubio Affl. in cap. 1. in verb. & bona committentiũ nu. 127. ĩ tit. quæ ſint regal. Boſſ. de remed. ex ſol. clem. princip. nu. 13. & 51. Anto. Sola ad cōſt. Pedem. tit. de Indulgen. glo. 2. nu. 8. & 9. Surd. conſ. 152. nu. 15. & conſ. 203. n. 11. vol. 2. Frecc. de ſubfend. lib. 2. Autho. 29. num. 2. in verſ. Hoc ego tenendum, à Petr. de poteſta. Princ. cap. 8. ſub nu. 41. Do. Carol. Tap. de conſtit. Princ. in rubr. cap. 3. ſub nu. 29. Decian. tract. crim. lib. 3. tit. de abolitio. n. 59. & in tit. de reſtit. in crim. læſ. maieſta. nu. 10. fol. mihi 190. lib. 7. Bertaz. cōſ. 155. n. 2. vol. 1. Doctiſ. Scipio Rouit. ad prag. 1. de ſenten. fori iudicat. n. 17. vbi allegat Chopp. de Deman. Franc. lib. 1. titul. 8. nu. 13. Baiard. ad Clar. q. 59. nu. 62.* vbi multos refert idem *Petr. Anto. de Petr. de Poteſt. Princip. cap. 12. nu. 1. Theſau. deciſ. 266. num. 10. Franc. Marc. deciſ. 243. par. 2. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 39. verſ. idem eſt, Ioan. Ant. Lanar. in conſ. 52. per totum, & Minad. in cōſti. in aliquibus, in verb. Comitum, & Baronum nu. 57.* vbi iſti duo vltimi hoc ampliant in gratia delictorũ, cuius cōtrarium ſupra firmauimus; licet eorũ opinio fortè procederet in Regno Neapolitano, in quo per Indultũ nouiſſimũ cōtrarium expreſsè cautũ eſt vt ibi diximus, Sed in Regno Siciliæ nũquam fuit de hoc dubitatũ, ꝙ nimò Barones exequuntur declarationē factam per M. R. C. quod aliquis vaſſallus gaudeat Indulto, & ita ego vidi ſeruatũ.

Hinc

6 Hinc eſt qđ in prædicto Indulto† cō-
ceſſo hoc eodē tēpore in Regno Nea-
politano fuit expreſsè diſpoſitū non
extendi ad pænas Baronibus applica-
tas, & vna lex per aliam interpreta-
tionē accipit vt alias dixi ſupra in c.3.
Camill.de Curt.de feud. par.1. in verb.
poteſt quoque nu.19.fol.mihi 29. Anto.
de Ball.lib.5.pragm.1.nu.4.& 5.tit.68.
& nu.13.fol.179.

Amplia ſecundo, ſi venirent appli-
7 canda† hæredibus occiſi Bald.in l.3.C.
de ſenten.paſſ. & in l. Gallus §. & quid
ſi tantū ff.de lib.& poſthum. Marſil. de
Bānit.ī verb.reſtitutorū nu.1.in medio,
Vivi.commu.opin.78.Gomez. de tortur.
reor.cap.13.ſub nu.39.Anchar.in cap.1.
de ſucceſſio. ab inteſta. & eſt commu.*
opin.vt refert Bertaz. in conſ.163. nu.
18.Bruno.à Sole q.19.nu.5.in ſuis quaſ.
legal. ratio eſt, quia iſtud non eſt pro
pęna,ſed pro ſatisfactione debita par-
ti ciuili,cui non pōt præiudicari,adeò
8 quòd exemptio,& cancellatio† banni
non pręiudicat hæredibus in dicta di-
midia, ſeu parte eis competēte Alber.
in 4.p.ſtatuto.q.46. Bal.& Impl. in d.l.
Gallus §.& quid ſi tantū ff.de lib.& po-
ſthu.Caualcan.deciſ.14.nu.19.part.1.
quidam author vbi infert quod Rex
9 † Galliæ numquam delicti remiſſio-
nem, nec cōdemnationis reſtitutionē
concedit, niſi excepta & reſeruata ſa-
tisfactione partis ciuilis, & ſubdit qđ
etiam ſi nō eſſet expreſſum ſubintelli-
geretur ſecundum Bart. Bald. & alios
Doct. ſupra allegatos in princip. huius
capit. Pedam. dec.138.nu.11. ſed quia
hęc ampliatio,licet ſi cōmunis,tamen
ab ea diſceſſit Sfor.Od.de reſtit.ī integ.
q.99.art.11.n.100.& dicit eſſe magis
comm.* ideo ſecundum terminos iu-
ris, vide cōciliationem poſitam infra
in cap.ſequente in 8. Illatio.

10 Amplia tertio in bonis † ſitis extra
territorium Principis indultantis, qa
ad illa gratia nō porrigitur Anchar. d.
conſ.161. Boſſ.de remed. ex ſol.clemen.
Princip.nu.53. Baiard. ad Clar.quaſt.
59.ſub num.15.

Amplia quarto quod talis Indulgē-
11 tia, &† reſtitutio nō porrigitur quoad
damna & intereſſe, quæ ob mortē de-
functi, vel aliter hæredibus occiſi de-
berentur, vel cōpetere poſſent ad not.
in l.liber homo & ī l. qua actione & vbi-
que glo.& Doct.ff.ad l.aquil.Boſſ.de re-
med. ex ſol.clemen.Princip.nu.23.cum
alijs ꝑ eum relatis Pariſ.de Put. de ſin-
dica. verb.cōpoſitio cap.7. nu.10. Nell.
de Bānit.par.1.3.tempor.q.11.Decian.
tract.crim.tit.de abolitio.n.75. Carrer.
in pract.crim.in verb.vigeſimonono ex-
cuſatur nu.18.Peregr.de iur.fiſc.lib.5.
tit.2.nu.60.Pariſ.conſ.1.nu.65.vol.4.
Gram.conſ.34.nu.2.& cōmunē* dixit
Gomez.de tortur.reor.nu.39.verſ. ter-
tio,& in ſpecie.Farinac. de Inquiſ.q.6.
nu.18.verſ.& licet aliqui, vbi dicit hāc
eſſe communē* Doct. opinionē,& niſi
12 hoc expreſsè dixerit Princeps, † quod
etiā remitteret dāna,& intereſſe partis
offenſæ,ipſis nō pręiudicat Clar.quaſ.
59.verſ.Adde ī pract.crim.Oſaſ.Cache.
Pedemon.deciſ.138.nu.11. Gab. de iur.
quaſi. non tollen. conclu.2. nu.6. Gram.
voto 35.Vincen. de Frāch. deciſ.213.n.
36.& 47.And.Gail.obſerua.114.lib.1.
Aegid.magiſtr.tractat. de appellat. c.8.
in deciſ. diuerſ. qui ponit de gratia fa-
cta ꝑ Papā. Caualc.d.dec.14.n.20.p.1.

Prædictam ampliationē limita, qū
13 gratia † eſſet facta ꝓ bono pacis, nam
tunc poſſet Princeps ne dū iniurias,&
delicta,& eorū pœnas,ſed ēt ſingula-
rium perſonarū dāna, & intereſſe abſ-
que eorū conſenſu remittere ſecundū
comm.* Doct. opinionem, quā refert
Dec. in cōſ.520.num.5.Petr.Bell. de re
milit.num. 20. Vaſqui. cōtrouer. Illuſ.
Perſ.cap.4.nu.11.quos refert,& ſequitē
Clar.in pract.quaſt.59.verſ.adde, quod
in princip.Gabr.conſ.172.nu.46. lib.1.
Bonacoſ.cōmun.opin.crimi. verb.gratia
ſeu

ſeu remiſſio propè fi. Farinac. de inquiſ.
q.6.num.24. Carauit.ſuper Rit. Neapol.
272.nu.2. Nell. Bãni.p.1.3.temp.q.11.
Gabr.de iur.quaſi.cõcluſ.2.nu.1. Quod
14 tamen intellige † ſi cauſa vtilitatis ſit
expræſſa in ipſa Indulgentia Farinac.
in d. nu.24. poſt alios per eum ad hoc
cumulatos.

Quidquid tñ dicant prædicti Doct.
in præcedenti limitatione, ego teneo,
15 † quod nequè ex cauſa publicę vtilita-
tis poſſit Princeps remittere dãna, &
intereſſe parti offenſæ competẽtia, vt
dixit Diuus Thomas in 2.2.q.67.artic.
4. verſ. ſed Princeps, cuius verba ſunt
infraſcripta; Sed Princeps qui habet ple-
nariam poteſtatem in Republica, ſi ille, q
paſſus eſt iniuriã velit eã remittere, po-
terit reum licitè abſoluere, ſi hoc publicæ
vtilitati videretur eſſe nocumentum, &
ſic requiritur vt vtilitas publica, & vo
luntas offenſi interueniant, hanc ean-
dẽ opinionẽ latè proſequitur Plot. in
conſ.73.n.55.cũ ſeq. Farinac. in p̃dicto
loco nu.25. & dicemus alibi de hac re.

16 Amplia quinto † etiã quòd per talẽ
Indulgentiam tolleretur aliqua exce-
ptio peremptoria, quæ non Fiſco, ſed
parti cõpeteret, tunc enim nõ valeret,
putà ſi quis dãnatus eſſet qđ violẽter
inuaſiſſet poſſeſſionem alicuius bene-
ficij, quo caſu priuatur ipſo iure omni
iure ſuo vt habeẽ in cap. cum q de præ-
ben. in 6. ſi talis violentiæ veniam, vel
abolitionem impetraſſet, non valeret
talis Indulgentia quòad intereſſe par-
tis, & ideo poſſet ea non obſtante op-
ponere exceptionem peremptoriã, qđ
priuatus eſt omni iure ſuo vt notant
omnes in cap. ex parte il 2. de offi. deleg.
Alex. conſ.136.col.2.vol.2. Gomez. re-
gul. Cancella. in reg. de non tollend. iur.
quaſi. quæſt.18. in fi. Decian. de abolitio.
tract. crim. lib.3.nu.53. Nell. de Bannit.
par.1.3. tempo. quæſt.11. vbi latè.

17 Amplia ſexto, quanodo pars † pæ-
næ venit applcanda alteri priuato iu-
riſdictionem habenti Abb. cõſ.6. col.3.
verſ. ex prædictis infero vol.2. ſequitur
Boer. deciſ.65.num.3. Berzazol. latè in
conſ.163.nu.8.vol.1. & in eo qui con-
demnationes, & pænas cõduxit idem
Bertaz. conſ.267.vol.2.

Amplia prędictas oẽs ampliationes
18 etiã ſi talis reſtitutus † fuerit, & indul-
tatus pro bono publico, & motu pro-
prio aduerſus bannũ, & oĩa in eo con-
tenta, quãdoquidẽ non intelligitur re-
ſtitutus ad damna, & intereſſe, & pœ-
nas partibus applicandas per tex. no-
ſtrum hic dum dicit (quæ ad Fiſcum
noſtrum ſpectatet) & hoc ad tollẽdas
omnes prædictas difficultates.

Limita primo prædictam conclu-
19 ſionem, vt procedat in pęna, † quæ de-
betur de iure naturali, vel gentium, ſe-
cus ſi pæna debetur de iure ciuili, ſeu
municipali, vel ex priuilegio Princi-
pis Menoch. de arbitr. Iud. caſ.447. in
5. centur. nouiter impreſſa num.17. Ad-
ditio ad Bertazol. conſil.163. volum.1.
Surd. conſ.152. & conſ.203.nu.24. &
50. volum. 2.

Limita ſecundo, quod licet Prin-
20 ceps † non poſſit remittere pænam
parti applicandam, poteſt tamen par-
ti imponere ſilentium, & illi prohibe-
re audientiam vt tenent Docto. omnes
in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de
liber. & poſth. latè Cur. iun. conſ.310.
num.72. cum ſequen. volum.3. addit. ad
Bertaz. d. conſ.163. volum.1. Borell. de
præſt. Reg. cap.38.nu.17.

21 Limita tertio, quando pæna † ve-
niret applicãda parti, non propter in-
iuriam ſibi illatam, ſed per per aliam
cauſam, nam tunc Indulgentia gene-
ralis ad ea bona, & pænas extenditur
vt dicam latius infra in cap. ſequen. in
8. illatio.

Amplia prædicta etiam in pænis
improptijs, vt tradit Dom. de Pont. in
tract. de poteſt. Proreg. tit. de Abund. §.
3. num.9. & ſeq.

TEX-

T E X T V S.

Dummodo pæna, vel mulcta, vel condemnatio realiter exacta, incorporata, aſsignata, acceptata, vel compoſita nō ſit, aut aliter pro ea Fiſco noſtro cautum fuerit, vel bona ipſa iam per ſententiam à Iudice latam expreſsè cōfiſcata nō fuerint.

S V M M A R I V M.

1 *Pæna remiſſa ex Indulto non cōprahendunt pœnas exactas, n.3. Amplia ſi eſſet interloquutū, quod exigatur, n.4.*

2 *Bona confiſcata poſt ſententiam non reſtituuntur.*

5 *Gratia facta de pœna non expreſſo, quod erat ſoluta eſt ſubreptitia.*

6 *Verbum (incorporata) quid operetur.*

7 *(Aſſigno) verbum denotat dominij trāſlationem.*

8 *Verbum (acceptata) quid ſignificet.*

9 *Pœna compoſitio qualiter fiat.*

10 *Verba (fiſco cautum fuerit) qualiter intelligantur, & de ſtilo M.R.C.*

11 *Bona ex præſenti decreto poſt ſentētiam non reſtituuntur, quid ſi confiſcatio veniebat ipſo iure num.13.*

12 *Limitata cauſa, limitatū pducit effectū.*

14 *Pœna quando impoſita eſt ipſo iure, an requiratur ſententia declaratoria.*

15 *Dominiū bonorū ante ſentētiā nō amittitur, qn̄ pœna eſt impoſita ipſo iure.*
Limita quoad adminiſtrationē rerū n.16

17 *Fructus veniunt à die cōmiſſi delicti, qn̄ bona veniunt confiſcanda ipſo iure.*

18 *Sententia lata per bannum, an operetur amiſſionem bonorum ſtante præſenti decreto, & num.26. & 27.*

19 *Inuentariū bonorū ſit lata sētentia bānō aliquando ante contumaciam nu. 20.*

21 *Baro ſeu feudatarius ſtatim, ꝙ eſt cōtumax amittit poſſeſſionem feudi, & ſit ſequeſtrum iuriſdictionis nu.25.*
Et ammittit interim iudicaturā nu.22.

23 *Baro contumax non poteſt iudicare in cauſis vaſſallorum.*

24 *Vaſſallus contumax dicitur contendere contra dominum.*

28 *Indultatus ante ſententiā recuperat bona etiam alienata.*

29 *Gratia, & reſtitutio facta à Prīcipe non cōprehēdit bona alienata, & ibi dātur rōnes, ēt ſi eſſet facta motu ꝓprio n.34*

30 *Princeps aggratiando non præſumitur præiudicare velle iuri tertio quæſito.*

31 *Remiſſio bonorum decreto noſtro non extenditur ad bona alienata, amplia in nominibus debitorum nu.37.*

32 *Gratia non comprehendit bona alienata, etiam ſi in ſupplicatione eſſent petita.*

33 *Indulgentia bonorum non comprehendit bona peruenta in manus tertij ex titulo lucratiuo.*

35 *Bona alienata non veniūt in remiſſione, ſi bānum, ſeu cōdemnatio eſſet nulla.*
Limita niſi tertius fuerit citatus, in declaratione nullitatis nu.36.

38 *Bona alienata veniunt in remiſſione, ſi fuerit dictum per Principem non obſtante quacumque condemnatione.*

39 *Reſtitutio non extenditur ad bona data in commendam.*

40 *Comendatarius an ſit verus dominus.*

41 *Feudum alienatum non venit in remiſſione generali Amplia.nu.42.*

43 *Hæreticus reſtitutus an recuperet bona incorporata.*

44 *Gratia extenditur ad bona alienata, ſi eſſet dictum (nō obſtante banno quod pro non facto habeatur.)*
Item ſi gratia eſſet pleniſsima num.45. vbi dantur exempla.
Item ſi bona ante reſtitutionem reuerſa fuerunt ad Fiſcum num.46.
Item ſi cōſtat ex mente Principis n.47.
Item ſi id faciat ex cauſa publica vtilitatis nu.48. amplia nu.49.
Item ad eorum pretium nu.52.
Item ſi ex iuſta cauſa nu.53.
Item ſi ex cauſa nulla fuiſſent transla-

ta num.54.

Item ſi excepta ſint aliqua bona alienata num.55.

Limita ſi alienatio eſſet facta in Eccleſiam num.56.

Idem ante poſſeſſionem bonorum alienatorum captam ſub num. 56.

50 *Sententia lata contra bannitũ reſtitutũ durante bãno, an reſcindantur, & q̃n.*

51 *Poſſeſſores bonorũ alienatorũ recuperãt pretiũ à Fiſco, vel Principe vendẽte.*

57 *Reſtitutus ad bona recuperat ea mãdato Iudicis, non propria authoritate.*

Et an remedijs reintegranda, & reſtituenda num. 58.

59 *Indulgẽtia an extẽdatĩ ad bona cõsũpta.*

60 *Indultatus ad bona non recuperat fructus, & nu.65. cõtra n.62. lim.n.67. lim.2. in fructibus pendẽtibus n.68.*

Item in reſtituto per viã iuſtitia nu.69. Itẽ in plenariè reſtituto nu.71. Itẽ in poſſeſſore malafides nu.72. Itẽ in fructibus perceptis pendẽte ſupplicatione nu.73. Itẽ ſi ex verbis Indulti aliud appareret nu.74. Itẽ quando dominio bonorum non fuit priuatus nu.75.

61 *Officialis ſuſpenſus, & reſtitutus, an recuperet ſalarium, & num.70.*

64 *Debitor ſoluens Fiſco eſt liberatus.*

65 *Reſtitu⁹ ꝑ bono pacis recuperat fruct⁹.*

Amplia in reſtitutione per viam compoſitionis nu.66.

76 *Reſtitutus ſi ad bona incorporata non reſtituitur, ita nec hypotecam ſuper eis experiri poteſt.*

77 *Gratia praſentis decreti ad bona Fiſco competentia tantum reſtituit.*

78 *Reſtitutus ad bona alienata, an recuperet bona parentibus acquiſita, & diſtingue num.79.*

89 *Bãnitus reſtitutus ad bona alienata, recuperat feudum domino quaſitũ. Amplia nu.83. & 84. limita nu.85.*

81 *Primogenitus fellonia͂ cõmittens non recuperat feudũ ſecundogenito acq̃ſitũ, ſi fuerit aggratiatus. Intellige n.82.*

86 *Bannitus ſeu deportatus reſtitutus recuperat bona agnatis acquiſita, quid in Regno Neapol. num.87.*

88 *Vxor bãnita ſi reſtituitur, recuperat bona marito acquiſita.*

89 *Reſtitutus ad bona, recuperat iuspatronatus conſanguineo acquiſitum.*

Item & ius contratabulandi nu. 90.

91 *Mater amittens ſucceſſionem filij ob non petitum tutorem, ſi fuerit reſtituta, eam recuperat.*

92 *Bãnitus, ſeu cõdẽnatus reſtitutus recuperat bona ſubſtitutis acq̃ſita. Idẽ ĩ filio ſubſtituto ĩ caſu ĩcapacitatis ꝰ. 93.*

Idẽ q̃n bona erãt cõſeruãda ĩ familia n. 94. Intellige ſub eod. nu. q̃n ſubſtituti eorũ poſſeſſionẽ non apprehendiſſent.

95 *Bãnitus reſtitutus recuperat partẽ conſanguineis acquiſitã vigore ſtatuti.*

96 *Vxor reſtituta recuperat dotẽ ob adulteriũ marito acquiſitam, contra nu.97.*

98 *Reſtitutus recuperat partem delatori ex ſtatuto acquiſitam.*

99 *Bãnitus reſtitutus recuperat ius defenſionis bannito contra offenſum non competens. Intellige num.100.*

101 *Deportatus, ſeu bannitus reſtitutus recuperat bona in alterius manus peruenta durante banno, non ea qua antea non erant acquiſita.*

102 *Pater reſtitutus recuperat hareditatem aui durante banno nepoti acquiſitam.*

Amp. ſi ab ĩteſtato ſucceſſiſſet nepos n.103

Itẽ ſi nepos hareditatẽ nõ adiuit nu.104.

Item ſi fuerit pater reſtitutus ob mortẽ aui num.105.

Item in quocumq. reſtituto ob eius incapacitatem bona amittente nu.106.

107 *Doctor reſtitutus, an recuperet locũ ĩ collegio amiſſũ, & nu.111.113. & 114. qd in reſtitutione ampliſſima n.112.*

108 *Reſtitutio gratioſa extenditur ad omnes dignitates, etiam de futuro nu.109.*

110 *Dignitatem impetrãs, nõ tenetur facere mentionem de gratia aliàs obtenta.*

115 *Reſtitutus ordini recuperat locum alteri conceſſum.*

116 *Reſtitutus ad canonicatũ recuperat ſtallum*

lum in choro.

117 *Miles Hieroſolymitanus reſtitutus recuperat antianitatem.*

118 *Reſtitutus recuperat bona ſibi ꝓſcripta, & vſurpata. Intellige num. 119.*

120 *Officialis reſtitutus recuperat officium, quo fuerat priuatus, contra nu. 121. limita nu. 122. 123. amplia 124.*

125 *Clericus depoſitus, an recuperet beneficium, ſed quid ſi eo fuerit priuatus nu. 127. 128. 129. limita 130.*

126 *Filius rebellis, an recuperet iꝰ legitimãdi*

131 *Doctor, qui amiſit cathedrã reſtitutus, an eam recuperet.*

132 *Reſtitutus non recuperat bona per alterum alienata.*

133 *Vſufructuarius reſtitutus, an recuperet vſumfructum extinctum.*

134 *Caſtrum reſtitutum, an recupèret antiquas dignitates.*

135 *Reſtitutio facta per legitimationem à Principe, non nocet poſſeſſoribus bonorum, intellige nu. 136.*

CAP. XXII.

TEXTVS iſte diuiditur in duas partes, ĩ prima loquitur de pænis, & cõdemnationibus pecuniarijs, in ſecũda de bonorũ cõfiſcatione, ſecunda ibi (vel bona ipſa.)

1 Nota primo, quod pęnæ † pecuniariæ etiam poſt ſententiam cõdemnatoriam remiſſæ ex præſenti decreto, nòn extenduntur ad pænas iam exactas, & Fiſco realiter acquiſitas ꝑ apprehenſionem, & incorporationem.

2 Nota ſecundo, quod bona † confiſcata poſt ſententiam non veniunt reſtituenda ſtante Indulgentia, & remiſſione præſentis decreti, ſed tantũ bona, quæ ante ſententiam Fiſco applicanda veniebant. *D. de Ponſ. de poteſt. Proreg. tit. de electio. official. §. 1. nu. 9.* ſubdens quod poſt ſententiam ſolus Princeps indulget.

Primo igiẽ requiriẽ ad hoc, vt indultatus cenſeaẽ quoad pænã, & condẽnationẽ pecuniariam, quod illa nõ ſit
3 per Fiſcum realiter exacta, † & ſic etiã qđ lata eſſet ſentẽtia (quod exigatur)
4 † ſi tamen per Fiſcum nõ fuerit realiter exacta ex præſenti decreto remiſſa eſt, & non poteſt pro ea amplius moleſtari D. *Carol. Tapp. in rubr. de conſtitut. Princip. num. 29. verſ. nec etiam, Anna in cap. 1. de vaſſal. decrep. atat. num.* 226. vbi ait ita fuiſſe aliàs ſeruatum, & ita paſſim fuit pluries in hoc Regno iudicatum, & præſertim in M. R. C. pro Vincentio Agliata, & in tãtum hoc verum eſt, vt ſi pæna eſſet ſoluta, & peteretur eius remiſſio, & nil dictum fuerit, quod pæna erat ſoluta,
5 tunc gratia † obtenta eſſet ſubreptitia *Baiard. ad Clar. in pract. q. 59. nu.* 88.

Secundo requiritur, quod non ſit
6 incorporata, † quod intelligo, vt ſit translata in poſſe Fiſci, & nõ ſufficiat ſententia, quod incorporentur ex prędictis verbis (realiter.) Adde *Farinac. dec.* 90. vbi ſupradicta verba declarat *Regn. Sext. de reg. lib. 2. c. 9. n. 33. et 35.*

Tertio requiritur, quod non ſit aſſignata, hoc eſt non ſolum dominium
7 trãslatum per illud verbum † (aſſigno) ad tex. *in l. item ſi verberatum §. 1. ff. de rei vendicat. Bart. in l. ſi conſtante ff. ſolut. matrim. num. 93. & ibi addentes,* ſed etiam poſſeſſio *Alfar. de iur. fiſc. gloſ. 34. §. fin. num. 332.*

Quarto requiritur, quod non ſit ac-
8 ceptata, † hoc eſt recepta. *D. Catal. de abolit. cap. 18. num. 103.*

Quinto requiritur, quod talis pęna
9 nõ ſit cõpoſita, † puta, quia pęna fuerit vntiarũ centũ, & fuiſſet accordata cũ Fiſco ꝓ dimidia parte, ſed quæ requiraẽ ad hoc vt fiat talis cõpoſitio vide *Pariſ. de Put. de ſind. in verbo cõpoſitio.*

Sexto requiriẽ, ꝙ pro tali pæna, vel
10 cõdemnatione Fiſco aliter cautũ † nõ

ſit,quod quidē intelligi pōt,ſi pro tali
pæna fuiſſet præſtita fideiuſſio de ſtā-
ſto iuri,& iudicarum ſoluendo,vel de
nō batattandis iuxta formā pragma-
ticarum Regni, *Auil.in cap.20.ſindica.*
nu.3.fol.mihi 278. vel proceſſū ad car-
cerationem,verum quia verba tex.re-
pugnare videntur,dum remiſſio pęnæ
cōceditur ēt ſi ꝓceſſum fuerit ad cō-
demnationē, & clarùm eſt quod præ-
dicta oīa præcedunt condemnationē
ipſam,ideo in M.R.C. indiſtinctè iu
dicatur,quod gaudeāt indulto, etiam
facto inuētario,& prædictis oībus in-
teruenientibus,ſi pęna adhùc per Fiſcū
non fuerit exacta, & ita ſeruatur.

Septimo,& vltimo requiritur qua-
tenùs pertinet ad bonorū confiſcatio-
nē, qđ pro ipſis non fuerit proceſſum
ad ſententiæ prolationē, per quā fue-
11 rit declaratū bona † ipſa eſſe confiſcata
per diſpoſitionē tex. noſtri,& tex. *in l.*
reſcripta in fin.C.de prac. impera. offer.
D.Carol.Tap.in rub.de Conſti.Princip.
*cap.3.nu.*10. *&* 11. & alia, quæ ſuprà
cumulaui *in c.20. in verb. bonorū cōfi-*
*ſcatione litera.*7.Sed aduerte, ꝙ huiuſ-
modi ſententia dēt eſſe diffinitiua, &
quòd fecerit tranſitum in rē iudicatā,
adeo quod ab ea nō poſſit amplius re-
clamari,vt aliàs fuit declaratū in Reg.
Camera Summarię,diæ 20. Octobris
1572. referente D. Anibale Moles in
Collaterali conſilio,& hoc pro decla-
ratione Indulti Regno Neapolitano
conceſſi die 26. Ianuarij 1572. qđ eſt
ſub eadem forma præſentis decreti vt
poteſt videri *in tit.de Abolit.in tom.no-*
*uiſſim.prag. Azeued.l.*1. *tit.*25.*lib.*8.
*num.*15.*cum ſeqq.*

Hęc igitur requiſita ſunt neceſſaria
ad hoc, vt indultatus ex p̄ſenti decre-
to gaudeat ipſius beneficio, alioquin
ad eos non ſe extenditur, quia limita-
12 ta cauſa, limitatum † producit effectū
l.in agris ff. de acquir. rer. domin. l. 3.
C. de ſenten. paſſ. in puncto Peregrin.de
*iur.fiſc.lib.*5.*tit.*2.*num.*32.

His præmiſſis infero primo, qđ ta-
lis Indulgentia, & remiſſio cōceſſa ex
præſenti decreto operaē effectum ſuū
ante ſententiā confiſcationis bonorū,
qđ procedit ēt ſi bona ipſa veniebant
13 ipſo iure cōfiſcanda,† nā cum expreſsè
ſit neceſſaria ſentētia declaratoria,an-
te eam ius aliquod Fiſco non dicitur
quęſitum vt eſt caſus *in l.eius qui dela-*
torem ſecundū Bar.ff.de iur.fiſc.cap.cū
ſecundū vbi Io. Andr. & Archidia. no-
tāt de haret.lib.6.Iaſ.in l.ſi quis iniquū
§.quod autem nu.7.vbi Doct. & alij ff.
quod quis iur.Cartar.de exequt.cap.bā-
*nit.cap.1.nu.*187.*Alex. in l.ſi quis ma-*
*ior.nu.*13.*poſt alios per eum relatos C.*
*de tranſact.*vbi dicit quod omnia iura
14 mundi,quæ dicunt pænam † ipſo iure,
vel facto imponi, intelligūtur dūmo-
do ſit ſequuta ſentētia, per quam de-
claratū ſit fuiſſe cōmiſſum id, propter
quod imponenda eſt illa pęna, ſequiē
*Ruin.conſ.*85.*in propoſita num.*6.*lib.*4.
*Alber.in l.lex vectigali ff. de pignor.*di-
cens,qđ vbi etiam bona confiſcantur
ipſo iure, opus eſt declaratione ꝑ ſen-
tentiam *Bertrand.conſ.*330.*incip. etiā*
*ſi eſſet nu.*1.*lib.*5. & quod requiratur
ſentētia declaratoria in pænis ipſo iu-
re impoſitis tradit *Roma.conſ.*212.*in-*
cip. quoad primum in fin. Tiraq. in l. ſi
vmquā in verb.reuertatur C.de reuocā.
*donat.nu.*400.& ratio eſt,quia nō per-
15 dit dominium † bonorū ante ſententiā
vt dixit *Cardinal.conſ.*128.*col.*1.*verſ.*
item etiam; licet à die cōmiſſi criminis
vbi cōfiſcatio venit ipſo iure, reꝰ amit
16 tat eorū adminiſtrationē † ſecundū eū,
vbi alia iura allegat *Curt.in tractat.de*
*feud.*4.*p.col.*72.*verſ. poſt enumeratos,*
*& idē in l. manifeſtè nu.*23.*de iur. iur.*
vbi hoc dicit perpetuò notādū, & qđ
pęna taliter impoſita operatur, vt de-
17 beantur fructus † omnes percepti à tē-
pore,quo fuit ipſo iure pæna irrogata
ſequitur *Cur.ſen.conſ.*30.*in fin.& me-*
lius

*lius cōſ.59.nu.7.verſ.cōfirmamus prædicta Becc.conſ.57.nu.15. Menoch.cōſ. 99.vol.1.Cartar.de exequt. cap. bānit. cap.1.nu.*355.qui dicit hāc eſſe veriorem,& receptam opinionē,& *nu.*187.

Secundo infertur,quod licet bānitus indultatus recuperet bona vt ſupra probaui in *in cap.20.in verb.bonorum confiſcatione*, attamen ſtante decreto noſtro, quod cōcedit gratiā bonorum ante ſententiā confiſcationis, ſi eſt elapſus annus iuxta formā conſtitutionum Regni, vel quadrimeſtre iuxta formam pragmaticæ, non recuperabit bona ex contumacia cōfiſcata ex remiſſione præſentis decreti, quia
18 iam per ſententiam† banni eſt condēnatus ad cōfiſcationē bonorum,lapſo dicto tēpore, & purificata cōditione, ſentētia operaē effectum ſuum in bonis,de quibus fuerit factū inuentariū,
19 †quod ſtatim fieri ſolet *Affl.decıſ.*61. *nu.*21.*in fi.Guid. Pap. decıſ.*351. *Picus in l.poſt contractum nu.*96.*ff. de donat. Caron.ſuper Rit.Regni Neapol.* 21. qui ita generaliter ſeruari ait etiā ante cō-
20 tractam contumaciam † quādo timeē de nō cōparitione citati *Clar.in pract. quaſt.*44.*verſ.ſed hodie, & melius Foller.in pract. crim. in verb. annotentur bona col.*1.*Cartar.d.cap.*1.*nu.*19.

Amplia prædictā concluſionē tāto fortius procedere in Barone, ſeu feudatario bannito,quia vltra ſentētiam confiſcationis bonorum latā per ſen-
21 tentiam bāni,eo ipſo, qđ fit cōtumax perdit poſſeſſionē feudi, & ſi infra annum non comparet,vel quadrimeſtre per pragmaticā, quæ abbreuiauit terminū anni, amittit proprietatē ipſius feudi, & interim perdit iudicaturam,
22 &†iuriſdictionē feudi ſecundū *Andr. in conſtit. clementia in fi. Petr.de Greg. de cōceſſ.feud.par.*4.*q.*7.*nu.*56.*& ſeq.*
23 quia non pōt contumax † iudicare in cauſis ſuorum vaſſallorū, ex quō efficitur infamis de facto *vt in l.fin. C.de requir.re.& ī Conſt. Regni Clemētia.*& infamia facti repellit à dignitate *l.* 2. *C.ex quib.cauſ in ſam.fac.irreg.& in l.* 2. *C. de dignit.* eoq. ipſo qđ vaſſallus
24 †contumax eſt, dicitur cōtendere dominium in non cōparendo coram eo, vel officialibus ſuis vt dicit *Andr. in c.* 1.*de milit. vaſſall.qui contam.* Et ideo curia mittit ad capiēdam poſſeſſionē feudi, & in Regno Neapolitano regulare hoc eſt in omnibus cōtumacibus, & rebellibus ꝑ *Cap.Caroli primi incip. ſubditorū noſtrorū in fi.* vt refert *Frec. de ſubfeud.lib.*2.*autbor.*29. *nu.*11. vbi ſubdit qnod ex hoc dicto *Andr. in d. conſtit.* clementiæ cepit in illo Regno practica,qđ vbi feudatarius,vel Baro eſt contumax pro delicto capitali, fit
25 ſequeſtrū † iuriſdictionis,& Curia interim detinet,& iuriſdictionē exercet, donec tedio affectus comparuerit, & contumaciā purgauerit, & ita ibi ſeruatū fuiſſe in Baronæ Cētulæ, & Barone Zuculi, & hodie ſeruari ait cōtra oēm contumacē feudatariū, nā fit ſequeſtrū iuriſdictionis ciuilis,& criminalis, fructus autē non ſequeſtrantur anno pendente, ſed percipiunē nomine Baronis per deputatum ab eo, vel procuratorē ipſius, & ita ſeruari in Sacro illo Conſilio refert *Lipar. ad And. in d.cap.*1.*de milit.vaſſall.Capic. decıſ.* 131. *ī fi.* vbi ait ita ēt ſeruatum fuiſſe in hoc Regno Siciliæ *Clar.ī pract. fin. quaſt.*44.*nu.*2. *Cartar. de exequt. cap. Bāni.cap.*1.*nu.*25.*ī fin. Foller. ī pract. crim.verb.annotentur bona nu.*8.& ego vidi ſeruatum in Baronæ Rochę,& in Marchione Roccellæ, & alijs Baronibus, & ideo vt ad propoſitum redeamus cōcurrerent, & ſentencia bāni, & poſſeſſio, ſiue detētatio, quo caſu ceſſaret omnis difficultas in terminis decreti noſtri.

Prædictam ampliationē intelligo,
26 ſi Baro, ſeu Feudatarius†nō cōparuerit infra annum, adeō quod eo elapſo ob

ob eius cõtumaciam bona ſint Fiſco acquiſita non obſtãte præſenti Indulto per ſentẽtiam banni, ſed ſi infra annum, vel quadrimeſtre in Regno comparerer, & pro delicto veniret imponenda pęna confiſcationis bonorum, tunc ſtante Indulto Principis eſſent reſtituenda bona delinquẽti, ſi adhuc ſnĩa ſuper confiſcatione bonorũ pro delicto non eſſet contra eum prolata; licet obſtaret ſentẽtia lata in banno, ea enim ſtatim per compationem eſt reſoluta, quia ita demum bona dicũtur cõfiſcata, quatenus cõtumax perſeueraſſet vltra quadrimeſtre *Vinc. de Franc. dec. 213. nu. 27.*

Amplia ſecundo, etiam quod non
27 ſit lata ſententia, † quod bona incorporentur, quę datur lapſo termino ſententiæ banni, nam iſta eſt exequutio ipſius ſententiæ, & ſic bona dicuntur aperta vigore illius ſnĩæ principalis.

28 Tertio infero, vt indultatus † antequam ſit lata ſententia ſuper confiſcatione bonorum, non ſolum ex vi præſentis Decreti recuperat bona, vt ſupradictum eſt, ſed etiam ea recuperat, ſi eſſent alienata in tertium ante latã ſententiam, ita dixit *Affl. in c. 1. nu. 32. de vaſſal. decrep. ætat. Gram. dec. 105. n. 18. Sforz. de reſtit. in integr. p. 2. q. 99. art. 6. n. 46. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. num. 68.* vbi alios refert, & declarat *Farinac. de Inquiſ. q. 6. n. 30. Molin. de iuſt. & iur. tract. 3. q. 48. n. 9. cum ſeqq.* vbi late materiam proſequitur *Azeued. lib. 8. recopil. tit. 25. l. 1. nu. 26. cum ſeq. Cenal. comm. cont. comm. concl. 874.*

Quarto infero, quod de iure com-
29 muni gratia, † ſeu reſtõ facta à Principe non trahitur ad bona alienata, & in tertium translata, vt dixerunt *Bar. & cæteri Doct. in l. fi. C. de ſent. paſ. & in l. Gallus, §. & quid ſi tantum vbi præcipuè Bar. nu. 13. ff. de libe. & poſthum. Luc. de Pen. in l. ſi coloni, q. 15. C. de agr. & cenſit. libr. 11. & in l. cum allegatis, col. 4. de re mili. lib. 12. Decia. tract. crimin. lib. 3. tit. de abolit. nu. 56. Sforz. de reſtitut. in integr. poſt infinitos quos cumulat p. 2. q. 99. art. 6. ſub n. 41. D. Carol. Tapp. in rubr. de conſti. Princip. c. 3. nu. 19. Farinac. de Inquiſ. q. 6. num. 33. Brun. à Sole in ſuis, quæſt. legal. q. 19. n. 1. vſq. ad nu. 36. Petr. de Greg. de conceſ. feud. p. 8. q. 9. nu. 4. cum alijs adductis per me ibi in add. Surd. conſ. 203. per totum, vol. 2. Menoch. de præſump. libr. 5. præſump. 46. & conſ. 482. nu. 20. & nu. 5. & 6. Azeued. l. 1. num. 20. cum ſeqq. tit. 25. de los pdones, lib. 8. Caſanat. cõſil. 26. num. 15.* & eſt magis * communis opinio ſecundum prædictos; rõnẽ
30 adducunt, quia gratia † à Principe cõceſſa ſemper intelligi debet ſaluo iure, & ſine præiudicio tertij, *l. 2. §. ſi quis à Principe, ff. ne quid in loco publ. l. bene à Zenone, C. de quadrien. præſcrip. l. & ſi ſine, §. ſed quod Papinianus, ff. de minor. l. quod ſi minor, §. Scęuola eo. titu. l. præſcripta, C. de præ. impera. offer. l. quoties C. de edend. l. ſi quando C. de inoff. teſta. l. fi. C. de repud. hære. cap. quamuis de reſcript. ĩ 6. Rol. conſ. 45. n. 12. & ſeq. vol. 4. Brun. à Sole d. q. 19. nu. 11. & ſeq. vſque ad n. 28.* licet *Farin. in loco præallegato* dubitet de hac ratione, nam dato, quod in gratia comprehenderentur ẽt bona in alium alienata, nullum tamẽ dicit ipſe vertitur præiudicium tertij poſſeſſoris, quia iſto caſu Princeps ſi vendidit, tenebitur de euictione, & emptor contra ipſum habebit regreſſum ad pretium, *l. 1. & 2. & ibi præcipuè Ang. C. quadrien. præſcript. Bart. in l. quicumque, C. de fid. inſtrum. libr. 10. Ang. ĩ l. Senatus, ff. ad Syllan. Dec. ĩ c. fi. col. 3. verſ. & ampliatur extra de conſtit. Menoc. cõſ. 103. nu. 31. vol. 1. Ruyn. conſ. 21. n. 9. vol. 5. Rol. d. conſ. 46. n. 23. vol. 4. Bru. à Sole d. q. 19. poſt nu. 62. & ſeq. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 59.* & ita fuiſſe decíſum refert *Pedem. dec. 47.* qđ procederet etiam in caſu, quo Prin-

Princeps non teneretur de euictione, de quibus infra dicam, nam in omni caſu ſatis intereſſe poterit poſſeſſor habere, dum rem potius, quam pretium exoptaret, vnde dat ipſe duas alias rationes, quarum prima eſt, quia gratię, & priuilegia fiſco damnoſa in dubio ſemper interpretanda ſunt, vt minus fiſco præiudicent quàm ſit poſſibile, *l. nec damnoſa, C. de prec. impera. offer. cum ſimil.* ideo ſi eſt facta gratia quo ad bona, intelligendum eſt de bonis fiſci, non de alienatis, quæ nõ ſunt amplius fiſci. Secunda eſt ratio, nam qñ actus retrotrahitur, numquam retrotrahitur in præiudicium aliorum, ſed eorum dumtaxat, qui actum faciunt, vt latè per *Tiraquel. de retract. lignag.* §. 1. *gl.* 10. *nu.* 71. vbi in terminis exemplificat in reſtitutione, de qua agitur, & in ſpecie hanc eamdem rationem attulit *Sforz. de reſtit. in integr. q.* 99. *art.* 5. *num.* 42.

Amplia primo hanc concluſionem
31 ſtantibus expreſſis verbis text. noſtri, per quæ clare conſtat de mente concedentis indultum, dum reſtituit, & remiſit bona, ita quòd ea Regio Fiſco aſſignata, ſeu incorporata nõ fuerint, quod tanto fortius procedit in extraneo, vt dixit *Paul. Ghirlãd. de relaxat. carcerat. tit. de benefic. & indulgent. quaeſt.* 1. *num.* 1.

Amplia ſecũdo etiã ſi per indultatum expreſsè ſupplicatum fuerit reſti-
32 tui aduerſus bona alienata, nam ſi in reſcripto id conceſſum non fuerit, ſupplicatio † non operatur conceſſionem bonorum alienatorum *Affl. dec.* 361. *nu.* 31. *poſt Alex. conſ.* 136. *col.* 2. *vol.* 2. *Peregr. de iur. fiſci, lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 43. ratio eſt, quia in priuilegijs attenditur quod conceſſum, non quod fuit ſupplicatum *Innoc. in c. ſuper literis extr. de reſcip. Bald. ĩ l.* 2. *col. vlt. C. ſi contra iuſ. Loffred. conſ.* 14. *nu.* 35. *Rot. in antiquis dec.* 379. *incip. ſi in commiſſione, et in nouis* 358. *Alex. conſ.* 94. *col.* 2. *lib.* 2. *Parſ. conſ.* 107. *n.* 21. *vol.* 4. *Bertaz. cõſ.* 97. *n.* 4. *Abb. ĩ c.* 2. *de treg. & pac.* vbi inquit, quod ſi petitio eſt indeterminata, attendi debet cõceſſio, & non prodeſt ſupplicantis generalis petitio, idẽ *Abb. ĩ c. inter dilectos verſ. caeterum de fid. inſtrum. Natt. conſ.* 98. *nu.* 2. *Mandel. conſ.* 756. *vol.* 4.

Amplia tertio etiam, quod bona
33 confiſcata † peruenerint ad manus tertij ex titulo lucratiuo donationis, *Menocch. de praſumpt. libr.* 5. *praſumpt.* 46. *nume.* 6.

34 Amplia quarto etiam ſi gratia † ſit facta motu proprio ſecundum *Abb. in c. cauſam, q̃ de teſtib. Dec. cõſ.* 32. *col. fi.* & *conſ.* 544. *in fi.* & *conſ.* 525. *col. fi.* & *conſ.* 606. *in fi. Ruy. conſ.* 97. *vol.* 5. nũquam enim pręſumendum eſt Principem voluiſſe tertio pręiudicare, vt pluribus comprobat *Brunor. à Sole quaeſt.* 19. *num.* 11. & *ſeq. vſque ad nu.* 28. *in ſuis quaeſt. legal.*

Amplia quinto, vt procedat etiam,
35 quòd declaretur bannum, † ſeu condemnationem eſſe nullã, adhuc enim gratia, ſeu remiſſio bannito conceſſa propter nullitatem banni non trahit ad bona in alium alienata *Boſſ. de remed. ex ſola clem. Princ. nu.* 17. vbi ſecundum *Soc. in conſ.* 266. dicit, quod retractatio alicuius actus facta ꝑ Principem, etiam quod declaret eſſe nullum, non tamen operatur in præiudicium tertij.

Limita prædictam ampliationem,
36 niſi iſte tertius † poſſeſſor bonorũ cõdemnati fuerit citatus, aut vocatus in declaratione nullitatis banni, nã tunc ſecus erit ſecũdũ *Farin. de Inquiſ. q.* 6. quia gratia à Principe delinquẽti cõceſſa per viam iuſtitiæ tantũ reſtituit, quantum iniuſtitia abſtulit.

Quæ tamen citatio non requiritur, quando bona ipſa peruenerint ad tertius cum conditione de reſtituendo, quan-

quando fuerit reus effectus capax per
gratiam Principis, ita declarat *Petr.
Ant.de Petra.in tract.de poteſta.Princ.
cap.8.num.49.*

Amplia ſexto, vt non recuperet ẽt
37 nomina debitorum, ſi à Fiſco data
fuerint alicui exigenda, *Ruy. conſil.
22.col.1.lib.5.Brun.de ceſſion. bonor. in
4.p.q.19.n.5.in princ. Sfor.de reſtit.in
integ.q.99.art.6.n.45.*

Amplia ſeptimo, vt nec gratia Prin
cipis ad bona alienata trahatur etiã,
quod in ea dicatur non obſtante qua-
38 cumque condẽnatione, † adhuc enim
non cenſetur bannitus ad bona in aliũ
translata reſtitutus *Ruy.conſ.21.num.
9.ver.non obſtat igitur in primis, vol.5.
Neuiz.conſ.58.num.47. ver.non obſtat
Rol.conſ.45.num.18.& ſeq.volu.4.Me-
noch. de præſumptio. libr.5.præſumptio.
46. num.10.verſicu. caterum à prædi-
ctis diſſentiunt.*

39 Amplia octauo, vt ſicut † reſtitutio
non extenditur ad bona alienata, ita
nec ad bona data in commendam cũ
conuerſione fructuũ in proprios vſus,
nam talis commenda ęquiparatur ve-
ræ alienationi *Gemin.in c.nemo, colum.
2. ver. ſed quid ſi fiat de electio. in 6. &
ibidem Farin.col.2.in fi.* inde eſt, quod
40 commendatarius† dicitur verè domi-
nus, & habet verum titulum, vt dixit
Barba.cõſ.2.vol.2. & hanc opinionem
ſequuti ſunt *Ioa.Vinc.de Anna ĩ c.1.de
vaſſall.decrep.ata.num.213.& ſeq. &
alleg.119.nu.7.& ibi D.Fab. ĩ add. no-
uiſ. num.* 241. vbi allegat alios in ma-
teria commẽdatariorum *Dom. Carol.
Tap.ĩ rub.de cõſtit.Princ.cap.3.nu.16.*
licet referat contrarium fuiſſe iudica-
tum per Regiam Cameram Summa-
riæ, & quod fuit magna deciſio, ſuper
hoc cogita.

Amplia nono, vt ſicut non recupe-
rat bona alienata, ita & feudũ diſtra-
41 ctum, † & ab alio poſſeſſum, & vaſſal-
los in feudo exiſtentes, ut dixit *Luc.
de Pen.in l.ſi coloni, num.15. C.de agric.
& cenſit. lib. 11. Menoch. recuperã. poſ-
ſeſſis.remed.10.num.101.& ſeq. Decia.
lib.3. tract.crim. titu. de abolit. nu. 59.
poſt Affl. Iacob. de Beluiſo, & alios* per
eus relatos.

Amplia decimo, vt nec etiam recu-
42 peret bona † alienata à ſponte dante,
& reſtituente ſine aſſenſu *And. & Af-
flict.in cap.1.de vaſſall.decrep.ata.ſub
num.29. Peregrin.de iur. fiſc.libr.5. ti-
tu.2. num.74.*

Amplia vndecimo, etiam in hære-
43 tico † reſtituto, qui non recuperat bo-
na Fiſco incorporata, vt dixit *glo. in c.
maximum 1.q.2. Ioa. And. & alij in c.
quia diligentia de elect.* tamen contra-
rium tenuit *Pariſ.cõſ.2.num.188.cum
ſeq.vol.4.* vbi poſt alios quos refert di-
cit, quod hæc opinio eſt equior, beni-
gnior, & communior, & eum refert
Vinc.de An. ĩ ſing.311. ſubdens, quod
hoc nemo tangit.

Intellige tamen proximè prædictã
concluſionem in reſtitutione plena,
ſecus in ſimplici Indulgẽtia *Pet. Ghir-
lan.in tit.de hæret.q.6.nu.1. & 2.*

Limita primo prædictam conclu-
ſionem principalem, quando in gratia
eſſent appoſita illa verba (non obſtã-
te quacumque condemnatione, quæ
pro non facta habeatur, ac irrita ſit)
quia ex prædictis verbis extenditur ad
bona alienata, † vt dixit *glo. in clem.1.
44 verb.pro infectis de immun. eccl.* & per
hanc *glo.* ita dixerunt *Card. in c. quia
diligentia,* vbi etiam *Imol. in fi. de ele-
ctio.Dec.cõſ.252. col.pen. in fi. & ſequ.
Croi.cõſ.127.nu.15.Rol. latè cõſ.45.n.
29.& ſeq.vol.4. Fel.in c. inter quatuor
nu.6.de maiori. & obedie.* vbi dicit, qđ
tunc omnis cõtractus de illis bonis fa-
ctus interim erit nullus, addẽs tamẽ,
quod Princeps malè facit reſtituendo
cõtra ius tertio quæſitum, idem tenet
*Alex.in l.Gallus §.& quid ſi tãtum nu.
20.ff.de libe.& poſth.& Soc.ſen.ibi nu.
18.*

18.Crot.nu.120.Ruin.nu.183.Cardin. in c. qua in eccleſiarũ q.7.de conſti. Alciat.in l.plus eſt in reſtitutione nu.7.ff. de verbo.ſigni. Rimin.ſen.conſ.68.nu.1. verſ.2.lib.1.Rui.conſ.21.nu.9.lib.5.& cõſ.31.nu.7.eo.lib.Pariſ.conſ.1.nu.39. lib.4.Decia.tract.crim.lib.3.tit.de abolitio.nu.57.Burſat.conſ.54.nu.11. vbi de cõmuni,* & idem teſtatur *Vivi. in comm.opin.verb.Princeps verſ.bãnitus,* vbi de magis *comm. opin. *Bruner.à Sole in quaſt.legal.quaſt.19.nu.55.61. & 62.Menoch.de praſumpt. lib.5.praſumpt.46.nu.10.Peregr.de iur. fiſc.lib. 5.tit.2.n.58.& ſeq.Farinac.de Inquiſ. q.6.ſub nu.65.verſ.ſed certe Gram.dec. 65.nu.17.& 18.Surd. conſ.203.nu.7. & 41.vol.2.Sforz.de reſtit.in integr.q. 99.art.12.n.108.& 109.*vbi ait quod hæc eſt verior,& magis *comm.opin. ex relatis Doctо.

Intellige tamen prædictam limitationem, ſi in gratia non ſolum eſſent appoſita illa verba (non obſtante bãno,ſiue condemnatione) tantùm,ſed ſubſequantur illa alia verba(ita quod condemnatio pro nõ facta habeatur, nec de ea obici poſſit) *Sforz. Odd. in d.quaſt.99.art.12.nu.*110. in his enim vltimis verbis conſiſtere omnem efficaciam reſtitutionis tradũt *Ruin. cõſ. 33.nu.2.& 4.lib.1. & conſ.21.num.9. lib. 5.& conſ.31.num.7.eod.lib. Burſat. d.conſ.54.num.11.Vivi. in comm. opin. d.verſ.bãnitus,Surd.ĩ loco praallegato.*

Limita ſecundo prædictam cõcluſionem principalem non procedere,
45 quando reſtitutio,† ſeu gratia eſſet plenaria, vt puta ſi in ea Prĩceps apponat verbũ (plene, plenius, vel pleniſſimè) tunc enim trahitur etiam ad bona in tertium alienata *Dec. in cap. quia diligentia nu.8. verſ.limitari tamen poteſt de electio. Fel.in c.inter quatuor nu.50. de maior.& obbedie.Claud. in l. Gallus §.& quid ſi tantum col.6.verſ. quod tamen ſingulariter limita, vbi etiam Gallian.num.64.ff.de lib.& poſthu. Pariſ. cõſ.1.nu.37.& 51.vol.4.& ibidem nu. 29.*vbi in ſimili adducit,qđ ſicut ſimplex reſtitutio degradati,& priuati beneficio non trahitur ad beneficiũ, niſi ſit plenaria ſecũdũ *Specul.in tit.de leg. §.1.verſ.quid ſi degradatus Io. Andr. ĩ c.quãuis vbi etiã Gemin.in fi.de reſcrip. in 6.* ita pariter licet ſimplex reſtitutio non trahatur ad bona alienata, ſecùs tñ erit ſi fuerit plenaria,& eſt cõmu.* opinio, vt teſtatur *Gram. deciſ.65.nu. 17.& 18. Pariſ.cõſ.1.n.37.vol.4.Barbat.conſ.78.col.2.& ſeq.lib.3.Menoch. de praſumpt. lib.5.praſump.46.nu.11. Rolad.conſ.45.nu.27.lib.4.Decia.tract. crim.lib.3.tit.de Abolitio. nu.56.in medio Sforz.de reſti.in integ.q.99.art.12. nu.108.Vinc.de Anna alleg.69.nu.38. Surd.cõſ.203.nu.6. vol.2.* vbi alios refert idẽ *Menoch.de recuper.poſſe.reme. 10.n.116.D.Carol.Tap.ĩ rub.de cõſtit. Princip.cap.3.nu.30.* quæ plenaria reſtitutio inducitur etiam per verba geminata arg. *tex. cũ ibi not. in l. baliſta ff.ad trebell.Rol.d.cõſ.45.n.30. Farin. de Inquiſ.q.6.n.38.* vbi dicit qđ plenè ẽt dicitur reſtitutus ſi fuerit dictum in in oĩbus,& per oĩa *Rol.ibidẽ nu.32.& Port. Imol. in conſ.48.nu.7.* Idem eſſet ſi dixiſſet cancelletur condemnatio liberè,vel facimus liberã gratiã *Peregr. de iur. fiſc. lib.5.tit.2.nu.23. Bruner.à Sole in q.19.nu.61.verſ. aut conceditur ex ſcriptis gratia & nu.64. verſ.ſecundo caſu vbi diſtinguit, Farinac. d. q. 6. nu.28.verſ.limita primo,nu.39.*

Idem etiam dicendum eſſet ſi bannitus indultatus, & reſtitutus fuerit, ita quod nihil ei opponi poſſit, tunc enim iſte taliter reſtitutus, tamquam plenariè reſtitutus bona alienata recuperabit *Card.& Imol. in d. cap.quia diligentia de electio. Alexand. in d. §. & quid ſi tantum nume. 20. verſic. ſecundo limitatur Socyn. ibidem num.17. Felyn. dict.capit. inter quatuor num. 9.*

poſt alios relatos per Rol. d. conſ.45. nu. 24. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 45. & ſeq. & licet Clar. in pract. §. fi. q. 59. verſ. Item quaro, dicat qđ hæc opinio ſibi numquã placuit, & apud eum vix obtineri poſſe credit, vt reſtitutio quã uis plenaria trahatur ab bona alienata, niſi expreſsè dicatur, & idem ſentit *Caſſan. in cõſuet. Burgund. rub. 1. §. 5. n. 145. fallent. 225.* vbi dicit quod ſi gratia contineret bona alienata, duo abſurda ſequerẽtur, vnũ qđ fieret per indirectũ, qđ videt̃ fieri nõ poſſe per directũ, aliud qđ Princeps non adminiſtraret iuſtitiam, tñ non eſt recedendũ à cõmuni opinione vt firmat *Farina. d. q. 6. nu. 41. Azeued. d. l. 1. nu. 28. cum ſeq. tit. 25. lib. 8. recop.*

Idem dicendum eſſet, qñ Princeps dixiſſet, quòd amiſſa redit, & de nouo concedit *Andr. in cap. 1. n. 3. de vaſſal. decrep. ata. Sforz. de reſtit. in integr. d. q. 99. art. 12. nu. 115.*

Limita tertio prædictã cõcluſionẽ in bonis alienatis per Fiſcum, & ad eũ
46 ante reſtitutionẽ, & gratiã reuerſis† de uolutione, vel redemptione, nã ea recuperat indultatus, & reſtitutus *And. in d. c. 1. in fi. & Affl. nu. 12. circa medium de vaſſall. decrep. ata. & ibidem Vinc. de Anna nu. 263. Eman. Coſta ĩ l. Gallus §. & quid ſi tãtũ 2. par. n. 46. ff. de lib. & poſth. & ibidẽ Aquilinus verſ. qd enim ſi aqua, & ignis Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 42. Frec. de ſubfeud. lib. 2. q. 3. nu. 3. Sforz. de reſtit. in integ. queſt. 99. art. 6. nu. 47. D. Carol. Tapp. in rub. de conſtit. Princip. cap. 3. nu. 17. Doctiſſimus Fabius de Anna in ſuo eleganti conſ. 61. n. 39. & 40. vol. 1.* Secùs verò ſi poſt reſtitutionẽ peruenissent, vt malè percipientes *Andr.* dixerunt *Claud. & Galeau. ĩ d. §. & quid ſi tantũ nu. 63.* & rectè cõſiderant *Emanuel. & Aquil. in dictis locis Sforz. de reſtit. in integ. q. 99. art. 7.* vbi latè *Io. Angel. Piſanel. in prag. edita Thori num. 44. fol. mihi 166.* & ita intelliguntur dicta per *Surd. in conſ. 203. nu. 10. & 12. vol. 2.*

Limita quarto, qñ ex verbis indulti appareat, qđ Princeps voluerit ẽt reſtituere delinquẽtem & condẽnatum ad bona alienata, quo caſu de ea nõ eſt dubitandum, cum conſtet de mente
47 Principis† vt limitando tradunt *Affl. dec. 361. col. pen. Bero. conſ. 76. nu. 113. vol. 1. Claud. in l. venia col. fin. vbi etiã Dec. nu. 9 C. de in ius vocan. Pariſ. conſ. 1. nu. 40. vol. 4. Gomez. de delict. tit. de tortur. reor. nu. 38. verſ. item adde. Rol. d. conſ. 45. nu. 33. vol. 4. Boſſ. de remed. ex ſol. clem. Princip. n. 12. Gram. dec. 65. nu. 17. & 18. Surd. cõſ. 203. nu. 28. vol. 2. Bonacoſſ. in commu. opin. verb. gratia Paul. Ghirland. de relax. carcerat. tit. de beneſi. & indulgent. q. 1. nu. 1.* vbi pariter è cõuerſo, qđ gratia nõ trahitur ad bona, ſi ita Priceps expreſsè dixerit vt in fortioribus terminis diſpoſitũ fuit in præſenti decreto noſtro *Burſat. cõſ. 54. nu. 14. lib. 1.* qui de magis * cõmuni opinione plures adducit cõcordãtes, de cõmuni ẽt teſtat̃ *Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 48.* ratio eſt, nã qñ Princeps ita vult, de eius voluntate nõ eſt amplius diſputandũ *Andr. in d. cap. 1. nu. 3. de vaſſal. decrep. ata. plenè Pariſ. d. conſ. 1. nu. 43. 46. & 52.* quod procedit ẽt, qđ non expreſsè, ſed tacitè cõſtet de mente Principis, quod voluerit reſtituere ad bona in tertium alienata *Brunor. à Sole d. queſt. 19. nu. 39. 40. & 41.* vbi huius limitationis ponit exemplum, quando ſcilicet reſtitutio aliàs nil operaretur, & fruſtratoria redderetur.

Quam limitationẽ intelligit *Sforz. de reſtit. ĩ integ. q. 99. art. 9.* ſi Princeps ex cauſa hoc faciat *Ang. ĩ l. Gallus §. & quid ſi tantũ nu. 14. ff. de lib. & poſthu.* & de cõmuni teſtatur *Soc. iun. ibidem nu. 109. And. in cap. 1. nu. 3. de vaſſal. decrep. ata. Affl. in c. 1. verſ. ſexto noto nu. 34. in tit. Hic finit. lex. Rol. conſ. 45. nu.*

nn.21.& 33.lib.4. Viui.de comm.opin. in verb.Princeps verſ.bãnitus, latiſſimè de cõmuni,* & magis cõm.op. tradit Burſat.d.conſ.54.nn.14.& cõſ.74.nn. 17.& 18.lib.1. & in dubio cauſa hæc p̃ſumitur, quod Princeps ex iuſta cauſa motus fuerit Socy. inn. ĩ præallegato loco nu.110, & hanc eſſe comm.*opin. cum infinitis authoritatibus deducit Vaſq. controuer. illuſtr. perſon. lib.1.c. 25.nn.17.& ſequit̃ Farinac. de inquiſ. q.6.n.42.verſ.hoc enim operatur, quidquid dixerint in contrarium Iaſ. in l. Gallus §.& quid ſi tantũ n.28.ff.de lib. & poſthu. Nell.de bãnit.par.1.3.tempo. q.11.Boſſi.de remed.ex ſol.clem. Princ. nu,12.Menoch.cõſ.103.in ſecũdo dubio, dũ volunt requiri cauſam exprimi in remiſſione, & reſtitutione bonorũ, & Affl.ĩ præcitato loco ver.ſint ergo cauti, vbi dat cautelam aduocatis, quod faciãt apponi cauſam in reſtitutione; nã vt dixi, hoc neceſſariũ nõ eſt, & pręſumitur cauſa ipſa vt notant Sforz.Odd. & Farinac.ĩ proximè allegatis locis, & opinio cõtraria põt habere locum ad hoc ne teneat̃ Fiſcus de euictione bonorum alienatorum tertijs poſſeſſoribus, de quorum manu bona auferuntur, & conueniat̃ pro pretio, ſi fortè titulo oneroſo ad eorum manus bona peruenerunt, nõ autem quoad hoc vt nõ poſſit inquietare, vel impedire ipſum reſtitutũ ſua bona recuperãtem, quia quoad eum poſtquam Princeps ita voluit, vel cauſam appoſuerit, vel non, non refert quin nihilominus bona recuperet, ita ſingulariter declarat Soc.iun.in d.§.& quid ſi tantũ nu.120. & ibidẽ Crot.n.120.verſ.teneindo Ruin. conſ.21.nn.9.lib.5.Sforz.Od. de reſtit. in integ.quæſ.99.art.9.nn.71.Farinac. de Inquiſ.quæſt.6.nn.42.verſ.hoc enim operatur, vbi alios cumulant.

Limitatur quinto, quãdo Princeps reſtituendo ẽt ad bona alienata id fa-
48 ciat ex cauſa publicæ vtilitatis, † veluti quando rebelles remittit ex cauſa pacis Boſſ.in tit.de remed.ex ſola clem. Princ.nn.12.Ang.in d.§.& quid ſi tantum nu.14. vbi dicit quod ita fuit appoſitum in capitulis pacis inter Papã, & Peruſinos Rol.d.conſ.45.nn.33.vol. 4.Decia.tract.crim.tit. de Abolitio. ſub nn.69.Clar.in §.fi.quæſt.59.verſ.item quæro, & eſt communis *opinio, vt per Rubeum cõſ.154.nn.6.Affl.in cap.1.de vaſſall.decrep.ata.num.30.& in cap.1. Hic finit.lex.Corrad.ver.minus obſtat, & deciſ.361.col.1.& 2.per totam Bar. in l.quicumque nn.4. C.de fid.inſtrum. lib.10.Aret.in l.Gallus §.& quid ſi tãtum col.11.verſ.præterea qua ratione, & ibi etiam Soc.ſen.nu.18.verſ.fallit & tertio ff.de lib.& poſth.Gabri.de iur. quæſ.non tollen. concluſ.2. nn.16.lib.3. Menoch.ĩ tract.recuperan poſſeſ.remed. 10.nn.111.Io.Petr.Surd. in conſ.203. nn.15.vol.2.Sforz.de reſtit. in integr. quæſt.99.art.8.num.54.Peregr.de iur. fiſ.lib.5.tit.2.num.49.& 67. vbi dicit quod hęc eſt communis declaratio, & ratio eſt, quia Princeps poteſt cauſa publicæ vtilitatis auferre etiã res priuatorum l.Prĩceps ff.ne quid in loc.publi. Ang. in l.bene à Zenone C.de quadri.præſcriptio.Burſat.conſ.54.nn.15. cum cõcordant.lib.1.Vincen.de Ann. in cap.1.de vaſſall.decrep.ata nn.211.& ibidem Affl.nn.12.verſ.ſecundo fallit D.Carol.Tap.de Conſtit.Princip.ĩ rub. cap.3.nn.34.Gregor.Lopez. l.2.tit.32. partid.7.verb.primier eſtado.

Amplia primo prędictam quintam
49 limitationem, vt talis reſtitutio, † & gratia facta pro bono pacis comprehendat etiã regalia Loffred.qui multa ad hoc dixit in cap.1.§.filij in 1.2.& 3.col.ſi de feud.defunct.milit.fuer.cõtrouer.& ĩ § ſi facta, Gram.dec.105.n. 23.& 24.Peregr.de iur.fiſc.lib.5.tit.2. n.25.in fi.imò & feuda Affl.dec.361. nn.39.Capic.dec.69.nn.23. Itẽ & ſubfeuda Frec.lib.2.de ſubfeud.autho.29.

col. 2. ſiue ſint quaternata, ſiue plana, & de rabula, quæ aperiſitur Baroni *ex Cap. Honorij* corrigente *Conſtit. Regni poſt mortem*, cuius meminit *Andr. in c. 1. §. ſimiliter de cap. Corrad.* qui tamen licet loquãtur in reſtirutione iuſtitiæ, tamen idem dicendum eſſe in reſtõne gratię tradiderunt idem *And. & Affl. in d. c. 1. de vaſſal. decrep. ata. quos ſequitur Gallia. & Soc. iun. in d. §. & quid ſi tantũ Frec. in d. auth. no. 29.* qui receptã* opinionẽ *And.* fuiſſe teſtatur, licet cõtrariũ teneat *Do. Carol. Tapp. in rubr. de conſtitu. Princip. cap. 3. num. 36. verſ. qua tamen.*

Nota primo circà prędictã limita-
50 tionem, quod licet reſtituris † bãnitis, vel rebellibus ex cauſa pacis ſequutæ, ſententiæ contra eos latæ ex cauſa bãni, vel rebellionis reſcindantur, tamen aliæ ſententiæ, quæ forſan ex alia cauſa latæ fuiſſent aduerſus eos, vel cõtra Fiſcum sũt validæ, putà ex cauſa mutui, depoſiti, fideicommiſſi, vel ex alijs cauſis, vt dixit notabiliter *Bald. in tit. de pac. conſtant. §. ſententia quoq. Surd. conſ. 203. nu. 14. vol. 2. Plot. in tract. de in lit. iura. §. 1. num. 5.* vbi hoc ampliat procedere ẽt in reſtitutione facta per viam iuſtitię, licet *Peregrin. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 72. & Boſſ. de reſtit. qua ſiu. finit. bell. Bald. in prædicto loco* aliter dixiſſe referant, & ex hoc contrarium dixerint.

Nota secũdo, quod licet bona alienata per Principẽ reſtituanẽ ꝑ tertios poſſeſſores, nihilomin⁹ emptores poſſeſſores iſtorũ bonorum poſſunt con-
51 uenire Fiſcum de pretio, & illud recuperare *l. ſi locus §. fi. iuncta gloſ. ff. quamad. ſeru. amitta. l. 2. C. quib. ex cauſ. ſer. pro prem. lib. accip. l. ſi quando C. de oper publ. Bar. ĩ l. quicumq. C. de fid. inſtrum. lib. 10. & in l. fi. §. fi ff. de pigno. actio. Ang. in l. Senatus. ff. ad ſyllania. Dec. ĩ cap. fi. col. 3. verſ. & ampliatur de conſtit. Neuiz. conſ. 68. nu. 47. Rol. conſ. 45. nu. 23. vol. 4. Ruin. cõſ. 21. nu. 9. vol. 5. Aſca. Clem. in tract. de patr. poteſt. c. vlt. nu. 42. Pute. dec. 381. in cauſa Bononiẽſi lib. 3. Decia. ĩ tract. crim. lib. 3. tit. de Abolitio. nu. 89. Menoch. conſ. 103. n. 30. Azeued. l. 1. nu. 31. tit. 25. de los perdones lib. 8.* & gratia erit valida, nec vitiabitur ſi fortè Princeps pretium nõ reſtituerit *Luc. de Peun. ĩ l. fi. col. 18. C. de locatio. prædio. lib. 11.* ſequitur *Affl. in prælud. conſtit. Regni quæſt. 4. num. 8.* quod diligenter notandum eſſe ait *Sfroz. de reſtit. ĩ integ. quæſt. 99. art. 9. nu. 72. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 52. & dixi ſupra hoc eo. cap. nu. 30. poſt alios,* quos ibi retuli.

Limitatur ſexto prędicta concluſio principalis, quia licet aggratiatus, & reſtitutus non recuperet bona ſua in
52 tertiũ alienata, benè tñ recuperat † illorum pretium à Fiſco ſecundũ *Bart. ĩ l. fi. nu. 7. C. de ſent. paſ. qui ad hoc allegat tex. in l. ſed & ſi lege §. item ſi rem ff. de petitio. hæredi. Alber. ĩ l. ſi debitor nu. 2. ff. quæ in fraud. credito. Alcia. ĩ l. Gallus §. & quid ſi tantũ nu. 122. & 124. ff. de liber. & poſthu.* vbi fatetur hãc eſſe verã, & cõm.* opin. *Nell. de Bãnit. par. 1. 3. tempo. nu. 6. Paul. Ghirlan. de relaxa. carcerat. tit. de benefic. & Indulg. q. 5. D. Carol. Tap. in rub. de conſtit. Princip. cap. 3. n. 30. Decia. tract. crim. lib. 3. tit. de Abolitio. nu. 62. Brun. in tract. de ceſſion. bonor. 4. par. q. 16. nu. 6.* vbi de cõmuni* teſtatur *Pariſ. conſ. 2. nu. 186. & ſeq. lib. 4. Eman. Coſta ĩ §. & quid ſi tantum in 2. par. nu. 64. ff. de lib. & poſthu. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 27. 52. & 69.* qđ intelligo quatenùs Fiſcus factus fuerit locupletior ſecundũ *Bar. et Ghirlan. in loco prææallegato*, quia Fiſcus ſuccedit loco hęredis illius dãnati *l. 2. C. de bon. præſcrip. l. 1. C. de bon. eor. qui ante ſentẽt. mor. lib. cẽſe.* qui cũ ſit legitimus, & bonę fidei poſſeſſor, ideo ꝓtiũ rei alienatæ ꝑ ipsũ eatenùs reſtituere tenẽ, quatenus locupletior factus ſit,

&

& nōaliàs *Lutor. ff. ad leg. Iul. de vi.* & propterea ſi pretiū pditū fuiſſet à Fiſco ſubtractū, vel alio ſimili caſu periiſſet, non teneretur ad illius reſtitutionem, cum nō ſit factus locupletior *d. §. item ſi rem*, & hæc eſt cōmunis,* & verior opinio in puncto iuris, *Sfor. Odd. de reſtit. in integ. q 99. arti. 5.* licet contrariū tenuerit *Alex. in d. §. & quid ſi tantū n. 121. ver. tamē iſta plus placet*, cuius opinionem in practica ſeruari, ait *Nell. de bannit. p. 1. 3. tempo. num. 6. Clar. in §. fi. q. 59. num. 5. verſ. bene poſſet iſte reſtitutus, Farinac. de Inquiſ. q. 6. num. 43. verſ. tu vero dicas*, vbi ait, quod numquā vidit, nec audiuit aggratiatum, ſeu reſtitutum etiam plenariè pretium rerum alienatorū à Fiſco recuperaſſe, & cōmunem opinionem de qua ſupra minimè in practica ſeruari, à qua vltima opinione nō puto eſſe recedendū, licet in Regno rarò poſſet caſus euenire, cum ferè omnia indulta, vel non reſtituunt bona, vel ſi reſtituūt, in eis ſunt expreſsè reſeruata bona alienata, & fortius incorporata, & acquiſita Fiſco, vt hic.

Limitatur ſeptimo, quando gratia
53 eſſet facta ex aliqua iuxta cauſa † ita vt poſſit non minus ex iuſtitia, quam ex gratia cōceſſa dici, vtputà quia detegatur innocentia ipſius banniti, ſeu delinquentis *Cuman. in d. §. & quid ſi tantū, & ibi Eman. Coſt. in 2. p. nu. 49. & ſeq.* vbi de* communi teſtatur, & ibidem *Alcia. num. 74. & nu. 128. Nell. de banni. p. 1. 3. tempo. q. 11. in fin. Boſſ. de remed. ex ſol. clem. Princip. num. 3. & de liter. Princ. num. 2. & de remed. iuſti. cont. ſent. num. 7. & ſeq. Natt. conſ. 471. in fin. Mandell. conſ. 17. nu. 22. Burſat. conſ. 54. num. 34. lib. 1. Menoch. de recuperan. poſſeſ. remed. 10. nu. 113. & conſ. 482. nu. 19. vol. 5. Petr. Surd. conſ. 189. nu. 9. vol. 2. Canalca. dec. 14. nu. 24. ver. ſecundo modo cū ſeq. p. 1.* vbi ponit duas extenſiones *Sforz. de reſtitu. in integr. q. 99. art. 13. D. Carol. Tapp. in rubr. de conſtit. Princip. c. 3. nu. 31. & ſeq. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 44. Decia. tract. crim. lib. 3. tit. de abolit. nu. 85.* & licet hæc poſſet dici potius iuſtitia, q̄ gratia, cum pars iuſtitiæ ſit innocentē abſoluere, & non damnare, *l. abſentem ff. de pæn.* tamen reſtitutio gratioſa dicitur ſecundum *Sforz. vbi ſupra per l. 1. §. fi. ff. de quaſtio.* ibi (*potes itaquè Decreti gratiam facere*) *& per text. in l. Diui, ff. de pæn.* vbi dicitur quod à ſolo Principe poteſt concedi hæc reſtitutio, & dicit *Bar.* quod hoc ex ſpeciali gratia fit *in l. 1. §. ſi quis vltro, ff. de quaſt.* & hanc non reſtitutionem, ſed gratiā iuſtitię teſtatur *Boſſ. in tit. de remed. cont. bān. nu. 3. ver. & conceſſo poſt Ang. & Sal. per eum ibi allegatos in l. fi. C. de ſent. paſſ.*

Declara tamen prædictam limitationem, vt procedat, quādo proceſſus ſuper quo condemnatio, & bannū ſequutum fuerit ritè, & rectè, & legitimis inditijs præcedentibus fabricatus fuit, ſi vero de facto inconſideratè, & pręcipitanter, vt quandoquè fit ea intentione, vt citius ad bonorum confiſcationem deueniatur ſecus erit, quia tunc non eſt neceſſe, quod principali gratia hæc reſtitutio fiat, ſed quilibet Iudex poterit huiuſmodi ſententiam corrigere, & emendare, ita limitat, & declarat *Boſſ. in tit. de remed. iuſti. cōt. ſent. num. 7. & ſeq.* & ſequitur, & notandum eſſe ait *Sforz. Odd. q. 99. art. 13. num. 119.*

Limitatur octauo, ſi Princeps ex
54 cauſa nulla † in alium bona confiſcata tranſtuliſſet, nam reſtitutus bona illa recuperabit à quocumque poſſeſſore *Ceſ. conſ. 395. per totum.*

Limitatur nono, niſi Princeps re-
55 ſtitueret ad omnia † exceptis talibus bonis alienatis, hmōi enim reſtitutus cenſebitur reſtitutus ad omnia alia etiam alienata, quia exceptio firmat

regu-

regulam in non exceptuatis *Affl. ī tit.*
Hic finit. lex. Fider. in prin. in 6. notab.
nu. 34. circa finem, Decia. de abolit. libr.
3. tract. crim. num. 61. Rimi. ſen. conſil.
60. nu. 10. in 5. vol.

Limitatur decimo, quando reſtitu-
tio à Principe facta fuiſſet bannito, &
bonis priuato ante apprehenſionem
poſſeſſionis bonorum factam ab eo,
cui Fiſcus alienauit, ita cõſuluit *Natt.*
in cõſ. 470. nu. 21. & 22. & conſ. 471.
Menoc. conſ. 563. nu. 35. vol. 6.

Prædictas omnes limitationes in-
tellige primo, niſi alienatio ſit facta in
56 eccleſiam, † vel bona ipſa banniti ali-
quo modo in eam tranſiuerint, quia
tunc etiam ſtante reſtitutione facta de
bonis alienatis, talis reſtitut' hmõi bo
na ab eccleſia recuperare non poterit,
ita decidit *Affl. dec. 361. per totam*, ea
ratione, quia bona fuerũt ſemel dicata
Deo, & facta ſancta ſanctorum, vt di-
cit ſingulariter *Innoc. in c. verũ de for.*
compet. vnde per Principem non poſ-
ſunt amplius profana fieri, ſequitur
Sforz. de reſtitut. in integr. q. 99. artic.
15. nu. 136. D. Carol. Tapp. in rubr. de
conſtit. Princip. c. 3. ſub nu. 34. in fi. Pe-
regr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 75.

Secundo intellige, vt taliter reſtitu
57 tus † debeat poſſeſſionem rerum adi-
piſci non propria authoritate, ſed mã-
dato, & authoritate Pr̃icipis reſtituẽ-
tis, ac citato poſſeſſore, quia poſſeſſor
non debet non citatus à ſua poſſeſſio-
ne eijci *Card. in c. quia diligentia de ele*
ctio. & ibi Imol. Doct. in l. Gallus, §. &
quid ſi tantum, ff. de lib. & poſth. & præ-
cipuè Alex. nu. 20. verſ. ſecundo limita-
tur Soc. nu. 17. ver. ſecundo adde limita-
tionem Gallia. nu. 72. in fi. Fel. in c. inter
quatuor, nu. 4. de maio. & obed. Ruyn.
conſ. 21. num. 9. vol. 5. Pariſ. conſ. 1. nu.
38. vol. 4. Bero. conſ. 76. nu. 113. vol. 1.
Rubo. conſ. 154. per totum, Affl. dec. 116.
& melius deciſ. 361. ſub num. 12. & ſub
num. 35. quod procedit etiam ſi Prin-
ceps illum reſtituerit de plenitudine
poteſtatis, quia non per hnc interuer-
titur poſſeſſio illius tertij *Bald. in l. 1.*
nu. 24. C. de ſeruit. & aqu. idem Bald. in
l. denique ff. ex quib. cauſ. maior. & hoc
caſu an poſſit agere aduerſus poſſeſſo-
58 res † remedijs reintegrandæ, & reſti-
tuendæ vide *Bertaz. conſ. 20. num. 29.*
& 30. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu.
65. Surd. conſ. 189. ſub n. 53. & 54. ver.
2. poſt alios per eos relatos.

Quinto principaliter infertur ex p̃-
59 dicto tex. quod licet reſtõ, & gratia
bonorum facta à Principe, etiam qđ
ſit de bonis alienatis porrigatur ad bo
na conſumpta, & diſperſa per Fiſcũ,
vel alium poſſeſſorem; ſi mala fide ta-
men conſumpta ſint ſecundum *Bal. ĩ*
conſ. 145. nu. 3. lib. 2. & in l. 1. C. qui nõ
poſſu. ad liber. perue. Peregr. de iur. fiſc.
lib. 5. tit. 2. nu. 77. & 78. vbi loquitur
in vſufructuario, verum ſtãtibus ver-
bis indulti noſtri, hoc non operatur
præſens gratia.

60 Sexto infertur, quod reſtitutus, † &
indultatus ex gratia Principis ad bo-
na non recuperat fructus interim per-
ceptos tex. eſt ſingularis in *Authẽt. idẽ*
eſt de neſtorianis, C. de hæret. qui desũ-
ptus eſt *ex §. generalem in Auth. vt cũ*
de appella. cogno. vbi habetur quod ſi
quidam liberi ſunt fideles, aliqui vero
non, portio & hæreditas omnium de-
bet eſſe apud fideles, & ſi poſtea fue-
rint conuerſi reſtituunt̃ correis eorum
partes ſine fructibus, & hoc ibi notant
expreſsè *Alber. & Sal. Cenall. commun.*
contr. comm. q. 875. Ant. Trig. ſing. 119.
& facit tex. in l. cum allegatis, & l. pen.
61 *C. de re mili. lib. 12.* vbi officialis † ſuſpẽ-
ſus, ſi ex gratia Principis reſtituitur,
nõ recuperat ſalarium temporis, quo
fuit ſuſpenſus, *Bal. in l. fi. nu. 12. C. de*
ſent. paſ. Fel. in c. apoſtolica, num. 12. de
except. Boer. dec. 98. n. 5. Boſſ. de remed.
ex ſol. clem. Princip. nu. 11. & de reſti.
quæ fiũt à princ. n. 17. Decia. tract. crim.

lib.

lib.3.tit.de abolit.nu.60. Clar.q.59.n.
7.vbi Batard.nu.66.Gomez. tom.3.de
delic.tit.de tortur.reor. nu.38. vbi ait,
quòd iſta opinio eſt tenenda in iudi-
cando,& cõſulendo, Ang.in l. Gallus,
§.& quid ſi tantum nu.14.Aret.nu.11.
verſ. ſuper ſecundo articulo,Cuman.nu.
13.Alex.nu.21.Gallian.n.62.Soc.iun.
n.123.Crot.n.121.in fi. ver.notate ta-
mẽ Alcia.nu.114. Eman.Coſt.2.p.n.74.
ff.de libe.& poſth.Couar.var.reſol.lib.
1.c.3.nu.15.in fi.Grat.conſ.106.nu.2.
lib.1.Alber.in l. Princeps,n.5.ff.de ver-
bor.ſignif.Bonacoſ.comm.opi.verb.Gra-
tia, ſeu remiſſio delicti col.3.Rol.conſil.
45.n.8.vol.4.Farinac.de Inquiſ.q.6.n.
44.ver. Horum tamen, Brunor.à Sole in
ſuis quaeſt.legal.q.19.nu.67.ver.aduer
te tamen Peregr.de iur fiſc.lib.5.titu.2.
n.61.& ſeq.D.Carol.Tap.in rub.de con
ſtit.Pincip.c.3.n.29. Sforz. de reſtit.in
integ q.99.art.14.n.123.Tiraqu.in l.ſi
vnquam, in verb.reuertatur,n.276.de
reuoc.donat. Cordub. in l. ſi quis à libe-
ris,§.ſed vtrum num. 11.12.& 13.ff.
de lib.agnoſc.Vinc.de Anna in c.1. num.
226.de vaſſal.decrep.eta.qui hoc aliàs
ſeruatum fuiſſe refert tpe iudicũ cau-
ſarum rebellium de Lautrech. & am-
pliat hoc procedere etiam in reſtõne
pacis ibi nu.227.& ſeq.

62 Contrariũ tñ † tenent Iaſ.in d. §. &
quid ſi tantum,n.52.& 67.Fortu.Garſ.
nu.248. verſ.ego vero, Ruy.nu.185. in
fi.ff. de liber.& poſth. Dec. in l. in con-
demnationem,in fi.& ibi etiam Cagnol.
nu.2.ff.de reg.iur.Nell.de banni.p.1.3.
tempo.in 7.q. idem Iaſ.in l.beneficium,
nu.27. ff.de conſtit. Princip.Crot.conſ.
127.n.6.& ſeq.lib.1.Boſſ.de remed.ex
ſol.clem.Princ.nu.11.

63 Prima opinio † ſicut eſt communis,
ita & verior,à qua non eſt recedendũ,
vt dictum eſt,nec in conſulendo, neq;
in iudicando, & ratio ꝑdictæ opinio-
nis eſt, quia iniquum eſſet, vt bonæ,
fidei poſſeſſor teneatur reſtituere fru-
ctus præſertim conſumptos, qui tã
naturali ratione, quàm etiam bona
fide,& iuxto titulo conſumpti ſunt.

Amplia prædictam concluſionem,
64 vt ſi debitor † ſoluat Fiſco ſtatim erit
liberatus Nell. de bannit.p. 1.3.tem-
po.quaeſt.22.

65 Amplia ſecundo in gratia, † & re-
miſſione facta pro bono pacis Vincẽt.
de Anna in d.c.1. de vaſſal.decrep. eta.
nu.227.& ſeq.

66 Amplia tertio hoc procedere etiã
in reſtitutione † facta per viam compo
ſitionis Vinc.de Ann.in d.c.1.n.231.et
ſeq.de vaſſal.decrep.eta.

Limita primo prædictam conclu-
ſionẽ ſtante Decreto noſtro reſtituen-
67 te † bona ante incorporationem, &
ſententiam confiſcationis tantũ, qa
eo caſu veniunt fructus, vt dixit Vinc.
de Ann. in d c.1. de vaſſal.decrep. eta.
n. 231. quia latiſſima fit interpretatio
contra reſtituentem.

Limita ſecundo hanc concluſionẽ
ſupra firmatam, vt non procedat in
68 fructibus † pendentibus, vel ſi collecti
eſſent, adhuc tamẽ extarent, quia ad
illos porrigitur gratia, & reſtitutio fa-
cta ad bona Fortun. Garſ.in d.§. & qd
ſi tãtum,nu.152.ff.de liber.& poſthu.
Sforz.de reſtitut.in integ.q 99.art.14.
n.129. vbi dat rationem, quia Fiſcus
hoc reſpectu locupletior diceretur Fari-
na.d.q.6.n.44.ver.limita tamẽ Vinc.de
Ann.in d.c.1.de vaſſal.decrep.eta.num.
226.in fin.& 231.& 232. vbi etiam
ponit quando in dubio cẽſeatur effe-
ctus locupletior.

Limita tertio, vt nõ procedat in re
69 ſtituto † per viam iuſtitiæ, ſeu per viã
reformationis, vt dixit Nell. de bãn.p.
1.3.tẽpo.q.7.Alex.in l.Gallus,§.et quid
ſi tantum nu.77.Soc.iun.nu.111.Fortu.
Garſ.nu.253.Gallian.nu.67.in fi.Crot.
n.121.ĩ fi.ff.de lib.& poſth.Couar.var.
reſol.lib.1.c.3.n.15.in fi.Nat.cõſ.471.
Corduba in l.ſi quis à liberis,§.ſed vtrũ
nu.

*nu.10. ff.de libe. agnoſc. Sforz.de reſti-
tut.in integ.q.99.art.14.nu.131.Fari-
nae.de Inquiſ.q.6.ſub nu.44.D.Carol.
Tapp.de conſtit.Princ.in rub.c.3.n.38.
Io.Vinc.de Ann. in c.1.nu.219. de vaſ-
ſal.decrep. ata.* qui de hoc ait eſſe *tex.* ĩ
l.videamus,§.in faniana,ff.de vſu. qui
quidẽ *tex.* licet ſm aliquos procedat
in verbis prolatis à iudice, vel à lege, ta
men idem eſt in caſu iſto, quia ſunt ꝓ-
lata à Rege, qui vt dixit *And. in d.c.1.*
habet plus iuris, quam Imperator in
imperio, ergo plus iuris, quã ſimplex
iudex, nam Rex eſt Iudex iudicum
*auth. vt nulli Iudicum in princ. l. quod
ſi minor, §. reſtitutio, ff.de minor.*

Sublimitatur prædicta limitatio in
70 officiali ſuſpenſo†ab officio, qui etiam
quod reſtituatur per viam iuſtitiæ nõ
recuperat fructus perceptos ab officio,
nam in emolumentis officij, qui non
laborat non manducat, vt dixit *Bal.
in rub.C.de fructi.& liti.expen.* & in ſti
pendiario Regis voluit *tex.in l.1.C.de
re mili. lib.12.* vbi ſtipẽdiarius, qui fuit
ſua culpa captus ab hoſtibus, & ibi ali
quo tempore ſteterit, nõ recuperat po
ſtea ſtipendium præteriti tempori: Et
in excommunicato, quod licet poſtea
abſoluatur non recuperet fructus be-
neficiorum docuit *gl.in c.paſtoralis,§.
verum verb. quid enim verſ. quid ſi ab-
ſolutus* q̃ *ibi notant Abb.Franc. & Dec.
de appel.Boer.dec.98.n.5. Goffr.ĩ sũma
de ſent.excõm.col.7.in fi.2.q.& ibi Car
di. Alex.* & ita fuiſſe iudicatum in Sa-
cro Conſilio refert *Io. Vinc.de Ann. in
d.c.1.de vaſſal.decrep.ata. nu.225. D.
Carol.Tap.in d.rub.de conſtit.Princ.n.
33.* ratio eſt ſecundum prædictos, q a
iſti nõ ſunt fructus, ſed prouiſio ob la-
bores, & emolumenta officij, quæ non
debent reſtitui ſuſpẽſo, quod ſecus eſ-
ſe in fructibus naturalibus, ſeu indu-
ſtrialibus peruenictibus ex re ipſa, in
quibus terminis verſatur limitatio ꝑ-
dicta, & de hoc fuit ãliàs dubitatum
tempore meo in quodam officiali Re-
gio Conſiliario ſuſpenſo ab officio, &
deinde per viam iuſtitiæ reſtituto, nõ
tamen fuit deuentum ad aliquos iuris
terminos cõtra eum, cui fuerat medio
tẽpore officiũ cõmẽdatum, credo mo-
ti ex prædictis deciſionibus, quas tũc
temporis allegari vidi, quibus adde
D. de Pont. in dec. 25. vbi refert ita iu-
dicatum *Alex.Pann.conſ.50.nu.470.
qui allegat Capic.dec.125.in 3.fallent.
Viu.comm.opin.201.*

71 Limitatur quarto, vt non procedat
in pleniſſimè reſtituto, perinde ac ſi
cõdemnatus non fuiſſet, taliter enim
reſtitutus recuperat etiam fructus per-
ceptos *Crot.cõſ.121.nu.15. Rol.cõſ.45.
num.32.lib.4. Bonacoſ.comm.opi.crim.
in verb. Gratia Principis facta bãnito,
Alcia.in d.§.& quid ſi tantum, nu.74.
ff.de lib.& poſth.Ferret.in tract. de ga-
bel.n.170.Burſat.cõſ.54.nu.13. lib.1.
Sforz.in d.q.99.art.14.num.130.* qđ
tamen dicit ipſe procederet, quãdo cũ
cauſa, talis reſtitutio fieret à Principe,
ſecundum *Burſ. in loco præallato.*

Limitatur quinto non procedere in
72 poſſeſſore†malæ fidei *Alciat.in d.§.&
quid ſi tantum, n.118.* vt putà quãdo te-
merè fuiſſent bona bannitorum à ter-
tio occupata abſq. titulo *Crot.in d.cõſ.
127.ad fi.lib.1.*

Limitatur ſexto, quando alienatio
facta fuiſſet, & fructus percepti pendẽ
73 te ſupplicatione,†na tunc licet per ſup
plicationem executio regulariter non
retardet, nihilominꝰ interĩ alienata re
uocantur, ſi poſt ſequatur reſtitutio
*Soc.iun.ĩ d.§.& quid ſi tantum nu.112.
Sforz.de reſtitut.in integr.d.q.99.art.
14.num.134.*

74 Limitatur ſeptimo, quando ex ver
bis capitulorum pacis, cuius cauſa
fortè ſit facta reſtitutio, & Indul-
gentia generalis aliud appareret, vt
quia diceretur, quod ipſo iure intel-
ligantur reſtituti rebelles, prout hic ĩ
De-

decreto noſtro, quo caſu à die capitulorum, & reſtitutionis factæ veniũt fructus, ita limitat *Boſſ. in tit. de reſti. in integ. quæ fiunt à Princip. poſt bellum ſub n. 18. Sforz. d. q. 99. art. 14. n. 133. Pereg. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 67. verſ. adde quod in fi.*

Limitatur octauo, quando pro crimine bona ipſo iure non confiſcãtur,
75 †nec per ſententiam confiſcatoriam reus fuit dominio bonorum priuatus, quãuis Princeps bona de facto in aliũ tranſtuliſſet, tũc enim reus reſtitutus poterit bona ſua à poſſeſſore vendicare, nec à vẽdicatione repelleť ex beneficio *l. bene à Zenone, C. de quadrien. pſcrip. Affl. poſt Andr. in d. c. 1. de vaſſal. decrep. ata. nu. 32. Gram. dec. 105. n. 18. & 19.* & ratio eſt, quia eorum dominium numquam à reo diſceſſit, vt cõſuluit *Calca. conſ. 52. col. 3. & 5. Pereg. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 68.* & ideo fructus recuperabit.

Septimo infertur, quod ſi reſtitut[9],
78 & Indultatus habeat hypotecam, ſeu ius aliquod ſuper bonis Fiſco aſſignatis, & incorporatis, non poterit ſtãte præſenti Decreto experiri iura illã ex hypoteca, vel alio modo cõpetẽtia ſuper bonis Fiſco incorporatis, q̃a licet iura videanť reſtituta, tamen quia illa non pñt exerceri, niſi ſuper bonis Fiſco incorporatis, vel fortè alienatis, & diſtractis, ad quæ reſtitutio ex vi præſentis Indulgentię nõ extendiť, ideo talis hypoteca, vel aliud quodcumq; ius non poterit aliquo modo afficere bona in ſpecie reſeruata, vt fuiſſe iudicatũ refert *Vinc. de Ann. in c. 1. de vaſſal. decrep. ata. n. 218.* & ſequitur *D. Carol. Tap. ĩ rub. de cõſt. Prĩc. c. 3. nu. 26.*

Octauo infertur ex prædicto text.
77 qđ gratia † & Indulgentia, quæ fit ex præſenti Decreto comprehendit bona in Fiſcum tranſlata, vel competentia, & non ad alios ita dicit *tex. hic*, ibi (*vel aliter Fiſco tantum fuerit*) & melius *ſupra*, ibi (*quæ ad Regium Fiſcum ſpectarent*) & dixit *Bal. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de libe. & poſth.* dum ait, quod ſtante Decreto, quod occiſores banniantur, & pars ſuorum bonorum applicetur Cameræ dominij, alia verò pars hæredibus occiſi, ſi occiſores beneficio Principis ſint reſtituti, non recuperabunt bona pro parte applicata hæredibus, ſed tãtum pro parte applicata Fiſco iuxta Decretum noſtrum, vt ibi *in c. præſenti, nu. 1. & nu. 7.* ſed ſecũdum iuris diſpoſitionem poſſet du-
78 bitari an reſtitutus ad bona alienata, recuperet bona parentibus acquiſita? ſuper quo hinc inde fuerunt opiniones, nã pro parte negatiua poſſent allegari prædicta, nec non & notata per *Doct. in l. venia, C. de ĩ ius vocan. & ea*, quæ latè deduxi *ſupra in præced. cap.* Pro parte verò affirmatiua facit, quia cum immediatè abſque alio facto intermedio ex ſententia banni acquirať ius tertio, tunc ex vi reſtitutionis omnia bannito reintegrantur, quia ſentẽtia perimitur, ideò cauſa reducitur ad nõ cauſam, & infecta radix inficit, qđ ab ea immediatè deriuatur *Bal. in l. fi. n. 5. & 6. C. de ſent. paſſ.* & eſt communis * opinio ſecundum *Alex. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum nu. 19. ff. de lib. & poſth. & ibi Aret. & Iaſ. nu. 62. Fortu. Garſ. nu. 153. Boſſ. in tit. de reſti. quæ fiunt à Princ. nu. 8. Natt. conſ. 471.* vbi ait ab hac opinione non eſſe recedendũ, nec in conſulendo, neq. in iudicãdo, *Ang. in l. ſi pater filium, ff. de adop. Bero. cõſ. 60. num. 19. vol. 3.* poſt alios, quos refert, & ſequitur *Rol. in d. conſil. 45. nu. 25. lib. 4. Burſat. cõſ. 54. nu. 26. & ſeq. & ſeq. lib. 1. Alba. conſ. 1. nu. 20. Io. Pet. Surd. conſ. 203. nu. 3. & 39. vir. Nec me mouet, vol. 2. Sforz. de reſtit. in integ. q. 99. art. 10. n. 74. & art. 11.* vbi poſt alios per eũ relatos ſubdit, quod non minus recuperari debent bona ſi ad alios nõ priuilegiatos ipſo iure de-

uoluta ſunt, quam recuperari poſsent, ſi ad manus Fiſci, qui priuilegiat⁹ eſt, perueniſſent; dũ ergo ſi ad manus Fiſci peruenerint, ab eo recuperentur, vt dictum eſt, ergo & multo magis recuperabũtur ab alijs, hinc eſt, quod quãdo ius competit alicui ex ſolo impedimento, & inhabilitate alterius, ſi reſtituatur ille à Principe, poteſt etiam cũ præiudicio illius iuris tertio quæſiti, quod ſuum eſt recuperare ſecundum *Alba. in l. ſed ſi mors, nu. 7. de donat. inter vir. & vxor.*

Veritas eſt ſecundum *Pereg. de iur. fiſ. lib. 5. tit. 2. ſub n. 54. ver. in hac DD.*

79 quod aut clarè conſtat† de mẽte Principis volẽtis reſtitutum habere etiam bona hæredibus offenſi acquiſita, & tunc reſtituẽda ſunt, quia Prĩcipis voluntas p̃ualet, aut non conſtat, & ſubdiſtingue, quod aut ius fuit quæſitum tertio immediate non in vltionem ſuę iniuriæ, & hoc caſu reſtitutio prodeſt, aut fuit quæſitum in vltionem ſuæ iniuriæ, & per Indulgẽtiam ius illud nõ videtur ademptum, quia iniuria non fuit ſublata, & hãc diſtinctionẽ ponit *Gallian. in d. §. & quid ſi tantũ, nu. 70.* quæ vera eſt, & indiſtincte procedit, ſiue ſtatutum deferat offenſo, aut eius hæredibus partem bonorũ ſub nomine quotæ bonorum, vel ſub titulo pœnæ pecuniariæ.

Ex prædicta concluſione noto pri-

80 mo, quod bannitus reſtitutus recuperat feudum, quod immediate per cõdemnationẽ ammiſerat quæſitũ dño, vel eccleſiæ, *And. ĩ c. 1. de vaſſal. decrep. etat. ĩ add.* quem ibi ſequitur *Præpoſ. & Affl. num. 25. Bellame. dec. 743. idem Affl. ĩ c. 1. in 6. notab. Hic finit. lex. Brunor. à Sole in ſuis quæſtio. legal. q. 19. nu. 28. 33. & 47. Fel. in c. inter quatuor nu. 5. de maior. & obed. Fortun. Garſia in l. Gallus, §. & quid ſi tãtum, n. 274. & ibi Gallian. n. 72. ff. de liber. & poſth. Surd. cõſ. 203. n. 2.* quæ cõcluſio procedit ẽt in bonis emphiteuticis, quę equiparãtur bonis feudalibus *Bellame. d. deciſ. 743. Sforz. de reſti. in integr. q. 99. art. 10. nu. 82. Decia. tractat. crim. lib. 3. de abolit. num. 59.*

Et licet idem *And. ĩ c. 1. §. præterea, n. 14. Quæ ſit prim. cauſ. benef. ammitt. & ibi Affl. poſt plures ĩ gl. 3. n. 90. Luc. de Pen. ĩ l. cum allegatis, col. vlt. C. de re milit. lib. 12. Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. ſub nu. 33. Gigans de crim. leſ. maieſt. tit. de pen. committẽ. crim. leſ. maieſt. q. 20. Menoc. cõſ. 275. n. 41. Affl. ĩ c. domino guerram in 6. notab. nu. 43. Hic finit. lex. Natt. d. conſ. 471.* dicãt quod ſi fili⁹

81 † primogenitus viuẽte patre felloniã commiſit contra dñum, & Princeps mortuo patre, & iure quæſito ſecũdogenito reſtituit eum, nõ recuperat feudum quæſitum ſecũdogenito, tamen

82 hoc verum eſt, ſed nõ procedit in terminis noſtris, cum ſecũdogenitus, ex eo tantum admittatũ, quod deficiat primogenitus, nec capiat ex conceſſione, vt rectè aduertit *D. Carol. Tap. ĩ rub. de cõſtit. Princ. c. 3. nu. 24.*

Amplia prædictam concluſionẽ ẽt ſi feudum, † vel emphiteuſis fuerit ac-

83 quiſita fratribus, ſeu filijs ad quos p̃dicta bona regulariter tranſeunt iuxta formã inueſtituræ *Clar. in §. emphiteuſis, q. 29.*

Amplia ſecundo, vt non ſolum pri-

84 mogenitus, † ſed etiã eius filius dicuntur habilitati ad feudum reſtituto patre iuxta terminos, *l. quiſquis, §. filij verò C. ad l. Iul. Maieſt. Affl. ĩ c. 1. gl. 3. n. 91. & ſeq. in tit. quæ fuit prim. cauſ. beneſ. ammittẽ. Incert. Auth. de crim. leſæ maieſt. q. 4. n. 6. et 7. Sal. ĩ l. cõſtituti, col. 1. C. ad l. Iul. de adulter. Pet. Surd. conſ. 189. nu. 10. vol. 2. Peregr. de iur. fiſ. lib. 5. tit. 2. n. 73.* nam hæc remiſſio gratioſa tollit penitus omnem maculã felloniæ, & rebellionis, vt dixit *Port. Imol. in conſ. 167. nu. 69. 70. & 71.* vbi loqtur de reſtitutione Ducis Ferrariæ.

Limi-

Limita eamdem concluſionem pri
85 mo,niſi feudum† de ſui natura perde-
retur per damnationem , & reconſoli-
datetur dominio directo , tunc enim
non recuperaretur Bellamer.ĩ dec.743.
verſ.4.ex eadem.

Limita ſecundo,niſi feudum fuerit
in alterum translatum Affl. in c.1. de
vaſſal.decrep.ata.verſ. & bona, n.127.
Rol.d.conſ.45.n.11. lib.4.

Secundo principaliter nota , quod
ſi aliquis eſt deportatus,ſeu foriudica-
tus,& eius bona peruenerint ad agna-
tos,filios, ſeu fratres,iuxta tex. ĩ l. fin.
C.de ſent.paſ.& ibi Bal.n.6.Fortu.Gar-
ſi.in d.§.& quid ſi tãtum,n.238.& ibi-
dem Aquilin.nu.94. Iaſ. in l. ſed ſi hac,
§.liberos,nu.4.de in ius voca.Bellam. in
86 dec.743. ſi fuerit reſtitutus † recupera-
bit huiuſmodi bona per tex. in d.l.fin.
vbi communiter * Doct.Bal.Alex.Iaſ.
Aret.Ruy.& cæteri in d.§.& quid ſi tã-
tum Affl.in conſt.Comitibus,in 5.q.poſt
And.in c.1.de vaſſal.decrep.ata.Gail.de
pace publica,lib.2.in 3.limit.ver.ſed vt
ad propoſitũ, & in ſpetiè concludit Vĩc.
de Frãc.dec.213.nu.41. D.Carol.Tapp.
in rub.de conſt. Princip.c.3. nu.24. qui
dicit hoc verificari poſſe in Ciuitate
Neapolis , vbi ex capitulo conceſſo
87 Neapolitanis † eorum bona non pu-
blicanť, niſi ex capite hæreſis , & læſæ
maieſtatis in primo capite , & eorum
bona ſpectant ad agnatos,vt fuiſſe de-
ciſum refert in Regia Camera,& Ma-
gna Curia teſte Aquilino in d. §. & qd
ſi tantum,num.74. & in Sacro Cõſilio
teſtatur Vinc.de Fran.d.dec.213.n.10.

Tertio noto , quod ſi ex diſpoſitio-
ne legis maritus coſequať bona,& do
tem vxoris bannitæ,ſi illa poſtea reſti-
88 tuať,& fuerit remiſſa† à Principe,recu
perabit bona marito acquiſita Fel. in
c.inter quatuor,nu.5. de maiori. & obe-
die.Gallian. in l.Gallus,§. & quid ſi tã-
tum,n.72.ff.de libe. & poſth.

89 Quatto nota , quod reſtitutus † ad
bona alienata recuperabit ius patro-
natũ, quod propter bãnũ amiſerat, &
proximiori conſanguineo fuerat acq-
ſitum , vt eſt tex. expreſſus in l. ſine li-
bertas, ff.de iur.patron.l. ſed ſi hac §. ſi
per pœnam, ff.de in ius vocan.& in l.1.
ff.de ſent.paſs. Ang. Alex.& Aret.in l.
Gallus, & quid ſi tantum, ff.de lib.& po
ſthu.Ruy.cõſ.153.nu.5.lib.5. Menoch.
conſ.186.nu.16.in fi.lib.2. hinc eſt, qđ
ſi patronus ſit deportatus,& reſtituať,
90 recuperat ius † contratabulandi , vt
eſt text. in l.3. §. ſi deportatus , ff. de
bon. liberto.

91 Quinto nota,quod ſi mater†ob nõ
petitum tutorem filio,illius ſucceſſio-
nem amiſerit,deinde fuerit à Principe
reſtituta aduerſus hoc delictum , erit
quoq. reſtituta ad ſucceſſionem filij,
vt ſingulariter decidit Ruy. conſ.86.n.
5.& ſeq. lib. 5. vbi latè hanc compro-
bat concluſionem.

Sexto nota,quod ſi ex fideicommiſ-
ſo bona veniunt applicanda ſubſtitu-
tis,vt regulariter fit per multos teſta-
tores,& donatores inter filios in caſu
delicti,& confiſcationis bonorũ , hoc
92 caſu reſtituto,& remiſſo† ipſo hærede,
recuperabit bona de manu ſubſtitu-
torum , Rol. conſ. 45. num.32. verſ.pa
riter non obſtat lib. 4. Sforz. de reſtitu.
in integ.q.99. art. 10.nu.94. vbi idem
dicit procedere in ſubſtituto dato fi-
93 lio † in caſu incapacitatis , & hoc etiã
procedit ſi ex diſpoſitione teſtatoris
hoc fuerit diſpoſitum , vt ego pluries
vidi in vltimis voluntatibus , & do-
nationibus, quæ fiunt per patres , vel
alias coniunctas perſonas; Idem etiã
94 dicendum eſt , quando bona † eſſent
prohibita alienari , vt conſeruaren-
tur in familia,& propter publicationẽ
peruenirẽt ad illos de familia , vt dixit
Alba.ĩ conſ.1.n.8.& 20. ſubdẽs hoc lo
cũ habere, ẽt ſi Prĩceps dicat in gratia
reſtituimus ad bona ſine alterius p̃iu-
dicio Baiar.ad Clar.in §.fi.q.59.n.57.

Præcedentem concluſionem intelli-ge procedere, quando illi ſubſtituti poſſeſſionem illorum bonorum adhuc non apprehendiſſent *ex conſ. Nat.*470 *nu.*20. quem latè ſequutus fuit *Surd. in conſil.*203.*num.*12.*per totum, vol.*2.

Septimo nota, quod ſi ex forma ſtatuti bona fratrum in caſu delicti, & cõfiſcationis applicãtur ſororibus, ſicut in Regno, in quo per eius conſtitutiones in caſu confiſcationis reſeruatur certa pars conſanguineis, ſi talis frater

95 vel alius reſtituatur † recuperabit bona hæc de manibus ſororum, ſeu conſanguineorum, qui hoc prætextu illas ſibi occupauerunt, ita *Bombin. in cõſ.*18.*n.* 41. *& ſequen.*

96 Octauo nota, quod ſi vxor ob adulterium amiſerit dotem, vel donationẽ propter nuptias iuxta *tex. in c. plerũque extra de donat. int. vir. & vxor. l. cõſenſu, C. de repud.* Item & dotarium, vt dixit eruditiſſimus *Marius Muta. ſuper conſuet. Panor. c.*76. *n.*42. Quæ omnia marito applicantur *Rom. ſing.*315. *Pet. Gerard. ſing.*48. *Menoc. de arbi. caſ.*287 qđ ſi fuerit reſtituta aduerſus infamiam adulterij, & bãnum, recuperabit dotẽ, quã vir lucratus fuerat, vt cõſuluit *Anchar. in conſ.*408. *incip. probata Brun. à Sole ĩ ſuis quæſt. legal. q.*19. *ſub nu.*46. niſi dicas, quod hoc procedere nõ poſſit ſtãte ſupradictã diſtĩctione, qđ dos

97 † applicatur marito ob iniuriam, quo caſu ad eam reſtitutio non extẽditur, vt ſupra dixi.

Nono nota, quod ſi ex ſtatuto applicabit aliqua pars pęnę delatori, ſi

98 fuerit reſtitutus † eam recuperabit *Pereg. de iur. fiſ. lib.*5. *n.*2. *ſub nu.*54. *verſ. Hinc etiam infertur*, quem refert, & ſequitur *Scipio Rouit. ad pragmat.* 11. *de Aleat. num.*2.

Decimo nota, quod ſi extat ſtatutum quod contra bannitum poſſit offenſus impune ſe vendicare, prout extate, & ſeruari Florentiæ ait *Ruyn. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, num.* 183. *ff. de liber. & poſthum. & Roman. conſil.* 392. *colum.*2. *incip. quæritur quid iuris*

99 ſi fuerit reſtitutus † recuperat hoc ius defenſionis, adeo, quod non poterit amplius impunè offendi *Sforz. Od. de reſtitut. in integr. q.*99. *artic.*10. *nu.*88. *Aug. conſ.*256. *nu.*3 *& per totum, Ruy. in d. l. Gallus, §. & quid ſi tantum, d. nu.* 183. *ff. de liber. & poſthum.* quod ta-

100 men intellige † ſi non fuiſſet ſimpliciter reſtitutus, ſed etiam aduerſus delictum, & iniuria fuiſſet remiſſa, alias enim in ſimplici reſtitutione hoc reſtitutus non recuperaret, vt dixit *Nell. de bannit. in* 1. *par.*3. *tempo. quæſt.*10. vbi ait ita fuiſſe ſuo tempore iudicatum, quæ quidẽ opinio *Nelli* mihi ſatis dura viſa eſt, & ideo eam in ſimplici reſtitutione tenerem.

101 Vndecimo nota, quod bannitus reſtitutus † ad bona, recuperat ea tãtum, quæ ob ſui incapacitatem in aliũ peruenerint, ſecus tamen ea, quæ numquam acquiſiuerat ita *Bar. in l. fin. nu.* 8. *C. de ſentent. paſ. & Sal. ibi, num.* 18. *Paul. Caſtr. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthu. & ibi Ruy. nu.* 119. *Crot. nu.*133. communem * dicit *Boſſ. de remed. ex ſol. clem. Princ. nu.*13. *Clar. in §. fin. quæſt.*59. *num.*8. *Aſcan. Clem. de patri poteſt. cap. vlt. num.* 40. *Surd. cõſ.*79. *n.*15. *vol.*1. *et cõſ.*90. *n.*42. & ratio eſt, quia non dicitur ammittere, quod numquam habuit, & de hoc alibi dixi.

102 Duodecimo nota, quod pater reſtitutus recuperat hæreditatem aui, quæ defuncto auo, durante bãno ad nepotem peruenit, illamq; ſibi occupauit, vt dixit *Crot. in d. l. Gallus, §. et quid ſi tantum nu.*161. *ff. de libe. et poſth. Natt. ſuper ſtatu. exclud. femi. q.*3. *n.*14. latè *Fortu. Garſ. in d. §. et quid ſi tãtum, nu.* 128. *vſq. ad nu.*131. qui hanc pluribus rationibus defendit concluſionẽ *Ceual. com. cont. com. q.*877.

Con-

Contrariam tamen opinionẽ com-
munem eſſe ait idem *Fortu. Garſ. in d.
loco ſub n.227. in fi. per gl. ĩ d. §. et quid
ſi tantum, in verb. emancipatus, in fin. et*
* de magis*communi teſtatur *Sfor. Od.
in d. queſt. 99. art. 2. ſub. nu.* 16. illamq.
amplexi fuerunt *Bar. Bald. & ſcribẽtes*
omnes poſt *gloſ. magnam ibi in d. §. &
quid ſi tantum Peregr. poſt alios de iur.
fiſc. lib. 5. tit. 2. n. 33. Menoch. conſ.* 186.
nu. 10. *vol.* 2. ſubdẽs hanc concluſionẽ
ſine cõtrouerſia procedere, quãdo ne-
pos iſte pendente banno filij, hæredi-
tatem aui adhiuit *D. Io. Franc. de Põt.
in conſ. 69. num.* 11. vbi in fin. ait ſecũ-
dum hanc opinionem fuiſſe iudicatũ,
attamen licet prima opinio verior, &
equior ſit ſecundum *Sforz. in loco præ-
allegato*, ego à ſecũda nunq̃ recederẽ.

Amplio primo prædictam conclu-
ſionem ſi ab inteſtato ſucceſſiſſet ne-
103 pos † vt dixit *Bellamer. in deciſ. 743. col.
antepenul. verſ. ſed quid ſi ex perſona.*

104 Amplio ſecundo, quando † nepos
hæreditatem nõ adhiuit, & pater fuit
reſtitutus, vt dixit *Bar. in l. 1. §. ſi filius
ff. ad tertullia. Iaſ in d. §. & quid ſi tã-
tum num. 65. in fi.* vbi dicit hoc eſſe de
mente *gloſ. ibi Bellame. d. dec. 743. ſub
nu. 9. verſ. item ſecundo Ruin. conſ.* 153.
* *nu. 5. lib. 5.* & hanc eſſe magis*comm.
opinionem teſtatur *Sfor. Odd. d. q. 99.
art. 2. ſub nu. 21. & ſequitur Peregri. de
iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 37. &* 38.

105 Amplia tertio, qñ pater † fuiſſet re-
ſtitutus ante mortem aui, nã tũc pa-
ter reſtitutus hanc recuperat ſucceſ-
ſionem *glo. in d. §. & quid ſi tantum in
verb. eſſet in fi. & ibi Bart. num.* 10. *&
Galian. n.* 56. cũ alijs relatis per *Sforz.
in d. art. 2. nu.* 12. qui multis hoc con-
probat rationibus.

Amplia quarto in quocumq. alio
106 reſtituto † cuius bona ob eius incapa-
citatem durante banno ad proximio-
res peruenerunt *Sforz. in d. q. 99. art.
2. nu. 5. poſt alios per eum relatos, Petr.
Surd. conſ. 79. nu. 15. & conſ. 90. nu.* 42.

107 Decimotertio nota, quod ſi aliquis
amiſit locum, collegium, vocẽ, vel præ-
rogatiuam aliquam, quæ ad ſequen-
tes in ordine deuenit, ſi fuerit reſtitu-
tus ad bona, & indultatus, ea omnia
recuperabit, ẽt ſi proximiores in gra-
du eorum poſſeſſionem nacti fuerint,
ita firmat *Fortun. Garſi. in l. Gallus §. et
quid ſi tantum nu. 235. ff. de libe. & po-
ſthu. & ibi Alciat. nu. 125. & ſeq. Crot.
nu. 118. & Ruin. n.* 181. vbi ait eſſe ma-
* gis*comm. opin. *Natt. cõſ. 471. per totũ
Rol. cõſ. 45. nu. 25. vol. 4. Surd. cõſ.* 203.
nu. 5. qui loquitur in Cardinali reſti-
tuto (prout contigiſſe aſſerit tempore
Iulij 11.) qui recuperat locũ, ſedẽ, or-
dinem, & epiſcopatum, & facit tex. *in
l. 1. C. de ſenten. paſ.* ibi (*ordinis cæteriſq.
omnibus*) *Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2.
n. 40. verſ. limita primo*, & ratio eſt q̃a
108 reſtitutio † hæc gratioſa extenditur ad
omnes dignitates, ordines, & p̃ ærro-
gatiuas propter bannum amiſſas *d. l.
1. & ibi glo. & tex. cum glo. in §. 1. verſ.
ſed ſi ex Indulgentia inſtit. quib. mod.
ius patri. poteſta. ſolui. Andr. & Affl.
in cap. 1. de vaſſal. decrep. æta. & in cap.
1. notab. 6. Hic fini. lex.* reſtituit enim
ea omnia, quæ læſio abſtulit ſecũdum
*Andr. in loco prædicto Sforz. Odd. de re-
ſtit. in integ. quæſt. 96. art. 2. vbi nu.* 11.
ampliat hoc procedere etiam quoad
109 dignitates, † & honores de futuro *Bal.
in l. Imperialis nu. 1. ĩ fi. C. de nupt. per
illum tex. ĩ §. 1. in verb. neque vocabulũ,
et idem Bald ĩ tract. ſtatu. in verb. bãni-
tus n.* 22. adeo quod ſi talis reſtitutus,
110 & † indultatus vult impetrare digni-
tatem aliquam, non habet neceſſe fa-
cere mentionem de aliquo delicto, &
infamia ſubſequuta, & de gratia, quã
obtinuit, vt ſingulariter dixit *Bald. in
cap. cum te num. 6. de reſcrip. Dec. cum
alijs concordan. in l. liberos num. 4. C. de*
* *collat.* & eſt comm.*opinio ſecundum
Sforz. ĩ loco præallegato. Hinc dixit *D.*

Carol.

Carol.Tapp.in rub.de conſtit.Princ.c.3.
*nu.*23.quod cum ſupernumerarius,q̃
primo loco reperitur ſuccedat ex iuris
diſpoſitione ſublato aliquo de colle-
gio, vel mortuo ſecũdum *Nicol. Nea-*
pol. in l. ſi is qui tres ff.de excuſat.tuto.
cõſequens eſt,vt reſtituto primo,ſuus
locus reſtituarur, cum is,q̃ in eius lo-
cum ſuccedit, non habeat ex conceſ-
ſione, nec conuentione, ſed ex ſola le-
gis diſpoſitione, & ita firmat *Surd. in*
*d.cõſ.*203.*nu.*5.*vol.*2.*Alex.Rand.conſ.*
37.*vol.*1.vbi refert ita iudicatum.

In cõtrarium tamen eſt communis
opinio, quod vtiq; Doctor reſtitutus
111 non † recuperat locum alteri conceſsũ,
vt dixit tex. *in indiuiduo ĩ l.*1.§.1. *et* §.
reſtitutus ff. de decurio. vbi decurio
amotus ab officio, & reſtitutus nõ re-
cuperat locum amiſſum ex quo *text.*
infert *Bar. ibi* quod Doctor reſtitutus
non recuperat locum alteri cõceſſum,
& ita ſeruatum fuiſſe ait cum quibuſ-
dam Doctoribus Bononienſibus in
eorum collegio, poſt eum voluerunt
Dec. in l. cum quid in prima lectura nu.
11.*ff.ſi cer.peta.vbi Cagnol.nu.*59. *Al-*
*cia. de præſumpt.reg.*1.*præſumpt.*45.*in*
*fi.Menoch.conſ.*186.*nu.*2.*Iaſ. in l. Gal-*
lus §. *& quid ſi tantum num.*71. *& ibi*
*Galiau.nu.*57.*ff.de lib.& poſthu.Felyn.*
*in cap.inter quatuor nu.*4. *de maiori. &*
*obedien.Guid.Pap.ſing.*361.*Io.Firmia.*
*in tract.de epiſcop.lib.*4.*par.vlt.nu.*25.
qui hoc procedere ait etiã quod locus
fuerit alteri conceſſus poſt reſtitutio-
nem factam, ſed ante præſentationem
literarum gratiæ reſtituti per text. *&*
ibi glo. & Doct. cap. innotuit de electio.
eamdem opinionem ſequuti ſunt *An-*
*guiſcio.conſ.*10.*nu.*17.*lib.*3. *& cõſ.*67.
*nu.*11.*&* 12.*lib.*1.*Menoch. in tract. re-*
*cupera.poſſeſſio.remed.*10.*num.*106.*&*
*ſeq. Sforz.de reſtitut.ĩ integ.quæſt.*96.
*art.*4.*nu.*19.*Precc. de ſubfeud.lib.*2.*in*
*tit.Quis dicatur Dux nu.*62. *Bruner. à*
*Sole in ſuis quæſtio.Legal.q.*19.*num.*7.
*Gregor. Lopez.l.*2.*tit.*31.*parti.*7.*verſ.*
*primier eſtado Io.Vinc.de Ann.cap.*1.*de*
*vaſſall.decrep.æta.n.*262.vbi hoc am-
pliat etiam qđ ampliſſimis verbis ſit
112 facta reſtitutio, † & dicit eſſe de men-
te *Andr.*

Pro concordia *Sforz. in loco præal-*
legato diſtinguit, quod aut collegium
113 † habet determinatum numerum, &
verã eſſe communem ſupra firmatam
cõcluſionem ait per *tex. in d.l.*2. quia
iſta eſt ratio illius *tex.* Aut non habet
determinatum numerum, & tunc di-
cit ipſe, quod eo caſu reſtitutus nõ ſo-
lum recuperat repoſitionem in eodẽ
collegio, ſed etiam locum ſuum priſti
num. Et *Doct.* contrarium tenẽtes in-
telliguntur procedere in collegio ha-
bente determinatum numerũ, & qua-
tenùs indiſtinctè loquerentur, hãc eſſe
veriorem ſententiam aſſerit per ratio-
nem de qua *ſupra in princip. huius no-*
tab. & de eo quod in ſimili dicitur de
duobus imperrantibus, quibus Papa
gratiã factam primo reuocet ad fauo-
rem ſecũdi, deinde reſtituat primum,
iſte reſtitutus præfertur alijs interim
priuatis, vt decidit *Bellam. in cap. in-*
*notuit nu.*30.*de electio.*

Ego tamen pro nunc arbitror pri-
mam opinionem indiſtinctè veriorẽ
114 eſſe, quando reſtitutio, † & Indulgen-
tia eſt facta cum ampliſſimis verbis, &
tex. *in d.l.*2. vt rectè notat *Dom. Carol.*
Tapp. loquitur in decurionibus, q̃ ele-
ctione, & creatione ſuccedunt *l.*2. *l. ſi*
muneribus, & l.ſi ille C.de decurion.lib.
10. At quæſtio propoſita procedit in
Doctor. qui ex iuris diſpoſitione ſuc-
cedunt in alterius locũ, & conſequen-
ter ſicut ad bona, ita & ad locũ ex iu-
ris diſpoſitione ad alios translatũ re-
ſtituendi ſunt; & cõmunis opinio de
qua ſupra poteſt habere locum, quan-
do ex ſpeciali ſtatuto collegij, vel loci
conſuetudine ſubrogaretur alius per
electionẽ, vt in collegijs alterius pro-
feſſio-

feſſionis obſeruandum eſſe ait *Ioan. à Plate. in l. 1. ex illa l. motus nu. 3. notab. 4. de Collegiat. lib. 11. Azened. lib. 1. nu. 48. tit. 25. lib. 8. recopil.*

Amplia primo prædictam concluſionem ſupra firmatam, ſi ille fuiſſet particulariter indultatus, & reſtitutus
115 †ordini, & collegio, nam locum ſuum tãto fortius reaſſumeret, vt dixit tex. *in d. l. 2. verſ. reſtitutus*, nec *Bart.* contradicit, quia loquitur in reſtituto ciuitati, nõ particulariter ordini, vt not. *Fortun. Garſi. in d. §. & quid ſi tantum nu. 153. ff. de lib. & poſt. Tiber. Decian. tract. crim. lib. 3. tit. de Abolitio nu. 70.*

Amplia ſecũdo, vt reſtitutus ad ca-
116 nonicatum †recuperet etiam ſtallum in choro *Pariſ. cõſ. 93. in fi. lib. 4.* quia hoc venit in conſequentiam.

Amplia tertio in milite Hieroſoly-
117 mitano †qui ſi fuerit condemnatus ad amiſſionem antianitatis, quæ pœna eſt apud eos frequẽtiſſima ex eorum ſtatutis, ſi fuerit reſtitutus ad gratiam, eã recuperat ex prædicta ratione principali, & ita ſeruatur.

Decimoquarto nota, quod reſtitu-
118 tus †aduerſus bannum, & ad bona recuperat bona durante bãno ſibi vſurpata, & preſcripta, & in eorum poſſeſſionem immediatè reintegratur, non autem iuris remedijs, vt dixit *Bald.* ſignãter *in l. penul. num. 1. C. de capti. & poſtlimin. reuer. & in l. 1. in fi. C. de appellat. glo. fi. in verb. ignorantiam C. vnde vi Bald. cõſ. 145. num. 3. lib. 2. Affl. in cap. 1. generali num. 57. ſi de feud. fuer. cõtrouer. idem Bald. in l. ſi cum militi §. 1. ff. ex quib. cauſ. maior.* licet ibi *Bald.* videatur tenere cõtrarium, & eum ſequitur *Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 66.* & de hoc alibi dixi, quod tamẽ intelligẽdum eſſe arbitror, niſi dominus
119 det †iure ſuo in cõtinenti docere poſſit *Sforz. de reſtit. in integr. q. 99. art. 3.*

Decimoquinto nota, quod Officia-
120 lis †reſtitutus recupèrat officium, quo fuerat priuatus, & alteri fuerit collatũ ita dixit *Ioa. Faber in §. 1. & §. cum autem nu. 4. inſt. quib. mod. ius patr. poteſt. ſolui. Affl. in cap. 1. num. 41. in 6. notab. Hic finit. lex,* q. a officia ſunt Principis, non particularium, ideo ille non leditur, ſequitur D. *Carol. Tap. de cõſtitut. Princip. in rub. num. 36. Io. Ant. Lanar. conſ. 21. num. 12.*

121 Sed cõtrarium †tenet *Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 40. verſ. ex his autem Nell. de bãnit. par. 1. 3. tempo. num. 17. in fi. Menoch. poſt alios in tract. recuperandæ poſſeſſio. remed. 10. num. 105.* & eſſe equiorem opinionem ait *Sforz. de reſtit. in integ. q. 97. art. 4. num. 44.* quæ opinio mihi magis placet.

Limitatur tamen prima opinio ſi
122 eam tenere velis, niſi Princeps †officiũ prædictũ conceſſerit ſecundo ob illius benemerita *Affl. & Sforz. in locis prædictis Alber. de ſtatut. lib. 4. quaſt. 46. in fi. Io. Ant. Lanar. d. cõſ. 21. nu. 12. vol. 1. Pariſ. de Put. de reintegra. feud. in verb. Et quia ſuprà diximus num. 10.* ubi loquitur in reſtitutione facta nõ obſtante donatione, quia non comprehendit donationem remuneratoriam.

Limitatur ſecundo, niſi reſtitutus
123 fuerit †priuatus officio ob delictum in eo cõmiſſum, & prætextu dicti officij *Io. Fab. & D. Tapp. in locis prædictis.*

124 Amplia modo, vt reſtitutus †ad officium dicatur etiam reſtitutus ad iuriſdictionem *Thob. Non. in cõſ. 89. nu. 30. verſ. non obſtat*, quia verbum officium latum eſt, & ad adminiſtrationem, & iuriſdictionem ſe extendit *Doct. in rub. ff. de offi. eius.*

Decimoſexto nota, quod ſi Epiſcopus depoſuit clericum beneficiatum, quo caſu ad patronatum ſpectãt fructus nouæ præſẽtationis, ſi tamen cle-
125 ricus †reſtituatur (quod inuito patrono fieri poteſt) recuperabit beneficiũ *glo. in cap. quamuis de reſcrip. in 6. in gl. fi. Io. Andr. in cap. cõſuluit de Iude. Bruner.*

nor. à Sole ī ſuis quaſtio. legal. quaſ. 19. *nu.* 19. *vbi in nu.* 35. dicit *glo.* prædictā tenere contrarium *ex Goffred. in cap. transmiſſa in fin. de renuntiat.* ſed quid ſi beneficium fuerit alteri collatum? dicam *infra.*

126 Decimoſexto nota, quod filius † rebellis reſtituti nō recuperat ius legitimandi, quod pater habebat *Ruin. cōſ.* 109. *nu.* 24. *lib.* 3. *D. Carol. Tapp. in rub. de conſtit. Princip. cap.* 3. *in fin.*

127 Decimoſeptimo nota, quod clericus † qui fuit condemnatus ad priuationem beneficiorum, & poſtea ex gratia fuerit reſtitutus recuperabit beneficia, quæ antea habebat, quod tamen intelligo ſi alteri non fuerint collata. *Abb. in cap. ex tua ad fi. de cleri. non reſident. Fely. in cap. inter quatuor nu.* 7. *de maior. & obbedie. Iacob. de S. Georg. in cap. quāuis de reſcript. Io. de Siluan. in tract. de benefi. q.* 31. *par.* 3. *nu.* 8. vbi hoc intelligit procedere, quando ſine præiudicio patroni talis reſtitutio fieret ibi *nu.* 9. & eſt communis opinio, vt refert *Sforz. Od. de reſtitut. in integ. quaſt.* 98. *art.* 3. *Peregrin. de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 41. *gloſ. & Doct. in cap. ex parte in verb. minor. in fin. de reſtitut. ſpoliat. & glo. fin. in cap. cum quidam de pact. circa mediū verſ. ſed pone quod monachi Bald. in cap. paſtoralis nu.* 30. *de re iudic. Rot. deciſ.* 48. *incip. poſtquam de conceſſio. praben. in antiquis Brunor. à Sole in ſuis quaſt. legal. quaſt.* 19. *nu.* 8. *Rol. conſ.* 45. *n.* 29. *lib.* 4. *Farinac. de Inquiſ. q.* 6. *ſub num.* 28. *verſ. & in ſpecie*;

128 Quæ cōcluſio procedit etiam in expectatiua † quæ fortè fuerit promiſſa, nam ad illam non porrigitur *Io. Fab. in §. cum autem nu.* 4. *inſt. quib. mod. ius patri. poteſta. ſolui, & facit text. in cap. quamuis de reſcrip. in* 6. vbi priuatus expectatiua, quam ad primum beneficium vacaturū obtinuerat, ſi ad eandem reſtituatur non præfertur illi, qui ante reſtitutionem ſimilem expectatiuam obtinuit. Item, & reſtituto ad canonicatum, quia non recuperat præbendam alteri conceſſam *Bald. in cap. cōſtitutus num.* 6. *de reſcrip.* & ſequitur *Barba. cōſ.* 43. *col.* 3. *lib.* 2. Idem etiam dicēdum eſt in reſtituto † ad penſionē, quæ ſtante condemnatione fuerat alteri acquiſita, & per extenſionē conſolidatam cum beneficio arg. eorū quæ dixit *Bellamer. dec.* 743. *col. penult. verſ.* 4. *ex eadem parte in rub. de reſtit. in integ. Fortun. Garſia in l. Gallus §. & quid ſi tantum nu.* 238. *ff. de liber. & poſthu. Sforz. de reſtitut. in integr. par.* 2. *quaſ.* 99. *art.* 10. *nu.* 92. *& nu.* 85. vbi loquitur in feudo reconſolidato cum dominio directo, & in eo qui ſuccedit in locum primi ſecundum *Bart. in d. §. & quid ſi tantum ſub nu.* 10.

130 Limitatur tamen prædicta concluſio, niſi Pontifex † reſtitueret expreſsè clericum ad beneficium alteri quæſitum *Io. de Siluan. ī tract. de benefi. par.* 51. *col.* 1. *nu.* 2. & voluit expreſsè *Butri. in cap. innotuit nu.* 45. *de electio. Sforz. in d. art. num.* 39.

131 Decimo octauo nota, quod Doctor † qui ob bannum amiſerat lecturā, ſeu cathedram, & fuerit reſtitutus, ſeu indultatus, & cathedra ſeu lectura fuerit alteri collata, eam non recuperat, ita dixit *Lucas de Pēn. ī l.* 1. *C. de his qui in exil. dat. lib.* 10. *Menoch. de recuperād. poſſeſ. remed.* 10. *num.* 108. *& cōſ.* 186. *ſub nu.* 3. *vol.* 2. *Aret. ī l. ſi quis mihi bona §. ſeruus col.* 4. *verſ. ſed dubium vtiliſſimum ff. de acqui. hared.* ſecus vero ſi alteri conceſſa non fuerit. Sed *Sforz.* aliter diſtinguit *in tract. de reſt. ī integ. quaſt.* 96. *art.* 5. *n.* 26. quod aut ille eſt ſubrogatus ab ijs, ad quos deuolutum fuit hoc ius cōducendi lectores, & tūc non recuperat; aut ad illum locum, & cathedram aſcēderunt ex ordine alij, ad quos de cōſuetudine ſucceſſiuè pertinebat, ſeu pertinere videbatē lectio, & cathedra illa, & hoc caſu recuperat eam,

eam, qa immediatè ad gradus ſequētes pertinere cæpit, mihi tamen placet prima diſtinctio, quæ approbata eſt ex communi * concluſione ſupra firmata *in præcedenti notab.*

Decimonono nota, ꝙ ſi aliquis in quē fuerūt bona trāslata ob ſnīam bāni, bona ipſa alteri alienauerit, tūc re-
132 ſtitutus † etiam ad bona alienata, non recuperabit ea bona ī alium peruēta, *And. de Iſer. in c. 1. col. 3. ver. idē ſi is, de vaſſal. decrep. ata. & ibi Affl. latè n. 25 Cenall. com. contr. comm. q. 874. 875. &* 877. ſuper hoc cogita.

Vigeſimo nota, ꝙ extincto vſufru-
133 ctu per confiſcationem, ſi vſufructuarius † haberet gratiā, & libertatē recuperaret, non vr̄ recuperaſſe vſumfructum, poſtq̄ ſemel fuit extinctus *Dec. in conſ. 621. Iaſ. in l. ſi is, qui pro emptore, n. 80. ff. de uſucap. Brogni. Canalc. in tract. de vſufr. mulie. relict. verſ. & extincto vſufructu, nu. 233.* qui loquitur ēt in vſufructu annuo cōtra *Tiraq. in l. bones, §. hoc ſermone limit. 4. n. 1. ff. de verb. ſign. Baiard. ad Clar. q. 59. n. 69.*

Vigeſimo primo nota, ꝙ ſi caſtrum,
134 † ſeu Ciuitas cōmiſerit rebellionē, ꝑ quam amiſerit oīa eius priuilegia, & prærogatiuas, quod ſi reſtituatr̄ per gratiam, ea non recuperat, ſi adſit præiudicium tertij, ita *Bal.* ſignāter *in conſ. 321. incip. viſo inſtrumēto n. 2. 3. & lib. 4. Odd. de reſt. in integ. q. 96. art. 5. n. 30*

Vigeſimo ſecundo nota, ꝙ ſi Prin-
135 ceps per legitimationē reſtituit ſpuriū natalibus, non dicitur eum reſtituere in præiudiciū eorum, quibus fuit delata hæreditas, etiam ſi eā nondū adhibuerint, ita *glo. in l. Gallus, ver. & quid ſi tantum in verb. emācipatus, ff. de libe. & poſth. Io. And. in add. ad Spec. tit. de ſucceſſio. ab inteſta. §. ult. Ant. Roſell. in tract. legitima. lib. 2. titu. legitimationis effectus, n. 20. in fi. n. 21. Fortu. Garſ. in d. §. et quid ſi tantum, nu. 299. Bero. cōſ. 177. nu. 37. in fi. lib. 2. Modern. Pariſ. in add. ad Dec. in conſ. 498. in fi. add. Menoc. in conſ. 186. nu. 13. lib. 3. Pet. Surd. in conſ. 79. num. 14. vol. 1. & conſ. 569. vol. 4. Canalc. dec. 14. nu. 6. p. 1.*

136 Præcedentem concluſionem intellige † veram, quando hæreditas eſt apprehenſa, vt voluit *Emanuel. Coſt. in §. & quid ſi tantum in 2. p. nu. 174. & ſeq. ff. de lib. & poſth. Simō de Prat. de interpret. ult. volun. lib. 1. interpret. prima dub. 3. ſolut. 13. nu. 12. Alciat. de præſumpt. præſumpt. 11. nu. 4.* ſecùs verò ſi tantum ſit delata ſecundū *Doct. omnes in dict. §. & quid ſi tantum, Surd. conſ. 203. nu. 23. volum. 2. Canalc. d. dec. 14. num. 22. par. 1.*

Vigeſimo tertio nota, quòd ſecundogenitus, qui fuit rebellis, & poſtea reſtitutus per gratiam, recuperat vitam, & militiam præteritam, & futurām *Affl. in conſt. Comitibus in 4. & 5. q. Tiraq. de primog. fol. 415. nu. 4.*

T E X T V S.

Ipſo iure, & facto abſolui, & liberari debere, prout præſentium tenore eos abſoluimus, & liberamus, ac liberos, & abſolutos eſſe volumus; & ſi aliqui prædictis de cauſis carceribus mancipati ſint, eos illicò liberari, & relaxari mandamus.

S V M M A R I V M.

2 *Verba reſcripti gratioſi ſunt attendēda.*
2 *Verba (facimus tibi gratiam vitæ) quid operentur.*
Et quid ſi dictum fuerit (facimus tibi gratiam omnium) num. 3. & 4.
5 *(Indulgeo) verbum appoſitum in gratia quid operetur.*

M *Ver-*

6 *Verba(gratiā facimus) ſimpliciter quid ſignificant contra nu.7.*

8 *(Reſtituimus) verbum appoſitum in Indulgentia Principis quid deuotet.*

Quid de verbo reintegramus, nu.9.

Item de verbis reſtituimus, & indulgemus ſimul nu. 10.

Item de verbis bannum, & condemnationem cancellamus, n.11.14.& 16.

Item de verbo (placet) nu.12.

Item de verbo (abſoluimus, & liberamus) nu.13.

15 *Reſcriptum gratioſum dubium interpretatur in fauorem indultati.*

17 *Gratia motu proprio conceſſa latè interpretatur.*

18 *Indulgentia remittēs bona, eſt plenaria.*

Idem ſi conceſſa ſit ipſo iure, nu.19.

20 *Indulgētia geminata verbis ampliſſimis comprehendit caſus exceptos.*

21 *Declaratoria an requiratur in gratia cō ceſſa ipſo iure, & n.24. Ampl.nu.28.*

22 *Indulgētia cōceſſa ipſo iure, qd operetur.*

24 *Indulgentia conceſſa ex præſenti Decreto, quid requirit.*

25 *Lex pœnam imponens ipſo iure, an trahat ſecum exequutionem.*

26 *Declaratoria ſup facto ſēper requiritur.*

27 *Gratia conceſſa ex præſenti Decreto, an debeat itinerari.*

29 *Bannitus ante declaratoriam gratia, an dicatur bannitus.*

30 *Bannitus captus pendente declaratoria ſuper gratia, an poſſit moleſtari.*

31 *Declarationis natura quid eſt, & ibi multa.*

32 *Bannitus non poteſt petere declaratoriā indulti per Procuratorem, cōtra n.33*

Stylus M.C.V.nu.34.

Stylus M.R.C. nu.35.

36 *Indultatus petens indultū, ſeu eius exequutionē an teneatur fateri delictū.*

37 *Cuſtos carceris, an poſſit propria authotate relaxare Indultatū carceratum.*

38 *Indultum conceſſum motu proprio extēditur ad carceratos. Et quid ſi ſint carcerati de crimine falſi ibidem.*

C A P. XXIII.

1 VERBA reſcripti gratioſi † ſunt diligenter attēdenda ꝓ eius declaratione, qn̄q. enim Prīceps exprimit ſpeciē gratiæ, quam Reo largiri intendit, vt quia dixit facimus ti-
2 bi gratiam vitæ dumtaxat, vel indulgemus tibi vitam, aut reſtituimus te ad vitam tātum, vel à pęna vitę te abſoluimus, & liberamus, & tunc ſolius vitæ gratiam obtinuiſſe dicet, ſi vero dixerit facimus tibi gratiam omniū,
3 † vel reſtituimus te ad omnia vt in priſtinum eras, & eo caſu dr̄ aggratiatus quoad oīa, poſtq̄ verba reſcripti clarè ſonāt, & cōſtat expreſsè de Principis volūtate, arg. *l. nō aliter ff. de leg. l. cōtinuus §. cū ita ff. de verb. obligat. Cenall. comm. contr. comm. q. 872.*

4 Si verò nō cōſtat in reſcripto de ꝑdictis, & nullū ſit verbū de fama, vel bonis, ſed ſimpliciter reperit Principē feciſſe gratiā illi, & tūc diligēter cōſiderāda ſunt verba ipſi⁹ gratię: Aut enim
5 vſus fuit verbo (indulgeo) & ſola criminis pęna corporalis cēſet eſſe remiſſa, *l. 2. l. ſi ademptis, l. Indulgentiā, & l. generali, C. de ſent. paſſ. Boniſac. Vital. ī ſua praxi in tit. de beneſic. & indulgen.*
6 *Princ.* Aut vſus fuit verbo † (gratiam facimus) & aliqui voluerunt plenariā reſtitutionē ſignificare, prout fuit *Alciat. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum nu. 130. ff. de liber. & poſth. Paul. Ghirlād. de relax. carcerat. titu. de beneſic. Princip. in 2. quæſt.*

7 Sed in contrarium † eſt magis cōis opinio, quod pęna tantum corporalis ſit remiſſa ita *Salyc. in l. fin. C. de ſentent. paſſ. Barbat. in c. cum te, nu. 33. de reſcrip.* qui dicit ita aliàs ſe conſuluiſſe *Boſſ. de remed. ex ſol. clement. Princip.*

Mar-

Marſil.ſing.246. Angelica, in verbo Gratia, nu.1. vbi latè Fel. in c. inter quatuor nu.6. ad fi. de maior. & obedient. Rol. à Val. conſ.45. num.29. lib.4. & poſt alios Menoc. in conſ.103. in ſecundo dubio, nu. 18. & ſeq. idem enim eſt indulgere, & gratiam facere, & ita paſſim receptum eſſe ait Sfor. Odd. de reſti. in integ. q.93. art.2. poſt nu.9. verſ. Item facit, vbi limitat niſi dictum fuiſſet plenam gratiam facimus, vt dixit Caſſan. in conſuet. Burgun. tit. des iuſtices, Rub.1. §.5. glo.13. n.143. & 226.

8 Aut vſus fuit verbo reſtituimus, & non ſolum ad pęnam corporalem, ſed etiam ad omnia cēſetur reſtitutus ſcilicet ad vitam, famam, & bona, & in pristinum ſtatum, in quē erat ante ſententiam repoſitus l.1. & l.fi. vbi omnes Doct. C. de ſent. paſſ. quia tantundem reſtitutionis gratia tribuit, quātum condemnationis ſententia ademit, vt dicit tex. in d.l.fi. & facit glo. in l.1. §. penul. in verb. eximi, ff. de poſtul. And. Iſer. in c.1. nu.2. de vaſſal. decrepita. Aldobran. in §.1. n.45. Inſtit. quib. mod. ius patri. poteſta. ſolui. Pet. de Greg. de conceſſ. feud. p.5. q.3. num.17. Pet. Surd. conſ.203. nu.1. vol.2. Sforz. Odd. de reſtit. in integr. q.1. par.1. art.3. & q.93. artic.1. vbi pro hoc dixit eſſe text. clarum in l. videamus, §. in fauiana, ff. de vſu. ſed an bannitus ex eo qđ fuit admiſſus ad honores, & dignitates cenſeatur indultatus à Principe, vide poſt omnes Farinac. de crim. laſa maieſt. q.116. num.139.

Aut vſus fuerit verbo reintegramus,
9 † & idem dicendum eſt, etiam ſi non adeſſet verbum (reſtituimus) Alex. in conſ.85. num.3. lib.7.

Aut vſus fuit verbo (reſtituimus, &
10 indulgemus) † (ſiue reſtituimus, & gratiam facimus) & dic vt proxime fuit concluſum ſecundum Bar. & Angel. in d.l.fin. Aldobr. & Ghirland. in locis prædictis, Borell. de præſtan. Reg. cap. 38. num.27.

Aut vero vſus fuit verbo bannū, &
11 condemnationē cancellamus, & tunc plenariam reſtitutionē ſignificat poſt infinitos Odd. de reſt. in integ. q.93. art. 4. vbi ampliat, & limitat vt ibi p eū.

Aut vero vſus fuit verbo (placet)
12 † prout fuit in Indultis conceſſis ī anno 1582. 1587. 1589. & 1596. ad petitionem Regni huius, & tunc verbum (placet) indulgentiam ipſo iure operatur abſque alia ſententia, ad text. in l.1. vbi omnes, ff. de conſtit. Princ. Bal. in terminis in l. humanum, in fi. C. de leg. & ita obtinuiſſe dicit Calder. in cap. quiſquis de electio. Fel. in rub. de conſtit. Rot. dec.77. incip. ſi petitur in nouis, Alex. in conſ.24. col. fi. in 1. vol. Decian. reſpōſ. 55. nu.23. vol.1. Marant. diſt.9. nu.6. Gomez. in reg. Cancell. vtriuſque ſignatura, q.16. verſ. eſt in primis fol.82. in indiuiduo Caſſa. in conſuetud. Burg. tit. des iuſtizes rub.1. §.5. in verb. en acun comee ſimple latroci. n.180. fol.288. Afflic. dec.153. Vinc. de Fran. dec.92. n.2. & ſuper eiſdem reg. Cancellaria Mandoſ. reg.33. q.2. nu.24. Baiard. ad Clar. q.59. num.9. Belluga in Spec. Princ. ſub rub. de publ. form. col.5. num.224. fol.6. Molina de primog. Hiſpano. lib.2. cap.7. nu.55. & ratio eſt apud eos, quia eo ipſo, quod Princeps facit gratiā ſimplici verbo (placet, ſeu fiat) ſtatim gratia ipſa perfecta eſt, & de eius eſſentia nō requiritur ſcriptura, niſi quo ad eius probationem.

Aut vero, & tandem vſus fuit verbo
13 abſoluimus, & liberamus, † prout vſus eſt in præſenti Decreto, & quidē pleniſſimā reſtōnē, & gratiā ſignificat, ita Marſil. in tract. de bann. in verb. abſoluti, nu.27. fol. mihi 193. & de verbo liberamus in terminis Indulgentiæ dixit Fel. in c. inter quatuor n.6. de maiori, & obediēt. Bald. in conſ.145. num.3. verſ. & maximè lib.2. ideo ad omnia extenditur, quæ hic expreſſa non reperiun-

riuntur, tanto fortius iunctis illis verbis (ſtatuentes, vtoēs, & ſingulos proceſſus, ſcripturas, condemnationes, &
14 acta deleāt, & annullēt, † & eorū hmōi nomina de albo tolli, & deleri faciāt, ſicut & nos authoritate noſtra Regia, ac de plenitudine poteſtatis pręſentiū tenore delemus, & annullamus, tollimuſq; penitus, & abolemus) quæ verba pleniſſimā reſtitutionē ſignificant, vt proximè dictum eſt, & dicam infra loco ſuo, ideoq. indultatus ex pręſenti Decreto dicitur ad oīa reſtitutus, & tanto magis hoc operantur verba prędicta, cum ſint appoſita poſt criminū, & bonorum remiſſionem, vt eſt *text. notab. in l. 1. §. fi. & ibi Bar. ff. de qua ſt. Ghirlan. de relax. carcer. tit. de Indulg. Princ. q. 2.* vbi ponit rōnē, quia verba
15 † dubia in materia gratioſa ſunt latiſſimè interpretanda in fauorem illius, qui recipit gratiam, *l. fin. ff. de conſtitut. Princip. cap. ſi gratioſa, de haret. lib. 6. Iaſ. in l. ſi quis pro emptore, nu. 336.*
16 *ff. de vſuca.* quinimò plenariā† ſignificant reſtitutionem *Bar. l. fi. C. de ſent. paſ. Ruy. conſ. 86. nu. 6. verſ. praeterea dico, lib. 5.* De his verbis, vide *Borell. d. c. 38. nu. 26. cum ſeq.*

Ampliatur modo concluſio, vt ſupra firmata ſtāte pręſenti Decreto no-
17 ſtro, vbi gratia ꝓceſſit motu proprio, & ex mera liberalitate Inuictiſſimi Regis noſtri, vt notant *Bal. in l. quid ergo, §. pœna grauior, nu. 14. ff. de his, qui notan. infam. Alex. conſ. 12. lib. 2. Alba. in l. nō ſolū, §. itē ait n. 1. ff. de procur. Vic. de Frā. dec. 330. n. 5. & 6. & dec. 403.*
18 Ampliatur ſecundo ſtāte expreſſa remiſſione bonorum † facta in pręſenti Decreto, quo caſu pleniſſima dr̄ gratia *Alba. in d. l. non ſolum, §. idem ait in fi. ff. de procur. Sfor. Odd. poſt alios de reſtit. in integ. q. 94. art. 5.* vbi communem * Doct. ſententiam eſſe ait.

Ampliatur tertio, cum talis Indul-
19 gentia † ſit conceſſa ipſo iure, & ideo abſque alio facto crimen extinguit, *l. ſi vnus, §. ſed ſi pactum ff. de pact. Gram. dec. 105. n. 19.* & operatur effectū ſuū abſentibus, & ignorantibus indultandis *Bart. Alber. Ang. Sal. & Fulgoſ. in l. fi. C. de ſent. paſſ. Menoch. ad Bart. ibi, nu. 5. Soc. in l. quidam relegatus, vbi idē Menoch. in apoſtil. ff. de reb. dub. Sforz. Odd. de reſtit. in integr. q. 92. art. 1. nu. 8. & ſeq. Farina. de Inquiſ. q. 3. in prin.*
20 Ampliatur quarto, vt talis Indulgentia, & gratia ita geminata, & ampliſſima cōprehēdat etiam caſus Principi reſeruatos, & quos ipſe tantum facere poterat *Decia. reſpon. 41. num. 42. cum ſeq. lib. 2.* Sed Indultatus pro furto an poſſit conueniri ciuiliter pro re furto ſubtracta? quod ſic iudicauim* de menſe Maij 1608. vide *Farin. conſ. 46. per totum.*

Quęro nūc, & primo ex noſtro tex. an indultatus ex præſenti Decreto teneatur aliquid facere adhoc, vt eo gaudeat? videbatur dicendum, quod nō ex illis verbis appoſitis in Decreto noſtro (ipſo iure, & facto) quo caſu dum Princeps ipſo iure reſtituit Reum, nō
21 requirit aliqua declaratoria; ſed talis indultatus intelligit reſtitutus ad oēs iuris effect*, vt ī terminis decidit *Nell. de bān. 3. p. 2. tēpo. q. 79. Pereg. de iur. fiſ. lib. 5. tit. 2. n. 84.* vbi dāt rōnē, q̃a dū
22 lex † ipſo iure ob aliquod factū aliquid inducit immediatè quòd ad iuris effectus trahit ſecum executionem, vt dicit *Dec. conſ. 327. col. 3.* vbi inducit *tex. in c. ſecundum de haret. in 6. & notat Bal. in l. qua ſub conditione, §. fina. ff. de condi. & ſtit.* quod procedit etiam, quò ad effectum facti ſtante cancellatione actorum, & bannorum facta de plenitudine poteſtatis in Decreto noſtro, ſecundum *Dec. d. conſ. 327. n. 3. Alber. in l. 1. §. ſi conſulto, ff. de bonor. poſſeſ. ſecun. tab.* & quod ipſo iure fit, ſententia opus non habet *Tiraq. ī l. ſi vnquam, in verb. reuertatur, nu. 408. C. de reuoc.*

do-

donat. Menoc. conſ. 99. nu. 171. ideoq.
ſhis, quę nobis ipſo iute conceſſa sũt,
iudicem adire non abſtringimur, *l.* 1.
§. *hoc autem Senatus, ff. de ſeru. fugi.* li-
cet poſſimus ſi velimus iudicis officiũ
de facto implorare *l. 2. C. de iur. emphy.*
quodque ipſo iure à lege fit, vel ſtatu-
to, ſententiam hominis non deſiderat
l. apud hoſtes, C. de ſuis, & legit. l. liber.
homo, §. vlt. ff. de ſtipul. ſeruor. l. ex mi-
litari, §. vlt. & l. ſeq. ff. de mili. teſtam. l.
multum intereſt, ff. de condit. & demoſt.
ranto magis ex illis verbis (& ipſo fa-
cto) quæ aliquid fieri ſine hominis ad-
miniculo ſignificant *glo. in c. 2. verſ. ſi*
quis item harum iuncto tex. in verb. ip-
ſo facto ne Cleri. vel monach. lib. 6. Ti-
raq. in d. l. ſi vnquã, nu. 143. & canonẽ
latæ ſententiæ important, vt dixit *Ri-*
mi. iun. conſ. 707. nu. 23. lib. 6.

Quæ concluſio confirmari põt ſtã-
ribus illis verbis (tenore præſentium
abſolutos, & liberatos eſſe volumus)
& ſic videř, quod ſufficere poſſit oſten
dere Indultum hoc.

Prædicta, & ſi vera ſint in terminis
iuris communis, attamen in cõtrariũ
eſt veritas ſtante diſpoſitione Decreti
23 noſtri, vt aggratiatus, & indultatus nõ
gaudeat beneficio præſentis Decreti,
niſi prius fuerit hoc per officiales de-
claratum, quæ cõcluſio ex pluribus cõ
ꝓbatur, primo qa verba indulti ſunt
directa officialibus, quo caſu abſq. eo-
rum facto gratia ſuum effectum ope-
rari non poteſt. Secundo quia Decre-
24 tum hoc Indulgentiæ multa requirit,
vt aliqs prædicta gratia gaudere poſ-
ſit, & ſic quo ad pęnã corporalem, vt
non ſit de caſibus exceptis, & quod nõ
ſit foriudicatus, & alia, & quoad bona
multa alia de quibus dixi in pręcedẽ-
ti cap. & ad vtrumque remiſſio partis
offenſæ certo tẽpore facta eſt, quo ca-
ſu cum lex loquitur, ſiue generalis ſit,
ſiue particularis non eſt locus libera-
rionis, & abſolutionis, niſi prius liqui-
data ſit conditio, ſeu modus datus in
ipſa lege, ſecundum *Bart. ĩ l. cum teſta-*
mento, C. de manumiſ. teſtam. & eſt tex.
in l. hoc iure, ff. de verbo. oblig. vbi Alex.
Iaſ. & alÿ notãt, & in terminis tradi-
dit *Peregr. de iur. fiſ. lib. 5. tit. 2. nu.* 83.
quæ quidem probationes cum con-
cernant ad verificãdum qualitates re-
quiſitas ab ipſo Decreto, omnino re-
quiritur declaratoria, vt optimè con-
cludit *Caronit. ſuper prag. 1. de exuli. q.*
17. *nu.* 168. *ver. ratio iſtius practica,* vbi
alia adhoc probandum conſiderauit
Io. Grand. de Bol. exul. n. 13. fol. 42. Pet.
Surd. conſ. 276. nu. 31. vol. 2.

Tertio facit ſecundum aliam opi-
25 nionem, quod vbi lex † pęnam ipſo iu-
re inducit, non trahit ſecum executio-
nem quo ad iuris effectus, niſi præce-
dat Iudicis declaratoria ſuper facto
ita *Bal. in l. ſi quis maior col. 1. C. de trã-*
ſac. & ibi Alexand. num. 13. idem Bald.
in auth. qui ſemel 1. colum. C. quomod. &
quan. Iud. Pet. Foll. in commen. ad prag.
5. de ſodomi. nu. 48. & in terminis Ruy.
conſ. 85. nu. 6. & ſub n. 7. vol. 4. & ſic in
caſu Indulgentiæ, quod ſit declaratũ
delictum eſſe tale, pro quo gratia gau-
dere poſſit, ad tex. *in c. cum ſecundũ de*
haret. in 6. Peregr. de iur. fiſc. lib. 4. tit.
5. *nu.* 8. & eſt veriſſima concluſio in ter
minis Decreti noſtri, licet ſecus eſſet
in terminis cõfiſcationis bonorum,
quæ exequi deberet cõtra defunctum
iuxta not. per *Peregr.* nam, quod ſuper
26 facto † requiratur declaratoria nemo
diſcrepat.

Quarto, & vltimo confirmatur, qa
27 gratiæ † conceſſæ ob delictum debent
prius interinari ab officialibus, & ab
eis approbari, ſolẽt enim eſſe ſubrepti-
tiæ, quo caſu nõ ſolũ non approbanř,
ſed cõtra eos proceditur ad executio-
nem pęnę iuxta qualitatem delictorũ,
vt pluries ſeruatũ fuiſſe in Senatu Me
diolanenſi refert *Clar. in §. fi. q. 59. nu.*
9. & ita ſeruatur in hoc Regno, nã illi
qui

qui huiuſmodi benefitio gaudere volunt mittunt proceſſus ad Iudices, & ipſi declarant ſi eſt de caſibus comprehenſis in indulto, & fit prouiſio, quod gaudeant indulto, & tunc de eorum mandato cancellantur banna, & alia acta facta contra indultatum, & hæc eſt practica Regni.

Ampliatur prędicta concluſio, ſi in
28 gratia † non eſſent illa verba (ipſo iure, & ipſo facto) quia tunc etiam, quod prædicta non militarent, vtiq; requiritur declaratoria, & ante eam bannitus habetur pro bannito, & non pro reſtituto *Innoc. in cap. cum bene de eta. & qualita.* vbi inquit quod ante pronuntiam incertum eſſet, an id ſit factum, vel interuenerit, proùt gratia requirit, & ideo ſecundum *Nell. in d. quaſt.* 79. ante pronuntiam bannitus
29 † habetur pro bannito quoad omnes, & quo ad omnia, pręterquam quoad fiſcum, nam ſi caperetur, poſſet opponere de gratia docēdo de implemento requiſitorũ in gratia, ſeu indulto, quo probato obſtaret fiſco doli exceptio, & eum ſequitur *Ruin. d. conſ.* 85. *num.* 4. vbi ad hoc allegat *Bart. in l. is cui bonis in verſic. quaro aliquis ff. de verbor. oblig. Peregr. de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.* 2. *nu.* 85. & multi alij, quos cumulaui ſupra in *cap.* 13. *in verbo ſine in cōtumacia bannitis.*

Intellige tñ prędicta qđ licet adhuc nō facta declaratione aliquis nō gaudeat indulto, non tñ per hoc poterit cōtra eũ in aliquo procedi, nec accuſatio aliqua propoſita prodeſſet, ſed
30 debet in omnibus ſuperſederi † donec declaretur ſi debeat gaudere indulto, vel non, quia gratia iam eſt facta, & agitur de eius exequutione, quam ipſe Rex facere dicitur, vt dixi ſupra in verb. accuſati, & operatur ipſo iure, ac ſi à Rege exequutio facta fuiſſet, & indultatus dicitur ex tunc facta ipſa declaratione, quia ab illo die fuit gra-
31 tia perfecta vt ibi dixi, natura † enim declarationis talis eſt, vt ad principiũ diſpoſitionis omnia reducat, ita *Bal. in l.* 1. §. *huius ſtudij ff. de iuſti. & iur. Oldra. conſ.* 263. *Ancha. conſ.* 412. *Soc. Sen. conſil.* 97. *col. penul. in fin. latè Cranett. conſ.* 298. *nu.* 11. *vol.* 3. *Surd. conſ.* 192. *num.* 10. *vol.* 2. *D. Tapp. de conſtit. Princ. p.* 1. *cap.* 4. *nu.* 18. *Decia. reſpon.* 8. *nu.* 211. *vol.* 1. dicens quod declaratio nil de nouo inducit, & nō immutat ſenſum declarati, & ad declaratũ retrotrahitur, quinimo declaratio virtualiter dicitur cōtineri in ipſo declarato, & habetur ac ſi ipſa declaratio in ipſa gratia, ſeu indulgentia conceſſa actualiter eſſet comprehenſa, idem reſpondet *Dec. in conſ.* 423. *in fin. Ruin. conſ.* 225. *nu.* 6. *vol.* 1. *Pariſ. conſ.* 65. *&* 66. *vol.* 1. *Soc. Iun. conſ.* 95. *n.* 74. *vol.* 3. *& eſt tex. in l. haredes palā* §. *ſed ſi nota vbi Paul. Caſtr. Imol. & Aret. ff. de teſtam. Gab. de reg. iur. concluſ.* 3. & bene idem *Caſtren. in l. haredes* §. *ſi quid nu.* 4. *ff. de teſtam.* vbi dicit quod multoties Papa facit aliquas declarationes circa gratias per eum factas, quæ præiudicant alijs, quibus erat ius quęſitũ, quaſi hoc qđ declaratur a principio fuiſſet dictum, quo caſu nō erit alteri ius quęſitum, *Rim. Iun. conſ.* 203. *n.* 68 *& 69*. Itēquia ſententia bãniti remiſſi non eſt exequenda licet adhuc non ſit cancellata vt dixit *Cartar. de exequ. ſent. cap. bannit. cap.* 3. *num.* 62. *Farina. de inquiſ. quaſt.* 6. *Marſil. conſ.* 55. *Decian. de Abolit. lib.* 3. *tract. crim. nu.* 67. qui hoc tãquam indubitatum aſſerit.

Quæro ſecundo, dictum eſt in præcedēti quæſtione, quod ad hoc vt aliquis gaudere valeat præſenti decreto opus eſt vt mittat proceſſum ad Iudicem ad effectum declarãdi, ſi debet gaudere vel non; quid ſi eſſet banni-
32 tus, † cui denegata eſt audientia, an poſſit per procuratorem petere declarationē ſuper beneficio præſentis gratiæ,

tiæ, & quod non dixit *Carouit. ſuper Rit. 269. num. 4. ver. tertio infertur per rationem prædictam, & Rit. 220. Regnì Neapolis* denegantem audientiam cõtumaci, & eius ꝓcuratori. *Ioan. Grád. num. 8. fol. 39.*

33 Contrarium tenuit *Bal. in l. reos nu. 35. C. de accuſat. Nell. de banit. 3. par. 2. tẽpo quæſt. 68. Sfor Odd. de reſtit. in integ. quæſt. 92. arti. 1. in princip. & in fin. dict. arti.* qui volũt quod nedũ n procurator, ſed quilibet poſſit comparere pro bannito ad petendum indultum,

34 & ita practicari † & obſeruari in Magna Curia Vicariç, quam in omnibus alijs Tribunalibus illius Regni refert idem *Carouit. in commẽt. ſuper prag. 1. de exuli. quæſt. 17. nu. 168.* vbi reddit rationem illius practicæ, & obſeruantiæ, quia occidẽs foriudicatum eſt indultatus vigore illius pragmaticæ, q̃ etiam extat in hoc Regno, & cum ſit indultatus in rei veritate, nõ requiritur aliud, quàm ſentẽtia declaratoria Iudicis, per quã declaretur talem de ſuis delictis indultatum vigore illius pragmaticç, quia occidit talem foriudicatum, & iſta ſentẽtia declaratoria requiritur ad hoc vt ante quàm perueniatur ad eam, probentur qualitates, & requiſita d. pragmaticæ, de quibus in ea, & ſic cũ ad obtinendum Indultũ ſit neceſſe probare delictum nõ eſſe de reſeruatis, & alia de q̃bus alias dixi, & iſtæ probationes nil penitùs tãgant de criminibus commiſſis ab eo, qui Indulgentiam petit, meritò communis practica introduxit, vt quilibet admittatur ad petendum exequutionem gratiæ pro reo bannito, & facit doctrina *Bart. in l. vbi pactum num. 11. in 1. repet. C. de tranſacti. & ibi poſt alios Iacobin. num. 16. & in l. penul. §. ad crimen num. 9. ff. de publi. iudic. Vincen. de Franch. in deciſ. 314.* vbi refert ita ſeruari indiſtinctè in Regno illo, licet ex alia cauſa fuerit ibi cõtrarium deciſum, vt per eum, & ſic iſta opinio omnino procedit, quibus nouiſſimè adde *Caball. reſolut. crimi. caſ. 23. nu. 13. Borell. de præſtan. Reg. cap. 38. num. 57. Farinac. quæſt. 99. nu. 129. Baiard. ad Clar. quæſt. 32. num. 51. Decian. cõſ. 18. num. 235. lib. 1.*

35 ſed in Regno † noſtro ſeruatur, quod ad petendum indultum pro bannito ſupplicatur Excellentiſſimo Proregi ad inſtantiam patris, matris, vel alterius conſanguinei ipſius banniti, & ſit declaratio, & ita ſeruari vidi pluries.

36 Nota ex prædictis, qđ petens † exequtionem Indulti non tenetur confiteri delictum *à Petr. de poteſt. Princip. cap. 22. num. 74. Oſaſc. deciſ. Pedamon. 138. num. 4. & 12.* ſed ſufficit dicere, quod ſi & quatenus contra eũ per Fiſcum vel partem remittentem probatum fuiſſet, quod de eis vult vti gratia, & beneficio Indulti, quæ quidem verba delicti confeſſionem non operantur, vt dixit *Oſaſc. in prædicto loco* vbi optimè, *Azeued. lib. 8. tit. 25. de los perdones num. 44.*

Nota ſecundo *in tex.* ibi (*& ſi aliqui prædictis de cauſis carceribus mancipati ſint, eos illico relaxari, & liberari mandamus*) quod licet ex prædictis

37 verbis Cuſtos † carceris poſſit abſque alia iudicis authoritate carceratos indultatos relaxare ſecundum *Pariſ. de Put. de Syndic. in verb. carcer. cap. licet dicatur col. 1. circa medium verſ. poſſet denique per not. in l. Domitianus, & in l. Lutius, & ibi Bar. & Alber. ff. ad Turpillia. & in l. 2. ff. de cuſto. reor. Boer. deciſ. 217. num. 21.* vbi in terminis remiſſionis generalis loquitur *Menoch. de arbit. Iud. caſu 302. num. 15.* tamen quia vt dixi *in præcedẽti quæſtio.* multa requirũtur ad hoc, vt quis indulto generali gaudere poſſit, & requiratur Iudicis declaratoria, ita pariter dicẽdum eſt in exequutione ipſius gratiç, & relaxatione carcerati, prout ſeruari

in

in Francia refert idem *Boer. vbi ſupra.*

Item facit, quia licet, vt alias dixi-
38 mus, Indultum † hoc fuerit motu proprio conceſſum, & conſequenter ad carceratos extendatur, etiam ſi de eis mentio facta non fuiſſet, vt ait *Vinc. de Anna in ſing.* 240. tamen, quia non comprehēdit carceratos pro crimine falſi, vt dixerunt *Bart. in l. Lucius, & in l. Domitianus ff. ad Turpilli. & ibi Alexan. in addit. in verb. ſtatutum D. Fab. de Anna in addit. d. ſing.* 240. ideo cum nō omnes carcerati comprehendantur, non poterit Cuſtos carceris eos relaxare.

T E X T V S.

Quę omnia locum habere declaramus, quo ad eos tantū, qui legitimam remiſſionē, & pacem ab offenſis habuerint in caſibus, in quib' partis remiſſio neceſſaria eſt, aut illā intra ſex menſes poſt harū noſtrarū publicationē obtinuerint, & intra idem tēpus officialibus ad quos ſpectat, & ſpectabit citato Fiſcali illius ciuitatis, vel loci, vbi adſit, in authētica forma legitimè pręſentauerit.

S V M M A R I V M.

1 *Princeps an poſſit facere gratiam de delictis parte non concordata.*

2 *Gratia conceſſa abſque partis remiſſione non valet.*

Ampliatur etiam de plenitudine poteſtatis num. 3.

Item in delicto, in quo de iure diuino pœna eſt impoſita num. 4.

Item in quacumque gratia num. 5.

Item in compoſitione num. 6.

Item etiam ſi diceretur, ſaluo iure partis, num. 7.

Item in offēſa facta tàm perſona, quàm rebus num. 8.

Item etiam quod procedatur ex officio num. 10.

Item in cōmutatione pœnæ num. 12. Intellige ſi pœna parti applicatur nu. 13.

Item etiam ſi accuſatio propoſita fuiſſet nulla num. 14.

9 *Gratia facta abſq. remiſſione partis nō approbatur ab officialibus.*

11 *Gratia in dubio intelligitur facta accedente partis remiſſione.*

Gratia conceſſa cum cauſa valet abſque partis concordia.

Intellige ſi cauſa expreſsè per Principē exprimatur num. 16.

17 *Indultatus ex cauſa iuſta abſque remiſſione partis non poteſt accedere ad locum delicti.*

18 *Gratia fieri poteſt abſque partis concordia, ſi pars ipſa deceſſerit, vel eſſet incognita.*

19 *Princeps poteſt facere gratiam de pœna pecuniaria eius Fiſco applicanda abſque partis concordia.*

Ampliatur in mulcta proueniēte ex cauſa ciuili num. 20.

21 *Iudex poteſt ex cauſa remittere mulctā abſque concordia partis.*

22 *Remiſſio partis ad obtinendum Indultum debet eſſe legitima, & quādo talis dici poſſit, ibidem cum ſeq.*

23 *Remiſſio partis an ſit neceſſaria, quando accuſatio non præceſſerit.*

24 *Remiſſio facta pecunia mediante non eſt legitima.*

Contra nu. 25. quid in Regno nu. 26. & idem in Regno Neapol. num. 27.

Et ſufficit ad obtinendū Indultū ibidē.

Et quid ſi pecunia ſit data pro damnis, & intereſſe nu. 28. Intellige nu. 29.

30 *Offenſus ſi nolit remittere, quia vult immoderatā pecuniæ ſūmā quid agendū pro obtinenda Indulgētia, & nu. 86.*

Remiſ-

31 *Remiſſio facta per vim, & metum an ſit legitima.*

Et quid de ſtilo Neapolis, nu.32.

33 *Crimen læſæ maieſtatis committunt inferentes metum pro obtinenda remiſſione ab offenſo.*

35 *Pactum appoſitum in remiſſione, quod offendens non accedat ad patriam, vel quod à certo loco non exeat, an ſit validum, quid ſi eſſet ad breue tempus, num.* 38.

Et quæ ſit cautela, vt pactū teneat, n.42.

Et quid ad obtinendum Indultum, n.34.

Et quid ſi eſſet appoſita pœna Fiſco applicanda, vel parti, nu.40.

36 *Exilij pœna nō poteſt imponi, niſi ab habente iuriſdictionem.*

37 *Pactum per quod aliquis promittit nō accedere ad patriam, an ſit contra libertatem.*

39 *Decennium, longum, & perpetuum eſt tempus.*

41 *Promittens non accedere ad locum aliquod alias reincidat in primæuas pœnas, an teneatur.*

43 *Remiſſio probata per teſtes, an ſit legitima, ampl. nu.45.*

Et quid ad obtinendum Indultum, numer.44.

45 *Remiſſio facta abſenti, an ſit legitima, & num.* 87.

47 *Ratificatio an requiratur in remiſſione facta abſenti.*

48 *Remiſſio tacita an ſit ſufficiens ad obtinendum Indultum, & quæ ſit talis ibidem, contra nu.49.*

50 *Remiſſio neceſſaria eſt vbi præceſſit accuſatio.*

51 *Remiſſio facta de vulnere, ſi mors ſequuta ſit, an ſit legitima, limita numer.52.*

53 *Remiſſio facta per infirmum, an ſit legitima.*

54 *Remiſſio debet fieri ab offenſo, & quid ſi offenſus eſt mortuus, nu.55.*

56 *Ius faciēdi pacem, & ius accuſandi ſunt correlatiua.*

57 *Remiſſio facta ab occiſo tempore quo laborat in extremis, an ſit legitima.*

58 *Remiſſio patris, an impediat matrem accuſare volentem.*

59 *Indultatus cum remiſſione principalis offenſi, an poſſit moleſtari ab alio de eadem cauſa.*

60 *Mater nō admittitur ad accuſandū, quādo pater remiſit. Idem in filio, n.* 61.

62 *Minor quando poſſit remittere, & quid ſtante authoritate tutoris, vel curatoris, ibidem.*

63 *Minor an poſſit remittere cum authoritate tutoris, abſq. Decreto Iudicis, intellige nu.64.*

65 *Procurator quādo poſſit remittere, & qd ſi habeat ſpeciale mandatum, nu.66.*

Et an ſtante mandato cum libera, n. 67. *limita n.68.69.& 70.*

71 *Procurator mortui, an poſſit remittere.*

72 *Pater an poſſit remittere de offenſa facta filio, contra num.73. quid in terminis Indulti, nu.74.*

75 *Remiſſio de iniuria facta monacho à quo haberi debet, lim. nu.76. quid è contra de iniuria facta filio monachi, nu.78.*

77 *Filius monachi, an præferatur monaſterio in remiſſione pro obtinēda gratia.*

79 *Remiſſio filiorū facta patri de nece vxoris, an ſufficiat pro Indulto, intellige nu.80.& 81.*

82 *Remiſſio an debeat obtineri à pluribus hæredibus, & latè declaratur. Idem in proximioribus cōſanguineis, n.83.*

84 *Remiſſio an debeat haberi ab inſtigatore ad obtinendum Indultum.*

85 *Princeps poteſt reo facere gratiam cum conditione ſi infra tale tempus remiſſionem partis obtinuerit.*

88 *Terminus menſium ſex ad obtinendum Indultum à quo die currat, & numer.* 91.

89 *Remiſſio facta infra ſex menſes, debet infra idem tempus præſentari officialibus, & quare.*

90 *Remiſſio ad obtinendum Indultum debet produci in authentica forma.*

92 *Indultatus ſimpliciter obtenta partis remiſſione, intelligitur ſi infra ſex menſes eam habuerit.*

93 *Verba (ſi infra ſex menſes pacem obtinuerit) an importent conditionem.*

C A P. XXIIII.

SEXTVS iſte diuiditur in quinque partes, in prima ponitur requiſitũ ad obtinẽdum indultum, quod ſcilicet interueniat partis remiſſio; in ſecunda, qđ huiuſmodi remiſſio ſit legitima: in tertia ponitur à quo debeat fieri talis remiſſio, ĩ quarta in quibus caſibus requiritur remiſſio partis, ĩ quinta, & vltima, infra qđ tempus debeat remiſſio obtineri. Secunda ibi (legitimam remiſſionem.) Tertia ibi (ab offenſis.) Quarta ibi (in caſibus.) Quinta ibi (aut illam infra ſex menſes.

Quo ad primum ſciendum eſt, qđ
1 Princeps † non poteſt facere gratiã de delictis parte prius non concordata, & ſic facta pri⁹ remiſſione, vt expreſsè diſpoſitum eſt per Regẽ noſtrum Catholicum in preſenti edicto, & eſt conforme diſpoſitioni iuris iuxta *text. in l. fi. C. de abolit.* ibi (*niſi fortè ille, qui paſſus eſt ſuum conſenſum ad petẽdum abolitionem accommodauerit*) *item & tex.* ĩ *l. 2. C. de praeci. Impera. offer. Andr. in c. 1. de Cap. qui cur. vend. Ruyn. conſ. 60. vol. 5. Gram. cõſ. 34. n. 1. & 15. & vot. 35 n. 7. & ſeq. Plot. inter conſ. crim. diuerſo. conſ. 73. nu. 15. & ſeq.* vbi latiſſimè hãc defendit cõcluſionem *vol. 2. Ferr. Gargia. conſ. 126. n. 107. vol. 1. inter eadem conſ. crim. Pet. Ant. de Petra in tracta. de poteſt. Princ. c. 12. n. 1. & c. 18. n. 48. & c. 24. n. 37. Rim. iun. conſ. 217. nu. 23. in fi. vol. 2. Caronit. ſuper Rit. 273. nu. 2. Farinac. de Inquiſ. q. 6. num. 18. & ſequ.* vbi reddit rationem, quia Princeps nõ poteſt etiam de plenitudine poteſtatis tollere ius tertij ſine cauſa, *l. venditor, § ſi conſtat, ff. de ſeruit. vrban. praedio. l. fina. C. ſi contra ius, vel vtil. publ. Cranett. conſ. 5. nu. 5. Menoch. de arbitr. iud. q. 48. num. 5. & ſeq. lib. 5. Rolã. conſ. 3. vol. 1. Gabri. de iur. quaſi. non tollen. concluſ. 1. Sarment. ſelecta. interpreta. lib. 1. c. 8. nu. 20.* Sed partis offenſæ intereſt delinquentem puniri, & condemnari, primo in damnis, & intereſſe, quæ ob mortem defuncti, & occiſi eius hæredibus debentur, *l. liber homo, & l. qua actione, & ibi glo. & Doct. ff. ad l. Aquil.* Secundo in pęnam delicto conuenientem homicidæ, quæ eſt mortis, cum offenſi nedum rẽcompenſationem, & honoris quodammodo reſtitutionem in pęna delinquentis accipiãt; ſed occiſi hæredibus, & coniunctis maximũ eſt ſolatium videre homicidam via iuris debitam pœna pati, *l. capitalium, §. famoſos, ff. de paen. Sãctus Thomas de Aquino 2. 2. quaeſt. 67. art. 4. incip. ad quartum verſ. ſed Princeps, & verſ. nocet etiam perſona, cui illata eſt iniuria in fi.* ergo non poteſt Princeps iniurias, delicta, & damna priuatorum remittere parte nõ concordata, imò Princeps gratiã faciẽdo abſq. partis remiſſione faceret contra conſcientiam, & peccaret mortaliter, vt dixit *Diuus Thoma 2. ſecunda quaeſt. 63. art. 4. verſ. ſed Princeps Pariſ. de Put. de ſyndic. in verbo compoſitio cap. 7. num. 11. Gram. conſ. 34. num. 1. & voto 35. nu. 9. Plot. d. conſil. 73. nu. 53. & ſeq. Anto. Gomez. de delict. tit. de tortur. reor. num. 38. Clar. q. 59. verſic. Adde quod. Carrer. in pract. tract. de homicid. capit. nigeſimonono excuſatur, nu. 18. Lancel. Contar. in templ. iud. lib. 1. cap. 1. de Imper. quaeſt. 17. nume. 4. & ſeq.* qui loquitur de Imperatore, & ideo de generali conſuetudine non ſolẽt huiuſmodi Princeps gratias facere, aut delinquentes remittere, niſi parte concordata, prout teſtatẽ

Gram.

Gram.d.conſ.34.num.3.& 15. Boſſ.de remed.ex ſol.clem.Princ.nu.24.42.48. 49.& in Senatu Mediolanenſi Clar.d. queſt.59.ſub num.3. Plot.d.conſ.crim. 73.nu.58. vbi teſtatur de generali cõſuetudine totius Orbis,& p Italiã ſeruari dixit Burſat.conſ.177.num.19. & in Senatu Pedemontano Theſa.deciſ. 21.ſub nu.3.ver.contrariũ aliqui defendebant.& in ſtatu Eccleſiaſtico Farin. d.q.6.ſub num.20. Baiard.ad Iul. Clar. d.q.59.num.42. Mandell.conſ.444.nu. 5.Caball.reſol.crim.caſ.58.& 157.ac in Regno Neapolitano teſtatur Gramm. ſuper conſtitu. Regni de concordia partis poſt nu.4. Et in hoc Regno Siciliæ nũquam fuit auditum Regem noſtrum Catholicum, ſeu eius Proregem, qui etiam gratiam facit in Regno, indultaſſe aliquem,& gratiã feciſſe,niſi præcedente remiſſione partis, idq. eſt expreſsè diſpoſitum in omnibus Indulgentijs gñalibus huic Regno cõceſſis.

Adde poſt omnes,qui latiſſime materiam prædictam declarat Seſe. de inhib.iuſt.Arag.c.1.§.5.nu.23.cum plur. ſeq.& n.108. vbi ſubdit ita conſuetudine in pluribus locis receptũ, & Azened.l.1.n.63.cum ſeq. tit.25.lib.8.recopil. Do.de Pont.ĩ tract.de poteſt.Proreg. tit.de prouiſ.ſie.ſol.§.4.nu.12. & 13.& tit.de elect.offi.§.1.n.17.

Amplia primo hanc cõcluſionem,
2 qđ talis † gratia conceſſa abſq. partis remiſſione eſt nulla,& non valet,vt ait Beat.Tho.2.2.q.63.art.4. Foller.in cõment.ad prag.4.de compoſitio. num.95. Bal.& bened.de Plot.inter conſ.crim.diuerſo.conſ.6.vol.2.Plo.ibidem in d.conſ. 73.nu.52.cum ſeq.Pet.Anto.de Petr. de poteſt.Princip.c.24.nu.37.Gramm. vot. 35.nu.7.Baiard.ad Clar.d.q.59.ſub nu. 43.vbi ex pđictis dicit hoc procedere ẽt de plenitudine ptãtis,† & dat rõnẽ,
3 quia pars offenſa, vel hæres non recipit honoris ſui recompẽſationem, vbi via iuris non punitur iniurians,vel offendens, ſed abſque pace ei Princeps gratiam facit,tanto fortius, quia eſſet contra ſtilum,& cõſuetudinem totius Orbis, vt ſupradictum eſt ex Plot. & Gram.in locis prædictis, Ioſeph Seſe dec. 176.p.2. Azeue.vbi ſupra,n.74.& 75. Cabea.dec.Luſit.75.p.1.

4 Amplia ſecundo in delicto † in quo eſt determinata pęna à lege diuina, vt eſt in homicidio deliberato, pro quo eſt impoſita pęna mortis in lib.Geneſis c.9.& in Exod.c.21. & in Deuterono.c. 19.& in Sacro Euangelio Sancti Mathei c.26.& in Apocalipſi Sancti Ioannis c.13.vt magis in ſpeciè explicat ita amplitando Plot.in d.conſ.73.nu.60.

Amplia tertio prædictam concluſionem,vt non ſolum procedat in Indulto,de quo agitur,ſed etiam in qui-
5 buſcumque alijs gratijs†delictorum, quæ fiunt per Principes Farina.de Inquiſ.q.6.ſub num.20. Bertaz. conſ.104. nu.4.vol.1.vel in guidatico,de quo plura cumulat Seſe de inhib.d.cap.1.§.5. num.70. cum ſeq.

Amplia quarto idem procedere in compoſitionibus delictorum, quę fie-
6 ri non poſſunt, niſi parte concordata Gram.d.conſ.34. Baiard.ad Clar. q.59. nu.44. Farin. de Inquiſ.q.5.n.11. Et in Regno Neapolitano adeſt ſup hoc expreſſa diſpoſitio per Rit.275.et prag. 4.de compoſit. quæ requirunt pro forma,vt in primis, & ante omnia partiũ remiſſio præcedat, aliàs actus ſit nullus, & idem procedit in tranſactionibus, ſecundum Lucium Foller. in comment.ad d.prag.4.nu.65.

Amplia quinto, etiam ſi in gratia
7 † diceretur ſaluo iure partis, vt dixit Carauit.ſuper Rit.272.nu.28. Baiard. in addit. ad Clar. dict.quæſtio.59. ante nume.45. qui licet dicant hoc procedere poſſe, quando delictum fuiſſet commiſſum in perſonam incognitam, & remiſſio haberi non poſſit, tamen hoc fieri per Iudices non con-

ſulunt, niſi cum conſolatione Princi-
cipis, vt ibi per eos.

Amplia ſexto, vt remiſſio partis re-
quiratur non ſolum in offenſionibus
factis in perſonam, vt eſt homicidiū,
vulnus, & ſimilia, ſed etiam rebus,
8 vt in furto, rapinis, & ſimilibus, ſecū-
dū *Boſſ. de remed. ex ſol. clemen. Princ. num. 26.* & eum ſequitur *Clar. d. q. 59.
ver. Adde quod. Plot. d. conſ. crim. 73. n.
58. vol. 2. Farin. de Inquiſ. q. 6. ſub n. 20*

Amplia ſeptimo, vt in tantum gra-
tia facta abſq. partis remiſſione nō va
leat, & fieri non poſſit, quod etſi facta
9 reperiatur non approbatur † ab officia-
libus, prout de Senatu Mediolanenſi
teſtatur *Clar. in d. q. 59. ver. adde quod,
Boſſ. de remed. ex ſol. clem. Princ. n. 24.
Gram. ſuper conſtit. Regni de concordia
partis poſt nu.* 4. vbi dicit per Sacrum
Conſilium Neapolitanum fuiſſe re-
uocatam compoſitionē factam abſq.
concordia partis, *Borell. de praſt. Reg.
c. 38. n. 52. Seſſe d. c. 1. §. 5. n. 109.*

Amplia octauo, vt hoc procedat ēt,
10 quod ex officio ſit proceſſum † ſuper
aliquo delicto, & pars non ſe quærela-
uerit, quia tunc etiam requiritur par-
tis remiſſio ante gratiam, ſeu remiſſio-
nem, ita dixit *Foller. ſuper prag. 4. de
compoſit. nu. 101. Caron. ſuper Rit. 272.
nume. 20. Baiard. ad Clar. q. 58. nu. 44.
verſ. & hoc procedit,* ſufficit enim quod
illa in rerum natura exiſtat; *Gomez. lib.
2. var. c. 13. n. 38. & poſt Plot. tradit Seſ-
ſe d. c. 1. §. 5. nu. 36.* ſuper quo tamē co-
gita, quia contrarium infra defende-
mus *nu. 23. hoc eod. cap.*

Amplia nono prædictam conclu-
ſionem procedere, etiam ſi in gratia
11 † nil dictum eſſet de partis remiſſio-
ne, quia intelligitur parte offenſa con-
cordata, vt dixit *Marant. de ordin. iud.
p. 7. tit. de Inquiſ. num. 56.* aliàs non va
leret, & tanto magis, quod Rex noſter
numquam cōſueuit remittere, vel in-
dulgere, niſi parte concordata, & gra-
tia Principis debet interpretari iuxta
ipſius ſolitum *Boſſ. de remed. ex ſol. cle-
mēt. Princip. num. 7. Do. Ioan. Franciſc.
de Pont. in terminis indulti, conſil. 69.
num. 38. vol. 1.*

12 Amplia decimo, etiam in commu-
tatione pęnæ de pecuniaria in corpo-
ralem, nam ea fieri non poteſt abſque
partis remiſſione *Muſcatell. in ſua pra-
xi crim. tit. de vulner. letal. rub. de pæn.
delicto, n. 23. fol. mihi 119. & probatur
in l. ſi. ff. de in ius vocan.* ibi (*ex quere-
la patroni*) *Iaſ. in l. ſi quis id quod nu.
28. ff. de iuriſd. omn. iud. Bal. in l. quod
ſi minor, §. ſi ſeruus, ff. de minor. Peguc.
in ſuis deciſ. crim. cap. 6. nu. 11.* & ratio
eſt, quia commutatio pęnę gratia eſt,
ſecundum *Clar. in §. ſi. d. q. 59. ſub nu.
9. Boſſ. de remed. ex ſol. clemen. Princip.
num. 25. Petr. Ant. de Petra in tract. de
poteſt. Princ. c. 12. nu. 1. Nigr. in cap. ad
peruerſorum, nu. 6. fol. mihi 212. Cabed.
dec. Luſit. 75. nu. 6. p. 1.*

Et hanc ampliationem intellige,
13 † quando talis pęna veniret applican-
da parti, ſecùs ſi Fiſco, ita *Couarr. lib.
2. var. reſol. c. 1. num. 8. verſ. hæc verò
commutatio Peguer. d. c. 6. num. 14. Me-
noch. in add. ad tract. de arbit. iud. caſu
447. num. 2.*

Amplia vndecimo, etiam ſi accuſa-
14 tio † propoſita fuiſſet nulla, vt puta
quia ſit facta per procuratorem *Decia.
lib. 3. c. 36. nu. 1. cum ſeq.* vel per Cleri-
cum in cauſa capitali *Clar. §. fin. q. 32.
ver. quaro, & quaſt. 14. verſ. item quaro,*
quia tunc requiritur remiſſio. ſuper
hoc cogita.

Limita primo prædictam conclu-
ſionem non procedere, quādo Indul-
15 gentia, ſeu gratia † eſſet conceſſa cum
cauſa, & pro bono pacis, vel publicæ
vtilitatis, vt dixit *Dec. in conſ. 520. nu.
5. Petr. de Bell. in tracta. de re milit. nu.
20. fol. 130. Mēchia. cōtrouer. illuſt. per-
ſon. cap. 4. nu. 11.* & eſt communis cō-
cluſio, à qua nullus diſcrepat, vt teſtatē

Clar.

Clar. in §. *fin. quaſt. 59. num. 3. in princ. Gab. in conſ. 172. num. 46. lib. 1. Bona-coſſ. commun. opin. par. 1. verb. Gratia, ſeu remiſſio. Plot. in conſ. 73. inter cōſ. crim. diuerſor. vol. 2. Farina. de Inquiſ. quaſt. 6. num. 22. à Piguer. deciſ. crim. 39. num. 11.* vbi latè, & refert ita plu-
ries iudicatum in illo Cōſilio. *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Lucenſ. 15. nu. 72. par. 1. Borell. de praſta. Reg. c. 38. nu. 15. Seſe d. c. 1. §. 5. num. 44. Menoch. conſ. 103. num. 43. cum ſeq.* & ratio eſt, quia licet
Princeps non poſſit aliquid ſtatuere
circa pænam introductam de iure di-
uino, vt dixi *ſupra in amplia. 2.* illam
in totum abrogando, poteſt tamen
Summus Pontifex ex legitima, & ne-
ceſſaria cauſa in aliquo caſu diſtin-
guendo diſpenſare, & limitando de-
clarare, vt eſt *gloſ. in l. fin. C. ſi contra ius, vel vtilit. publi. & Doct. in l. re-ſcripta C. de prec. impera. offer. Cano-niſta in cap. qua in eccleſiarum do cōſti. Hiero. de Monte variar. quaſt. iur. lib. 1. quaſt. 6. num. 29. & plur. ſequ.* vbi po-
nit caſus, in quibus poteſt Pontifex
contra ius diuinum diſpenſare ex cau
ſa, *& num. 39.* connumerat caſus ho-
micidij. *Pariſ. conſ. 68. nu. 139. vol. 3. Fel. in d. cap. qua in Eccleſiarum nu. 20. Ioan. Battiſ. Ferret. conſ. 32. nu. 20. vol. 1. Farinac. in d. quaſt. 6. nu. 23. & 24.*
vbi addit, qđ licet Princeps non poſ-
ſit aliquid in tertij præiudicium ſta-
tuere *d. l. fin. C. ſi contra ius, vel vtilit. publi.* non tamen prohibetur ex cauſa
putà publicæ vtilitatis, vel pacis ius
tertij tollere *l. ſi ita verberatū* §. *ſi for-tè ff. de rei vendic. l. Lutius ff. de euict. Afflict. deciſ. 361.* cum alijs plenè ad-
ductis per *Gabriel. de iur. quaſi. conclu. 2. num. 1. & ſequ. lib. 3. Caronit. ſuper pragm. de exulib. quaſt. 19. nu. 172. cum ſequ.* & quæ ſint cauſæ iſtæ, vide per
Luc. de Penn. in l. ſi apparitor col. 7. C. de cohortal. lib. 12. Azeued. lib. 8. titul. 25. num. 78.

Sublimita hanc limitationem pro-
16 cedere, ſi id expreſsè Princeps † in gra-
tia dixerit, nam in dubio nō cenſetur
Princeps velle iuri priuatorum præ-
iudicare, ſecūdum *Clar. in d. quaſt. 59 nu. 3. verſ. quod intellige*, ſubdēs ita in
contingentia facti conſuluiſſe *Ruin. conſ. 66. lib. 5. Oſaſ. deciſ. Pedemon. 138. num. 11. Plaz. epithom delicto. cap. 38. num. 4. verſ. illud etiam Gabriel. d. concl. 2. num. 6. Seſe d. cap. 1. §. 5. num. 59.*

Sublimita Secundo, ſecundū opi-
nionem *Farinac. in d. quaſt. 6. de In-quiſitio. ſub nu. 25. verſ. ego autem*; vt
ī caſu talis gratiæ ita conceſſæ, hmōi
17 indultati, & aggratiati † non acce-
dant ad locum delicti, nec vbi partes
offenſæ, & earum hæredes cōmoran-
tur, aliàs non vtilitas publica, ſed ma-
iores ſeditiones, & diſcordię oritētur,
& de homicidijs homicidia inter re-
miſſos, & offenſos naſcerentur, & ita
fuiſſe iudicatum refert *Theſau. in deci. 21. circa fin. Rouit. in commen. ad prag. de abolitio. num. 2. Caball. reſol. crimin. d. caſ. 58. num. 16.*

Limita ſecūdo principaliter, quan-
18 do offenſus † eſſet mortuus, vel exte-
rus & incognitus, nam eo caſu gratia
abſque remiſſione partis fieri poteſt
Caronit. ſuper Rit. Neapol. 272. nu. 28. & 29. Seſe de inhib. iuſti. Aragon. c. 1. §. 4. num. 14. D. de Pont. de poteſt. Pro-reg. tit. de Prouiſ. fier. ſol. §. 4. num. 32.
præſtito tamen de ſtando iuri cū par-
te quandocumq. ſuper[illegible]erit, ſequi-
tur *Marſil. de Bān. in verb. pace nu. 23. Luti. Foller. ſuper pragm. de compoſ. ſub num. 85. verſ. limitantur etiam Farina. de Inquiſ. quaſt. 5. nu. 11. amplia. 3. & Clar. in quaſt. 58. verſ. ſed quid ſi nul-lus nu. 35.* vbi dicit ita ſeruatum fuiſ-
ſe tēpore decreti grarioſi anni 1554.
licet deinde fuerit concluſum, quod
illi, qui propter defectum hæredis re-
mittētis admittuntur ad gratiam ſine
remiſſione partis debeant impetrare

gra-

gratiam particularem, & non admittuntur amplius ad beneficium decreti gratioſi, *& ibi Baiard. ſub num. 62. Bonacoſ. quæſt. crim. verb. pax.*

19 Limita tertio in pęnis† pecuniarijs, in quibus poteſt Princeps facere gratiam, etiam parte non concordata, qñ ad Regium Fiſcum pertinent, & non ad partem, ita dixit *Petr. Ant. de Petr. de poteſt. Princip. cap. 12. num. 5. & in cap. 8. num. 48.* vbi refert ita fuiſſe iudicatum in Conſ. Placenti. *Boſſ. de remed. ex ſol. elemen. Princip. num. 25. verſic. niſi in panis pecuniarijs.*

Prędictam limitationem amplia in
20 mulcta, † & pæna pecuniaria prouenientc ex cauſa ciuili, cum in ea poſſit Princeps gratiam facere nõ obſtante partis remiſſione, ita *Petr. Ant. de Pet. in tract. de poteſta. Princip. cap. 12. nu. 4.* vbi ad hoc allegat *tex.* in terminis mulctæ *in l. 1. §. is videtur ff. ſi qs ius dicen. non obtempe.* & ratio eſt ſecundũ *Doct. ibi*, quia nihil intereſt ipſius partis, cui per gratioſum reſcriptum non tollitur ius conſequendi expenſas, & intereſſe ſuum, cum ita per gratiam Principis ſublata nõ cenſeantur *l. venia vbi Doct. C. de in ius vocãd.* vt alias diximus, nec vti alijs remedijs ſibi cõpetentibus, quæ ponit *Alber. in d. l. 1. §. fi. nu. 10. ff. ſi quis ius dicen. non obtempe. & ibi Zaſ. num. 24. & Cagnol. num. 19.* prout fuit iudicatum in Collaterali Conſilio per Regentẽ Reuerterium, & Regentem de Montenigro die 20. Iulij 1572.

Et ea quæ dicta ſunt circa mulctã,
21 amplia etiam in iudice, † qui eam remittere poteſt non obſtante præiuditio partis *gloſ. notab. in cap. conſuluit in verſ. gratiam fecerit de offic. deleg. vbi Innoc. num. 5. & Ioan. Andr. nu. 29. & poſt eos Abb. num. 9.* qui poſt *Hoſtienſ.* dat rationem, nam hoc non eſt auferre, ſed differre ius partis, quod Iudici licet *Petr. Anton. de Petr. in loco præallegato, & num. 11.*

Item ampl. non obſtante conſtitutione volente gratias fieri debere parte concordata, *Caronit. ſuper Rit. 272. num. 2.*

Limita tertio quando fieret per viã legis generalis, *Ioan. Grand. de Bell. exul. ſub num. 3. in fine, fol. 63.*

Venio ad ſecundam partem *text.* noſtri, vbi vult, quod ad obtinendum decreti noſtri beneficium remiſſio partis offenſæ interueniat, & quod ſit legitima, & ideo videndum eſt per infraſcriptas quæſtiones, quando legi-
22 tima, † vel nulla reddatur remiſſio, & ſic ſufficiens ſit ad obtinẽdum indultum, *vt per Koppen. dec. 10.*

23 Quæro primo an inquiſitus de aliquo delicto, de quo adhuc non fuit accuſatus ab offenſo, ſed reperitur ꝓ. ſequutus ad inſtantiam fiſci, ſi ſuperueniat indultũ, de quo in decreto noſtro, poſſit gratia prędicta letari, abſq. eo, quod interueniat partis remiſſio? & videbatur dicendum, quod non ex verbis *tex.* hic (*remiſſionem, & pacem ab offenſis habuerint*) quæ verba non requirunt adeſſe accuſatorem in forma accuſatoris, ſed ſufficit eſſe partẽ, ideſt perſonam offenſam, ſeu comparentem, ad quem intereſſe pertineat, quorum remiſſio neceſſaria eſt, *Farinac. de Inquiſ. quæſt. 5. nu. 11. amplia. 1.* vbi dat modum præfigẽdi terminum illi, qui adhuc non q̃relauit, vt ibi per *eum*. Secundo quia vt dixi *ſuprà in amplia. 8. num. 10.* remiſſio neceſſaria eſt etiam, quod ſit proceſſum ad inſtantiam fiſci, & pars ſeu offenſus nõ ſe querelauerit ita *Luc. de Penna in l. 1. C. de deſertor. lib. 11. Lut. Foller. in cõment. pragm. Neap. 4. num. 101. tit. de compoſitio. fol. mihi 136. Caronit. ſuper Rit. 272. nu. 20. Baiard. ad Clar. quæſt. 58. num. 44. verſ. & hoc procedit.*

In cõtrarium eſt veritas, quod imo remiſſio neceſſaria nõ eſt ad obtinendum

dum indultũ, vbi partis accuſatio nõ præceſſerit, & in his tantum, qui ad inſtantiam partis repetiantur proſequuti. primo ex verbis eiuſdem *text.* ibi (*accuſati*) & ſic quoad eos tãtum, qui accuſati fuerint remiſſio partis requiritur, nec poteſt intelligi de nõ accuſatis, quod corroboratur ex illis verbis ibi (*in caſibus in quibus partis remiſſio neceſſaria eſt*) quæ verba ſequẽtia declarant præcedentia *l. ſeruus plurium* §. *fin. & in l. quod filiabus ff. de leg.* 1. & per multa alia inta, quæ allegat, reſpondet *Crauett. conſ.* 149. *nu.* 4. *vol.* 1. qnimo ſtatim atq; eſt cõceſſum indultum, fuit acquiſitum ius inquiſito per abſolutionem, nec poteſt amplius accuſari vt alias dictum eſt, & ſic non exiſtente accuſatore, non requiritur partis remiſſio, cum ad eius inſtantiam amplius moleſtari nõ poſſit. Secundo facit, quia ſi hoc eſſet verum, vtique gratia deſeruiret de vẽto, nemo enim gaudere poſſet huiuſmodi beneficio, cũ in omni caſu adeſſet offenſus. Tertio confirmatur, nam ita ſemper fuit ſeruatum in M.R.C. cauſatũ criminaliũ, quia in proſequutionibus ad inſtantiam Fiſci conceditur indultum abſque aliqua partis offenſæ remiſſione, & dum alias fuiſſet in exequutione præſentis Indulti de hoc dubitatum, fuit ſecundũ prædicta determinatum in Sacro Regio Cõſilio.

Non obſtat, quod tex. dicat ab offenſis requiri remiſſionẽ, & ſic nulla habita diſtinctione, ſi inquiſitio facta ſit ad inſtantiam partis, vel Fiſci, quia verba illa declarantur per ſubſequentia ibi(in caſibus in quibus neceſſaria eſt,) & ſic vbi præceſſerit accuſatio.

Secundo non obſtant tradita per *Foller. & Carouit.* quia procedunt in compoſitionibus, & ex expreſſa *Rit. Neapol. diſpoſitione incip. Item quod vbi proceditur ex officio*, vt ibi per eos, & notat *Nous. Tartagl. ibi in d. pragm.* 8. *de compoſ. num.* 4. imo ſi rectè conſiderentur, loquũtur in diuerſis reiminis, à quibus verſamur in decreto noſtro & adde D. *de Pont. in tract. de poteſta. Proreg. tit. de promiſ. fier. ſolut.* §. 4. *nu.* 33. vbi limitat inter nobiles ſtãte pace, vt ibi per eum *in ſi. Seſe de inhibit. inſtit. Arag.* §. 5. *capit.* 1. *nu.* 36. *&* 126.

Sed quid ſi adſit pars inſtigatrix vide ſupra *cap.* 7. *num.* 14.

Secundo quæro ex *tex.* noſtrò ibi (*legitima*) hoc eſt iuxta iuris formam,
24 & diſpoſitionem, quid ſi remiſſio† facta fuerit pecunia mediante, an ſit legitima?

Videbatur dicendum, quod non, quia pro remiſſione rancoris nõ licet recipere pecuniam *Bald. in l. ſi. ff. de cõdit. ob turp. cauſ.* idq. procedit nedum in foro poli, *vt in Euang. Matthe.* 6. *dimittite, & dimittetur vobis, qua reintegratis, & amore Dei, qui gratis quotidie nobis peccata condonat*; Sed etiam in foro honoris, vẽdere enim eius ſanguinem pænes graues, & honorificos viros turpe, & dedecoroſum vr̃, hinc eſt quod indultum, ſeu cõpoſitio obtẽta vigore dictæ remiſſionis nihil ſibi prodeſſet, & eſt ac ſi nihil feciſſet, ſecundum *Ghirland. de relax. carcerat. in rub. de pen. compoſit. num.* 10. imo vterque erit infamis, offenſor ſoluens infamia iuris, & offenſus recipiens infamia facti, quia iniuriam, & corpus ſuum pretio vendidit vt dixit *Luc. de Penn. & latè in l. vnica C. de publ. letit. vel conſ. lib.* 10. *verſ. & hanc ſatisfactionem Bald. in cap.* 1. §. *ſeu furtum col.* 5. *de pac. iuram. firman. Marſil. de bannit. in verb. Pace num.* 30. *Baiard. ad Clar. quaeſt.* 58. *num.* 66. *Foller. ad pragm. de compoſitio. num.* 57. & ob id in Indulto generali cõceſſo de anno 1572. in Regno Neapolitano fuit expreſsè cautum, quod remiſsio non fiat per pecuniam, vel metum.

Contrariã tamẽ opinionem, quod remiſ-

remiſsio etiam pecunia mediante fa-
cta non impediat, quin reus gaudere
25 poſſit beneficio† præſentis decreti de-
terminat *Paul. de Caſt. l. furti* §. *pactus*
ff. de infam. vbi ait quod huiuſmodi
pax, & remiſſio prodeſt ad minuendā
pœnam ſtatuti, ergò & ad tollendam
ſequitur *Vulpel. de treg. & pac. quaeſt.*
28. *Marſil. de bannit. verb. Pace nu.* 10.
& gratia ipſa facta pecunia mediante
valet *Socy. conſ. 4. col. 2. vol. 2. Cur. ſen.*
conſ. 49. col. 3. imo reuocari nō poteſt,
quia tranſit in vim contractus *Bal. in*
l. qui ſe patris C. vnde liber. verſic. hoc
ſcias Roman. ſing. 457. incip. an Iudex
Baiard. ad Clar. quaeſt. 59. nu. 11. & eſt
concluſio indubitata de iure, & com-
muni calculo *à Doct.* recepta vt refert
Nunt. Tartagl. ſuper pragm. 8. de cōpoſ.
num. 7. verſic. qua quidem remiſſio poſt
Plaz. lib. 1. delicto cap. 39. nu. 3. per tex.
in l. 1. & ibi gloſ. ff. de bon. eor. qui ante
ſenten. ſibi mor. conſci. vbi licitū eſt sā-
guinē ſuum qualitercumq. redimere.

Hæc tamen opinio de facili pro-
26 cederet de iure, Sed in Regno† de ſtilo
Actuariorū datur partibus oſtēſi iura-
mētū, ſi pretio, amore, vel per vim re-
mittant, & ſi dicant quod ſic. hmōi
remiſſio non recipitur in actis; licet
aliquando eas viderim receptas, & ita
27 etiam ſeruari in Regno † Neap. refert
Tartag. ad 8. prag. de compoſ. n. 5. verſ.
Beneuerum eſt, & ideo difficile eſſet
obtinere Indultum præcedente ſimili
remiſſione, ſuper quo cogita. *Add. Ca-*
ball. reſol. crim. caſ. 141. & 175.

Limitatur hæc proxima conclu-
ſio, ſi eā tenere velimus, vbi pretium,
28 † ſeu pecunia fuiſſet data ꝑ damnis,
intereſſe, & expenſis paſſis pro iniuria,
dāno illato, quia tunc permittitur ta-
lis pactio, & trāſactio *Baiard. ad Clar.*
quaeſt. 58. n. 65. vbi ait hoc expreſsè di-
29 ci debere in ipſa trāſactione, ſeu pace,
àliàs non intelligitur *Gomez. de delict.*
cap. 6. num. 13. poſt alios Vulpel. de treg.
& pac. quaeſt. 29. Decian. trac. crim. lib.
2. cap. 24. nu. 66.

Vnum tamen nota circa hanc limi-
30 tationem, quod ſi pars † nollet remit-
tere, q̄a vellet maximā pecuniarū sū-
mam, eo caſu poterit taxari aliqua sū-
ma moderata arbitrio Iudicis ad hoc
vt offenſor poſſit gaudere Indulto, &
gratia, vt dixit *Anto. Theſau. in deciſ.*
21. num. 3. ver. ideoque in caſu propoſito
qui ita refert iudicatum fuiſſe in Sena-
tu illo Pedemont. ſequitur *Scip. Ronit.*
ſuper prag. 8. de compoſ. num. 2. & faciūt
notata per à *Peguer. in deciſ. 6. num. 13.*
Azeued. l. 1. n. 76. tit. 25. lib. 8. recop. vbi
ſubdit hoc eſſe notatu dignum, & fuit
doctrina *Rebuff. in l. vnic. C. de ſentent.*
qua pro eo quod inter. profer. in præfat.
numer. 38.

31 Tertio quęro, an remiſſio † per vim,
& metum extorta ſit legitima? & con-
cluſiuè dicas quod nō, imo neque va-
let pro gratia obtinēda ſm *Clar. in §.*
fin. quaeſt. 59. nu. 2. verſ. ſed in caſu loſſa
vbi refert quemdam, qui ſimilē remiſ-
ſionem per vim, & metum ab hæredi-
bus occiſi extorſerat, nō ſolum nō po-
tuit gaudere gratia, ſed fuit laqueo ſu-
ſpēſus; Hinc eſt quod in Regno Nea-
32 politano † ad obuiandam prædictam
difficultatem extat *prag.* Regia circa
modum remiſſionis faciendæ corā of-
ficialibus, quæ eſt 7. *incip. Vna dellas*
cauſas in tit. de compoſitio. de qua me-
minit *Nunt. Tartagl. ſuper cōmen. prag.*
8. *de compoſ. nu. 5. verſ. Hodie vero. Ca-*
rau. ſuper Rit. 273. & 275. ſub num. 7.
& in Regno noſtro adeſt ſtilus prædi-
ctus *in quaeſt. praeced.* Immo inſcientes
33 † minas pro habenda pace incurrunt
pęnas criminis lęſę maieſtatis in ſtatu
Eccleſiaſtico, vt refert *Baiard. ad Clar.*
d. q. 59. nu. 51.

Quarto quæro, quid ſi accuſator in
34 remiſſione appoſuerit pactum, † quod
remiſſus non poſſit accedere ad locū
delicti, vel quod non diſcedat à certo

loco

loco ſub certa pœna, an talis remiſſio ſit legitima? Hanc quæſtionẽ diuido in duas partes; quarum prima erit, qđ tale pactum nõ impediet, quin remiſſus gaudeat præſentis Indulti beneficio, ita in indiuiduo determinant *Bonacoſ. in quæſt. crim. in verb. Pax. Alcia. in conſ. 134. tom. 2. lib. 5.* & ſemper fuit iudicatum in M. R. C. cauſarum criminalium, vbi ego ſemel iudicaui de mẽſe Octobris 1605. pro Viro Bucculerio, non obſtante prædicta cõditione, quia nõ per hoc remiſſio ipſa vitiatur, qđ procedit, & quod offendẽs cõtraueniat suę promiſſioni, & nõ ſeruet promiſſa, ad tex. *et ibi hoc not. Bar. Bal. & Sal. in l. quamuis, C. ad Turpll. Farinac. de Inquiſ. q. 5. n. 11. in fi. verſ. ſublimita ſecũdo poſt Caron. ſuper Rit. Neap. 275. nu. 22. & ſeq.*

Secunda erit qõ, an tale pactum de iure ſit validũ, & per conſequens ſeruari debeat? & prima facie videbatur dicẽdum, quod ſic, ex doctrina *Bal. in c. 1. nu. 4. de leg. Corrad.* vbi quærit ibi *Bal. poſt Iacob. de Ardi.* quando compromittitur in offenſum, an offenſus poſſit mãdare offendẽti, quod de Ciuitate exeat, & dicit quod non, niſi in cõpromiſſo hoc actum fuerit, & ideo videtur concludere, poſſe apponi tale pactũ, ſi velit offenſor, & eum ſequũtur *Affl. ibi, n. 17. Greg. Lop. ĩ l. 27. gl. 8. tit. 11. p. 3. Baiar. ad Clar. ĩ q. 67. n. 20.*

Eiuſq. ratio eſt ſecũdũ *Bal.* quia nõ per hoc dicitur infringi libertas, ſed eſt quædam iniuriarum ſatisfactio.

Item facit, quia aliàs offenſus pacem, & remiſſionem nõ feciſſet, ſi cõditionem non valere crediſſet, vnde de facili ad vindictam prouocaretur, *l. qui fidem, ff. de tranſact.* immò & pacem recipientem in foro honoris non excuſari, quinimò eius opinionem penes probos viros grauari, ſi a fide, & promiſſione deſiſteret, cum his motus fuerit offenſus ad pacẽ faciendam, vt dixit *Vulpel. in tract. de treg. & pac. q. 55.* & ideo ad euitãdas reuolutiones, & tollenda ſcandala, quæ ex hoc oriri poſſent, ſi pax ipſa non ſeruaretur, talia pacta approbari ꝑ Principes dixit *à Gamm. dec. 63.*

Contraria tamẽ opinio verior eſt, quod vtiq. pactum prædictum ſit nullum, & primo quia talis conditio eſt nulla, & contra naturam remiſſiònis, & pacis, & ob id reijciendam eſſe ait *Alciat. in d. conſ. 134. tom. 2. lib. 5. Anchar. in conſ. 75. Vulpel. in tract. de treg.*
36 *& pac. q. 55.* vbi hoc pręſertim procedere aſſerit, quia lex Euangelica repugnat *Matth. 5.* ibi (*& benefacite illis, qui oderunt vos*) non enim benefacimus, ſed malè ſi ipſos à patria exules teneamus.

Secundo facit, quia cõtinet pactum expreſſum à iure reprobatũ, nẽpè ſuper re, in qua ſolum Prętoris imperiũ verſatur, vt putà exiliũ à propria patria, & in his, in quibus Prætoris iuriſdictio verſar̃, priuatorum pactiones prorſus reijciuntur per tex. expreſſum ĩ *l. iuriſ gentium, §. ſi paciſcatur, ff. de pact.* quẽ in his terminis adducit *Anch. in d. cõſ. 75. n. 2.* & rñ clarũ eſt, qđ pęna † exilij non põt imponi de iure, niſi per habẽtes merũ Imperiũ, cũ ſit pęna capitalis vt dixit *Bart. in l. Imperium, n. 10. ff. de iuriſd. om. iud. & alij* multi, quos refert & ſequitur *Farin. in tit. de delic. & pæ. q. 19. n. 17. Mago. dec. 35. nu. 25. lib. 2. Emanu. Suarez com. opi. verb. Capitalis n. 8. & Bonacoſ. in com. opi. crim. in verſ. Capitalis pæna*: immo, & corporalem eſſe aſſerit *Boſſ. in tit. de Carcer. fideiuſ. committ. num. 7.*

Tertio, & vltimo, q̃a eſt cõtra liber-
37 tatẽ † ad tex. *in l. Titio centũ, §. Titio centum lo 2. ff. de condi. & demonſtr.* qui text. in ſecundo exemplo ibi poſito expreſsè decidit caſum hunc, dum inter cæteras cautiones, quæ ſunt cõtra libertatem, & propterea ſunt à iure

re reprobatæ,refert eam,vt ſcilicet q̃s in alia Ciuitate Domicilium habeat, & ſequitur Bar. Item & contra omnẽ humanitatem,& continet meram duritiem,& vindictã,ac odioſum eſt, ſecundum *Anch.in d.conſ.75.& Vulpel. ĩ d.q.55.* & hanc eamdem opinionem tenent *Meron.in tract.de treg.& pac.q.186. Bonacoſ.in cõmu.opi.crim.in verb. Gratia.Iac. Nouel. ĩ pract.crim.vlt.nu.69.Scipio Rouit. ĩ commen.ad pragm.8. de compoſ.nu.8.* vbi ſecũdum eam iudicatum extitiſſe refert in Sacro Conſilio Neapolitano, & alia ad hoc adducit fundamẽta, & idem ego iudicaui ĩ Conſiſtorio Sacrę Regiæ Cõſciẽtiæ die 25. Nouembr. 1603. pro Baldaſſare Paterno contra Ludouicum La valli,cum Doctiſſimis meis Colleghis D.Georgio Faya, & Mario de Cãnizarijs Regijs Cõſiliarijs meritiſſimis,quę deciſio eſt *octuageſima ſexta 1. vol. mearum deciſ.* quæ cito Tipis dabuntur Deo ita fauẽte, & alias fuit pluries iudicatum in M.R.C. & præcipue pro Vincentio Panzetta die 27. Auguſti 1602. & pro Ioſeph Bãcato contra Vincentiũ Lauria die 27. Ianuarij 1608. & pro Hieronimo li Gãbi contra Don Ioſeph, & Don Ioannẽ Starraba die 23. Iunij 1602. & in alijs cauſis.

Nec obſtat in cõtrarium allegata,& primo doctrina *Bal.& aliorũ,*qui eam ſequuntur *in d.c.1. nu.4.de leg.Corrad.* nã ipſe *Bal.* mouetur ea rõne,quia nõ per hoc libertas infringitũ,ſed eſt quædam iniuriç ſatisfactio,& tñ clarũ eſt, quod dicta ratio eſt cõtra text.expreſſum *in d.§.Titio centum,*vt dictũ eſt ſupra. Item cõtra *Bal.* tenuerunt *Ancha. Alciat. & cæteri* prę allegati, quorum opinio fuit,tàm in conſulendo,quàm in iudicando recepta.

Minus obſtat ſecundo,q̃d offenſus pacem aliter nõ feciſſet, ſi conditionẽ nullam eſſe credidiſſet,quãdoquidem pacem,& concordiam perpetuãm faciens, non vr̃ hoc poſſe honeſtè dicere, quia ſic indignationẽ pęnæ non irrogatę,& duritiẽ in aĩo retineret contra naturã pacis,& cõcordiæ, quæ eſt deponere omnem animi langorem, *l.ſeruus,ff.de ſer.fugi.§.fi.inſt.de iniu.* & licet actionem iniuriarum quis remittere nõ teneat, attñ cordis rancorẽ ſtatim remittere debetur, vt ex multis alijs determinat *Zerol.in prax.Epiſcop.ĩ ver.Charitas fol.mihi 44. Molin. de primoge.Hiſpan.lib.2.c.5.nu.12.*

Prædictam concluſionem intellige non procedere, quãdo talis conditio in remiſſione eſſet appoſita ad breue
38 tempus, vt fuit concluſum in cauſa Pauli Maſtiani, & Ioannellę Tagliauia die 4. Nouembris 5.indict. 1606. ad not.per *Rouit.& Vulpel.in locis prææallegatis*, qui in hoc caſu intelligunt procedere contrariam opinionem; & ideò in caſu illius de Paterno,quia pactum erat,quod per decem annos non poſſet accedere ad Ciuitatem Catinę patriã ſuam, nobis viſum fuit dici nõ poſſe ad breue tempus,cum decenniũ
39 longum ſit tempus *Bar.Bal.Angel.& & Imol. in l. qui aliena, ff. de acq. hær. Cepol.de ſimulat.contract.nu.128.Raynal.Corſ.de indagat.iur.lib.1.c.19.nu.1.Rodoan.de reb.Eccleſ.nõ alienan.rub.2.nu.16.Moron.de treg.pac.q.88.n.9. & 10.Gail.obſer.29.nu.6.lib.2. Magalot.de Securita.& ſalu. conduc.p.1.nu.47.*ex doctrina *Bar.in l.1.§.quod autẽ, ff. de ſuperficie.* Et tempus breue ad ſummum debet accipi pro quinquennio *Paul. de Caſtr. in l. quoties, in fin. C.de prac.impera.offer.Bar.in d.§.quod autem.* Immo decennium potius eſt perpetuum, quàm temporale, vt ait *gloſ. in l. nam Imperator, ff. de leg. & Bartol. in l. diuturni,ff.eod.* tanto fortius, quod ille de paterno ſeruauerat exilium prædictum per annos quatuor, & pars remittens iam erat

mor-

mortua, quibus concurrentibus modo prędicto indicauimus. Hinc eſt qđ ſi pro obſeruatione pacti prędicti fuiſ-
40 ſet appoſita pęna † fiſco applicata, vel pręſtita fideiuſſio de ſoluendo ſummã aliquam, illa non debetur, & obligatio ipſa euaneſcit: nam cum principalis obligatio ſit nulla per prædicta, nõ videtur ſubſiſtere poſſe obligatio acceſſoria ſine principali, *l. fideiuſſor obligari, & l. Marcellus, ff. de fideiuſſo.* & ita in terminis cõcludunt *Anchar. in d. cõſ. 75. nu. 4. verſ. ex prædictis etiam Marſil. de bannit. verb. pace, nu. 9. & in cõſ. 122. Moron. de treg. & pac. d. q. 186.* quæ concluſio tanto fortius procedit in Regno noſtro, vbi per *Rit. Alphon.* 154. eſt expreſsè diſpoſitum non poſſe apponi pęnas in quocumq. contractu, niſi in compromiſſo, etiam quod fuiſſet promiſſa cum iuramento non obſtante quacumq. renuntiatione.

Idem & fortius dicendum eſt, ſi in pacto eſſet diſpoſitum, quod promit-
41 tens † non accederet ad aliquam Ciuitatem patriam ſuam, vel à certo loco non recederet, aliàs reincideret in primęuas pęnas, vt concludit *Bart. in l. ſi vnus, §. pactus ne peteret num. 5. & ibi Iaſ. Rim. & Bolognett. ff. de pact. Carauit. ſuper Rit. 275. num. 12. 13. & 14. idem Bar. in l. 1. ff. de iur. fiſ. Decia. tract. crim. tit. de Abolit. n. 84. & in c. 34. lib. 3. de accuſat. n. 71.* & ita fuit iudicatũ in M. R. C. de anno 1596. ꝑ quodã de Raguſa, rõ eſt, q̃a ꝑſona priuata hoc facere nõ põt, ſecus ſi pactũ ꝑdictũ fieret cũ dño, q̃ poteſtatẽ habet cõdẽdi legẽ, tunc enim pacta iſta ſunt leges, & ſeruãda erunt, vt diſtinguẽdo cõcludit *Bar. ĩ d. §. pact⁹ ne peteret,* quẽ
* cõiter *DD.* oẽs ſequuti sũt. Et ideo cautela eſt ad hoc vt tales remiſſiones, ita
42 † cõditionatæ valeant, vt confirmenẽ per Principem, ſm *Caroni. ſuper d. Rit.* 275. licet non ſemper per Pręſidẽ ratha haberi debeat, vt dixit *Anchar. in d. conſ. 75. nu. 4.* Sed quid ſi conditio eſſet quod non accederet ad patriã ad bene placitũ accuſatoris, an eius morte extinguatur; affirmatiuè iudicauimus in Magna C. pro Franciſco, & Mario Griſafi contra Marium Lozizo de menſe Ianuarij 1609. per doctrinam *Bar. in l. centeſimis, §. ſi ita ſtipulatus, n. 10. ff. de verb. oblig.* quia nõ requiriĩ alia declaratio iuxta benigniorem opinionem, quam Magna C. mater æquitatis amplecti conſueuit, *Bal. in l. poſt dotem, nu. 8. ff. ſolut. matrimo.* & plura in materia cumulat *Eruditiſſimus Catalan. de Abolit. c. 15. nu. 71. cum plurib. ſeqq.*

43 Quinto quęro an remiſſio † probata per teſtes ſit legitima ad obtinendũ indultum; Videbatur dicendũ quod ſic, nã cum multi ſint caſus, in quib⁹ de neceſſitate requiritur ſcriptura, vt *ex gloſ. c. 1. §. poſt, extra de cenſib.* quæ enumerat vigintinouem, *& Specul. de inſt. adic. §. reſtat, ver. ſed ſi vnus, Nell. de bannit. 3. p. 2. tempo. q. 38. num. 14.* non enumeratur caſus iſte. Item quia probatio per teſtes, & ſcripturam æquiparantur *c. cum Ioannes Heremita iuncta gloſ. verſ. quodlibet inſtrumentũ de fid. inſtrum. Caron. Rit. 275. nu. 17.* & hanc opinionem ſequitur *Catald. de ſynd. quæſt. 99. Vulpell. in tract. de treg. & pac. quæſt. 66. Farinac. de Inquiſit. quæſt. 5. ſub num. 11. verſ. ſublimita primo, Caball. reſol. crim. caſ. 141.*

Contrariam opinionem veriorem eſſe ĩ terminis Decreti noſtri arbitror,
44 quia ſtatutum noſtrum hoc gratioſum requirit remiſſionem in authentica forma, & ſic non poteſt verificari in ſcriptura probata per teſtes, ſed debet produci per publicum inſtrumentum, vel pœnes acta iudicij, ita in terminis decidit *Caronit. ſuper dict. Rit. 275. num. 18. verſicu. ego autem,* vbi allegat hanc opinionem tenentem *Petr. Foller. in commen.* ad Indultum

conceſſum Regno Neapolit. in anno
1554. *col. pæn.* quem adhuc videre nõ
potui, & in terminis Indulti *Gramm.*
conſ.34.nu.15.& voto 35.num.7. Lan-
cell.Contar.in templ.omn.iud.lib.1.cap.
1.tit.de Imperatore q.17.nu.4. ibi, (*non*
indulgeant, niſi pacem, & remiſſionẽ à
parte offenſa produxerit per publicum
inſtrumẽtum) *Vulpel.in d.tract.de treg.*
& pac.q.66. verſ.ſi vero ad probanda,
Nell.de bannit.3.p. 2.tempo.q.38.verſ.
quia tamen facilius, Clar.in §.fi.q.58.
ſub nu.39.ver.ſcias etiam & ibi Baiar.
num.72. vbi dicit quod Curia pacem,
niſi in inſtrumento probetur admitte-
re non conſueuit, & ita ſeruari vidiſſe
in Curia Vrbini, & in alijs partib⁹, &
ſeruari in Senatu Mediolanenſi refert
Clar. in præcitato loco, vbi ſubdit quod
vidit plerumq. repulſam dari his, qui
volebant illam probare per teſtes, vel
fides ſubſcriptas etiam à perſonis fide
dignis, ſequitur *Luci. Foller. ad prag.*
Regn.Neap.de compoſit.n.83. quinimo
de pace debet conſtare in actis *Moron.*
in tract.de treg.& pac.q.106.num.15.
quidquid ſit opinio contraria de iure
cõi verior eſt, ſed hæc ſecũda procedit
attenta diſpoſitione ſtatutorum.

Amplia primam opinionem, ſi quę-
relãs accedat ad iudicem, & dicat qđ
45 non vult iuſtitiam† de denuntiato ſtã-
te *Rit.* prædicto Neapolit. nam tunc ĩ
Regno illo poſſet talis admitti ad cõ-
poſitionem, vel gratiam ſtante remiſ-
ſione ſic facta, & ita fuiſſe deciſum in
caſu ſimili dũ Senator, & Fiſcalis at-
teſtarentur pacem, & remiſſionem co-
ram ſe factam refert *Clar. in præallega-*
to loco; licet hodie adſit ibi Regia prag-
matica, quod remiſſiones fiant coram
Iudice ſecundum prædictos.

46 Sexto quæro an remiſſio† facta ab-
ſenti ſit legitima ad obtinendum In-
dultum; breuiter dicas, quod ſic tan-
to magis quando adeſt ſtipulatio no-
tarij nomine omnium, quorum inte-
reſt, & ita in practica ſeruatur ſecũdũ
Clar. in §.fi.q.58.n.37. Sed de iure cõ-
muni fuit dubitatum, an requiratĩ ra-
47 tificatio,† aliqui enim voluerũt, quod
ſic prout fuerunt *Bran. inter conſ. cri-*
mi.diverſ.conſ.94.lib.2. aliàs eſſet nul-
la *Bertaz.conſ.95.n.3. & 4.* & alij mul
ti quos cumulat *Moron.ĩ tract. de treg.*
& pac. q.132. Vulpel.in ſimil. tract.q.
7. Sed veritas eſt in contrarium, quod
non requiritur ratificatio, & hanc eſſe
magis communem opinionem tenet
Hercul.de Silveſtr.inter conſ.crimi. di-
verſo.lib.2.conſ.97.Coraſ.in commu.opi.
in ſpec.2. num.33. Moron. in d. q. 132.
& hanc opinionem ſeruari in practica
refert *Clar.in d.q.58. nu.36. & ibi Ba-*
iard. nu.63. Sed quidquid ſit ad obti-
nendum Indultum nõ requiritur ali-
qua ratificatio, cum remiſſus petendo
Indultum illã ratificare videtur, *l. Pau*
lus reſpondet ff.rem.rat. habe. Baiard.
in d. num. 63.

48 Septimo quæro an tacita remiſſio
ſit legitima ad obtinendum Indultũ,
videbatur dicendum quod ſic, quia
iniuria remittitur nedum per expreſ-
ſam remiſſionem, ſed etiam tacitam,
putà per diſſimulationem, quæ fit ri-
dendo, ludendo, comedendo, ſcriben-
do, loquendo, conuerſando cum in-
iuriante, aut ſimilibus caſibus, & ope-
ratur prout illa, quæ fit expreſſis ver-
bis, *l. non ſolum, §.1. & l. ſed ſi vnius, §.*
ſi ante ff.de iniur. & §. fi. iuncta gl. vbi
Ioan.Fab.et Aret.inſti.eod.Luc.de Pen.
in l.1.q.9. C. de publ. leti. lib.12. Plaz.
epith. delictor.lib.1.c.6. nu.43.ver.cæ-
terum, quod quidem procedit ſiue
verbis, ſiue facto fiat iniuria ſecũdum
Io. Fab. in d. §. fi. & ideo ſatis eſt, qđ
offenſus ſimiles actus faciat, ad hoc vt
remiſſionẽ habere dicatur, & per cõ-
ſequẽs gratiam præſentis Decreti ob-
tinere poſſit.

In cõtrarium eſt veritas, quod vti-
49 què pro obtinendo Indulto† requiratĩ
expreſ-

expreſſa remiſſio facta in actis Curię, ſeu in inſtrumento publico ex forma præſentis Decreti ibi (in authentica forma) & voluit *glo. in l. fi. in verb. niſi euidenter, ff. ad Turpill.* vbi dicit, qđ ad obtinendum abolitionem, conſenſus partis debet eſſe expreſſus, & euidens, nec ſufficit tacitus, *Caronit. ſuper Rit. 275. num. 3. & ſeq. Farinac. de Inquiſ. q. 9. num. 11. Amplia. 2. in fi.* & dixit ſi bene aduertatur *Lancell. Contar. in templ. om. ind. lib. 1. c. 1. tit. de Imper. §. 4. q. 6. num. 7.*

Non obſtant in contrarium allegata, quia procedũt, vbi accuſatio nõ fuit propoſita, ſed ſtatim facta iniuria, offenſus non reuocauit eam ad animum ſuũ, quia diſſimulando per act* extrinſecos cenſetur remiſiſſe, ſecus verò vbi interuenit accuſatio, quo caſu
50 neceſſaria eſt exprẽſſa remiſſio † *Ioan. Fab. cum gl. in §. fi. inſti. de iniur. Aufr. dec. Tholoſ. 127. in fi.*

Item cõtraria poſſent procedere de iure communi, ſecus vero ſtante expreſſa diſpoſitione *text.* noſtri, vt dictum eſt.

51 Octauo quęro, an remiſſio † facta de vulnere, ex quo mors ſequuta eſt, ſit legitima ad obtinendum Indultum, & dic quod non, vt dixerunt *Gandin. de maleſic. nu. 15.* vbi teſtatur de communi* opinione, & eum refert *Anton. Padilla in l. tranſigere nu. 28. C. de trãſac. Villapan. ſuper l. 22. c. 56. num. 4. Boſſ. in tit. de pace num. 13.* qui dicit ita ſeruari in Senatu Mediolanenſi *Farinac.* qui de magis* communi opinione teſtatur *quaſt. 14. nu. 28.* poſt *alios* quos ibi cumulant. *Clar. in §. fin. quaſt. 58. num. 29. vbi Baiard. num. 51.* limitat nõ procedere, quando dictum fuiſſet, etiã
52 ſi mors ſequatur, † vel ſi pax facta fuerit de vulnere, & de his quæ ex vulnere ſequi poſſent, vel aliquo modo deprehendi poſſit, quod paciſcentes etiã mortis caſum pręcogitauerint, & ante eum dixerunt *Vulpel. de treg. & pac. q. 22. Plaz. epit. hom. delicto. cap. 12. col. fi.*

Nono quæro, an remiſſio facta per
53 infirmum ſit legitima, † & proſit ad hoc, vt hæres non poſſit contradicere? vide *Ioan. Anto. de Nigr. in cap. frequẽt nu. 78. fol. mihi 38.* vbi multos allegat.

Deſcendo nunc ad tertiam partem *tex.* ibi (*ab offenſis*) & videndum eſt, qui ſint iſtĩ offenſi, qui remittere debẽt ad hoc, vt remiſſio ſit legitima, & ſufficiens ad obtinẽdum gratiam ex præſenti decreto conceſſam, & præſuppono primo, quod ab illo debet haberi
54 remiſſio, † qui offenſus eſt, ſi vero ille
55 eſſet mortuus, † tunc ad proximiores ſpectat remiſſionem facere, cum & illi offenſi dicantur eo ordine, vt qui præfertur in accuſatione, pariter præferat in remiſſione facienda, ita dixit *Clar. in §. fin. quaſt. 58. num. 20. verſ. viſum eſt. Gomez. var. reſol. tom. 3. cap. 3. num. 61. & ſeq. in tit. de homicid. Petrin. Bel. de re milit. num. 50. & ſeq. fol. 18.* vbi latè examinando hanc materiam ſemper in hoc equiparant ius faciendi pa-
56 cem, † & ius accuſandi *Plaz. epit. ho. delicto. lib. 2. cap. 39. num. 17.* & eſt* communis *Docto.* reſolutio, vt ait *Farinac. in tit. de accuſat. quaſt. 13. num. 1. & 2. Molin. de iuſt. & iur. tract. 3. diſput. 45.* vbi ponit ſi omnes, qui ſuorum iniuriam proſequuntur admicti debeãt æqualiter ad accuſandum, & conſequenter ad remictendum pro obtinẽdo indulto, & D. *de Pont. in tractat. de poteſt. Proreg. tit. de prouiſio. fic. ſolit. §. 4. num. 16.* vbi concordat cum hic per nos traditis, *Mandell. cõſ. 419. & 444.* qui loquitur in terminis Indulti.

Hoc præſuppoſito, quæro de mul-
57 tis, & primo an remiſſio † habita ab occiſo tempore, quo in extremis laborabat, ſufficiat pro Indulto? *Bart. in l. damni §. Sabini ff. de damn. infec.* tenet quod ſufficiat, maximè ſi Indultũ non dicat, quod habeatur ab hærede, ſed

ſim-

ſimpliciter loquatur vt hic; Sed *Bald. in l.2. C. de liber. & eor. lib.* indiſtinctè
dicit, quod ſit ſufficiẽs, ſiue Indultum
ſimpliciter loquatur, ſiue expreſſe diceret, qđ habeatur ab hærede; Tu dic
quod prima opinio verior eſt in terminis decreti noſtri, ſuper quo vide *Vulpell. in tractat. de treg. & pac. quaſt.* 21.
vbi in terminis loquitur.

58 Quæro ſecundo pater † accuſauit, &
infra ſex menſes remiſit, ſi mater vult
accuſare, an impediat beneficium indulti, ita vt ſtante illa remiſſione obtẽta ſit locus ipſius gratiæ? Breuiter rñdeas, qđ nõ impedit, quia ſtatim atq.
habuit remiſſionem ipſo iure dicitur
indultatus, & aggratiatus, & per conſequens non poteſt moleſtari ex accuſatione de nouo facta, vt aliàs dixi *ſupra in cap. 7. in verb. accuſati, et ſupra in cap. 23. in verb. ipſo iure*, idquè procedit maximè elapſis triginta diebus *l. ſi interueniente in fi. ff. ad Senat. Conſul. Turpillia. l. aut priuati ff. eod.* hinc dicit
gl. in rub. C. de abolitio. in fin. quod iſto
caſu actio extinguitur, ac ſi per ſententiam, ſeu interloqutoriam perempta
fuiſſet, & eſt *tex. in l. 1. C. eod.* ibi (*proſequi crimina volens nõ eſt audiẽdus poſt ceſſionem, & abolitionem ſequutam*) &
in terminis compoſitionis concludit
Caronit. ſuper Rit. 272. num. 24. & nu. 26. vbi ait quod facta compoſitione
59 † cũ remiſſione principalis offenſi, vel
eius, ad quem ius querelandi pertinet,
neque ex eodem, neque ex nouo proceſſu tractatur amplius de cauſa, quæ
dicit eſſe notanda, quia quotidiana, &
ſeruari in practica, ſequitur *Baiard. ad Clar. in §. fin. quaſt. 58. num. 60. Farin. poſt alios quaſt. 6. num. 61. de Inquiſ. & dicam infra in cap. 25. in verb. declarantes etiam*, & ita iudicauimus pro Antonio de Arena, nam habita remiſſione ab vxore, & obtento Indulto fuit
denegata audientia alteri de nouo accuſare volenti, per ſupradicta, quibus
adde *Mandell. d. conſ.* 444.

Item facit, quia ſtante accuſatione
facta per patrẽ, & ceſſione inde ſequu-
60 ta, non admittuntur mater, † & cæteri
ad accuſandum, quia maiorem dolorem, & actionem habet pater *Carrer. ĩ practi. in §. circa num. 380. cum ſeque.*
61 quod procedit etiam ſi filius † vellet
accuſare *Marant. in Specul. p. 6. titu. & peruenit aliquãdo per viã Inquiſ. n. 67. fol. mihi 84. à terg.* vbi ponit de vxore,
& alijs *Couar. var. reſo. lib. 2. c. 10. n. 2.* q
de * communi teſtatur *Roman. conſil.* 213. *col. 2.* & ita ſeruari in practica refert *Bonacoſſ. comm. opin. verb. pax, vel transfactio, Seſe de inhib. c. 1. §. 5. nu. 62.*
& aliàs fuit iudicatum in M. R. C. pro
Philippo de Nicoxia cõtra Antoniũ
lo Guzo.

62 Quæro tertio, quid ſi offenſus eſt
minor, nunquid poterit ipſe, vel eius
tutor, aut ipſe cum authoritate tutoris remittere? Diſtingue, quod aut
filius eſt infans, & tunc ſiue ſolus, ſiue
cum authoritate tutoris non poteſt
remittere, vt voluit *Vbert. de Bobio* quẽ
allegat *Spec. in tit. de homicid. colum. 2. Nell. de bannit. 3. p. 2. tempo. q. 32.* per
gl. notab. in l. 1. verſ. promiſerit, ff. de nouat. Farina. in tit. de accuſa. q. 15. nu. 1.
vbi dicit hoc communiter * receptum
eſſe *Clar. in §. fin. q. 58. ſub verſ. quaro an tutor, Simoncel. de decret. lib. 2. tit. 6. num. 135.* & ratio eſt, quia cum infantis nullus ſit conſenſus, *l. in negotijs, ff. de regul. iur. l. 1. cum ibi not. ff. de nouat.* merito faciendi pacem poteſtas,
quæ conſenſum requirit ſibi protſus
a iure ſublata eſt.

Aut remiſſio fit per tutorem ſolum,
& tunc valida eſt, ſi infanti expediat,
& non aliter vt dicunt *Bal. & Sal. in l. pactum curatoris C. de pact. per tex. iuncta gloſ. in fin. C. de tranſact.* putà ſi inimicitia erat periculoſa illi infanti licet
Nell. in praallegato loco velit, quod interueniat cõſilium propinquorum, &
de-

decretum Iudicis per *gloſ.& Bart.in l. tutor.ff.de bonor.poſſeſſio. & Bald.in l. bonorum C. qui admit. Foller. remiſſiuè ſuper pragm.1.de exulinu.29. Carouiſ. ſuper Rit.275.nu.19.* & propterea antequã tutor remiſſionem faciat debet in iudicio petere, quod cũ remiſſio expediat pro pupillo, capiatur informatio, qua capta, & conſtita interponatur decretum, quod valeat ipſam facere, & ita magis* communiter ſeruari ait *Nunt. Tartagl. ſuper pragm. fin. de compoſ. num.30.*

Aut & tandem fit remiſſio per pupillum cum authoritate tutoris, vel adultum cum curatore, & tunc cõcludē, quod eo caſu legitima eſt remiſſio vt dixerunt. *Bald.& Salycet. in d.l.pactum curatoris*, & ibidem* cõmuniter *ſcribentes* omnes, idem *Bald. & cæteri Doct.in l.1.C.de integ. reſtit. minor. & in rub. de treg.& pac. num.10. Angel.in l.ſi non conuiſij ff.de iniur. Carouit.alle. Rit.275. Foller.ſuper comment.ad prag.1.de exul.ſub num.28. Nell. de bannit.3.par.2.temp.quæſt.32.num.2.Gomez. var.reſol.tom.3.de delict.tit.de homicid. cap.3.nu.66. Plaz. epithe. delictor.cap. 45.num.6. Petrus. Bel. de re milit.par. 10.tit.2.num.56.Stefan. Lambertengh. in tractat. de contract.cor. gloſ.1.num. 374.Clar.in §. fin. quæſt.58.ſub eodem verſ. quaro an tutor, Ioan.de Amic.cõſ. 88. colu.1. & 2.* vbi teſtatur de magis* communi opinione, refert & ſequitur *Thob.Noni.conſ.108.num.4.& 11.Farinac. de Inquiſ. quæſt.15. tit. de accuſ. num.2.* & in hoc omnes concordant, vt dicit *Nell. in praalleg. loco*, & ſuper hoc latè ſcripſit *Collegium Maceratenſe inter conſ. crim. diuerſo.conſ.150.nu.6. & ſeq. lib.1.*

Quæro quarto an remiſſio facta à minore cum authoritate tutoris ſine
63 decreto† Iudicis ſit legitima? *Doct.* in hac quæſtione diuerſimodè ſcripſerũt; Multi enim affirmatiuam, & multi negatiuam opinionem amplexi ſunt; Tu dicas breuiter, quod nõ requiritur decretum Iudicis, nam ſufficit authoritas tutoris, ita dixit *Bald.in l. pactum curatoris num.3. C. de in integr. reſtit. minor. Nell.de bannit.3.par.2. tempor. quæſt.32.& ſeq. Gomez. in loco proximè allegato num.66. Collegium aduocatorum curialium Prouintia Marchia in conſ.150.num.6.& ſeq. inter conſ.crim. diuerſor.* vbi plures adducit concordãtes, & de communi,* magis cõmuni, & indubitata opinione teſtatur *Abb.in conſ.108.nu.3.lib.2.* qui dicit hoc procedere etiam ſtante ſtatuto, quod minor non poſſit contrahere ſine decreto Iudicis, refert & ſequitur *Padill. in l. tranſigere nu.64.C. de tranſact. Farin. d.quæſt.15.num.5.* vbi latiſsimè, & ad partes diſputauit hanc concluſionem; *& num.9.* hanc dicit eſſe* communẽ, & veriorem, & ſaluti animæ, ac reipublicæ quieti, & vtilitati magis amicã, & contrarijs reſpõdet, & ita ſeruari in Statu Mediolanenſi refert indiſtinctè *Clar. in d. quæſt. 58. num.26. verſ. an tutor, & verſic. in hoc ducatu*, ſequitur *Baiard. ad eum num.43. Boſſ. de pac. num.14. poſt alios*, quos prædicti congerunt.

Intellige prædictam concluſionem
64 in tutore† generali, qui inuentarium confecerit, & fideiuſsionem præſtiterit, & alia fecerit, quæ de iure requirũtur, & non à tutore ſpeciali, vt dixit *Clar.in d.q.58. nu.26. verſ.hac tamen, qua de tutore dicta ſunt*, vbi ita iudicatum fuiſſe, & ſeruatum ſemper refert in approbatione gratiarum, quæ fiunt habita tali remiſsione ab offenſis, ſequitur *Nunt. Tartagl.in d.prag. fi.de compoſ.nu.30. verſ.primo requiritur*, & licet *Carou. in c. Rit.Regni Neap.275. n. 23.* quem ſimpliciter refert, & ſequit *Baiard.* videantur ſentire contrarium, attamen aduertẽdum eſt, quod ipſi nõ loquuntur in tutore ſpeciali, ſed in tutore

tore generali; bene tñ dicũt, quod vbi talis tutor generalis adhuc inuentariũ nõ confecerit, & fideiuſſionem non p̃ſtiterit, ſi remiſſionem faciat, non per hoc erit nulla, cum remiſſio ſit facta ad cõmodum pupilli, ſtante quod ipſi expedit, vt ſupra concluſum fuit.

65 Quæro quinto, an remiſſio obtenta à procuratore † offenſi ſit legitima ad obtinendum indultum, ſi cum libera adminiſtratione mandatum ſit factũ? Videbatur dicẽdum, quod ſic, quia tutor poteſt, *l. Præſes C. de trãſac.* ergo & procurator cum libera, *l. procurator cum libera, ff. de procurat.* In contrariũ eſt veritas, quod niſi p̃curator ad hoc habeat ſpeciale mandatum, † remiſſio

66 non ſit valida, nec ſufficiens pro gratia ita dixit *tex. in l. mandato, ff. de procur. c. per tuas extra de arbitr. Spec. in rubr. de treg. & pac. n. 4. ver. hoc quoque, Nel. de banni. in 3. p. 2. tempo. q. 37. n. 2.* qui dicit ita ſeruari *Villapan. in repet. l. 22. c. 67. nu. 1. Caronit. ſuper Rit. 275. n. 7. Clar. in §. fi. q. 58. nu. 27. Petr. Foller. in commen. ad prag. 1. de exulib. n. 30.*

Non obſtat mandatũ cum libera,

67 † quia in eo numquam veniunt ea, quę veriſimiliter conſtituens non conceſſiſſet, qualis eſt remiſſio, nec id quod non conſiſtit in adminiſtratione Patrimonij, *l. nec mulierem, C. de manu. vind.*

Limita prædictam concluſionem nõ procedere, quando in mandato cũ

68 libera eſſent cõceſſi aliq̃ caſus† paci ſimiles, & eiuſdẽmet naturę, promiſcuè cũ clauſula gñali, quia tũc ẽt ſine mãdato ſpeciali remiſſio eſt legitima iuxta *tex. ĩ c. qui ad agendum extr. de procurat. Vulpell. in tracta. de treg. & pac. quæſt. 4. num. 3. Baiar. ad Clar. d. quæſt. 58. num. 28.*

Limita ſecũdo nõ procedere in Re

69 gno Neapol. † vbi nec ſpeciale mãdatum ſufficit ex diſpoſitione nouiſſimę prag. ſuper hoc expreſsè diſponentis, quod remiſſio fiat per partem offenſam coram officiali, vt dixit *Caronit. ſupra d. Rit. 275. num. 8. verſ. Hodie vero Baiard. ad Clar. d. q. 58. n. 50. Luci. Foller. in comment. ad prag. de compo. nu. 77. in fi.*

Limita tertio, vt talis procurator

70 habens ſpeciale mandatum non poſſit apponere conditiones in remiſſione, vtputa qđ de aliqua Ciuitate offendens remiſſus non exeat *Ancha. in conſ. 75. & Iacob. Nouel. in practi. crim. c. vlt. num. 69. Baiard. ad. Clar. in §. fi. q. 58. n. 49.* quod quidem pactum etiã ab ipſo offenſo factum nullius eſſe roboris ſupra demoſtrauimus.

Amplia modo prædictam concluſionem, vt procurator habens ſpeciale mandatum remittere poſſit, etiam quod mandans, ſeu cõſtituens ſit mor

71 tuus, † nam mandatũ ad hoc morte mandãtis nõ expirat, ita ſingulariter, & mẽti tenendum eſſe ait fauore pacis *Marſil. in tract. de banni. in verbo pace, nu. 15. & in ſing. 44. incip. Mandatũ per doctrinam Bal. in add. ad Spec. in tit. de homicid. in fin. in vlt. addit. verſicu. percuſſus Corſett. in tractat. de priuilegio pacis verſic. 93. num. 28. Iacob. Nouell. in practic. criminal. in cap. fin. numer. 119. Catellia. Cotta. in memorial. verb. pax ſeruari debet verſic. inter qua nota, Herculan. in tract. de caut. de non offende. cap. 28. num. 4. Farinac. de accuſat. q. 14. num. 31.* qui dicit in hoc limitari regulam illam, quod mandatum morte mandãtis expirat, *l. inter cauſas, ff. mand.* & licet *Vulpel. in tract. de treg. & pac. q. 5.* putãs *add.* illã nõ eſſe Bal. ſuper hoc dubitet, tamẽ à p̃dicta concluſione recedendum non eſſe ait in iudicando *Farinac. vbi ſupra.*

Quæro ſexto, an remiſſio obtenta à

72 patre † de offenſa facta filio ſit ſufficiẽs ad obtinẽdum Indultum, & quod ſic voluerunt *Bart. in l. ſi vnius §. filioſfamilias num. 2. & ibi Alex. & Alber. ff. de*

de iniur. text. eſt in cap. Quintanallis ibi (*pro offenſa, quam filia ipſius*) & ibi *Bald. de iur. iur. Iaſ. in l. contra iuris regulas §. ſi. ī 6. notab. num. 15. ff. de pact. Doct. in l. in perſonam in princip. de pact. Clement. in tract. de patr. poteſt. effectu 8. num. 1. & ſeq. Petrin. Bel. de re milit. par. 10. tit. 2. num. 59. Franc. Marc. dec. 677. Boſſ. de Pace nu. 16. latè Ioſeph Ludouic. in commun. opinio. lib. 1. concl. 41. per totam*, vbi multis modis hanc conclusionem ampliat, & limitat *Nell. de bannit. 3. par. 2. tempo. quaſt. 47. Boer. deciſ. 120. num. 1. & ſeq.* qui de* communi teſtatur *Menchia. controue. Illuſ. perſona. cap. 15. num. 8. Villapan. ſuper l. 22. cap. 26. num. 2. in fin. Plaz. epitho. delicto. cap. 6. num. 22. Alcia. conſ. 105. tom. 2. lib. 5. Arius Pinell. in l. 1. in 3. p. num. 105. C. de bon. mater. Clar. in §. ſi. quaſt. 58. verſ. quare numquid num. 21. Foller. in pract. crimin. in verb. audiantur excuſatores num. 44. Cranett. conſ. 45. poſt num. 8. Baiard. ad Clar. in d. q. 58. nu. 27.* ratio eſt, quia ex iniuria facta filio magis eſt offēſus pater, quàm ipſe filius d. l. in perſonā vbi *gloſ. Bart. Caſtr. Angel. Fulgoſ. Iaſ.* & *cōmuniter *ſcribentes ff. de pact.* & ita iudicatum fuiſſe in Curia Tholoſa. refert *Aufrer. dec 261.*

73 Sed cōtrarium † quidquid ſit de iure ſecundum prædictos *Doctо.* ſeruari ait *Clar. in d. quaſt. 58. num. 21.* quem ſequitur *Farinac. in titul. de accuſat. q. 14. nu. 37. Vulpel. de treg. & pac. quaſt. 8. & 9.* quod vtique in remiſsione debeat interuenire conſenſus vtriuſque, tam patris, quam filij, niſi ſecundum prędictos iniuria fuiſſet verbalis, & nō interuenerint, neq. cedes, neque vulnera, quia tunc ſufficeret remiſsio habita à ſolo patre, & ita ſeruatum fuiſſe in gratia cuiuſdam Battiſtæ Richetti in Senatu Mediolanēſi refert *Clar. vbi ſupra*, vbi p̄dicta intelligit in filio exiſtēte in poteſtate, ſecus vero ſi eſſet ſui iuris, purà emāciparus, vel aliter, quia tunc ab ipſo debet remiſsio obtineri, & ipſe ſolus poteſt ſine patris interuentu, & ita concluſum fuiſſe in Senatu in approbatione cuiuſdam gratiæ teſtatur & ſequitur *Cranet. in d. conſ. 45. num. 18. Farinac. d. quaſt. 14. nu. 40.*

Dicas pro reſolutione in terminis
74 decreti noſtri † requirentis pacem, & remiſſionem ab offenſis, ſecūdam opinionem procedere, quia ambo ſunt offenſi, nempe pater, & filius; quæ concluſio tanto fortius procedit, cum decretum noſtrum loquatur in perſonā, non in rem, & licet de iure, patris & filij vna, & eadem ſit perſona, verum ſtatuta requirunt veritatem, & nō fictionem, & ita voluit *Ang. in l. ſed ſi vnius §. filiusfamilias ff. de iniur. Petrin. Bel. de re milit. par. 10. tit. 2. num. 59. fol. 13. Vulpel. de treg. & pac. quaſt. 8. ſub nu. 2. & nu. 5. in fi. & vide in quaſt. 24. Vinc. de Franch. deciſ. 715. par. 4. Azened. l. 2. num. 130. cum ſeqq. tit. 10. lib. 8.*

75 Quæro ſeptimo monachus † fuit interfectus, à quo debeat obtineri remiſſio, & pax ad obtinendum Indultum pacem ab offenſis requirens? & diſtingue, Aut monachus ante monachatū filios legitimè ſuſceperat, & ipſi adſunt, aut non habet filios; primo caſu aliqui voluerunt, quod ad filios ſpectet ius remittendi, & ipſe præferatur Monaſterio, ita conſuluit *Federic. de Senis conſ. 174.* & eſſe magis* communem opinionem dicit *Boer. deciſ. 121. num 9. Plaz. epitho. delicto. cap. 6. num. 18. & cap. 42. num. 16.* Aliqui vero tenuerunt contrarium, vt ſcilicet remiſſio ſpectet ad monaſterium, & non ad filium, & hanc dicit eſſe magis* communem *Alciat. in l. 4. §. Cato num. 175. ff. de ver. obliga.* refert, & ſequitur *Ant. Padilla in l. tranſigere nu. 38. C. de trāſactio. Clar. vero in d. quaſt. 58. num. 24.* diſtinguit, quod aut apparet iniuriam factam fuiſſe monacho intuitu Eccle-

P ſiæ,

ſiæ, vel Monaſterij, & præfertur Monaſterium, aut homicidium peruenit intuitu perſonæ ipſius Monachi, & eo caſu filius præfertur, aut ſumus in dubio, & ad vtrumque ſpectat; *Vulpel. in tract. de treg. & pac. quæſt.* 13. aliter diſtinguit vt ibi per eum.

Conclude, quod ab vtroque debet remiſſio obtineri, cum vterque admittatur ad accuſãdum pro ſuo intereſſe, & accuſatio, & remiſſio à pari procedunt, vt ex multis dixit *Farinac. in tit. de accuſat. quæſt.* 13. *nu.* 1. *& quæſt.* 14. *num.* 35. & ita fuiſſe deciſum refert per Senatum Burdegalenſe *Papon. lib.* 24. *tit.* 2. *arreſt.* 4. & tutiorem eſſe opinionem dixit *Clar. in loco præallegato Caronis. remiſſiuè ſuper Rit.* 275. *num.* 34. *& Nunt. Tartagl. in commen. ad pragm. fi. de compoſ. cap.* 2. *nu.* 47.

Limitabis hanc concluſionem, ſi monachus adhuc non fuerit profeſſus
76 † religionem, quia tunc remiſſionem facere nõ ſpectat ad monaſterium, eo quod monachus nõ dicitur ante profeſſionem *glo. in cap.* 1. *in verb. deducenda de regular. cap. ad apoſtolicam*, ibi, (*& verè monachus eſt cenſendus*) *vbi gloſ. de religio. domib. Plaz. epitho. delic. cap.* 42. *num.* 23. *& ſeq. Farinac. de accuſat. q.* 13. *num.* 23. *D. Carol. Tapia in ſuo doctiſſimo tract. de Religioſ. Reb. cap.* 1. *nu.* 31. Et ita declaratum fuiſſe per Senatum in approbatione cuiuſdam gratię refert *Clar. in d. loco in fi.* & eum ſequitur *Nũt. Tartagl. in loco præallegato nu.* 50. *vſque ad num.* 54.

Aduertendum eſt tamen ad vnum notab. circa prædictam concluſionẽ,
77 quia ſi filius † pacem facere vellet, & monaſterium denegaret, tunc fauore pacis, & Indulti filius præfertur, & è contra ſi monaſterium pacem facere vellet, & filius negaret, tunc fauore liberationis pręfertur monaſterium, ita *Bero. in cap. in præſentia num.* 474. *de probat. Baiard. ad Clar. in dict. quæſt.* 58. *num.* 38.

Secũdo vero caſu principali, ſi monachus non habet filios, & tunc aut fuit mortuus, & ſpectat ad monaſterium, ſecundũ *Caronis. ſuper Rit.* 275. *num.* 27.

Si autem monachus offenſus viueret, & tunc ab vtroque habenda eſt remiſſio ita *Bald. in rubr. de treg. & pac. num.* 1. refert, & ſequitur *Arnon. in commen.* 190. *Caronis. vbi ſupra.*

Ego tamen crederem, quod aut nõ præceſſit accuſatio ab ipſo monaſterio, ſicut præcedere non poterat, quia nõ poteſt monaſterium, neque monachus profeſſus accuſare de homicidio *Plaz. epitho. delic. cap.* 42. *num.* 17. & ad obtinendum Indultum nõ requiritur remiſſio, vt aliàs dixi; aut præceſſit accuſatio à conſanguineis offenſis, & ab illis obtineri debet remiſſio pro Indulto, & hæc eſt practica ĩ terminis decreti noſtri, & verior opinio ſecũdum *Farinac.* qui multa ſuper hoc deduxit *in d. quæſt.* 13. *nu.* 19. *cum multis ſequen.*

Idem dicendum eſſet ſi filius † mo-
78 nachi fuiſſet interfectus, quia tunc à cõſanguineis accuſantibus haberi dẽt pax, & remiſſio, *Villalpan. in* 2. *par. repet. l.* 22. *tit.* 1. *par.* 7. §. 32. *num.* 1. *in fin.* cum monacho accuſandi munus non competat ſecundũ *Abb. & alios in cap. cum dilecti de reſcript. Tartagli. in præalleg. comment. num.* 45. licet ipſe teneat contrarium in terminis compoſitionis, vbi remiſſio haberi debet à parte etiã quod ſit proceſſum ex officio.

Quæro octauo pater interfecit vxo-
79 rem, & fuit accuſatus à filijs, an eorũ remiſſio † ſufficiat ad indultandum patrem? Videbatur dicẽdum quod nõ, ſed quod competat proximioribus, & conſanguineis ipſius vxoris, ad quos attinet, & ita iudicatum fuiſſe refert *Clar. in* §. *fin. quæſt.* 58. *verſ. contigit ẽt aliquando Boſſ. in titul. de pace num.* 21. *Nunt. Tartagl. in comment. ad pragm. fin.*

*fin.de compoſitio.nu.*51.*Vulpel.in tract. de treg.& pac.q.*25.& hoc propter metum,qui pręſumitur *l.*1.§.*quæ oneran. dæ ff.quar.rer.act.nō det.*& metus partis remiſſionem annullat,vt alias diximus *ſupra quæſt.*3.*num.*31.

Sed cōtrarium tenet *Farinac. in tit. de accuſat.quæſt.*14. *nu.*48.quia pax, & remiſſio facta per filios communes patri,alio non docto nō dicitur meticuloſa, nam ex ſola reuerentia,& ſuperioritate,niſi pręcedant minæ,vel verbera metus non præſumitur *Alex.cōſ.* 83.*nu.*9.*vol.*6. *Pariſ.conſ.*135.*nu.*10. *vol.*4.*& conſ.*5.*nu.*170.*&* 172.*eo.vol. Capic.deciſ.*159.*nu.*32.*& ſeq.Felyn.in cap.cauſā col.*3.*de offic.deleg. Plot.in l. ſi quando nu.*78. vbi de* cōmuni teſtatē *C.vnd.vi.Ceph.conſ.*91.*num.*45.*vol.*1. *Boer.deciſ.*100.*nu.*11.*p.*1.*Rol.conſ.*83. *nu.*5.*vol.*2.*& cōſ.*95.*nu.*27.*& ſeq.vol.* 1.*Caball.reſolut.criminal.caſu* 58.

Prima opinio verior eſt, & in iudicando recepta, vt diximus, nec ratio poſita per *Farinac.* de iure procedit vt dixit *Baiard.ad Clar.in d.quæſt.*58.*nu.* 54.quia ad præſumendum metum reuerentialem nō requiruntur minę,nec verbera,vt ipſe præſupponit, ſed ſufficit ſola reuerētia, & enormis leſio *Capic.deciſ.*159.*nu.*34.*Gramm. deciſ.*103. *nu.*49. *Neniza.conſ.*22.*nu.*20.*Mandel. Alba.conſ.*77.*nu.*11.vbi dicit hanc eſſe
* communem* opinionem, *& conſ.*69. *nu.*5.*Cranett.conſ.*11.*nu.*12.*Curt.iun conſ.*141.*n.*11.quos referr, & ſequitur *Maſcard. de probat. concl.*1051.*nu.*28. *vol.*2. *Pedemont. dec.*172.*nu.*5.vbi ait hoc procedere etiā ſi adeſſet iuramentum,& ita tenendum arbitror.

80 Intellige prædictam † cōcluſionem, quando filij eſſent minores,ſecus autē ſi maiores,vel ſeparatim à patre habitarent,vel emancipati, vel mater propter adulterium interfecta fuiſſet, vt notat *Baiard. in proximè allegato loco.*

81 Intellige ſecundo † quādo vxor occideret maritum, quia tunc ſufficeret remiſſio facta per filios communes,eo quia non militat ratio metus reuerentialis in matre, ſicut in patre, vt dixit *Clar.in d.q.*58.*n.*30.*in fi.* vbi teſtatur approbatam fuiſſe gratiam cuiuſdam mulieris,quæ maritum interfecerat habita remiſſione tantummodo à filiis.

Quæro nono, quid ſi mulier ſit interfecta exiſtentibus marito, patre & filijs, à quo debeat haberi remiſſio vt ſit legitima ad obtinēdum Indultum; dic quod ab omnibus eſt habenda,q̃a omnes ſunt offenſi *Vulpell. de treg. & pac.q.*24. niſi nō omnes accuſauerint, ſed aliqui ex eis, quia ab alijs tantum, qui accuſauerint requiritur remiſſio, & ſufficit pro obtinēdo beneficio noſtri decreti, vt aliàs declarauimus. Sed quid in adulterio; an requiratur remiſſio vtriuſq. vide *Caball.reſol.*245.

Quæro decimo offenſus deceſſit relictis pluribus hęredibus,an ab omni-
82 bus ſit habēda remiſſio, † ad hoc vt ſit
locus gratiæ cōceſſę per decretum noſtrū obtenta remiſſione ab offenſis; & diſtīguēdū arbitror,q̃d aut iſti hr̃edes de nouo accuſauerūt vti cōſanguinei ſuā propriā vindicātes iniuriā,aut nō; ſecūdo caſu dic vt in præcedenti quæſtione,quia non requiritur remiſſio ab illis,qui accuſationem non propoſuerūt,nec ſufficit,q̃d ſint hęredes accuſatoris,q̃nquidē mortuo accuſatore nomen rei aboletur,& accuſatio ad ipſos non tranſit, nec vti hæredes proſequi poſſunt inſtātiam ceptam à defuncto, vt dixit *Bald. in l. libellorum* §. *fin. ff. de accuſat.l.*1.*C. Ne de ſtat. defunct.l.* 1.*C.ſi reus vel accuſat. Bart.in d.*§. *fin. num.*5. *& eſt tex. in l. moneta C. de delat.lib.*10.*vbi Bar.& Ioan.Plat.Corſet. in reperto. Abb.in verb. abolitio* vbi de
* communi* teſtatur *Boſſi. in tit.de Inquiſ. num.*99. qui dicit ita ſeruari in practica *Bart.in l.duo fratres nu.*1. *ff.*

de accuſat. Plaz. epith. delicto. cap. 38. *nu.* 2. *verſ. ſecundo ab eodem radice. Gomez. de delict. cap.* 28. *ſub nu.* 85. *Clar. in* §. *fi. q.* 58. *verſ. pariter etiam Gaudin. de maleſic. in tit. de pen. n.* 19. vbi ait qđ mortuo accuſatore omnis inſtãtia perit, & omnis actio extinguitur, & alia quęcumque, quia iſto caſu fit abolitio à lege, quæ omnia tollit ipſo facto, tã accuſationes, quã omnia acta *Molin. de iuſt. & iur. tract.* 4. *diſp.* 45. *Ceuall. comm. contr. commu. q.* 77. *D. de Pont. in tract. de poteſt. Proreg. tit. de prouiſ. fier. ſolut. nu.* 16. & ita iudicauimus die 15. Octobris 1605. pro Ioſeph la Chiana accuſato de nece filij V. I. D. Iorlandi la Sala, nam ſtãte morte patris accuſatoris, ex quo hęredes non accuſauerunt, fuit ad indultum admiſſus.

Primo vero caſu, quãdo accuſauerũt, & tũc diſtingue, aut accuſatio ꝓceſſit poſt triginta dies, & eorũ remiſſio non eſt neceſſaria, nam cum tãtum infra dictum terminum accuſationẽ repetere poſſint vt dixit *text. in d. l. libellorum* §. *fi. Plaz. Gandi. & Gomez. in locis praalleg.* ideo accuſatio poſt dictum terminum propoſita nihil operatur, nec impedire poteſt beneficium decreti noſtri, cum actio tantũ remãſerit Fiſco ad proſequendum, contra quem eſt indultatus.

Si vero accuſatio eſt propoſita infra triginta dies, & in hoc *Doct.* multa dixerunt, aliqui enim tenuerunt ſufficere pacem ab vno ex ipſis hæredibus, quæ opinio * communiter eſt reprobata ſecundum *Alciat. & Crot. in l.* 4. §. *Cato ff. de. verb. oblig.*

Alij voluerunt ſufficere pacem habitam à maiori parte hæredum nẽpe, *Bart. poſt Oldra. & Cin. in d.* §. *Cato nu.* 33. quam opinionem * cõmunem eſſe refert *Viui. commun. opinio. verb. ſtatutum diſponens, quod bannitus non poſſit Gomez. de delict. tit. de homicid. nu.* 63. *de magis communi teſtatur Aretin. in l. pro harede* §. *fi. nu.* 11. *de acquir. hared. Boer. deciſ.* 121. *num.* 3. *Clar.* §. *fi. q.* 58. *nu.* 33. *Boſſi. de pace num.* 21. *Alcia. conſ.* 134. *lib.* 5. vbi teſtatur de magis * communi, & equiori opinione, aliàs *conſ.* 447. *Ioan. de Amic. conſ.* 88. *nu.* 6. ſuddẽs, quod iſta opinio in iudicando tenenda eſt *Plaz. epithe. delicto. cap.* 46. *nu.* 7. *Thob. Noni. conſ.* 94. *nu.* 11. *Farin. de accuſat. quaſt.* 14. *nu.* 13. & *nu.* 15. vbi hanc dicit veriorem eſſe opinionẽ, & magis communem, ratio eſt quia ſi omnium hæredum eſſet in pace habẽdus cõſenſus, numquam, aut perrarò decretum gratioſum locum ſibi vendicaret, cum difficile ſit omnes hæredes eſſe eiuſdem voluntatis ſtante peculiari humanæ naturæ, homines ab hominibus diſſentire *ex Virgil. Aeneidos lib.* 2.

Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

Et *ex Horatio Flacco libro epiſt.* 1. dum cecinit,

Bellua multorum eſt capitum.

Et illud *Ouid. lib.* 1. *de Arte amandi.*

Pectoribus mores tot ſunt, quot in vrbe figura.

Itidem *Perſius* ait,

Velle ſuum cuique eſt, nec voto viuitur vno.

Et facit illud vulgare, quot capita, tot ſenſus, ꝓ quo eſt *tex. in c. quia diuerſitatem* ibi (*diuerſitatem corporum, diuerſitas ſape ſequitur amicorum*) *de cõceſſi. praben.* & *ibi gloſ.* quæ expreſsè hoc ipſum vult, & voluntates hominum ſunt variæ *l. quia poterat ff. ad Trebell. l. itẽ ſi vnus* §. *principaliter ff. de arbitr. cap. ſicut in ſacramentis de conſecr. diſtin.* 4.

Multi vero cõtrariã opinionẽ tenuerunt, vt ſcilicet remiſſio nullius ſit momenti, niſi oẽs hæredes pacẽ dederint *Fel. in c. cũ oẽs nu.* 27. *de cõſtit.* vbi dicit quod contra *Bar.* in hoc comm. teneř, *Iaſ. Cuma. Rom. Alex. Alcia. Soc. iun. & Rip. ĩ d.* §. *Cato ff. de verb. oblig. a Conar. lib.* 1.

lib.1.var.reſol.c.13.poſt nu.8.verſic. quarto hinc, vbi ait qđ ita cõtra Bart. frequentiori * calculo receptũ eſt *Mẽchia.controuer.vſu frequen.c.30.n.39. Gomez.ĩ d.c.3.de delict.tit. de homicid. ſub eodem nu.63.* vbi multis rationibus eam comprobat. *Plaz. epithom.delict. d.c.46 num.7. verſ. & prater alios*, & hanc opinionem * communiter teneri referunt *Io.Arnol.dialog.14.fuit interfectus,Petrin.Bel.de re milit.nu.54.fol. 137.* & ita ſeruari in Senatu Mediolanenſi teſtatur *Clar.in d.q.58.nu.33.in f.* vbi dat rationem, quia niſi omnes remittant non videtur ſublatus rãcor, & odium inter offendentem, & hæredes offenſi, quod videnť Principes aggratiantes principaliter conſideraſſe, Item facit, nam cum quilibet hęredũ pro ſua portione repręſentet perſonã defuncti, vtique ad hoc, vt dicať plena remiſſio, debent omnes in ea interuenire, & ita in Regno Neapol. diſpoſitum eſſe per Regiam pragmaticã teſtatur *Batard.ad Clar.in d.q.58.num. 59. Vulpell. de pac.q.19.* & hæc opinio (quidquid dixerint prædicti DD. hinc inde) tenenda eſt in terminis Decreti noſtri gratiam, & abſolutionem ipſo iure de pęnis, & delictis concedẽtis habita remiſſione, & pace ab offenſis, vt in terminis tenuerunt *Plaz. epithom. delicto.d.c.46.nu.1.prope fin.Farin.de accuſat.q.14.nu.6.* mouentur illo argumento, quod ſicut creditorũ maior pars non poteſt minori pręiudicare in remittendo totũ debitũ ſecũdũ Imol. & cõiter * *Doct.in d.§.Cato,ff.de verb. oblig.Rom.ſing.99.incip. creditores poſſunt,Strac.poſt alios concordãtes ĩ trac. de mercatu.tit.de decottor.6.p.nu.12.* ita nec etiã pax habita à maiori parte hæredum, minori contradicente, occiſori proficiet in remittendo totam pœnam.

Hanc cõcluſionẽ extende in proxi-
83 mioribus conſanguineis accuſantib⁹, qui omnes debent remittere ad hoc, vt ſit locus Decreto noſtro per prædicta *Farinac.* qui latè proſequiť materiam *in d.q.14.*. & multis modis ampliat, & limitat, & facit quia text. noſter hoc expreſsè innuit, dũ dixit (ab offenſis,) & ſic non ſufficit eorũ maior pars; Beneuerũ eſt, quod ſi proximus accuſauit, vel vnus hæredũ, & remiſerit, tunc ſufficidt ad obtinendum Indultum, vt dixi *ſupra q.2.* & amplius non admittũtur cęteri conſanguinei, ſeu hæredes ad accuſandum ſequuta abolitione, & gratia præſentis Decreti, vt aliàs diximus.

Quæro vndecimo aliquis nõ accuſauit, & tamẽ accuſare poterat, ſed inſtigauit ſimul cum fiſco, vt fieret inquiſitio ſubminiſtrãdo teſtes, & quotidie comparebat in iudicio, ſed vt dixi quærelã nõ porrexit, an ad obtinẽdũ indultũ debeat ab eo obtineri pax, &
84 remiſſio († Hæc quæſtio pluries euenit in facto in M. R. C. cauſarum criminalium, & fuit iudicatũ in fauorẽ inſtigatoris, vt dixi *ſupra in c. 7. in verb. accuſati,vel inditiati ſint nu.15.* Fundatur prædicta opinio, quia talis inſtigator tamquam accuſator eſt reputandus, & pro parte accuſatricę habẽdus eſt, ac ſi ſollemniter accuſauerit, ſecundum *Farinac.in titul. de accuſat.* poſt innumeros, quos ibi cumulat, *q.14.* vbi ampliat etiam in ſecreto inſtigatore, *Gramm. deciſ.39.num.8.& 9.* qui hoc intelligit etiã in inſtigatore miniſtrante teſtes, etiã quod fuerit proteſtatus, quod nõ intendit facere partem, & condemnari debet in expenſis, prout ſi accuſaſſet ſecundum prædictos Doct.

Ego tamen contrariã opinionẽ veriorem eſſe arbitror, quod ſcilicet non ſit neceſſaria remiſſio inſtigatoris ad obtinendum indultum, primo ex expreſſis verbis text. noſtri, (in caſibus in quib⁹ partis remiſſio neceſſaria eſt)

& ſic

& ſic requiritur non inſtigatoris, ſed partis remiſſio, & pars non dr̃ inſtigator, ſed accuſator ita dixit *Clar. in §. fi. q. 3. num. 1.* ibi *dico igitur*, quod ad inſtãtiam partis proceditur, qñ pars offenſa, vel alius, ad quem de iure ſpectare poteſt ius accuſandi, porrigit accuſationem, ſeu quęrelam, & ſuper ipſa q̃rela procedtur; qnimò accuſatione nõ exiſtente non ſolum non requirĩ remiſſio, ſed ſi ipſa fieret nõ valeret, & ea nõ obſtãte remittẽs ſemper poſſet accuſare ſecundum communẽ* opinionem, quam refert *Alex. in l. tranſigere, nu. 16. & ibi Mantuan. n. 294. in fi. C. de tranſact.* & fuit opinio *glo. in l. iurisgentium, §. ſi paciſcar in verb. non liceat, verſ. ſed an idem ff. de pact.* & cõmunem * ex pluribus teſtatur *Pariſ. conſ. 150. n. 4. vol. 1.* Hinc eſt quod tales inſtigationes non habenĩ loco accuſationis, vt dixit *Boſſ. tit. de Inquiſ. nu. 26. Daumoder. in ſua pract. crim. c. 2. n. 10. Bertaz. conſ. 386. num. 4. & 5. lib. 2. Decia. optimè ĩ conſ. 18. n. 7. vol. 1. Clar. in d. §. fi q. 11. ver. Quare numquid, nu. 4.* quia loco partis inſtigator non dr̃, ſi prius quærelã non propoſuit ſecundum DD. omnes, vt dixit idem *Clar. ibi*, vt refert ita ſeruari, communẽ* dixit *Bonacoſſ. in comm. opin. crim. in ver. inſtigator*, & ideo inſtigatoris citatio in proceſſu non requirĩ, vt tradit *Marian. Soc. in c. qualiter, el 2. n. 86. de accuſat.* niſi ipſe proteſtatus fuerit velle citari, ſecundum *Boſſ. & Clar. in locis prealleg. Bal. conſ. 226. vol. 1.* & ita iudicauimus in M. C. pro Ioanne Brigandi contra Vitullam Gerbaſi.

Nec obſtant adducta in ɔ̃rium per Farinac. G̃am. & cęteros cõcordãtes, q̃a procedunt ſecũdũ terminos adductos p̃ Clar. nẽpè qñ inſtigator facit partẽ in actis, & tũc ſuccũbẽs tenẽ ad expenſas ſi calũnioſè inſtigauit, q̃a ipſe citari debet, quæ quidem non procedunt in terminis q̃õnis propoſitæ.

Non ommittam, quod quãdo delictum eſſet mali exẽpli, & pars ex aliqua iuſta cauſa accuſationem nõ propoſuiſſet, ſed tantummodò ſecrete inſtigauerit, quod iſte non deberet admitti ad beneficium huius Indulti, vt aliàs fuit iudicatum ĩ M. R. C. cauſarum criminalium pro Angelo Moiabito cõtra Thomam Pirrhone, & Iacobum de Aloyſio, & in alijs cauſis. Secus tamẽ ſi eſſemus in terminis q̃õnis propoſitæ, à qua numquam recederem.

Quæro duodecimo, an ad obtinẽdũ indultũ pro nece fratris requiratur remiſſio ſororis excluſæ per conſtitutionẽ Regni à ſucceſſione; de iure cõi nõ requirĩ, vt fuiſſe iudicatũ teſtatur *Clar. in § fi. q. 58. ver. ſed quid ſi inter haredes*, ſed contrarium determinat *D. de Põt. de poteſt. Proreg. tit. de prouiſ. ficr. ſoli, §. 4. n. 19. cũ ſeq.* vbi limitat de iure Regni Neap. ex Regia Pragmat. Pone q̃d aliq̃s nõ accuſauerit, nec appareat quærela in forma; ſed ĩ voce tãtũ ſe q̃relauerit, & acta facta ſint ad inſtãtiã q̃relãtis, an impediat indultũ? vide *Farin. q. 2. n. 6. & Clar. ibi per eũ relatũ; Maur. Burg. de mod. proced. p. 1. q. 18*

Sed quid ſi vxor tranſeat ad ſecũda vota, an cẽſeaĩ remiſſiue mortẽ viri, p̃ qua propoſuerat accuſationẽ; Vr̃ q̃d ſic, eo quia ceſſare p̃ſumiĩ dolor, vt dixit *Farin. de accuſ. q. 13. n. 13. & 15.* ideoq. nõ requiritur remiſſio ad obtinendũ indultum, prout bis me referente fuit determinatum pro Ioſeph Corſitto, & pro Antonio Zimbalo de menſe Octobris, & Aprelis 1606.

Idem pariter dicendum ſi accuſator ſit mortuus, eaq. ſequuta fuerit ante indultum, vel ante lapſum ſemeſtris temporis, cum per mortem accuſatoris abolitum, & extinctum fuerit iudicium ipſius accuſatoris, *l. prima, & per totum, C. ſi reus, vel accuſat. fuer. Plaz. Epithom. delictor.*

cap.

cap. 28. n. 2. Petr. de Greg. Tholoſa. ſyntag. iur. p. 3. lib. 32. c. 23. nu. 7.

Sequitur quarta pars tex. noſtri, ibi (*in caſibus in quibus partis remiſſio neceſſaria eſt*) de qua dicam *infra cap. ſequ. in verb. declarantes etiam.*

Venio ad quintam, & vltimam partem ibi; (*Aut illam intra ſex mẽſes poſt harum noſtrarum publicationem obtinuerint, & intra idem tempus officialibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit citato Fiſcali illius Ciuitatis, vel loci, vbi adſit in authentica forma legitimè præſentauerint.*) de præſentatione gratiæ citato fiſco vide *And. in c. 1. num. 1. de Cap. Corrad. Vinc. de Franc. dec. 116. in fin. poſt alios D. Borell. de præſta. Reg. c. 38. n. 63.* ſubdẽs, quod data ſubreptione, non poteſt inferior cognoſcere, ſed deuoluitur ad Principem indultãtem *c. cum inferior de maior. & obedien. cum ſimil. ibi relatis.*

85 Nota primo, quod Princeps † poteſt facere gratiam de delictis, & pœnis, etiam quòd adhuc remiſſio partis facta non ſit, ſub conditione ſi gratiã obtinuerint infra tale tempus; & tunc obtenta remiſſione, & pace ſtatim petere poterunt declaratoriam gratię, vt dixit *Marſ. conſ. 46. num. 24.* & 27. vbi hoc notabiliter tradit *Nunt. Tartag. ad pragm. ſi. de compoſ. n. 13. ver. poteſt etiã Princeps*, & refert ita fuiſſe ſeruatum in Decreto gratioſo conceſſo Regno Neapolis tẽpore victoriæ Claſſis Naualis, & tẽpore ingreſſus poſſeſſionis Regni Regis Philippi II. Et in hoc Regno ita paſſim reperio diſpoſitum per omnia Decreta gratioſa huc vſq. conceſſa, *Vinc. de Franch. dec.* 509. licet contrarium ſentire videatur *Aconcd. l. 1. nu. 63. cum ſeq. tit. 25. lib. 8.* cuius opinio apud nos minimè recipitꝰ.

Nota ſecũdo, quod ſi infra ſex mẽſes pars offenſa nolit ſe concordare
86 † per calumniam petendo pretium exceſſiuum pro remiſſione, Iudex poterit illud moderare, & reducere ad iuſtum pretium, & cogere partem offenſam ad faciendum remiſſionem pro pretio per ipſum taxando, & ita iudicatũ fuiſſe refert in Senatu Pedamõtano *Theſaur. deciſ. 21. poſt nume. 3. Rouit. in Comment. ad pragm. de abolitio. num. 2.*

87 Nota tertio, quod remiſſio † poteſt fieri infra idem tempus notario ſtipulante prò accuſato, nec requiritur ratificatio intra idem tempus, quia remiſſio eſt legitima, vt alias dixi, & in pũcto hanc quæſtionẽ mouet *Nel. de bãnit. 3. par. 2. tempor. q. 43. num. 35. & ſequ. Petr. Foller. ſuper pragma. de exulib. num. 33.*

Nota quarto ibi (poſt publicatio-
88 nem præſentium (quod terminus † ſex menſium currit à die publicationis p̃ſentis Decreti excluſiuè, & non incluſiuè ex illò verbo (poſt) quod denotat excluſionem, ad not. *in l. Aemilius, ff. de minor. c. quod patribus diſt. 25. & in c. quod die, & c. ordinationes, & not. per Archi. ibi eod. tit.* vbi dicit, quod poſt diem non computatur illa dies, ſequitur *Alber. in dictiona. in verbo poſt, cum ſeq.* & facit in caſu Decreti noſtri gratioſi, quod in eo debet fieri larga interpretatio, vt dixit *Gram. in dec. 4.* & paſſim Doct. omnes, *Borell. conſ. 19.*

Nota quinto, quod non ſolum infra dictos ſex mẽſes debet fieri, & ob-
80 tineri remiſſio, † ſed etiam intra idem tempus debet legitimè præſentari officialibus illius Ciuitatis, ſeu loci, in quo fuerit facta dicta remiſſio, vel ad quos ſpectabit citato Fiſcali illius loci; Intellige hoc ad euitandũ fraudes, nam poſſet obtineri remiſſio poſt ſex menſes, & ideo remiſſiones obtentæ infra dictos ſex menſes, ſi non fuerint præſentatæ infra dictum tempus, eo elapſo nil operantur ad obtinendum Indultum, quia conceſſum in tempore poſt illud dicitur denegatum.

Nota

Nota ſexto, quod nō ſolum remiſſio debet præſentari infra dictos ſex menſes, ſed debet eſſe in authentica
90 forma,† & ſic facta in ſcriptura publica, & non ſufficit probari per teſtes, & per hęc verba eſt deciſa illa quæſtio, de qua ſupra tractauimus, an remiſſio partis probata per teſtes ſit legitima, quia habemus ſtatutū expreſſum ſuper hoc.

Nota ſeptimò, remiſſiuè, à quo tem
91 pore currat terminus† ſex menſium, à die quo Indultum fuerit publicatum in hac Vrbe Panormi, vel in alijs terris, vide *Vinc. de Franc. dec.* 360.

Nota octauo, quod ſi aliquis fuerit indultatus à Principe obtenta remiſſione partis offenſę, ſi talis obtinuerit remiſſionem partis infra ſex menſes à die datæ ipſius gratiæ, etiam quod de
92 hoc nil in gratia † dictum fuerit, gaudebit eius beneficio, vt dixit *Vinc. de Franc. in dec.* 509. vbi refert ita fuiſſe ī Sacro Conſilio iudicatū, & ratio eſt, quia illa verba (*obtenta partis remiſſione*) intelligi debent infrà ſex menſes inſpecta conſuetudine Regis in gratijs concedendis, qui ſemper concedere conſueuit prędictum terminum inquiſitis ad obtinendam remiſſionem partis ex dictis per *Bar. in l. Mella*, §. 1. *ff. de alimen. & cibar. lega.* & gratia facta à Principe intelligitur ſecundum vſum Principis gratiam concedentis *Boſſ. de remed. ex ſol. clem. Princip. nu.* 7. *Melchio. Pelea*ꝗ. *de maiorat. p.* 1. *nu.* 20. *verſ. & gratia*, & ita in Regno vidi pluries ſeruatum, & voluit Do. *de Pont. conſ.* 69. *in fi.*

Nota nono, quod obtenta remiſſione infra dictum tempus eſt acquiſitū ius indultato à die, quo fuit gratia conceſſa, quia à die datæ Indulgētia ſumit robur, & effectum ſuum operatur, vt non ſemel diximus in hoc commentario, ex doctr. *Vinc. de Frāc. in dec.* 62. & 326. & prædicta verba (*aut infra ſex menſes obtinuerint*) con-
93 ditionem † non important, ſed tantum modum, & reſolutionem, qui modus, & conditio reſolutiua faciūt actum à principio purum, & ex eo ſtatim ius acquiritur, vt tradunt *Doct. in l. quibus diebus*, §. *termilius*, *ff. de cōdit. & demonſtr. Dec. conſ.* 327. *num.* 3. *Decian. conſ.* 8. *num.* 75. *lib.* 1. *Bero. conſ.* 55. *num.* 9. *colum.* 1. & *conſ.* 153. *num. quinto*, *volum.* 3. *Menoch. conſil.* 134. *num.* 6. *cum plurib. ſequent. volum.* 2. & in terminis gratiæ dixit *Pariſ. in conſil.* 11. *num.* 37. & *ſequ. volum.* 1. *Gabr. concluſ.* 2. *num.* 10. *de praben.* & ideo aliàs dicebam, quod accuſatio propoſita poſt datam Indulgentię, nil operatur, nec impedit executionem ipſius gratiæ, quæ notanda ſunt, quia quotidiana.

T E X T V S.

Declarantes etiam inter caſus in quibus remiſſio partis non requiratur comprehendi caſum prouocationis, ſeu diſſidæ, ſimplicis inſultus cum euaginatione, ac delationis armorum prohibitorum, vbi tamen vulnera, aut percuſſiones ſequutæ non fuerint.

S V M M A R I V M.

1 *Caſus in quibus remiſſio partis non requiruntur, qui ſint.*
Limita ſi interueniat animus de liberatus, nu. 2.
3 *Remiſſio partis an requiratur in dante alapam.*

CAP.

CAPVT XXV.

HÆC declaratio fuit
aliàs facta per Ca-
tholicam Maieſta-
tem Philippi Secũ-
di in Indulto ge-
nerali compilato
per Iulium Clarũ
tempore pacis inter Sereniſſimum
Regem noſtrum, & Regem Franco-
rum, vt refert ipſe *Clar. in §. fin. quaeſt.*
59. nume. 3. verſicu. ſunt tamen aliqui
1 *caſus*, † vbi intelligit prædicta proce-
dere, quando non interuenit animus
2 deliberatus, † nam eo caſu remiſſio
partis neceſſaria eſt, & dicit ita fuiſ-
ſe declaratum per Senatum de anno
1554. quæ omnia refert, & ſequitur
Farinac. in titu. de Inquiſitio. quaeſt. 6.
num. 31. Item prædicti caſus fuerunt
etiam declarati per Regem noſtrum
in Decreto gratioſo conceſſo de anno
1572. in hoc Regno ob victoriam
claſſis apud Echinedas Inſulas con-
tra Turchas, & in Regno Neapoli-
tano, quæ Decreta ego vidi, & refert
Scipio Rouit. ſuper octaua pragmat. de
compoſ. numer. 1. & quid in reſiſten-
tia, vide *Ioſeph Seſe deciſio.* 178. *par-*
3 *te ſecunda.*

Item nota, quod in dante Alapam
requiritur remiſſio, ſecundum *Clar.*
& Farinac. in locis praedictis, & ſtan-
te hac declaratione caret prorſus dif-
ficultate per illa verba, vbi tamen
percuſſiones ſequutæ non fuerint, ta-
que confirmat poſt eos *Ioſeph Seſe*
de Inhib. Iuſti. Arago. capit. 1. §. 5. nu-
me. 21. & 22.

T E X T V S.

Declaramus inſuper in hoc edicto non comprehendi crimina læſæ maieſtatis diuinæ, & humanę.

SVMMARIVM.

1 *Principes antiqui in Indultis generalibus excipiebant crimina atrociora, & ibi ponuntur multa exempla.*

2 *Exceptio firmat regulam in non exceptis.*

3 *Crimina nõ excepta in hoc Indulto ſunt remiſſa.*

4 *Rex poſt conceſſum Indultum non poteſt neque addere, neque diminuere.*

5 *Regalia non veniunt in generali conceſſione.*

Limita ſi aliqua ex regalijs fuiſſent excepta, nu. 6.

7 *Gratia in hoc Decreto fuit motu proprio conceſſa.*

8 *Indultum eſt fauorabile, & in exceptis odioſum.*

9 *Indultari poteſt quis de criminibus non exceptis, & pro alijs exceptis remanere in iure ſuo.*

10 *Abolitio non comprehendit crimen laeſae maieſtatis, ſecus in Indulto, nu. 11.*

12 *Crimen laeſae maieſtatis eſt duplex, diuina, & humana.*

13 *Diuinae maieſtatis crimen eſt haereſis.*

14 *Blaſphemans non gaudet Indulto.*

15 *Percutiens imaginem Dei, Beatae Virginis, & ſanctorum ſuorum non gaudet Indulto.*

16 *Crimen laeſae maieſtatis humanae quid ſit, & quando committatur remiſſiuè num. 17.*

18 *Vaſſallus delinquens contra Baronem, an committat crimen laeſae maieſtatis remiſſiuè.*

C A P. XXVI.

PRINCIPES ſo-
1 lebāt antiquitus in
eorum gratijs ge-
neralibus excipere
delicta, & crimina
atrociora, vt fecit
Conſtantinus Im-
perator *in l. 1. tit.* 38. de Indulgentijs
Principū, vbi pp partū Criſpi, & He-
lenæ omnibus indulget pręter venefi-
cos, homicidas, & adulteros, & *ī l. ſeq.*
Conſtātius Imperator cōcedit oīum
criminū Indulgentiā exceptis quinq.
criminibus, quæ capite vindicantur,
quæ autem ſint illa quinq. crimina nō
aperit; Sic & Valentinianus Valen. &
Gratianus *in l. 3. eod. tit.* ob diem Paſ-
chę oībus, quos reatus attingit, carcer
incluſit clauſtra diſſoluimus; Attamē
inquit Sacrilegus, in maieſtate reus,
in mortuos veneficus, ſiue maleficus,
adulter, raptor, homicida, cōione iſti⁹
muneris ſeparentē, & idem dicit etiam
in l. ſeq. in qua indicitur generalis abo
litio etiam ob diem Paſchatis, Decre-
tis tamen veterum mos gerendus eſt,
ne temere homicidij crimen, adulterij
fœditatem, maieſtatis iniuriam, male-
ficiorum ſcelus, inſidias venenorum,
raptuſq. violentiam ſinamus euadere;
& in l. 6. Gratianus Valen. & Theod.
alia etiam crimina excipiunt ibi, Alie-
num aūt cenſemus ab Indulgentia, q
nefariam criminum conſcientiam in
maieſtatem ſuperbè animauerit, &
ſubnectit deinde crimina excepta.

Item *& in l. 7.* excipiuntur ibi mul-
ta crimina, & præcipuè Maieſtatis, &
idem etiam *in l. 8. & ult. ſequent.* quæ
leges abolitæ ſunt, vt refert *Decia. tra-
ct. crim. tit. de abolit. nu. 17. & ſeq. Bo-
rell. de præſtan. Reg. c. 38. nu. 85. & 86.
Azeued. l. 1. nu. 50. & 51. titu. 25. lib. 8.*
recopil. Hinc Inuictiſſimus Carolus
V. Imper. & Philippus II. eius filius ī
omnibus Indultis generalibus ſolue-
runt excipere crimina atrociora aliqñ
in ſpecie, & aliquādo in genere, vt Rex
noſter Catholic⁹ iuſtitię, & pacis ocu
latiſſimus prudentiſſimuſque fecit in
præſenti Decreto gratioſo, dum exce-
pit etiam varia crimina atrociſſima
exemplo illorum antiquorum Impe-
ratorum, & patruum ſuorum, ne gra-
tia delinquentibus atrociſſimis foueat
cum eius clementia, & ideo antequā
ad ea ingrediamur, notanda ſunt ali-
qua pro eorum intelligentia.

Nota primo, quod ex exceptione
delictorum facta in præſenti Decreto
Indulgentiæ generalis, firmatur regu-
2 la generalis in contrarium, vt omnia
alia crimina etiam atrociſſima ſint vi-
gore præſentis Decreti remiſſa, & ex-
tincta, ita poſt alios *Dec. in l. 1. n. 26. ff.
de reg. iur.* cum alijs relatis per *Becc. cō-
ſil. 14. nu. 24. per tex. in l. non ſolum, §.
idem reſpondet de fund. inſtruct. cap. ſi
dominus 32. q. 7. Rim. iun. conſ. 19. nu.
66. & conſ. 35. nu. 32. & conſ. 103. nu.*
37. & ī Decreto gratioſo, quod omnia
3 ſint remiſſa præter exceptuata dixit
*Decia. in tract. crim. tit. de abolit. n. 21.
verſ. cum tamen*, & in ſtatuto reſpon-
det *Grat. conſ. 35. num. 31. & 32. vol. 1.*
4 adeo quod Rex noſter hodie non poſ-
ſet, nec addere, nec diminuere, ita *Ca-
pic. dec. 133. Gram. dec. 105. n. 19. Car-
rer. in pract. crim. excuſa. 29. nu. 22. fol.*
223. & ideo licet in generali cōceſſio-
5 ne non veniant regalia, & ſic Principi
reſeruata, ſi tamen in tali conceſſione
6 fiat exceptio † alicuius rei ex rega-
lijs, quod omnia alia regalia cen-
ſeantur conceſſa, perinde, ac ſi fie-
ret expreſſa mentio, dixit *Dec. in con-
ſil. 197. Decian. reſpon. 124. numer.
9. & ſequent. libr. tertio, Dec. & Ca-
gnol. in l. prima, ff. de regul. iur. Ceſal.
conſ. 186. num. 64. Rimin. iun. conſ. 35.*
nu.

*num.*32.*lib.*1. cum multis alijs, quos prædicti Doct.cumulant.

7 Nota ſecundo, quod gratia † conceſſa ex præſenti Decreto fuit conceſſa motu proprio ipſius Regis, & ideo in caſibus exceptis debet fieri lata interpretatio, ita *Bal. in conſ.* 305. *nu.*2. *vol.*5. quinimo cũ in eius conceſſione
8 ſit fauorabilis, † in caſibus exceptis eſt odioſa, vt dixit *Vinc.de Fran.dec.*300. *num.*11.*& dec.*713.*nu.*6. *Minad.in cõſti.in aliquibus,n.*57.*Ant.de Ball. libr.* 4.*quæſt.crim.q.*10.*n.*3.*Farin.conſ.*163. *nu.*6.*vol.*2.

9 Nota tertio, quod ſi aliquis † eſt ꝓſequutus de pluribus delictis, quorum aliqua ſunt exceptuata ĩ præſenti Decreto, & pro alijs poteſt gaudere eius beneficio; admittitur ad Indulgentiã pro non exceptuatis; remanens Fiſcꝰ, ſeu pars illeſa circa eorũ iura, quoad crimina exceptuata, vt determinat *Vĩcen.de Franc.dec.*330. vbi ait ita ſeruatum tempore Indulgẽtię generalis cõceſſæ ob victoriam claſſis contra Turchas de anno 1571. qđ Indultũ fuit ſimile præſenti Decreto, ſequitur *Scipio Rouit.in commen. ad prag. de exuli. fol.mihi* 23.*adde Decia.reſpon.*96.*n.*4. *vol.*3. & fuiſſe iudicatum in M.R.C. refert *Ball.d.lib.*4.*q.*6.*n.*55. prout pluries nos iudicauimus, & facit *Caball. reſol.crim.conſ.*36.*nu.*18.

Nota quarto, quod ſub huiuſmodi exceptione cõprehenduntur etiam cõfiſcationes bonorum, & pœnæ reſultãtes ex criminibus in præſenti indulto exceptis, & reſeruatis tãquã acceſſoriæ, & ita fuit alias determinatũ ꝑ Sacrũ Conſiliũ die 15. Septembr. 1572. prout in actis Prothonotarij Regni, & in M.C. non ſemel iudicauimus.

10 Venio ad text. & dicas qđ abolitio gñalis, vt aliàs dixi differt ab Indulgẽtia gñali, de qua in Decreto noſtro, nã etſi abolitio cõcedatᷓ, vtiq. ad crimen Maieſtatis non extenditᷓ, vt voluerunt *Bar.Alex.& Iaſ.ĩ l.de pupillo,* §. *ĩ prouincialis,ff.de ope.non.nunt.Ang.ĩ diſputatione ſua incip.exorta guerra Rom. in l.ſi quis in graui,*§.*his quoq.ff.ad Sylla. Ang.de maleſic.in verb.& ad querelã, nu.*77.*& ibi Ang. in add.num.*79.*in fi. Marſil.in l.*1.*nu.*23.*ff.de quæſtio.& in l.de minore,n.*2.*eod.& in l.*1.*n.*108.*C. de rap.virgi.& in ſing.*146.*incip. Nemo debet poſt multos alios Gigãs de crim.læſ. maieſt.in titu.de plur.& var.quæſtio.q.* 8.*lib.*3.*Decian.tracta.de crim.lib.*3.*tit. abolitio.quand.imped.accuſat.num.*15. *Menoch.de arbit.iud.q.*68.*num.*32.*in add. Farinac.in tit.de Inquiſ.q.*6.*num.* 65.*Sfor.Odd.de reſtitu.in integr.q.*93. *art.*4.*nu.*23.*Plaz. epithom.delicto.cap.* 38.*nu.*3.*lib.*1.*Capic.dec.*130.*num.*56. *Rim.conſ.*12.*nu.*7.*vol.*1.*Gram. conſil.* 40.*nu.*10.*Carrer.in pract.crim. in cap. vigeſimonono excuſatur tit. de homicid. n.*10.*Alfar.de iur.fiſ.gl.*20.§.10.*num.* 332.*Baiar.ad Clar.q.*59.*n.*99.*&* 100. vbi dicit, qđ ẽt requiritᷓ, quod expreſsè remiſerit, & dicatur motu proprio Principis gratiã factã fuiſſe, *Curt.iun. ĩ l.*1.§.*ſi procurator,in prin.ff.qđ quiſq. iur.per text.ĩ l.*1.*C.de petit.bon. libert.* quẽ refert, & ſequitᷓ *Cagnol.ĩ l.ea ſola,ĩ fi.ff.de reg.iur.* & ratio eſt, nã cũ abolitio criminis læſę maieſtatis ſit de reſeruatis Principi, ſicut & illius cognitio, ideo requirit ſpecialẽ mentionem ſecũdum *And.& Affl.in c.*1.§.*& bona cõmittẽtiũ,n.*46.*ĩ tit.quæ ſint regal.* qꝫ
11 tamẽ ſecus eſſet in Indulgẽtia † gñali delictorum, prout in Decreto noſtro, ꝗ ad crimẽ lęſę maieſtatis extenditᷓ, & alia crimina atrociora, vt dixit *Sfor.ĩ d.q.*93.*n.*23.*Rom.& Alex.ĩ d.l. de pupillo,*§.*ſi pluribus,ff.de non. oper. nunt. Aug.ad Ang.ĩ loco prædicto Plaz.epitho. delict.c.*38.*nu.*3.*verſ.ſecũdo pro huius Carrer.ĩ d.uer.vigeſimonono excuſatur, nu.*12.*per glo.in l.ſi docuerit, C.de falſ. Clar.in* §.*fin.quæſt.*59.*ver.ſcias etiam,* vbi dicit, qđ ita ſępe iudicauit Sena-

tus *Farin.d.q.6.in f.* merito inter alia crimina, exceptuatũ fuit primo loco crimen læſæ maieſtatis diuinæ, & humanæ, adde *Menoc. cõſ.*1107.*vol.*11. *per totum, Vinc. de Franc. deciſio.*713. *nume.* 3. *&* 5.

12 Eſt igitur crimen † læſæ maieſtatis duplex diuinæ, & humanæ, l. *Gazares, C. de hæretic. & Manichę. Contar. in tẽpl. omn. iud. lib.* 1. *cap.* 1. §. 4. *verb. Imperator eſt, num.* 6. *fol.* 8. *verſ. crimen Gomez. de crimen. laſ. maieſt. in princip.*

13 Diuinæ maieſtatis eſt crimen hæreſis contra Deum, & dominum noſtrum *Muſcatell. in pract. crim. tit. de crim. laſ. maieſt. diuin. num.* 1. *cum ſeq.* cuius pœna eſt ignis, vt poſt alios dicunt *Clar. in* §. *hæreſis, n.* 7. vbi multa alia ad hoc cumulant, & ibi *Baiard.* idq. per verba D. N. eſt dictum *in Euangelio Ioannis cap.* 15. dicentis, *ſi quis in me manſerit mittetur foras, ſicut palmes, & areſcet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet*, & tradunt *omnes canoniſtæ in cap. ad abolendum extra de hæret.*

14 Et ideo Blaſphemans† non gaudet beneficio præſentis Decreti, quia cõmittit crimen læſæ maieſtatis diuinæ *Alex. Roma. ſuper pragm.* 1. *de Blaſphe. num.* 20. *Gomez. de crimin. laſ. maieſt. ſub num.* 5. *verſic. Idem adde; Roui. ad pragmat. de Blaſphem. num.* 1. *Muſcatel. in ſua praxi in titu. de Blaſphem. num.* 1. *fol. mihi* 33.

15 Item & percutiens † imaginem Dei, & Glorioſiſſimæ Virginis Mariæ, vel alicuius Sancti, quia crimen diuinæ maieſtatis committit, & ita fuit declaratum in Sacro Conſilio de anno 1596. licet malè, ac peſſimè quidam in Regno Neapolitano meo tẽpore fuerit admiſſus ad compoſitionem pro tali acerrimo delicto, & poſtea vidi hoc referentem *Vinc. de Frãch. dec.* 510.

16 Crimen verò læſę maieſtatis humanæ † eſt illud, quod committunt ſubditi contra Regẽ, vel Imperatorẽ non recognoſcentẽ ſuperiorẽ, vt eſt *tex. in l.* 1. *& per totum, ff. ad l. Iulia. maieſt.* & cæteri Doct. nemine excepto, vt refert *Gigans de crim. laſa maieſta. quaſt.* 28. *Boſſ. eod. tit. num.* 51. *Clar. in* §. *laſæ maieſtatis, & alij*, & ob id ad cognoſcendum, quando aliquis commiſerit crimen læſæ maieſtatis ad hoc, vt ſit excluſus a beneficio præſentis Indulgentiæ, vide *Baiard. ad Clar. in d.* §. *laſa maieſtatis*, vbi enumerat † quadraginta qninque caſus, in quibus

17 committitur crimen læſæ maieſtatis, & alios infinitos caſus ponit *Gigans in ſimili tract. Muſcatell. in ſua pract. crimi. tit. de laſ. maieſt. huma. nu.* 2. *Decia. in tract. crim. tit. qui committ. crim. laſ. maieſt. num.* 7. quos hic tranſcribere mihi viſum nõ fuit, *Azeue. lib.* 8. *tit.* 18. *l.* 1. vbi latiſſimè, *et Far. de cri. laſ. maieſ.*

18 Sed an vaſſallus delinquens cõtra Baronem committat crimen lęſę maieſtatis, vide *Vin. dec.* 278. *Burſat. conſ.* 147. *num.* 24. *vol.* 2. *Gomez. tom.* 3. *delicto. cap.* 2. *Gigans de crimin. laſa maieſta. lib.* 1. *tit. qualit. & à quib. crim. laſa maieſt. committ. quaſt.* 6. *Hondę. conſil.* 108. *vol.* 1. *Miſinge. centur.* 5. *obſeruat.* 41. *optimè Decian.* qui loquitur in vaſſallo contra dominum *tract. crim. lib.* 7. *c.* 8. *num.* 7.

Quid autẽ in receptante reum criminis lęſę maieſtatis, an gaudeat indulto? dic quod non, & ita iudicatum in Collaterali Conſilio, vt refert Do. *de Ponte dec.* 22.

Hęc autem exceptio intelligi debet de crimine læſæ maieſtatis principaliter, & directo contra Principem cõmiſſo, vt dixi ſupra num. 16. eo quod verba legis intelligenda ſunt in proprio ſignificatu, ſecundum *Bartol. & bal. in l.* 1. *ff. de priuat. carc. & in ſpecie Vinc. de Franc. dec.* 713. *nu.* 17.

TEX.

TEXTVS.

Fabricationis falſæ monetę, tonſionis, ſeu diminutionis ipſius.

SVMMARIVM.

1 *Crimen falſa moneta atrociſſimum eſt.*
2 *Moneta vitiata generat ſcandalum.*
3 *Crimen læſa maieſtatis committit cudēs falſam monetam.*
4 *Monetam cudere eſt de regalijs.*
5 *Monetam cudens falſi crimē committit.*
6 *Falſi crimen ſub generali Indulgentia comprehenditur.*
Limita in generali abolitione nu.7.
8 *Cudens monetam bonam, & perfectam non gaudet Indulto, ratio num.9. & punitur pœna mortis num.10.*
Amplia in cudente monetā alterius Principis num.11.
Item in cudente monetam rami nu.12.
Item in eo, qui captus fuit monetā adhuc non perfectam cudendo num.13.
Item amplia in diminuente, & tondente monetam veram nu.14. etiam quod eam diminuerit ad iuſtum pondus nu.15. vel aceto, aut aqua forti nu.16.
Falſam monetam cudentes non admittuntur ad compoſitionem. num.17.
18 *Expendens falſam monetam, an ſit comprehenſus in Indulto.*
19 *Tex. in l.1.C. de falſ. monet. an procedat in expendente.*
20 *Expendens falſam monetam in falſi crimen incidit.*
21 *Sciens, & non reuelans fabricantes, vel diminuentes falſam monetam gaudet Indulti beneficio.*
22 *Reuelantes crimen falſa moneta in Regno indulgētur ex nouiſſima pragmatica. Intellige vt ibi.*
23 *Teſtes tres ſingulares ſunt concludentes in hoc crimine ex ſtatuto Regni.*

CAPVT XXVII.

SECVNDVS caſus exceptuatus eſt crimen fabricationis falſæ monetæ, & tonſionis, ſeu diminutionis ipſius,
1 quod delictū †atrociſſimum eſt, & odioſum vt refert *Decia. in tractat. crim. in titul. de atrocita. crim. falſ. monet. nu.1.* & ita fuit ſemper habitum tam apud antiquos Romanos, quàm modernos, & ideo dicitur *in cap. quanto de iur. iur.* quod mo-
2 neta †vitiata maximum generat ſcandalum; Vnde Licurgus ne vitiaretur; monetam ſtatuit ferream, & magni ponderis ad alios vſus inutilem, tamquam vaſti ponderis, & magna indigeret penu domi, & iumētis ageret ad trāſuehendam pro commercijs, vt refert *Plutarch. in eius vita, & Porphir. de continen. ab eſu carn. fol.80.* vnde Mecenas *apud Dionem* agens cum Auguſto de partibus, rationibuſque Reipublicæ rectę, & ſapienter conſtituendę, poſtquā de tributis verba fecit ſubiungēs de re nummaria cum hortatur vt non patiatur quemquam in orbe Romano, aut priuatim nūmos cudat, aut alijs menſuris, ponderibuſque, aut nummis vtatur, quam Romanis, q̄d hæc maximè perturbent populos, & qui monetam adulterat dicitur vitiare magnum quaſi quoddam reipub. vinculum, cum moneta ſit communis quędam cōmerciorum omnium menſura; hinc multa apud ipſos antiquos ſuper hoc diſpoſita fuiſſe refert ipſe *Decian. in prædicto loco, & in num.16.* & variæ fuerunt conſtitutæ leges, quibus coerceretur, vt nummaria lex, ne quis priuatus monetā cuderet, & ideo ob eius atrocitatem ab hac Indulgentia excipitur, quod tamen, tacite compre-

prehendi poterat ſub crimine leſę ma-
3 ieſtatis, vt notab. dixit *text. in l. ſi quis*
la 1. C. de falſ. monet. ibi *cuius obnoxij*
crimen leſæ maieſtatis committunt, vbi
Bald. & Salic. Gigans de crim. leſa ma-
ieſta. ſub tit. quali. & à quib. quaſt. 62.
Angel. de maleſic. in verb. præſente Ca-
io, & appellante num. 4. Cepoll. conſ. 17.
col. 4. Gramm. conſ. 6. nu. 7. Decia. tract.
crimin. in tit. de falſ. monet. num. 1. Hō-
ded. conſ. 92. num. 3. vol. 2. quia mone-
tam cudere ſpectat ſoli Principi, ideo
ad ipſius exiſtimationem, & famam
ſpectat, ne moneta ſua adulteretur, ni-
mirum ſi per hos adulterantes dicatur
offendi regia Maieſtas, & ius ciuile, &
4 gētium, nam cudere monetam † eſt de
regalibus, quę ſoli Principi ſunt reſer-
uata *cap. 1. verb. moneta in tit. Quæ ſint*
Regal. vbi Andr. & Afflict. Decia. tract.
crim. tit. de atrocit. falſ. monet. nu. 5. D.
Octan. Bambaca. Doctus Feudiſta in re-
pe. cap. 1. §. in generali num. 179. ſi de
feud. defun. mili.

5 Sed quia fabricans † ſeu diminuens
monetam committit crimen falſi, vt
dixit *Clar. in §. falſum num. 37.* & tale
crimen niſi exceptum eſſet, vtique ſub
generali Indulgētia comprehendere-
6 tur † vt eſt *text. in l. ſi docuerit,* & quod
ibi nota. *gloſ. C. de falſ. Angel. in conſ.*
254. Rebuff. in l. diuus ff. ad Syllania.
Boer. deciſ. 117. num. vigeſimotertio, ad-
ditio ad Clar. in §. fin. quaſt. 59. in verb.
generali abolitione, & ibi etiam Baſard.
nu. 98. licet ſecus eſſet in generali abo-
7 litione, † quæ ad crimen falſi non ex-
tenditur, vt dixit *tex. in l. Lutius, & ibi*
Bart. ff. ad Turpilli. Alexand. in add. ad
Bart. in l. Domitianus litera B. verſ. ſta-
tutum ff. ad Senat. conſul. Turpill. Ang.
de maleſic. in verb. nec non ad quarelam
num. 77. & Auguſ. de crimin. in add. ſub
num. 79. vbi multa *Afflict. in deciſ. vlt.*
nu. 22. Alber. in rubr. C. de crimin. falſ.
Auge. in diſput. ſua exorta guerra, Mar-
ſil. in ſing. 163. incip. crimen falſi, An-
char. in cap. 1. col. 1. extra de conſtitut.
Capiblan. de author. Baron. in commen.
pragm. 6. num. 41. Decia. tract. crim. cap.
35. tit. de abolitio. num. 10. Muſcatell. in
pract. crim. titul. de falſ. rub. de priuileg.
dicti criminis num. 26. fol. mihi 154.
Menoch. de arbit. Iud. caſ. 302. num. 16.
& caſ. 306. num. 11. Bonacoſ. commun.
opin. crimin. in verb. Gratia facta à ſta-
tutis Gramm. deciſ. 74. num. 18. & voto
3. num. 11. D. Fabius de Anna in addit.
ad ſing. illius famoſiſſimi Doctoris geni-
toris ſui 280. Nell. de bann. 3. par. 3. tēp.
quaſt. 12. vbi dicit quod ita communi-
niter tenetur, *Farinac. de Inquiſ. quaſt.*
6. num. 54. & quaſt. 10. num. 7. Clar. in
§. fi. quaſt. 59. num. 12. verſ. in huiuſmo-
di; merito tales delinquentes fuerunt
expreſsè exceptuati in præſenti decre-
to Indulgentiæ generalis.

Amplia primo prædictā exceptio-
8 nem procedere etiā in fabricante † mo-
netam bonam, & perfectam, hoc eſt
equi ponderis, & pretij, vt ſentit *gloſ.*
in l. 2. in verb. obnoxij C. de falſ. monet.
Bart. in l. qui falſam ff. ad l. Cornel. de
falſ. gloſ. in l. ſacrilegij ff. ad l. Iul. pecul.
Canoniſ. in cap. quanto de iur. iur. Bart.
in l. qui falſam ff. de falſ. Cepol. conſ. 77.
num. 4. Peguer. dec. 46. num. 7. Menoch.
de arbit. caſ. 316. num. 15. Alexand. poſt
Iacob. de Aren. in l. ſingularia nu. 26. ff.
9 *ſi cer. peta.* ratio eſt † quia licet moneta
in ſe ſit vera, & bona, & ita fiat, tamen
cum à non habente talem poteſtatem
fabricata fuerit, moneta falſa dicitur,
& ledit Principis maieſtatem, dū eius
authoritatē ſibi vult arrogare, quam
non habet *Decian. in tract. crim. lib. 7.*
in tit. de falſa monet. crim. num. 26. vbi
ſubdit, quod tale delictum immedia-
tè Principis poteſtatem, & maieſtatē
offēdit, authoritas enim Principis vi-
res nummis tribuit ſecundum *Ariſtot.*
lib. 5. capit. 5. & libr. 1. polit. cap. 6. &
10 ideo tamquam falſarium † pæna vlti-
mi ſupplicij puniendū eſſe ait *Menoch.*

in praalleg.caſu 316.*nu*.15. poſt alios, quos ipſe refert, eamdem opinionem tenentes, *& Decian.latè tract.crim.tit. de pan.pro crim.falſ.monet. tom*.2.

11 Amplia ſecudo in fabricante† monetam alterius Principis, quam Regis noſtri, ita *Decian.in tract.crim.titu.de falſ.monet. crim. num*. 19. *& titu. de excuſ.ab hoc crimin num*. 3. *à Piguer.d. dec*.46.*num*.15.*Menoch. de arbitr.Iud. caſ*.316. *num*.43. vbi hanc concluſionem duabus rationibus defēdit, quas ante ipſum conſiderauit *Igne.in repet. l.neceſſarios* §.*non alias par*.2.*nu*. 108. *ff.ad Syllani*. quarum Prima eſt, quia poteſtatem, quam non habet, ſibi tribuit, & ideo reus criminis læſæ maieſtatis dicitur; Secunda verò, & melior ne per falſitatem hanc monetæ Reipublicę detrimentum adferatur, nam cū vna ciuitas, populus, & vna Prouincia cum alijs commercia habet, & monetæ vnius loci in altero impenduntur, ſi impunè hic poſſet alterius Principis falſas monetas cudere, & bonas mutilare, vtique locus ille, vel illa ciuitas, vbi hoc agit, graue incōmodum ſentiret, & hāc rationem eſſe maximæ cōſiderationis dixit *Inno.in c.quanto*, ī *ver.ſuper aſſenſu populi, extra de iur.iu*.

12 Amplia tertio in fabricante† monetam falſam rami; nā crimen falſæ monetæ committit, *Innocen.in cap.quanto de iur.iur.Bart.ī l. qui falſam monetam ff.de falſ.Cepoll.in conſ. crim*.77.*nu*.4. *Alex.conſ*.104.*volum*.1.*Affl.in cōſtit. adulterinam num*. 4. *Menoch.de arbitr. Iud.caſ*.316.*num*.33.*Fab. de Monteleo in prax.arbitr*.3.*part*.4.*partis princip. num*.400.*Bertax.conſ*.552.*vol*.2.*Honded.cōſ*.92.*num*.4.*vol*.2.*Couarr.veter. collat.numiſm.cap.fin.ſub num*.3. *verſ. quòd ſi quis*, & licet prædicti *Doct*. dicant, quod talis debeat puniri pæna extraordinaria, vt alias in Regno fuit iudicatum contra Dominicū de Neapoli, qui fuit condemnatus ſuper regijs triremibus; nō per hoc negari poteſt, quin crimen falſæ monetæ commiſiſſe dicatur *Boſſ.in titu. de falſ. monet.num*.4. & per hoc comprehēdatur ſub exceptione præſentis decreti.

13 Amplia quarto in fabricante † monetā falſam, quæ adhùc non erat perfecta, quia fortè fuerit captus, vel ob id bānitus, quia falſam monetam fabricaſſe dicitur, & pæna ordinaria punitur *Gramm. dec*. 74. qui ita fuiſſe iudicatum in Sacro Conſilio refert, *Afflict.in conſtit. adulterinam num*. 8. *& in cap*.1.*verb.moneta num*.24. *quæ ſint regal.Decia.tract.crim.ī tit.de excuſat. falſ.mon.num*.7.*Menoch.de arbitr. caſu* 360.*num*.15.*Marſil.in l.qui falſam ff. de falſ.Caball.reſolu.crim. cap*.27.

14 Amplia quinto in diminuente† ſeu tondente, & radente monetam, ita expreſsè dixit text. noſter hic, & de iure in pænam fabricātis falſam monetam incurrit, vt dixit, *text. in l. quicunque ff.de falſ.Marſil.in conſ*.81.*num*.11.& eſt communis* opinio vt dixit *Viuius in commun.opin.verb. monetam radens, Clar. in* §. *falſum num*. 38. *Menoch. de arbitr.Iud.caſ*.316.*nu*.34.*Decia.tract. crim.falſ.monet.num*.25.

15 Amplia ſexto in tōdente† & radente monetam ad iuſtum pondus, vt dixit *Grat. conſ*.59. *& conſ*.72. *volum*.1. *Vrſil.ad Affl.dec.vlt.num*.6. *Strach.de mercat.num*.12. *fol*.7.*Menoch.de arbit. d.caſ*.316.*nu*.36. qui dicit quod Principes iuſtum exiſtimant monetæ ſuæ pondus, quod à ſuis monetarum curſoribus in publicum ex eorum officina mittitur, & quod à ſe factum eſt in deterius mutari nolunt, quare Conſtantinus *in Cod. Theodoſiano lib*.9.*tit*.22. *ſub rubr. ſi quis ſolidi circulum exteriorem inciderit*, prohibuit non ſolū ponderis diminutionem, verum etiam circuli menſuram, quæ quidem menſura neceſſario diminuitur, cū mutilatur, & ideo negari non poteſt, quin circu-

lum

lum verum diminuant, quidquid circa pœnæ impoſitionem dixerint *Marſil.in l.qui falſam num.* 100.*de falſ. Alciat.reſpõſ.*14.*to* 2.*lib.*7.*aliàs reſp.*461.

Amplia ſeptimo, vt talis diminuẽs monetam ſit exceptuatus à præſenti beneficio nõ ſolum ſi monetam ipſam
16 diminuerit ferro,† ſed etiam aqua ardẽti, vel aceto ſuperficiem auferendo, & monetæ circulum tondendo vt expreſsè diſponit *tex.prag.Regni*,& alia nouiſſima *pragmatica*, & eſt de iure *tex.in l.quicumq. ff.ad l.Cornel.de falſ. gloſ. & Doct. in l.*2. *C.eod. Marſil. in l. qui falſam nu.*101.*eod.tit. Decia.tract. Crimin.num.*25.*Menoch. de arbitr.Iud. caſ.*316.*num.*42.

Amplia octauo, vt tales delinquentes non ſolum non gaudent beneficio præſentis decreti, ſed nec etiam poſ-
17 ſunt admitti ad compoſitionem† vt in Regno diſpoſitum eſt per Reg. *Pragma.*4.*ſub tit. de compoſ. & lite. ſupe. & eſt c.Carol.*17.*et cap. Regis Ioannis* 36.

Limita prædictam cõcluſionem nõ
18 procedere in expendente† monetã falſam doloſè & ſcienter: nam iſti gaudent præſẽti beneficio, quia decretum noſtrum excludit fabricantes, & tondentes, ſeu diminuentes monetas; qđ tamen cum in criminibus exceptis ſit odioſum, in eo non debet fieri extẽſio *l.quidam ff.de lib.& poſth.* & in terminis Indulti dixit *Vincent.de Franch. in deciſ.*403.*num.*11.*poſt Foller.* per eum ibi relatum *in Comment. Indulgent. cõceſſa de anno* 1554. quod tamen pre manibus habere nõ potui, & ſic vt cõpræhendat expendẽtes monetam falſam. Hinc dixit idem *Vinc. de Franch.*
19 *in deciſ.*351.quod *tex.*† *in l.*1.*C. de falſ. monet.* diſponens, quod condemnatus de fabricatione falſæ monetæ non admittatur ad appellandum, non procedit in expendente falſam monetam ẽt ſciente, per doctrinam *And.in tit. qua ſint regal.in verb.& bona committentiũ col. pen.verſ. inra denegantia* vbi dicit, quod iura denegantia appellationem ſunt odioſa *l.*1.*C.de ſenten.Præfe.præt.* & ideo non extenduntur allegat *Azo. in ſumma quor.appellat.non recip.* dicẽtẽ, quod lex, quæ denegat raptori virginum appellationem, nõ extenditur ad ſocios, quorum eſt idem crimẽ, idẽ *Andr.in conſt.ſi quis rapere col.*2. *verſ. item ſimpliciter*, & ita refert fuiſſe per Sacrum Cõſilium determinatum; licet pari pœna puniantur, vt eſt Reg. *pragm.*2.*ſub tit.de monet.Bart.in l.maiorem C.de falſ.Burſat. conſ.*146. *volu.* 2.*Vincen.de Franc.d.deciſ.*351.*& dec.* 401.vbi poſt *Salyc.in l. maiorem verſ. venio ad ſecũdam partem C.ad l.Cornel. de falſ.* dicit quod punitur tamquam fabricator, & ita fuiſſe deciſum refert, & eſt in Regno *tex. in conſti. adulterinam vbi Affl.num.*7. Ego tamen valde dubito de hac limitatione, clari enim iuris eſt, quod falſitatem cõmittit ex-
20 pendens † monetam falſam pro bona *Cepoll.cõſ.*77.*Decian.tract. crim.tit. de præſtan. opem num.*4.*volu.*2. quod crimen falſitatis exceptum eſt ex pręſenti decreto, ideo ſuper hoc credo valdè perpendendam eſſe qualitatem cauſę, ſi caſus acciderit, cum ſimus in atrociſſimo delicto vt dictum eſt, & opera iſtorum expendentiũ valde neceſſaria eſt iſtis monetarijs, alioquin vt aiunt fruſtra oleum,& operam impenderẽt, & in dubio præſumitur eos illam fabricaſſe *Cin. & Petr. in l.maiore C.de falſ. Aret.in l. eleganter* §. *qui reprobas ff.de pignor.actio. Couarr.in tractat. de collat.veterum numiſma. cap. vlt.num.* 4. *in fin. Menoch. de arbitr. Iud. d. caſ.* 316.*num.*53.

Limita ſecundo non procedere di-
21 ctam concluſionem in ſciente,† & non reuelante tale delictum fabricationis falſæ monetæ, ſeu diminutionis ipſius per notata in præcedenti limitatione, licet in Regno eorum pęna ſit ordinaria

ria ex reg. *pragm. ſub tit. de monet. aur. & arg. §. 6. & de iure eſt text. in l. lege Cornelia la 1. ff. ad l. Cornel. de falſ. vbi Bar. num. 2. & tex. in l. 1. §. domus, & l. fin. C. de falſ. monet. Bero. in cap. 1. n. 65. & ſeq. de offic. & poteſt. iud. deleg. Caron. ſuper Rit. 4. n. 3. Decia. tract. crimi. in tit. de præſtan. opem conſcijs, nu. 2. vol. 2.* licet *Menoch.* poſt alios, quos ibi refert *de arbit. caſ. 355.* velit hos pœna extraordinaria puniri, quod tamen eſſet contra iura aperta ſuperius relata.

22 Limita tertio, quando iſti monetarij † ſocij criminis (dùmmodo non ſint principales authores) reuelauerint Curię tales delinquentes caſum in claris ponendo, nā ex nouiſſima pragmat. in Sacro Conſilio per nos emanata de mādato Excellentiſſimi Proregis cōſequuntur remiſſionem generalem ipſius delicti; quinimò ob atrocitatē tanti criminis ſtatuitur in eadem conſtitu-

23 tione, quod tres teſtes † ſingulares de viſu faciant plenam probationem, vt ibi per eam.

T E X T V S.

Homicidij deliberati ab eo patrati, qui alia duo homicidia commiſerit.

S V M M A R I V M.

1 *Homicidij deliberati crimen atrociſſimū eſt, & ibi ponuntur multa ad deteſtationem huius criminis.*

2 *Princeps quando poſſit facere gratiam de homicidio deliberate commiſſo.*

Amplia parte non concordata, n. 3.

3 *Princeps parte remittente poteſt remittere delictum homicidij deliberati.*

4 *Homicidia plura committens, nō gaudet indulti beneficio, & ibi multa de reiteratione & geminatione ipſius.*

6 *Gratia conceſſa, nulla facta mentione homicidij aliàs commiſſi eſt ſubreptitia.*

Intellige ſi fiat ad petitionem partis, ſecus ſi motu proprio, nu. 7.

Contrarium in terminis Decreti noſtri, num. 8.

Amplia ſi de eis dānatus non fuerit, n. 9

Amplia ſi de eis fuerit aliàs indultatus, nu. 10. & ratio ponitur, num. 11.

Amplia tertio ſi alia homicidia fuerint commiſſa extra territorium Principis indultantis, nu. 12.

Amplia quarto ſi pro alijs homicidijs fuerit abſolutus, & liberatus, nu. 13.

Idem erit ſi de eis fuerit cōdēnatus, n. 14

Limitatur quādo de ipſis tantūmodo fuerit inditiatus, & inditia nō ſufficiant ad torturam, nu. 15.

Limitatur ſecundo, ſi aggratiatus commiſerit alia delicta, ſed non homicidia num. 16.

17 *Homicidium ſi an deliberate, vel ex accidenti cōmiſſum fuiſſe clare non appareat, an ſit locus gratiæ.*

18 *Qualitas animi deliberati cum delictum augeat, clarè eſt probanda.*

19 *Delictum vbi poteſt dici graue, vel leue, tunc præſumitur leue.*

20 *Qualitas animi deliberati excludens ab Indulto eſt clare probanda.*

21 *Qualitas homicidij deliberati, an poſſit verificari poſt datam Indulti.*

C A P. X X V I I I.

CERTIVM crimen exceptuatum à præſenti Decreto eſt homicidiū deliberatum ab eo commiſſum, qui alia duo homicidia commiſerit, quod quidem atrociſſimum, grauiſſimum, & enorme eſt, † vt dixerunt *Socy. conſ. 157. nume. 11. Ang. conſ. 217.* ac ſequitur *Cranett. in conſil. 9. num. 3.* & inter horribilia

decretal. ver. Bononia commorantibus, in fine.

Rurſus facit, qa tales homicidia-
rij non gaudent immunitate eccle-
ſiaſtica *in Exod. d. capit.* 21. ibi(*ab al-
tari meo euelles*) & fuit declaratum per
Bullam apoſtolicam Clemen. V I I I. id-
que ex pluribus firmat *Farinac. in d.
quaſt.6. num.* 15. *cum ſequen.* vbi am-
3 pliat † parte non concordata *a Petra
de poteſta. Princip. nu.* 25. *fol. mihi* 22.

Quidquid ſit, quando interuenit
remiſſio partis, vt hic † poſſe Princi-
4 pes aggratiare delinquẽtes de homi-
cidio deliberatè commiſſo ait idem
Farinac. in dicta quaſtio. 6. *nume.* 15.
& ſeq. item & ex cauſa, *vt n.* 22. & ideo
Rex noſter Catholicus obtenta partis
remiſſione tale delictum remiſit, dũ-
5 modo homicidæ † alia duo homici-
dia non commiſerint, quod eſt con-
forme diſpoſitioni iuris, ad tex. *in l.* 3.
C. de Epiſcop. audien. vbi Imperator in
Indulto conceſſo in die Paſchatis ex-
cepit illos, qui ſunt conſueti ſimi-
lia crimina committere, & ibi glo. ait
quod ſufficit, ſi duo delicta commiſe-
rit *Bocr. deciſ.* 217. *num.* 22. *Baiard. &
Clar. quaſt.* 59. *nu.* 101. *Turct. conſ.* 47.
n. 72. hinc eſt quod ſi fuerit alicui cõ-
ceſſa gratia † à Principe de homicidio,
6 nulla facta mentione de alio homici-
dio, tunc gratia eſt nulla, & homidij
reus puniri poteſt, ita dixerunt *Ioan.
de Anan. in cap.* 1. *de cler. percuſſ. & ibi
Abb. Bal. Paul. de Caſt. poſt Gugl. de Cu-
ne. in d. l.* 3. *& Bal.* infert quod gemi-
nans delictum non debet ſperare de
venia *Specul. in titu. de contu.* §. 4. *ver-
ſic. ſed pone Iudex Grãm. vot.* 17. *num.*
8. *&* 11. *Gugl. de Benedic. in cap. Ray-
nut. in verb. Mortuo teſtatore* 1. *n.* 111.
& ſequen. fol. mihi 88. *Affl. in conſtitu.
inconſutilem penult. col. Ioan. de Arnol.
ſing.* 11. *idem Baiar. ad Clar. in d. q.* 59.
nu. 73. *Cartar. de exequut. cap. bannit.
cap. fi. ante nu.* 316. *Pariſ. de Put. de
ſyndic. in verb. latro. Barbat. in capit. ſu-
per literis de reſcriptis*, vbi dicit ſe vi-
diſſe Bononiæ decapitari quemdam
non obſtante gratia, quam habuerat,
ex eo quod ĩ ea non fiebat mentio de
primo homicidio *Palat. Runi. in capit.
per veſtras in* 4. *notab. nu.* 11. *de donat.
int. vir. & uxor. Marſil. ſing.* 3. *Dec. cõſ.*
695. *nu.* 33. *Carrer. in practi. crimi. in*
§. *homicidium verb. vigeſimonono excu-
ſatur, nu.* 13. *& ſequ. Boſſ. de remed. ex
ſol. clemen. Princip. n.* 25. *&* 38. *Couar.
variar. reſol. lib.* 1. *capit.* 20. *num.* 8. *Fa-
rinac. in loco citato, num.* 49. *Gomez.
in tit. de tortu. reor. nu.* 38. *ver. item ad-
de & de homicid. num.* 60. *Plaz. epitho.
delicto. cap.* 38. *num.* 4. *Burſa. conſ.* 177.
nu. 22. *cum ſeq. volu.* 2. *Menoch. de ar-
bitr. caſu* 203. *nu.* 32. & eſt communis
* opinio vt teſtatur *Medic. de reg. iur.
reg.* 3. *nu.* 54. quem refert *Bonacoſſ. cõ-
mu. opin. verb. remiſſio delicti Carol. de
Graſſ. in ſuo eleganti tracta. de exceptio.
except.* 14. *nu.* 51. *& ſequẽt. Ioa. Vinc.
de Ann. in ſingul.* 239. *& ibi doctiſſimus
Fab. in addit. Vincent. de Franch. deciſ.*
330. *nu.* 3. *Ioa. Arno. in dict. ſingul.* 11.
Ioa. Anto. Trig. ſing. 31. *Franciſ. Marc.
deciſ.* 503. *num.* 15. *Caſſa. in cõſuetud.
Burg. tit. des iuſtices, rub.* 1. *gloſ.* 13. *nu.*
166. *Ioa. Graud. de Bel. exul. nu.* 24. *fol.*
46. *Maſcard. de probat. lib.* 2. *concl.* 838.
num. 8. vbi dicit, quod non præſumi-
tur Principem voluiſſe remittere de-
lictum geminatum, & reiteratum, niſi
expreſſa factà reiterationis, & gemi-
nationis mentione *ex Bald. in l. nemo,
C. de Epiſcop. audiẽt.* & alijs per eum
relatis vbi plene, & ob id tenetur ag-
gratiatus omnes qualitates delicti ex-
primere, aliàs eſſet nulla *Bertaz. cõſil.*
104. *nu.* 2. *Menoch. de arbitr. iud. caſ.*
201. *Mandel. conſ.* 723. *vol.* 4.

Prædicta tamen licet intelligenda
veniant in gratia facta ad petitionem
7 partis, † quę qdem ſubreptitia dicitur
non facta mentione de alio homici-

 dio,

dio,ſecus verò in gratia facta motu ꝓ-
prio, vt hic ſecundum prædictos Do-
ctor.præallegatos,nihilominus in ter-
minis Decreti noſtri, in quo expreſ-
8 sè hoc cautum eſt, hmõi cõcluſio abſ-
que dubio procedet, etiã quod Indul-
tum ſit conceſſum motu proprio,vt in
fortioribus terminis tenuit D. *Fabius ibi in add.ſingul.* 239. & ideo ſi aliquis
fuerit admiſſus ad Indultum pro ho-
micidio deliberato,& poſtea fuerit cõ
pertum,talẽ Indultatum duo alia ho-
midia commiſiſſe,& ſic fuiſſe locũ ex-
ceptioni præſentis Decreti,vtique de-
claratio prædicta eſt ſubreptitia,& po
terit puniri non obſtante gratia,& hęc
eſt veritas in terminis noſtris,& notat
Ant.de Ball. lib.4.tractat.crim. quaſt. 10.*num* 4.

Amplia prędictam cõcluſionem, ſi
9 de eis damnatus nõ fuerit,vt dicit tex.
noſter,& voluerunt *Gomez.de delict. c.* 5.*num.9.verſic.ſed his non obſtantibus Bal.conſ.*247.*incip.ad euidẽtiam vol.*5.
Baiar.ad Clar.in §.*furtum, n.* 59.& ſic
licet de delictis notorijs,vel de quibus
adeſſent ſolæ ſuſpitiones ad obtinen-
dum gratiam nõ teneretur quis de eis
mentionem facere,ſecundum *Boſſ.de de remed.ex ſol.clemen.Princip.num.*35
*Burſa.poſt alios conſ.*177.*nu.*24.*& ſeq. lib.*2.*Farinac.de Inquiſ.q.*6.*n.*50.*ver. limita tertio*,& hoc abſq; periculo ſub-
reptionis, quia ſufficeret, quod de eis
non fuiſſet aliàs obtenta gratia ſecun-
dũ eos, attamẽ in terminis Decreti no
ſtri id nil releuat, quia ſatis erit,quod
ea cõmiſerit,licet dãnatus nõ fuerit.

Amplia ſecundo ſi de alijs homici-
10 dijs fuiſſet indultatus,†q̃a eſt excluſus
à pręſenti beneficio, vt expreſsè deter-
minat *Lut.Foller. in comment. ad prag. ſi.de compoſ.ante nu.*63. ideoq. ſi extat
ſtatutum,quod ille, qui duo furta cõ-
miſerit furca puniatur,& qui vnũ tan-
tum manu, ſi quis primum furtũ cõ-
miſit, cuius tamen abolitionem obti-
nuit,ſi poſtea aliud furtũ cõmittat pu-
nietur furca,licet primum non eſſet ha
bendum in cõſideratione, vt quia abo
litum *Bar.ĩ l.ſi cui,* §.*cum ſacrilegiũ de accuſa.& in auth.ſed nouo iure,C.de ſer. fugit.Guliel.de Cune. in l.*3.*C.de epiſco. audiẽt.Arno.ſing.*11.*Natt. conſ.*211.*n.* 5.*Gregor.Magalott. de ſaluoconduc.p.*3.
*fol.*3.*&* 4.*Ioa. Anto. de Nigris ad cap. Miſericordiam,nu.*3.*fol. mihi* 60.*à tergo,Pariſ.de Put.de ſyndic. in verb. Pone quod aliquis num.*1.*in ſi.* quos refert,&
ſequitur *Decian.tracta.crimin. titu. de abolit.nu.*51.*&* 71.*& Bertaz. conſ.*21.
*nu.*7.*vol.*1.*& caſ.*403.*nu.*11.*vol.*2.*Vi-ui.dec.*232.*nu.*8. *Cartar.de exeq. capt. banni.c.ſi.n.*315.*in ſi.* & ratio eſt,quia
11 reiteratio delicti impedit gratiã *Boer. dec.*217.*nu.*22.*Carol.de Graſ.de excep. excep.*14.*nu.*47. *Couar.variar.reſol. c.* 10.*nu.*2.*in ſi.lib.*2. *D.Mar.Muta ſuper conſuet.Panor.c.*9.*num.*33. *Azeued.lib.* 8.*recop.tit.*25.*l.*2.*nu.*13.*&* 16. *Didac. Perez.l.*2.*tit.*11.*lib.*1.*ordi. in gl. aunque en ella.*

Amplia tertio, ſi alia homicidia cõ-
miſerit extra territoriũ, & iuriſdõnem
12 Regis, nã vt dictũ eſt in pręcedẽti am-
pliatione, in p̃ſenti Decreto cõſideratẽ
reiteratio delicti, & mala volũtas ho-
micidę,nõ aũt ptãs puniẽdi,de quo la-
tè ſcripſerũt *Ang.inter cõſ.Bal.cõſ.*348.
*vol.*5.*Gomez.de delict.c.*5.*n.*9. *Bertaz. cõſ.*39.*n.*21.*vol.*1. *Baiard. ad Clar.ĩ* §.
*furtũ,n.*54.*cũ ſeq.*& ideo reiteratio ip-
ſa,& cõtinuatio delicti exceptuat gra-
tiam ipſam vt poſt *Bar. & alios* dixit
*Menoc.de arbi.caſ.*295.*nu.*18.*D.Carol. de Graſſ.d.excep.*14.*n.*49.

Amplia quarto, etiã q̃d pro alijs ho-
micidijs, fuerit abſolutus,& liberatus,
quia, & ſi ex abſolutione habeatẽ, ac ſi
13 illa nõ cõmiſiſſet *Caſſa.ĩ cõſuet.Burgũ.* §.5.*ſub n.*16.*ver.cõtrariũ fol. mihi* 160.
*add.ad Ang.Aret.de malef.ver.veſtẽ celeſtẽ, nu.*14.*litera A. D.Carol. de Graſ. excep.*14.*num.*48.*in d.tracta. de excep.*

ve-

verũ prędicta reiteratio aggrauat de-
lictum taliter, quod non poteſt gau-
dere beneficio præſentis decreti, quia
licet fuerit abſolutus, ſufficit quod de
eis fuerit veraciter adnotatus, ita con-
ſuluit Celſ. Vgo. in conſ. 85. vbi latè de
hac quæſtione tractauit, Menoch. de
arbitr. Iud. caſ. 295. num. 91. & caſu
539. num. 21. Cepoll. in authe. ſed nouo
iure num 95. C. de ſer. fugit. Dec. in l. bo-
na fides non patitur num. 9. de reg. iur.
Couarr. variar. reſol. cap. 10. num. 2.
verſ. cæterum, vbi dicit ita in iudicijs
ſeruari, & in Senatu Mediolanẽſi pra-
cticari ait Clar. in §. furtum ver. quæro
ẽt ſtante ſtatuto num. 14.

Amplia quinto, etiam quod pro
alijs homicidijs fuerit condemnatus
14 † Menoch. in d. caſu 295. num. 19. per
doctrinas præallegatas, Azened. l. 2.
num. 18. tit. 25. lib. 8. Recop.

Sed quid ſi de alio homicidio fue-
rit mandãs? vide allegationes impreſ-
ſas apud Catalan. de Abolit. fol. mihi
236. Farinac. q. 135. num. 134. & 135.
cum ſequen.

Limita prædictam concluſionem
non procedere, ſi de alijs homicidijs
15 ſit inditiatus, † & inditia non ſit ſuffi-
cientia ad torturam, quià tunc non
impediunt beneficiũ præſentis decre-
ti, & hoc per verbum illud (commiſe-
rit) appoſitum in noſtro tex. quod eſt
futuri ſubiunctiui formatum à præte-
rito indicatiui, & denotat actum eſſe
plenè perfectum cum effectu vt dixit
gloſ. in cap. 2. in verb. commiſerint, & ibi
Geminia. de conſtit. Bartol. in l. 1. §. hæc
verba ff. quod cuiuſque vniuer. iur. gloſ.
in c. ad has in verb. elegerint de reſcrip.
Iaſ. in l. 3. §. ex pluribus num. 20. ff. de
acquir. poſſeſſ. & in l. filiusfamilias §.
diui in 2. lectu. num. 51. & 52. ff. de leg.
1. ſuper hoc cogita.

Limita ſecundo ſi talis homicida
commiſerit alia delicta, ſed nõ homi-
16 cidia, † quia nõ erit excluſus ab Indul-
to, quod expreſsè loquitur in delicto
homicidij, & ideo non debet fieri ex-
tenſio cõtra reos, vt pluries diximus,
& gratia non dicitur ſubreptitia, neq.
eſt nulla ſi non fuerit facta mentio de
alijs delictis diuerſis ab illo, pro quo
eſt petita gratia, ita Couarr. variar. re-
ſolut. lib. 1. cap. 20. nu. 8. ſubdens, qđ
hoc caſu Iudex debet ab executione
ſuperſedere, & Principem conſulere, ſi
gratia debeat approbari, vel nõ, ſequi-
tur Alciat. in cap. cum ab homine nu. 43.
de Iudic. Menoch. de arbitr. caſ. 203. nu.
32. Boſſi. de remed. ex ſol. clemen. Princ.
nu. 33. in fi. Burſat. conſ. 177. nu. 24. &
ſeq. lib. 2. Flamin. Cart. de exequt. cap.
bannit. cap. fi. nu. 315.

Sed quid ſi ex proceſſu appareret
homicidium potius animo delibera-
to factum fuiſſe, quàm liter, non ta-
men clarè conſtaret, an poſſit reus ad-
17 mitti † ad beneficium præſentis decre-
ti, vide Boſſ. de remed. ex ſola clemen.
Princip. num. 42. vbi dicit, quod poſſet
torqueri ad veritatem inueniendam
ſine ipſius iniuria; Sed Indulgentia
conceſſa in anno 1572. caſum hunc
Excellẽtiſſimo Proregi cum voto M.
R. C. remiſit.

Tu diſtingue, quod aut conſtat per
teſtes, vel per inditia homicidium
deliberatè commiſſum, & clarum
eſt, quod reus eſt excluſus à præſenti
decreto, aut non conſtat, & tunc quia
18 hæc qualitas † animi deliberati exclu-
dit reum ab Indulgentia, & ſic eum
aggrauat, & auget delictum, eſt pro-
banda Bart. in l. 1. §. ait prætor ff. ne
quid in flum. publ. in l. qui non ignorat
C. qui accuſa. in l. 2. §. diem vbi etiam
Angel. quemadm. teſtam. aperia. Socy.
conſil. 63. num. 8. Dec. conſil. 13. 18. &
471. Cepoll. conſil. 57. colum. 1. verſic.
& illa qualitas, Marſil. in l. ſi quis
nec quæſtio. numer. 154. de quæſtio.
Ioan. Anton. Lanar. conſil. 43. nume.
30. & vbi quid poteſt importare deli-

ctum

19 ctum † graue, & leue, præſumitur leue *Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 6.*
20 & ideo cũ hæc qualitas † excludat reũ a beneficio præſentis decreti non præſumitur; imo potius præſumitur caſuale *Bart. in l. quoties ff. ſi quis cautio. in l. 2. colu. 1. ff. ſi quis in ius voca. non ier. Dec. in l. 1. nu. 8. ff. de reg. iur.* & ita in terminis decreti gratioſi conſuluit *Ceph. in cõſ. 206. num. 15. & per totum*, & de qualitate probationis dicam *inf. cap. 12. verſ. prædicta omnia in fin.*

Poſſet tamen dubitari, an illa qua-
21 litas † poſſit per Fiſcum probari poſt publicationem Indulgẽtiæ ad effectũ excludendi reum ab eius beneficio, & videretur dicẽdum quod ſic, quia gratia ita demum dicitur conceſſa, ſi homicidium deliberatè commiſſum non fuerit, & ideo ſi poſſet probari illa qualitas, non eſt conueniens, vt tam atrociſſimum delictum remaneat aggratiatum, & non debent crimina indulgentia ſubleuari *l. ſi apparitor C. de cohor. lib. 12. Boſſ. in loco præallegato num. 41. in fin.* quod tamen tanto fortius procederet, ſi adhuc Fiſco iniuntiones ad probãdum factæ nõ fuerint, ſuper hoc cogita, quia ſumus in gratia, in qua ſemper debet fieri interpretatio in fauorem reorum.

Quid ſi ex occiſis vnus erat Bannitus, an poterit dici duo homicidia cõmiſiſſe? credo quod non, quia potuit impune occidi *Bald. in l. graccus nu. 2. C. ad l. Iul. de Adult. Farinac. quæſt. 119. num. 42.*

Item quæro, an indultatus pro homicidio teneatur filias interfecti dotare? reſpondeas quod ſic, vt in puncto conſuluit *Turrett. conſ. 14. volu. 3.* ſicut dicitur, quando eſſet abſolutus, *Baſard. ad Clar. in §. Homicidium nu. 70. Menoch. de Arbitr. caſ. 122. in addi. & poſt eos Farinac. dict. quæſt. 119. num. 116.*

T E X T V S.

Vulneris proditoriè ſub ſpe amicitiæ ſclopo rotato, aut alitèr illati, vel aſſaſsinio mediante, etiam ſi mors ſequuta nõ fuerit, quòd tam in mandante, quàm in mandatario locum habere volumus.

S V M M A R I V M.

1 *Delictum proditorium atrociſſimum eſt. Idem in crimine aſſaſſinÿ num. 7. & quale ſit num. 2.*
2 *Proditor non gaudet immunitate eccleſiaſtica. Idem in aſſaſſinio num. 10.*
4 *Delictum proditorium non comprehenditur ſub generali delictorũ remiſſione. Ampliatur in crimine aſſaſſinÿ nu. 8. Ampliatur ẽt in ſimplici vulnere nu. 5.*
6 *Proditor an dicatur, qui de proditorio delicto fuit Indultatus.*
9 *Crimina atrociſſima nõ veniunt ſub generali Indulgentia.*
11 *Crimen aſſaſſinÿ dicitur, quãdo pecunia mediante committitur, quid in vulnere, an requiratur mandatum ad occidendum num. 12.*
12 *Conatus quando puniatur in crimine aſſaſſinÿ.*
14 *Delictum mandantis, & mãdatarÿ vnicum eſt.*
15 *Clericus pro crimine aſſaſſinÿ non gaudet foro eccleſiaſtico.*
16 *Princeps ſecularis poteſt indultare clericum, & quando.*
17 *Epiſcopus quando poſſit indultare, & gratiam facere.*
18 *Qualitas proditorÿ, vel aſſaſſinÿ, qualiter probari debeat, vt excludat ab Indulti beneficio remiſſiuè. Et quid ſi conſtaret ex facie accuſationis, vel banni nu. 19. vbi latè, & an ſi ex rubrica informationum nu. 20.*

Qua-

21 *Qualitas proditorij, vel aſſaſſinij dici-*
tur ſufficiẽter probata per indicia in-
dubitata ad excludendum ab indulto.
22 *Gratia impunitatis alicui conceſſa po-*
nendo caſum in claro, valet, ſi delictũ
probetur per indicia indubitata, vel
ſufficientia ad torturam.
23 *Accuſator quando excuſetur ab infamia*
& pena talionis, ſi probet delictum
per accuſationem propoſitum per ſe-
miplenam probationem.

CAP. XXIX.

TEx. iſte diuiditur in
duas partes, in pri-
ma loquitur de de-
licto proditorio, in
ſecunda de aſſaſſi-
nio, ſecũda ibi (*vel*
aſſaſſinio mediãte)
quoad primum dicas, quod Delictum
1 proditorium † atrociſſimum eſt *l. pro-*
pter inſidias C. qui accuſa. non poſſ. l. 4.
ff. ad l. Iul. maieſta. l. fin. C. de delat. lib.
10. & vbique Luc. de Penna, & cæteri
Doct. Gigans de crimi. læſa maieſta. lib.
3. rub. de prodito. quæſt. 6. & lib. 1. rub.
1. de origine legis læſæ maieſta. quæſt. 19.
2 *nu. 19.* vbi latè de eius materia, & pro-
priè dicitur ille, qui eum occidit, qui
ſuus inimicus non eſt, nihil tale præ-
cauentem, fingens ſe illi amicum, &
aliud in pectore, & corde, aliud vero
in ore habẽs, de quo propriè loquitur
text. noſter ibi (*ſub ſpe amicitiæ*) & di-
xerunt *Couarr. var. reſolu. lib. 2. cap. fi.*
num. 7. verſ. tandem his prænotatis per
tex. in d. l. fi. vbi Luc. de Pẽna, Bonacoſ.
in quæſt. crim. in verb. Proditor. Clar. in
§. Homicidium verſ. proditoriè vero vbi
Baiard. Gomez. titul. de Homicid. cap. 3.
num. 5. Plaz. epitho. delicto. cap. 21. nu.
1. & de cõmuni poſt alios teſtãtur *Me-*
noch. de arbitr. Iud. caſ. 316. nu. 24. Fa-
rinac. de delict. & pæn. quæſt. 18. nu. 74.
verſ. vel qui eum, cum alijs per eũ ibi cu-
mulatis, Decian. tract. crim. de prodit. c.
29. nu. 19. lib. 7. vol. 2. hinc talem pro-
3 ditorem † ab immunitate eccleſiaſtica
excluſum eſſe ob eius atrocitatem di-
xerunt *Doct. in cap. 1. de homicid. in 6.*
Decian. de atrocit. prodit. lib. 7. cap. 30.
num. 6. & declarauit ſummus Põtifex
in Bulla Apoſtolica, & ideo Rex no-
ſter immane hoc delictum exceptua-
uit ſub hac generali remiſſione delicto
4 rum, quod eſſet † ſecundum diſpoſitio-
nem iuris dixerunt *Baiard. ad Clar. in*
§. fi. quæſt. 59. nu. 99. Carrer. & alij per
eum relati Azeued. l. 1. num. 49. cum ſeq.
tit. 23. lib. 8. vbi ampliat, quod non cẽ-
ſeatur remiſſum etiam cum clauſula
non obſtantibus, *Anto. Gomez. cap. 13.*
lib. 3. num. 38.

Amplia prædictam concluſionem
nõ ſolum in proditoriè occidente, ſed
5 etiam in proditoriè vulnerante † ſclo-
po rotato, vel aliter, dum tamen, ſub
ſpe amicitiæ vulnus commiſſum fue-
rit, vt expreſſè dixit tex. noſter hic, &
voluerunt omnes præællegati *Doctor.*
de quo tamen fuit valde diſceptatum
in Regno Neapolitano, in quo huiuſ-
modi verba (*ſub ſpe amicitiæ*) appoſita
non fuerãt in indulto ibi eodem tem-
pore cõceſſo, & ob id ſecũdũ prædicta
interpretatũ, vt per *Vinc. de Franc. dec.*
713. per totam, & Ioan. Aloiſ. Catal. de
Abolit. cap. 31. vbi inſerit allegationes
iurium fiſci contrarium tenentis.

Sed pone, quod talis proditor fuiſ-
ſet à Principe reſtitutus, & aggratia-
6 tus, an poſſit ampliùs dici † proditor,
adeo quod poſſit agere actione iniuria
rum contra ipſum eo verbo iniurian-
tem. Hanc quæſtionem mouet *Andr.*
de Iſern. in cap. 1. §. prætereà ſi vaſſallus
ſub num. 15. verſ. vnde & qui vocaret
hunc, & dicit quod teneretur actione
iniuriarum, ſequitur *Affl. ibidem num.*
98. per text. in l. imperialem §. 2. C. de
nupt. Gigans de crimi. læſa maieſt. tit. de
prodit. quæſt. 7. Decia. tract. crim. de pen.
proait.

prodit.cap.31.lib.7.volum.2.num.17. vbi limitant, quādo dictum fuiſſet tu fuiſti proditor, quia tunc ad nil teneretur ſecūdum *Andr. in d.loco,* licet de hoc dubitet *Decian.* quia Princeps nō poteſt facere, quod qui fuit proditor, non fuerit proditor, cum facta pro infectis haberi nō poſſint *l. in bello §. facta de capt.* ſed benè poterit addere pœnam proferenti dicta verba, vt in ſpecie dixit *Afflict. ibi num.104.verſ. fateor tamen.*

Sed quid ſi maritus occidat vxorē honeſtam, an dicatur proditor, & per conſequens ſit excluſus ab huiuſmodi gratiæ beneficio? Affirmatiuè iudicauimus in M.C. die 16. Octobris 1615. contra Antoninum Pirruni, & aliàs contra Martinum Barbanigra, ſecus vbi conſtaret de adulterio, vt pariter determinauimus die 13. Settemb. 1607. & pluries in alijs cauſis.

Venio ad ſecundam partem tex. dū idem diſponit in vulnere commiſſo aſſaſſinio mediante vt hic, nam cum tale

7 le delictum aſſaſſinij † enormiſſimum, & horrendum ſit crimen, vt ſcripſit latè *Decian. in tract. crim. lib. 9. cap. 30. in tit. de manda. pecun. interced. fol. mihi 289. volu. 2.* vbi multa ad hoc ex antiquis ſcriptoribus deduxit more ſuo, adeo quod ob eius atrocitatem nō cōprehendi in generali † delictorum remiſſione dixerūt *Carrer. in pract. crim. §.5. num.28. Baiard. ad Clar. quaſt. 59. num.104. Decian. in loco præallegato nu. 28. Farina. quaſt.123. num.72.* & ratio

8 (see above)

9 eſt, quia atrociſſima delicta † non veniunt ſub generali abolitione *Marſil. in pract. crim. §. diligēter nu.161. Grat. conſ.40. nu.10. & ſeq. & idem Decian. in titu. de abolitio. num.26. Ioan. Maria Monticell. in ſua pract. crim. regu. 8. nu. 30. verſ. decimum ſpeciale. Gram. vot.3.*

10 *nu.10.* immo nec tales aſſaſſinij † gaudent immunitate eccleſiaſtica, & ad eas fugientes poſſunt inuiti ab ea extrahi, vt probat *tex. ī cap.1. de homicid. in 6. Specul. in tract. de Conſilio par.2. cap.45. Remig. Gon. in tract. de Immun. eccleſiaſ. in 15. fallen. nu.8. Mar. Mant. obſeruat. lib.5. obſeruat.41. Plaz. epith. delict. cap.19. num.24. & ſeq.* vbi teſtatur de crebriori, & magis recepta ſententia apud *omnes,* & ſeruari communiter teſtatur *Farinac. in tit. de carcer. & carcera. quaſt.28. num.26. Couarr. varia. reſol. lib.2. cap.20. num.10. ī vlt. verſic. qui incipit ſeptimo vt ad inſtitutum, Decian. in d. cap.30. titul. de mandat. pecun. lib.9. num.12. Clar. in §. aſſaſſinium num.4.*

Nota ibi (*aſſaſſinio mediante*) hoc eſt pecunia mediante commiſſi, ſic enim

11 dr̄ aſſaſſinium † qn̄ pro delicto interuenit pecuniæ datio, aut alterius certæ rei, aut ſaltem certa promiſſio, quæ à mandatario acceptatur, & ſub certa ſpe habendi promiſſa mādatum exequatur, ſeu ad actum proximum deueniatur, ita dixerunt *Doct. in cap. pro humani de homicid. in 6. Bart. in l. non ſolum, §. ſi mandato, ff. de iniur. poſt multos Gabr. de maleſi. concl.1. n.1. Bertazz. conſ.341. nu.38. vol.2. Burſa. conſil.20. n.4. lib.1.* vbi de communi teſtatur. *Decia. in tracta. crim. lib.9. c.30. n.17. Vulpel. conſ.143. nu.5. & ſeq. Gabri. conſ.130. nu.18. lib.1. Rim. iun. conſil.685. nu.12. & ſeq. lib.6. Honde. conſ. 93. nu.66. lib.2. Farin. d. q.123. in ſpec. 5.* ſed quia *Vinc. de Franch. in dec.176.* tenet ſufficere promiſſionem generalem, & incertæ rei, & ita iudicatū fuiſſe aſſerit in Sacro Conſilio Neapolitano facta longa diſcuſſione, in qua cauſa vnus Iudicum fuit Vincentius Maſtrillus patruus meus bonæ memoriæ, tunc vnus ex Regijs Conſiliarijs, vt inueni notatum manu propria ſuper allegationibus Fiſci, quæ in illa cauſa factæ fuerunt, quas habeo, ideo ſuper hoc cogitandum eſſe arbitror, quia authoritas Sacri Conſilij eſt maxim

xima apud me.

Secundo nota, qđ ad hoc vt vul-
12 nus † aſſaſſinio mediante commiſſum
iuxta *tex.* noſtrum dicatur, oportet,
quod præceſſerit mandatum ad occi-
dendum, licet poſtea vulnus ſequutũ
fuerit, aliàs enim ſi mandatum fuiſſet
ad vulnerandum tantum, non poteſt
dici aſſeſſinio mediante cõmiſſum ita
firmant *Gabrie. de maleſi. d. concl. 1. nu. 30. in 9. amplia. Alciat. conſ. 11. nu. 17. lib. 1. vulpel. conſ. 143. nu. 1. Maſcard. de probat. concl. 138. num. 10. & ſeq. vol. 1. Decian. d. cap. 30. nu. 41.* & in ſtatuto
determinat *Honded. d. conſ. 93. nu. 95. & nu. 69. vol. 2. Farin. d. q. 123. n. 139. cum ſequen.* eaquè tanto fortius pro-
cedunt in terminis Decreti noſtri, ibi
(*etiam ſi mors ſequuta non fuerit*)
quo caſu præſupponendum eſt man-
datum eſſe debere ad occidendum, vt
mox, & ita iudicatũ fuit de anno 1607
ꝑ Bartolo Marino, & Antonio Gior-
dano, & in alia cauſa pro D. Vincen-
tio Rao, & Grimaldi.

Nota tertio ibi in *tex. (etiam ſi mors
ſequuta non fuerit)* quod in his crimi-
13 nibus punit̃ affectus† licet non ſequat̃
effectus *Marſi. in tract. de bãnit. in ver. atrocioribus nu. 16. fol. mihi. 75. Ang. in conſ. 14. Conar. in repet. clemen. ſi furioſus verſ. ſecundo proponitur Gon. de immuni. eccleſiaſt. fallen. 15. poſt num. 8. Plaz. epith. delicto. cap. 19. nu. 9. Affl. in conſt. Regni par. 1. rub. 12. num. 11. in fi. Gramm. voto 8. & 9. Capic. deciſ. 155. Clar. in §. aſſaſſinium nu. 6. verſ. Scias etiam, & ibi Baiard. nu. 23. & 24. Gabriel. in concl. ſuis lib. 7. concl. 1. nu. 7. & ſeq. vbi nu. 10.* cõcludit conatũ puniri
pæna mortis, ẽt non obſtãte generali
cõſuetudine, quod conatus nõ punia-
tur pæna mortis, & hoc propter atro-
citatẽ delicti; *Decia. tract. cri. lib. 9. tit. de mãdat. pecuni. interced. nu. 13. Grãm. voto 9.* & cęteri per ꝑdictos cumulati.

Nota quarto in *tex.* ibi *(qđ tã in mã-
dante, quã in mãdatario locũ habere volumus)* qđ ratio *tex.* noſtri eſt, quia ſe-
quuto homicidio, ſeu vulnere delictũ
† mãdãtis & mãdatarij vnũ & idẽ eſt,
nã vnicũ eſt homicidium, ſeu vulnus,
& finis mãdãtis fuit ipsũ homicidiũ,
ſeu vulnus, ergo vnũ delictũ ita *Bart. ĩ l. ſed ſi vnius § ſeruus meus nu. 5. de iniur. Bal. ĩ l. 1. §. ne autẽ C. de caduc. tollen. Ang. de Maleſi. in ver. ſẽproniũ mãdatorẽ nu. 25. & ibi Angel. in add. Nell. de bãnit. p. 2. prim. tẽp. q. 7. in fi.* & mã-
dans, & mâdatarius ſunt correlatiua,
ſicut dñs & procurator, pater & filius,
vxor & maritus, actor & reus, & ideo
ſecundũ naturã correlatiuorũ poſito
vno ex eis neceſſario ponitur, & aliud
l. vlt. C. de Ind. vidu. tollen. cũ alijs ſimi
libus adductis per *Decia. tract. cri. lib. 9. c. 33. in princ. vol. 2.* vbi plura ad hoc
cumulat, qñ ea quæ diſpoſita ſunt in
mandante procedant in mandatario.

15 Nota quinto, quod Clericus † pro
hoc crimine aſſaſſinij non gaudet fo-
ro eccleſiaſtico *cap. 1. & ibi oẽs de homicid. in 6.* ſed cognoſcitur per Iudicem
laicũ, & ideo licet per Principẽ ſecula-
16 rẽ† poſſit aggratiari de hoc delicto, &
alijs in quibus eſt ipſe cõpetẽs vt dixi
ſupra in c. 3. nu. 13. & 19. quibus addo
Steph. Aufrer. ĩ tract. de poteſt. ſecul. ſup eccleſ. reg. 4. fallen. 2. Guid. Pap. q. 562. ſub n. 3. Mãdel. cõſ. 62. Frãc. Marc. dec. 515. n. 2. cũ ſeq. vbi ponũt, qñ Princeps
ſecularis poſſit indultare clericũ, tñ cõ
prehendit̃ ſub exceptione ꝑſentis de-
creti, & ideo ei⁹ beneficio gaudere nõ
poterit, & id qđ diximus de Principe
17 ſeculari, intellige ẽt in Epiſcopo † quia
licet de iure cõmuni non poſſit facere
gratiam delictorum, vt notat *Diaz. in ſua praxi in verb. in exilium mitti, & Feller. in prax. canon. in verb. & ſi confeſſi, & cõuitti nu. 121.* tamen de con-
ſuetudine generali faciunt gratiam de
omnibus delictis, & ita ſeruari in Cu-
ria Archiep. Neapol. refert *Marc. Ant.*

Genn. in praxi Epiſcop. quæſt. 55. vbi
ſubdit, quod etiam concedunt indul-
tum reuelãtibus delinquentes;& ideo
ſtante prædicta conſuetudine poſſunt
tam clericos, quam laicos in cauſis in
quibus ſunt cõpetentes facere gratiã,
*Doct. in cap. cum te de re iudica. Borell.
de præſtan. Reg. cap.* 38 *nu.*6.& quid in
Vicario Epiſcopi? *Sìroz. in tractat. de
Vica. Epiſco. lib.* 21. *quæſt.* 38.

Prædicta omnia tam in prima par-
te *tex*; quam in ſecunda intellige, qđ
ad hoc vt tales proditores, & Aſſaſſi-
nij dicantur excluſi à beneficio pręſẽ-
18 tis decreti; debet qualitas † proditio-
nis, ſiuè delicti commiſſi ſub ſpe ami-
citiæ, vel aſſaſſinio mediante conſtare
in proceſſu, vt dixi *in cap. præceden.*

Quarto modo an ſufficiat ſi probe-
19 tur ex facie ipſius accuſationis? † Dic
quòd nõ, primo quia hæc eſt qualitas
eſcludens ab Indulto, & ideo debet
cõſtare per probationes factas per te-
ſtes, vel indicia, & non per ſimplicem
accuſationẽ, & ratio eſt, quia qui dat
regulam generalem excipiens aliquos
caſus operatur effectum, vt illa exce-
ptio, ſeu qualitas verificetur clarè &
plenè, aliàs regula obſeruatur *Bart. &
Doct. omnes in l.* 1. *ff. ne quid in flum.
publ. Pedemon. deciſ.* 71. *num.* 22. *Ioan.
Anton. Lanar. conſ.* 38. *nu.* 1. & 2. ma-
ximè quando iſta qualitas eſt funda-
mentum ipſius rei *Rot. Iannen. deciſ.* 3.
num. 2. *Maſcard. de probat. cõclu.* 1248.
lib. 3. *Ioan. Andr. & omnes in cap.* 1. *de
Homicid. in* 6. *Dec. cõſ.* 550. *nu.* 4. *Alex.
conſ. vlt. lib.* 2. *quod eſt conſ.* 224. *& ibi
Natt. in addit.* vbi non probata quali-
tate in accuſatione, vel ꝓſequutione,
non põt ſequi cõdemnatio, quinimo
nulla redderetẽ accuſatio, ſeu proſe-
quutio ſm *Roman. cõſ.* 110. *Marſi. ſing.*
187. *incip. qualitas*, vbi dicit, quod niſi
conſtet de qualitate facti, non dicitur
cõſtare de facto *l. ſi per alium* §. *docere
ff. ne quis eum qui. Boſſ. de delict. nu.* 4.

Secundo faciunt ea, quæ per Doct.
dicũtur, quod ad hoc vt Clericus in-
culpatus de aſſaſſinio tradatur Curiæ
Seculari, & ab ea cognoſcatur, neceſ-
sè eſt, quod hęc qualitas aſſaſſinij ple-
nè probetur ita *Ioan. Andr. in d. c.* 1. *de
homicid. in* 6. *Gramm. voto* 11. *nu.* 5. vbi
multa *Fab. de Monteleo. in ſua pract.
arbit. ſecunda par.* 7. *par. nu.* 22. *Marſil.
in pract. crim.* § *examinata nu.* 24. *& in
l.* 1. *num.* 106. *C. de rap. virgin. Merend.
conſ.* 88. *nu.* 7. *to.* 2. *conſ crimin. Matth.
Brun. conſ.* 115. *nu.* 79. *eod. tom.* 2. *Rim.
iun. conſ.* 685. *nu.* 9. Et declaratoriam
requiri ſuper hoc dixerunt *Doct. in d.
cap. pro humani de homicid. in* 6. *poſt in-
finitos quos refert Farinac. de Inquiſ. q.*
7. *num.* 11. *Capic. deciſ.* 112. *& Gabr. de
malefic. concluſ.* 1. *num.* 37. qui de com-
muni * teſtatur.

Tertio cõfirmatur, quia nõ põt ali-
quis dici delinquẽs cũ qualitate aſſaſ-
ſinij, ſeu proditorij ex ſola facie ipſius
accuſationis, cũ in criminalibus non
cõſideretur, ſed tunc demùm, qñ talis
qualitas cõſtaret in informationibus,
& ad hoc in Regno habemus *Cap. Re-
gis Ferdinãdi ſub nu.* 23. & 119. per q̃
expreſsè mãdatẽ, quòd in criminalibus
delictis nõ conſideretẽ per Iudices car-
tula illa accuſationis, nã in ea ſolẽt vt
plurimũ partes accuſatrices arduas ꝓ
ponere accuſationes, ſed debeãt cõſi-
derare, & rectè perpẽdere informatio-
nes, ſi delictum cõſtet, & facit ad hoc
tex. in terminis ĩ *l. Diuus Adrianus ff.
de Cuſto. reo. & gl.* ĩ *c. ſi.* 3. *q.* 2. ĩ *ver. do-
nec*, nã ibi in *tex.* diſponitẽ, quòd qñ ali
quis accuſatẽ ſtatim ab eo remouenda
eſt adminiſtratio, *dicit gl.* illud eſſe in-
telligendum, quod non ad accuſatio-
nem ſimplicem Iudex ſtatim remo-
uebit accuſatum ab adminiſtratione,
ſed quod ſũmatim cognoſcat priùs,
an calumnioſè accuſetur, an non, &
poſtea interdicatur adminiſtratio, ac-
cuſationis enim effectus eſt, vt crimẽ
pro-

betur, quo obijcitur vt dixit *gl. in ver. forma in qualiter, & quando extr. de accuſat.* Hinc inoleuit practica in Regno, quod ex ſola facie accuſationis nemo bannitur, neque foriudicatur, ſed captis poſt accuſationẽ informationibus, & cõſtito inditialiter de delicto proceditur ad ſententiam banni, quæ practica à iure communi deſumpta eſt, & à *tex. in d. l. Dinus Adrianus ff. de Cuſtod. reor.* quia illa ſimplex formula accuſationis eſt potius quędam informatio, & differunt accuſatio, informatio, inquiſitio, ac denuntiatio *cap. qualiter, & quando §. contra quos & ibi notab. Canoniſt. extra de accuſat. gloſſ. in cap. 1. in ver. de accuſatione 2. quæſt. 8.*

Et prædicta intelligo etiam procedere, ſi talis qualitas probaretur per
20 Rubricam† informationum tantum, quia nil diſponit, nec probat ſi in ipſis informationibus non adeſt id qđ indicatur in rub. & propterea rubrica ipſa allegari non poteſt *Dec. in l. 1. ff. ſi cert. peta.* & ſolus titulus non facit quẽ eſſe reum, ſed probatio ipſa *l. qui ad ſtatum ff. de pen. Vinc. de Fräcb. dec.* 330. *in fi.* & hæc eſt* commun. *Doct.* omnium reſolutio ſecũdum quã fuit alias iudicatum in M. R. C. pro Marcello Muntilione cõtra Marium l'Aurifici, & in pluribus alijs cauſis.

Vltimo circa prædicta aduertendũ eſt, quòd licèt hæc qualitas excipiens
21 ab indulto debeat cõſtare in proceſſu, tamen hoc intelligo procedere, ſi ſaltim appareat, & probetur per indicia indubitata ita dixit *Fely. in cap. afferte num. 9. de præſumpt. & ſequitur Rim. iun. in d. cõſ. 685. nu. 10. vol. 6. D. Tap. lib. 1. Iuris Regni in Conſtit. de perſonis nu.* 18. & ex hoc aliàs Iudicaui, quod
22 impunitas † à Principe alicui cõceſſa, ita quod ponat caſum in claro, intelligatur conceſſa, ſi cõſtiterit per inditia indubitata, vel ſaltim ſufficientia ad torturam, & fuit etiam pluries iu-
23 dicatum per M. R. C. Et faciunt ea, quæ dixerũt *Marſil. in ſing. 47. Menoc. de arbitr. Iud. caſ. 321. num. 7. 9. & 34. Maſcard. de probat. concluſ. 254. nu. 15. & 16. Petr. de Gregor. Tholoſ. in lib. 32. Syntagmat. cap. 20.* quod non tenetur
24 accuſator† ad pœnam talionis, ſeu infamiam, ſi delictum contra accuſatorem probet per ſemiplenã probationẽ, & poſt multos alios latè deduxit *Farinac. de accuſat. quæſt. 16. num. 41.* cũ plurib. ſequentr. quæ notanda ſunt in Regno ad intellectum *pragm. 1. in tit. de pen. temerè accuſãt. Caſar. Barz. dec.* 145. Sed quid ſi teſtes ſuper hac qualitate deponẽtes ſint infames, vel aliud huiuſmodi defectum paterẽtur, adeo quod eis minime credendum eſſent; poſſit reus admitti ad Indultum; quod ſic fuit iudicatũ in Sacro Conſilio Neapol. vt teſtatur *D. Tap. in loco citato nu. 19.*

T E X T V S.

Decoctionis Bancheriorum, & Magazeniorum.

S V M M A R I V M.

1 *Bancherij, & Magazenerij vitio deficientes in Regno puniuntur pœna mortis.*

Idem in Regno Neapol. num. 2.

Et ſi abſentauerint poſt quindecim dies ad ſententiam foriudicationis condemnantur, num. 3.

4 *Terminus anni ad foriudicandum poteſt in criminibus attrocioribus abbreuiari.*

5 *Bancherij, & Magazenerij decocti non gaudent Indulto generali.*

Limita num. 9.

Imo nec poſſunt guidari num. 6.

Nec admittũtur ad beneficiũ ceſſionis bo

 norum

norum, num.7.
Nec gaudent immunitate Eccleſiaſtica.

C A P. XXX.

1 ISTI Bancherij, & Magazenerij† defi-
cientes non neceſ-
ſitate,ſed vitio in Re
gno puniuntur pœ
na mortis natura-
lis, vt eſt diſpoſitũ
per Carol. V. Imper. *in pragm. 2. ſub*
tit. de Bancher. quæ fuit ampliata etiã
in Magazenerijs,qui ſunt ad inſtar Bã
cheriorum : nam præſtant fideiuſſio-
nem de reddendo iuſtum,& legale cõ-
potum de tritico in eorum poſſe de-
uenturo,*vt in pragm.6.ſub eod.tit.*quæ
pęna ſeruatur etiam ĩ Vrbe Romana ,
& ſtatu Eccleſiaſtico ex Bulla Pij V.
data de anno 1570.vt refert *Farina.de*
delict. quæſt. 26. num. 29. & in domi-
nio Mediolani , de quo meminit *Plot.*
de in lit.iuran.§.*4.nume.93. Iodoc. in*
pract.crim.rubr.de violat.templo. capit.
106.num.17.Couar.variar.reſol.lib.2.
cap.20.nume.14.verſic.nec Iaſonis ar-
gumentatio ad finem. idem diſponitur
2 in Regno Neapolitano † *ſub titu. de*
Nummularijs pragm.1.& ratio ponitur
in eiſdem conſtitutionibus,nam adeò
decoctorum numerus hodie increſcit,
vt propterea ex earum ſeueriſſima ani-
maduerſione maxima oriatur merca-
turę ſalus argum. *text. in l. aut facta*
in fi. ff.de pen. ſequitur *Strac. in tract.*
mercatu.titu.de decoctor.par.3.nu.7. in
*fi.*licet de iure pęna ſit extraordinaria ,
de qua per *Menoch.& alios* relatos per
Farinac. de delict. d.quæſt. 26. numer.
27.& ſequen.

Hinc eſt quod ſi ſe abſentauerint
3 † poſt citationem, quæ fieri ſufficit per
proclama ſtatim poſt quĩdecim dies ,
contra eos proceditur ad ſententiam
foriudicationis ad inſtantiam procu-
ratoris Regij Fiſci, & ita in vtroque
Regno Siciliæ diſpoſitum eſt hic per
reg. pragm.4.ſub eod.tit.de Bancher.in
vlt.cap.& ibi *in ead.pragm.1.& vlt.ſub*
4 *tit.de Nummularijs*, qui terminus † ad
foriudicandum licet per conſtitu. Re-
gni ſit vnius anni,& per reg. pragmat.
iſtius Regni quatuor menſium ,poteſt
per Illuſtriſſimum & Excell. Proregẽ
abbreuiari in delictis atrocioribus, vt
dixit *Affl.in d.conſtit.Regni pœnam eo-*
*rum D.Io.Franciſc.de Pont.*præceptor,
& conſanguineus meus *in conſ.69.nu.*
1. Vinc.de Franch.dec.213.nu.35. vbi
ita ſeruari ait , & ego ſeruari vidi plu-
ries in Regno Neapolitano , tẽpe, quo
erat Fiſci patronus Mag. C. V. Petrus
Antonius Maſtrillus patru⁹ me⁹,inde
Regiæ Cameræ Sũmariæ eiuſdẽ Re-
gni Præſidens,licet in hoc Regno nũ-
quam huc uſq. viderim talem terminũ
abbreuiatũ. Et ideo ſtante pędicta ra-
tione Rex noſter † in omnibus Indul-
5 gentijs,& pręcipuè in hoc Decreto ex-
cepit hos bãcherios , & magazenerios
à beneficio præſentis gratiæ.

Ampliatur prædicta cõcluſio,vt nõ
poſſint tales bancherij,& magazenerij
6 guidari † à creditoribus per eãdẽ reg.
pragmaticam,niſi accedente conſenſu
Excellentiſſimi Proregis,qui hoc facit
maxima cum cauſa habito reſpectu ad
infortunia ipſius decocti.

Ampliatur ſecũdo , vt nec ad bene-
7 ficium † ceſſionis bonorum admittã-
tur *Bar.& Doct.in l.alia cauſa,*§.*elegã-*
ter, ff.ſolut.matrim.& in l. etiam, §.*li-*
cet cod.tit.Plot.de in lit.iuran.§.*4.num.*
64. Stracc. de decoctor. part. 3. num. 8.
vbi alios adducit concordantes Fari-
* nac.poſt cęteros relatos, qui de cõi te-
ſtatur *in d.q.26.nu.26.*

Ampliatur tertio , vt nec gaudeant
8 immunitate eccleſiaſtica *Boer. dec. 215*
num.7.par.1.Couar.variar.reſol.lib.2.
c.20.n.14.d.verſ.nec Iaſonis argumen-
tario,Decia.tractat.crim.lib.6. cap. 28.
ſub

ſub nu.34. fol. mihi 76. à tergo Rebuff. ad conſtit. regia. tom.2. ſub titu. de immun. eccleſiaſt. art.1. num.1. & ſequ. Io. de Viſch. in tract. de immun. eccleſiaſt. num.55. Farinac. de carcer. & carcerat. quaſt.28. nu.33. licet Petr. de Bellapert. & Cyn. in l. praſenti C. de his qui ad eccleſia. confug. & Caſſan. in conſuetud. Burgund. nu.111. fol.54. teneant quod debeat dari terminus trigĩta dierum, quo tẽpore poſſint, vel retineri ſi debita nõ agnoſcunt, vel ſoluere, aut cũ creditoribus componere, quòd ſi non fecerint, tunc iudex eccleſiaſticus illum extrahet, vel citabitur à creditore in ipſa eccleſia.

Limita prædictam concluſionem non procedere, ſi tales bancherij, & magazenerij defecerint non vitio, &
9 doloſe, ſed propter infortunia, †quia tunc ſicut puniendus non veniret, nec eſſet infamis, tam ex lege communi, quam municipali vt dixerunt *Strach. in titul. de decot. par.3. num.2. verſic. ſi igitur quaramus, & num.3. verſic. dic igitur diſtinguendo per text. in l. diuus ff. de offi. praſid. Menoch. de Arbit. Iud. quaſt.90. num. 19. poſt alios Farinac. d. quaſt.26. num.30. & 31.* & ſunt expreſſa verba *Reg. Pragm.* ita & ſimiliter non debet priuari à beneficio præſentis decreti, quia non eſt delictum ſecundum prædictos, & decoctus ille dicitur, qui vitio, & doloſè decoxit.

T E X T V S.

Excipimus etiã crimen nefandi.

S V M M A R I V M.

1 *Sodomia crimen atrociſſimum eſt.*
2 *Sodomia pœna qualis eſt, & quid in Clerico num.3.*
4 *Sodomia crimen non comprehenditur in generali delictorum remiſſione, & eſt expreſſe excluſum ĩ praſenti indulto.*
5 *Indultum cõceſſum ſodomitis eſt nullũ.*
6 *Indultatus ſodomita an poſſit non obſtante indulto moleſtari remiſſiue.*
7 *Pœna ſodomitis commutari nõ poteſt per Proregem.*
8 *Sodomita non poſſunt guidari.*
Limita quando hoc fieret pro bono pacis num.9.
10 *Compoſitio non admittitur in crimine nefandi.*
Amplia in Barone num.11.
12 *Sodomiam committens cum femina non gaudet indulto.*
Amplia ſi femina illa eſſet eius vxor num.13.
Item in committente ſodomiam cum animalibus brutis num.14.
Item in tentante ſodomiam committere num.15. & in extra vas polluente ibidem.
Item in polluente ſe manibus proprijs, num.16.
Item in duobus mulieribus ſe inuicem actum venerum facientibus, num.17.
Intellige vt num.18.
19 *Auxiliatores ſodomitarum, putà domum accomodantes, vel aliter gaudẽt Indulto.*

C A P V T XXXI.

1 SODOMIÆ crimẽ atrociſſimum eſt vt dixerunt *Sebaſtian. de Medices in ſumma peccatorum par.2. titul.8. quaſt.34. Franciſ. Marc. dec.687. par.2. Menoch. de Arbit. Iud. caſ.286. nu.7. & in addit. nu.4. cũ mult. ſeq.* Hinc ſodomitas infames eſſe ait *gloſ. in l.1. §. remouet ff. de poſtulan. & in l. cum vir C. ad l. Iul. de adult.* & adeo crimẽ hoc graue exiſtimatur, *vt in ſacra Geneſi cap.37.* peſſimũ crimen appelletur, *& cap.18.* ſic legitur,

& pec-

& peccatum eorum aggrauatum eſt ni-
mis, & ideo exclamabat Paul. ad Ro-
manos primo, & tradidit illos Deus in
paſſiones ignominiæ, nam feminæ eorũ
mutauerunt naturalẽ vsũ, quinimmo
grauius eſt, quam ſi propriam matrẽ
quis cognoſceret cap. adulteri. 32. q. 7.
vnde Bald. in authen. ſed nouo iure C. de
ſeru. fugit. dixit ſodomitis aſſignãdos
non eſſe aduocatos, vt defendãtur ſe-
quitur Barbat. in conſ. penult. in fi. col.
2. lib. 1. Foller. ad pragmat. primam de
Sodomi. nu. 4. Menoch. vbi ſupra in add.
nu. 34. & eorum pœna de iure ciuili tã
2 agẽtis, quàm patientis eſt mortis na-
turalis l. cum vir nubit C. de adult. §.
item lex iulia inſtitu. de publ. iudic. &
* eſt* communis Doct. concluſio vt di-
xit Socy. iun. in conſ. 7. lib. 3. Gomez. ſu-
per l. 80. Tauri. num. 32. etiam de iure
pontificio cap. ſollicitatores §. 1. de pe-
nit. diſtinct. 1. qui canon eſt deſũptus
ex l. prima §. vlt. ff. de extraordin. crim.
vt aduertit Menoch. de arb. Iud. d. caſu
286. nu. 2. vbi ad hoc alia dicit. Item
& de iure Regni eſt pœna mortis, &
combuſtionis ex Prag. vnica ſub tit.
de Nefand. accuſat. quę pęna ignis ho-
diè de conſuetudine quaſi per totum
orbem ſeruatur, ſecundũ Angel. in d. l.
cum vir, quem refert Affl. ſuper 3. par.
conſtitut. Regni rub. 42. quæ incipit Le-
gum aſperitate in princip. poſt num. 13.
Papon. lib. 24 tit. 10. Arreſto 5. vbi re-
fert ita ſeruari per parlamẽtum, & de
ſtatu Mediolanẽſi Clar. in §. Sodomia
nu. 4. in fi. & in Regno Neapolitano
extat ſimilis Pragm. prout in hoc Re-
gno, & licèt viui comburi deberent,
nam cum tex. noſtræ Pragm. hoc non
dixerit, ſic veniret intelligẽdus ſecun-
dum Foller. in prædicto comen. attamẽ
de conſuetudine nõ comburuntur vi-
ui, ſed prius laqueo furcarum ſuſpen-
duntur, ſeu ſuffocantur in palo, & de-
mùm eorum cadauer igni, & flammis
traditur, ne lẽta morte in deſperatio-
nẽ ſalutis æternæ inducantur Couarr.
variar. reſolut. lib. 2. cap. 10. nu. 9. & ita
ego iudicaui, & iudicari vidi in vtroq;
Regno Siciliæ, & ſeruari ait Foller. in
Comment. Pragm. 2. nu. 24. de Sodomia,
& in alijs locis, quos refert, & ſequitur
Baiard. ad Clar. in d. §. Sodomia nu. 8.
Farinac. q. 148. per totam Azeued. lib.
8. tit. 21. in l. 1. & in rub.

3 Hinc clericus † ſodomita efficitur ir-
regularis tali irregularitate, quæ niſi
à Summo Pontifice remitti poteſt,
Apoſtilla ad Diaz. in Pract. Crim. cano.
cap. 80. Specul. in tit. de diſpẽſationibus
§. iuſtam num. 17. Archid. in cap. infa-
mes 3. quæſt. 7. Thomas Maiol. in tract.
de irregular. lib. 5. cap. 43. nu. 1. Clar. in
§. ſodomia num. 5. & ibi Baiard. nu. 15.
qđ procedit ſecundũ prædictos ẽt in
clerico ſodomita occulto; licet in hoc
diſſentiant Nauarr. in Manuali confeſ.
c. 27. n. 249. & Menoch. de arbi. iud. caſ.
286. in nouiſſimis add. nu. 31. Farin. vbi
ſup. n. 26. cũ ſeq. meritò tã immane de-
4 lictum † numquam compræhenditur
ſub generali delictorum remiſſione, &
quia crimẽ atrox, & quia ita expreſsè
diſpoſuit Rex noſter in d. Pragmatica
Regni, ſed quia poſſet dubitari, an per
ſona Regis poſſit compręhendi in illa
prohibitione, vt mouet Foller. in præ-
dict. Prag. nu. 56. nõ ab re voluit illud
hic expreſsè excipere.

Ampliatur prædicta concluſio in
5 vtroque Regno, vt talis ſodomita † ſi
fuerit indultatus à Prorege, tale indul
tum erit nullum, & eo non obſtante
poterit puniri pœna prædicta, ita ex-
preſsè in prędicta Pragma. cautum eſt
ibi (quam pœnam remittere, aut perdo-
nare dictus Prorex, neque dicti officia-
les præſentes, aut futuri nullatenus poſ-
ſint, imò illis prædictam pœnam remit-
tendi, aut perdonandi omnem eum nulli-
tatis decreto abdicamus poteſtatem, ita
quod non obſtante illorũ remiſſione, aut
perdonamento, qui præfatum abomina-

bile

bile crimen, aut confeſſi, aut cõuicti fuerint poſt præſentis legis publicationem commiſiſſe, ſupradicta pœnæ ſubiaceãt) de hoc tamen articulo vide *à Peguer. dec. crim. 39. per totam* vbi defendit, quod non obſtãte tali clauſula indul-
6 tatus † non poterit moleſtari, *Cancer. varia. reſol. lib. 2. cap. 2. nu. 292.* & dixi *infra Cap. 45. nu. 12. in fi.*

Prædictam ampliationem amplia, vt Prorex, aut quicumq. officialis, nõ ſolum non poterit indulgere, ſed nec
7 commutare pœnam, † ex illis verbis appoſitis in Reg. *Prag.* ibi (*abſque venia igne comburatur*) *Foller. in eius cõmento num. 50.* licèt *Bald. in l. data opera colu. 2. C. qui accuſa. non poſſ.* teneat contrarium; immò nec affidari, ſeu
8 guidari † etiam ſpatio dimidiæ horæ vt per *tex. d. Pragma.* & voluit *Nell. de bãnis. 3. par. 2. temp. quæſt. 19.* qui hoc limitat, quando tractaretur de bono
9 pacis, † vel alia vrgẽti cauſa *Scipio Rouit. in Commen. Pragm. 2. de ſodomi. per tradita per à Peguer. d. dec. 39. num. 11. & 14.* & dicam alibi latius.
10 Item non admittitur † compoſitio *Baiard. ad Clar. in §. fin. quæſt. 59. ante nu. 51.* quæ quidem omnia procedunt
11 etiam in Barone † *Capiblan. de authori. Baron. pragm. 6. num. 78.* & declarauit Rex noſter per Reg. *Pragm.* in Regno Neapolitano *in pragm. 3. de ſodomia, & ibi Scipio Rouit.* vbi dat rationem, quia Princeps poteſt priuilegium cõceſſum circa iuriſdictionẽ pro ſuo arbitrio moderare, & ex cauſa ſuperare per ſupremam authoritatem, quæ cẽſeẽ ſemper in cõceſſionibus reſeruata *Pereg. de iur. fiſc. lib. 1 titu. 3. nu. 31. & 75. cum ſeq. Sard. conſ. 152. n. 17. vol. 2.*

Amplia ſecundo principalem con-
12 cluſionem in nefando † cõmiſſo cum fœmina *Dec. in l. ſi qua mulier num. 9.*
* *C. de ſecund. nupt.* & eſt cõmunis* opinio vt teſtatur *Viui. in commun. opinio. in ver. Sodomia delictum Clar. in §. Sodomia num. 2.* qui dicit ita iudicatum *Ant. Gomez. ſuper l. 80. Tauri num. 33.* etenim Sodomia cõmittitur tàm cũ maſculo, quàm cum fœmina *Cardin. in Clemen. 2. quæſt. 13. de cõſang. & affinit. Dec. in l. 1. nu. 9. C. de ſecun. nupt. Affl. in cõſt. Regni legum aſperitate lib. 3. num. 23. Viui. commun. opin. in verb. Sodomia delictum Gomez. d. l. 80. Tauri num. 33. Bernond. in tract. de publi. cõcubin. rubr. de coitu ſodomitico num. 3. verſ. peccatum iſtud & num. 10. Cotta in memorabili. in verb. Pedicones Plot. in l. ſi quando nu. 311. in fi. C. unde vi,* & eſſe veriorem ſentẽtiam affirmauit *Menoch. de arbitr. dicto caſu 286. nu. 5. & in nouiſſimis addit. nu. 40.* id quod expreſsè fuit declaratum per Regem noſtrum *in Pragm. de ſodomia*, Et hæc ampliatio tanto fortius procedit ſi fœ-
13 mina illa eſſet eius vxor † *Gomez. ĩ præcitato loco,* vbi refert, quemdam in oppido Talaueræ combuſtum fuiſſe, qa propriam vxorem cõtra naturam carnaliter cognouerat, & *Menoch.* nõnulla ſuper hoc dicit in prædictis *addit. num. 41.* Licet quoad pœnam vxoris varij varia dixerint, vt refert *Baiard. ad Clar. in d. §. ſodomia, & Foller. in cõment. d. Pragm. nu. 25. cum multis ſequ. Farin. d. q. 148. nu. 35. & 36.*

Amplia tertio in ſodomita cõmit-
14 tente † ſodomiã cum animalibus brutis, *vt in exod. cap. 20. in cap. reos §. qui cœteris 23. quæſt. 5. Roland. à Vall. conſ. 7. nu. 1. lib. 1. Clar. in §. fornicatio verſ. cũ animali bruto vbi ex Boe. quæſt. 116. num. 1.* teſtatur ita fuiſſe iudicatum in Curia Burdegalenſi. *Petr. de Greg. lib. 36. Syntagm. cap. 14. num. 1.* & Sodomia peſſima committitur *Menoch. d. caſu 286. num. 6. & 7. & in addit. nu. 43. & 46.*
15 Amplia quarto in tentante † crimẽ hoc, licet nõ perfecerit, vel ſi extra vas pollutionem commiſiſſet cum puero, vel muliere vt dictum eſt, & ad actum

pro-

proximum deueniſſet, quia nefandũ committitur tentando, licet non quo ad pœnam ordinariam, vt dixerunt *Menoch.d.caſu* 286.*num*.7.*verſ.ſed an qui & num*. 16. poſt alios per eum ibi relatos, & melius *in add. nu*.30. *Clar. in d.§.ſodomia num*.8.*vbi Baiard. Foller. in Comment.d. pragm. Afflict. in d. conſt. Regni legum aſperitate, Farina.d. q*.148.*num*.48.

Amplia quinto in eo, qui proprijs
16 manibus ſeipſum polluit, † hic enim ſodomiticum delictum, & nefandum committit, vt dixit *Bermõdus Chouero in d.tract.de publ. concubinarijs Rub. de peccato ſodomitico nu*.14.& veris ſodomitis equiparet *Paulus ad Corinthios prima cap*.6. vbi hos molles appellat dicens (*Nolite errare neque fornicarij, neque idolis ſeruiẽtes, neque molles, neque maſculorum cõcubitores*. Ita & molles ij appellantur *à Diuo Thoma in* 2. 2. *quaeſt*. 154. *art*.11. & ſequitur *Menoch.in d.caſu* 286.*in addit.nu*.52.*Farinac.d.q*.148.*nu*.38.

Amplia ſexto in duabus mulieribus inter ſe actum venereum facientibus fricando, & ſe corrumpendo, nam de-
17 lictum contra naturam † naturæ ſexus committunt, quæ eſt vt cum maſculo cocunt *glo. in l. fœdiſſimam C.ad l.Iul. de adult*. & ideo pœna mortis puniri dixerunt *Boer. d.quaeſt*.316. *in fin. Gomez.in l*.80.*Tauri nu*.34.*Petr.Gregor. lib*.36.*Syntagm. capit*.14.*num*.2.*Menoch.in add.ad d.Caſ*.286.*de arbit.nu*. 47.*& ſeq*. vbi ſecundũ prædictos hoc
18 intelligit, † quando dictæ mulieres ſimul coeunt non ſimpliciter fricando, ſed imponendo aliquod inſtrumentũ materiale putà ligneum, vel vitreum, & ideo nefandum crimen committere dicuntur, *Farin.in loco citato nu*.40.

Amplia ſeptimo in homicidio, & alio delicto commiſſo ex cauſa nefandi, vt bis iudicauimus contra Nuntiũ la Giglia, pro quo faciunt not. p *D.de Ponte in tract. de poteſt. Prorreg.titu. de prouiſ.fier.ſolit*.§.2.*num*.16.

Limita prædictam concluſionem non procedere in præſtantibus opem
19 † ſodomitis in hoc vitio, puta domum commodando, vel recipientes pretiũ, quia iſti licet debeant puniri, & grauiter, vt dixit *Affl.in d.conſt.legum aſperitate in vlt.col.Foller.in d.commen.nu*. 58. quinimo, & ad pœnam mortis, vt fuiſſe iudicatũ teſtatur *Caball. reſolut. crimin.caſ*.16. tamen nõ comprehendũtur ſub ſtatuto puniente nefandũ, & hoc eſt clarum, & idem dicẽdum in officialibus diſſimulantibus tale delictum, qui ex prædicta Reg. *Pragmat*. puniuntur, & in Regno Neapolitano eſt impoſita eadem pœna, vt in *pragm*.1.*tit.de Sodomia*, licèt ſit neceſſe, quod eis fuerit denũtiatum ſecundũ *Foller.in d.comment.num*.46.

TEXTVS.

Vſum venereum cum ſantimoniali clauſtrata, & intra monaſterium degente.

SVMMARIVM.

1 *Cognoſcẽs monialem clauſtratam an ſacrilegium committat.*
Item inceſtum num.2.
Item adulterium num. 4.
Item ſtuprum num. 5.
3 *Inceſtum committitur cum affine.*
6 *Statutum puniens cognoſcẽtem nuptam procedit in cognoſcente monialem.*
7 *Cognoſcens monialem grauiſſimum delictum committit.*
8 *Violatores monialium dicũtur ſacrilegi.*
9 *Moniales apud antiquos veneratæ.*
10 *Tranſactio in hoc crimine non valet.*
11 *Monialem non conſecratam cognoſcens non gaudet indulto.*

Amplia

Amplia in moniali profeſſa num.12.
Amplia in raptu, num.14.
Amplia in ſimplici oſculo, num.13.
15 *Raptus monialis eſt grauior eius violatione.*
16 *Raptus monialis non cõprehenditur ſub indulto.*
17 *Conatus punitur in raptu monialium.*

CAP. XXXII.

PLVRA, & enormia crimina committere dicitur, q
1 in delictum † hoc
atrociſſimũ incurrit, & primò ſacrilegiũ cognoſcẽdo
carnaliter monialẽ profeſſam, & violãdo virginitatem Deo dicatã ita *glo. in c. virginibus 27. q. 1.* ex illo *tex. Farinac. q. 145. §. Sacrilegium per totam,* vbi multa in materia addit. Secundo
2 committit inceſtum, † quia eſt ſponſa
Dei, qui pater noſter eſt *cap. qui abſtu-*
3 *lerit 12. q. 2.* & inceſtus † committitur
cum affine ſicut cum conſanguinea *cap. de inceſtis 35. q. 3.*
4 Tertio adulterium † cõmittit ea ratione, quia cũ ſponſa Chriſti, & adulterium cõmittere dicitur is, qui cum ſpõſa alterius miſcet ita notant *Doct.*
* oẽs * cõmuniter *in d. c. virginibus 27. q. 1. Abb. ĩ c. monaſteria de vit. & hone. cleri. & in c. At ſi clerici de Iudic. Dec. cõſ. 611. n. 2. Vrsi. dec. 314. nu. 19. latè Ghirland. in tracta. de pæn. omnifariam coitus quaſt. 1. n. 10. & ſeq.* vbi addit
5 quartũ delictum, videlicet ſtuprũ † &
ſingula probat, quæ adeo vera ſunt vt
6 ſtatutum † puniens aliqua grauiſſima
pena cognoſcentẽ nuptã, habebit locũ ẽt in cognoſcente monialẽ vt conſuluit *Dioniſ. Peruſ.* quem refert, & ſequit *Soc. ſen. in c. qualiter & quando il. 2. in 8. p. princ. q. 7. n. 110. verſ. ſeptimo quaro pone de accuſat. Fel. in c. non ſatis nu. 4. de ſimo.* & hãc eſſe cõmun. * opi. dicit *Hyppol. ſing. 215. verſ. & teneas menti. quod adeo eſt verũ, Decia. tract. cri. lib. 6. cap. 20. num. 1. & 2.* ſubdens
7 quod hoc delictũ † cæteris carnalibus
eſt deteſtabilius vt not. *in cap. adulte-*
8 *rij 32. q. 7.* ideo violatores † monialiũ
ſacrilegi dicuntur, eoſq. filios perditionis *Apoſtolus* appellat, & templum Dei violãt, vt habetur *ex Cõcilio Arelatenſi in cap. ſciendum eſt 27 quaſt. 1.* & vt inquit *tex. in cap. decernimus 28. diſtin.* cum ipſe virgines templũ ſint, & vaſa domini, & ſacrarium Spiritus ſancti, indignũ eſt eas cubilibus immũditijs deſeruire, quinimo nõ tantũ corpus ſuũ, quod templũ Dei effectũ polluit, ſed ẽt illud quod dicitur, quia oĩs eccleſia corpus Chriſti eſt, & in omnẽ eccleſiam videtur delinquere, qui corpus ſuum maculat, nam per vnũ membrũ macula in omne corpus diffunditur *c. ſed & illud 26. q. 2.* Hinc
9 eſt quod iſtæ moniales, † quæ apud
antiquos veſtales dicebanẽ, qui Deũ nõ cognoſcebant maximo cũ honore habitæ erant, & in periculis maximis vitæ delictiſq. deprecãdis veſtales adhibere ſolebãt, quarũ reuerentię putabant oĩa concedi debere, vt ex multis Hiſtoriografis refert *Decia. in prædicto loco,* & ideo ob huius criminis atrocitatẽ ſeuiſſima mortis pęna, tam apud ethnicos caſtigabanẽ, quàm ẽt hodie ex cõſtitutionibus noſtris puniunẽ, vt refert *Menoc. de arb. Iud. caſu 398. nu. 26. Decia. in pdicto loco, Clar. in §. Fornicatio, & ibi Baiard. & ĩ §. ſtuprũ nu. 4.* & in Regno habemus *cõſti. ſi qs rapere ſub tit. de rap. & viol. monial. illat.* vbi pęnã mortis imponit cognoſcentibus carnaliter monialẽ, & plura ibi adducit *Afſl.* adeo ꝙ trãſactio † in hoc crimine non valet, quia cũ ſit offenſus ſponſus, ideſt Deus, requiritur pax à Põtifice, qui illũ in terris repręſentat *Boer. dec. 91. n. 3. Bal. & Sal. in l. vnica*

C. de rap. virgin. Io. de Anani. in cap. 1. *col.* 1. *de rap. virgin. Decian. d. lib.* 6. *cap.* 20. *num.* 7. qui ſubdit, quod etiam ſi eſſet facta non valeret, quod tãto fortiùs procedit, nam ſi eſſemus in ſimplici adulterio, de eo Princeps ſecularis gratiam facere non poſſet, vt dixit *Franc. Marc. deciſ.* 152. *nu.* 7. *par.* 2. & prædictis ex cauſis motus, Rex noſter delictum hoc excepit ab eius Indulgentia, quibus adde *Azeued. l.* 6. *n.* 51. *cum ſeq. tit.* 20. *lib.* 8.

Amplia prædictam concluſionem procedere etiam, quod talis monialis
11 †non eſſet cõſecrata vt expreſsè dixit *text.* hic, ſufficit enim, quod ſit clauſtrata intra monaſterium, & profeſſa iam dicitur Deo dicata, licet nõdum ſit conſecrata, & dicitur verè monialis, neque poteſt monaſterium exire *cap. ſuper eo de reg. iur. & clemen.* 1. *eo. tit. Decian. tract. crim. lib.* 8. *cap.* 11. *nu.* 12. *in* 2. *par.*

12 Amplia ſecundo in moniali cõuerſa, † quia tales faciunt profeſſionem, & ſunt veræ religioſæ, & habẽt requiſita ſtatuti noſtri, nempè profeſſionẽ, & clauſuram, & licet de iure non ſit eadem pęna ſtatuta cognoſcenti prædictas conuerſas, vt conſuluit *Fider. de Sen. conſ.* 213. tamen negãdum minimè erit, quòd vt plurimum iſtæ moniales cõuerſæ ſint virgines, & omnes faciunt profeſſionem, & promittunt clauſuram, & ideo militat eadem ratio, prout hoc intelligendum eſſe arbitror.

Amplia tertio, vt dicatur excluſus à præſenti indulgentia nõ ſolum, qui carnaliter cognouerit monialem clauſtratam, ſed etiam ſi eam ſimpliciter
13 oſculatus † fuerit, quia vſus venereus verificatur etiam in oſculo, cum ſit actus carnis, & caro corrupta *Neapod. in conſuet. incip. quartas autem in ver. à quodam viro ſuo col.* 44. *verſ. item induunt. Vincen. de Franc. dec.* 503. *& dec.* 333. vbi refert in Regno illo pænam oſculi eſſe mortis naturalis, & ita fuiſſe ſeruatum aliàs, idem ſequitur *Vini. deciſ.* 117. *per totam*, tamen ſuper hoc cogita, quia nõ credo prędictam ampliationẽ procedere poſſe in præſenti decreto, cũ vt aliàs diximus in exceptis ſit odioſũ, & ideo non extendendum, & licet in Regno Neapolitano pęna ſit mortis, attñ eius pęna de iure eſt arbitraria vt dixerunt *Affl. in cõſt. ſi quis non dicam rapere n.* 8. *Decia. lib.* 6. *tit.* 20. *num.* 16. *idem Afflict. & alÿ relati per Vini. d. deciſ.* 117.

Amplia quarto prędictã cõcluſionẽ, ſi cũ vſu venereo interuenerit rap-
14 tus† ipſius monialis ab ipſo monaſterio, eo q dẽ caſu penitus erit excluſus
15 à pſẽti beneficio, cũ rapt⁹ ſit grauior, q̃ ſimplex vſus venereus cũ ipſa moniali *Marſil. in l.* 1. *n.* 38. *C. de rapt. vir-*
16 *gin. Decia. in præalle. n.* 8. † imò raptus monialis ſolus de per ſe nõ cõprehenditur ſub diſpoſitione huius Decreti, vt in ſtatutis dixit *Bald. in d. l.* 1. *C. de rapt. virg. & in* 2. *not.* ſubdit, qđ ſolus Põtifex poteſt remittere talẽ iniuriã, & ſequiẽ ibi *Sal. in* 2. *not. Marſil. in d. l.* 1. *n.* 39. *& Decia. tract. crim. tit. de pæn. rap. lib.* 8. *c.* 11. *n.* 5. Hinc eſt, qđ cona-
17 tus† tantũ puniẽ in raptu monialiũ, vt eſt *tex. in l. ſi qs non dicã rapere, ſed attentare C. de epiſc. & cler. c. ſi qs nõ dicã de pæniten. diſt.* 1. *Bal. in l. nõ ideo minus nu.* 10. *C. de accuſa.* Et ſi conatus in aliquo eſſet remotus à facto idẽ *Bal. in l.* 3. *n.* 3. *C. de ſeru. fug. Marſi. in l. q falsã n.* 14. *ff. de falſ. Menoc. de arb. Iud. caſu* 292. *ĩ add. n.* 35. *Couar. in rep. cle. ſi furioſus ĩ* 2. *p. in princ. n.* 8. *verſ. ſed in raptu alicuius monialis de homic.* & ppea cũ in pſenti Decreto excipiaẽ vſus venere⁹, & violatio monialis, multo fortius cẽſeẽ except⁹ ipſius raptus, cũ ſit grauior vt dixi. Nec obſtat dicere, qđ in criminibus exceptis in hoc decreto nõ dẽt fieri extẽtio, q a pdicta per me ſit-

firmata non procedunt per viam extenſionis,ſed comprehenſionis ex grauitate delicti, vt not. *Vinc. de Franc. dec.142.nu.5.* & aliàs per Regem noſtrum Philippum II. feliciſſimæ memoriæ i omnibus Indultis cõſueuerat expreſsè Raptus monialis exceptuari, & ita fuit declaratum in Sacto Conſilio de anno 1588.

T E X T V S.

Spoliatores viatorum, ſeu dirobatores ſtratarum, captiuantes perſonas, vel eas componentes, vel componere tentantes in quocumque loco,tã habitato, quàm in campis,piratas,eorum receptatores, & auxiliatores.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliatores viatorum dicuntur latrones publici.*

2 *Latrones puniuntur pœna mortis naturalis in Regno,intellige vt ibi.*

3 *Latrones publici non gaudent immunitate Eccleſiaſtica.*

4 *Spoliatores viatorũ,& dirobatores ſtratarum non gaudent Indulto generali.*

Amplia ſiuè intra Vrbem,ſiuè extra in campis num.5.

Amplia, vt nec admittantur ad compoſitionem num.6.

Amplia ſi ſemel tantum ſpoliaſſent viatores num.7.

Amplia ſi vias non frequentatas inſidiauerint num.8.

9 *Captiuantes perſonas ſunt excluſi à beneficio indulti. Idem in componentibus, ſeu componere tentantibus ibidem,& qui dicantur iſti de iure.*

Et an procedat in eorum auxiliatoribus numero.13.

Pirata nõ gaudẽt indulto, & q dicatur. Nec immunitate eccleſiaſt ica num.11.

Amplia in eorum receptatoribus, & auxiliatoribus num.12.

C A P. XXXIII.

ISti ſpoliatores viatorum, ſeu dirobatores ſtratarũ † dicũtur latrones publici,& graſſatores *l. capitaliũ §.famoſos,& §.graſſatores ff.de pen. Salic.in l.fin.col.2.C.de accuſat. Abb. Fel.& alÿ in cap. inter alia de immuni.eccleſiaſ.Ioan.Viſcb in tract.de immuni. eccleſ.nu.19. & 20. Muſcatell. in pract.crim.tit.de fur.& rap.num.15. & ſeq.*vbi multa refert *Gram. conſ.37. nu.14.in fin.& conſ.59.nu.4.*& eorum
2 pęna † in Regno eſt mortis naturalis, etiam quod furtum ſit minimum,dũmodo ſit cõmiſsũ cũ violentia,& eorũ çadauera poſtquã laqueo ſuſpenduntur in quatuor partes diuiduntur, & ſingulæ partes diuerſis in locis appẽduntur, & præſertim vbi graſſari conſueuerũt, & ita ego iudicaui, & ſeruatur quotidie ꝑ M.R.C.& adeo odioſi sũt,& omnibus dãnoſi,quod vt refert *Hoſtien. in ſumma de ſenten. excomm.* ter in anno à Papa ſollemniter excõmunicantur; ſequitur *Barbat.in capit. cum ſit generale nu.240. de foro compe.* & poſſunt ab eccleſia extrai,quia non
3 gaudent eius immunitate † *cap. ſicut antiquitus 17.q.4. Franc. Marc. deciſ. 989.nu.3.col.2.tom.2.Doct.d.cap.inter alia*; latè multa proferendo cõtra iſtos latrones dixit *Decia.tract.crim.lib.6.c. 28.num.2.& ſeq.& cap.75.lib.9.verſ. totum volu.2.*& ideo ſicut ob criminis atrocitatem excipiuntur ab immunitate eccleſiaſtica, eademmet cauſa
4 ſunt priuati † à Rege noſtro bene-

ficio præſentis Decreti, & facit quia
hoc delictũ ob pacis violationem eſt
de regalibus,& exceptis *Bellug. ĩ Spec.
Principum rub.* 38. §. *conqueruntur.*

Amplia prædictam concluſionẽ,ſi-
5 ue ſpoliaſſent viatores † extra Vrbem
in campis,ſiue intra Vrbem, ita dicit
*Decia. in loco præallegato, num. 2. vol. 2.
verſ. Cum igitur hoc genus hominum, &
in verſ. Item & ſecundo extendenda,*&
ita pluries iudicaui.

Amplia ſecundo, vt nec etiã ad cõ-
6 poſitionem admittantur iſti latrones
ſtratarum, vt dixit *Baiard. ad Clar. in
§. fi. q. 59. ſub nu. 55. Ioa. Anto. de Nigr.
in c. Regni* 243. *incip. de peruerſo, nu. 6.
Capibl. de Baro. & cor. offic. prag. 6. nu.*
29. *Muſcatel. in pract. tit. de fur. & rap.
rub. de priuileg. prædictorum, nu. 50. fol.
mihi* 173. Sed hoc procedit in Regno
Neapolitano ex quodam ſpeciali ſta-
tuto, vt ibi per eos, & appellatione di-
rubatorum ſtratarum, veniunt etiam
dirubantes in mari, ſecundum *Vinc.
de Franc. dec.* 142.

Amplia tertio prędictã cõcluſionẽ,
7 etiã ſi hmõi latrones ſemel, vel bis tã-
tum ſpoliaſſent viatores in ſtrata pu-
blica,ſeu priuata, quia licet de iure la-
tro public° nõ dicatᷣ,ſi pluries hoc cri-
men non commiſerit, *ad text. in dict. l.
capitalium*, §. *graſſatores, ff. de pœn.* ibi
(*vtiq. ſi ſæpius, atq. in itineribus hoc ad-
miſerunt*) & tenet *Ang. in conſ.* 403. *in-
cip. formata fuit in princ. Fulgoſ. conſil.*
157. *nu.* 3. *Decia. tract. crim. lib.* 6. *c.* 27.
nu. 2. *Peguer. dec.* 40. *nu.* 4. vbi ex hoc
inferũt, quod ille, qui nõ eſt ſolitus fu-
rari non põt ab eccleſia extrahi, & per
cõſequẽs gaudet immunitate eccleſia-
ſtica, & ita iudicatũ fuiſſe refert *Peguer.*
tamen quidquid ſit de iure, ſecũdũ ter
minos Decreti noſtri, ẽt, qđ ſemel hoc
delictum commiſerint ſunt excluſi ab
eius beneficio, quia textus noſter ſim-
pliciter eos excipit ibi (*ſpoliatores via-
torum, & dirubatores ſtratarum*)& pię-
dicta allegata per *Doctor.* procedunt
ad hoc, vt aliquis dicatur publicus la-
tro, & graſſator, & ideo ſufficit, quod
ſemel tantum ſpoliaſſent, item & ob
atrocitatẽ delicti, quod tñ licet ſit mi-
nus ſecundum prædictos Doct. nõ per
hoc negari poteſt, quin ſit graue deli-
ctum exceptum à pręſenti Decreto, itẽ
& hoc procedit ratione loci, & non ra-
tione frequẽtię ipſius delicti, atrocitas
enim conſideratur, quia vias obſidẽt,
& inſidijs viatores deprędantur, & in
Regno ita fuit ſemper iudicatum, tãto
fortius, qđ ex forma Pragmaticę pu-
niuntur pœna mortis etiam quod ſe-
mel tantum tale delictum cõmiſerint,
& ita ego pluries iudicaui, licet in M.
Curia aliter ſeruatum, & iudicatũ vi-
derim in eo, qui ſemel tantum viato-
res ſpoliauerit.

Amplia quarto, etiam ſi tales diro-
8 batores ſtratarum vias nõ frequẽtatas
inſidiauerint, & ibi eius viatores ſpo-
liauerint, quia text. hic loquitur ge-
neraliter ibi (ſtratarum) & ideo gene-
raliter debet intelligi, qđ eſt cõforme
diſpoſitioni iuris, ad tex. *ĩ d.* §. *graſſa-
tores* ibi (*in itineribus*) & licet de iure
adhoc vt aliquis dicatur publicus la-
tro, requiratᷣ quod vias frequentatas
obſederit, vt voluit tex. expreſſus *in l.
1. C. quand. lice. vnicuique ſi. ſud. vendi.*
ibi (*aut itinera frequentata inſidijs ag-
greſſionis obſederit*) *Igne. in l.* 3. §. *ſub-
uertitur, nu.* 107. *in fi. ff. ad Sylla. & n.*
317. vbi aſſerit hãc eſſe commonẽ opi-
nionem, & eã tenuiſſe totã Cano. ca-
teruam, *Remig. de immun. eccleſ. in 2.
fallen. Clar. in* §. *fi. q.* 30. *ver. quæro nũ-
quid Oldra. conſ.* 154. *num.* 4. *Decian. in
loco præallegato*, verum vt dixi *in præ-
cedenti amplia.* hæc procedũt in ſtatu-
to mentionem faciente de publico la-
trone, quod non verificatur, niſi in eo
qui frequentatas vias inſidiauerit, ſed
in terminis Decreti noſtri, dum exci-
pit dirobatores ſtratatũ loquitur ſim-
plici-

pliciter, & interpretationem recipit à
ſtatutis regni, quibus ſiue frequẽtatę,
ſiue inſuetæ fuerint ſtratæ, puniuntur
huiuſmodi delinquentes pœna capi-
tis, & in Regno de hoc numquam fuit
dubitatum, niſi tamen ſpoliare atten-
tauerit tantum, vt in Mag. C. iudica-
uimus pro Nicolao Bonauolto de an-
no 1607. nam tex. loquitur de ſpoliã-
tibus cum effectu.

Amplia quinto à præſenti benefi-
9 cio excluſos eſſe captiuãtes † perſonas,
& eas componentes, vel componere
tentantes in quocumq. loco, tàm ha-
bitato, quàm in campis, ita expreſsè
dixit text. hic, & de iure iſti prędo-
nes dicuntur *l. mulier, & l. hoſtes, ff. de
cap. & poſtl. reue. l. hoſtes, ff. de verb. ſi-
gnif. & in l. 1. ff. de leg. 3. l. ſi pater qua
eſt penul. §. vlt. ff. de donat.* immo in Re
gno tales ſunt rebelles, vt diſponit reg.
Prag. vlt. edita de anno 1571. *in* 2. *tom.
reg. Pragmat.*

10 Amplia quinto ĩ piratis, vt dixit tex.
hic, & iſti ſunt, qui in mari depredan-
tur, ſecũdum *tex. in d. auth. ſed nouo iu-
re, C. de ſeru. fugit.* & publicis latroni-
bus ęquiparantur *Auth. nauigia, C. de
fur. l. in rebus, ff. de commod. Iaſ. in §.
rurſus, nu. 46. inſtit. de actio. latè Vinc.
de Franc. in dec. 142. & Decia. tractat.
crim. lib. 6. tit. de caſib. qui delit. & can.
cap. 28. num. 2. & lib. 9. cap. 29. tom. 2.*
11 vbi hos piratas † excluſos eſſe à be-
neficio immunitatis eccleſiaſticæ aſ-
ſerit, & multa contra iſtos piratas
adducit.

Subamplia hanc precedentem am-
pliationem, vt non ſolum piratæ, ſed
12 eorum receptatores, † & auxiliatores
ſunt excluſi ab hoc Indulto, vt deter-
minat tex. noſter hic, & in Regno iſti
puniuntur grauiſſimis pœnis, *tomo
1. pragm. tit. de pan. cler. & laic. recept.*
13 *banni.* & licet aliàs fuerit † in M. R. C.
dubitatum, an iſta exceptio auxiliato-
rum, & receptatorum ſe extendat etiã
ad ſpoliatores viatorum, captiuantes,
& componẽtes, vt eorũ receptatores,
& auxiliatores ſint excepti, & vt audio
hoc non fuerit ibi determinatum, ego
credo quod licet tales grauiſſimis pę-
nis in Regno puniantur ex *pragm.* di-
ſpoſitio. nihilominus prędicta clauſu-
la eos non comprehendit, quia refert
ad proxima præcedẽtia, & ita fuit de-
terminatum in Sacro Conſilio de an-
no 1588. nam exceptuando crimina
atrociora, in piratis tantũ excepti fue-
runt eorum auxiliatores, & receptato-
res, & non in graſſatoribus captiuãti-
bus, & componentibus, & vna lex per
aliam recipit interpretationem; Item
ſi hoc eſſet, vtique ad omnes caſus ex-
ceptos præcedentes extenderetur, qđ
non eſt verum, & ſecundum præ-
dicta iudicauimus in Magna Curia
pro Eraſmo Miuccio de menſe Octo-
bris 1607.

T E X T V S.

Adulterantes ſigillum Principis, aut cuiuſcumque Regij Tribunalis.

S V M M A R I V M.

1 *Sigillantes literas alieno ſigillo crimen falſi committunt, quid in ſigillo Re-*
2 *gis, nu. 2.*
3 *Crimen falſi non comprehenditur ſub indulto generali, idem in falſificante ſigillum Principis ibidem.*
4 *Adulterans ſigillum Principis non gaudet indulto.*
Amplia in ſigillo cuiuſcumq. Regij Tribunalis ibidem.

CAP.

CAPVT XXXIV.

SIGILLANS lite-
1 ras † alieno ſigillo
in crimen falſi in-
cidit *Franc. Marc.*
dec.994. Dec. conſ.
175. col. 4. verſ. 5.
Clar. in §. Falſum
num.26. & ibi Baiard. nu.186. & ſeq.
Boer. deciſ.82. Gram. deciſ.27. Ploi. cōſ.
95. Affl. dec.404. nu.20. qui refert in
Regno Neapolitano adeſſe *cap. Caro-*
li Primi, vbi imponit pœnam vltimi
2 ſupplicij falſificantibus † ſigillum Re-
gis, & eſſe maius delictum, quam cu-
dere falſam monetā, & ideo cum fal-
ſi crimen † non comprehendatur ſub
generali Indulto, vt aliàs dictum eſt,
3 & in terminis ſigillū adulterantis vo-
luit *Affl. in prædicta dec.404. num.22.*
in fi. Menoch. de arbit. Iud. centu.6. caſ.
538. n.18.19. & 20. merito Rex noſter
caſum hunc exceptuauit expreſſe in
præſenti decreto. *Azeued. lib.8. recopil.*
tit.17. l.3. vbi multa in propoſito no-
tat, & ibidem *D. dac. Perez.*

Ampliatur prædicta concluſio etiā
4 in ſigillo † cuiuſcumque Regij Tribu-
nalis vt dixit *text.* hic.

TEXTVS.

Propinationem veneni, ex qua
mors ſequuta fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Veneficij crimen atrociſſimum eſt.*
2 *Venenare eſt ſpecies proditionis.*
3 *Pena veneficij eſt mortis naturalis.*
4 *Conatus punitur in veneficij crimine.*
5 *Venefici non gaudent immunitate Ec-*
cleſiaſtica.
6 *Veneficus non gaudet indulti beneficio.*
Amplia in deferente venenum num.7.
Amplia in miſcente venenum in calice,
num.8.
Amplia in conficiente venenum num.9.
Intellige ſi ex veneno mors ſequta fue-
rit ex expreſſis verbis Indulti, ſecus
de iure, num. 10.

CAPVT XXXV.

DELICTVM ve-
1 neficij † atrociſſi-
mum eſt vt dixit
Clar. in practi. §. fi.
quæſt.92. n.2. verſ.
ſcias tamen Alba.
Mandell. conſil.72.
num.1. Vini. deciſ.487. num.5. lib.3. &
grauius quocumque alio genere ho-
micidij, in eo enim interueniunt inſi-
diæ, & proditio *Bal. in conſ.211. incip.*
iſtud maleficium vol.4. & dixit tex. in
l.1. C. de malefi. & Mathem. quod plus
eſt hominem extinguere veneno, quā
gladio, ſequitur *gloſ. in § eadem inſtit.*
2 *de publ. iudic.* & venenare † eſt ſpecies
proditionis vt tenent *Iacob. Butri. &*
Bald. in l. nemo C. de ſum. Trin. & fide
catholi. Bald. in authen. item nulla com-
munitas C. de Epiſcop. & Cleri. & in c.
1. quib. mod. feud. ammitt. Bal. & Sal.
in l. cum fratrem C. de His quib. vt in-
dign. Alexand. conſ.145. num.6. vol.7.
Barbat. conſ.70. num.46. vol.4. Ioan. de
Anani. in cap.1. col.1. de homicid. & in
cap.1. colu.3. in fin. de Sortileg. Decian.
tract. crim. lib.9. cap.22. nu.1. in tit. de
atrocitate veneficij, vbi dat rationem,
quia venena vt plurimum propinan-
tur occulte; & per inſidias, & ideo dif-
ficilius euitari poſsūt *l.1. §. ſi quis pu-*
tà veneno, & l. propter veneni ff. ad l.
Cornel. de Sicar. l. conſenſu §. ſi qua igi-
tur, & §. vir quoque C. de repud. Gram.
conſ. crim.36. nu.2. & deciſ.24. nu.1. &
ſeq. & idem voto 3. nu.1. & ſeq. Mādel.
d. conſ.

*d.conſ.72.Boſſ.de homicid.nu.*14.adeo
quod crimen deteſtabile dixit *Rolan.*
*à Valle conſ.7.num.*41.*vol.* 1. imò, &
execrabile, & deteſtandum, *idem Rol.*
*conſ.*12.*num.*71.*vol.*3. Hinc eſt quod
3 eius pæna † de iure eſt pæna mortis *l.*1.
& 3.ff. ad l. Cornel. de ſicar. maximè
quãdo eſt ſequuta mors, (vt ex com-
muni* teſtatur *Plaz. epith. delicto. lib.*
1.*cap.*20.*poſt.num.*1.*Clar.in* §. *Homi-*
*cidium num.*11. vbi dicit, quod de hoc
non eſt dubitandum, & dicunt *Doct.*
quod ob atrocitatem huius criminis
4 punitur conatus, † licet non ſequatur
effectus *gloſ. in l.*1.§. *hac autem verba*
in verb. putamus ff. quod quiſque iur. &
* eſt communis* opinio ſecũdum *Clar.*
in pract.§. *fi. quaeſt.*92.*verſ. ſcias tamẽ*
cum alijs ibi per eum relatis, Boſſ. de ho-
*micid. num.*11.*Gramm.d.conſ.*36.*& in*
*dec.*2.*Viui.d. deciſ.*487.*nu.*6. *Decian.*
*tract.crim. lib.*9.*c.*23.*n.*3. & ibi plenè
5 qnimò tales † veneficos excluſos eſſe
à beneficio immunitatis eccleſiæ di-
xerunt *Io. de Anani. in cap.*1.*de homic.*
in 6. *Boer. deciſ.* 109. *num.* 5. *Decian.*
tractat. crim. rubr. de atrocita. venefic.
6 *num.*4. & ob id Rex † noſter Catholi-
cus tam atrociſſimum crimen à præ-
ſenti decreto excluſum eſſe voluit, vt
dixit *tex.* hic.

Amplia prædictam exceptionem
7 in deferente † venenum, quia tenetur,
ac ſi porrexiſſet ad *text. in l.*1.*ff. ad l.*
*l. Cornel. de Sicar. & in l.*1.*in fin. vbi*
Bart. ff. ad l. Pompe. de parricid. Ang.
de malef. verb. & ex interuallo dictus
Titius, Ioan. Fab. in §. *alia inſti. de pu-*
*bli. Iudic. Salic. in l.*1.*C. de malefic. &*
*& Mathema. Vulpel. conſ.*145.*Viui.d.*
*deciſ.*487.*num.*9.

8 Amplia ſecundo in eo, † qui Sacer-
doti celebranti in calice Sacro, in quo
Sanctiſſimus ſanguis Saluatoris con-
ſecratur, venenum miſceatur, is enim
erit excluſus à beneficio præſẽtis De-
creti; quæ enim condigna pœna po-
terit tanto ſceleri, ac tàm perditis ho-
minibus, qui cũ ipſo vitæ æternæ po-
culo ſaluberrimo temporalem miſcẽt
interitum, & cum ipſo redemptoris
ſanguine prætioſiſſimo, quo cuncto-
rum animę redemptæ sũt, necem cor-
porum inuoluunt, ita exclamat & re-
fert ſuis temporibus contigiſſe *Ber-*
nard. Diaz. in pract. crim. ſub rubr. de
*venefic. quaeſt.*89.*Decian. vbi ſuprà nu.*
13. & non ſunt multi dies caſus acci-
dit in hoc Regno, & cauſa pendet in
M.R.C. cauſarum criminalium.

Amplia tertio, in eo qui vt homi-
9 nem occideret venenũ confecerit † ad
tex. *in l.*1.*ff. ad l. Corn. de Sicar. Decia.*
*tract. crim. lib.*9.*cap.*21.*in princ. Cepol.*
*conſ.*5.*num.*30.

Intellige modo prædictam cõclu-
ſionem ſupra firmatam cum præce-
10 dentibus ampliationibus, ſi mors † ſe-
quuta fuerit ex veneno, ita diſpoſuit
tex. noſter hic, Et ideò licet ſecũdum
* magis communem *Doct.* opinionem,
ſi mors ſequuta non fuerit, pœna erit
extraordinaria vt tradunt *Menoch. de*
*arbit. caſ.*360.*nu.*46.*Boſſ. de Homicid.*
num. 13. ſubdens ita fuiſſe iudicatũ
in Senatu Mediolanenſi, *Baiard. ad*
Clar. in §. *Homicidium nu.*26.*cum ſeq.*
verum in caſu Decreti noſtri, quando
mors ſequuta nõ fuerit, veneficus po-
terit gaudere præſẽti gratia, qđ nota,
quia non ſemper Rex noſter conſue-
uit hoc concedere cum hac clauſula,
ſed ſimpliciter in gratijs generalibus
excipit propinationem veneni; proùt
diſpoſitum fuit in Indulto conceſſo
de anno 1572. & benè, quia negari nõ
poteſt delictum eſſe proditorium, &
atrociſſimum, & ita ego ſemper con-
ſulerem Principem in hoc crimine.

TEXTVS.

Cædem officialis Regalis.

SVMMARIVM.

1 *Officialem offendens grauiter punitur.*
2 *Magiſtratibus maximus honor debetur, & quarè.*
3 *Officialis condemnatus non poteſt amplius ad officia concurrere.*
4 *Iniuria facta officiali cenſetur facta ipſi Regi.*
5 *Crimen cædis in perſonam officialis Regalis eſt excluſum ab Indulto.*
6 *Verbum (cædem) qualiter intelligatur.*
7 *(Cædes) verbum in Indulto capitur pro Homicidio.*
8 *Occidens officialem Regalem nō gaudet Indulto.*
Amplia in officiali, qui ſtat in ſyndicatu num. 9.
Item in officiali, qui poſt finitum officiū colligebat ſarcinulas, vt recederet numer. 10.
Item in eo, qui poſt finitum officium occiſus fuit contemplatione officij num. 11. & Intellige vt ibi.
Item in officiali non habente annexam dignitatem num. 12.
Item in officiali Baronis habentis iuriſdictionem, & merum, & mixtū Imperium num. 13. Contra num. 17.
Item in Marchione, Comite, vel Barone, qui officiales ſunt. num. 18.
Item in officiali electo ab vniuerſitate numer. 19.
15 *Statutum loquens de officiali Regio habet locum in officiali Baronis.*
15 *Contumax Baronis dicitur contumax Regis.*
16 *Fiſcus Baronis dicitur Fiſcus Regius.*
20 *Officiales iuriſdictionem non habentes gaudent Indulto generali.*
21 *Homicidium commiſſum in officialem ex odio particulari comprahenditur ſub Indulto. Et quid ſi eſſet dubiū n. 22.*
23 *Occidens eum, qui fuit electus officialis, ſed non cœperat adminiſtrare gaudet Indulto.*

CAPVT XXXVI.

1 OFfendens officialē † atrociſſimum committit delictum, adeò quòd atrociter puniendum eſſe ait *tex. in l. Prætor. §. vlti. ff. de iniur. Salic. in l. non ideo minus ff. de accuſat. Doct. in cap. cum illorum de ſenten. excommu. Franc. Marc. quæſt. 34. p. 2. Menoch. de arbitra. caſu 263. nu. 5. & ſequ. lib. 2. Farinac. de delit. & pæn. q. 17. n. 37. &* ratio eſt, quia magiſtrati-
2 bus † propter præcipuam, quam habent gubernandæ republicæ curam maximus ſemper honor haberi conſueuit, vt ait iureconſultus *in l. ſemper ff. de iur. immunit.* dū præcipit Imperator honorē iudicibus impēdi, quod etiā mandat ſummus Pontifex *in cap. vt debitus de appelat.* & facit *tex. in l. 3. §. 1.* ibi (*iure honoris*) *ff. quod met. cauſ. & in l. 1.* ibi (*iudicium dignitatis tuendæ. & decoris cauſa*) *& in l. obſeruandum in fin. ff. de offic. Præſ.* vbi Iudex ita ius reddere debet, vt authoritatem dignitatis ſuæ ingenio ſuo augeat, & *in l. vlti. in princip.* ibi (*omnem honorem ſaluum iudicibus reſeruantes*) *C. quand. prouoc. nō eſt neceſſ. & in l. cui muneris ff. de muner. & honor.* & faciūt ad hoc multa alia iura, quę allegat *Tiraquel. in tract. de Nobilita. cap. 28. nu. 3.* vbi infert iudicandi muuus honorē eſſe, & ideo amotū à Senatu propter turpitudinem vitę, iudicandi authoritatem perdere, nam cum iudicandi munus honor ſit vt dixi, reatus omnē honorem excludit *l. 1. C. vbi Senat. vel Cla. cum ſimil. Matthesil. ſing. 83. Clar. in prac. §. fi. quæſt. 73.* & in Regno habemus

bemus *capit. Ferdinandi Regis* 118.
3 volentem officialem † pro quacumq. cauſa etiam minima condemnatum, ad illa amplius concurrere non poſſe, & ideo ob dignitatem, & honorem debitum officialibus, ſcribit *Cicero* 3. *de legib.* Charondam in ſuis quoque legibus hanc ſanciuiſſe, vt ciues obtemperẽt, obediantque Magiſtratibus, atque etiam eos colant, diligantque, & *Plato* eos è genere Titanum ſtatuit, quod vt illi celeſtibus, ſic hi aduerſantur magiſtratibus, & multa alia de his notant *Tiraquell. in loco præallegato, & Plaz. epith. delicto. capit.* 6. *num.* 3. *& ſequen.* vnde iniu-
4 ria † & offenſio facta officiali regio, ipſi Regi facta dicitur vt dixit *Lãcell. Corr. in templ. omni. Iud. lib.* 1. *cap.* 1. *titu. de Imperat.* §. 4. *verſic. obedire & omnes debent num.* 10. quia in quolibet officiali, ſeu magiſtratu repræſentatur perſona Regis, ſicut perſona domini in ſeruo *l. ſi Pamphilo ff. de op-*
5 *tio. leg.* merito Rex † noſter Catholicus præſens delictum commiſſum in perſonam eius officialis à præſenti decreto excluſum eſſe voluit.

Nota primo, quod hoc verbum
6 (cædem) † appoſitum in præſenti decreto multipliciter declarat, aliquando enim, & primo ſignificat verberare vt dixit *tex. in cap. nullus clericorum* 17. *quæſt.* 4. Item & ſecundo vulnerare animo occidendi *l. cedere ff. arb. fur. ceſa.* Item & dare alapam *Alber. in dictio. in verb. cedes ex dicto Ioan. cap.* 18. Dum Dominus noſter Ieſus Chriſtus habuit alapam ab illo Pontificis miniſtro, cui reſpondidit, ſi malè loquutus ſum, teſtimonium perhibe de malo, ſi autem benè, quid me cedis, Item verberare cum dolore *l. lex cornelia* §. *apparet il primo ff. de iniur.* Poſtremò etiam ſignificat homicidium, vt intelligit *text. in l. quoniam C. ad l. Iul. de vi publi. & text. in l. ita vulneratus ff. ad leg. Aquil.* vbi probatur, quod homicidium dicitur, quaſi hominis cædes, ſeu occiſio *capitul. cum homo vbi Archid.* 23. *quæſt.* 5. *Abb. in capit. ſicut de homicid.* Vnde *Ouid.*

Infelix cædis imago.

Carrer. in pract. in titul. de homicid. num. 2. ſubdens, quòd hoc verbum (*cædes*) eſt generale, & comprehendit quomodocumque homo occidatur, & ſic cædes generaliter ſumatur pro quacumque occiſione, vt ſiue veneno, ſeu alijs modis, de quibus *in l.* 1. *ff. ad l. Cornel. de Sicar.* ſemper homicidium dicitur *l.* 1. §. *occiſorum ff. ad Sillani. & in l. qua actione* §. *occiſum ff. ad l. Aquil.* cum alijs traditis per *Decian. in tractat. crimin. lib.* 9. *capitul.* 18. *num.* 1. *&* 3. & multa ponit *Muſcatell. in ſua praxi crim. titul. de homicid. ſimplic. nume.* 2. *fol.*
7 *mihi* 76. & ita fuit interpratatum in † hoc Regno per Sacrum Conſilium in Indulto generali conceſſo de anno 1587. & alio de anno 1589. hoc eſt pro homicidio tàm accidentali, quàm appoſtato, & vna lex per aliã declaratur, & interpretationem accipit *l. vtrum vbi Bald. Bart. & Angel. ff. de petit. hared. Bald. in capitul. ſecundo requiris colum. vltim. de appella.* eoq. pertinet, Indultũ hoc, quod excipiẽs delictum exceptũ per alia Indulta olim conceſſa, licet generaliter loquatur, debet intelligi, & declarari ſecundum prædicta Indulta *ad text. in authenti. offeratur C. de lit. conteſta.* vbi noua lex diſtinguitur per textum antiquum *l. ſciendum ff. qui ſatiſd. cogan. Andr. in capitul. Imperialem colum.* 3. *de prohibit. feud. alienatio. per Federic. & dicit Bartol. in l. ſed & poſſeſſiones ff. de legat. per illum text.* quod ſi præcedit ſtatutum, quòd furtum de

noćte commiſſum emẽdetur per cu-
ſtodes loci, & ſequitur aliud dicens,
quod ſi furtum eſt commiſſum de
noćte, & non reperitur fur, & quod
emendetur per omnes de ciuitate, vl-
timum ſtatutum intelligitur ſecun-
dum primum ſcilicet, quod emende-
tur ꝑ omnes cuſtodes ciuitatis, quia
ſpeciei per genus nõn derogatur ita
Io. Anto. Lanar. in conſ. 43. num. 26. &
ſic quia hoc Indultum excipit cędem
officialis regalis, debet intelligi ſecun
dum alia Indulta, hoc eſt de homici-
dio appoſtato, vel accidentali com-
miſſo in perſonam regalis officialis;
prout pluries fuit iudicatũ in M. R.
C. cauſarum criminalium Et ideò li-
cet dans alapam, vel aliter percutiens
officialem puniatur pœna mortis, vt
poſt alios refert *Farinac. de delict. &
pæn. quæſt. 17. num. 36.* tamen non erit
excluſus à præſenti beneficio gratio-
ſo per prædićta, vnde remanet firma
8 concluſio, vt occidens † officialem re-
galem non gaudeat hoc Indulto.

Amplia prædićtam concluſionem
non ſolum in officiali, qui aćtu offi-
9 cium adminiſtrat, ſed etiam in eo † q
poſt finitum officium ſtat in ſindica-
tu vt dixit *gloſ. in §. illud in verb. mor-
tis in Auth. vt Iud. ſine quo ſuffrag.
colla. 2. & voluit Bald. in l. obſeruare §.
proficiſci quæſt. 7. ff. de offic. proconſ.
& in tract. de ſindica. num. 36. Pariſ.
de Pute. de ſindicat. in verb. An ſi pote-
ſtas num. 16. fol. mihi 24. & verb. offi-
cialis durãte officio verſ. Statutum pu-
niens fol. mihi 120. à tergò Iaſ. in l.
principalibus num. 4. ff. ſi cer. peta. &
in l. ſi ita ſtipulatus. §. Chriſogonus in
5. notab. ff. de verbor. obligat. Auguſ. ad
Angel. de maleſic. in verb. Caium Sem-
pronij in fin. verſ. & diligenter, Marſil.
ſing. 176. incip. viget ſtatutum num. 3.
Catald. de ſindicat. ſub num. 15. Guid.
Pap. quæſt. 557. Plaz. epitho. delićto
capit. 6. num. 5. Tiraquell. de Nobilita.
cap. 28. num. 7. in tractat. ceſſant. cauſ.
limit. 15. num. 9. fol. mihi 156. Bonacoſ.
quæſt. crimin. verb. offenſio verſic. ſta-
tutum quòd punit offendentes officia-
les, & in commun. opin. verb. iniuriam
inferens officiali Brun. de ſtatu. &
conſuetud. in verb. offendo in fin. verſ.
Afflict. in conſtit. eos tamen in 2. nota.
lib. 3. Cotta. in memora. in verb. Di-
gnitas in princip. in verſicul. Poteſtas,
Arnon. ſingul. 13. Marant. in diſputa.
3. colum. 7. Vrsi. deciſ. 46. num. 9. Clar.
in practi. §. final. quæſt. 68. verſic. in-
iuriam faciens, & ibi Baiard. num. 55.
Farinac. de delict. & pæn. quæſt. 17.
num. 38. verſic. contrariam tamen, Me-
noch. de arbitr. Iud. caſu 263. num. 9.
verſic. Quaquidem*, & in terminis in-
dulgentiæ voluit *Vincen. de Franch.
in deciſ. 403. num. 1.* vbi hoc abſolu-
tum eſſe in Sacro illo Cõſilio refert,
& deciſ. 713. num. 6. ſubdens ita fuiſ-
ſe iudicatum, *Caball. reſolut. crimin.
caſ. 11 t. Antes in capitul. 1. ſyndicat.*
nam adhùc remanent reliquiæ officij
ideſt appendices arg. *l. 1. C. vt cauſ.
poſt publi.* Hinc eſt, quod ſecundum
* prædićtos *Doct.* ex communi,* & ma-
gis recepta ſententia pari pœna pu-
niuntur offendentes officiales in ſyn-
dicatu exiſtentes, & officiales duran-
te officio, quinimò in crimen leſæ ma
ieſtatis incidere tradit *Riminald. iun.
conſ. 659. verſ. 6.*

10 Amplia ſecùndo in officiali, † qui
finito officio moram trahebat in ci-
uitate, vt ſarcinulas colligeret, vt di-
xit *Angel. in l. tribunus ff. de milit. te-
ſtam. Alber. in 2. part. ſtatuto. quæſt.
20. incip. quid ſi ſtatuto*, cuius opinio-
nem intrepidè defendit *Marſil. in d.
ſingul. 179.* vbi ad hoc allegat multa
iura, *Pariſ. de Put. de ſyndicat. in ver.
officialis durante officio verſ. an ſtatu-
tum fol. mihi 120. à tergò, idem Vinc.
de Franch. in terminis Indulti d. deciſ.
403. num. 1. verſ. & ſimiliter.*

Amplia

Amplia tertio in homicidio com-
miſſo in eum, qui nõ eſt officialis, ſed
occiſus fuit †cõteplatione,& occaſio-
ne officij, quod antea adminiſtraue-
rat, vt voluit *Alber. per illum tex. in l.
ordo ff. de publ. Iudic. & in 2. p. ſtatuto.
quaſt.* 20. dum dixit, quod ſi ſtatutũ
dat certam pænam offendenti Antia-
num, intelligitur etiam, quòd Antia-
nus eſſet ab officio remotus, & ibi al-
legat alia iura, eamdem opinionem
tenet *Hippol. de Marſil. d. ſing.* 179. *in-
cip.* viget ſtatutũ, *Tiraq. ĩ tract. ceſſãt.
cauſ. in d.* 15 *limit. verſ. cui & illud. n.*
10. *Ioan. Igne. in l. ſi quis in graui* §.
de his num. 6. *verſ. vnde ff. ad Syllania.
Par⁾ſ. de Put. de ſindic. in verb. remotus
ab officio verſ. an ſtatuum de offenden-
te fol. mihi* 257. *à tergò Scipio. Ronit. in
comment. prag. de exuli. in rub. num.* 4.
& in hanc eamdem opinionem ſi be-
ne aduertatẽ inclinauit *Vinc. de Frãch.
in d. deciſ.* 403. *nu.* 5. & 6. qui loquitur
in terminis Indulti, *& dec.* 713. *nu.* 6.
ratio eſt ſecundũ pdictos *Doct.* quia
remotus à dignitate habet reliquias
proximæ dignitatis, vt dixit *tex. in l.
fin. ff. de decurion. Tiraq. vbi ſupra nu.*
11. *Caball. reſolut. crimi. caſ.* 148. *Bo-
uadill. lib.* 5. *polit. cap.* 1. *num.* 54. & 55.

Et licet contrarium tenuerit *Rom.
in d. l. ſi quis in graui* §. *de his ff. ad Syl-
lania.* & eum ſequitur *Ang. in tract. de
maleſic. in verb. Gaium Sempronij col.* 6.
verſ. & diligenter, & Ang. ibi ad eum,
tamen eorum opinio procederet, qñ
offenſa non eſſet facta intuitu, & pr-
textu officij ſecundum propoſitam
ampliationem, & ita firmat *Parſ. de
Put. in loco præallegato,* vbi ità cõciliat
prædictos *Doct.* Quidquid tamen ſit,
quia in præſenti ampliatione inuenio
quod *Vincen. de Franc. in d. deciſ.* 403.
num. 11. refert contrarium tenuiſſe in
terminis Indulti generalis *Pet. Foller.
in commento ſuper Indulto* conceſſo de
anno 1554. quem præ manibus habe-
re non potui, nec non & deciſionem
Sacri Regij Cõſilij, arbitror ſuper ea
cogitandũ eſſe, & in facti contingen-
tia mirum in modum conſiderãdam
eſſe qualitatẽ offenſæ fact, & officia-
lis, cui facta eſſet, vtputà ſi fuiſſet Re-
gius Conſiliarius, & ſecundum eam
determinare,

Amplia quarto in officiali, qui nõ
12 habeat annexam dignitatem, ſed tan-
tum adminiſtrationem iuſtiti, proùt
ſunt in Regno noſtro officiales infe-
riores, & ratio eſt, quia crimen hoc
nõ fuit exceptum ratione dignitatis,
& honoris perſonæ officialis, ſed ra-
tione adminiſtrationis iuſtitiæ, & ne
iuſtitia offenderetur ex offenſione fa-
cta ipſi officiali, quæ ratio militat etiã
in eo, qui non habet dignitatem, ita
determinat *Vincent. de Franch. in d.
deciſ.* 403. *nu.* 9. aſſerens hanc eſſe ve-
ram cõcluſionem, & ſubdit procede-
re in exequtoribus iuſtitiæ, & Algo-
zinijs, qui in Regno à Rege eligũtur,
ſecundum quam ſemper fuit iudica-
tum, & licet loquatur in reſiſtentia,
tanto fortius procedet eius opinio in
homicidio in eos commiſſo ſecũdum
terminos Decreti noſtri.

Amplia quinto in officiali Baronis,
13 †nã & ipſi mediatè officiales regales
ſunt, ſiquidẽ cũ ipſe Baro, qui eos cõ-
ſtituit habeat à Rege merum, & mix-
tum imperium, & iuriſdictionem, cu-
ius occaſione eligit officiales, ita &
ſuus officialis dicitur habere iuriſdi-
ctionem à Rege, quia omnia noſtra
facimus, quibus à nobis impartitur
authoritas *l.* 1. §. *omnia enim C. de vet.
iur. enucle. & cap.* 1. 94. *diſtin.* & ſtatu-
14 tum †loquens de officiali regio proce-
dit etiã in officiali Baronis, vt tradũt
Affl. in cap. 1. *in verb. Poteſtas nu.* 1. *in
tit. Quæ ſint Regal. & in conſti. Capi-
taneorum num.* 15. *Foller. in d. Conſtit.
Regni Capitaneorum nu.* 146. *fol. mihi*
145. *& in pract. in verb. pœnis debitis*

*feriantur num.*41. *Anton.de Ball.lib.*3. *tit.deliter diſpenſat.caſ.*7.*nu.*1. vbi ait quod Rex Martinus in *Cap.Regni* 47. vocat officiales noſtros *Caronit. ſuper Rit.*49.*num.*7. *Frec. de ſubſeud. lib.*2. *auth.*45.*num.*4.vbi ſubdit,quod contumax Baronis,† dicitur etiam contumax Regis, quia non paruit domino,& Iudici per eum conſtituto; *Nellus de bannit. quaeſt.* 46. *par.* 3. *& Alciat. in rubr. de offi. eius num.* 30. qui dicũt, quod dum Ianuenſes dominũ haberent Mediolanenſem Ducem, Prætorem à Ianuẽſibus creatum magiſtratum dici Ducis Mediolanenſis.

16 Item facit,quia Fiſcus† Baronis, Fiſcus Regius dicitur,& in illius locum ſubrogatus, vt notabiliter tradunt, *Natt. in conſ.*346.*Roland. à Vall.conſ.* 81.*num.*23.*lib.*4. *Carroc. de excuſſio. bonor.quaeſt.*14.10.*q.princip.num.*18. *fol. mihi* 107. *Peregr.de iur. fiſc.lib.*5. *titul.*1. *num.*139.*Surd. conſ.*53.*nu.*4. *& conſ.* 152. *num.*3. Poſtremo in terminis,quod ſi ſtatutum puniat offendẽtem officialem Regium aliqua pœna, quod eadem debeat puniri offendens officialem Baronis per rationem prædictam determinat *Afflict. in conſtitut. ſi quis aliquem num.*15. vbi refert ita fuiſſe iudicatum per optimos viros, & eum ſequitur *Ioan. Anton. de Nigris in cap. nuper ad vindictã nu.* 79.*de pæn. & vendic. prodito, fol.mihi* 65. & ita alias fuit iudicatum in hac Vrbe,vt dicam infra.

Cõtrariam tamen opinionem, qđ ſi ſtatutum mentionem facit de officialibus regijs,non compræhẽdantur
17 officiales Baronis†tenuit Doctiſſimus *Pyrrhus Alfan.* præceptor meus in Gymnaſio Neapolitano *in repet. rub. de offic.eius* (me tũc vno ex ſuis auditoribus) quæ commentaria vidi poſtea impreſſa,& eſt in *nu.*215. mouetur ipſe tribus ex fundamentis,& primo, quia communis vſus loquendi pluris eſt,quam quęuis propria ſignificatio vocabuli,& omni regulæ,omnique conſtitutioni derogat in interpraetationibus faciendis per *gloſ.in l. librorum* §. *quod tamẽ Caſſius ff.de leg.* 3. *cap.* 1. *de iniur. & dam. dat. libr.*6. *Alexan.conſ.*69.*perſpectis his lib.*6. *& conſ.*25.*conſideratis num.*13.*volum.*7. *Soc. conſ.*152.*Caſus iſte in initio vol.*1. quod procedere ait etiam in materia odioſa,& pænali *Bart.in titul. de non. oper. nuntiat. Abb.cap.*2. *de arbitr. in princip.* at ex communi loquendi vſu Regiorum officialium appellatione ij continentur,qui à Rege ſunt creati,& non à Baronibus.

Secundo,quia proxima cauſa ſpectanda eſt,non remota *l.Socium qui in eo* §.*vlt.ff. pro Soc.l.qui domum ff.loca.* quod locum obtinet ſi proxima cauſa abſque lõginqua apta, habiliſque eſt effectum parere *Rim. iun. in d. rub. de offic.eius num.*133.Sed Baro ſine Rege officiales ſuos creat, Baronis itaq; non Regis officiales dicunť,qui à Baronibus ſunt creati. Poſtremo prædictam ſuam opinionem confirmat,qđ in lege nullum verbum ſuperuacuum eſſe debet *l.*1.*ff.quòd met.cauſ. & l.*1. *in fin.ff.ad municip.*& ſi mẽtio Regiorum officialium non eſſet facta, vt excluderentur officiales Baronis, verbũ (*regalis*)nil operaretur,& eſſet otioſũ, cum Regij & Baronũ officiales eſſent compræhenſi, & ſingula verba legis, ſeu ſtatuti aliquid operare debent, & ad aliquem effectum aptari vt inquit *Bald.in conſ.*51. *incip. generali ſtatuto num.*7.*lib.*5.per iura, quæ ad hoc ipſe refert; Ego tamen & ſi præceptoris ſententiam ſequi deberem, tamen in terminis decreti noſtri gratioſi à præcedenti concluſione per me ſupra firmata recedendum nõ eſſe arbitratus fui, & quia veriſſimo fũdamẽto ſupra relato corroboratur,tũ ex eo qđ in iudicando receptam eſſe apparet; prout

in

in Magna Curia fuit iudicatum contra Lazarum Spatato qui interfecerat officialem comitis Mohac die 24. Octobris 1611. Nec obſtant ſuperius in contrarium adducta, quia ad primum reſpondetur eodemmet medio, quod vtique ex communi loquendi vſu, officiales Baronis, Regios eſſe officiales dicimus, & ideo in omni mãdato conſueuerunt dicere, vti officiales Suæ Catholicæ Maieſtatis, ab eo enim fluunt, & refluũt iuriſdictiones, vti à flumine *Andr. & Affl. in tit. quæ ſint Regal.* & ſunt loci vulgares, & vaſſallus eligens officiales gerit vices Principis, & eius authoritate hoc facit *Amad. de Ponte quaſt. Laudim. 24. col. 5. in fin. Brun. conſ. 103. nu. 4. Surd. conſ. 152. num. 3. volu. 2.* vnde in Regno noſtro Siciliæ officiales Baronum non habentium merum, & mixtum Imperium ſyndicantur per ſyndicatores electos per Excellētiſſ. Proregē, & M. R. C. & ab ea condemnantur, vel abſoluuntur, & prædicta faciunt pro reſponſione ſecundi argumenti; Tertium & vltimum fundamentum non obſtat, quod verbum (*regalis*) appoſitum in ſtatuto nil operaretur, quia ſatis operatur tamquam genus, quod cōpræhendit oēs alios officiales, qui ſub regalibus cōpræhenduntur, & quidquid ſit præcedens opinio fuit in iudicando recepta.

18 Amplia ſexto etiam in ipſo Barone, † Comite, ſeu Marchione, qui Regij officiales dicuntur, vt dixit *Vinc. de Frāch. in dec. 211. nu. 7. ex Affl. in d. tit. quæ ſint Regal. in verb. poteſtas in princip. & in alijs locis ſupra allegatis*, imò in Regno ſunt Regij Conſiliarij; & faciunt rationes allegatæ in præcedenti ampliat. & aliàs de hoc fuit dubitatum in Senatu Panormitano in electione Gubernatoris tabulæ, in qua electione non poſſunt interuenire officiales Regij ex expreſſa *Capitulorum* huius Vrbis diſpoſitione, fuit cõcluſũ Barones tãquàm Regios officiales interuenire nō poſſe; quinimò cũ fuiſſet facta quædã electio D. Gubernatoris Tabulæ, in qua interuenit Dō Ludouicus Spataſora, qui erat Locũtenens officij Magni Admiratus, fuit dicta electio declarata nulla; cũ dictus Locumtenens vti officialis Regius interuenire non potuiſſet, & ita inueni notatum in Repertor. Doctiſſimi Regij Conſiliarij Octauij Corſetti.

19 Amplia ſeptimo in officiale † electo per vniuerſitatem per rationē ſupradictã, & dixit *Caſa. Imbria. ſuper prag. vnic. de Eccleſiaſ. preſo. Dialog. 3. n. 87.*

20 Limitatur primo ſupradicta principalis concluſio, vt procedat in officialibus † iuriſdictionalibus tãtùm, & non in alijs iuriſdictionē non habentibus, ita dixit in ſtatuto *Anchar. in Rubr. de offi. delega.* vbi habetur, quod apud vulgares officialis ille dicitur, q̃ iuriſdictionem habet, & ideo ſtatutũ debet intelligi ſecũdum verbum vulgaricũ *Bonacoſ. in q. cri. in ver. officiũ*, ratio huius cõcluſionis eſt, quia cauſa exceptionis criminis prædicti fuit ratione iuſtitiæ, quæ adminiſtratur, & nō ratione perſonæ, quæ ceſſat in iſtis officialibus vt dixit *Vinc. Frāc. in dec. 403. nu. 9.* Et dixi *ſupra in princ. huius cap.* & dicam alia *infra in cap. 40.* quæ facient pro hac concluſione.

21 Limita ſecundo in Homicidio † cōmiſſo cōtra officialē Regalē prætextu officij tantũ, & nō ex aliquo odio, & inimicitia particulari, & licet tex. noſter ſimpliciter exceperit cędem officialis Regalis, tamen debet intelligi ſecundum *Regni Conſti. Eos tantùm, vbi Affliſt. in 3. notab. Capic. deciſ. 130. num. 7.* & in terminis *Vincen. de Franc. d. deciſ. 403. nu. 11.* ſiquidem vna lex per aliam declaratur *l. ſciendum ff. qui ſatiſda. cogant. iunt. Auth. offert. C. de lit. cōteſt.* Hinc eſt qđ *Rit.* Regni

cius pręſentationem, & ratio eſt, quia ante præſentationem non dicitur officialis *Bald. per illum text. in l. ſed & milites §. quaſitū ff. de excuſ. tuto. & in ead. l. in verb. principalis* dicit, quod priuilegium conceſſum ratione officij, requirit officium in actu, nec ſufficit habitu tantum. *Pariſ. de Put. de ſindica. verb. electio officialium cap. 3. incip. in officijs tria requiruntur nu. 7. Boer. deciſ. 150. col. 2. Frec. de ſubfeud. lib. 2. tit. quis dica. Dux num. 52. quos refert D. Fabius de Anna in conſil. 42. num. 12. & voluit Bonacoſ. in commun. opinio. crimin. in verb. officialis fol. mihi 122.* & in terminis Indulti hoc firmat *Vincen. de Franch. in d. deciſ. 326. nu. 1. & 2. Caball. reſolut. criminal. caſ. 148. ſub num. 7. vſq. ad finem.*

T E X T V S.

Qui ſeditionem mouent populorum contra capita, & principales authores ipſius.

S V M M A R I V M.

1 *Seditionis crimen quando dicatur.*
2 *Seditioſus cōmittit crimē leſæ maieſtat.*
3 *Pœna ſeditionis eſt mortis naturalis.*
4 *Tex. in l. 1. C. de ſeditio. declaratur.*
5 *Seditionis crimen non comprehenditur ſub indulto.*
6 *Seditionis delictum, quando remitti poſſit per Principem.*

C A P V T XXXVII.

1 SEDITIONIS crimen † cōmittitur, quando aliquis ſeditionem, aut proditionē tractat de aliqua Ciuitate, vel caſtro habēdo, vel dādo cauſa faciendi bellum cōtra publicam vtilitatem, vel tractat facere nouitatē in ciuitate, vel contra publicum ſtatum alicuius ciuitatis, vel tractat ſe fieri dominum terræ, vel loci alterius ad tumultum populi, vel ſimilia faciendo contra quietum ſtatum reipublicæ *ad tex. in l. 1. & 2. C. de ſeditioſ.* vel tractat proditionem de Terra, & dare eam inimicis *l. prodito-res C. de re milit. l. penul. ff. ad l. Iul. de Adulter.* Item ſeditio dicitur quando concitatur populus ad aliquid illicitum perpetrandum, etiam quod non fiat directe contra patriam, ſeu rempublicam *l. 3. §. qui ſeditionem vbi glo. ff. de re milit. Ludouic. Montal. in tract. de reprobat. ſenten. pil. in princip. 2. art.* Item ſeditionem committere dicitur ille, qui concitat populum ad tumultum vociferando, viuat talis, aut moriat exclamationibus, vt dixit *Capic. deciſ. 130.* vel clamando (arma arma) *Boſſ. de crim. leſæ maieſt. nu. 17. in fin.* vel exclamādo (populo populo) *Luc. de Penna in rub. C. de poſſic. letit. lib. 12.* vel aliter cōcitando *Capic. d. dec. 130. Carter. in pract. crim. verb. 29. excuſatur;* Item qui diſſentionem animorū facit, & diſcordias gignit, & tumultū ad pugnā excitat *D. Thom. 2. 2. quaſt. 42.* & multa alia dicuntur in materia per *Boer. in tractat. de ſeditio. quaſt. 2. Io. Andr. Archid. & Geminia. in cap. decet col. 2. verſ. quaro qualiter fiat ſeditio de immun. eccleſ. in 6. Decian. tract. crim. tit. de conuiu. fac. & ſeditio. lib. 7. cap. 7. num. 16. fol. mihi 112. Clar. in §. fin. quaſt. 68. num. 37. & ibi Baiard.* & delictum hoc grauiſſimum eſt *Farin. de crim. leſæ maieſtat. q. 113. num. 42.*
2 adeò quod ille, qui ſeditionem † excitat, duo committit crimina, videlicet leſæ maieſtatis *ad tex. in l. 1. in fin. ff. ad l. Iul. Maieſtā. Boſſ. de crimi. leſ. maieſt. nu. 17. in fin.* & crimen de vi publia *l. 3. in princip. & §. in eadem ff.*

ad

ad l. Iul. de vi publi. Hinc eſt quod eo-
3 rum pœna † eſt mortis naturalis vt eſt *tex. in l. 3. §. item ſi quis author. ff. ad l.*
4 *Iul. de ſicar. & text. l. 1.* † *C. de ſeditio.* & licet *text.* expreſsè pœnam mortis non imponat, ſed tãtum dicat, quod multam grauiſſimam ſubſtinebit, tamen *gl. ibi in verb. grauiſſimam in prima opinio.* interpretatur ideſt mortẽ, & illam opinionem approbatam eſſe in practica *dixit Sal. in d. l. 1. poſt nu. 2. Clar. in d. q. 68. nu. 37.* ibi hoc intelligit, quando tractatus præceſſit ſeditionem, ſecùs autem ſi accidentaliter euenerit aliqua ſeditio in populo citra animum turbandi quietẽ populi, ſecundum *Iaſ. conſ. 167. lib. 4. Dec. cõſ. 256. Gramm. vot. 19. Menoch. de arbit. caſ. 394. num. 78.* quæ tamen limitatio non procedit in terminis decreti
5 noſtri, ſub quo tales ſeditioſi † nõ cõprahenduntur, ſiue ex tractatu, ſiuè ex accidenti ſeditio proceſſerit.
6 Nota vnum, quod delictum ſeditionis † non poteſt remitti per Regem ſine conſenſu populi, & ſubditorum ſuorum ſecundum *Fortun. Garſ. in l. Gallus §. & quid ſi tãtum num. 240. ff. de liber. & poſt h.* licet durum eſſet hoc in practica obtinere vt aduertit *Sfor. Odd. de reſtit. in integ. quaeſt. 92. art. 2. num. 17.*

TEXTVS.

Qui teſtimonium falſum in aliqua ex cauſis prædictis dixerint, aut ab alio dici curant, aut mandant.

SVMMARIVM.

1 *Falſi crimen quod modis committatur.*
2 *Falſitatis crimen atrociſſimum eſt.*
3 *Falſi crimen non comprehẽditur ſub generali delictorum remiſſione.*
4 *Teſtis falſum deponens non gaudet indulto, intellige vt num. 14.*
5 *Teſtes falſarij puniuntur vti homicidæ.*
6 *Teſtes ad deponendum falſum ſubornantes non gaudent indulto.*
Idem in mandante teſtes falſos produci, num. 7.
Idem ſi falſitas non eſſet nociua nu. 8.
Idem ſi nocere poterat num. 9.
Item ſi teſtimonium non eſſet iuratum, num. 10.
11 *Iuramentũ non eſt de forma teſtimonij.*
12 *Teſtes falſum deponẽtes ſine iuramento puniuntur vt falſarij.*
13 *Teſtes falſum deponentes non admittuntur ad compoſitionem.*
15 *Teſtis qui falſum deponere volebat, ſed nõ depoſuit, gaudet indulti beneficio.*

CAPVT XXXVIII.

1 CRIMEN falſi † tribus modis cõmittitur; primo circa monetas, vt aliàs dixi *in cap. 27.* Secundo loco committitur circa ſcripturas, & inſtrumenta, de quo dicemus *infra in cap. 41.* Tertio & vltimo cõmittitur circa teſtes, & de hoc dicemus *in praeſenti cap.*
2 Eſt igitur falſitatis † crimen atrociſſimũ, & durius omnibus alijs criminibus vt dixit *Marſil. in rub. ff. ad l. Cornel. de ſicar. Boſſ. in tit. de falſ. nu. 72. Clar. in §. Falſum in princip.* adeò quod nullum crimen eſt, quod maiorem infamiam irroget, famã, & ſtatũ hominis vituperet, quàm crimen hoc
3 ſecundum *Paul. de Caſtr. in conſ. 151. incip. videtur dicendum poſt princip. Clar. in §. fin. quaeſt. 58. num. 17. & in dict. §. Falſum* vbi ait, quod propter eius frequentiã ſolet à legibus, & ſtatutis grauiter puniri, & cõnumeratur

inter

inter publica delicta, & propter eius grauitatem multa habet ſpecialia, & præcipuè, quod ſub generali delicto-
3 rũ remiſſione † non cõprehenditur vt dixit *tex. ĩ l. Lutius ff. ad Senat. cõſul. Turpillia.* & cæteri *Doct.* quos cumulaui *ſupra in cap.* 27. *nu.* 5. cũ alijs de quibus per *Marſil. cõſ.* 105. *n.* 7. *Gram. dec.* 2. *n.* 28 *latiſſimè Mõticell. in pract. crim. reg.* 15. *nu.* 80. *cum ſeq. Corrad. in*
4 *pract. tit. de falſar. nu.* 34. meritò Rex Catholicus† tales teſtes falſum deponentes in cauſis prędictis capitalibus à beneficio præſẽtis Indulti excluſos
5 eſſe voluit, iſti enim deponentes † cõtra innocentem tamquam homicidę puniunt *l.* 1. *in princ. ff. ad l. Cornel. de Sycar. Alex. conſ.* 55. *lib.* 7. *Boſſ. de falſ. nu.* 138. *&* 169. *Clar. in* §. *Falsũ nu.* 6. qui ita iudicatũ fuiſſe refert ꝑ Senatũ, & in Regno pluries fuit iudicatũ.

Ampliatur ꝑdicta concluſio in ſu-
6 bornãtibus † teſtes ad dicẽdũ falsũ vt notat *tex.* noſter hic ĩ ver. (*aut ab alio dici curant*) & militat eadem ratio de qua ſupra ſecundũ *Clar. in d.* §. *Falsũ nu.* 4. idque probatur per teſtes deponentes ſe eorũ præcibus falſum depoſuiſſe vt in practica ſeruari ait idem Clar. in prææallegato loco, licet de iure contrariã opinionem cõmunẽ eſſe dicat ex multis, quos ipſe refert.

7 Amplia ſecũdo in mandante† produci falſos teſtes in cauſis prædictis per *tex.* noſtrum ibi (*vel mandant.*)

Amplia tertio prædictam conclu-
8 ſionẽ procedere, ẽt quod falſitas† non fuerit nociua, nec nocere poterat, q̃a tex. noſter ſimpliciter loquutus eſt & in diſtinctè, & ideò eodem modo intelligi debet, ſufficit enim, quod falsũ depoſuerit, licet exindè falſitas non nocuerit, & ſit talis q̃d de iure pæna extraordinaria vti falſarius puniri debeat ſecundũ *Affl. in dec. vlt. nu.* 8. *&* 13. *Ceſ. conſ.* 230. *nu.* 8. *& cõſ.* 355. *n.* 44. *vol.* 3. *Bertaz. conſ.* 71. *n.* 51. *vol.* 1. *Baiard. ad Clar. in d.* §. *Falsũ n.* 7. &
* hæc eſt magis * communis opinio de qua per *Marſil. in l.* 1. *n.* 23. *ff. ad l. Cornel. de Falſ. Menoc. de arb. Iud. ca.* 206. *n.* 22. *Baiar. ad Clar. in d.* §. *Falsũ ver. Itẽ excuſatur in fin. Addit. ad Magon. dec.* 43. *litera G.* quæ concluſio tanto fortius procedit, ſi falſitas nocere po-
9 terat, † q̃a tũc ex veriori *Doct.* concluſione pena erit ordinaria ſecũdũ *gl. in l. damnũ in verb. priuatus C. ad l. Corn.*
* *de falſ.* quã ibi communiter* ſequũtur *DD. Clar. Menoc. & alij* ſupracitati de qua materia ſcripſi *ĩ dec.* 43. *in* 1. *vol.*

Amplia quarto ẽt ſi tale teſtimo-
10 nium† nõ eſſet iuratũ, quia licet teſtis nõ iuret, cum iurare teneatur de iure diuino ex traditis per *Viui. in Silua. comm. opin.* 931. *nu.* 4. *vol.* 3. non tñ ex hoc infertur, quod eius diſpoſitio ſit ſine forma debita, vt teſtimoniũ dici nõ poſſit vt inquit *Bart. in l. ſi qs legatũ nu.* 4. *ff. ad l. Cornel. de falſ.* & iura-
11 mentũ† non eſt de forma, & ſubſtãtia teſtimonij, quia poteſt à partibus remitti vt no. *in l.* 1. *ff. de fer. cap. tuis de teſtib.* vnde falſum deponentes ẽt
12 ſine iuramento† puniuntur pęna falſi
* *Bar. ibidem nu.* 3. *&* 4. & eſt *cõmunis opin. vt dixit *Alex. in l. edita* §. *cũ autẽ nu.* 7. *ff. de eden. Cur. ſene. de teſtib. cõcl.* 15. *n.* 34. *Clar. in d.* §. *Falsũ nu.* 12. ſaltim pæna extraordinaria *Bal. cõſ.* 106. *vol.* 1. *Angel. cõſ.* 194. *vol.* 2. *Marant. in Specul. p.* 6. *art.* 6. *nu.* 21. *Caronit. in cõmẽt. ad prag. quoniã falſorũ tit. de falſ. nu.* 38. & ideo procedit diſpoſitio tex. noſtri, qui loquitur tantum in teſtimonio falſo nulla facta mentione ſi fuerit iuratum, vel non.

Amplia quinto in hoc Regno Siciliæ, in quo nec ad compoſitionem
13 † prædicti admitti poterunt *ex capit. Imperat. Carol. ſub nu.* 17.

Limita ꝑdictam cõcluſionẽ procedere, ſi hmõi teſtes falsũ deponentes, mãdantes, ſeu ſubornantes† in aliqua

ex cauſis exceptis à præſenti decreto, & non in alijs criminibus,& cauſis ẽt quod ſint atrociſſima,vt dix t *tex*. noſter hic ibi (*in aliqua ex cauſis prædictis dixerit*)

Limita ſecundo non procedere in
15 eo,qui tentauerat† falſum teſtimoniũ dari, ſed eff.ctus non fuerit ſequutus quia *text*. hic loquitur per verba præteriti temporis,& ſic in caſu,quo delictum fuerit conſumatum, pro quo faciunt notata per *Vulpel. in cõſ. 25. per totum Baſard. ad Clar. in d. §. Falſum num.22.*

T E X T V S.

Qui eximunt,aut eximi curant, ſeu mandant cõdemnatos ad mortem, vel mutilationem membrorum, vel ad triremes à manibus officialiũ eos ducentium ad ſupplicium.

S V M M A R I V M.

1 *Eximentes condemnatos à manibus familia incidunt in crimen leſa maieſtatis.*

2 *Text. in l. cuiuſquè ff. ad l. Iul. Maieſta. declaratur.*

3 *Eximens condemnatos à manibus officialium eos ducentium ad ſupplicium non gaudet Indulto.*

Amplia ſi duceretur ad carceres nu. 4.

Item ſi exemerit a carceribus num. 5.

Item ſi delictum commiſſum non eſſet de exceptis num 6.

Item in auxiliatoribus, & mandatoribus num. 7.

Item in ipſiſmet condemnatis num. 8.

9 *Eximens condemnatum ad pœnã exilij vel ſimilis gaudet Induiti beneficio.*

Idem procedit in eo qui voluit condẽnatum eximere, ſed non exemit nu. 10.

CAPVT XXXIX.

1 ISTI qui eximunt † condemnatos à manibus familiæ incidunt in crimẽ leſæ Maieſtatis *ad text. in l. cuiuſque verſi. item qui confeſſum ff. ad l. Iulia. Maieſta. & ibi Bart. num. 3. & cæteri Docto. Alexand. conſil. 35. num. 4. verſic. quandoque punitur crimine leſa maieſtatis volum. 2. Alexand. & Iaſon in l. 1. §. 1. colum. fi. ſi quis ius dicen. non obtempe. Nell. de bannit. 4. part. 2. tempor. quæſtio. 29. Boſſ. de crimi. leſa maieſtat. num. 61. & in titul. de Captur. num. 16 & ſequ. Angel. conſil. 74. num. 16. tom. 1. inter conſil. crimin. diuerſor. Luc. de Penna in l. quoties num. 5. C. de exact. trib. libr. 10. Guid. Pap. quæſt. 579. poſt num. 1. verſic. nunc ergo quæritur, & ibi in addit. litera D. in princip. in ver. in crimine leſa maieſtatis, & num. 2. in fin. verſic. quod intellige verum Marant. in ſua prima diſputat. num. 11. Carrer. in practi. in verſicu. Item eorum, qui manifeſtam violentiam commiſerunt num. 91. Caguol. in l. 1. §. is non videtur nume. 27. verſicul. ſi vero eximatur ff. ſi quis ius dicen. non obtempe. Gigans de Crimi. leſa maieſtat. lib. 1. titul. qualit. & à quib. crim. leſa maieſtat. commiſſa. quæſt. 58. Ducn. regul. 281. in verb. Eximens Plaz. epitb. delicto. libr. 1. capit. 38. num. 7. Clar. in §. fin. quæſt. 68. verb. Eximens de manibus familia Burſat. cõſ. 216. n. 1. & nu. 5. vol. 2. Viui. deciſ. 92. nu. 4. Gomez. de delict. cap 2. nu. 7. Menoch. de arb. ca. 583. nu. 1. in nouiſſimis add. Farin. de carcer. & carcera. q. 32. nu. 1.*

2 vbi plus dicit, quod licet *tex.* † *in d. l. cuiuſq.* videatur loqui in eximẽte cõfeſſum,& cõdẽnatum nõ ex manibus

fami-

familiæ,ſed ex vinculis, & ſic ex carcere,tamen ſecūdum *addictio. ad prædictam deciſ.Guid.Pap.*dicta *lex.*debet intelligi etiam de eximente captum ex manibus ſatellitum, quia dum in illorum manibus ſunt, dicuntur eſſe in vinculis, & in cuſtodijs *l. 1. iuncta l.in eos ff.de cuſtod.reor.Farina.de cri. leſæ maieſt.q.*114.*num.*38.*cum ſequen.* nec minus delictum eſt eripere captū ex manibus officialium, quā ex carcere,cū vtroque caſu pariformiter lędatꝰ maieſtas Principis,& cōſequēter nō minor pæna in vno caſu,q̄ in alio imponenda eſt vt dixit *Cagnol.in d.§. his videtur nu.*27.*verſ.ſi vero eximatur ff. ſi quis ius dicen. non obtempe. Aug. ad Angel.de maleſi.in loco præallegato poſt num.*56.*Decian.tract.crim. lib.*7.*cap.*11.*num.*1.*Bertazol.conſ.*35.*num.* 25. *verſ.ſed & hoc minus cæteris obſtat lib.*1.vbi ita intelligendum eſſe ait *tex.in d.l.cuiuſque;* Hoc itaque delictum, etſi exceptum in præſenti decreto dici poſſit ex exceptione facta de crimine leſæ maieſtatis in genere,
3 tamē Rex noſter† Catholicus in ſpecie crimen hoc excipere voluit, Adde *Azev.lib.*8.*tit.*22.*l.*2.*n.*14.qui allegat *Didac. Perez.l.*5.*tit.*12.*lib.*8.*ordin.*

Amplia prædictam concluſionem
4 procedere in eximente cōfeſſum,†cōuictum, vel cōdemnatum à manibus officialium eos ducentium ad carceres,quia & iſti crimen leſæ maieſtatis cōmittunt ſecundū prędictos *Doct.*& ideo cōpręhēduntur ſub generali exceptione facta de crimine leſę maieſt.

Amplia ſecundo, & fortius in exi-
5 mente † condemnatum à carceribus, quia incidit in crimen leſæ maieſtatis vt expreſsè voluit *text. in relata l. cuiuſq. vbi Bart.& cæteri Bal.in l. addictos nu.*4.*in fi.verſ.ſi antē aliquis C. de Epiſcop.audien. Io.Fab.ī §.Pænales quoq. actiones verſ.ſtē aduerſus eū poſt nu.*7.*inſtit. de actio.& ibi Iaſ.nu.*104. *Marſi.de bān.in verb.capti.n.*8.*verſ.ſi antē captus Gigās de crim. leſæ maieſt. tit.quali.& à quib.d.q.*58.*in fi.nu.*8. *Decia.d.c.*11.*n.*7.*Burſat.poſt alios cōſ.* 216.*nu.*5.*Bertaz.cōſ.*35.*nu.*25.*& ibi Claud.in add.litera D.Farinac.de carcer.& carcera.quaſt.*30.*num.*101.

Amplia tertio hoc pcedere in eximente condēnatum ad mortē, mutilationē membrorum, vel ad triremes
6 pro quocumq. † delicto capitali,ēt ꝙ non fuerit de exceptuatis, quia text. noſter ſimpliciter loquutus eſt, & eſt conforme concluſioni communiter *à DD.*approbatę,vt poſt alios tradiderūt ex multis rationibus, & argumētis *Gigans in d.q.*58.*per totam Decian. in d.c.*11.*nu.*12.*verſ.Quare concludo. Farin.de carcer.& carcera.q.*32.*nu.*4.

Amplia quarto non ſolum in eximēte, ſed etiā in eius auxiliatoribus,
7 & † mandatoribus, vt expreſsè voluit *tex.* noſter hic *in verſ. (aut eximi curant ſeu mandant)*& faciunt dicta per *Farina.in d.q.*30.*n.*97.*Caball.reſolut. criminal.caſ.*8.

Amplia quinto,vt non ſolum eximentes alium, non gaudeant beneficio præſentis decreti, † qui ſe eximerūt à manibus officialiū,dū ducebātur ad ſuppliciū,ita in ſtatuto arguit *Boſſ.in tit.de captiu. n.*19. & dat ipſe rationē, nā qs fugiendo à familia non ſolū impedit, ſed reſiſtit ſecūdū *Bal.in l.fi.in fi.C.de exib. re.* & ſicut ex pręſēti decreto excludunꝰ auxiliatores, & mādantes,vt dictū eſt *in precedēti ampl.*ita & fortiꝰ dēt excludi ipſemet ereptus, vti principalis *l.ſi is q rē §.ſi titiū & ibi Bart. ff.de fur.& Bart.ī l.ſi qs obrepſeris ff. de falſ.*niſi dicas, quòd oībus licitum eſt redimere ſanguinē ſuum *l.*1.*ff. de his q ſib.mort.cōſci. & ibi Alex.& alij.* ſuper hoc tñ cogita, & ſecūdùm qualitatem ereptionis factæ per ſe ipſum poterit ſuper hoc iudicium ferri.

Limita prædictam concluſionem
principalem primo non procedere in
9 eximente † condemnatum ad pœnam
exilij, fuſtigationis, & ſimilis huiuſmodi, quia tex. noſter loquitur tantū de condemnatis ad mortem, mutilationis membrorum, vel ad triremes, & ideo in cęteris locum habet Indultum præſentis Decreti.

Limita ſecundo non procedere in
10 eo† qui voluit eximere condemnatos à manibus officialium eos ducētium ad ſupplicium, ſed non exemit, nam in hoc tex. præſupponit delictum cōſumatum per illud verbum (*eximunt*) & ſumus in gratia, in qua fieri debet interpretatio in fauorem indultati, vt pluries diximus.

Sed quid dicendum in eximente cōdemnatum ab ipſis regijs triremibus? caſus accidit tempore regiminis Ducis Feriæ de anno 1606. in cauſa cuiuſdā nobilis Panormitani, in qua ego interueni, & iudicaui nō eſſe admittēdum ad huiuſmodi Indulti beneficium, arguendo a maioritate rationis, quandoquidem maius delictū commictere dicitur eximens carceratum ab ipſis carceribus, quàm à manu officialium, & cōſequenter maius erit delictum eximere condemnatum ab ipſis regijs triremibus, quàm à manu officialium eum ad triremes ducentium, vt notanter tradidit *addict. ad Guid. Pap. dec. 579. in verb. in crimine læſa maieſtatis*, vbi allegat *text. notab. ad hoc in l. 1. iuncta l. in eos ff. de cuſtod. reor. & notat Bart. in l. cuiuſq. in 3. notab. ff. ad l. iul. maieſt. cum ſimilibus traditis per Farin. ī tit. de carcer. & carcerat. q. 32. nu. 3. & Caball. reſolut. criminal. caſ. 8.* & ita fuit exequutum.

T E X T V S.

Sicut nequè eos, qui dum Officiales eſſent in eorum officijs deliquerunt.

S V M M A R I V M.

1 *Principis Indulgentia generalis non comprehendit delicta commiſſa per officiales.*
2 *Officiales delinquentes in officio non gaudent Indulto, intellige num. 8.*
Amplia in arbitro, vel arbitratore n. 3.
Item in Comite, vel Barone delinquente in adminiſtratione iuſtitia nu. 4.
5 *Officiales ſine iuriſdictione non comprahēduntur ſub exceptione præſentis decreti.*
6 *Officialium appellatione in ſtatuto comprehenduntur qui iuriſdictionem habent.*
7 *Notarij, Cuſtodes carcerum, & ſimiles officiales non veniunt appellatione officialium facta in præſenti decreto.*
9 *Officialis delinquere in officio quando dicatur, & quid in dubio num. 10.*

C A P. XXXX.

PRINCIPIS Indulgentia non extēditur ad delicta
1 commiſſa per officiales † in eorū officijs, ita dixit *tex. in l. Mancipia C. de ſeru. fugiti. iuncta gloſ. in verb. reſcriptum, quem ad hoc inducunt ibi Bal. nu. 1. & nu. 6. Sal. num. 8. in verſ. & dicit glo. Pariſ. de Puteo de ſindicat. in ver. an ſi poteſtas condemnauit nu. 9. fol. mihi 25. à tergò* vbi ait ita obtinuiſſe in pleno conſilio *Plaz. epitom. delict. cap. 38.*

38.num.4.verſ.Hinc & illud, Farina.
de Inquiſ.quaſt.6.num.56. Decian. de
abolitio.nu.14. licet dicat text. in d.l.
mancipia hoc non probare,quod non
eſt verum vt ex Bald.Salycet. & alijs.
dixit Carrer.in pract. crim. §.circa nu.
336 quē refert Baıard.ad Clar.quaſt.
59.ſub num.103.& ideo ſub generali
2 Indulto † non compræhenduntur ſe-
cundum relatos Doctor. niſi Prin-
ceps ſpecialiter dixiſſet non obſtante
d.l.Mancipia vt ait Bal.ibidem & Sal.
ſed Rex noſter in præſenti Decreto
eos excluſit,vt hic. Axened.l.1.nu.57.
tit.25.lib.8. Recopil.Seſe de inhib.inſt.
Arag.cap.1.§.5.D.Io.Andr. de Georg.
alleg.42.nu.11.

Amplia prædictam concluſionem
3 procedere etiam in eo,† qui deliquit,
vt arbiter, vel arbitrator Abb.ſingula-
riter in cap.vno delegatorū ext.de offic.
& poteſt.iud.deleg.D.Carol.Tap.ſuper
prag.2.de Arbit.rub.2.nu.8.vbi refert
ita fuiſſe iudicatū per M.C. Vicariæ.

4 Amplia ſecundo in Comite,† vel
Barone, qui iuriſdictionem habent,
& appellatione officialium compræ-
henduntur Soc.ſen.conſ.272.ſub num.
11.vol.2.& ideo ratione iuſtitiæ, quā
adminiſtrāt vti officiales delinquen-
do ſunt excluſi à beneficio præſentis
decreti vt hic, & ammittunt forum
vt dixit eruditiſſimus Marius Mut. in
cōſuetud.Panor.cap.32.nu.13.& me-
lius cap.3.num.85, vbi ad hoc allegat
Affl.ct. in conſt. pœnam eorum & cōſt.
ea quæ ad decus.

Limita primo prædictam conclu-
5 ſionē non procedere in officiali† abſq.
iuriſdictione, quia iſti delinquendo
non ſunt excluſi à beneficio pręſentis
decreti,cum appellatione officialium
6 †in ſtatuto ij tantum, qui iuriſdictio-
nem habent, comprehendantur,ita
Doct.in rub.ff.de offic.eius,Anchar.in
rub. de offic. delega. Bonaceſ. in quaſt.
crim. in verb. officium, vbi habetur,
quòd apud vulgares officialis ille di-
citur,qui iuriſdictionē habet, & ideo
ſtatutum debet intelligi ſecundū ver-
bū vulgaricum, idem tradit Andr. in
tit. Quæ ſint Regal.in verb. ad iuſtitiā
miniſtrandam verſic. ſtricto vero modo
nu.mihi 67.& ibidem Afflict.num.47.
Vinc.de Franc.deciſ.407.num.5. & ſic
fuit per nos alias iudicatum.

Hinc eſt quod ſtatutum prohibēs
officiales mercari non comprehendit
eos,qui iuriſdictionem non habent,
vt in Theſaurario conſuluerunt Ioan.
Anton. Lanar.in conſ.43.ſub num.15.
verſ.circa quartam,& ſeq. & D.Mar-
chio Ioan. Franc.de Pont. præceptor,
& conſanguineus meus in ſuo cōſ.49.
nu.54.qui ambo in eadem cauſa ſcri-
pſerunt, & prædicta rāto fortius pro-
cedunt in terminis Decreti noſtri,qđ
licet ſit fauorabile, & latè interpretā-
dum, & conſequenter contineri de-
buiſſent omnes officiales largo modo
ſumpti per doctri. Alex.in l.1.num.2.
ff.de iuriſd.omn.Iud. tamen, quia ſu-
mus in caſibus exceptis, Decretū hoc
eſt odioſū, & ſtricto modo interpre-
tandum ex traditis per Caromit. ſuper
Rit.49.num.22.& melius Vincen.de
Franc.deciſ.403.nu.10. ideoquè non
debet intelligi niſi de officialibus iu-
riſdictionem habentibus.

Item pro hac ampliatione facit de-
ciſio Martin. Lauden. in ſua diſputat.
quæ incipit Angerius, quem refert, &
ſequitur Iaſ. in l. id quod apud Hoſtes
num.24.ff.de lega.1. Bōbin.in conſ.27.
nu.1.vbi habetur,quod habens à Pa-
pa,vel Imperatore poteſtatem legiti-
mandi quoſcumq. exceptis filijs Co-
mitum, vel Baronum, poterit nihi-
lominus legitimare filium Comitis
ex priuilegio, vt puta palatini, vel ſa-
cri palatij, nā cū huiuſmodi non di-
cantur propriè Comites,ſed abuſiuè,
quia comitatum non habent vt per
Bald. in cap.1.quis dica. Dux, Comes,
ideo

ideo in tali exceptione non comprehenduntur, quia exceptio debet intelligi de Comite vero, qui habet comitatum, non de abuſiuo, & obid in exceptione de officialibus in præſenti Decreto facta, non compræhenduntur officiales iuriſdictionem non habentes, vnde notarij, qui officiales sũt
7 largo modo ſumpti ſecundum *Andr. & Affl. in loco praallegato*. & Aduocati, & Procuratores *Butr. in cap. 2. de poſtul. Gemin. in cap. ſi q. de procurat. in 6.* Sic Ambaſciatores ſecundũ *Alber. in 4. p. ſtatuto. quaſt. 86.* & pariter Cuſtodes carcerum, vel Caſtellani, qui nec iuriſdictionem habent *Vinc. de Franch. deciſ. 505. nu. 20. Capiblan. de Baron. & cor. offic. pragm. 5. nu. 84. Bonacoſ. in d. quaſt. crim. in verb. officiũ ver. ſtatutum de officiali.* & demũ actuarij *Vinc. de Franch. d. deciſ. 407. nu. 5.* non comprehenduntur in præſenti Decreto, *Fab. de Ann. conſ. 107. num. 20. & ſeq.*

Limita ſecundo prædictam concluſionem principalẽ in tantùm pro-
8 cedere, quatenus officiales ipſi † deliquiſſent intuitu, & contemplatione officij vt expreſsè dixit *tex.* noſter ibi (*in eorum officijs delinquerunt.*)

9 Dicuntur autem delinquere † in officio non ex eo, quod delictum commiſerunt tempore officij, ſed vbicumque quis fauore, calore, colore, authoritate, prætextu, vel contemplatione officij delinquit, vt colligitur ex traditis per *Pariſ. de Pute. in tract. de ſyndicat. verb. Iudices ad ſyndicatum qui ſint num. 6. 7. & 8. fol. mihi 22. à tergò, & in verb. officialis offenſa nu. 6. verſ. niſi adulteraſſet fol. mihi 221. Guliel. de Cune. in l. nulli C. quor. appella. non recip. Bal. in l. 2. in fine & ibidem Saly. C. vbi de ratiocin. Corne. conſ. 132. col. 2. Baiard. ad Clar. quaſt. 73. nu. 1. Farina. de delict. & pan. quaſt. 19. nu. 44.* vbi refert ita fuiſſe iudicatũ in Curia Romana, & ꝑpea ſi officialis Adulterium, Homicidiũ, vel Furtum cõmiſiſſet, licet hoc delictum non ſpectet ad Syndicatorẽ, ſed ad poteſtatẽ ordinariam, tamen hoc nõ procederet, ſi talis officialis adulteraſſet, vel aliud ſimile delictũ cõmiſiſſet cõtẽplatione officij, vt quia mulierem citari feciſſet in curia cauſa teſtimonij, vel ſub colore inquirendi contra ipſam delictum, & cum fauore officij, aut eius pretextu cã adulteraſſet, vel ſi fuiſſet detẽcta pro aliqua cauſa, vel ſi litigaret in curia, & ea de cauſa fuiſſet adulterata, quia tunc cognoſceret ſyndicator, ex quo delictum eſſet cõmiſſum nõ vt ab officiali, ſed prætextu, & occaſione ipſius officij ita nõtãt *Bald. Guliel. de Cun. & Pariſ. de Puteo locis prallegatis, & Caronit. ſuper Rit. 49. num. 27.* Confirmantur prædicta, quia ſicut Notarius condemnatus de delicto commiſſo aliter, quàm in ſuo officio nõ priuatur officio notariatus, cũ in eo non deliquerit vt dixit *Bart. in l. eadem §. hac lege ff. ad l. Iul. repet. & in conſ. 174. incip. ſer. Ioannes, & in l. non poteſt ff. de furt. Angel. de maleſi. in verb. Falſario num. 16. verſic. quero aliquis notarius, Doct. in l. ex militaribus C. de teſtam. milit. & Caronit. in loco proximè allegato*, ita & conſequenter dicendum videtur in officiali, qui dũ cõmittit homicidium, vel adulterat, & quid ſimile non exercet officium, ſed agit vt quilibet priuatus faceret, niſi tamen in præfatis delictis cõmiſſis authoritas officij eſſet in cauſa, vt cõmitterentur, tunc enim dici poteſt talia delicta fuiſſe commiſſa in exercitio officij, & ideo nõ ſemper officialis delinquit contemplatione officij, ſed ĩ materia, qñ vti officialis, & prętextu officij delicta iudicentur vide *Affl. in conſt. volumus tit. quant. temp. offi. ſta. in ſyndic. nu. 5. & 6.*

Limita tertio & vltimo, quãdo eſſemus

ſemus in dubio, & non cōſtaret ſi de-
10 lictum fuiſſet cōmiſſum ab officiali † prætextu officij, vel nō, quia tunc nō præſumeretur fuiſſe commiſſum præ textu officij ad euitādū maius delictū *Rol. cōſ. 1. vol. 3. Baiard. ad Clar. quæſt. 35. nu. 34. Capic. deciſ. 130. nu. 12. & dixi ſupra in cap. 36. verb. Cadem officialis regalis.*

TEXTVS.

Nequè notarios, qui falſitatem aliquam in inſtrumentis, aut publicis ſcripturis commiſerunt.

SVMMARIVM.

1 *Notarius falſitatem committens in inſtrumentis non gaudet Indulto.*
Limita in producente falſum inſtrumentum num. 10.
2 *Falſitas qualiter cōmittatur per notarios in inſtrumētis, & nu. 3. 4. & 5.*
6 *Notarius fabricans falſum inſtrumentum eſt exceptus à præſenti gratia.*
7 *Inſtrumentum ex quibus præſumatur falſum remiſſiue.*
8 *Notarij falſarij non admittuntur ad cōpoſitionem.*
9 *Notarij actorum falſificantes publicas ſcripturas non comprehenduntur ſub indulti beneficio.*

CAPVT XXXXI.

DE hoc falſitatis crimine bis ſcripſimus *in præcedentibus cap. nempè 27. & 38.* ſed quia vt ibi diximus falſitas cōmittitur etiā circa inſtrumenta, & ſcripturas, voluit Rex noſter, & hanc tertiam fal-
1 ſitatis ſpeciem excipere † à beneficio præſentis Decreti.

2 Committitur autem falſitas † per notariū in inſtrumentis, vt puta ſi inſtrumento mutui apponat verbū numerauit, cum tamen tēpore celebrati cōtractus nulla pecunia fuerit numerata, vt dicit *gl. in l. ex cautione in glo. magna ff. de pac.* quam ſequuntur *oēs* ſecundum *Alex. in l. prædia nu. 1. ff. de acquiren. poſſeſſ.* de communi* omniū *Docto.* poſt alios refert *Clar. in §. Falſum num. 20. & ibi Baiard. in addic.* ratio eſt, quia notarius non debet conficere inſtrumentum, niſi de his, quæ ſenſu corporis tunc percipit vt tradit *Bart. in auth. ſi quis in aliquo circa fin. C. de eden. Curt. iun. in l. ſingularia nu. 36. ff. ſi certa peta.*

3 Item ſi notarius † appoſuit in aliquo inſtrumento, quem ſibi eſſe cognitum, & tamen nō erat, quia de falsò punitur iuxta formam *pragmaticæ Regni de notarijs*, licet de iure cōmuni ad hoc notarius nō cogatur, vt dixi *in deciſ. 58.*

4 Item ſi notarius omittat † apponere ſolemnitates requiſitas in inſtrumento, de quo eſt rogatus, nam incidit in pænam falſi, & eſt magis* communis opinio ſecundum *Clar. in d. §. Falſum num. 22. & poſt alios Maſcard. cōcluſ. 644.* Hinc eſt quod ſi notarius omittat aliquid in inſtrumēto, quod noceat parti tenetur de damno & intereſſe, & de damnis ſtatur iuramento partis, ſi notarius illud doloſè omiſit, ſed ſi culpa, debet plenè probari *Boſſ. de falſ. num. 68.* vbi multa ponit in materia. *Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 13. num. 13.*

Item ſi aliquid addit in inſtrumen
5 to, † de quo nil fuiſſet ſtipulatum *Bertaz. conſ. 543. per totum, & ibi Claud. in addi.* latiſſimè, & multi alij ſunt caſus de quibus vide *Clar. in d. §. Falſū,*
&

& alios ibidem cumulatos per *Baiar. in additio. in verb. ſunt alij caſus.*

Amplia prædictam exceptionem factam in præſenti decreto in notario
6 †fabricãte falſum inſtrumentũ, quia maius delictum committit, quàm ſi aliquid adderet, vel diminueret in inſtrumento *Clar. in d. §. Falſum nu. 20. Menoch. de præſumptio. lib. 5. præſumpt. 29. Maſcard. de probatio. concluſ. 740.* & ibi habetur, ex quibus inſtrumẽtũ
7 †præſumatur falſum *Bertaz. cõſ. 521. num. 6. cum ſeq. vol. 2.*

Amplia ſecundo, vt tales notarij
8 † non poſſint admitti ad compoſitionem in Regno ex diſpoſitione *Capit. in Carol. 17.*

In *tex.* ibi (*aut publicis ſcripturis*) nota prædictam exceptionem proce-
9 dere etiam in notarijs actorum, †quia iſti appellatione tabellionis, ſeu notarij comprehenduntur ad *tex. cum glo. in cap. quoniam contra de probat. & ibi Canoniſta* omnes, & in ſtatuto puniẽte notarium, quòd procedat in notario actorum voluit *Afflict. in conſtit. Regni Iudices num. 9. in octauo notab. Bart. in l. inſtrumenta ff. de iur. fiſc.* & fuiſſe iudicatum refert *Grammat. in d. conſt. Iudices nu. 6. & 7.* vbi multa ad hoc adducit, ac eſt communis opinio, de qua per *Crot conſ. 151. nu. 22. vol. 2. Baiard. ad Clar. in §. Falſum num. 95.* eaq. tanto fortius procedunt in terminis Decreti noſtri ex prædictis verbis (*aut publicis ſcripturis*) quæ in alio non poſſunt verificari, niſi in actis iudicialibus, & libris publicis, vt dixit *Maſcard. de probat. cõcluſ. 32. nu. 2. & ſeq.* & ita tenendum eſſe arbitror in facti contingentia, quia hæc nõ eſt extenſio, ſed comprehenſio ex ſupra deductis, alioquin illa verba ſuperflua eſſent, quod in ſtatuto nõ eſt admittendum *l. item veniunt §. aptanda ff. de petitio. hæredita. l. 1. ff. ad municip. Bald. conſ. 51. incip. generali ſtatuto num. 7. lib. 5.*

Limita prædictam concluſionem non procedere in tertio producente
10 †falſum inſtrumentum, vel eo vtente, quia licet de falſo teneatur, vt dixit *Clar. in §. Falſum nu. 18. & ibi Baiard. nu. 111.* cum alijs per eos cumulatis, nihilominus ex quo Indultũ loquitur tantum de notario, nõ porrigitur ad aliũ falſum cõmittẽtem, vt in ſtatuto docuit *Fulgoſ. in cõſ. 123. col. 3.*

TEXTVS.

Damnatos vero ad triremes in ipſis ſeruientes præſentis gratiæ beneficio gaudere nolumus, donec à nobis maturiùs intellecto claſsis noſtræ ſtatu aliud ordinatum fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentia generalis delictorum non extenditur ad condemnatos.*
Limita num. 2.
3 *Condemnati ad triremes an gaudeant Indulto, & num. 4.*
Intellige num. 5. & 6.
7 *Cõdemnati ad triremes, qui in illis ſeruiunt poſt datam Indulti in eo comprahenduntur.*

CAP. XXXXII.

1 INDVLGENTIA generalis † de iure non porrigitur ad cõdẽnatos, vt dixit *tex.* (quem ad hoc allegauimus *in cap. 3. nu. 23. & cap. 11. num. 4.*) *in l. acta §. de ampliando ff. de re iudic.* niſi expræſſẽ à Principe dictum fuerit, vt ibi not. *gloſ. & ſequi-*

ſequitur Foller. in Commen. ad pragm. de exulib. num. 47. & 48. in fin. tamen
quia in præſenti decreto condemna-
tos expreſsè Rex noſter aggratiauit,
vt in dict. cap. 11. nulla prorſus cade-
re poterat difficultas, quìn condem-
3 nati † ad triremes pręſentis beneficio
gaudere potuiſsēt, vt in terminis In-
dulgentiæ generalis aliàs ſeruatum
fuiſſe pluries in Senatu Mediolanen-
ſi refert *Clar. in §. fin. quæſt. 59. num.*
4 13. *verſ. Quinimmò*, & ideò Rex † no-
ſter eos expreſsè excluſos eſſe decla-
rauit vſque ad aliud mandatum.

Prædictam exceptionem intellige
de condemnatis ad triremes, & in ip-
5 ſis ſeruientibus, † ſecùs autem ſi ad-
hùc ſuper Regijs triremibus ducti nō
fuiſſent, vt limitat *tex.* ibi (*in ipſis ſer-
uientes*) & ſic cenſentur in Indulto
compræhenſi, qui non ſeruiunt ex re-
gula, quod in non exceptis firmatur
regula in contrarium, vt omnes alij
condemnati ad triremes, qui tamen
in ipſis non ſeruiant ſint remiſſi. *l. non
ſolum §. idem reſpondet ff. de fund. in-
ſtru. cum ſimil.* Item facit alia regu-
la, quod incluſio vnius eſt excluſio
alterius, & ita iudicauimus in Ma-
gna Curia, ſed an fugientes ab ipſis
triremibus gaudeant huiuſmodi In-
dulto? affirmatiuè fuit me præſente
determinatum, quando non fuiſſet
condemnatus pro aliquo ex crimini-
bus hic exceptis.

Intellige ſecundo dūmodo, quod
tales condemnati ad triremes, & non
6 ſeruientes fuerint condemnati † pro
cauſis, & criminibus non exceptis in
præſenti Decreto, vt not. *Foller. in d.
Comm. de exulib. nu. 48. in fin.*

Sed quid ſi illi condemnati ince-
7 perint ſeruire poſt datā Indulti, † an
gaudeāt eius beneficio. Teneo quod
ſic, quia à die datæ fuerunt ipſo iure,
& ipſo facto abſoluti, & liberati, vt
aliàs dixi per *deciſ. Vincen. de Franch.*
62. & ab illo die gratia ipſa eſt perſe-
cta *idem Franch. in deciſ. 326. per totā*,
& licèt fuerint poſtea ducti ad ſeruiē-
dum, hoc proceſſit vigore cōdemna-
tionis anteà factæ, quæ iā per Indul-
gentiam fuerat extincta, vt dixi *ſuprà
in c. 23.* & cōfirmat̄, quia Decretum
hoc eſt fauorabile, & lariſſimè inter-
prætandum *Gramm. deciſ. 4.* & in du-
bio contra ipſum Regem conceden-
tē *Iaſ. in l. ſi quis pro emptore nu. 336.
ff. de vſuca.* prędicta tñ & ſi vera ſint,
ego credo quòd difficilè eſſet id ob-
tinere.

T E X T V S.

Crimina vero, in quibus eſt pro-
ceſſum ad ſententiam foriu-
dicationis arbitrio dicti no-
ſtri Proregis remittantur.

S V M M A R I V M.

1 *Foriudicati qui ſunt in Regno. Et quæ
requirantur, vt quis poſſit foriudi-
cari num. 2. remiſſiuè.*
3 *Forindicatorum delicta per Indultum
ſunt remiſſa arbitrio Excellentiſſi-
mo Proregis.*
4 *Occidens forindicatum indultatum, cu-
ius gratia non erat publicata, eſt in
pœna, contra num. 5.*
*Amplia ſi ſententia banni adhuc non
eſſét cancellata num. 6.*
Item ſi ſoluerit pœnam num. 7.
*Intellige in ignorante bannitum fuiſſe
indultatum num. 8.*
9 *Forindicatus oſtendendo gratiā an im-
pediat exequutionem ſententia.*
*Amplia ſi eam non haberet in promptu,
ſed peteret dilationem ad eam exhi-
bendum num. 10.*
11 *Forindicatus, (cuius ſentētia fuit nul-
la declarata) an cōprahenda. ut ſim-
pliciter ſub hoc Indulto.*

CAP. XXXXIII.

1 FORIVDICATI†in
Regno ſūt illi,qui lapſo
anno à die publicatio-
nis bāni per *Conſtit. Re-
gni pœnam eorū*,vel qua-
trimeſtre *ex Reg. Pragmatica*,ad ſen-
tentiā foriudicationis condemnātur,
hinc eſt, qđ habentur pro confeſſis.
Item reputanť,ac ſi per ſententiā dif-
finitiuam de illo crimine cōdemnati
fuiſſent. Item ſibi denegatur omnis
audientia. Item non poterint appel-
late, vel reclamare à ſentētia foriudi-
cationis. Itē quoad omnia pro mor-
tuis exiſtimātur. Itē vt hoſtes publici
reputantur : Poſtremò ab omnibus
impune offendi poſſunt, vt refert *Af-
fl.in d.conſt.Pœnam eorum nu.* 1. quæ
omnia ſatis abundè per *Docto.* expli-
cantur, quos latiſſimè cumulat *Fa-
rin.in tit.de Inquiſ.quaſt.*11. *Vinc. de
Franch.dec.*213.*Cartar.de exequut.c.
bannit. cap.fin.Cumi. in c.ſi aliquem in
verb.morte.nu.*4. & multa requirūtur
2 ad hoc,vt quis † poſſit foriudicari,vt
ex eodē *Affl.n.*15.*cum ſeq. D.de Pōt.
de poteſt.proreg.tit.de prouiſio.ſic.ſolit.*
§.4.*n.*47.& quia hęc non eſt materia
præſētis Decreti, ſi caſus acciderit ad
prædictos *Doct.* recurrendum eſt.
Quæro primo quid ſi foriudicatus
3 habuerit gratiā à Prorege † cuius ar-
bitrio eſt remiſſa ſtante Decreto nřo,
& antequā iſta gratia fuerit publica-
4 ta, fuit occiſus,an occidēs † ſit in pœ-
na? videbatur dicendū,ꝙ ſic,quia ſta-
tim atq. Prorex fecit gratiā vtiq.ipſo
iure dicitur abſolutus, & liberatus ex
verbis Decreti noſtri hic ſecūdū *Bar.
in l.fi.C.de ſenten.paſſ.*& ſicut condē-
natio immediatè operať contra reū *l.
quidā ſunt ff.de pœn.*ita & gratia,quæ
ſolo vocis oraculo,quoad ſe perfecta
eſt abſq. ſcriptura, & ex ea ſtatim ac-
quirit ius parti *c.ſi pro te de reſcript.in
6.cū ſimil.*traditis ꝑ *Peregr.de iu. fiſc.
5 lib.5.tit.2.nu.*12.Sed contrariū†dixit
*Affl.in d.cōſt.pœnā eorū n.*59. ſiquidē
non debet nocere tertio *l.Gallus* §. *&
quid ſi tantum ff.de lib.& poſthu.* & ſic
ignorāri dictā gratiā, & indulgentiā,
cum eum occiderit lege permittente
ob publicā vindictā *cap. excellentiſſi-
mus* 11.*q.*3.ibi (*qui ex neceſſitate, aut
ignorātia delinquūt authoritate noſtra
per te abſoluantur*) & hæc eſt veritas
in ignorāte ſecundū *Alex. in cōſ.*114.
incip. Pōderatis in 1.*vol.*latè *Clar.in* §.
*homicidiū n.*52. *& Maſcard.cōcl.*162.
Ampliatur pręd̄icta cōcluſio,ſi ſē-
tentia foriudicationis adhùc nō eſſet
6 cācellata,†vt dixit *Paul.de Caſtr.in l.
ſi duo ff.de acquir.hered.* quia excuſať
authoritate publicæ ſcripturæ *Alex.
d.conſ.*114.*& conſ.*164.*incip.viſis,&
ponderatis col.*2.*vol.*7. vbi refert hanc
* eſſe cōmunē * opin. *Iaſ.in l.ſi credito-
ris col.*1.*C.de fideicomm.Bal. in l.labeo*
§.1.*in fi.ff.de pact.& in l.de ætate* §.*ex
cauſa ff.de interrog.actio.*qui dicit,qđ
iſta eſt ipſa veritas *Alber.de ſtat.ī vlt.
p.q.*34.*incip.trāſeundo ad ſecūdā quæ-
ſtionem*, vbi refert de facto obtinuiſſe
*Buſſ.in tit.bannit. quid ammitt. nu.*3.
Clar.ī §.*Homicidiū n.*52.*Gabr. de reg.
iur. cōcl.*6.*nu.*11.*cū ſeq.Menoc.de arb.
q.*90. *& caſ.*283. *Maſcard. de probat.
concluſ.*162. vbi latiſſimè, *Farinac.q.*
103.*num.*79.*cum ſeqq.*
Secundo amplia ēt qđ ſoluerit pę-
7 nam,†quia niſi ſit cācellatus de bāno
adhùc enī poterit impunè offendi,&
donec eſt ſcriptus inter bannitos,iſta
appellatio(bānitus)ſēper ſibi ineſt,&
ſic ſi durat iſtud nomen,ſcilicet (for-
iudicatus) durat ēt effectus nominis
*l.tutelas ff.de cap.dimin.Cumi.in c.Ri-
tus Regni Siciliæ* 64.*n.*46. *Maſcard.d.
cōcl.*162.*n.*13.*Marſil.ſing.*340. *incip.
Cautè agant* , vbi plus dicit, qđ non
ſolum talis bannitus debet cancellari
de

de vno libro bãnitorum, ſed etiam de oĩbus libris, ſi eſt deſcriptus in pluribus libris, aliàs habetur ac ſi nõ eſſet cancellatus, & ita tenent * cõmuniter *Doct.* vt refert *Marſil. in conſ.* 55. & *conſ.* 97. *Franc. de lignan. in conſ. crim.* 45. *lib.* 2. *Duen. reg.* 68. *num.* 2. & 3. *Blanc. in pract. crim. in verb. ignorantia num.* 168. *vbi latè Maſcard. concl.* 162. *num.* 22.

Prædictas ampliationes intellige
8 in ignorante † bãnitum fuiſſe aggratiatũ, ſecùs ſi illud de facili ſcire potuiſſet *Cepoll. conſ.* 39. *crim. col. penul. Nell. de Bãnit.* 1. *par.* 3. *temp. quaſt.* 2. *Clar. in praallegato loco verſ. antequam enim*, quæ ſcientia quomodo probari poſſit vide *Maſcard. remiſſiuè concluſ.* 162. *num.* 26.

9 Quæro ſecundo an † foriudicatus captus oſtẽdendo gratiam impediat exequutionem ſententiæ? Breuiter dicas, quod ſic, vt in terminis conſuluit *Marſil. in conſil.* 55. & eandem opinionem ſequuti ſunt poſt alios, quos allegant *Farin. de Inquiſ. quaſt.* 6. *num.* 1. *in fin. Sforz. Odd. de reſtit. in integ. quaſt.* 100. *art.* 1. *Cartar. de exequut. cap. bann. cap.* 3. *num.* 57. & 64.

Amplia prędictam concluſionem,
10 ſi talis foriudicatus † allegaret ſolum gratiam, & dilationem peteret ad illam exhibẽdum, vel ſi bannitus proteſtetur, quod gratiam habet: nam etſi ſecundum aliquos *Doct.* illi credere non teneatur tàm Iudex, quàm priuatus, niſi eam oſtendat, vel exhibeat, vt de communi dixit *Rip. in cap. cum M. num.* 56. *de conſtit. Marſil. d. conſ.* 55. *num.* 5. *Goz adin. cõſ.* 61. *nu.* 9. *Phicard. comm. opin. verb. Bannitus in tom.* 2. *commu. opin. tit. de ſentent. paſſ. & reſtitu. nu.* 61. *Clar. in d.* §. *Homicidium num.* 53. tamen negari non poteſt, quin talis proteſtatio, & petitio dilationis ad exhibẽdum gratiam iuſtam præbeant cauſam ſaltim indagandi, an ille verè gratiam haberet, vt optime conſiderant *Ruin. conſ.* 85. *num.* 8. *volum.* 4. & *Flam. Cartar. in d. tractat. de exequut. cap. bannit. cap.* 3. *nu.* 67. vbi ſubdit talem Iudicem ſententiam exequentem, vel bannitum occidentem puniendum eſſe arbitrio Iudicis, & hæc eſt æquior opinio, & ſeruãda meo iudicio, & tanto fortius eam procedere arbitror, ſi vltra proteſtationem bannitus offerret ſe paratum ire ad iudicium *Roman. ſingul.* 276. *Baiard. ad Clar. in d.* §. *Homicidium num.* 254.

Quęro tertio, quid ſi ſententia foriudicationis ſit nulla, & ita fuerit de-
11 clarata; an tales foriudicati † pro criminibus in hoc decreto non exceptis poſſint huiuſmodi decreti beneficio gaudere, non obſtante, quod eorum gratia ſit remiſſa arbitrio Excellentiſſimi Proregis? Dicas quòd ſic, quia ſtante prædicta nullitate habentur, ac ſi numquam fuiſſent foriudicati, vt poſt alios infinitos concludunt *Cartar. de exequut. cap. banni. cap. fin. num.* 159. *Farinac. de Inquiſ. quaſt.* 11. *num.* 34. vbi ponit latiſſimè *in ſequen. num.* qualiter nulla dicatur ſententia banni, ſeu foriudicationis, & ideò remanent compræhẽſi appellatione aliorum delinquentium, & ſuper hoc cogita benè.

TEXTVS.

Statuentes in toto Regno prædicto, vt omnes & ſingulos proceſſus, ſcripturas, cõndemnationes, acta, & quælibet alia, quæ in cauſis ſupranarratis facta fuiſſe reperiuntur, ſaluis tamen reſeruatis vt ſuprà, deleant, & annullent,

lent,& eorum huiuſmodi nomina de albo tolli, & deleri faciant, ſicut & nos authoritate noſtra Regia, & de plenitudine poteſtatis præſentium tenore delemus, & annullamus,tollimuſque & pęnitus abolemus.

SVMMARIVM.

1 *Statutum gratioſum mandans cancellari omnia acta quid operetur? Limita num. 3.*

2 *Clauſula de plenitudine poteſtatis, quid operatur.*

4 *Cancellatio banni de facto an ſit neceſſaria ſtantibus verbis Indulti.*

5 *Vaſſalli Baronum an comprahēdantur ſub hoc Indulto.*

CAPVT XXXXIV.

1 NOta quod per prædicta verba† remiſſionem hāc generaliſſimā dici tradiderunt *Bal. in l. fin. & ibi Bart. nu. 11. C. de sēten. paſſ. Bart. in l. 1. §. ſi quis vltro ff. de quaſt. Riminald. ſen. conſ. 68. num. 13. & 14. volu. 1.* cæteros congerit *Sforz. Odd. de reſtitu. in integr. quaſt. 93. artic. 4. num. 16.* vbi ampliat, & limitat. *Peregrin. de Iur. fiſc. lib. 5. titul. 2. num. 23. & eſt gloſ.* communiter approbata *in l. 2. C. de in ius vocan. Pariſ. conſ. 1. lib. 4. Menoch. cōnſ. 563. num. 36. poſt alios vol. 6. Clar. quaſt. 59. num. 1. Farinac. de Inquiſ. quaſt. 6. num. 1.* dixi etiam de hoc ſupra *in Cap. 23. in verbo (ipſo iure, & ipſo facto)* quæ concluſio tāto fortius procedit in terminis Decreti noſtri, vbi adeſt clauſu-

2 la † (de plenitudine poteſtatis,) quæ hoc operatur ſecundū *Sforz. Oda. in loco præallegato, & Riminald. dict. conſ. 68. num. 14.*

3 Et prędicta intellige, niſi Indulgētia, & reſtitutio à principio fuiſſet limitata, nam tunc prędicta verba non poſſunt aliquid vltrà operari, quia ſunt clauſulæ exequtiuæ, nō alteratiuæ diſpoſitionis antecedentis ad tex. *in clem. 1. in fin. de præb. in 6.* quem tex. ad hoc celebrem eſſe ait D. *Io. Franc. de Pont. in conſ. 69. num. 36. & 37.* in terminis indulti. *volu. 1.* & poſt alios quos ibi refert, *Vincen. de Franc. in deciſ. 213. num. 52. & 53.*

4 Nota ſecundo, quod prędicta verba important † cancellationem, ac ſi per Crucem Sācti Andreæ facta fuiſſet vt dixit *Angel. de maleſic. in verbo. Qui Iudex ad probationem ſua inquiſitionis verſ. 1. ante fin. & in verb. dandis, & ſoluendis in verſ. ſecundo. Bart. per illum text. in l. emptor §. Lucius in fi. ff. de pact.* vbi loquitur in terminis abolitionis *Alex. conſ. 164. incip. viſis in fin. col. 1. vol. 7. Angel. & Imol. in l. 1. in fin. ff. de his qua in teſtam. delen. Marſil. in conſ. 45. nu. 1. & 4. & conſ. 97. num. 7.* & quid operetur hæc cancellatio vide *infra in cap. ſeq. nu. 16.*

5 Nota tertio ibi *(in toto Regno prædicto)* quòd vt alias diximus *in cap. 3. num. 11.* Vaſſalli† Baronum compræhendūtur in hoc Decreto, licèt ſecùs quoad pęnam ipſis applicatam *vt in cap. 21. num. 5. D. de Pont. de poteſtat. Proreg. tit. de prouiſ. fier. ſoli. § 4. n. 45.* poſthæc ſcripta vidi doctiſſimas feudales quæſtiones nouitèr impreſſas D. *Camill. de Curte*, qui *in capit. incip. Poteſt quoquè feudum conſtitui nu. 16. fol. mihi 28. à tergò* refert quęſtionem hāc diu agitatam fuiſſe in Regno illo Neapolitano tēpore generalis Indulti cōceſſi de anno 1572. quod Indultum eſt cōforme Decreto noſtro

vt

vt alias diximus, & multa hincinde deducit, & pro parte affirmatiua inter alia ponderat verba illa (*omnes, & ſingulos*) per nos *ſupra in d.cap.*3. adhoc ponderata, necnon & verba præſentis *cap.* ibi (*in toto Regno prędicto*) per quæ ſatis dicit ipſe compræhēſos eſſe vaſſallos Baronū,& demùm poſt multas rationes refert priùs per Sacrum Cōſilium in Collaterali Conſilio fuiſſe iudicatum,quod in pœnis pecuniarijs in Indulto nō includantur vaſſalli Baronū, at in pœnis corporalibus gaudeāt etiam vaſſalli Baronum,& cum ab iſto Decreto Barones ſe grauaſſent,cauſa tractata cum omnibus tribunalibus ſubdit fuiſſe determinatum ſub Indulto compręhendi ſimpliciter omnes vaſſallos tā demaniales, quàm Baronū nulla adhibita diſtinctione, an pœna pro delicto patrato imponenda, eſſet pecuniaria,vel corporalis, & quod ita declarauit Catholica Maieſtas ꝑ ipſius literas miſſas Illuſtriſſimo Cardinali de gran Vela tenoris ſequentis.

DON PHILIPPE, &c.

MVi Reuerendo. he ſe reҀebido vueſtra carta de 28. Noviembre ſobre la interpretazion, e intelligenҀia dell'Indulto general, que he conzedido à eſte Reyno e nel naſſimiēnto del Principe Don Fernando mi hijo, y por el buon ſucceſſo de la vittoria Naual. Y viſto el pareҀer de las perſonas à quien commettiſtes la pretenſion, que los Varones tienen, de que en eſta gratia no ſe comprehenden ſus vaſſallos, y habiendo ſido nueſtra intention, que todos vniuerſalmente gozen della por hauer ſido vniuerſal el beneficio, qua de ambas coſas ha prozedido, no tenemos que dezir mas de ordinaros, que conforme à eſto à ſi los vaſſallos de Varones, como los nueſtros ſe comprehēdan en lo diccio Indu to, como nos à major cautela los comprehendemos de nuebo, que à ſi prozede de nueſtra voluntad, y ſententia.

De Madrid à 25. *di Marzo* 1574.

Ego arbitror non eſſe recedendum à concluſione per nos firmata ſupra *in dict.cap.*31.*num.*5. videlicet,quod compræhendātur vaſſalli præter quo ad pœnas pecuniarias Baronibus applicandas, quæ concluſio confirmatur, & ex declaratione facta per Catholicam Maieſtatem in Indulto vltimo loco conceſſo Regno prædicto, & quia ita * communiter *Doct.* concludunt, vt ibi dixi. Accedat vlterius deciſio Sacri Conſilij in Collaterali Conſilio, vt refert *D. de Curte*,& cum hac diſtinctione debent intelligi literæ prędictæ, quæ in ſpecie nil de pœnis dixerunt, ſed vniuerſaliter vaſſallos omnes tā demaniales, quàm Baronales compræhendi voluerunt, & ideo debent interprętari ſecundum iuris communis diſpoſitionem abſque præiuditio pœnarum Baronibus pertinentium.

T E X T V S.

Volentes etiam & ita expreſsè mandātes quibuſcunque officialibus, & iuſdicentibus, vt pro quibuſcumq. delictis, vel criminibus adhuc nō delatis, etiam ſi occultā eſſent, exceptis tamen ſuperius reſeruatis, ac eorum occaſione nullo modo in futurum procedere, inquirere, aut aliàs moleſtare audeant, modo in caſi-

caſibus in quibus requiritur à parte offenſa legitima remiſsio obtenta fuerit, vel illam in futurum in ſupra ſtatuto termino obtineri contingat.

SVMMARIVM.

1 *Magna Regia Curia ex præheminentia cognoſcit cauſas Indulti.*
Secus ex diſpoſitione præſentis decreti, num. 2.
3 *Barones nō cognoſcunt cauſas Indulti.*
4 *Indultatus non poteſt amplius moleſtari.*
5 *Aggratiatus æquiparatur abſoluto per ſententiam.*
Amplia ſuperueniente nouo accuſatore, num. 6.
Amplia in compoſitione num. 7.
8 *Pecunia ſoluta in compoſitione ſuccedit loco pœnæ.*
9 *Iudex qui ſemel admiſit ad compoſitionem non poteſt pœnitere.*
10 *Iudex tenetur actione iniuriarum moleſtādo aggratiatos.*
11 *Aggratiatus non poteſt moleſtari, etiā quod gratia reperiatur nulla.*
Etſi fuerit carceratus debet relaxari num. 12.
13 *Gratia ex quibus dicatur nulla, ſeu ſubreptitia remiſſiuè,*
14 *Indultatus non poteſt amplius moleſtari etiam de delicto, quod erat occultum.*
15 *Bannitus Indultatus non poteſt moleſtari ex quo bannum non eſt cancellatum.*
Ampliatur ex diſpoſitione huius Indulti num. 16.
17 *Acta criminis Indultati deſeruiunt ad aggrauandum.*

CAPVT XXXXV.

1 NOTA primo ex verbis huius gratiæ ibi (*quibuſcunque officialibus & iuſdicentibus*;) qđ oēs officiales cauſarum criminaliū competentes poſſunt declarare, an quis gaudeat, vel non præſenti beneficio: quia verba ſunt directa omnibus, & hic non agitur de indultādo, ſed de exequendo gratiam Principis, quam omnes inferiores facere poſſūt, vt in terminis dixit *Clar. in §. fi. quæſt. 58. num. 35. verſic. & eſt iudicio meo tutius, Io. Grand. de Bell. exul. nu. 5. fol. mihi* 38. & prædicta tanto fortius procedunt per illa verba Decreti noſtri *in fin.* ibi (*Illuſtri propterea Spectabilibus, &c.*) verum in Regno ex quadam præheminentia nō ſolet,
2 niſi tantū M. R. C.† cauſarum criminalium facta prius relatione Excellētiſſimo Proregi cognoſcere huiuſmodi cauſas Indulti, & facere talem declarationē, quæ conſuetudo poteſt confirmari ea ratione: quia hic agitur de declaratione priuilegij, & gratiæ factæ à Principe, cuius declaratio ſpectat ſolum ad eius Conſiliarios, & ſupremos Iudices vt dixit *Vincen. de Franch. deciſ. 116. num. 13. verſ. His diſcuſſis*, & ita Iudicibus Curiæ Capitanialis huius Vrbis fuit mādatum per actum in ſcriptis per Excellentiſſimum Proregem, vt eas cognoſcant facta prædicta relatione, & fuit tempore meo ſeruatum, dum in eadē curia iudicis officium adminiſtrarem, & dum alias Iudices Ciuitatis Catinæ aliquos indultauerint moti ex diſpoſitione, & verbis prędictis Decreti noſtri, fuerunt per Mag. Reg. Cur. ſtante prędicta cōſuetudine abſoluti, quia

quia condemnari non poterant, ſed
cum clauſula, quod de cætero tales
cauſas non cognoſcant; & hoc quia
poſſent inſurgere multa incõuenien-
tia, & ſcandala, ſi Iudices inferiores
huiuſmodi cauſas cognoſcerent.

3 Item, & Barones † non cognoſcunt
cauſas Indulti vt dixit *Capiblanc. de*
antho. Baron. pragm. 6. num. 74. & ra-
tio eſt, quia in Regno Neapolitano
ſolum M. R. C. cognoſcit ſuper In-
dulto *Caronit. ſuper pragm. de exulib.*
num. 50. ſed hoc procedit ibi in bãno
concedente gratiam bãnitis alios bã-
nitos occidentibus, & in his terminis
loquuti ſunt prędicti *Doct.* ſed in ma-
teria Indulti noſtri credo, quod Ba-
rones habentes merum & mixtum
imperium poſſunt cognoſcere tales
cauſas, quia conſuetudo M. R. C. eis
nil obſtare poteſt ſuper quo cogita,
eo maxime vbi Barones poteſtatem
haberent indulgendi ex priuilegio,
vel conſuetudine, cum eo fortius poſ-
ſent gratias per Regem cõceſſas exe-
qui ad notat. per *AZened. lib. 8. recopi.*
tit. 25. l. 1. num. 12. & ſeq.

Nota ſecũdò quod talis aggratia-
4 tus † ſeu indultatus nõ poteſt amplius
de delicto pro quo fuit aggratiatus
inquiri, aut moleſtari, ita diſponit
tex. noſter hic, & eſt cõformis diſpo-
ſitioni iuris *ad tex. & ibi Doct. omnes*
in l. 1. & per tot. tit. C. de ſenten. paſſ.
l. fin. C. de genera. abolit. l. 1. §. de qua
autem ff. de poſtuland. glo. in l. 2. in ver.
concedi C. de in ius vocan. & in cap. de
his extra de accuſat. & cap. extra de
fil. praesby. Mercud. conſ. crim. diuerſo.
90. num. 2. vol. 2. Carrer. in pract. crim.
verb. vigeſimo nono excuſatur num. 1.
Plaz. epiſco. delicto. lib. 1. cap. 38. nu.
2. & ſeq. Gomez. de delict. tit. de tortu.
reor. num. 38. Pariſ. conſ. 1. num. 1. &
num. 61. & 67. lib. 4. vbi de cõmuni *
teſtatur, *Gramm. deciſ. 105. num. 19.*
Dec. conſ. 137. colum. 2. Farinac. de In-
quiſ. quaſt. 6. num. 1. & quaſt. 1. nu. 52.
Ghirland. de relaxat. carcerat. titul. de
Pen. compoſ. quaſt. 6. num. 3. Couarrun.
variar. reſol. lib. 2. cap. 10. num. 2. Bru-
nor. à Sole in quaſt. legal. quaſt. 17. nu.
30. Carouit. ſuper Rit. 272. nu. 26. cu-
ius ratio eſt, quia Princeps gratiã fa-
cere poteſt, & ea ſeruari debet, & ſi-
cut ille, qui fuit per ſententiam abſo-
lutus amplius moleſtari nõ debet, ita
5 & iſte, nam aggratiatus † æquipara-
tur abſoluto per ſententiam *Bal. cõſ.*
204. vol. 4. & conſ. 20. eod. lib. & conſ.
305. Mercud. d. conſ. 90. Farina. de In-
quiſ. quaſt. 4. num. 1.

Amplia prędictam concluſionem,
6 etiam ſi veniat alter offenſus † ad ac-
cuſandum, quia nõ poterit moleſta-
ri, ſufficit enim quod habuerit gratiã
obtẽta remiſſione à principali offen-
ſo, cui tunc ius competebat vt dixit
Luc. de Pẽn. in l. 1. quaſt. 4. C. de deſer-
to lib. 10. Carouit. ſuper d. Rit. 272. nu.
23. & ſeq. Farinac. de Inquiſ. quaſt.
4. num. 36. & dixi ſupra in verb. accu-
cuſati cap. 7. prout fuit iudicatum de
anno 1605. pro Sancto Pernici.

Amplia ſecundo vt nõ poſſit mo-
leſtari non ſolum ille, qui fuiſſet ag-
gratiatus, ſed etiam qui admiſſus fue
7 rit ad compoſitionem † ita dixerunt
Farin. & Carouit. in locis proximè alle-
8 *gatis* ea ducti ratione, quia pecunia † in
compoſitione ſoluta loco pœnæ ſuc-
cedit, & Fiſco applicatur *ad text. in*
l. Senatus §. ſi quis declarat & §. ſequ.
ff. de iur. fiſc. l. ſi enim §. qui iniuriarum
ff. ſi quis caut. l. ſi donata §. 1. ff. de do-
nat. inter vir. & vxor. Pariſ. de Pute.
de ſyndicat. in verb. compoſitio cap. 1. 4.
& 5. Paul. Ghirlan. de relaxat. carce-
rat. tit. de pœna compoſi. quaſt. 1. nu. 9.
& quaſt. 6. nu. 1. ideò ſicut ſemel con-
demnatus in aliquam pœnã amplius
de eodem delicto inquiri prohibetur
l. Sepulchri violati actio ff. de Sepulchr.
violat. cap. de his. de accuſat. poſt innu-

meros

meros *Farinac.d.quaſt.4.in 1.amplia.* ita pariter, nec compoſitus *Fabi. à Montelcon. in practs. arbitr. quaſt.7. vlt.par.5.par.principal.num.1.& ſeq. & ibidem in 11.quaſt.* vbi plus dicit, 9 quod nec Iudicem † qui reum ad cõpoſitionem admiſit pœnitere poteſt, nec audiri debet ſi recuſet pœnam compoſitam recipere, iſto enim caſu ſi reus fecerit depoſitum reale de pecunia compoſita, illudque Iudici intimauerit, erit prorſus ab omni alia pœna liberatus, vt ibi per eum, ſequitur *idem Farinac. in titul. de Inquiſ. quaſt. 5. num. 4.* & idem procedit in gratia ſi pecunia mediante facta fuerit, quod quidē fieri poteſt per Principes vt dixit *Petr. Anton. de Petr. de poteſta.Princip.cap.8.num.51.*

Amplia tertio vt in tantum non poſſit moleſtari, quod aliter agendo 10 Iudex † vltra pœnas in Decreto noſtro impoſitas tenetur actione iniuriarum *Marſil. ſingul. 340. Nell. de Bannit. 1.part. 3.temp. in 2. quaſtio. Alexand. conſ.114.vol.1.Cravet.conſ. 168.num.1.& 2.Surd.conſ.203.num. 2.vol.2.Clar.in* §.*Homicidium verſic. quid ſi bannitus.*

Amplia quarto, vt ſi quiſquam 11 fuerit aggratiatus, † & gratia reperiatur nulla & inualida, nō poterit moleſtari, immò ſi ex hoc reus cum gratia prædicta inuētus, carceratus fue-12 rit, † debet relaxari, & dimitti ſubiectus tamen pœnis, & condemnationi delicti, quod commiſit, quia turpe eſt cum ſub fide publica decipere ita colligitur *ex text. in l. 1. C. de his qui ven. atat. impetra. Alberic. in l. eos C. eod. & in l. praſenti C. de his qui ad Eccleſ. confug. Boſſ. de remed. ex ſol. clement. princ. ſub num.42.Clar. in* §. *fin.quaſt.59.verſic. adde quod*, vbi ait quod quidam Chriſtophalus Pilonus 17. Maij 1542. qui in Senatu exhibuerat literas gratiæ minus legitimas fuit è carceribus dimiſſus, & priſtinæ libertati reſtitutus, *Baiard. ibi ad eum*, & ita fuiſſe iudicatum refert *Farinac. de Inquiſ.quaſt.6. num. 27. & in titul. de Carcer. & carcerat. quaſt. 29. num.95.& ſequen.Vulpell. conſ.crim.19.num.12.& 13.* dicens generaliter quod nemo debet ſub publica fide decipi, ſiue ſit nulla defectu ſollemnitatis, ſiuè defectu poteſtatis, ſiuè palam, ſiuè ſecretò data ſit, & ibi concordantes allegat & refert de * communi *Doct.* opinio. *à Piguer. cap.39.in deciſ.crim.* Cataloniæ, vbi ita iudicatum fuiſſe aſſerit & loquitur in delicto, pro quo ex ſpeciali ſtatuto non poterat fieri gratia vt in Regno noſtro eſt crimen Sodomiæ, de quo dixi *ſupra in Capit. 31. Capiblan. nouiſſimè de Authorita. Baron. ſuper pragma.6. num.77.Vincen. de Franch. deciſ.258. Cancer. variar. reſolut. lib.2. cap.2. num.292. D.Scip. Rouit. ſuper pragmat.2.rub.de ſodom.* de quo tamen multa in alio loco dicturus ſum,

13 Quando autem gratia, † ſiuè Indulgentia ſit nulla & ſurreptitia vide *Burſat. in conſ.177.num.1.& ſequen. BertaZ. conſ.478.volum.2. Baiard. ad Clar.in d. quaſt. 59.num.72. & ſequ.* vbi multa, *Farinac. de Inquiſ.quaſt. 6.num.6.Tepatus varia. iuriſ.ſenten. titul. de reſtitu. delictorum*, & an gratia facta à conſocio ſolo ſit nulla vide eundem *Bertaz. conſ. 458. volum. 2. Riminald. Iun. conſil.33.volum.1. D. Scipio Rouit. in titul. ex lib. num.12. Farinac.conſ.3.& 92. Borell. de praſt. Reg. cap.38. num.43. cum ſequent. & D.de Pont. de poteſtat. Proreg. titul.de reſtu. feud.* §. 10. *num.6.*

14 Amplia quinto, quod bānitus † aggratiatus non ſolum non poteſt moleſtari, ſed gaudet eius beneficio etiā quod bannum adhuc poſt gratiam non ſit cancellatum, quia ex gratia facta

facta per ſuperiorẽ euanuit, & extincta fuit virtus, & potentia dicti banni *Cartar. de exequt. capt. bannit. cap. 3. num. 64. Marſil. in conſil. 55. & 97. vbi latè Farinac. de Inquiſ. quæſtio. 6. num. 1. in fin.* & tanto fortius in terminis Decreti noſtri ipſo iure acta omnia cancellantis, vt dixit. *text.* hic *ſupra in cap. præced. & nos ibi n. 4.*

15 Amplia ſexto, etiam de † delicto occulto, quod adhuc non fuerat delatum, nec captæ fuerãt informationes, & recepti teſtes vt dixit *text.* hic ibi (*criminibus adhùc non delatis*) & dixi *ſupra in cap. 9.*

Amplia ſeptimo, vt talis indultatus nõ poterit inde examinari tamquàm teſtis contra ſocios *Dec. conſ. 137. nu. 1.* quẽ refert, & ſequiť *Baſar. ad Clar. q. 24. n. 140.* licet aliud ſit in ſocio criminis, qui vt delictũ publicet, fuerit aggratiatus, vt dixi *ſupra cap. 2. nu. 16. in medio.*

Amplia ſeptimo, in crimine mixti fori, quia ſi laicus præueniat, & ab eo fuerit indultatus, non poterit ab eccleſiaſtico moleſtari, vt fuiſſe iudicatum refert Doctor *Mart. deciſ. 235.* & diximus in *deciſ. 68.*

Notandum eſt tñ, quod licet talis aggratiatus non poterit moleſtari,
17 huiuſmodi tamen acta † deſeruient ad aggrauandum, ſi crimen aliud commiſerit *Merend. conſil. 90. num. 32. in 2. volum. conſil. crimin. diuerſor. Aret. in conſil. 163. col. 2. verſic. His ſummatim expoſitis pro declaratione Gramm. conſ. 34. num. 6. & 7.* vbi dicit aggrauari per totum in ſecunda.

Nota ſecundo, quod talis gratia ſubſiſtente aliqua cauſa poteſt reuocari, vt dixerunt *Reff. de remed. ex ſol. clemen. Prin. num. 36. Decian. tractat. crimin. titul. de abolitio. lib. 3. num. 91.* niſi gratia facta fuerit mediante pecunia vt dixit *Baſar. ad Clar. d. quæſt. 59. num. 11.*

T E X T V S.

Adhùc decernimus, & ordinamus quoſcumque tàm publici, quàm priuati debiti cauſa in carceribus detentos, ex ipſis carceribus illos relaxari debere, quos omnes & alios quoſcumquè debitores, ſi ex cauſa publica intra duos proximos menſes, ſi vero ex cauſa priuata intra quatuor mẽſes perſonaliter moleſtari pręſenti edicto prohibemũs, ita tamen quòd carcerati vt ſuſupra relaxandi pręſtent idoneam fideiuſſionem de reddeundo ad carceres finito tẽpore prædicto, vel de concordando ſuos creditores, quibus omnibus nullum fieri præiuditium volumus, exceptis etiam decoctoribus, & depoſitarijs, & alijs, qui datiorum, aut reddituum noſtrorum ordinariòrũ, vel extraordinariorum cauſa debitores inueniuntur, quos hoc decreto includi nolumus.

S V M M A R I V M.

1 *Princeps poteſt debitoribus dilationem concedere.*

Amplia in dèbitis iuratis num. 2. Intellige de conſuetudine, ſecus de iure num. 3.

Amplia in debitis tam publicis, quàm priuatis num. 4.

Amplia quoad eorum fideiuſſores num. 5. & 6.

Limitatur quoad actionem realem ſuper bonis num. 7.

Item in decoctoribus num. 8.

Item in depoſitarijs num. 9.

Item in debitoribus Regia Curia nu. 10.

Item in debitoribus cenſus iuxta formam Bulla num. 11.

Item in debitoribus ex cauſa alimentorum num. 12. Intellige de alimentis futuris num. 13.

Item in debitoribus Eccleſiæ num. 14.

Sed quid in debitoribus pupillorum, ex cauſa dotis, vel locationis vide remiſſiuè in num. 15. 16. & 17.

18 *Carcerati debitores tenentur præſtare fideiuſſionem de reddendo finito tẽpore dilationis.*

19 *Debitor obtinens dilationem à Principe tenetur cauere de ſoluendo in fine dilationis.*

20 *Debitor fideiuſſorem nõ habens admittitur iuratoria cautioni.*

21 *Fideiuſſorem non habens liberatur dãdo pignora.*

22 *Dilatione pendente an currat intereſſe.*

23 *Dilatio currit à die data Indulti.*

24 *Dilatio conceſſa debitoribus non extenditur ad debita futura remiſſiuè.*

CAPVT XXXXVI.

PRINCEPS noſter poſt generalem delictorum remiſſionem factã in pręſenti Decreto, voluit etiam & in cauſis ciuilibus eadem Regia poteſtate debitoribus
1 dilationem concedere, † quod proprium Principis eſſe ait *text. in l. 2. C. de prac. Imperat. offeren. vbi Cuchus num. 14. & l. vniuerſa eod. titul. capit. vniuerſa 25. quaſt. 2. Rebuff. de lite. dilat. & Annal. in princip. Lancellot. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 1. cap. 1. §. 4. titul. de Imperatore verſ. debitoribus dilationem indulget num. 1. Muſcatel. in pract. ciuil. par. 4. in gloſ. fin. verbo (petendo) num. 3. D. Carol. de Graſſ. in doctiſſimo ſuo tractat. de exceptio. except. 32. num. 12. Surd. de Aliment. titul. 8. Priuileg. 70. num. 1. Petr. Anton. de Petr. in tractat. de poteſtat. Princip. capit. 8. num. 46. Menoch. conſ. 244. num. 12. volum. 3. Theſaur. decíſ. 186. num. 1.* quod intellige de veris debitoribus, non autem de illis, qui conueniri poſſunt actione reali, vt fuiſſe iudicatum teſtatur *Vincen. de Franch. deciſ. 714. num. 5. & per totum.*

Ampliatur prædicta concluſio in
2 debitis iuratis, † pro quibus Rex noſter, & eius Excellentiſſimus Prorex in Regno de conſuetudine dilationem concedunt, vt refert *Dom. de Graſſ. in dict. exceptio. 32. numer. 17. & 20. Boeri. deciſio. 296. numer. 5.* vbi teſtatur de conſuetudine Aquitaniæ, *Dec. conſil. 352. in fin.* ſubdens quod de hoc non eſt dubitandum in terris concedentium iſtas dilationes, *Caronit. ſuper Ritu. 287. numer. 9.* vbi dicit, quod ita ſeruatur in Regno Neapolitano. *Anton. Sola in decret. Subaudi. incip. ex frequentibus numer. 95.* qui teſtatur de conſuetudine Pedamont. & ſequitur *Theſaur. in dict. deciſio. 186. num. 6.* & de Conſuetudine Galliæ dixerunt *Guid. Pap. quæſtio. 97. Rebuff. de liter. dilato. num. 9. Anton. Caius in addit. ad Aretin. in rubric. de excep. num. 13.* & de conſuetudine totius Italiæ refert *Cuch. dict. num. 14. & Cagnol. in l. 1. C. de Pact. inter emptor. & vendit. Surd. conſil. 299. num. 15. lib. 2.* quæ concluſio confirmatur ex eo, quia licet Princeps non poſſit tollere iuramentum, aut ſuper eo diſpenſare, ta-

men

men poteſt differre, & debilitare ad tempus vires eius, & tunc valet eius conceſſio, ſeu prouiſio *Felin. in capit. conſtitutus num.* 8. *verſic. conſidera ſecundo de reſcript. Alexand. conſil.* 38. *volum.* 3. *Muſcatell. in practic. ciuil. part.* 4. *in gloſ. in verb. petendo num.* 14. *Surd. dict. conſil.* 299. *numer.* 17. *lib.* 2. eaque procedunt attenta con-
3 ſuetudine † ſupra firmata, nam ea circumſcripta dilationes debitoribus conceſſæ per Principes ſeculares non extenduntur ad debita iurata, vt poſt alios concludunt, *Surd. dict. conſil.* 299. *numer.* 4. *libr.* 2. *Fabius de Anna in addit. ad ſingul.* 463. *Carol. de Graff. in dict. exceptio.* 32. *numer.* 13. *Theſaur. deciſ.* 186. *num.* 4. *Fachine. libr.* 3. *controuer. capit.* 13. *per totum*, & ratio eſt, quia Principes ſeculares concedentes dilationem non poſſunt remittere iuramentum ſecundum prædictos, quod etiam procedere in Summo Pontifice aiunt, ſi non facit expræſſam mentionem de iuramento, quia non præſumitur voluiſſe illi derogare *capit. conſtitutus de reſcript. Seraph. de priuileg. iuramen. priuileg.* 22. *num.* 38. *Theſaur. num.* 5. & alij prællegati, vbi eam limitant, quando motu proprio, vel ex certa ſcientia conceſſa eſſet.

Amplia ſecundo in debitis tam
4 publicis, quàm priuatis † vt expreſſè dixit *textus* noſter hic, & de iure voluit *text. in dict. l.* 2. *C. de prae. Impe. offe. & ibi Doctor. omnes Dec. poſt Roman. in l.* 1. *num.* 93. *ff. ſi cert. peta.* dicitur autem publicum, quando dependet ex delicto *Menoch. de arbitr. Iudic. caſ.* 203. *num.* 17. *Petr. Bellug. de re militar. part.* 9. *titul. de Salu. conduct. nume.* 60. *Peregrin. de iur. fiſci libr.* 6. *titul.* 7. *nume.* 22. & ideò licèt tale debitum non compræhendatur ſub generali dilatione debitoribus conceſſa *Dec. in l.* 1. *in* 1. *Lectur. ff. ſi cert. peta. Rebuff. de liter. dilator. articul.* 1. *gloſſ.* 1. *Roman. ſingul.* 182. *incip. quid ſi Titius. Carouit. ſuper Rit.* 287. *numer.* 12. *Carol. de Graff. in dict. except.* 32. *num.* 24. vbi alios allegat. verum in Decreto noſtro pro publicis debetis expreſsè dilatio conceſſa eſt vt dictum eſt.

Ampliatur tertio, vt talis dilatio conceſſa debitoribus ex præſenti Decreto cenſeatur etiam cõceſſa eorum
5 fideiuſſoribus † *Saliceт. in dict. l.* 2. *nu.* 4. *verſic. ſecundo vero caſu C. de prae. Imper. offe. Rebuff. titul. de lit. dilat. articul.* 1. *gloſſ.* 1. *num.* 42. *&* 43. *D. Fabius de Anna in conſil.* 82. *nume.* 9. *Marc. Anton. Cucbus in tractat. de
6 morator. num.* 137. cuius ratio † eſt, nã præſens dilatio eſt cõceſſa motu proprio Principis, quæ ad fideiuſſores extenditur ſecundum prædictos, Licet aliàs eos non comprehenderet vt notat *Graff. poſt alios num.* 49.

Limitatur primo prædicta concluſio principalis non procedere quò
7 ad actionem Realem † aduerſus bona, quia dilatio fuit tantùm perſonæ conceſſa vt dixit *text.* noſter ibi (*perſonaliter*) & hoc ex eo quia eſt beneficium perſonale, & ad bona non extenditur *l. quia perſonale & ibi Bar. ff. ſolut. matrim. cum ſimil.*

8 Limitatur ſecundo non procedere in decoctoribus † vt dixit text. noſter & voluit *Marc. Anto. Cucbus in tract. de morato. num.* 30. *poſt Boer. & alios* quos ipſe allegat. vbi tamen hoc intelligit procedere in decoctoribus, qui mala fide bona ſua decoxerunt, ſecùs verò in his, qui ob infortunia paſſa decoxiſſent, ad quos Principis dilatio non extenditur, & ita venit intelligendus text. noſter, tanto magis concurrente idonea fideiuſſione de reddeundo ad carceres, præſtita per debitores, qui fortè in carceribus detineantur.

Limitatur tertio non procedere in debitoribus depoſitarijs, quia d. latio ex præſenti decreto conceſſa eos non compræhendit, vt expreſsè dixit ibi (*exceptis depoſitarijs*) & concordat *tex. in l. ſi quis ad pecunias C. depoſit.* ibi (*ſed modis omnibus illicò, & quàm celerrimè reſtituendum ſit*) ex quo *tex.* ita in terminis dilationis à Principe conceſſę concludit *Marcb. Anton. Cuchus in tractat. de morat. nume.* 70. & 74. *allegat Boer. in deciſio.* 296. *num.* 7. ratio eſt, quia depoſitum eſt valdè priuilegiatum in materia celeris ſolutionis, adeò quod aduerſus eius exequutionem nulla exceptio admittatur ſecundum eos, & prædicta limitatio prorſus caret omni difficultate in terminis Decreti noſtri depoſitarios expreſsè à dilatione prædicta excludentis.

Limitatur quarto in debitoribus
10 † Regiæ Curiæ ex cauſa redditnum ordinariorum, vel extraordinariorum, vel gabellarum, quæ ipſi debentur, ita limitat text. hic in fin. *Gramm. deciſio.* 105. *num.* 23. *Ioann. Anton. de Nigr. in capit. miſericordia num.* 10.

Limitatur quinto in debitoribus
11 cenſus † iuxta formam Bullæ, quia expreſsè *ex Reg. Pragmat. Alphonſ. de Cenſibus* prouiſũ eſt, dilationes quaſcumque quomodocũque concedendas differre minime poſſe huiuſmodi ſolutionem, & ita fuit ſemper ſeruatum in Regno, quia debitores iſti cenſuales numquam cõpræhenſi fuerunt ſub Indulti Generalis dilatione, cum in ſpetie reperiantur priuilegiati ex prædicta *Pragma. iuxta glo. in l.* 3. *C. de ſilentia. lib.* 11.

12 Limitatur ſexto in debitoribus † ex cauſa alimentorum, ad quos non extenditur dilatio à Principe conceſſa, vt concludit *Marcb. Anton. Cuchus de morat. nume.* 90. & ſequitur *Surd. in tractat. de aliment. titul.* 8. *priuileg.* 70. & ratio eſt, quia Princeps cum ſit iuſtiſſimus non præſumitur eum fuiſſe conceſſurum in ſpecie dilationem ad ſoluendum debitum alimentorum, ergo generalis conceſſio non debet ad id extendi, quod non fuiſſet conceſſurus in ſpecie *l. obligatione generali ff. de pign.* Item facit, quia Princeps mouetur ex quadam æquitate ad concedendum dilationem, immo ex miſeratione, at nulla æquitas & miſeratio retardare debet exactionem alimementorum, nam eorum fauor præponderat omni cauſæ.

Intellige tamen prædictam limitationem procedere, quando ſumus
13 in alimentis futuris, † & deberentur pauperi, ſecus verò ſi eſſemus in alimentis præteritis, & quæ deberentũr diuiti: etenim cum Decretum noſtrũ ſit fauorabile, vtique præponderat fauori alimentorum, vt notab. animaduertit *Surd. in loco praallegato in fin.*

Limitatur ſeptimo in debitoribus
14 Eccleſiæ, † quia ipſi in dilatione conceſſa per Indultum non compræhenduntur ita *Rebuff. ad conſtitut. Gallia rubric. de lite. dilat. articul.* 1. *gloſſ.* 1. *num.* 32. *tomo ſecundo* Principes enim ſæculares non poſſunt contra Eccleſiam dilationem, ſeu ſaluumconductum concedere *gloſſ. in capit. fin. in verb. Princeps de reb. Eccleſ. non alien. Rodoan. in tractat. de reb. Eccleſ. non alienan. quæſtio.* 4. *numer.* 7. *Carol. de Graſſ. de exceptio. except.* 32. *num.* 47. *Menoch. de arbitr. Iudic. caſu* 203. *nume.* 20. qui ita declarat Conſtit. Mediolan. de Saluiſconduct. vt non compræhendat caſum hunc.

Limitatur octauo ſi debitor promiſit de rato, quia tenetur ad factum, & reſcriptum dilationis ad hoc non extenditur, *Cbucb. in tract. de Morat. num.* 145. *cum ſequen. Beun.*

de

de ceſſ. bonor. 4. quaſt. 4. q. princip. & maxime quando de facili põt adimplere, vt in Regno prouiſum eſt per actum Viceregium, & fuit in Magna Regia Curia determinatum pro Comite Racalmuti contra Auguſtinum Magliolo, & pro Vincentio lo Ingurdo contra Petrum Antonium Marzano, & ego iudicaui pro Don Martino Cinami, & in alijs pluribus cauſis.

Prædicta concluſio poſſet etiam
15 limitari in debito locationis,† *Caroc. de locat. & conduc. titul. de verbor. ſignific. quaſtio. 16. num. 2. Muſcatell. in pract. ciuil. par. 4. in gloſſ. in verbo petendo nume. 21. Vincent. de Anna ſing. 101. Marc. Anton. Cuch. in tract. de morat. num. 100.*
16 Item in debito pupillorum † *Rebuff. ad conſtitut. Gallia titul. de lite. dilat. artic. 1. gloſſ. 1. num. 33.* Item
17 in debito ex cauſa dotis † *Marc. Anton. Cuch. de morat. num. 87. Surd. de Aliment. titul. 8. priuileg. 7. nume. 2. Vincent. de Franch. deciſio. 219. numer. 2. Carol. de Graſſ. dict. exceptio. 32. num. 39.* Sed quia Decretum noſtrum concedendo generalem dilationem debitoribus pro quibuſcumque debitis tàm publicis, quàm priuatis excipit decoctores, depoſitarios, & debitores datiorum & redditunm Regiæ Curiæ, quo caſu videtur conſtituere regulam in alijs debitoribus non exceptuatis, vt præſentis Indulti dilatione gaudere valeant *l. nam quod liquida §. 1. ff. de penu. leg. Dec. in l. 1. nume. 22. ff. de regul. iur.* & in terminis concludit *Menoch. in dict. caſu 203. nume. 23.* ideò credo, quod ad tales debitores porrigatur.

Expeditus de ampliationibus, & limitationibus nota primo *ex text.* noſtro ibi (*ita tamen, quod carcerati*
18 † *praſtent idoneam fideiuſſionem de reddeundo ad carceres finito tempore prædicto*) quod hoc diſpoſitum fuit ob præiuditium creditorum, quibus nullum fieri poſſe ex præſenti Decreto conſtitutum eſt ibi (*quibus omnibus nullum fieri praiuditium volumus*) & clarum eſt, quod ſi carcerati debitores liberarentur abſque fideiuſſione fugam arripere poſſent in maximum creditorum omnium detrimentum contra expreſſam voluntatem Regis noſtri, vt expreſsè hoc diſponit.

Item quia hoc eſt conforme iuris
19 diſpoſitioni: nam debitor † dilationem obtinens à Principe debet cauere de ſoluendo in fine dilationis, *l. vniuerſa C. de precib. Impera. offer. Lancellott. Corrad. in eempl. omni. indic. libr. 1. capitul. 1. §. 4. de Imperatore in verb. debitoribus dilationem indulgere numer. 8. Vincen. de Anna ſingular. 463. poſt alios Carol. de Graſſ. dict. exceptio. 32. numer. 132. cum multis ſequen.* vbi multa adhoc adducit in materia, quæ non faciunt in terminis Decreti noſtri. *Bouadill. libr. 2. politico. capitul. 16. nume. 125.*

Nota ſecundo, quod ſi talis de-
20 bitor carceratus † eſſet adeò pauper, quod fideiuſſionem præſtare non valeret, quod vtique poterit admitti ad iuratoriam cautionem ita voluit *tex. notab. in l. omnes verſic. hac autem inclyta Vrbe vbi Bald. C. de Epiſcop. & cleric. Bald. in authen. cui relictum ſub numer. 7. & 8. C. de Indic. viduita. toll.* & Decretum noſtrum debet intelligi, & diſtingui ſecundum ius commune, vt dixerunt in terminis ſtatuti requirentis idoneam fideiuſſionem, & ſecundum terminos iuris communis, vt eſt *authent. qua ſupplicatio C. de prec. Imper. offer. Guid. Pap. deciſio. 189. nume. 4. Marſil. in rubr. de fideiuſſor. num. 166. Alexan. conſil. 57. nume. 7. volumin. 3. optimè*

Imol.

Imol. in l. immò facilè ff. ſi is, cui pluſquàm per leg. Falcid. Becc. in conſil. 1. *num.* 18. Et ita vidi pluries ſeruatum de conſuetudine in hoc Regno, quia admittuntur ad fidemaggium, & poſt alios dixit *Carol. de Graſſ. dict. except.* 32. *num.* 160. *cum ſequen.* vbi *in num.* 170. ſubdit, quod qui tene-
21 tur dare fideiuſſores † liberatur dando pignora ſufficientia poſt *Bart. in l. plus cautionis vbi Dec. numer.* 3. *ff. de regul. iur. Doctiſſimus Nepita in conſuetud. Ciuitat. Catan. titul.* 1. *conſuet.* 4. *num.* 10. *&* 11. *Carroc. in tractat. de oblat. part.* 2. *quæſt.* 78. *num.* 2. vbi teſtatur de magis communi opinione; quod vltimum, etſi veriſſimum ſit, ego non admitterem in debitore, qui de facili inuenire poſſet fideiuſſores ſtantibus verbis prædictis Decreti noſtri.

Nota tertio, quod pendente præ-
22 dicta dilatione† currit intereſſe, quod circumſcripta præſenti dilatione à Rege noſtro conceſſa, deberetur ex contractu debitorio vt dixit *Salicet. in l.* 2. *C. de prac. Imper. offer. Marc. Anton. Cucb. in tractat. de morato. nu.* 148. *Lancell. Corrad. in templ. omni. Iudic. quæſtio.* 23. *nume.* 10. *fol. mibi* 87. & hoc ob damnum, & præiuditium partis creditricis, quod pateretur, vt tradiderunt præallegati *Docto.* de qua re dixi latius *in deciſ.* 62.

Nota quarto ibi (*intra duos proximos menſes*) quod dilatio à Rege no-
23 ſtro conceſſa incipit currere à die datæ Decreti noſtri, vt in ſpecie decidit *Guid. Pap. deciſ.* 109. *Brun. in tractat. de ceſſion. bonor. quæſtio.* 26. *numer.* 3. *Bont. de ſtatuta. vrb. præſcript. gloſſ.* 21. *numer.* 72. *Carol. de Graſſ. except.* 32. *num.* 68. *Cumia ſuper Rit.* 80. *num.* 9.

24 Nota quinto, quod dilatio † conceſſa vigore decreti noſtri non extenditur ad debita futura, vt dixi *ſupra in cap.* 6. *num.* 14.

FINIS.